DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KPSS 2026

ORTAÖĞRETİM ÖN LİSANS

TARİHİN PUSULASI

SORU BANKASI

TAMAMI AYRINTILI ÇÖZÜMLÜ

İSMAİL ADIGÜZEL

GBA YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

ÖN SÖZ

Değerli Adaylar;

Tarihin Pusulası® Tamamı Çözümlü Soru Bankası adlı çalışmamız, **KPSS Genel Kültür Testi**'nde önemli bir yer tutan "Tarih" alanında karşınıza çıkabilecek soruları etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla, uzun bir çalışma sürecinde hazırlanmıştır. Son yıllarda **KPSS**'de adaylara yöneltilen "Tarih Soruları" sınavın belirleyici kısmını oluşturmuş, "Tarih" alanı da sınavın önemini bir kat daha artırmıştır.

Tarihin Pusulası® adlı konu anlatımlı kitabımızla yakaladığımız üstün başarılara daha da fazlasını katmak ve siz değerli arkadaşlarımıza yol göstermek amacıyla böyle bir çalışmayı hazırladık. Hepinize bu zorlu süreçte faydalı olacağı inancındayız. Kitabımızın hazırlık sürecinde; başta MEB, Açık Öğretim Lisesi ve AÖF yayınları olmak üzere hemen her konuyla ilgili yazılmış akademik kitap, araştırma ve makalelerden belirli bir disiplin içerisinde yararlanılmıştır. Ayrıca ÖSYM'nin gerçekleştirdiği pek çok sınavda sorulmuş binlerce soru titizlikle ve dikkatle incelenerek KPSS formatına göre orijinal sorular kaleme alınmıştır.

Tarihin Pusulası® Tamamı Çözümlü Soru Bankası, **ÖSYM'nin yaptığı değişikliklere** ve **son yıllardaki soru eğilimine** uygun olarak güncellenmiş olup, toplam 74 testten oluşmaktadır. Çalışmamızda sorular hazırlanırken;

- ÖSYM'nin son yıllardaki (özellikle **2023 ve 2024 yılı**) soru ve konu eğilimleri dikkate alınmıştır.
- Yoğun olarak bilgi odaklı soru tiplerine yer verilmiştir.
- Çözümler olabildiğince ayrıntılı tutulmuş, ayrıca ekstra bilgilere yer verilmiştir.
- Yapılan binlerce soru analizi sonrasında **2025 KPSS**'de çıkması muhtemel orijinal sorular kaleme alınmıştır.

Bu kitabın hazırlanma sürecine tanıklık eden, beni yüreklendiren ve yardımcı olarak benimle birlikte "ev hapsi" yaşayan değerli eşim **Selen ADIGÜZEL**'e ve varlıklarıyla hayatıma can katan canım çocuklarım **Cemre** ve **Mustafa Çağan ADIGÜZEL**'e kuşkusuz teşekkürlerin en büyüğünü borçluyum. Öte yandan çalışmamı sizlere ulaştırma imkânını sağlayan başta Sn. **Ahmet ÇELEN** ve Sn. Dr. **Okan YOLCU** olmak üzere tüm **CBA Yayınları** çalışanlarına; kitabın yeni konseptine ilişkin dizgi ve mizanpaj aşamasında her türlü fedakârlığı gösterip emek harcayan **Hüseyin ILGIN**'na teşekkürü bir borç bilirim.

Bu kitap uzun bir çalışma safahatının, birikimin ve yoğun bir emeğin ürünüdür. Kitapla ilgili görüş ve önerilerinizin bu çalışmanın niteliğini artıracağına şüphe yoktur. Görüş, eleştiri ve önerilerinizi lütfen bizimle aşağıdaki iletişim kanallarıyla paylaşınız.

E-mail : tarihinpusulasi@hotmail.com

Facebook : https://www.facebook.com/tarihinpusulasi

Instagram : https://www.instagram.com/ismailadiguzelofficial

KPSS ile ilgili endişelerinizi yeneceğine inandığımız **Tarihin Pusulası® Tamamı Çözümlü Soru Bankası** adlı bu kitabımızın, çalışmalarınızda yararlı olması dileğiyle... Hepinize sınavlarınızda ve meslek hayatınızda başarılar diliyorum.

İsmail ADIGÜZEL

Tarihçi/Araştırmacı-Yazar

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

2025 KPSS TARİH DERSİ ÇALIŞMA PUSULASI

Değerli arkadaşlarım hepinize merhaba;

Öncelikle gireceğiniz **2025 KPSS**'de hepinize şimdiden başarılar diliyorum. Bu zorlu süreçte emeklerinizin karşılığını almanızı ve hayatınızı "meslekî anlamda" dilediğiniz şekilde sürdürmenizi temenni ediyorum. Bu bağlamda A Grubu ve Öğretmenlik için uygulanacak **2025 KPSS**'ye ilişkin tarih dersinde dikkat edilmesi gereken noktaları ve çalışma sürecinde ağırlık vermeniz gereken konuları sizlerle paylaşarak sizlere yol gösterebilmeyi umut ediyorum.

2025 KPSS'nin kapsam olarak 2023 ve 2024 KPSS'ye benzer olacağı kanaatindeyim. Öyle ki ÖSYM'nin 2022 yılında gerçekleştirdiği pek çok sınavda bu eğilimi sürdürdüğünü görüyoruz. Bu cümleden olarak yıl boyunca yaptığınız çalışmalar sizler için bir "KAZANIM" olacak, bu kazanımlar doğrultusunda sınavda da "ÖLÇME" gerçekleştirilecektir. Unutmayınız ki sınav HER ŞEY demek değildir. Emekle, hırsla, azimle ilerleyeceğiniz bu yolda amacınıza mutlaka ulaşacaksınızdır. Sizlerin tek yapması gereken sakin olmak, heyecanınızı kontrol etmek ve soruları MUTLAKA dikkatli okumaktır. Şimdi KPSS için önemli bir yere sahip olan Tarih dersini nasıl ve hangi konulara ağırlık vererek çalışacağınıza yönelik üniteler bazında değerlendirmemize geçelim.

Değerli arkadaşlarım;

1) İlk Türk devletleri ünitesinden 1-2 soru sorulmaktadır. Özellikle Asya Hun, Göktürkler ve Uygurların karakteristik özelliklerine ve önemli devlet adamlarına dikkat edilmelidir. (Mete Han, Bögü Kağan, Tapo Kağan, Attila vd.) Öte yandan "kavram bilgisi" (Kut, Kurgan, Veraset, Kurultay gibi) de son derece önemlidir. Kültür-uygarlık kısmına daha çok ağırlık verilmesini öneririm.

2) İlk Türk-İslam Devletleri ünitesinden ise ortalama 2 soru sorulmaktadır. Siyasi tarihten ziyade Karahanlılar, Eyyubiler, Gazneliler, Büyük Selçuklu Devleti ve Anadolu Selçuklu Devleti'nde devlet adamlarına (**Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi**, **Nizamülmülk**, **Melikşah**, Alp Arslan, **Saadettin Köpek**) ve kültür-medeniyet konusuna dikkat edilmelidir. Bu bölümde "KAVRAM BİLGİSİ" önemli. (Külliye, İkta, Vakıf, Gulam, Atabey, İcazet, Ahilik, Muhtesip, Narh vb.) 2022 KPSS'de olduğu gibi toprak sistemi, ekonomik yapı ve özellikle de sanat ve mimari konularından soru sorulma ihtimali yüksektir. Ayrıca Anadolu'daki I. ve II. Beyliklerin belli başlı özelliklerine ve egemenlik sürdükleri coğrafyaya dikkat edilmelidir.

3) Osmanlı Tarihi (9 Soru)

- Osmanlı Devleti'nin Kuruluş ve Yükselme dönemlerindeki siyasi gelişmelerden soru gelme olasılığı düşüktür. Bu dönemler için teşkilatlanma çalışmalarına (Orhan Bey, I. Murat, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz ve Kanuni gibi padişahların kurumsallaşma faaliyetlerine) ve Osmanlı Devleti'nin iskân siyasetine dikkat edilmelidir. (1 soru) (Kavramlara dikkat! Evlâd-ı Fatihan, Nizam-ı Âlem, İskân, İstimalet, Pençik, Devşirme, Timar, Dirlik vb.)
- Kültür-Medeniyet kısmında ise devlet yönetimi, vergi, hukuk ve eğitim sistemleri, Osmanlı Dönemi'nde yetişmiş bilim adamları (Takiyûddin Mehmet, Matrakçı Nasuh, Evliya Çelebi vd.) ile sanat ve mimari alanlarına dikkat edilmelidir. (2-3 soru) **KAVRAMLARA** dikkat! (Müsadere, Timar, Seyfiye, Lonca, Esham, İcazet, Ehl-i Hiref, Kul Sistemi, Hirfet, Zimmî, Kapıkulu, Emanet, İltizam vb.)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

- XVII. yüzyıl Duraklama Dönemi'nde; siyasi gelişmelerden soru gelmeyecektir. Özellikle bu ünitede isyanlar ve etkileri ile yapılan ıslahat hareketlerinin özelliklerine ve ıslahatçı devlet adamlarına dikkat edilmelidir. (1 soru)
- XVIII. yüzyıl Gerileme Dönemi'nde; ıslahat hareketlerinin özelliklerine, ıslahatçı devlet adamlarına, Lale Devri ıslahatlarına, Esham Sistemi'ne, Malikane Sistemi'ne ve özellikle de Nizam-ı Cedit Dönemi olarak da bilinen III. Selim Dönemi gelişmelerine dikkat edilmelidir. (1 soru)
- XIX. yüzyıl Dağılma Dönemi'nde; Kırım Savaşı, Mısır Sorunu, Boğazlar Sorunu, 93 Harbi gibi siyasi gelişmeler ile yapılan antlaşmalara (Balta Limanı, Hünkâr İskelesi, Berlin gibi) dikkat edilmelidir. Özellikle II. Mahmut Dönemi ıslahatlarına, Tanzimat Dönemi yenilikleri ve devlet adamlarına, II. Abdülhamit Dönemi'ne (Meşrutiyet ve İstibdat politikalarına) ağırlık verilmelidir. (2 soru)
- XX. yüzyılda ise 31 Mart Vak'ası, fikir akımlarına, Balkan Savaşları sonrasında kaybedilen topraklara, Mahmut Şevket Paşa'ya, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelere (özellikle Kafkas, Irak ve Hicaz-Yemen Cepheleri'ne), Mondros Ateşkes Antlaşması'na, Cemiyetlere ve Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'ndaki faaliyetlerine dikkat edilmelidir. (2-3 soru)

4) Atatürk İlke ve İnkılapları (12 soru)

- Millî Mücadele Hazırlık Dönemi'nde özellikle Erzurum ve Sivas Kongrelerine, Millî Mücadele Dönemi basın-yayın organlarına (çok önemli), I. TBMM Dönemi özelliklerine, çıkarılan kanunlara ve gelişmelere dikkat edilmelidir. Ali Fuat Cebesoy, Kâzım Karabekir gibi komutanlara DİKKAT!
- Muharebeler Dönemi'nde de Güney Cephesi gelişmelerine, Batı Cephesi'ndeki Sakarya Meydan Muharebesi ve sonuçları ile antlaşmalara (Moskova, Ankara, Mudanya Ateşkes Antlaşmalarının özelliklerine) ve Lozan Barış Konferansı süreci ile Lozan Antlaşması'ndaki konulara dikkat edilmelidir. (Lozan'dan kalan sorunlar, Türkiye'nin lehine ya da aleyhine sonuçlanan konular vb.)
- Atatürk İlkeleri'nden 2025 KPSS'de de 1 soru gelmesi olasıdır. İlkelerin temel özellikleri, **anahtar kelimeler** ve Atatürk'ün sözleri önemli.
- Atatürk İnkılaplarından (Siyasi, Hukuk, Eğitim, Ekonomik...) en az 3-4 soru gelecektir. Özellikle **detay** soruların yöneltildiği bu ünitede; Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Halifeliğin kaldırılması, Medeni Kanun, 1924 Anayasası ve değişiklikleri gibi konularla, özellikle Atatürk Dönemi'ni anlatan edebî eserlere, sağlık ve nüfus alanında yapılan inkılaplara, önemli devlet adamlarına, Atatürk Dönemi'nde yetişmiş ilk olma özelliğine sahip kadınlara (Gül Esin, Süreyya Ağaoğlu vb.) ve sanatçılara dikkat edilmelidir.
- Atatürk Dönemi İç Politika gelişmeleri bağlamında, çok partili hayata geçiş denemeleri, Halk, Terakkiperver Cumhuriyet ve Serbest Cumhuriyet Fırkalarının genel özelliklerine dikkat edilmelidir. (1 soru gelebilir) Şeyh Sait İsyanına, (1925-1929) Sıkıyönetim Dönemi'ni başlatan "Takrir-i Sükûn Kanunu"na ve Menemen (Kubilay) Olayına dikkat edilmelidir.
- Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasından ise en az 1 soru gelecektir. Özellikle Türk-İngiliz ilişkileri bağlamında Musul Sorunu, Türk-Fransız ve Türk-Yunan ilişkileri bağlamında Lozan'dan kalan sorunların çözümlenmesi, Türkiye'nin içinde yer aldığı örgütlenmeler (Balkan Antantı, Sadâbad Paktı gibi) ile 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi konularına ağırlık verilmelidir. Önemli diplomatlara DİKKAT! (Örneğin Mustafa Abdülhalik Renda, İsmet İnönü, Celal Bayar vb.)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

5) Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi (3 soru)

- Bu kısım ile ilgili olarak uzun bir yorum yapılabilir. Fakat II. Dünya Savaşı, Soğuk Savaş, Yumuşama Dönemi ve Küreselleşen Dünya ünitelerinde dünya siyasetini yakından ilgilendiren ve özellikle Türk dış politikasına yön veren gelişmelere dikkat etmenizi öneriyorum. Bu bağlamda sizlere bu yoğun ünite ile ilgili ağırlık vermenizi istediğim konu başlıklarını vereceğim.

  - Basmacı Hareketi
  - Pearl Harbor Baskını ve ABD'nin Atlantik Bildirisi
  - Konferanslar özellikle Yalta, San Francisco (BM), Adana, Kahire Konferansları (BM'ye üye olma şartı, Türkiye'yi savaşa sokma çabaları ve özellikle İsmet İnönü'nün katıldığı konferanslar)
  - Türkiye'de siyasi partiler ve politikaları (İsmet İnönü Dönemi ve Demokrat Parti Dönemi gelişmeleri)
  - COMECON, Cominform ve Varşova Paktı'na karşılık Truman Doktrini, Marshall Planı ve NATO adımları
  - Balfour Deklarasyonu (Filistin'de İsrail'in kurulması)
  - **Eisenhower Doktrini**, Schuman bildirgesi ve AB süreci
  - Ping Pong Diplomasisi (ABD – Çin)
  - SALT I ve SALT II (ABD- SSCB)
  - Keşmir Sorunu (Hindistan-Pakistan)
  - Helsinki Nihai Senedi (AGİK)
  - Bandung Konferansı (Bağlantısızlar)
  - **Körfez Krizi DİKKAT!**
  - Mekik Diplomasisi (Mısır-İsrail) (**ABD** arabuluculuk yaptı.)
  - **Camp David Antlaşması** (Mısır-İsrail) (İsrail'i tanıyan ilk Arap devleti Mısır oldu.)
  - **KORE SAVAŞI** ve **Panmunjom Mütarekesi**'ne **DİKKAT!...**
  - Kıbrıs Sorununa dikkat! (**Enosis, EOKA, Akritas Planı, Annan Planı**)
  - Kıbrıs Sorununda **Johnson Mektubu** ve 1975-1978'de ABD'nin Silah Ambargosu
  - OPEC ve OAPEC örgütleri
  - BAAS örgütü (Suriye/Irak)
  - Ermeni terör örgütü **ASALA**
  - Şanghay Beşlisi
  - **Filistin Sorunu** (İntifada / Oslo-I ve Oslo-II)
  - Dağlık Karabağ Sorunu (Azerbaycan-Ermenistan) (Sorulabilir.)
  - TİKA, TÜRKSOY, TÜBA kuruluşları

Hepinize sınavlarınızda başarılar dilerim.

İsmail ADIGÜZEL

Tarihçi/Araştırmacı-Yazar

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitev.org

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ iii
2025 KPSS TARİH DERSİ ÇALIŞMA PUSULASI iv

Test 1 İslamiyet Öncesi Türk Tarihi - I 1
Çözümleri 3
Test 2 İslamiyet Öncesi Türk Tarihi - II 5
Çözümleri 7
Test 3 İslamiyet Öncesi Türk Tarihi - III 9
Çözümleri 11
Test 4 İslamiyet Öncesi Türk Tarihi - IV 13
Çözümleri 15
Test 5 İlk Türk İslam Devletleri - I 17
Çözümleri 19
Test 6 İlk Türk İslam Devletleri - II 21
Çözümleri 23
Test 7 İlk Türk İslam Devletleri - III 25
Çözümleri 27
Test 8 İlk Türk İslam Devletleri - IV 29
Çözümleri 31
Test 9 Türkiye Tarihi - I 33
Çözümleri 35
Test 10 Türkiye Tarihi - II 37
Çözümleri 39
Test 11 Türkiye Tarihi - III 41
Çözümleri 43
Test 12 Osmanlı Devleti - Kuruluş Dönemi - I 45
Çözümleri 47
Test 13 Osmanlı Devleti - Kuruluş Dönemi - II 49
Çözümleri 51
Test 14 Osmanlı Devleti - Yükselme Dönemi - I 53
Çözümleri 55
Test 15 Osmanlı Devleti - Yükselme Dönemi - II 57
Çözümleri 59
Test 16 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - I 61
Çözümleri 63
Test 17 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - II 65
Çözümleri 67
Test 18 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - III 69
Çözümleri 71
Test 19 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - IV 73
Çözümleri 75
Test 20 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - V 77
Çözümleri 79
Test 21 Osmanlı Devleti'nde Kültür ve Uygarlık - VI 81
Çözümleri 83
Test 22 XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Duraklama - I .. 85
Çözümleri 87
Test 23 XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Duraklama - II 89
Çözümleri 91
Test 24 XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Gerileme - I ... 93
Çözümleri 95
Test 25 XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Gerileme - II .. 97
Çözümleri 99
Test 26 XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Gerileme - III 101
Çözümleri 103
Test 27 XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Dağılma - I 105
Çözümleri 107
Test 28 XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Dağılma - II 109
Çözümleri 111
Test 29 XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Dağılma - III 113
Çözümleri 115
Test 30 XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Dağılma - IV ...117
Çözümleri 119
Test 31 XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Dağılma - V ... 121
Çözümleri 123
Test 32 XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - I 125
Çözümleri 127
Test 33 XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - II 129
Çözümleri 131
Test 34 XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - III 133
Çözümleri 135
Test 35 XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - IV 137
Çözümleri 139
Test 36 XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti - V 141
Çözümleri 143
Test 37 Millî Mücadele Hazırlık Dönemi - I 145
Çözümleri 147
Test 38 Millî Mücadele Hazırlık Dönemi - II 149
Çözümleri 151
Test 39 Millî Mücadele Hazırlık Dönemi - III 153
Çözümleri 155

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

Test 40 Millî Mücadele Hazırlık Dönemi - IV 157
Çözümleri 159

Test 41 Millî Mücadele'de Basın - Yayın 161
Çözümleri 163

Test 42 Millî Mücadele'de Edebiyat 165
Çözümleri 167

Test 43 I. TBMM Dönemi - I 169
Çözümleri 171

Test 44 I. TBMM Dönemi - II 173
Çözümleri 175

Test 45 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - I 177
Çözümleri 179

Test 46 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - II 181
Çözümleri 183

Test 47 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - III 185
Çözümleri 187

Test 48 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - IV 189
Çözümleri 191

Test 49 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - V 193
Çözümleri 195

Test 50 Millî Mücadele Muharebeler Dönemi - VI 197
Çözümleri 199

Test 51 Atatürk Dönemi İç Politika - I 201
Çözümleri 203

Test 52 Atatürk Dönemi İç Politika - II 205
Çözümleri 207

Test 53 Atatürk'ün Hayatı ve Eserleri 209
Çözümleri 211

Test 54 Atatürk İlkeleri - I 213
Çözümleri 215

Test 55 Atatürk İlkeleri - II 217
Çözümleri 219

Test 56 Atatürk İnkılapları - I 221
Çözümleri 223

Test 57 Atatürk İnkılapları - II 225
Çözümleri 227

Test 58 Atatürk İnkılapları - III 229
Çözümleri 231

Test 59 Atatürk İnkılapları - IV 233
Çözümleri 235

Test 60 Atatürk İnkılapları - V 237
Çözümleri 239

Test 61 Atatürk İnkılapları - VI 241
Çözümleri 243

Test 62 Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası - I 245
Çözümleri 247

Test 63 Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası - II 249
Çözümleri 251

Test 64 Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası - III 253
Çözümleri 255

Test 65 Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası - IV 257
Çözümleri 259

Test 66 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - I 261
Çözümleri 263

Test 67 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - II 265
Çözümleri 267

Test 68 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - III 269
Çözümleri 271

Test 69 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - IV 273
Çözümleri 275

Test 70 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - V 277
Çözümleri 279

Test 71 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - VI 281
Çözümleri 283

Test 72 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - VII 285
Çözümleri 287

Test 73 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - VIII 289
Çözümleri 291

Test 74 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - IX 293
Çözümleri 295

Test 75 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - X 297
Çözümleri 299

Test 76 Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi - XI 301
Çözümleri 303

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. **İslamiyet öncesi Türk devlet anlayışıyla ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisinin karşılığı yanlış verilmiştir?**

A) Örgin - Taht
B) Aygucı - Vezir
C) İlig - Hükümdar
D) Ayukı - Meclis
E) Yalvaç - Elçi

2. **İlk Türk devletlerinde** "bağımsızlık" **anlayışı, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilmiştir?**

A) Ülüş B) Oksızlık C) Tüzlük
D) Könilik E) Uzluk

3. **Aşağıdakilerden hangisi, İslam öncesi Türk devletlerinde siyasi ve idari alandaki uygulamalardan biri değildir?**

A) Boylar birliği şeklinde bir örgütlenmenin olması
B) Egemenliğin ilahi bir güce dayandırılması
C) Hanedan üyelerinin ülke yönetimine katılması
D) Veraset anlayışının kesin kurallara dayanması
E) "Hatun" adı verilen hükümdar eşlerinin yönetimde söz sahibi olması

4. **Kavimler Göçü'nün (375) başlamasında etkili olan Hun hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Teoman B) Attila C) Balamir
D) Mete E) Uldız

5. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde yönetimde söz sahibi olan;**

I. tigin,
II. yabgu,
III. aygucı

görevlilerinden hangileri hanedan üyesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. "Tanrı, Türk kavmi yaşasın diye beni tahta oturttu... İçte aşsız, dışta giyeceksiz bir kavme kağan oldum. Türk milleti için gece uyumadım, gündüz oturmadım. Kül Tigin ve şadlarla ölesiye çalıştık."

Bu sözlerin, aşağıdaki hükümdarlardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Bilge Kağan B) İlteriş Kağan
C) Bumin Kağan D) Kapgan Kağan
E) Tapo Kağan

7. **VI. yüzyılda Karadeniz'in kuzeyinde devlet kuran, Hazarların baskıları sonrasında İtil (Volga) ve Tuna olmak üzere iki kola ayrılan Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kıpçaklar B) Tabgaçlar
C) Bulgarlar D) Peçenekler
E) Macarlar

8. **İslam öncesi Türk devletlerinde** "bitikçi", **aşağıdakilerden hangisinin karşılığı olarak kullanılmıştır?**

A) Vezir B) Elçi C) Kâtip
D) Ressam E) Asker

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinin yıkılmalarında, aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?**

A) Çin entrikaları
B) İkili yönetim sistemi
C) Taht kavgaları
D) Ordu - millet anlayışı
E) Boylar arası mücadele

10. **Türklerin yeryüzünde ilk var olduğu yer olarak kabul edilen ve Bilge Kağan'ın Orhun Kitabelerinde** "Türk memleketinin yüreği" **olarak nitelendirdiği şehir, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kaşgar B) Buhara
C) Semerkant D) Ötüken
E) Karabalgasun

11. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kağanın çocuklarına, bağlı boy ve oymakların başına gönderildiğinde verilen unvan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İdikut B) Şad C) Şanyü
D) Tudun E) İlig

12. **Eski Türk kültürüne ait dinsel ritüellerden biri olan, Çin kaynaklarında** "Bir insan ölünce cesedini çadıra koyarlar, akrabaları birer hayvan getirerek kurban ederler. Daha sonra çadırın etrafında feryatlar koparak at üzerinde yedi defa dönerler." **şeklinde betimlenen uygulama aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Baksı B) Balbal C) Yuğ
D) Koşuk E) Toygun

13. **İslam öncesi Türk devletlerine ilişkin aşağıda verilen kavramlardan hangisinin açıklaması yanlıştır?**

A) Yuğ: Ölüler için düzenlenen cenaze töreni
B) Orun: Kişilerin, mensup oldukları boylara ve statülerine göre toplantılardaki oturma düzeni
C) Ongun: Ordudaki askerlerin kullandığı başlık
D) Otacı: Hastalıkları tedavi eden kişi, hekim
E) Ülüş: Ülkenin, hanedan üyeleri arasında paylaşılması

14. **Hükümdarları Sulu Kağan'ın ölümünden sonra iç karışıklıklara sürüklenen ve Çin'in kışkırtmalarıyla bir süre sonra Kara ve Sarı olarak ikiye ayrılan Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Avarlar B) Uygurlar C) Türgeşler
D) Göktürkler E) Akhunlar

15. **Türk tarihinde vatan sevgisinden ilk kez bahseden ve Oğuz Kağan Destanı'nda** "Oğuz Han" **olarak bahsedilen Türk hakanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Attila B) Teoman C) Balamir
D) Kül Tigin E) Mete

16. **Aşağıdakilerden hangisi İslam öncesi Türk devletlerinde toplumsal yapıyı oluşturan unsurlardan biri değildir?**

A) Oguş B) Urug C) Boy
D) Bodun E) Tirkeş

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

ÇÖZÜMLER

1. İslamiyet öncesi Türk devlet anlayışıyla ilgili soruda D seçeneğinde verilen kavramın karşılığı yanlış verilmiştir. Ayukı kavramı, meclis değil hükûmet anlamında kullanılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. İlk Türk devletlerinde bağımsızlık "Oksızlık" kavramıyla ifade edilmiştir. Diğer seçeneklerde yer alan;

Ülüş: Paylaşım

Tüzlük: Eşitlik

Könilik: Adalet

Uzluk: İyilik anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Soruda D seçeneğinde verilen "Veraset anlayışının kesin kurallara dayanması" İslam öncesi Türk devletlerinde siyasi ve idari alandaki uygulamalardan biri değildir. Nitekim düzenli bir veraset anlayışı olmadığı için kesin kurallara dayanması söz konusu değildir. Öte yandan İslam öncesi Türk devletlerinde;

- Boylar birliği şeklinde bir örgütlenme vardır.
- Kut anlayışı çerçevesinde egemenlik ilahi bir güce dayandırılmıştır.
- Hanedan üyeleri ülke yönetimine katılmışlardır.
- "Hatun" adı verilen hükümdar eşleri yönetimde söz sahibidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Kavimler Göçü'nün (375) başlamasında etkili olan Hun hükümdarı, Avrupa Hun Devleti'nin de kurucusu olan Balamir Kağan'dır. Balamir Kağan 374'te Doğu Gotları (Ostrogot) ardından 375'te Batı Gotları (Vizigot) yenerek dünyanın en büyük kitlesel nüfus hareketi olarak bilinen Kavimler Göçü'nün (375) başlamasına ortam hazırlamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde yönetimde söz sahibi olan tigin (I), yabgu (II) ve aygucı görevlilerinden sadece tigin ve yabgu hanedan üyesidir. Aygucı, vezir anlamına gelmekle birlikte bu görevliler hanedan dışından kişilerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. II. Göktürk Devleti'nde başarılar sağlayan Kapgan Kağan'ın ölmesi üzerine yerine İnel (Bögü) geçmiştir. Yeterli ölçüde otoriteyi sağlayamayan İnel, devlet içerisindeki karışıklıkları önleyememiş ve başarısız olmuştur. Akabinde Bilge Kağan ve Kül Tigin iktidarı ele geçirmiş, Bilge Kağan devletin başına geçmiştir. Kül Tigin ise Göktürk ordularının tanzimini üzerine almıştır. Böylece tahta oturan Bilge Kağan, kendi adıyla anılan ünlü kitabesinde "Tanrı Türk kavmi yaşasın diye beni tahta oturttu ... İçte aşsız, dışta giyeceksiz bir kavme kağan oldum... Türk milleti için gece uyumadım, gündüz oturmadım. Kül Tigin ve şadlarla ölesiye çalıştık." ifadelerine yer vermiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. VI. yüzyılda Karadeniz'in kuzeyinde devlet kuran, Hazarların baskıları sonrasında İtil (Volga) ve Tuna olmak üzere iki kola ayrılan Türk topluluğu Bulgarlardır. İtil Bulgarları İslamiyet'i, Tuna Bulgarları Hristiyanlığı benimsemiştir. Ayrıca İtil Bulgarları, İslamiyet'i resmî din olarak kabul eden ilk Türk devleti olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "bitikçi", yazıcılar ve kâtipler için kullanılan bir kavramdır.

- Vezir için "aygucı",
- Elçi için "yalvaç",
- Ressam için "bedizci",
- Asker için ise "sü, çeri" kavramı kullanılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. İlk Türk devletlerinin kısa zamanda bölünüp yıkılmalarında etkili olan unsurlar arasında "ordu - millet anlayışı" yoktur. Türk devletlerinin yıkılışında etkili olan faktörler şunlardır:

- Taht kavgaları
- Ülkenin, hanedanın ortak malı kabul edilmesi
- İkili yönetim teşkilatı
- Boylar arasındaki siyasi mücadeleler
- Kut anlayışının olumsuz etkileri
- Dış güçlerin baskısı (Çin vb.)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Orta Asya'da pek çok devlete merkezlik yapan, Türklerin yeryüzünde ilk var olduğu yer olarak kabul edilen ve Bilge Kağan'ın Orhun Kitabeleri'nde "Türk memleketinin yüreği" olarak nitelendirdiği şehir Ötüken'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kağanın çocuklarının, bağlı boy ve oymakların başına gönderildiğinde aldıkları unvana "Şad" denilmiştir.

- **İlig:** Hükümdar.
- **Tudun:** Vergi memuru.
- **İdikut:** Hükümdarlık unvanı.
- **Şanyü:** Hun hükümdarlarının kullandığı bir unvan.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Eski Türk kültürüne ait dinsel ritüellerden biri olan, Çin kaynaklarında "Bir insan ölünce cesedini çadıra koyarlar, akrabaları birer hayvan getirerek kurban ederler. aha sonra çadırın etrafında feryatlar koparark at üzerinde yedi defa dönerler." şeklinde betimlenen uygulama "yuğ" adı verilen cenaze törenleridir.

- **Baksı**: Din adamı
- **Balbal**: Küçük heykelcik, mezar taşı
- **Koşuk**: Coşkulu şiir
- **Toygun**: Kurultaya katılma hakkı olanlara verilen ad.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Soruda C seçeneğinde verilen "Ongun" kavramının açıklaması yanlış verilmiştir. Ongun, kutsal olduğu düşünülen nesne ya da hayvan demektir. (Dağ, kurt gibi)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Hükümdarları Sulu Kağan'ın ölümünden sonra iç karışıklıklara sürüklenen ve Çin'in kışkırtmalarıyla bir süre sonra "Kara" ve "Sarı" olarak ikiye ayrılan Türk devleti Türgeşler'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

15. Türk tarihinde vatan sevgisinden ilk kez bahseden ve ismi Oğuz Kağan Destanı'nda "Oğuz Han" olarak geçen Türk hakanı Asya Hun hükümdarı Mete Han'dır. Mete Han ilk kez Türk siyasi birliğini sağlamış, ilk düzenli ordu teşkilatını kurmuş, ayrıca ıslıklı oku bulmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. İlk Türk devletlerinde toplumsal yapıyı oluşturan unsurlar sırasıyla şunlardır:

Oguş (aile) – Urug (Soy) – Bod (Boy) – Bodun (Millet)

Tirkeş ise orduyla ilgili bir kavram olup "okçu" anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. I. Celâli
II. On İki Hayvanlı
III. Hicrî

Türklerin kullanmış olduğu yukarıdaki takvimlerinden hangileri "ay yılı" esasına göre hazırlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **Uygurların aşağıdaki alanların hangisinde, Asya Hun ve Göktürk devletlerinden farklı bir yapıya sahip olduğu savunulamaz?**

A) Hukuk B) Sanat
C) Ekonomik hayat D) Din ve inanış
E) Egemenlik anlayışı

3. İlk Türk devletlerinde zaferlerden sonra eğlenceler tertiplenir, Nevruz bayramları kutlanır, ayrıca ölenler için yuğ törenleri düzenlenirdi.

Buna göre, ilk Türk devletlerinde toplumsal hayatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ölümden sonraki hayata inanılmıştır.
B) Şölen ve eğlencelere çok önem verilmiştir.
C) Halk arasında birlik ve beraberlik duygusu oluşturulmaya çalışılmıştır.
D) Atalar kültü inancı gereği ölen atalarının ruhlarını memnun etmeye çalışmışlardır.
E) Başka milletlere örnek davranışlar sergilenmiştir.

4. **Aşağıdakilerden hangisi İslam öncesi Türk devletlerinde kullanılan hükümdar unvanlarından biri değildir?**

A) Tanhu B) İlteriş C) Aygucı
D) Şanyü E) Erkin

5. **II. Göktürk Devleti'nde ülkeyi kardeşi Kül Tigin ile beraber yöneten, Kargan Savaşı'nda Uygurları mağlup edip devlete en parlak dönemini yaşatan hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilge Kağan B) Kutluk Kağan
C) Bumin Kağan D) Mukan Kağan
E) Tapo Kağan

6. **Orta Asya'da genellikle göçebe yaşayan, boy ve oymakları derleyip onlara düzen veren; yiğit, korkusuz, kahraman, savaşçı ideal insan tipi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gazi B) Veli C) Kürşad
D) Alp E) Tarkan

7. I. Kül Tigin
II. Tonyukuk
III. Bilge Kağan

Orhun Kitabeleri yukarıdakilerden hangileri adına dikilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. **Aşağıdakilerden hangisi Orta Asya coğrafyasında yer alan kültür merkezlerinden biri değildir?**

A) Anav B) Altay C) Kimek
D) Andronovo E) Tagar

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. I. Balamir
II. Teoman
III. Alper Tunga

Yukarıdakilerden hangileri Asya Hun Devleti'ne hükümdarlık yapmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

10. **Uygurların siyasi varlığına son verip bölgeye yerleşen ve 1207'de Moğol hükümdarı Cengiz Han'a tabi olan Türk topluluğu, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karluklar B) Kırgızlar
C) Türgeşler D) Kıpçaklar
E) Peçenekler

11. İstanbul ilk kez Bayan Han önderliğinde, 619'da Avarlar tarafından kuşatılmıştır.

Avarlardan sonra İstanbul'u ikinci defa kuşatan Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oğuzlar B) Hunlar C) Hazarlar
D) Macarlar E) Bulgarlar

12. **Kaşgarlı Mahmut** "Türk" **adını, *Divânü Lügati't Türk* adlı eserinde aşağıdaki kavramlardan hangisiyle anlamlandırmıştır?**

A) Kuvvetli B) Töreli
C) Olgunluk çağı D) Kanun sahibi
E) Devlete bağlı halk

13. **Almanların *Nibelungen Destanı*'nda kendisinden** "Etzel" **adında otoriter ve barışsever bir hükümdar olarak bahsedilen, Avrupa'da Hristiyanlar tarafından** "Tanrı'nın Kırbacı" **olarak nitelendirilen Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mete B) Attila C) Uldız
D) Balamir E) Teoman

14.
- Oda şeklinde mezar
- Savaş taktiğine verilen ad
- Kağanın erkek çocuklarına verilen ad
- Üzerinde hükümdar mührü bulunan bez para

İslam öncesi Türk devletleriyle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisinin açıklaması yukarıda yoktur?

A) Balbal B) Tigin C) Kurgan
D) Turan E) Kamdu

15. **Aşağıdakilerden hangisi İslam öncesi Türk devletlerinde ordu teşkilatıyla ilgili bir kavram değildir?**

A) Börk B) Tarkan C) Hilal
D) Tirkeş E) Sorguç

16. **Tarihte** "Eftal, Heptal, Haytal" **adlarıyla da bilinen ve İran'da çıkan Mazdek İsyanı'nı bastırarak Sasanilerin üzerindeki nüfuzunu artıran Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Akhunlar B) Uygurlar
C) Avrupa Hunları D) Kutluk Devleti
E) Peçenekler

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

ÇÖZÜMLER

1. Türklerin kullandığı takvimler "ay" ve "güneş" yılı esaslı olarak hazırlanmıştır. Soruda verilen takvimlerden sadece Hicri takvim (III) "ay yılı" esaslı hazırlanan bir takvimdir. Türkler tarih boyunca şu takvimleri kullanmıştır:

- 12 Hayvanlı Türk Takvimi – Güneş Yılı
- Hicri Takvim – Ay Yılı
- Celâli Takvimi – Güneş Yılı
- Rumi Takvim (malî işler için) – Güneş Yılı
- Miladi Takvim – Güneş Yılı

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Uygurlar, Asya Hun Devleti ve Göktürk Devleti'nin aksine farklı bir din benimsemiş ve bu dinin etkisiyle yerleşik yaşama geçmiştir. Manihaizm inancının etkisiyle zamanla savaşçılık özelliklerini yitiren Uygurlar, bu dinin et yemeyi yasaklaması üzerine de tarım yap maya başlamışlardır. Uygurlarda, Asya Hun ve Göktürk devletlerinden farklı olarak; hu kukun niteliği değişmiş, yazılı hukuk kuralları ortaya konmuştur. Bunun yanında mimari ve sanat gelişme göstermiştir. Ayrıca ekonomik faaliyetlerde tarım ön plana çıkmıştır. Ancak egemenlik anlayışı birçok Türk devletinin ortak özelliğidir. Nitekim Asya Hun, Göktürk ve Uygur devletlerinde veraset anlayışına göre "ülke hanedanın erkek üyelerinin ortak malı" sayılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. İlk Türk devletlerinde zaferlerden sonra eğlencelerin tertiplenmesi, Nevruz bayramlarının kutlanması, ayrıca ölenler için yuğ törenlerinin düzenlenmesi halk arasında birlik ve beraberlik duygusunu geliştirmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda C seçeneğinde verilen "Aygucı" kavramı İslam öncesi Türk devletlerinde kullanılan hükümdar unvanlarından biri değildir. Aygucı, ilk Türk devletlerinde vezir anlamında kullanılan bir terimdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. II. Göktürk Devleti'nde ülkeyi kardeşi Kül Tigin ile beraber yöneten, Kargan Savaşı'nda Uygurları mağlup edip devlete en parlak dönemini yaşatan hükümdar Bilge Kağan'dır. Dönemin en önemli gelişmelerinden biri de 720 tarihli Şantan Savaşı'dır. Bu savaşta Bilge Kağan Çin ordusu ve ittifakını dağıtmıştır. Adına dikilen yazıtta şu meşhur cümle yer almaktadır: "Türk Oğuz beyleri, işitin! Üstte gök çökmedikçe, altta yer delinmedikçe, ilini, töreni kim bozabilir?".

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Orta Asya'da genellikle göçebe yaşayan, boy ve oymakları derleyip onlara düzen veren; yiğit, korkusuz, kahraman, savaşçı ideal insan tipi "Alp" olarak nitelendirilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Türklere ait ilk yazılı edebî eser olarak kabul edilen ve içeriği bakımından siyasetname özelliği taşıyan Orhun Kitabeleri, II. Göktürk (Kutluk) Devleti Dönemi'nde yazılmış olup; Vezir Tonyukuk, Kül Tigin ve Bilge Kağan adına dikilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Soruda C seçeneğinde verilen Kimek, Orta Asya coğrafyasında yer alan kültür merkezlerinden biri değildir. Bu bölgede yer alan kültür merkezleri arasında; Anav, Andronovo, Altay, Karasuk, Afanesyevo, Taştık, Tagar ve Kelteminar sayılabilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. Soruda öncüllerde yer alan Balamir (I) ve Alper Tunga (III) Asya Hun Devleti'nin hükümdarlarından biri değildir. Balamir Avrupa Hun Devleti'nin kurucusu, Alper Tunga ise İskitlerin en ünlü hükümdarıdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Uygurların siyasi varlığına son vererek bölgeye yerleşen ve 1207'de Cengiz Han'a tabi olan Türk topluluğu Kırgızlardır. Kırgızlar, Orta Asya'da egemenlik kuran son Türk boyu olarak kabul edilmektedir. Uygurlara isyan ederek bağımsızlıklarını ilan eden Kırgızlar, 1207 yılında Moğollara itaat eden ilk Türk topluluğu olmuştur. Ayrıca dünyanın en uzun destanı olan Manas Destanı'na da sahiplerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Türk tarihinde, Bayan Han önderliğinde İstanbul'u kuşatan ilk Türk devleti Avarlardır. 619 ve 626 yıllarında İstanbul'u iki kez kuşatan Avarlardan sonra İstanbul'u kuşatan ikinci Türk devleti ise Bulgarlar olmuştur. Kurum Han Dönemi'nde 813 yılında gerçekleşen bu kuşatma, 814'te Kurum Han'ın vefatı nedeniyle başarılı olamamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Kaşgarlı Mahmut, *Divanü Lügati't Türk* adlı eserinde Türk adını "Olgunluk Çağı" olarak anlamlandırmıştır. Bunun yanı sıra Türk adını;

- A. Wambery "türemek, çoğalmak"
- G. Doerfer "devlete bağlı halk"
- Ziya Gökalp "töreli, kanun-nizam sahibi"
- W. Barthold "kanunla düzenlenmiş halk"

olarak anlamlandırmıştır.

Ayrıca Çin kaynaklarında "miğfer", Uygur metinlerinde "güçlü, kuvvetli ve cesur" olarak geçen Türk kelimesinin türeyen, çoğalan, erdemli, terk edilmiş gibi farklı anlamları da vardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Almanların ünlü *Nibelungen Destanı*'nda kendisinden "Etzel" adında otoriter ve barışsever bir hükümdar olarak bahsedilen; Hristiyanların, günahlarından dolayı Tanrı'nın kendilerini cezalandırmak amacıyla gönderdiğini düşündükleri ve "Tanrı'nın Kırbacı" olarak niteledikleri, döneminde Avrupa Hun Devleti'nin en parlak zamanını yaşadığı Türk hükümdarı Attila'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Soruda A seçeneğinde verilen "Balbal", ölen bir kişinin hayattayken öldürdüğü düşman sayısı kadar mezarının çevresine dikilen heykellere verilen isim olup, bu karşılaştırmanın dışında yer almaktadır.

- **Tigin:** Kağanın erkek çocuklarına verilen ad.
- **Kurgan:** Oda şeklinde mezar.
- **Turan:** Savaş taktiğine verilen ad.
- **Kamdu:** Üzerinde hükümdar mührü bulunan bez para.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Soruda E seçeneğinde verilen "Sorguç" kavramı, İslam öncesi Türk devletlerinde ordu teşkilatıyla ilgili bir kavram olmayıp, hükümdarın bağımsızlık sembollerinden birdir. Ordu teşkilatıyla ilgili olan;

- **Börk:** Askeri başlık
- **Tarkan:** Komutan
- **Hilal:** Savaş taktiği
- **Tirkeş:** Okçu

anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Tarihte "Eftal, Heptal, Haytal" adlarıyla da bilinen ve İran'da çıkan Mazdek İsyanı'nı bastırarak Sasanilerin üzerindeki nüfuzunu artıran Türk devleti Akhunlar'dır. Akhunlar İpek Yolu hâkimiyeti için Sasanilerle iş birliği yapan Göktürkler tarafından yıkılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. Göktürk Devleti tarihinin 627 yılına kadar olan kısmında Baykal Gölü'nün doğusundan Karadeniz'in kuzeyine kadar ulaşan geniş sahada, hanedana bağlı diğer Türk boyları yaşıyordu.

Devlete bağlı önemli bir unsur olan bu boyların genel adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Töles B) Mazdek C) Kargan
D) Saka E) Karasuk

2. **630'da bir hakanlık olarak kurulan, Musevilik dinini kabul eden, Kafkasya ve Karadeniz'in kuzeyinde İslamiyet'in yayılmasını engelleyen Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bulgarlar B) Hazarlar
C) Peçenekler D) Tabgaçlar
E) Sabirler

3. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kağanın erkek çocuklarını devlet yönetimi konusunda eğiten görevlilere verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Apa B) İnal C) Tudun
D) Şad E) Atabey

4. **Aşağıdakilerden hangisi, ilk Türk devletlerinde görülen din ve inanışlardan biri değildir?**

A) Budizm B) Totemizm
C) Putperestlik D) Manihaizm
E) Atalar Kültü

5. "Komenton" **adlı meclisleri olan, Bizans ordusunda paralı askerlik yaparken Malazgirt Savaşı'nda Büyük Selçuklu tarafına geçen Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Avarlar B) Karluklar
C) Kırgızlar D) Bulgarlar
E) Peçenekler

6. **Dersinde,** "İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ölümden sonra yaşam inancı görülür." **şeklinde bilgi veren Eda Öğretmen;**

I. yuğ,
II. balbal,
III. kurgan

kavramlarından hangilerini bu düşüncesine kanıt olarak gösterebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ölen bir kişinin ardından o kişiye saygı anlamında yuğ törenleri düzenlenir, ayrıca ---- denilen ağıtlar yakılırdı.

Yukarıda boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sav B) Koşuk C) Yalvaç
D) Kam E) Sagu

8. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde** "kağanın emri, buyruğu, iradesi" **gibi anlamlar taşıyan kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ülüş B) Orun C) Örgin
D) Yarlıg E) Oksızlık

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

9. **Uygurlar, benimsedikleri Mani dininin etkisiyle hükümdarları için kullanılan unvanların başına aşağıdakilerden hangisini eklemişlerdir?**

A) Ay B) Çor C) Erkin
D) Kün E) Kül

10. **İslam öncesi Türk devletlerinde devlet meselelerinin görüşüldüğü meclis için;**

I. toy,
II. kengeş,
III. kurultay

adlarından hangileri kullanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. **552'de Bumin Kağan tarafından Ötüken'de kurulan, İpek Yolu'nun kontrolünü ele geçirebilmek için Sasanilerle ittifak yaparak Akhunların varlığına son veren Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hazarlar B) Uygurlar
C) Göktürkler D) Asya Hunları
E) Peçenekler

12. **Uygurların yerleşik hayata bağlı olarak kurdukları şehirlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Balık B) Balbal C) Site
D) Polis E) Kent

13. Bilge Kağan, çok sevdiği kardeşi Kül Tigin'in anısına bir anıt inşa etmek için Tang Hanedanlığı'yla iş birliği yapmış ve yazıta şu ifadeyi yazdırmıştır: "Tabgaç kağanda bedizci kelürtüm, bedizettim."

Yazıtta geçen "bedizci" **kavramının anlamı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ressam B) Şair C) Asker
D) Din adamı E) Öğretmen

14. **İslamiyet öncesi Türk devletlerine ilişkin aşağıda verilen kavramlardan hangisinin günümüz karşılığı yanlıştır?**

A) Kurultay - Meclis
B) Oguş - Aile
C) Ayukı - Hükûmet
D) Yargucı - Mahkeme başkanı
E) Aygucı - Din adamı

15. "Apa Tarkan" **unvanıyla da bilinen Tonyukuk;**

I. Bilge Kağan,
II. Kutluk Kağan,
III. Mukan Kağan

dönemlerinden hangilerinde vezirlik yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **Türk tarihinde hukuk kurallarını ilk kez yazılı hale getiren ve ilk kütüphaneyi kuran devlet, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Macarlar B) Göktürkler
C) Uygurlar D) Kırgızlar
E) Avrupa Hunları

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

ÇÖZÜMLER

1. Göktürk Devleti tarihinin 627'e kadar olan kısmında Baykal Gölü'nün doğusundan Karadeniz'in kuzeyine kadar ulaşan geniş sahada, hanedana bağlı diğer Türk boyları yaşıyordu. Devlete bağlı önemli bir unsur olan bu boyların genel adı Töles'tir. Orta Asya'da çok geniş bir coğrafyaya dağılmış vaziyette yaşayan Tölesler, Çin'in diğer komşularına göre en fazla boy sayısına sahip idiler.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. 630'da bir hakanlık olarak kurulan, Musevilik dinini kabul eden, Kafkasya ve Karadeniz'in kuzeyinde İslamiyet'in yayılmasını engelleyen Türk topluluğu Hazarlardır. Ayrıca Hazar devleti aynı zamanda kendisine paralı ordu kuran ilk Türk devletidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "Tigin" adı verilen kağanın erkek çocuklarını, devlet yönetimi konusunda eğiten görevlilere "Ataman", "İnal" ya da "İnanç" adı verilmiştir. Selçuklularda bu görevlinin adı "Atabey", Osmanlı Devleti'nde ise "Lala" olacaktır.

- **Apa:** Sivil yönetici
- **Tudun:** Vergi memuru
- **Şad:** Hakan çocuklarının taşrada aldığı unvan
- **Atabey:** Selçuklularda hükümdarın erkek çocuklarını devlet yönetimi konusunda eğiten görevli

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Türkler tarih boyunca pek çok din ve inanışa bağlı kalmıştır. Nitekim Gök Tanrı, Totemizm, Manihaizm, Şamanizm, Budizm, Atalar Kültü, Doğa Kültü, Musevilik, Hristiyanlık, İslamiyet bunlar arasında yer alır. Ancak ceset mumyalama ve kısmen de olsa ölü yakma geleneğinin de görüldüğü ilk Türk devletlerinde Putperestlik inancı görülmemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. "Komenton" adlı meclisleri olan, Bizans ordusunda paralı askerlik yaparken Malazgirt Savaşı'nda Büyük Selçuklu tarafına geçen Türk topluluğu Peçeneklerdir. Peçenekler, Bizans-Kıpçak ittifakı karşısında 1091 yılında yapılan savaşla yıkılma sürecine girmişlerdir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. "Dersinde, "İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ölümden sonra yaşam inancı görülür." şeklinde bilgi veren Eda Öğretmen, bu düşüncesine kanıt olarak; "Balbal" adı verilen heykelcikleri (II) ve "Kurgan" adı verilen oda şeklinde mezarları (III) gösterebilir. Ancak "Yuğ" adı verilen cenaze törenleri ahiret inancının varlığına kanıt olarak gösterilemez.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Soruda boş bırakılan yere "Sagu" kavramı getirilmelidir. Bu durumda cümle, "İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ölen bir kişinin ardından o kişiye saygı anlamında yuğ törenleri düzenlenir, ayrıca sagu denilen ağıtlar yakılırdı." şeklinde tamamlanmış olur.

- **Sav:** Atasözü
- **Koşuk:** Coşkulu şiir
- **Yalvaç:** Elçi
- **Kam:** Din adamı

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "kağanın emri, buyruğu, iradesi" gibi anlamlar taşıyan kavram "Yarlıg"dır.

- **Ülüş:** Paylaşım
- **Orun:** Oturma düzeni
- **Örgin:** Taht
- **Oksızlık:** Bağımsızlık

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://anlatey.org

9. Uygurlar, benimsedikleri Mani dininin etkisiyle hükümdarları için kullanılan unvanların başına "Ay" kelimesini eklemişlerdir. (Ay Tengri gibi) "Çor", "Erkin" ve "Kül" kavramları da diğer devletlerde olduğu gibi hükümdar unvanı olarak kullanılmışken "Kün" kavramı halk anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. İlk Türk devletlerinde devlet meselelerinin görüşüldüğü ve bir anlamda Danışma Meclisi niteliği taşıyan meclise Toy (I), Kengeş (II), Kurultay (III) ve Keneş adı verilmiştir. Buna göre soruda verilen öncüllerin tümü meclise verilen adlar arasında yer almaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. 552'de Bumin Kağan tarafından Ötüken'de kurulan, İpek Yolu'nun kontrolünü ele geçirebilmek için Sasanilerle ittifak yaparak Akhunların varlığına son veren Türk devleti Göktürklerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Uygurların yerleşik hayata bağlı olarak kurdukları şehirlere verilen ad "Balık"tır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Bilge Kağan, çok sevdiği kardeşi Kül Tigin'in anısına bir anıt inşa etmek için Tang Hanedanlığıyla iş birliği yapmış ve yazıta şu ifadeyi yazdırmıştır: "Tabgaç kağanda bedizci kelürtüm, bedizettim." Yazıtta geçen "bedizci" kavramının anlamı ressamdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Soruda İslamiyet öncesi Türk devletlerine ilişkin E seçeneğinde verilen "Aygucı" kavramının günümüz karşılığı yanlış verilmiştir. Aygucı, vezir anlamına gelmektedir. Dina adamları için kullanılan kavramlar ise kam, baksı ve şamandır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Hapis hayatı yaşadığı Çin'den kaçıp gelen ve "Apa Tarkan" unvanıyla da bilinen Tonyukuk, II. Göktürk Devleti'nin kuruluşunda çok önemli hizmetler vermiştir. Bu nedenle kendisi "Türklerin Bismarck'ı" olarak değerlendirilir. Tonyukuk, II. Göktürk hükümdarlarından Kutluk Kağan, Bilge Kağan ve Kapgan Kağan'a vezirlik yapmıştır. Soruda III. öncülde verilen Mukan Kağan ise Birinci Göktük hükümdarı olup devlete en parlak dönemi yaşatmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Türk tarihinde hukuk kurallarını ilk kez yazılı hale getiren ve ilk kütüphaneyi kuran devlet Uygurlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. "Yerinden ayrılan yedi yıl, yurdundan ayrılan ölünceye değin ağlar." **Türkmen atasözüyle;**

I. halk,
II. vatan,
III. bağımsızlık

unsurlarından hangileri vurgulanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **MÖ 3000'lere uzanan kalıntılarına rastlanmış Orta Asya'daki Türklere ait en eski kültür merkezi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anav B) Tagar
C) Andronovo D) Kelteminar
E) Afanasyevo

3. **İlk Türk topluluklarının dinî anlayışları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Gök Tanrı inancı genel olarak yaygındır.
B) Doğada bazı güçlerin olduğuna da inanılmıştır.
C) Farklı dinlere mensup halktan haraç vergisi alınmıştır.
D) Ölen bir kişinin mezarının çevresine "balbal" denilen taş heykeller dikilmiştir.
E) Çoğunda güçlü bir ahiret inancı bulunmaktadır.

4. **Teşkilatlı ilk Türk devleti olarak bilinen Asya Hun Devleti'nin kurucusu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Teoman B) Balamir C) Mete
D) Uldız E) Attila

5. **Oğuz Türklerinin en eski epik destanlarından biri olan Dede Korkut Hikâyelerinde Oğuzlar ile yaptığı mücadeleleri anlatılan Türk devleti, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hazarlar B) Bulgarlar
C) Akhunlar D) Peçenekler
E) Kıpçaklar

6. **Çin esareti altındaki Göktürk Devleti'ni 682'de yeniden kurarak Çin üzerine 46 sefer düzenleyen Kutluk Kağan'a, aşağıdaki unvanlardan hangisi verilmiştir?**

A) Şanyü B) Etzel C) Afrasiyap
D) İlteriş E) Tanhu

7. Yusuf Has Hacip, kaleme aldığı *Kutadgu Bilig* adlı eserinde törenin değişmez dört hükmünden bahsetmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişmez hükümlerden biri değildir?

A) Kişilik B) Könilik C) Uzluk
D) Tüzlük E) Oksızlık

8. **Orta Asya'da ilk atlı göçebe topluluk olarak kabul edilen ve madencilik alanında ilerlemeleri nedeniyle** "Bozkırın Kuyumcuları" **unvanıyla anılan Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hunlar B) Kimekler C) İskitler
D) Tabgaçlar E) Karluklar

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

9. **Aşağıdaki destanlardan hangisi Göktürklere aittir?**

A) *Türeyiş* B) *Göç*
C) *Manas* D) *Bozkurt*
E) *Yaradılış*

10. I. Hunlar
II. Avarlar
III. Uygurlar

Yukarıdakilerden hangileri hem Asya hem de Avrupa'da devlet kurmuşlardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi, İslam öncesi Türk devletlerinde devleti oluşturan temel unsurlardan biri değildir?**

A) Halk B) Töre
C) Bağımsızlık D) Ordu
E) Ülke

12. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde genellikle üzerinde hükümdarın mührü olan ve para yerine de kullanılan ipek bez parçalarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kamdu B) Tarhan C) Orun
D) Yalvaç E) İmga

13. **Arap kaynaklarında** "Dokuz Oğuzlar" **olarak geçen Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Uygurlar B) Uzlar
C) Akhunlar D) Karluklar
E) Kıpçaklar

14. MÖ 58'de Asya Hun devlet kurultayında yaşanan bir tartışmada, hükümdar Ho-han-yeh, vezirinin de tavsiyesi üzerine Çin egemenliğine girmeyi kabul etmiş ve iktidarını korumak istemiştir.

Kardeşi Ho-han-yeh'in bu fikrini reddedip Hun Devleti'nin batısında egemenliğini ilan eden kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşbara B) Çi-çi C) Ki-ok
D) Moyen-çor E) Tardu

15. **İslamiyet öncesi Türk devletlerinde** "kün", **aşağıdakilerden hangisinin karşılığı olarak kullanılmıştır?**

A) Ordu B) Millet C) Vatan
D) Halk E) Aile

16. **Aşağıda verilen Türk devlet ve topluluklarıyla karşılarında yer alan bilgi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Karluklar - Talas Savaşı'nda Müslüman Arapların yanında yer almışlardır.
B) Peçenekler - Bizans-Kıpçak ittifakıyla 1091 yılında yıkılmıştır.
C) Avarlar - Çin kaynaklarında Juan-Juan adıyla anılmaktadır.
D) Birinci Göktürk - En parlak dönemlerini Mukan Kağan Zamanı'nda yaşamışladır.
E) Uygurlar - Çin baskısında yaşadıklarını *Ergenekon Destanı* ile anlatmışladır.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

ÇÖZÜMLER

1. "Yerinden ayrılan yedi yıl, yurdundan ayrılan ölünceye değin ağlar." Türkmen atasözü vatan kavramının önemini ve yüceliğini vurgulamaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. MÖ 3000'lere kadar uzanan kalıntılarına rastlanmış Orta Asya'daki Türklere ait en eski kültür merkezi Afanasyevo kültürüdür. Öte yandan MÖ 4500'lere kadar uzanan kalıntılarına rastlanmış Orta Asya'daki en eski kültür merkezi Anav'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. İslam öncesi dönem Türk devletlerinde farklı dine mensup halktan haraç vergisi alınması uygulaması görülmez. Haraç vergisi, İslamî Dönem'de ortaya çıkan bir uygulamadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Tarihte ilk teşkilatlı Türk devleti olarak kabul edilen ve merkezi Ötüken olan Asya Hun Devleti'nin kurucusu Teoman'dır. Teoman özellikle Çin üzerine akınlar yapmış, bu akınlara karşı da dünyaca ünlü Çin Seddi inşa edilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Oğuz Türklerinin en eski epik destanlarından biri olan Dede Korkut Hikâyelerinde Oğuzlar ile yaptığı mücadeleleri anlatılan Türk devleti, Kumanlar adıyla da bilinen Kıpçaklardır. Deşt-i Kıpçak bölgesinde Altın Orda Devleti'nin Türkleşmesinde etkili olan, aynı zamanda Eyyûbi ve Memlûk ordularında paralı askerlik yapan Kıpçaklar, ayrıca Rusların İgor Destanı'na da konu olmuşlardır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Çin esaretine karşı ilk bağımsızlık mücadelesi olarak kabul edilen Kürşat Ayaklanması'nın başarısız olması üzerine, Çin baskısı altındaki Göktürk Devleti'ni 682'de yeniden kuran ve Çin üzerine 46 sefer düzenleyen Kutluk Kağan'a "derleyen, toparlayan" anlamına gelen "İlteriş" unvanı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Yusuf Has Hacip, kaleme aldığı *Kutadgu Bilig* adlı eserinde törenin değişmez dört hükmünden bahsetmiştir. Bunlar:

- **Könilik:** Adalet
- **Uzluk:** İyilik
- **Tüzlük:** Eşitlik
- **Kişilik:** İnsanlık

"Oksızlık" kavramı bağımsızlık anlamına gelmekte olup törenin değişmez dört hükmünden biri değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Orta Asya'da ilk atlı göçebe topluluk olarak kabul edilen ve madencilik alanında gösterdikleri gelişmeler nedeniyle "Bozkırın Kuyumcuları" unvanıyla anılan Türk topluluğu İskitler (Sakalar)'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranitey.org

9. Soruda D seçeneğinde verilen Bozkurt Destanı Göktürklere aittir. Türeyiş ve Göç destanları Uygurlara, Manas Destanı Kırgızlara, Yaradılış Destanı ise Yakut Türklerine aittir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Soruda I. öncülde verilen Hunlar ve II. öncülde verilen Avarlar hem Asya hem de Avrupa'da devlet kurmuşlardır. Uygurlar ise Avrupa'da varlık göstermemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "Ordu" devleti oluşturan temel unsurlardan biri değildir. Devleti oluşturan dört temel unsur vardır ve şunlardır:

- Halk
- Töre
- Ülke
- Bağımsızlık

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde genellikle üzerinde hükümdarın mührü olan ve para yerine de kullanılan ipek bez parçalarına verilen ad "kamdu"dur.

- **Tarhan:** Ordu komutanı (Tarkan)
- **Orun:** Oturma düzeni
- **Yalvaç:** Elçi
- **İmga:** Göktürkler Dönemi'nde "İmga", Uygurlar Dönemi'nde ise "Ağıcı" ismi verilen devlet hazinedarı

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Arap kaynaklarında "Dokuz Oğuzlar" olarak geçen Türk devleti Uygurlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. MÖ 58'de Asya Hun devlet kurultayında yaşanan bir tartışmada, hükümdar Ho-han-yeh, vezirinin de tavsiyesi üzerine Çin egemenliğine girmeyi kabul etmiş ve iktidarını korumak istemiştir. Kardeşi Ho-han-yeh'in bu fikrini reddedip Hun Devleti'nin batısında egemenliğini ilan eden kişi Çi-çi'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "kün" kavramı halk için kullanılan bir terimdir. Ordu için "Sü", millet için "Bodun", aile içinse "Oguş" kavramı kullanılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Soruda Türk devlet ve topluluklarıyla ilgili olarak E seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Nitekim Ergenekon Destanı Uygurlara değil Göktürklere aittir.

- Talas Savaşı'nda Müslüman Arapların yanında yer alan Türk topluluğu Karluklardır.
- Bizans-Kıpçak ittifakıyla 1091 yılında yıkılma sürecine giren topluluk Peçeneklerdir.
- Çin kaynaklarında "Juan-Juan" adıyla anılan devlet Avarlardır.
- En parlak dönemlerini Mukan Kağan Zamanı'nda yaşayan devlet Birinci Göktürk Devleti'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. **Türk-İslam kültürünün Mısır coğrafyasında yayılmasında;**

I. Eyyubiler,

II. Karahanlılar,

III. Tolunoğulları

devletlerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

2. **Eğitimin kişinin fiziksel, zihinsel ve ahlaki durumu dikkate alınarak verilmesini savunan ve *El-Kanun fi't-Tıb* adlı eseriyle bilinen Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Biruni B) Farabi

C) İbn-i Sina D) İbn-i Haldun

E) İbn-i Rüşt

3. **Büyük Selçuklu Devleti'nin zayıflaması ve yıkılmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?**

A) Oğuz isyanları

B) Kardeşler arasındaki taht kavgaları

C) Babaî ayaklanması

D) Karahitayların saldırıları

E) Batınîlik hareketleri

4. **En parlak dönemlerini Alâeddin Tekiş zamanında yaşayan ve 1218'de yaşanan** "Otrar Hadisesi" **sonrasında Moğol istilasıyla yıkılma sürecine giren devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Babürlüler B) Eyyûbiler

C) Harezmşahlar D) Gazneliler

E) İhşidîler

5. **Karahanlılar Dönemi'nde dinî ve içtimaî ahlâk esaslarını topluma yerleştirmek amacıyla kaleme alınan, Türk-İslam edebiyatının *Kutadgu Bilig*'den sonra yazıya geçirilmiş en eski ikinci eseri olarak kabul edilen nasihatname türündeki eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Makalat*

B) *Divanü Lügati't-Türk*

C) *Atabetü'l-Hakâyık*

D) *Risaletü'n-Nushiyye*

E) *Muhakemetü'l-Lugateyn*

6. **1055 Bağdat Seferi'yle Büveyhi komutanı Arslan Besâsiri tehlikesini ortadan kaldıran ve bu nedenle Halife Kâim-Biemrillah'ın** "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" **unvanını verdiği Türk-İslam hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tuğrul Bey B) Alp Arslan

C) Gazneli Mahmut D) Sultan Melikşah

E) Satuk Buğra Han

7. **Büyük Selçuklu ordusundaki;**

I. ıkta,

II. gulam,

III. hassa

birimlerinden hangilerinin giderleri hazineden karşılanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

8. **Mekke ve Medine'nin de içinde yer aldığı Hicaz bölgesine hâkim olan ilk Türk-İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Memlükler B) İhşidîler

C) Harezmşahlar D) Eyyubiler

E) Büyük Selçuklular

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. **Asla zapt edilemez denilen Ani Kalesi'ni ele geçirdiği için Abbasi halifesi Kâim-Biemrillah tarafından kendisine "Ebu'l-Feth" unvanı verilen Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tuğrul Bey B) Alp Arslan
C) II. Kılıç Arslan D) Sultan Melikşah
E) Sultan Mahmut

10. **İlk Türk-İslam devletlerinde törenlerde ve seyahatlerde yol düzenini sağlayan saray görevlisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Emir-i Alem B) Serhenk
C) Emir-i Candar D) Emir-i Şikâr
E) Emir-i Ahur

11. **Moğol İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Hülâgu Han tarafından İran'da kurulan ve 1258'de Bağdat'ı ele geçirip Abbasilere son veren devlet, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İlhanlı Devleti B) Kubilay Hanlığı
C) Çağatay Hanlığı D) Altın Orda Devleti
E) Timur İmparatorluğu

12. **Büyük Selçuklu Devleti'nde Divanı Saltanata bağlı alt divanlardan biri olan ve devletin malî işlerinden sorumlu olan divan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Divan-ı İşraf B) Divan-ı İstifa
C) Divan-ı İnşa D) Divan-ı Berid
E) Divan-ı Arzü'l-Ceyş

13. **Türk-İslam devletlerinde belirli bir cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yerine ne ad veriliyordu?**

A) Arasta B) Bedesten C) İmaret
D) Bimarhane E) Kapan

14. **Sultan Alparslan ve Romen Diogenes arasında yaşanan, Bizans'ın kayıpları sonucu Papalıktan ilk kez yardım isteyerek Haçlı Seferlerinin başlamasına neden olan ve Türkiye Tarihi'nin de başlangıcı kabul edilen savaş, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Pasinler B) Dorilaon C) Befaeus
D) Malazgirt E) Miryokefalon

15. **İranlı şair Firdevsî'nin kaleme aldığı *Şehname* adlı eser aşağıdaki devlet adamlarından hangisine takdim edilmiştir?**

A) Melikşah B) Yusuf Kadir Han
C) Tuğrul Bey D) Gazneli Mahmut
E) Hülâgu Han

16. **Haçlılara karşı 1187 Hıttin Savaşı'nda başarı sağlayarak Kudüs'ü kurtaran Türk-İslam hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Alp Arslan B) Babür Şah
C) Selâhaddin Eyyubi D) I. Kılıçarslan
E) İzzeddin Keykâvus

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

ÇÖZÜMLER

1. Soruda verilen Eyyûbi Devleti (I) ile Tolunoğulları (III) Türk-İslam kültürünün Mısır coğrafyasında yayılmasında etkili olmuştur. Fakat Orta Asya'da kurulan Karahanlıların Mısır'da herhangi bir etkisi yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Eğitimin kişinin fiziksel, zihinsel ve ahlaki durumu dikkate alınarak verilmesini savunan ve *El-Kanun fi't-Tıb* adlı eseriyle bilinen Türk-İslam bilgini İbn-i Sina'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Büyük Selçuklu Devleti'nin zayıflaması ve akabinde yıkılmasında C seçeneğinde verilen Babaî ayaklanmasının etkili olduğu söylenemez. Nitekim Babaî ayaklanması Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde yaşanan bir olaydır. Öte yandan; Oğuz isyanları, kardeşler arasındaki taht kavgaları, Karahitayların saldırıları ve Batınîlik hareketleri Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında son derece etkili olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda hakkında bilgiler verilen devlet Harzemşahlardır. Harzemşahlar, XII. yüzyılın ikinci yarısında bulunduğu bölgenin en güçlü devleti haline gelmiş ve en parlak dönemlerini Alaeddin Tekiş Dönemi'nde yaşamışlardır. 1218'de yaşanan ve tarihte "Otrar Hadisesi" olarak bilinen olayda Cengiz Han'ın tüccarları casusluk suçlamasıyla öldürülmüş, sonrasında Harzemşahlar Moğol istilasıyla yıkılma sürecine girmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Karahanlılar Dönemi'nde dinî ve içtimaî ahlâk esaslarını topluma yerleştirmek amacıyla kaleme alınan, Türk-İslam edebiyatının *Kutadgu Bilig*'den sonra yazıya geçirilmiş en eski ikinci eseri olarak kabul edilen nasihatname türündeki eser, Edip Ahmet Yüknekî'nin kaleme aldığı *Atabetü'l-Hakâyık*'tır.

- *Makalat*, Hacı Bektaş-ı Velî'ye,
- *Divanü Lügati't-Türk*, Kaşgarlı Mahmut'a,
- *Risaletü'n-Nushiyye*, Yunus Emre'ye,
- *Muhakemetü'l-Lugateyn* ise Ali Şir Nevâi'ye aittir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 1055 Bağdat Seferi sonrasında Büveyhi komutanı Arslan Besâsiri tehlikesini ortadan kaldıran ve bu nedenle Halife Kâim-Biemrillah'ın "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" unvanı verdiği Türk-İslam hükümdarı Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Büyük Selçuklu Devleti'nde merkez ordusu olan ve maaşlı askerlerden oluşan gulaman-ı saray (II) ordusunun giderleri devlet hazinesinden karşılanmıştır. Ancak hassa ordusu sultana bağlı özel birlikler olup kendilerine ıkta arazisi tahsis edilmiştir. Öte yandan ıkta ordusu da maaşlı birlikler olmayıp, gelirleri doğrudan toprağa ve tarımsal gelirlere dayalıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Mekke ve Medine'nin de içinde yer aldığı kutsal "Hicaz" bölgesine hâkim olan ilk Türk-İslam devleti Akşitler (İhşidiler)'dir. Akşitlerin kurucusu Ebû Bekir Muhammed adil bir yönetim sergilediği için kendisine halife tarafından "Ak-Şit" (Beyaz Güneş) unvanı verilmiş, bu da devletin ismine yansımıştır

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. Hristiyan dünyası için kutsal addedilen ve asla zapt edilemez denilen Ani Kalesi'ni ele geçirdiği için Abbasi halifesi Kâim-Biemrillah tarafından kendisine "Fetihlerin Babası" anlamına gelen "Ebu'l-Feth" unvanı verilen Büyük Selçuklu hükümdarı Alp Arslan'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. İlk Türk-İslam devletlerinde törenlerde ve seyahatlerde yol düzenini sağlayan saray görevlisi "Serhenk"tir.

- **Emir-i Alem:** Bayrak ve sancak muhafızı
- **Emir-i Candar:** Saray muhafızı
- **Emir-i Şikâr:** Av işlerinden sorumlu görevli
- **Emir-i Ahur:** Atların bakımından sorumlu görevli

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Moğol İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Hülâgu Han tarafından İran'da kurulan ve 1258'de Bağdat'ı ele geçirip Abbasilere son veren devlet İlhanlı Devleti'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Büyük Selçuklu Devleti'nde Divanı Saltanata bağlı alt divanlardan biri olan ve devletin malî işlerinden sorumlu olan divan Divan-ı İstifa'dır.

- **Divan-ı İşraf:** Askerlik ve hukuk dışında tüm işleri teftiş eden divandır.
- **Divan-ı İnşa:** Devlet yazışmalarını gerçekleştiren divandır.
- **Divan-ı Berid:** Posta ve haberleşme işlerinden sorumlu divandır.
- **Divan-ı Arzü'l-Ceyş:** Ordunun tün ihtiyaçlarıyla ilgilenen divandır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Türk-İslam devletlerinde belirli bir cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yerine "kapan" ya da "kapan hanı" adı verilmiştir.

- **Arasta:** Üstü açık ya da kapalı olan ve dükkânların sırayla dizildiği ticari yapı
- **Bedesten:** Genellikle kumaş ticareti yapılan kapalı çarşı
- **İmaret:** Aşevi, yemekhane
- **Bimarhane:** Hastane, akıl hastanesi

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Sultan Alparslan ve Romen Diogenes arasında yaşanan, Bizans'ın kayıpları sonucu Papalıktan ilk kez yardım isteyerek Haçlı Seferlerinin başlamasına neden olan ve Türkiye Tarihi'nin de başlangıcı kabul edilen savaş 1071 Malazgirt Savaşı'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. İranlı şair Firdevsî'nin kaleme aldığı ve İran-Turan savaşlarının anlatıldığı *Şehname* adlı eser Gazneli Sultan Mahmut'a takdim edilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Haçlılara karşı 1187 Hıttin Savaşı'nda başarı sağlayarak Kudüs'ü kurtaran Türk-İslam hükümdarı Selâhaddin Eyyubi'dir. Batılı kaynaklarda "Türk Saladin" adıyla geçen Selahaddin Eyyûbi'nin biyografisini yazan al-Wahrani, O'nun Öklid geometrisi, astronomi, matematik ve aritmetik gibi konularda uzman olduğunu belirtir. Nitekim O; mantık, felsefe, sosyoloji, fıkıh ve tarih eğitimi almış, Şam'daki Darülhadis'ten iyi derecede mezun olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. **Büyük Selçuklu hükümdarları ve dönemlerinde yaşanan gelişmeler arasında yapılan aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Tuğrul Bey - Rey'in başkent yapılması
B) Melikşah - Kavurd İsyanının bastırılması
C) Alp Arslan - Pasinler Savaşı'nın kazanılması
D) Sultan Sencer - Katvan Savaşı'nın kaybedilmesi
E) Çağrı Bey - Doğu Anadolu Seferi'ne çıkılması

2. **İlk Türk-İslam devletlerinde;**

I. medrese,
II. darüşşifa,
III. imarethane

kurumlarından hangilerinin giderleri vakıflar tarafından karşılanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **İlk Türk-İslam devletlerinde ordunun yiyecek, giyecek, silah, teçhizat gibi ihtiyaçları ve asker maaşları ile ilgilenen divan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Divan-ı İstifa B) Divan-ı İnşa
C) Divan-ı İşraf D) Divan-ı Berid
E) Divan-ı Arzü'l-Ceyş

4. **Gazneli Mahmut'un** "sarayın en değerli hazinesi" **olarak nitelendirdiği, Ekvator'un uzunluğunu çok az bir sapmayla hesaplayabilen ve *El Asâri'l Bakiye* adlı eserinde Asyalı milletlerden bahseden Türk-İslam bilgini, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) El-Cezerî B) Biruni
C) İbn-i Rüşd D) Farabi
E) Harezmî

5. Türk-İslam devletlerinde hükümdar, halife tarafından gönderilen bir belgeyle onaylanır ve hükümdar bu belgeyle kendi adına hutbe okuturdu.

Halife tarafından hükümdara gönderilen onay belgesine ne ad verilmiştir?

A) Çetr B) Tuğra C) Tıraz
D) Menşur E) İcazet

6. **Türk-İslam devletlerinde mülkiyeti devlete ait olup tasarruf hakkı kullananlara devredilmiş arazilere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mirî arazi B) Mevat arazi
C) Askerî ıkta D) Haracî arazi
E) Öşrî arazi

7. **Türk-İslam devletlerinde saray hizmetlileri ve üstlendikleri görevlerle ilgili aşağıda verilen açıklamalardan hangisi yanlıştır?**

A) Câmedar: Hükümdarın giysileriyle ilgilenir.
B) Emir-i Ahur: Atların bakımıyla ilgilenir.
C) Hansalar: Saray mutfağı ve hükümdarın sofrasıyla ilgilenir.
D) Ulu Hacip: Sarayı korumakla görevlidir.
E) Çeşnigir: Hükümdarın yiyecekleri ile ilgilenir.

8. **Ömer Hayyam başkanlığındaki bir komisyon tarafından hazırlanan ve güneş yılını esas alan Celâli takvimi, aşağıdaki Selçuklu sultanlarından hangisine takdim edilmiştir?**

A) Alp Arslan B) Tuğrul Bey
C) Sultan Sencer D) Melikşah
E) Çağrı Bey

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. "Kartal Yuvası" **olarak da adlandırılan İran'daki Alamut Kalesi'ni alarak, temelleri Hasan Sabbah tarafından atılan ve Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında etkili olan Batınîlik (Haşhaşîlik) hareketine son veren devlet, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Memlükler B) İlhanlılar
C) Büyük Selçuklular D) Eyyûbiler
E) Büveyhoğulları

10. **Büyük Selçuklu Devleti'nin İslam dünyasına katkıları nedeniyle, Kaşgarlı Mahmut'un *Dîvânü Lügati't-Türk*'te Oğuz boyları listesinin en başına yerleştirdiği boy aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kayı B) Kınık C) Avşar
D) Bayındır E) Bayat

11. Yusuf Has Hacip, Karahanlı hükümdarı Tabgaç Buğra Han'a takdim ettiği *Kutadgu Bilig* adlı eserinde "Beyler egemenliklerini Tanrı'dan alır." demiştir.

Buna göre Karahanlılarla ilgili olarak;

I. Kut anlayışını sürdürmüşlerdir.
II. Veraset sisteminde değişime gitmişlerdir.
III. Eski Türk devlet geleneği devam ettirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **1280'de Pekin'de kurulan, İtalyan gezgin Marco Polo'nun da *Seyahatname* adlı eserinde gözlemlerini anlattığı devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kubilay Hanlığı B) Çağatay Hanlığı
C) Altın Orda Devleti D) Karahitay Devleti
E) Timur İmparatorluğu

13. **Nizamiye Medreselerinin;**

I. bilim adamı yetiştirme,
II. devlete memur kadrosu yetiştirme,
III. zararlı akımlara karşı ilim yoluyla fikir ortaya koyma

amaçlarından hangilerine yönelik faaliyet gösterdiği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

14. "Muallim-i Sani" **olarak adlandırılan ve kaleme aldığı *El-Medînetü'l-Fâzıla* adlı eseriyle bilinen Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Farabi B) Biruni C) Harezmî
D) İbn-i Rüşd E) İbn-i Sina

15. **Ünlü Selçuklu veziri Nizamülmülk'ün *Siyasetname* adlı eserinde;** "Devlete ait olan ve kimsenin mülkiyetinde bulunmayan topraklardan elde edilen vergi ve gelirlerin, askerî ve sivil devlet görevlilerine maaş veya hizmet karşılığı olarak verilmesi" **şeklinde tanımladığı sistem aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gulam B) Ikta C) Vakıf
D) Ahilik E) İltizam

16. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra çeşitli devletler ve atabeylikler ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu devlet veya atabeyliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Zengîler B) Börililer
C) Salgurlular D) Karahitaylar
E) Beg Teginoğulları

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitev.org

ÇÖZÜMLER

1. Soruda Büyük Selçuklu hükümdarları ve dönemlerinde yaşanan gelişmeler arasında yapılan eşleştirmelerden C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Nitekim 1048 Pasinler Savaşı'nın kazanılması Alp Arslan Dönemi değil Tuğrul Bey Dönemi'nin bir gelişmesi olup İlk Selçuklu-Bizans savaşıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. İlk Türk-İslam devletlerinde, soruda öncüllerde verilen medrese, darüşşifa ve imarethane gibi kurumların giderleri vakıflar tarafından karşılanmıştır. Vakıf kurumlarının; personel, öğrenci ve hizmetlilerin masrafları, ayrıca maaş, onarım vb. tüm giderler vakıf gelirleriyle karşılanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. İlk Türk-İslam devletlerinde ordunun yiyecek, giyecek, silah, teçhizat gibi ihtiyaçları ve asker maaşları ile ilgilenen divan Divan-ı Arzü'l-Ceyş'tir.

- **Divan-ı İstifa:** Devletin malî işlerinden sorumlu olan divandır.
- **Divan-ı İşraf:** Askerlik ve hukuk dışında tüm işleri teftiş eden divandır.
- **Divan-ı İnşa:** Devlet yazışmalarını gerçekleştiren divandır.
- **Divan-ı Berid:** Posta ve haberleşme işlerinden sorumlu divandır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Gazneli Mahmut'un "sarayın en değerli hazinesi" olarak nitelendirdiği, Ekvator'un uzunluğunu çok az bir sapmayla hesaplayabilen ve *El Asâri'l Bakiye* adlı eserinde Asyalı milletlerden bahseden Türk-İslam bilgini Biruni'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Türk-İslam devletlerinde hükümdar, halife tarafından gönderilen bir belgeyle onaylanır ve hükümdar bu belgeyle kendi adına hutbe okuturdu. Halife tarafından hükümdara gönderilen onay belgesine "menşur" adı verilmiştir.

- **Çetr:** Saltanat şemsiyesi
- **Tuğra:** Hükümdarın mührü, imzası
- **Tıraz:** Halifenin hükümdara gönderdiği elbise
- **İcazet:** Kademe geçiş belgesi, diploma

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Türk-İslam devletlerinde mülkiyeti devlete ait olup tasarruf hakkı kullananlara devredilmiş arazilere "Mirî Arazi" adı verilmiştir.

- **Mevat arazi:** Kullanılamayan araziler
- **Askerî ıkta:** Geliriyle asker beslenmek üzere tahsis edilen araziler
- **Haracî arazi:** Gayrimüslimlere ait özel mülk statüsündeki araziler
- **Öşrî arazi:** Müslümanlara ait özel mülk statüsündeki araziler

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Türk-İslam devletlerinde saray hizmetlileri ve üstlendikleri görevlerle ilgili D seçeneğinde verilen açıklama yanıştır. Ulu Hacip, hiyerarşide hükümdar ve vezirden sonra gelen görevli olup protokol işlerinden sorumludur. Sarayı korumakla görevli saray hizmetlisi ise Emir-i Candar'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Ömer Hayyam başkanlığındaki bir komisyon tarafından hazırlanan ve güneş yılını esas alan Celâli takvimi, Büyük Selçuklu hükümdarı Sultan Melikşah'a takdim edilmiştir. Bu takvimin bir diğer adı da Takvim-i Melikşahi'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

9. "Kartal Yuvası" olarak da adlandırılan İran'daki Alamut Kalesi'ni alarak, temelleri Hasan Sabbah tarafından atılan ve Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında etkili olan Batınîlik (Haşhaşîlik) hareketine son veren devlet İlhanlılar'dır. Moğol İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Hülagû Han tarafından İran'da kurulan İlhanlılar, ayrıca 1258'de Bağdat'ı alarak Abbasi Devleti'ne de son vermiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Büyük Selçuklu Devleti'nin İslam dünyasına katkıları nedeniyle, Kaşgarlı Mahmut'un *Divânü Lügati't-Türk*'te Oğuz boyları listesinin en başına yerleştirdiği boy Kınık boyudur. Nitekim Büyük Selçuklu Devleti, Oğuzların Kınık boyuna mensuptur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Soruda Yusuf Has Hacip tarafından kaleme alınan "*Kutadgu Bilig*" adlı eserde Karahanlılara "*Beyler egemenliklerini Tanrı'dan alırlar.*" ifadesine yer verilmiştir. Karahanlılarda beylerin (devlet yöneticilerinin) egemenliklerini Tanrı'dan alması "Kut" anlayışı (I) ile ilgili olup bu anlayış eski Türk geleneklerinin de devam ettirildiği (III) anlamına gelmektedir. Öte yandan bu ifadenin veraset sisteminde yapılan bir değişiklikle ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 1280'de Pekin'de kurulan, ünlü gezgin Marco Polo'nun da "*Seyahatname*" adlı eserinde gözlemlerini anlattığı devlet Kubilay Hanlığı'dır. Moğol İmparatorluğu'nun dağılmasından sonra, Cengiz Han'ın torunu Kubilay tarafın dan kurulan bu devlet Çin'de kurulduğu için, Türkleşmeyen ve İslamiyet'i kabul etmeyen tek Moğol devletidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Büyük Selçuklu Devleti'nde vezir Nizamülmülk'ün çalışmaları sonucunda kurulan ve çağının en ünlü eğitim kurumlarından biri olan Nizamiye Medreseleri çok yönlü bir amaca hizmet etmiştir. Nitekim bu eğitim kurumlarında bilim adamı yetiştirilmiş (I), devlete memur kadrosu kazandırılmış (II) ve zararlı fikir akımlarına karşı bilimsel çalışmalarla çeşitli düşünceler ortaya koyulmuştur. (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. "Muallim-i Sani" olarak adlandırılan ve kaleme aldığı *El-Medînetü'l-Fâzıla* adlı eseriyle bilinen Türk-İslam bilgini Farabi'dir. Farabi, 874-950 yıllarında arasında yaşamış ünlü bir Türk-İslam bilginidir. Avrupa'da "Al-Phorobius" olarak tanınmıştır. Aristo'nun düşüncelerini İslam dünyasına tanıtmış ve eserlerine yeni anlayışlar getirmiştir. Akılcılığı ön planda tutarak Türk - İslam dünyasında pozitif bilimlerin kurucusu olmuş ve tarihte ilk kez Birleşmiş Milletler fikrini ortaya atmıştır. Başlıca eserleri: *İhsa-ü'l-Ulûm*, *Kitabü'l-Musiki*, *El-Medînetü'l-Fâzıla*'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Ünlü Selçuklu veziri Nizamülmülk'ün *Siyasetname* adlı eserinde; "Devlete ait olan ve kimsenin mülkiyetinde bulunmayan topraklardan elde edilen vergi ve gelirlerin, askerî ve sivil devlet görevlilerine maaş veya hizmet karşılığı olarak verilmesi" şeklinde tanımladığı sistem "Ikta" sistemidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra çeşitli devletler ve atabeylikler ortaya çıkmıştır. Bunlar; Kirman Selçukluları, Suriye Selçukluları, Anadolu (Türkiye) Selçukluları, Irak Selçukluları, Zengîler (Musul - Halep Atabeyliği), Börililer (Şam Atabeyliği), İldenizoğulları (Azerbaycan Atabeyliği), Beg Teginoğulları (Erbil Atabeyliği) ve Salgurlular (Fars Atabeyliği). Soruda verilen Karahitaylar bir Moğol devleti olup bu devlet ve atabeylikler içerisinde yer almaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitev.org

1. **1250'de İzzeddin Aybeg tarafından Mısır'da kurulan, 1260 Aynî Calut Savaşı'nda Moğolları ilk kez yenilgiye uğratarak batıya ilerleyişini engelleyen Türk-İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İhşidîler B) Eyyûbiler
C) Tolunoğulları D) Memlükler
E) Harezmşahlar

2. **Büyük Selçuklu Devleti'nde Gulam Sistemi'ne göre sarayda yetişmiş yüksek rütbeli subaylar arasından seçilen; hükümdar, halk ve hükûmet arasındaki ilişkileri düzenleyen saray görevlisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ulu Hacip B) Kadi'l-küdat
C) Emir-i Alem D) Emir-i Dad
E) Arzü'l-Ceyş

3. I. Yazarı Kaşgarlı Mahmut'tur.
II. Siyasetname özelliği göstermektedir.
III. Adı, "Mutluluk Veren Bilgi" anlamına gelir.
IV. Eser, Uygur alfabesi ile kaleme alınmıştır.

Yukarıdakilerden hangileri *Kutadgu Bilig* adlı eserin özellikleri arasındadır?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) I, II ve III E) II, III ve IV

4. **Büyük Selçuklu Devleti'nde hükümdar başkentte olmadığı zaman divan toplantılarına vekâleten başkanlık eden görevli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kadı B) Müstevfi C) Naib
D) Subaşı E) Atabey

5. **Resmî kayıtlarda adı** "el-Devletü't Türkiye" **olarak geçen, *Kölemenler* olarak da adlandırılan Türk-İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Memlükler B) Eyyûbiler
C) Karahanlılar D) Tolunoğulları
E) Anadolu Selçukluları

6. **Aşağıdakilerden hangisi, Türk-İslam devletlerinde hastaneler için kullanılan ifadelerden biri değildir?**

A) Şifahane B) Darülkura
C) Bimarhane D) Darüssıhha
E) Darüşşifa

7. **Aşağıdakilerden hangisi, Karahanlılar Dönemi'ne ait edebî eserlerden biri değildir?**

A) *Kutadgu Bilig*
B) *Divân-ı Hikmet*
C) *Risâletü'n-Nushiyye*
D) *Atabetü'l-Hakâyık*
E) *Divânü Lûgati't Türk*

8. **Abbasi halifesi tarafından ilk kez** "İslam Hükümdarı" **olarak tanınan Ebû Nasr Ahmet, aşağıdaki Türk-İslam devletlerinden hangisinin hükümdarıdır?**

A) Babürler B) Gazneliler
C) Büyük Selçuklular D) Karahanlılar
E) Harezmşahlar

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. **Halkı Arap; ordusu, yöneticileri ve sarayı Türk olan, Mısır'ı mimari ve bayındırlık alanlarında kalkındıran,** "maristan" **adı verilen hastane ve eczane gibi sosyal tesisler kuran Mısır'daki ilk Türk-İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tolunoğulları B) İhşidîler
C) Memlükler D) Eyyûbiler
E) Karahanlılar

10. **Büyük Selçuklu Devleti'nde Büyük Divan'a bağlı olarak devletin iç ve dış yazışmalarını yürüten alt divan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Divan-ı Berid B) Divan-ı Arz
C) Divan-ı İstifa D) Divan-ı İşraf
E) Divan-ı İnşa

11. Harezmşah hükümdarı Alaeddin Tekiş'in eşi Terken Hatun'un ayrı divanı, sarayı ve ıktaları vardı. Memurlarını tayin eder veya görevden alabilirdi. Hatta sultanın emirleri onun onayı olmadan geçerli sayılmazdı.

Buna göre Terken Hatun ile ilgili;

I. Kut anlayışını uygulamıştır.
II. Yasama ve yürütme yetkisine sahiptir.
III. Devlet yönetiminde son derece etkili olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **Çift katlı anıt mezar olarak nitelendirilen** "kümbet" **mimarisi, ilk kez aşağıdaki devletlerden hangisinin döneminde ortaya çıkmıştır?**

A) Karahanlılar B) Gazneliler
C) Selçuklular D) Osmanlılar
E) Tolunoğulları

13. **Selçuklularda uygulanan ıkta sisteminin;**

I. taşrada güvenliğin sağlanması,
II. üretimde sürekliliğin sağlanması,
III. merkezî otoritenin güçlendirilmesi

durumlarından hangileri doğrultusunda devlete katkı sağladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

14. **Babür hükümdarı Cihan Şah'ın genç yaşta ölen eşi Begüm Banu Hatun için yaptırdığı Hindistan'daki ünlü mimari eser, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Babil Kulesi B) Tac Mahal
C) Zafer Kuleleri D) Agra Kalesi
E) Leşker-i Bazar Sarayı

15. **Katıldığı bir söyleşide,** "İlk Türk-İslam devletlerinde İslamiyet öncesi Türk devlet geleneğinin miras alındığı görülmektedir." **diyen bir araştırmacı, aşağıdakilerden hangisini bu etkileşim ve sürekliliğe örnek olarak gösteremez?**

A) Kut anlayışının devam etmesi
B) Hanedanlık anlayışı
C) Veraset sisteminin benimsenmesi
D) Töre hukukunun gelenek olarak sürmesi
E) Gaza ve cihad anlayışı

16. **Büyük Selçuklu Devleti'nde askeri davalara bakan görevli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Emir-i Ariz B) Kadı-leşker
C) Ulu Hacip D) Emir-i Dad
E) Kadi'l-küdat

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://antrey.org

ÇÖZÜMLER

1. 1250'de İzzeddin Aybeg tarafından Mısır'da kurulan, 1260 Aynî Calut Savaşı'nda Moğolları ilk kez yenilgiye uğratıp Moğolların batıya ilerleyişini engelleyen Türk-İslam devleti Memlûklerdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Büyük Selçuklu Devleti'nde Gulam Sistemi'ne göre sarayda yetişmiş yüksek rütbeli subaylar arasından seçilen; hükümdar, halk ve hükûmet arasındaki ilişkileri düzenleyen saray görevlisi "Ulu Hacip"tir.

- **Kadi'l-küdat:** Baş kadı
- **Emir-i Alem:** Sancak ve bayrak muhafızı
- **Emir-i Dad:** Örfi davalara bakan görevli
- **Arzü'l-Ceyş:** Ordu işleriyle ilgilenen divan

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. *Kutadgu Bilig*, Karahanlılar Dönemi'ne ait bir eser olup;

- Siyasetname özelliği gösterir. (II)
- Adı "Mutluluk Veren Bilgi" anlamına gelir. (III)
- Uygur alfabesi ile kaleme alınmıştır. (IV)

Ancak eseri kaleme alan kişi Kaşgarlı Mahmut değil Yusuf Has Hacib'dir. Ayrıca bu eser Karahanlı hükümdarlarından Tabgaç (Uluğ Kara) Buğra Han'a takdim edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Büyük Selçuklu Devleti'nde hükümdar başkentte olmadığı zaman divan toplantılarına vekâleten başkanlık eden görevli naiptir.

- **Kadı:** Şer'i davalara bakan görevli
- **Müstevfi:** Divan-ı İstifanın başkanı
- **Subaşı:** Ordu komutanı
- **Atabey:** Şehzadeleri eğiten görevli

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Resmî kayıtlarda adı "el-Devletü't Türkiye" olarak geçen, *Kölemenler* olarak da adlandırılan Türk-İslam devleti Memlûklerdir. 1250'de İzzeddin Aybeg tarafından Mısır'da kurulan Memlûklerde kut ve veraset anlayışı olmayıp resmî dil Türkçedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. İlk Türk-İslam devletlerinde bir sağlık kuruluşu olarak hastaneler için çeşitli isimler kullanılmıştır. Bunlar arasında şifahane, bimarhane, darüşşifa, darüssıhha, maristan gibi adlar sayılabilir. Ancak darülkura bir sağlık kuruluşu olmayıp, medreselerde "Kur'an-ı Kerim" ile ilgili eğitimin verildiği kısımdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Soruda C seçeneğinde yer alan *Risâletü'n-Nushiyye* adlı eser Karahanlılar Dönemi'ne ait edebî eserlerden biri değildir. *Risâletü'n-Nushiyye* Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Yunus Emre tarafından kaleme alınmış tasavvufî bir eserdir.

- *Kutadgu Bilig*, Yusuf Has Hacib'in,
- *Divân-ı Hikmet*, Hoca Ahmet Yesevi'nin,
- *Atabetü'l-Hakâyık*, Edip Ahmet Yükneki'nin,
- *Divânü Lûgati't Türk*, Kaşgarlı Mahmut'un eseri olup bu eserler Karahanlılar Dönemi'ne aittir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Abbasi halifesi tarafından ilk kez "İslam Hükümdarı" olarak tanınan Ebû Nasr Ahmet, Karahanlı Devleti hükümdarıdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

9. Mısır'da kurulan ilk Türk-İslam devleti olan, halkı Arap; ordusu, yöneticileri ve sarayı Türk olduğu için kısa zamanda yıkılma sürecine giren, Mısır'ı mimari ve bayındırlık alanlarında kalkındıran, ayrıca "maristan" adı verilen hastane ve eczane gibi sosyal kurumlar oluşturan devlet Tolunoğulları'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Büyük Selçuklu Devleti'nde Büyük Divan'a bağlı olarak devletin iç ve dış yazışmalarını yürüten alt divan Divan-ı İnşa'dır.

- **Divan-ı İstifa:** Devletin malî işlerinden sorumlu olan divandır.
- **Divan-ı İnşa:** Devlet yazışmalarını gerçekleştiren divandır.
- **Divan-ı Berid:** Posta ve haberleşme işlerinden sorumlu divandır.
- **Divan-ı Arz:** Ordunun tün ihtiyaçlarıyla ilgilenen divandır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Harzemşahlarda hükümdar eşlerinin de devlet yönetimi üzerinde son derece etkili olduğu yaptığı uygulamalarda görülmektedir. Terken Hatun'un ayrı bir divanının olması ve sarayı, yürütme gücüne, sultanın emirlerini (yasaları) onaylaması ise yasama gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Ancak kut anlayışını uyguladığına dair bir çıkarım yapmak mümkün değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Çift katlı anıt mezar olarak nitelendirilen "kümbet" mimarisi, ilk kez Büyük Selçuklu Devleti Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti, anıt mezar niteliğindeki bu mimari tarzını daha da geliştirerek çok görkemli türbeler inşa etmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Selçuklularda uygulanan ikta sistemi hem askerî hem de tarıma dayalı ekonomik bir sitemdir. Ikta sistemi; taşrada güvenliğin sağlanması (I), üretimde sürekliliğin sağlaması (II) ve merkezî otoritenin taşrada güçlendirilmesi (III) alanlarında katkı sağlamıştır.

Ikta sisteminin başlıca yararları şunlardır:

- Devlet para ödemeden büyük bir orduya sahip olmuştur. (ekonomik-askerî)
- Hazinenin yükü hafifletilmiştir. (ekonomik)
- Ülkede asayiş ve düzen sağlanmıştır. (sosyal)
- Merkezî otorite güçlenmiştir. (siyasi)
- Üretimde süreklilik sağlanmıştır. (ekonomik)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Babür hükümdarı Şah Cihan'ın genç yaşta ölen eşi Mümtaz Mahal (Ercümend Begüm Banu Hatun) için yaptırdığı ve dünyanın yedi harikasından biri olarak kabul edilen Hindistan'daki ünlü mimari eser Tac Mahal'dir. Anıt mezar niteliğindeki bu eserin yapımında, Osmanlı mimarları Mehmet İsa Efendi, İsmail Efendi ve Hattat Settar Efendi de çalışmıştır. Bu mimarların ellerinin kestirildiği rivayet edilir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Katıldığı bir söyleşide, "İlk Türk-İslam devletlerinde İslamiyet öncesi Türk devlet geleneğinin miras alındığı görülmektedir." diyen bir araştırmacı E seçeneğinde verilen "Gaza ve cihat anlayışı"nı bu etkileşim ve sürekliliğe örnek olarak gösteremez. Nitekim "Gaza ve cihat anlayışı" İslamî Dönem'de ortaya çıkan bir anlayıştır. Kut anlayışının devam etmesi, hanedanlık anlayışı, veraset sisteminin benimsenmesi ve töre hukukunun gelenek olarak sürmesi bu teze örnek gösterilebilir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Büyük Selçuklu Devleti'nde askeri davalara bakan görevli Kadı-leşker'dir.

- **Emir-i Ariz:** Divan-ı Arzın başkanı
- **Ulu Hacip:** Hükümdar ve vezirden sonra gelen ve protokol işlerinden sorumlu olan görevli
- **Emir-i Dad.** Örfi davalara bakan görevli
- **Kadi'l-küdat:** Baş kadı

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. **Türk-İslam devletlerinde savaşlarda devletin bayrağını ve sancağını taşımak, bunları muhafaza etmek gibi görevleri üstlenen saray hizmetlisi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Emir-i Şikar B) Serhenk
C) Emir-i Alem D) Emir-i Candar
E) Hansalar

2. **Başta Somnath Seferi olmak üzere Hindistan'a on yedi sefer düzenleyerek bu coğrafyada İslamiyet'in yayılmasını sağlayan Türk-İslam devleti, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Babürler B) Gazneliler
C) Memlükler D) Karahanlılar
E) Eyyûbiler

3. **Türk-İslam devletlerinde vakıf sistemi bünyesinde, yollar üzerinde konaklama, ulaşım ve ticaret alanlarında kolaylık sağlamak amacıyla inşa edilen yapı türü, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Medrese B) Bedesten C) Türbe
D) Kervansaray E) Kapan

4. I. Gazneliler
II. Karahanlılar
III. Büyük Selçuklular

Yukarıdaki devletlerden hangilerinde Türkçe resmî dil olarak kullanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. **Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınan *Dîvânü Lûgati't Türk* adlı eserde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir bilgi yer almaz?**

A) Türk dünyası haritası
B) Türkçenin lehçeleri
C) Türkçe kavramların Arapça karşılıkları
D) Sav, sagu gibi edebî türler
E) Devletin aksayan yönleri ve öneriler

6. **Büyük Selçuklu sultanı Tuğrul Bey'in 1055 Bağdat Seferi ile halifelik üzerindeki 110 yıllık baskısına son verdiği devlet hangisidir?**

A) Fatımîler B) Büveyhiler
C) Karahitaylar D) Gazneliler
E) Samaniler

7. Türk-İslam devletleri bulundukları bölgelerin imarını sağlayarak han, hamam, cami, medrese ve kervansaraylar inşa etmişlerdir.

Aşağıda verilen devlet-mimari eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Karahanlı - Ayşe Bibi Türbesi
B) Büyük Selçuklu - Nizamiye Medreseleri
C) Gazneli - Leşker-i Bazar Sarayı
D) Babürler - Tac Mahal
E) Tolunoğulları - Tirmiz Sarayı

8. **Türk-İslam devletlerinde sınır boylarında ve stratejik yerlerde, ordu birliklerinin ve binek hayvanlarının konakladığı, ileri harekât için inşa edilen yapılara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kapan B) Ribat C) Zaviye
D) Bedesten E) Tekke

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. **Göktürk hanedan soyu "Aşina" ile aynı soydan gelen ve Göktürklerin devamı sayılan, aynı zamanda Afrasyaboğulları olarak da anılan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Babürler B) Gazneliler
C) Memlükler D) Karahanlılar
E) Büyük Selçuklular

10. **Ahmet Yesevî tarafından kaleme alınan ve Türkçenin tarikat dili olarak yayılmasını sağlayan, aynı zamanda tasavvuf edebiyatının ilk örneği olarak da kabul edilen eser, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Kutadgu Bilig*
B) *Divân-ı Hikmet*
C) *Risâletü'n-Nushiyye*
D) *Divân-ı Kebir*
E) *Atabetü'l-Hakâyık*

11. **Timur Dönemi'nde Uluğ Bey, Ali Kuşçu gibi önemli bilim insanlarının yetiştiği, bilim ve kültür merkezi olması nedeniyle "şehirlerin şahı" unvanı ile adlandırılan stratejik öneme sahip şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Merv B) İsfahan C) Buhara
D) Semerkant E) Kaşgar

12. **Büyük Selçuklu Devleti'nde ilk medrese hangi hükümdar tarafından, nerede açılmıştır?**

A) Selçuk Bey - Bağdat
B) Çağrı Bey - Merv
C) Tuğrul Bey - Nişabur
D) Alp Arslan - Belh
E) Melikşah - İsfahan

13. **Türk-İslam devletlerinin eğitim sisteminde yer alan aşağıdaki kavram-anlam eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Muid – Müderrislerin yardımcısı
B) Belagat – Ders programı
C) Danişmend – Medrese öğrencisi
D) Fakih – Medrese yöneticisi
E) Müderris – Medreselerde ders veren hoca

14. **Nizamülmülk *Siyasetname* adlı eserinde;** "Tanrı, her yüzyılda ve halk arasında padişahlık vasıflarıyla ve övülmeye değer hasletleriyle benzediği birini seçer, dünya işlerini ve halkının barış ve sükûn içinde yaşamalarını ona tevcih eder." **diyerek Büyük Selçuklu hükümdarlarının aşağıdakilerden hangisine sahip olduklarını vurgulamıştır?**

A) Kut B) Unvan C) Menşur
D) Hutbe E) Sikke

15. Abbasi Devleti'nin (750-1258) merkezi otoritesinin zayıflaması ile Abbasilere bağlı yöneticilerin kendi bölgelerinde bağımsızlıklarını ilan etmeleri ile ortaya çıkan feodal devletlere "Tevaif-i Mülûk Devletleri" denir.

Aşağıdakilerden hangisi, Abbasi Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanan "Tevaif-i Mülûk" devletlerinden biridir?

A) Babürler B) Gazneliler
C) Altınordu Devleti D) Tolunoğulları
E) Büyük Selçuklu Devleti

16. **Aşağıdakilerden hangisi, Türk-İslam devletlerinde uygulanan şer'i hukukun kaynakları arasında yer almaz?**

A) Kıyas B) İcma C) Sünnet
D) Kur'an-ı Kerim E) Töre

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

ÇÖZÜMLER

1. Türk-İslam devletlerinde savaşlarda devletin bayrağını ve sancağını taşımak, bunları muhafaza etmek gibi görevleri üstlenen saray hizmetlisi Emir-i Alem'dir.

- **Emir-i Şikâr:** Av işlerinden sorumlu görevli
- **Serhenk:** Törenlerde ve seyahatlerde yol düzeninden sorumlu görevli
- **Emir-i Candar:** Saray muhafızı
- **Hansalar:** Hükümdarın sofrasıyla ilgilenen görevli

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Başta Somnath Seferi olmak üzere Hindistan'a on yedi sefer düzenleyerek bu coğrafyada İslamiyet'in yayılmasını sağlayan Türk-İslam devleti Gaznelilerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Türk-İslam devletlerinde vakıf sistemi bünyesinde, yollar üzerinde konaklama, ulaşım ve ticaret alanlarında kolaylık sağlamak amacıyla inşa edilen yapı türü kervansaraydır.

- **Medrese:** Eğitim kurumu
- **Bedesten:** Genellikle kumaş ticareti yapılan kapalı çarşı
- **Türbe:** Anıt mezar
- **Kapan:** Belirli bir cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yeri

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Soruda verilen devletlerden sadece Karahanlılarda (II) Türkçe resmî dil olarak kullanılmıştır. Bu devlet dışında ayrıca Karamanoğulları Beyliği, Memlûk Devleti ve Osmanlı Devleti'nde de resmî dil Türkçe olarak kullanılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınan *Divânü Lûgati't Türk* adlı eserde, devletin aksayan yönleri ve önerilere ilişkin bir bilgi yer almaz. Bu eserde; Türkçenin lehçeleri, sav, sagu gibi edebî türler, Türkçe kavramların Arapça karşılıkları ve Türk dünyası haritasına yer verilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Büyük Selçuklu sultanı Tuğrul Bey'in 1055 Bağdat Seferi ile halifelik üzerindeki 110 yıllık baskısına son verdiği devlet Şii Büveyhiler'dir. 1055 Bağdat Seferi sonrasında Büveyhi komutanı Arslan Besâsiri tehlikesini ortadan kaldırdığı için Abbasi Halifesi Kâim-Biemrillah tarafından Tuğrul Bey'e "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" unvanı verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Türk-İslam devletleri bulundukları bölgelerin imarını sağlayarak han, hamam, cami, medrese ve kervansaraylar inşa etmişlerdir. Soruda verilen devlet-mimari eser eşleştirmelerinden E seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Nitekim Tirmiz Sarayı Tolunoğulları değil Karahanlı Devleti'ne ait bir mimari eserdir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Türk-İslam devletlerinde sınır boylarında ve stratejik yerlerde, ordu birliklerinin ve binek hayvanlarının konakladığı, ileri harekât için inşa edilen yapılara verilen ad ribattır.

- **Kapan:** Belirli bir cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yeri
- **Zaviye:** Daha çok kırsal alanlarda kurulan ve farklı işlevleri olan, tekke gibi tarikat etkinliklerinin yürütüldüğü yapı
- **Bedesten:** Genellikle kumaş ticareti yapılan kapalı çarşı
- **Tekke:** Dinî ritüellerin gerçekleştirildiği yapı

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. Göktürk hanedan soyu Aşina ile aynı soydan gelen, İskit hükümdarı Afrasyab nedeni ile Afrasyaboğulları da denilen, aynı zamanda Göktürklerin devamı sayılan devlet Karahanlılardır. Karahanlı Devleti arıca İlighanlar olarak da adlandırılır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Ahmet Yesevî tarafından kaleme alınan ve Türkçenin tarikat dili olarak yayılmasını sağlayan, aynı zamanda tasavvuf edebiyatının ilk örneği olarak da kabul edilen eser *Divân-ı Hikmet*'tir.

- *Kutadgu Bilig*, Yusuf Has Hacib'in,
- *Risâletü'n-Nushiyye*, Yunus Emre'nin,
- *Divân-ı Kebir*, Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin,
- *Atabetü'l-Hakâyık*, Edip Ahmet Yükneki'nin eseridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Timur Dönemi'nde Uluğ Bey, Ali Kuşçu gibi önemli bilim insanlarının yetiştiği, bilim ve kültür merkezi olması nedeniyle "şehirlerin şahı" unvanı ile adlandırılan stratejik öneme sahip şehir Semerkant'tır. Tarihi çok eskilere dayanan Semerkant, Talas Savaşı'ndan sonra İslam dünyasında kâğıt üretiminin ilk kez yapıldığı şehir olmuştur.

- İsfahan - Dünyanın Yarısı
- Buhara - İslam'ın Roma'sı
- Kaşgar - Han'ın Oturduğu Yer, Işıldayan İnci

unvanlarına sahiptir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Büyük Selçuklu Devleti'nde ilk medrese Tuğrul Bey Dönemi'nde Nişabur'da açılmıştır. Nişabur ayrıca Tuğrul Bey'in adına hutbe okutarak bağımsızlığını ilan ettiği şehirdir. Öte yandan Alparslan Dönemi'nde ise vezir Nizamülmülk tarafından yaptırılan Bağdat'taki Nizamiye Medresesi dönemin en ünlü eğitim kurumudur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türk-İslam devletlerinin eğitim sisteminde yer alan ve soruda B seçeneğinde yer alan kavram-anlam eşleştirmesi yanlıştır. Belagat, ders programı değil açık ve net şekilde güzel konuşma sanatıdır. Müderrislerin yardımcısına "muid"; medrese öğrencilerine "suhte, talebe, molla, danişment"; medrese yöneticisine "fakih" ya da "mütevelli"; medreselerde ders veren hocalara ise "müderris" adı verilmiştir. Ayrıca atama bekleyen aday görevliye de "mülazım" denilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Nizamülmülk *Siyasetname* adlı eserinde; "Tanrı, her yüzyılda ve halk arasında padişahlık vasıflarıyla ve övülmeye değer hasletleriyle benzediği birini seçer, dünya işlerini ve halkının barış ve sükûn içinde yaşamalarını ona tevcih eder." diyerek Büyük Selçuklu hükümdarlarının "kut" anlayışına vurgu yapmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Abbasi Devleti'nin (750-1258) merkezi otoritesinin zayıflaması ile Abbasilere bağlı yöneticilerin kendi bölgelerinde bağımsızlıklarını ilan etmeleri ile ortaya çıkan feodal devletlere "Tevaif-i Mülûk Devletleri" denir. Soruda D seçeneğinde verilen Tolunoğulları Abbasi Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanan "Tevaif-i Mülûk" devletlerinden biridir.

Başlıca Tevaif-i Mülûk devletleri şunlardır:

- Mısır'da; Tolunoğulları ve İhşidîler (Akşitler) Fatımiler (Şii Arap Devleti)
- İran'da; Tahirîler, Saffariler ve Büveyhoğulları
- Horasan'da; Samanoğulları
- Kuzey Afrika'da; Ağlebîler, İdrisîler

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Türk-İslam devletlerinde uygulanan şer'i hukukun kaynakları arasında töre yoktur. Şer'i hukukun kaynakları; Kur'an-ı Kerim, sünnet, kıyas, hadis ve icma olarak sıralanabilir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. Anadolu Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat ile Harezmşah Hükümdarı Celaleddin arasında yapılan bu savaşta Harezmşah Devleti yıkılma sürecine girerken Anadolu Selçuklu Devleti ise Moğol tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

Yukarıda bahsedilen savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kösedağ B) Dandanakan C) Nesa
D) Yassıçemen E) Miryokefalon

2. "Anadolu'da Türkiye Selçuklu Mimarisi" **adlı bir sergide aşağıdaki eserlerden hangisine dair görsele rastlanması beklenemez?**

A) Gök Medrese
B) Hunad Hatun Külliyesi
C) Sahip Ata Külliyesi
D) Mama Hatun Kümbeti
E) Gevher Nesibe Darüşşifası

3. **1100-1207 yılları arasında Ahlat, Van, Erciş ve Muş civarında hüküm süren, *Ermenşahlar* veya *Ahlatşahlar* olarak da adlandırılan Türk beyliği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Artuklular B) Sökmenliler
C) Saltuklular D) Danişmentliler
E) Eşrefoğulları

4. **Anadolu Selçuklu Devleti'nde iktisadi ve dini bir meslek örgütlenmesi olan Ahilik kurumunda, esnafın uymakla yükümlü olduğu ilkeleri ihtiva eden belgeye verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ahidname B) İcazetname
C) Beratname D) Fütüvvetname
E) Sefaretname

5. **Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'in Sultan I. Kılıç Arslan Dönemi'nde Konya'ya taşınmasına yol açan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Miryokefalon Savaşı
B) I. Haçlı Seferi
C) Kösedağ Savaşı
D) Yassıçemen Savaşı
E) Baba İshak İsyanı

6. **Türkiye Selçuklu Devleti hükümdarı II. Gıyaseddin Keyhüsrev ile veziri Sadettin Köpek'in Türkmenleri küstüren ve dışlayan uygulamaları sebebiyle 1240 yılında çıkan isyan, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Oğuz İsyanı
B) Şeyh Bedreddin İsyanı
C) Kavurd Bey İsyanı
D) Babaîler İsyanı
E) Şahkulu İsyanı

7. **Anadolu Selçuklularında cami mihraplarında, minarelerde ve saraylarda bol miktarda uygulanan, sıraltı ve sırüstü denilen iki renklendirme tekniği ile kullanılan sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hat B) Tezhip C) Çini
D) Ebru E) Minyatür

8. **Farsça kaleme aldığı yirmi bin beyitlik *Selçuklu Şehnâmesi* adlı eseriyle bilinen ilk divan şairi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Âşık Paşa B) Hoca Dehhâni
C) Muhyiddin Arabi D) Sadreddin Konevi
E) Şeyh Ahmed Gülşehri

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

9. **1243 Kösedağ Savaşı'ndan sonra Süleyman Bey tarafından kurulan; Seydişehir, Bolvadin ve Beyşehir çevresinde hüküm süren Türk beyliği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Eşrefoğulları
B) Karamanoğulları
C) Taceddinoğulları
D) Candaroğulları
E) Dulkadiroğulları

10. **Akustik sistemi son derece hassas olan, haftanın belirli dönemlerinde musikiyle hasta tedavisi yapılan ve dünyanın ilk tıp okulu olarak kabul edilen Kayseri'deki Gevher Nesibe Darüşşifası, Türk tarihinin hangi döneminde inşa edilmiştir?**

A) Artuklular B) Danişmentliler
C) Karamanoğulları D) Osmanlı Devleti
E) Türkiye Selçukluları

11. **Anadolu Selçuklu Devleti'nde, dükkânların sırayla dizildiği üstü açık ya da kapalı ticari yapılara ne ad veriliyordu?**

A) Arasta B) İmaret C) Kapan
D) Zaviye E) Bedesten

12. **Eyyûbilerle ilişkileri düzeltip Alanya, Suğdak gibi ticaret merkezlerini fetheden ve devlete en parlak dönemi yaşatan Anadolu Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) IV. Kılıç Arslan
B) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
C) II. Gıyaseddin Keyhüsrev
D) I. Alaeddin Keykubat
E) II. İzzeddin Keykavus

13. **Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Kılıç Arslan'ın iktidarının son dönemlerinde ülke topraklarını on bir oğlu arasında paylaştırması aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?**

A) Kut anlayışının devam ettirildiğine
B) Anadolu'nun Moğolların istilasına uğradığına
C) Geleneksel veraset sistemini sürdürdüklerine
D) Gök Tanrı inancını benimsediklerine
E) Hoşgörüye dayalı bir anlayış sergilediklerine

14. **Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde Ahi Evran'ın eşi Fatma'nın etrafında örgütlenen, Anadolu'daki kadınlara** "Eşine, işine ve aşına dikkat et." **prensibini benimseten teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Abdalan-ı Rum B) Gaziyân-ı Rum
C) Bacıyan-ı Rum D) Evlâd-ı Fatihan
E) Ahiyan-ı Rum

15. **Aşağıdaki şehirlerin hangisinde Türkiye Selçuklu Dönemi'ne ait mimari eserlerin bulunması beklenemez?**

A) Konya B) Sinop C) Antalya
D) Kayseri E) Trabzon

16. **Aşağıdaki Anadolu beyliklerinden hangisinin Türk denizciliğinin gelişmesine katkısı olduğu savunulamaz?**

A) Dulkadiroğulları B) Karesioğulları
C) Saruhanoğulları D) Candaroğulları
E) Menteşeoğulları

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

ÇÖZÜMLER

1. Soruda bahsedilen savaş Yassıçemen Savaşı'dır. Anadolu Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat ile Harezmşah Hükümdarı Celaleddin arasında yapılan bu savaşta Harezmşah Devleti yıkılma sürecine girerken Anadolu Selçuklu Devleti ise Moğol tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Ayrıca Yassıçemen Savaşı, sonuçları itibariyle Pirus Zaferi olarak nitelendirilmektedir. Pirus Zaferi "Anlamsız Zafer" anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. "Anadolu'da Türkiye Selçuklu Mimarisi" adlı bir sergide soruda D seçeneğinde verilen Mama Hatun Kümbeti ile ilgili görsel olması beklenemez. Nitekim Mama Hatun Kümbeti Türkiye Selçuklu değil Saltuklular Dönemi'ne ait Erzincan'da bulunan bir mimari eserdir. Sivas Gök Medrese, Kayseri Hunad Hatun Külliyesi, Konya Sahip Ata Külliyesi ve Kayseri Gevher Nesibe Darüşşifası Türkiye Selçuklularına ait en ünlü eserler arasında yer alır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. 1100-1207 yılları arasında Ahlat, Van, Erciş ve Muş civarında hüküm süren, *Ermenşahlar* veya *Ahlatşahlar* olarak da adlandırılan Türk beyliği Sökmenlilerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Anadolu Selçuklu Devleti'nde iktisadi ve dini bir meslek örgütlenmesi olan Ahilik kurumunda, esnafın uymakla yükümlü olduğu ilkeleri ihtiva eden belgeye "Fütüvvetname" adı verilmiştir.

- **Ahidname:** Hükümdarların emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belge
- **İcazetname:** Diploma, kademe geçiş belgesi
- **Beratname:** Atama belgesi
- **Sefaretname:** Elçilerin görevlendirildikleri bölgenin siyasi, askerî, ekonomik ve kültürel yapısına dair gözlemlerini aktardıkları raporların genel adı

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Anadolu Selçuklu Devleti Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından İznik merkez olmak üzere kurulmuştur. Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'in Sultan I. Kılıç Arslan Dönemi'nde Konya'ya taşınmasına yol açan gelişme I. Haçlı Seferi'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Türkiye Selçuklu Devleti hükümdarı II. Gıyaseddin Keyhüsrev ile veziri Sadettin Köpek'in Türkmenleri küstüren ve dışlayan uygulamaları sebebiyle 1240 yılında çıkan isyan Babaîler İsyanı ya da diğer adıyla Baba İshak İsyanı'dır. Bir Türkmen Şeyhi olan Baba İshak'ın Adıyaman'da başlattığı isyan güçlükle de olsa bastırılabilmiş ancak bu isyan, devletin güçsüzleşmesine yol açmış ve dağılma sürecini daha da hızlandırmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Anadolu Selçuklularında cami mihraplarında, minarelerde ve saraylarda bol miktarda uygulanan, sıraltı ve sırüstü denilen iki renklendirme tekniği ile kullanılan sanat dalı çinidir.

- **Hat:** Arapça güzel yazı yazma sanatı
- **Tezhip:** El yazması kitapların (genellikle dinî kitaplar) kenarlarını altın tozuyla süsleme sanatıdır. (Yaldızlama)
- **Ebru:** Kâğıt süsleme sanatı olarak gelişme gösteren, özel karışımlı suyun içerisine boya serpiştirilmesiyle yapılan sanat
- **Minyatür:** Kitaplarda kullanılan küçük resim sanatı

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Anadolu Selçuklu Devleti zamanında yaşamış, Farsça kaleme aldığı yirmi bin beyitlik *Selçuklu Şehnâmesi* adlı eseriyle bilinen ilk divan şairi Hoca Dehhâni'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. 1243 Kösedağ Savaşı'ndan sonra Süleyman Bey tarafından kurulan; Seydişehir, Bolvadin ve Beyşehir çevresinde hüküm süren Türk beyliği Eşrefoğulları'dır.

- Karamanoğulları - Konya yöresinde,
- Taceddinoğulları - Niksar ve Ordu yöresinde,
- Candaroğulları - Kastamonu ve Sinop yöresinde,
- Dulkadiroğulları - Maraş/Elbistan yöresinde

hüküm sürmüştür

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Akustik sistemi son derece hassas olan, haftanın belirli dönemlerinde musikiyle hasta tedavisi yapılan ve dünyanın ilk tıp okulu olarak kabul edilen Kayseri'deki Gevher Nesibe Darüşşifası, Türkiye Selçukluları döneminde inşa edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Anadolu Selçuklu Devleti'nde, dükkânların sırayla dizildiği üstü açık ya da kapalı ticari yapılara arasta adı verilmiştir.

- **İmaret:** Aşevi, yemekhane
- **Kapan:** Belirli bir cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yeri
- **Zaviye:** Daha çok kırsal alanlarda kurulan ve farklı işlevleri olan, tekke gibi tarikat etkinliklerinin yürütüldüğü yapı
- **Bedesten:** Genellikle kumaş ticareti yapılan kapalı çarşı

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Eyyûbilerle ilişkileri düzeltip Alanya, Suğdak gibi ticaret merkezlerini fetheden ve devlete en parlak dönemi yaşatan Anadolu Selçuklu hükümdarı I. Alaeddin Keykubat'tır. Bu dönemde ayrıca devletin merkezi olan Konya kültür ve sanat merkezi hâline gelmiştir. Mengüceklilere ve Harput Artuklularına son verilmiştir. Ticaretin gelişmesi için Anadolu'da çok sayıda han ve kervansaray yapılmış, yabancı tüccarlara ilk kez "devlet sigortası" uygulanmıştır. 1230'da Yassıçemen Savaşı sonucunda da Harzemşahlara son verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Kılıç Arslan'ın iktidarının son dönemlerinde ülke topraklarını on bir oğlu arasında paylaştırması doğrudan veraset sistemiyle ilgilidir. Bu durum Anadolu Selçuklu Devleti'nin, eski Türk devlet yönetiminde de etkili olan geleneksel veraset sistemini devam ettirdiğini göstermektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde Ahi Evran'ın eşi Fatma'nın etrafında örgütlenen, Anadolu'daki kadınlara "Eşine, işine ve aşına dikkat et." prensibini benimseten teşkilat Bacıyan-ı Rum'dur. (Soruda geçen diğer teşkilatlar Osmanlı Dönemi'nde karşımıza çıkacak.)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Soruda E seçeneğinde verilen Trabzon'da Türkiye Selçuklu Dönemi'ne ait mimari eserlerin bulunması beklenemez. Nitekim bu dönemde Trabzon'da Pontus Rum İmparatorluğu vardı ve bu devlete ancak Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmet son verecektir. Öte yandan Anadolu Selçuklu mimarisinin yoğun olarak görüldüğü şehirler arasında Konya, Karaman, Kayseri, Sivas, Antalya, Alanya, Sinop vb. sayılabilir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Soruda A seçeneğinde verilen Dulkadiroğulları Beyliğinin Türk denizciliğinin gelişmesine katkısı olduğu savunulamaz. Dulkadiroğulları Beyliği Maraş ve Elbistan civarında hüküm sürmüştür. Denizcilikle uğraşan diğer beyliklerden;

- Karesioğulları - Balıkesir-Çanakkale yöresinde,
- Saruhanoğulları - Manisa yöresinde,
- Candaroğulları - Kastamonu ve Sinop yöresinde,
- Menteşeoğulları - Muğla yöresinde

hüküm sürmüştür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. **Selçuklular Dönemi'nde Nurettin Cibril tarafından inşa edilen ve döneminde astronomi yüksekokulu olarak kullanılan, ayrıca Anadolu'daki ilk gözlemevi olarak da kabul edilen Kırşehir'deki ünlü mimari eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yakutiye Medresesi
B) Sahip Ata Külliyesi
C) Yağıbasan Medresesi
D) Caca Bey Medresesi
E) Tarumtay Bimarhanesi

2. **İlk kez denizlere açılma politikası uygulayarak Antalya'yı fetheden Anadolu Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I. Kılıç Arslan
B) II. Gıyaseddin Keyhüsrev
C) I. Alaeddin Keykubat
D) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
E) II. İzzeddin Keykavus

3. **1080-1178 yılları arasında Sivas, Kayseri ve Malatya çevresinde hüküm süren; Kayseri Ulu Cami ve Tokat Yağıbasan Medresesi gibi eserleri oluşturan Türk beyliği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Saltuklular B) Artuklular
C) Mengücekliler D) Danişmentliler
E) Lâdik Beyliği

4. **Anadolu Selçuklu Devleti'nde yeni bir iş yeri açma ve usta, kalfa, çırak yetiştirme gibi işlemleri belli bir sisteme bağlayan sosyoekonomik teşkilata ne ad veriliyordu?**

A) Gedik B) Ikta C) Sahn
D) Timar E) Ahi

5. **Türkiye Selçuklu Devleti'nde I. Alâeddin Keykubat ve II. Gıyaseddin Keyhüsrev dönemlerinde vezirlik yapan, tahta geçebilmek için propaganda faaliyetlerinde bulunduğu gerekçesiyle Kubadâbâd Sarayı'nda öldürülen devlet adamı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fahreddin Kazvini
B) Şemseddin İsfahânî
C) Celaleddin Karatay
D) Sadettin Köpek
E) Muineddin Süleyman

6. **Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde yaşamış bilim adamlarından İbn-i Bibi, Ravendi ve Kerimüddin Aksarayî aşağıdaki alanların hangisinde verdikleri eserlerle ön plana çıkmışlardır?**

A) Hukuk B) Din C) Coğrafya
D) Tarih E) Matematik

7. **Türkiye Selçuklu Devleti'nde sultanın başkentte olmadığı zamanlarda ona vekâlet eden divan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Divan-ı İstifa B) Divan-ı Berid
C) Niyabet-i Saltanat D) Divan-ı İşraf
E) Divan-ı Pervane

8. **Anadolu Selçukluları Dönemi'nde yaşamış, yazmış olduğu *Risâletü'n-Nushiyye* ve *Divan* adlı eserleriyle bilinen ünlü Türk-İslam mutasavvıfı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hoca Dehhâni B) Yunus Emre
C) Muhyiddin Arabi D) Hacı Bektaş-ı Veli
E) Mevlâna Celaleddin Rumi

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. I. Divriği Ulu Cami
II. Yağıbasan Medresesi
III. Malabadi Köprüsü
IV. Gevher Nesibe Darüşşifası

Yukarıdaki eserler, aşağıda verilen devlet ve beyliklerle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Saltuklular B) Artuklular
C) Danişmentliler D) Mengücekliler
E) Anadolu Selçukluları

10. Anadolu Selçuklu Devleti'nde has ve iktalarla ilgili kararları düzenleyip toprak kayıtlarını tutan divan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Divan-ı İşraf B) Divan-ı İstifa
C) Divan-ı Arz D) Niyabet-i Saltanat
E) Divan-ı Pervane

11. Türkiye Selçuklu Devleti'ne;

I. İznik,
II. Konya,
III. Kayseri

şehirlerinden hangileri merkezlik yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

12. Kur'an-ı Kerim'in ilk kez Türkçeye tercümesini yaptıran Uzun Hasan, aşağıdaki Türk-İslam devletlerinden hangisinin hükümdarıdır?

A) Eretna B) Akkoyunlu
C) Karamanoğulları D) Karakoyunlu
E) Kadı Burhaneddin

13. Aşağıdakilerden hangisinin Ahilik teşkilatının faaliyetlerinden biri olduğu savunulamaz?

A) Malların kalite kontrolünü yapmak
B) Üretici ile tüketici ilişkilerini denetlemek
C) Esnafların örgütlenmesini sağlamak
D) Tarımsal üretimin devamlılığını sağlamak
E) Piyasadaki ürünlerin fiyatlarını belirlemek

14. Danişmentlilerle birlikte Eskişehir yakınlarında II. Haçlı Seferi'ne karşı başarılı savunmalar yapan ve kendi adına ilk kez para bastıran Türkiye Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I. Mesut
B) I. Alaeddin Keykubat
C) II. Kılıç Arslan
D) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
E) II. İzzeddin Keykavus

15. XIV. yüzyıl başlarında Dündar Bey tarafından kurulan; Isparta, Eğirdir ve Antalya çevresinde hüküm süren, daha sonra topraklarının bir kısmını Osmanlı Devleti'ne satan Türk beyliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karesioğulları B) Hamitoğulları
C) Candaroğulları D) Germiyanoğulları
E) Dulkadiroğulları

16. Türkiye Selçuklularında "Kubbetü'l-İslam" **unvanıyla bilinen şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kayseri B) İznik C) Ahlat
D) Konya E) Amasya

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

ÇÖZÜMLER

1. Selçuklular Dönemi'nde Nurettin Cibril tarafından inşa edilen ve döneminde astronomi yüksekokulu olarak kullanılan, ayrıca Anadolu'daki ilk rasathane (gözlemevi) olarak da kabul edilen Kırşehir'deki ünlü mimari eser Caca Bey Medresesi'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. İlk kez denizlere açılma politikası uygulayarak Antalya'yı fetheden Anadolu Selçuklu hükümdarı I. Gıyaseddin Keyhüsrev'dir. Bu dönemde ayrıca Türkiye Selçuklu Devleti'nin ilk medresesi olan Kayseri Koca Hasan Medresesi ile dünyadaki ilk tıp okulu olarak bilinen Kayseri Gevher Nesibe Darüşşifası yapılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. 1080-1178 yılları arasında Sivas, Kayseri ve Malatya çevresinde hüküm süren; Kayseri Ulu Cami ve Tokat Yağıbasan Medresesi gibi eserleri oluşturan Türk beyliği Danişmentliler'dir. Danişmentliler kendilerini Büyük Selçuklu Devleti'nin varisi olarak gören, Anadolu'da ilk kez para bastıran ve Birinci Beylikler içinde en güçlü olan beyliktir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Anadolu Selçuklu Devleti'nde yeni bir iş yeri açma ve usta, kalfa, çırak yetiştirme gibi işlemleri belli bir sisteme bağlayan sosyoekonomik teşkilata "Ahilik" adı verilmiştir.

- **Gedik:** İş yeri açma ruhsatı
- **Ikta:** Devletin, tasarrufundaki arazi ve taşınmaz malların işletme veya faydalanma hakkını kişilere tahsis etmesi
- **Sahn:** Medrese bölümlerine verilen ad
- **Timar:** Osmanlılarda devlete ait toprakların askerî ve idarî amaçlarla tahsisine dayalı sistem

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Türkiye Selçuklu Devleti'nde I. Alâeddin Keykubat ve II. Gıyaseddin Keyhüsrev dönemlerinde vezirlik yapan, tahta geçebilmek için propaganda faaliyetlerinde bulunduğu gerekçesiyle Kubadâbâd Sarayı'nda öldürülen devlet adamı Sadettin Köpek'tir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde yaşamış bilim adamlarından İbn-i Bibi, Ravendi ve Kerimüddin Aksarayî "Tarih" alanında verdikleri eserlerle ön plana çıkmışlardır. Öyle ki bu bilim adamlarından İbn-i Bibi, Anadolu Selçuklu Dönemi'nin en ünlü tarihçisi olup *El-Evâmirü'l Alâiye* adlı eseriyle bilinir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Türkiye Selçuklu Devleti'nde sultanın başkentte olmadığı zamanlarda ona vekâlet eden divan, Niyabet-i Saltanat Divanıdır.

- **Divan-ı İstifa:** Devletin malî işlerinden sorumlu olan divandır.
- **Divan-ı Berid:** Posta ve haberleşme işlerinden sorumlu divandır.
- **Divan-ı İşraf:** Askerlik ve hukuk dışında tüm işleri teftiş eden divandır.
- **Divan-ı Pervane:** Has ve dirliklerle ilgili kararları düzenleyen, toprak kayıtlarını tutan divandır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Anadolu Selçukluları Dönemi'nde yaşamış, yazmış olduğu *Risâletü'n-Nushiyye* ve *Divan* adlı eserleriyle bilinen ünlü Türk-İslam mutasavvıfı Yunus Emre'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. Soruda öncüllerde verilen eserler, seçeneklerdeki devlet ve beyliklerle eşleştirildiğinde A seçeneğinde Saltuklular dışarıda kalır. Şöyle ki;

I. Divriği Ulu Cami (Mengücekliler)

II. Yağıbasan Medresesi (Danişmentliler)

III. Malabadi Köprüsü (Artuklular)

IV. Gevher Nesibe Darüşşifası (Anadolu Selçukluları)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Anadolu Selçuklu Devleti'nde has ve ıktalarla ilgili kararları düzenleyip toprak kayıtlarını tutan divan Divan-ı Pervane'dir.

- **Divan-ı İşraf:** Askerlik ve hukuk dışında tüm işleri teftiş eden divandır.
- **Divan-ı İstifa:** Devletin malî işlerinden sorumlu olan divandır.
- **Divan-ı Arz:** Orduyla ilgili işlerden sorumlu divandır.
- **Niyabet-i Saltanat:** Sultanın başkentte olmadığı zamanlarda ona vekâlet eden divandır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda öncüllerde verilen İznik (I) ve Konya (II) Türkiye Selçuklu Devleti'ne merkezlik yapan şehirlerdir. Devlet, Kayseri ve çevresinde varlık göstermiş olsa da burayı devletin merkezi olarak kullanmamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Kur'an-ı Kerim'in ilk kez Türkçeye tercümesini yaptıran Uzun Hasan Akkoyunlu hükümdarıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde Kayseri'de Ahi Evran tarafından kurulan Ahi örgütü, genel manada bir meslek örgütlenmesidir. Özellikle ticari hayatın içerisindeki en önemli unsur olarak değerlendirmek mümkündür. Bu bağlamda ticaret hayatında etkin rol oynayan, esnaflar arasında dayanışmayı sağlayan ve zanaat erbabının örgütlenmesi ve haklarının korunması gibi konularda söz sahibi olan Ahilik teşkilatının tarımsal üretimin devamlılığını sağlamak gibi bir fonksiyonu yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Danişmentlilerle birlikte Eskişehir yakınlarında II. Haçlı Seferi'ne karşı başarılı savunmalar yapan ve kendi adına ilk kez para bastıran Türkiye Selçuklu hükümdarı I. Mesut'tur. I. Mesut Dönemi'nde Haçlılara karşı yürütülen mücadeleler hızla devam etmiş ve başarı sağlanmıştır. Sivas ve Malatya'yı Danişmentliler'den alan I. Mesut kendi adına ilk madenî (bakır) parayı bastırmıştır. İlk kez Batı kaynaklarında Anadolu coğrafyasının "Türkiye" adıyla geçtiği bu dönemde ayrıca ilk imar ve şehirleşme faaliyetleri başlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. XIV. yüzyıl başlarında Dündar Bey tarafından kurulan; Isparta, Eğirdir ve Antalya çevresinde hüküm süren, daha sonra topraklarının bir kısmını Osmanlı Devleti'ne satan Türk beyliği Hamitoğulları'dır. 1301'de Dündar Bey tarafından kurulmuş denizci bir beylik olan Hamitoğulları, topraklarının bir bölümünü "80 bin altın" karşılığında Osmanlı Devleti'ne satmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Türkiye Selçuklularında "Kubbetü'l-İslam" unvanıyla bilinen şehir Ahlat'tır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Türkiye Selçukluları Dönemi'nde inşa edilen;**

- Konya'daki Sahip Ata,
- Kayseri'deki Hacı Kılıç,
- Kayseri'deki Hunad Hatun

yapılarının tür bakımından ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türbe B) Darüşşifa C) Külliye
D) Medrese E) Kervansaray

2. **Aşağıdaki Anadolu beyliklerinden hangisinin Türk denizciliğinin gelişmesine herhangi bir etkisinin olduğu savunulamaz?**

A) Karesi B) Menteşe C) Saruhan
D) Aydın E) Karaman

3. **Türkiye Selçuklu Devleti'nde, Anadolu'nun Moğol istilası altına girdiği dönemde halkı koruyup kollayan,** "Anadolu Gençlik Teşkilatı" **olarak da adlandırılan teşkilata verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ahiyan-ı Rum B) Feteyân-ı Rum
C) Gaziyân-ı Rum D) Abdalan-ı Rum
E) Bacıyan-ı Rum

4. **1277'de yayınladığı fermanla** "Bugünden sonra divanda, dergâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka bir dil kullanılmayacaktır." **diyerek ülkesinde Türkçeyi resmî dil ilan eden hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I. Alâeddin Keykubat
B) Karamanoğlu Mehmet Bey
C) Akkoyunlu Uzun Hasan
D) Alâeddin Eretna Bey
E) II. Gıyaseddin Keyhüsrev

5. **Bizans'a karşı 1176 Miryokefalon Savaşı'nda büyük bir zafer kazanan; devleti, eski Türk devlet geleneği doğrultusunda on bir oğlu arasında paylaştıran Türkiye Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I. Kılıç Arslan
B) II. Kılıç Arslan
C) I. Alaeddin Keykubat
D) II. İzzeddin Keykavus
E) I. Gıyaseddin Keyhüsrev

6. **Anadolu'daki ilk külliye yapısı olarak bilinen ve UNESCO tarafından 1985'te** "Dünya Kültür Mirası Listesi"**ne alınan Divriği Ulu Cami ve Külliyesi, Türk-İslam mimarisinin hangi dönemine aittir?**

A) Artuklular B) Saltuklular
C) Danişmentliler D) Mengücekliler
E) Anadolu Selçukluları

7. **Ekberîlik tarikatının kurucusu olarak kabul edilen ve İslam dünyasında** "Şeyh-i Ekber" **unvanına sahip olan Türk-İslâm mutasavvıfı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hoca Dehhâni B) Âşık Paşa
C) Muhyiddin Arabî D) Sadreddin Konevî
E) Otman Baba

8. **Aşağıdaki beyliklerden hangisinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da egemenlik sürdüğü söylenemez?**

A) Sökmenliler B) Saltuklular
C) Saruhanlılar D) Artuklular
E) Mengücekliler

CBA Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. **Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'ne ait aşağıdaki eser-şehir eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Karatay Medresesi - Konya
B) Gevher Nesibe Darüşşifası - Kayseri
C) Cacabey Medresesi - Kırşehir
D) Hunad Hatun Külliyesi - Erzurum
E) II. Kılıç Arslan Türbesi - Konya

10. **XIV. yüzyılın başlarında Yunus Emre tarafından kaleme alınan; insanın yaratılışından, ateş, su, hava ve toprak unsurlarından iman, öfke, nefis, sabır ve insan huylarından bahseden ünlü eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Makalat* B) *Mantıku't Tayr*
C) *Felekname* D) *Divân-ı Hikmet*
E) *Risâletü'n-Nushiyye*

11. **Aşağıda verilen Türk beylikleri ile merkezleri arasında yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Candaroğulları - Balıkesir
B) Saruhanoğulları - Manisa
C) Eşrefoğulları - Beyşehir
D) Menteşeoğulları - Muğla
E) Karamanoğulları - Konya

12. **Türkiye Selçuklu hükümdarı I. İzzeddin Keykavus tarafından 1214'te ele geçirilerek ilk Selçuklu tersanesinin kurulduğu şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Antalya B) Trabzon C) Sinop
D) Alanya E) Suğdak

13. **Türkiye Selçuklu sultanlarının pek çok bedesten, han ve kervansaray yaptırması;**

I. ticaret,
II. ordu,
III. eğitim

alanlarından hangilerinde görülen gereksinimin bir sonucu olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

14. **Anadolu Türk Tarihi'ne ilişkin verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?**

A) Saltuklular, Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliğidir.
B) Mengüceklilere ait Divriği Ulu Camii ve Külliyesi Anadolu'da inşa edilen ilk külliyedir.
C) İstanbul'u kuşatmak için Peçeneklerle ittifak kuran ilk denizci beylik Çaka Beyliği'dir.
D) Anadolu'daki ilk medrese olan Yağıbasan Medresesi Sökmenliler tarafından yaptırılmıştır.
E) Sibernetik biliminin kurucusu sayılan El Cezeri Artukluların himayesinde çalışmıştır.

15. **Sökmenli, Danişmentli, Mengücekli, Saltuklu gibi beylikler aşağıdaki savaşların hangisinden sonra Anadolu'da kurulmuştur?**

A) Pasinler B) Kösedağ C) Malazgirt
D) Yassıçemen E) Miryokefalon

16. **Ticareti geliştirmek için ilk kez devlet sigortası uygulaması başlatan Türk-İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karahanlılar B) Gazneliler
C) Büyük Selçuklular D) Tolunoğulları
E) Türkiye Selçukluları

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda örnekleri verilen ve Türkiye Selçukluları Dönemi'ne ait Konya'daki Sahip Ata, Kayseri'deki Hacı Kılıç ve Kayseri'deki Hunad Hatun yapılarının tür bakımından ortak özelliği külliye olmalarıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda E seçeneğinde verilen Karamanoğulları Beyliğinin Türk denizciliğinin gelişmesine herhangi bir etkisinin olduğu savunulamaz. Karamanoğulları Beyliği Konya merkez olmak üzere İç Anadolu Bölgesi'nde hüküm sürmüştür.

- Karesioğulları - Balıkesir-Çanakkale yöresinde,
- Menteşeoğulları - Muğla yöresinde,
- Saruhanoğulları - Manisa yöresinde,
- Aydınoğulları - İzmir ve Aydın yöresinde

hüküm sürmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Türkiye Selçuklu Devleti'nde, Anadolu'nun Moğol istilası altına girdiği dönemde halkı koruyup kollayan, "Anadolu Gençlik Teşkilatı" olarak da adlandırılan teşkilata verilen ad Feteyân-ı Rum'dur. Diğer seçeneklerdeki gruplar Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde karşımıza çıkacaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. 1277'de yayınladığı fermanla "Bugünden sonra divanda, dergâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka bir dil kullanılmayacaktır." diyerek ülkesinde Türkçeyi resmî dil ilan eden hükümdar Karamanoğlu Mehmet Bey'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Bizans'a karşı 1176 Miryokefalon Savaşı'nda büyük bir zafer kazanan; devleti, eski Türk devlet geleneği doğrultusunda on bir oğlu arasında paylaştıran Türkiye Selçuklu hükümdarı II. Kılıç Arslan'dır. Bu dönemde ayrıca; ilk gümüş ve altın para basılmış, Kayseri-Aksaray'da bulunan ve Anadolu'daki ilk kervansaray olarak kabul edilen Alay Han yapılmış ve Danişmentlilere son verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Anadolu'daki ilk külliye yapısı olarak bilinen ve UNESCO tarafından 1985 yılında "Dünya Kültür Mirası Listesi"ne alınan "Divriği Külliyesi" Mengücekliler Dönemi'nde inşa edilmiştir. Evliya Çelebi, görkemli yapısı ve mimaride kullanılan sanat anlayışı nedeniyle bu yapı hakkında "Methinde diller kısır, kalem kırıktır." ifadesini kullanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Ekberîlik tarikatının kurucusu olarak kabul edilen ve İslam dünyasında "Şeyh-i Ekber" unvanına sahip olan Türk-İslâm mutasavvıfı Muhyiddin Arabî'dir. Muhyiddin Arabî "Vahdet-i Vücut" görüşünü savunmuştur. Bu görüşe göre, evrendeki her şey Allah'ın yansımasıdır. Yaratan ile yaratılanın tek kaynaktan geldiğini ve "bir" olduğunu savunmuşlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda C seçeneğinde verilen Saruhanlılar Manisa'da kurulmuş ve o bölgede hüküm sürmüşlerdir. Bu bağlamda Saruhanlıların Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da egemenlik sürdüğü söylenemez.

- Sökmenliler - Van-Ahlat-Muş yöresinde,
- Saltuklular - Erzurum-Kars yöresinde
- Artuklular - Mardin-Batman yöresinde,
- Mengücekliler - Erzincan-Kemah-Divriği yöresinde

hüküm sürmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda verilen Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'ne ait eser-şehir eşleştirmelerinden, D seçeneğindeki Hunad Hatun Külliyesi - Erzurum eşleştirmesi doğru değildir. Hunad Hatun Külliyesi Kayseri'de yer almaktadır. Nitekim Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait mimari eserler genellikle Konya, Kayseri, Niğde, Ankara ve Kırşehir bölgelerinde yoğunlaşmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. XIV. yüzyılın başlarında Yunus Emre tarafından kaleme alınan; insanın yaratılışından, ateş, su, hava ve toprak unsurlarından iman, öfke, nefis, sabır ve insan huylarından bahseden eser *Risâletü'n-Nushiyye*'dir.

- *Makalat*, Hacı Bektaş*ı Velî'nin,
- *Mantıku't Tayr*, Ferîdüddin Attâr'ın,
- *Felekname*, Gülşehrî'nin,
- *Divân-ı Hikmet*, Hoca Ahmet Yesevi'nin eseridir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda verilen Türk beylikleri ile merkezleri arasında yapılan eşleştirmelerden A seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Candaroğulları Balıkesir'de değil Kastamonu-Sinop çevresinde hüküm sürmüştür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Türkiye Selçuklu hükümdarı I. İzzeddin Keykavus tarafından 1214'te ele geçirilerek ilk Selçuklu tersanesinin kurulduğu şehir Sinop'tur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türkiye Selçuklu hükümdarlarının pek çok şehirde bedestenler ve hanlar yaptırması ticareti geliştirme amacına yöneliktir. Bu yapıların ordu ve eğitim alanlarıyla doğrudan bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Soruda Anadolu Türk Tarihi'ne ilişkin verilen bilgilerden A, B, C ve E seçeneklerindeki açıklamalar doğrudur. Ancak D seçeneğindeki açıklama doğru değildir. Anadolu'daki ilk medrese olan Yağıbasan Medresesi Sökmenliler tarafından değil Danişmentliler tarafından yaptırılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Sökmenli, Danişmentli, Mengücekli, Saltuklu gibi beylikler, Anadolu Türk Tarihi'nin "I. Beylikler Dönemi" olarak nitelendirilen dönemde varlık göstermişlerdir. Dolayısıyla bu beylikler 1071 Malazgirt Savaşı sonrasında Anadolu'da kurulmuştur.

(Not: Anadolu Türk Tarihi'nde "II. Beylikler Dönemi" ise 1243 Kösedağ Savaşı'ndan sonra başlamıştır.)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Türk-İslam devletleri içerisinde ticareti geliştirmek için ilk kez "devlet sigortası" uygulaması başlatan devlet Anadolu Selçuklularıdır. Sultan I. Alâeddin Keykubat Dönemi'nde başlatılan sigorta uygulamasında amaç tüccarları korumak ve ticaretin aksamasını önlemektir. Yine bu dönemde özellikle Alanya (Alaiye) ve Karadeniz'in kuzeyindeki Suğdak ticaret merkezi alınarak denizcilik ve ticarette önemli gelişmeler sağlanmış, ayrıca Anadolu'da çok sayıda han ve kervansaray yapılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti'nin, Bizans'ta yaşanan taht kavgaları sürecinde Kantakuzen'e yardım karşılığında Çimpe Kalesi'ni alarak ilk kez Rumeli'ye geçmesi aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleşmiştir?**

A) Orhan Bey B) I. Murat C) I. Mehmet
D) Osman Bey E) II. Murat

2. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda izlediği genişleme politikasının amaçlarından biri değildir?**

A) Gaza ve cihat anlayışlarını devam ettirmek
B) Sınırların genişlemesiyle birlikte zenginleşmek
C) İslamiyet'i yayarak bölge halkını Müslümanlaştırmak
D) İstanbul'un ele geçirilmesini kolaylaştırmak
E) İskân politikasıyla Türkmenlere yeni yurtlar bulmak

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Beyliği'nin Rumeli'de fetih hareketlerine başlamasının sonuçlarından biridir?**

A) İznik'in başkent yapılması
B) Karesioğulları Beyliği'ne son verilmesi
C) Edirne'nin fethedilmesi
D) Ahilerin desteğinin sağlanmaya çalışılması
E) Palekanon (Maltepe) Savaşı'nın kazanılması

4. **İstanbul'un kuşatılması esnasında inşa edilen ve diğer adı "Güzelcehisar" olan Anadolu Hisarı, hangi padişah döneminde yaptırılmıştır?**

A) I. Selim B) II. Murat C) I. Mehmet
D) II. Mehmet E) I. Bayezid

5. **Osmanlı Devleti'nde ilk dinî ve sosyal içerikli ayaklanma olarak bilinen Şeyh Bedreddin İsyanı hangi padişah döneminde ortaya çıkmıştır?**

A) I. Murat B) Orhan Bey C) I. Mehmet
D) I. Bayezid E) II. Murat

6. **Osmanlı Devleti'nin XIV. yüzyılda kısa sürede gelişmesinde;**

I. iskân siyaseti,
II. Ahilerin desteği,
III. hoşgörü politikası

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Abbasî Halifesi I. Mütevekkil'in Yıldırım Bayezid'e "Sultan-ı İklim-i Rum" unvanı vermesi, aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bir sonucudur?**

A) Çimpe Kalesi'nin alınması
B) İstanbul'un ilk kez kuşatılması
C) Fetret Devri'ne son verilmesi
D) Niğbolu Savaşı'nın kazanılması
E) I. Kosova Savaşı'nın kazanılması

8. **"Bafeus Savaşı" olarak da bilinen, 1302'de Osmanlının zaferiyle sonuçlanan ilk Osmanlı-Bizans savaşı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çirmen B) I. Kosova C) II. Kosova
D) Koyunhisar E) Palekanon

CBA Yayınları

9.
- Balkanların Türk yurdu olduğu kesinleşmiştir.
- Haçlıların Osmanlı'ya karşı cesareti kırılmıştır.

Yukarıdaki gelişmeler aşağıdaki savaşlardan hangisinin sonuçları arasındadır?

A) Çirmen B) Niğbolu C) I. Kosova
D) Sırpsındığı E) II. Kosova

10. Osmanlıların fethettikleri bölgelerdeki gayrimüslim ahaliyi kendi yönetimlerine çabuk ısındırabilmek için, onlara dinî serbestîyet vermek, vergi muafiyeti tanımak gibi uyguladıkları politikalara verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gazâ B) İskân C) İstimalet
D) Esham E) İltizam

11. Osmanlı Devleti'nde I. Mehmet'in (Çelebi) "Devletin İkinci Kurucusu" **olarak anılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Devşirme Kanunu'nu çıkarması
B) Amasya'da sancakbeyliği görevi yapması
C) Kardeşler arasındaki taht kavgalarını bitirerek Fetret Devri'ne son vermesi
D) Şeyh Bedrettin İsyanı'nı bastırması
E) Mustafa Çelebi'yle yaptığı saltanat mücadelesini kazanması

12. 1391 yılında İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I. Murat B) Orhan Bey C) I. Mehmet
D) I. Bayezid E) II. Murat

13. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'ne ilişkin aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) İlk düzenli ordunun kurulması - Orhan Bey
B) Anadolu Beylerbeyliğinin kurulması - I. Bayezid
C) Kapıkulu Ocağının kurulması - I. Murat
D) İlk divan örgütünün kurulması - II. Murat
E) Fetret Dönemi'ne son verilmesi - I. Mehmet

14. Osmanlı Devleti'nin Rumeli topraklarını fethetmesinde bazı akıncı aileler de etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu akıncı ailelerden biri değildir?

A) Mihal B) Turhan C) Malkoç
D) Çandarlı E) Evrenos

15. II. Murat, Edirne-Segedin Antlaşması'ndan sonra tahtı küçük yaştaki oğlu Mehmet'e bırakmıştır.

Bu durumdan yararlanmak isteyen Haçlıların Segedin Barışı'nı bozarak Osmanlı Devleti'ne saldırmaları, aşağıdaki savaşlardan hangisinin yaşanmasına neden olmuştur?

A) I. Kosova B) Niğbolu C) II. Kosova
D) Sırpsındığı E) Varna

16. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçmesi ile birlikte Anadolu'daki Türk ailelerin bir kısmı bu bölgeye nakledilerek iskân edilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Rumeli'ye nakil ve iskân edilen bu Türk ailelerine verilen addır?

A) Mekkâri Grubu B) Evlâd-ı Fatihan
C) Bacıyân-ı Rum D) Gaziyân-ı Rum
E) Abdalan-ı Rum

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nin, Bizans'ta yaşanan taht kavgaları sürecinde Kantakuzen'e yardım karşılığında Çimpe Kalesi'ni alarak ilk kez Rumeli'ye geçmesi Orhan Bey Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda izlediği yayılma politikasının amaçları arasında İslamiyet'i yayarak bölge halkını Müslümanlaştırmak yer almaz. Osmanlı Devleti fethettiği bölgelerde kalıcılığı sağlamak adına Türk-İslam kültürünü yerleştirmeyi hedeflemiş, ancak bunu yaparken istimalet (hoşgörü) politikası izlemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda, Osmanlı Beyliği'nin Rumeli'de fetih hareketlerine vurgu yapılmış ve bunun sonuçları sorgulanmıştır. Bu bağlamda Edirne'nin fethedilmesi bu fetih hareketlerinin bir sonucudur. Ancak diğer seçeneklerde verilen gelişmeler Rumeli'de fetih hareketlerine başlanmasının sonuçları arasında gösterilemez.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. İstanbul'un kuşatılması esnasında inşa edilen ve diğer adı "Güzelcehisar" olan Anadolu Hisarı Yıldırım Bayezid Dönemi'nde yaptırılmıştır. Fatih Dönemi'nde bunun karşısına "Boğazkesen" adıyla da bilinen Rumeli Hisarı yaptırılacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde Osmanlı Devleti'nde ilk dinî ve sosyal içerikli ayaklanma olarak bilinen Şeyh Bedreddin İsyanı I. (Çelebi) Mehmet Dönemi'nde, 1419'da ortaya çıkmıştır. Şeyh Bedreddin ile müritleri Torlak Kemal ve Börklüce Mustafa'nın İzmir ve Manisa'da çıkardığı bu isyan kısa sürede bastırılmış ve Şeyh Bedreddin Orta Makedonya'da bir şehir olan Serez'de idam edilmiştir. (1420)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Soruda verilen öncüllerin hepsi Osmanlı Devleti'nin XIV. yüzyılda kısa sürede gelişmesinde etkili olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin kısa zamanda büyümesinde etkili olan unsurlar şunlardır:

- Coğrafî (Jeopolitik) konumu
- Ahilerin desteği
- Bizans'a yakın bir uç beyliği olması
- Devlet adamlarının yetenekli olması
- İskân politikası
- İstimalet (hoşgörü) politikası
- İlk dönemlerde beyliklerle savaşılmaması
- Gaziyân-ı Rum, Ahiyan-ı Rum, Abdalan-ı Rum ve Baciyan-ı Rum gibi grupların desteği
- Merkeziyetçi devlet anlayışı
- Cihat ve gaza anlayışı

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Abbasî Halifesi I. Mütevekkil tarafından Yıldırım Bayezid'e "Sultan-ı İklim-i Rum" yani "Anadolu'nun Sultanı" unvanının verilmesinde, 1396'da Haçlılara karşı yapılan Niğbolu Savaşı'nın kazanılması etkili olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. "Bafeus Savaşı" olarak da bilinen, 1302'de Osmanlı Devleti'nin zaferiyle sonuçlanan ilk Osmanlı-Bizans savaşı, Koyunhisar Savaşı'dır. (Halil İnalcık, Bafeus Muharebesi'nin gerçekleşme sebebini, Osmanlı Devleti'nin Nikea'yı (günümüzde İznik) tekrar Türk hâkimiyetine alma isteği olarak göstermektedir.)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. II. Murat Dönemi'nde, Haçlılarla yapılan II. Kosova Savaşı (1448) sonucunda Balkanların Türk yurdu olduğu kesinleşmiş ve Haçlıların Osmanlı'ya karşı cesareti kırılmıştır. Ayrıca bu savaş, Türklere karşı Haçlıların son saldırısı olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelerdeki gayrimüslim ahaliyi kendi yönetimlerine çabuk ısındırabilmek için onlara dinî serbestîyet vermek, vergi muafiyeti tanımak gibi uyguladıkları politikaya "istimalet" adı verilmiştir.

- **Gazâ:** Osmanlılarda din için yapılan savaşı ifade eden ve bir fetih ideolojisi haline gelen kavram
- **İskân:** Fethedilen yerlere nüfus yerleştirme politikası
- **Esham:** Osmanlı Devleti'nde 18. yüzyıldan itibaren uygulamaya konulan iç borçlanma sistemi
- **İltizam:** Nakit para ihtiyacını karşılamak amacıyla uygulanan ihale usulü vergi toplama sistemi

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde Osman Bey'den sonra devletin "İkinci Kurucusu" olarak I. Mehmet (Çelebi) kabul edilmektedir. Çelebi Mehmet'in "Devletin İkinci Kurucusu" olarak anılmasının nedeni, kardeşler arasındaki taht kavgalarını bitirerek Fetret Devri'ne son vermesidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. 1391 yılında İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahı I. (Yıldırım) Bayezid'dir. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde İstanbul 1391, 1395, 1397 ve 1400 yıllarında dört kez kuşatılmıştır. Bu kuşatmalar sırasında Bizans'a gelebilecek yardımları önlemek adına Anadolu Hisarı yaptırılsa da kuşatmalar başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu kuşatmaların başarısız olmasında Haçlı ordularının Niğbolu Kalesi'ne yönelik harekete geçmesi ve doğuda Timur tehlikesinin baş göstermesi etkili olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'ne ilişkin D seçeneğinde verilen eşleştirme yanlıştır. Nitekim Osmanlı Devleti'nde ilk divan örgütünün kurulması II. Murat değil Orhan Bey Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Diğer seçeneklerde yer alan eşleştirmeler doğrudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nin Rumeli topraklarını fethetmesinde bazı akıncı aileler etkili olmuştur. Bunlar dört aile olup; Mihaloğulları, Turahanoğulları, Evrenosoğulları ve Malkoçoğulları'dır. Soruda D seçeneğinde verilen Çandarlı Ailesi bu akıncı ailelerden biri değildir. Çandarlı Ailesi, Osmanlı kuruluş ve gelişme sürecinde kazaskerlik ve veziriazamlık gibi önemli makamları ellerinde tutarak devletin teşkilatlanmasında birinci derecede rol üstlenen Türk ailesidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. II. Murat, Edirne-Segedin Antlaşması'ndan sonra tahtı küçük yaştaki oğlu Mehmet'e bırakmıştır. Bu durumdan yararlanmak isteyen Haçlıların Segedin Barışı'nı bozarak Osmanlı Devleti'ne saldırmaları, 1444 yılında Varna Savaşı'nın yaşanmasına neden olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde, ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde Rumeli'ye geçilmesi ile birlikte Anadolu'daki Türk ve Müslüman ailelerin bir kısmı bu bölgeye nakledilerek iskân edilmiştir. Bölgede Türk-İslam kültürünün yerleşmesi amacıyla buralara iskân edilen bu Türk ailelerine "Evlâd-ı Fatihan" adı verilmiştir.

- **Gaziyân-ı Rum:** Gaziler ve alpler
- **Bacıyân-ı Rum:** Kadın teşkilatı
- **Abdalan-ı Rum:** Horasan erenleri
- **Mekkâri Taifesi:** Osmanlı ticarî hayatında taşımacılık (nakliye) işleri ile uğraşan grup

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. Mustafa Çağan, "XIV. ve XV. Yüzyıllarda Balkanlarda Osmanlı Hakimiyeti" konulu bir ödev hazırlamaktadır.

Mustafa Çağan'ın, hazırlayacağı ödevde aşağıdaki savaşlardan hangisine yer vermesi beklenemez?

A) Çirmen B) Niğbolu C) I. Kosova
D) Palekanon E) Varna

2. **Osmanlı Devleti'nde Anadolu'da denetimi kolaylaştırmak amacıyla merkezi Kütahya olmak üzere Anadolu Beylerbeyliğinin kurulması hangi padişah döneminde gerçekleşmiştir?**

A) I. Murat B) Orhan Bey C) I. Mehmet
D) I. Bayezid E) II. Murat

3. **Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde;**

I. tahrir defterlerinin tutulması,
II. Kapıkulu Ocağının kurulması,
III. timar usulünün sistemleştirilmesi

faaliyetlerinden hangileri merkezileşmeyi güçlendirmek amacıyla atılan adımlardandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Tarih öğretmeni Sema Hanım, dersinde öğrencilerine aşağıdaki bilgileri vermiştir:

- Yeniçeri Ocağı kuruldu.
- Edirne, Osmanlı Devleti'nin başkenti yapıldı.
- Rumeli Beylerbeyliği oluşturuldu.

Buna göre Sema Öğretmen aşağıdaki padişahlardan hangisinin dönemini anlatmaktadır?

A) I. Murat B) II. Murat
C) Çelebi Mehmet D) Orhan Bey
D) Yıldırım Bayezid

5. **Aşağıdakilerden hangisi Timur ile yapılan 1402 Ankara Savaşı sonrasında yaşanan Fetret Devri'nde mücadele eden şehzadelerden biri değildir?**

A) İsa Çelebi B) Musa Çelebi
C) Mustafa Çelebi D) Mehmet Çelebi
E) Süleyman Çelebi

6. **Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde uyguladığı iskân politikasıyla;**

I. fethedilen yerlerde kalıcı olma,
II. egemenlik anlayışını değiştirme,
III. ele geçirilen bölgelerde Türk kültürünü yerleştirme

amaçlarından hangilerine yönelik hareket ettiği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. **Aşağıdakilerden hangisi Orhan Bey Dönemi gelişmelerinden biri değildir?**

A) Bursa'nın başkent yapılması
B) Karesioğulları Beyliği'nin topraklara katılması
C) İznik'te ilk Osmanlı medresesinin açılması
D) Rumeli Beylerbeyliğinin oluşturulması
E) "Yaya ve Müsellem" adıyla ilk düzenli ordunun kurulması

8. **Aşağıdakilerden hangisi, 1402'de gerçekleşen Ankara Savaşı'nın sonuçlarından biri değildir?**

A) İstanbul'un fethinin gecikmesi
B) Bizans'ın Osmanlı üzerindeki baskısının azalması
C) Anadolu'da siyasi birliğin bozulması
D) Balkanlardaki fetih hareketlerinin gecikmesi
E) Osmanlı Devleti'nde Fetret Devri'nin başlaması

CBA Yayınları

9. **Aşağıdaki savaşlardan hangisinin Osmanlı Devleti'nin Balkanlara yerleşmesinde etkili olduğu savunulamaz?**

A) Varna B) Niğbolu C) I. Kosova
D) Otlukbeli E) Sırpsındığı

10. **Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde askerî ve siyasi yapılanma sürecinde aşağıdaki unsurlardan hangisinin etkili olduğu savunulamaz?**

A) Ahilik B) Bacıyan-ı Rum
C) Abdalan-ı Rum D) Gaziyan-ı Rum
E) Batınîlik

11. Orhan Bey Dönemi'nde Rumeli'ye ilk iskân gerçekleştirilmiş ve "*Göçer Ev*" veya "*Kara Arap*" olarak adlandırılan bir grup Türk göçebesi, 1357'de Gelibolu yöresine ve daha sonra da Hayrabolu'ya yerleştirilmiştir.

Osmanlı kaynaklarında "Göçer Ev" **veya** "Kara Arap" **olarak adlandırılan bu Türk göçebe grubu aşağıdaki beyliklerden hangisine aittir?**

A) Karesioğulları B) Dulkadiroğulları
C) Saruhanoğulları D) Karamanoğulları
E) Menteşeoğulları

12. **Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde yaşanan;**

I. Bafeus,
II. Ploşnik,
III. Çirmen

savaşlarından hangileri Osmanlı Devleti'nin Bizans ile yaptığı savaşlar arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

13. **Lala Şahin Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun zaferiyle sonuçlanan ve Edirne'nin fethedilmesini sağlayarak Osmanlı Devleti'ne Balkanların kapısını açan savaş aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sazlıdere B) Çirmen C) I. Kosova
D) Palekanon E) Sırpsındığı

14. I. Orhan Bey
II. Yıldırım Bayezid
III. II. Murat

Yukarıdaki Osmanlı padişahlarından hangileri İstanbul'u kuşatmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

15. **1446'da Edirne'de çıkan ve II. Mehmet'in birinci saltanatından uzaklaştırılmasına sebep olan ilk yeniçeri ayaklanması aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Savcı Bey İsyanı
B) Buçuktepe İsyanı
C) Patrona Halil İsyanı
D) Kabakçı Mustafa İsyanı
E) Vardar Ali Paşa İsyanı

16. **Orhan Bey Dönemi'nde teşkilatlanmaya önem veren Osmanlı Devleti, bu dönemde aşağıdaki devletlerden hangisine ödediği vergiyi keserek tam bağımsız bir devlet haline gelmiştir?**

A) İlhanlı B) Eretna
C) Karakoyunlu D) Karamanoğulları
E) Anadolu Selçuklu

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mustafa Çağan'ın, "XIV. ve XV. Yüzyıllarda Balkanlarda Osmanlı Hakimiyeti" konulu hazırlayacağı ödevde, D seçeneğinde verilen Palekanon Savaşı'na yer vermesi beklenemez. Çünkü Maltepe Savaşı olarak da bilinen Palekanon Savaşı, Orhan Bey Dönemi'nde Bizans ile yapılan bir savaş olup Balkanlarla ilgili değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde Anadolu'da denetimi kolaylaştırmak amacıyla merkezi Kütahya olmak üzere Anadolu Beylerbeyliğinin kurulması I. (Yıldırım) Bayezid Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde öncüllerde verilen; tahrir defterlerinin tutulması (I), Kapıkulu Ocağının kurulması (II) ve timar usulünün sistemleştirilmesi (III) faaliyetlerinin tamamı merkezileşmeyi güçlendirmek amacıyla atılan adımlar arasında yer alır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Tarih öğretmeni Sema Hanım'ın, dersinde öğrencilerine verdiği; Yeniçeri Ocağı kurulması, Edirne'nin Osmanlı Devleti'nin başkenti yapılması ve Rumeli Beylerbeyliğinin oluşturulması bilgilerinden hareketle, Sema Öğretmen I. Murat Dönemi'ni anlatmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde Timur ile yapılan 1402 Ankara Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti'nde yaşanan Fetret Devri'nde;

- İsa Çelebi – Balıkesir'de,
- Musa Çelebi – Bursa'da,
- Mehmet Çelebi – Amasya'da,
- Süleyman Çelebi – Edirne'de

hükümdarlığını ilan ederek taht mücadelesine girmiştir. Ancak şehzade Mustafa Timur tarafından Semerkant'a götürülmüştür, Mustafa Çelebi sonradan taht mücadelesine girişecektir. (Düzmece Mustafa Olayı gibi.)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi'nde iskân politikası izlemiş, bu politika doğrultusunda doğudan gelen Türkmenleri Balkanlarda fethedilen bölgelere yerleştirmiştir. Osmanlı Devleti izlediği bu politikayla fethedilen yerlerde kalıcı olmayı (I) ve ele geçirilen bölgelerde Türk kültürünü yerleştirmeyi (III) amaçlamıştır. Öte yandan Osmanlı Devleti fethettiği bölgelerde egemenlik anlayışını değiştirme gibi bir anlayış içerisinde olmamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Soruda D seçeneğinde verilen "Rumeli Beylerbeyliğinin oluşturulması" Orhan Bey Dönemi gelişmelerinden biri değildir. Rumeli Beylerbeyliğinin oluşturulması I. Murat Dönemi'nde gerçekleştirilmiştir. Orhan Bey Dönemi'nde; Bursa başkent yapılmış, Karesioğulları Beyliği topraklara katılmış (Karesioğulları, denizcilik konusunda Osmanlı'ya katkı sağlamış, bu da Osmanlı'nın Balkanlarda ilerlemesine imkân vermiştir), İznik'te ilk Osmanlı medresesi açılmış ve "Yaya ve Müsellem" adıyla ilk düzenli ordu kurulmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Soruda B seçeneğinde verilen "Bizans'ın Osmanlı üzerindeki baskısının azalması" 1402'de gerçekleşen Ankara Savaşı'nın sonuçlarından biri değildir. Aksine Bizans'ın baskısı azalmamış artmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde gerçekleşen Sırp Sındığı (1364), Niğbolu (1396), Varna (1444) ve II. Kosova (1448) savaşları Haçlılara yönelik mücadeleler olup Osmanlı Devleti'nin Balkanlara yerleşmesinde etkili olan gelişmelerdir. Ancak 1473'te gerçekleşen Otlukbeli Savaşı Osmanlı ile Akkoyunlu Devleti arasında yaşanmış olup Balkanlarla bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde askerî ve siyasi yapılanma sürecinde Ahilik örgütü ile Bacıyan-ı Rum, Abdalan-ı Rum, Gaziyân-ı Rum gibi gruplar son derece etkili olmuştur. Fakat Batınîlik hareketi, Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında etkili olan bir unsur olup Osmanlı Devleti ile bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Orhan Bey Dönemi'nde Rumeli'ye ilk iskân gerçekleştirilmiş ve "*Göçer Evler*" veya "*Kara Arap*" olarak adlandırılan bir grup Türk göçebesi, 1357'de Gelibolu yöresine ve daha sonra da Hayrabolu'ya göç yoluyla yerleştirilmiştir. Osmanlı kaynaklarında ismi "Göçer Evler" veya "Kara Arap" olarak adlandırılan bu Türk göçebe grubu Karesioğulları Beyliği halkından seçilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde yaşanan ve öncüllerde yer alan Bafeus Savaşı Osmanlı Devleti'nin Bizans ile yaptığı savaşlar arasında yer alır. Çirmen ve Ploşnik Savaşları Balkanlarda Sırplarla yapılan savaşlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Lala Şahin Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun zaferiyle sonuçlanan ve Edirne'nin fethedilmesini sağlayarak Osmanlı Devleti'ne Balkanların kapısını açan savaş Sazlıdere Savaşı'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde 1453'te fethedilmesine kadar İstanbul'u kuşatan padişahlar Yıldırım Bayezid (İlk kez) (II) ve II. Murat (III)'tır. Ayrıca 1402-1413 yılları arasında yaşanan Fetret Devri'nde Musa Çelebi de bir kuşatma girişiminde bulunmuş ancak başarı sağlanamamıştır. (*NOT:* Osmanlı tarihinde İstanbul'u kuşatan tek şehzade Musa Çelebi'dir.).

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. 1446'da Edirne'de çıkan ve II. Mehmet'in birinci saltanatından uzaklaştırılmasına sebep olan ilk yeniçeri isyanı Buçuktepe İsyanı'dır. Osmanlı tarihinde görülen bu ilk yeniçeri ayaklanmasının temel sebebi, Osmanlı para birimi olan akçenin ayarının düşürülmesidir. Öte yandan Buçuktepe Vak'ası'nın II. Mehmet'i tahttan uzaklaştırmak için Çandarlı Halil Paşa tarafından tertiplenmiş olduğu yolunda kuvvetli deliller de vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti, Orhan Bey Dönemi'nde teşkilatlanma çalışmalarına önem verirken ayrıca bu dönemde, 1336 yılında İlhanlı Devleti'ne ödediği vergiyi kesmiş ve Osmanlı Devleti "tam bağımsız" bir devlet haline gelmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. II. Mehmet, İstanbul'un fethinden sonra Ortodoks Kilisesi'ni himaye altına alırken; Ermeni Kilisesi'nin teşkilatlanmasına da olanak sağlanmıştır.

II. Mehmet'in izlediği bu politikayla;

I. dinsel farklılıkları ortadan kaldırma,

II. Katolik Kilisesi'ne karşı güç oluşturma,

III. Hristiyan dünyasının birleşmesini önleme

amaçlarından hangilerine yönelik hareket ettiği savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **Osmanlı Devleti'nin, 1475'te Gedik Ahmet Paşa komutasında aşağıdaki yerlerden hangisini ele geçirmesiyle Karadeniz bir "Türk Gölü" haline gelmiştir?**

A) Samsun B) Trabzon C) Kırım
D) Kıbrıs E) Sinop

3. **Aşağıdakilerden hangisi II. Bayezid Dönemi gelişmelerinden biri değildir?**

A) Cem Sultan Olayı'nın yaşanması
B) İspanya'daki Yahudilere yardım edilmesi
C) Dulkadiroğulları Beyliği'ne son verilmesi
D) Şahkulu İsyanı'nın patlak vermesi
E) Kili ve Akkerman kalelerinin ele geçirilmesi

4. "Boğazkesen" **olarak da adlandırılan Rumeli Hisarı, hangi Osmanlı padişahı tarafından yaptırılmıştır?**

A) I. Murat B) I. Selim
C) I. Mehmet D) II. Mehmet
E) I. Bayezid

5. **Osmanlı Devleti'nde müsadere, sancak, cülûs bahşişi gibi uygulamalarla** "Nizam-ı Âlem" **için kardeş katlini yasalaştıran *Kanunname-i Âl-i Osman*, aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde hazırlanmıştır?**

A) II. Murat
B) Yıldırım Bayezid
C) Fatih Sultan Mehmet
D) Yavuz Sultan Selim
E) Kanuni Sultan Süleyman

6. Osmanlı Devleti'nin Barbaros Hayrettin Paşa'nın vefatından sonra gerileyen Akdeniz'deki gücü, Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın 1560 yılında Haçlılara karşı kazandığı zaferle yeniden üstün hale gelmiştir.

Piyale Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasının kazandığı bu zafer aşağıdakilerden hangisidir?

A) Malta Kuşatması
B) Cerbe Deniz Savaşı
C) Sakız Adası'nın fethi
D) Rodos'un alınması
E) Preveze Deniz Savaşı

7. **II. Bayezid Dönemi'nde, Safevi Devleti'nin Şiiliği yayma amacıyla başlattığı propagandaların sonucu olarak 1511'de Anadolu'da çıkan ayaklanma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şahkulu B) Kalenderoğlu
C) Şeyh Bedreddin D) Bozoklu Celâl
E) Baba Zünnûn

8. **Tokat civarında çıkan ve Anadolu'da Celâli İsyanlarına başlangıç oluşturan Bozoklu Celâl Ayaklanması aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde çıkmıştır?**

A) II. Selim B) II. Bayezid
C) III. Murat D) I. Selim (Yavuz)
E) I. Süleyman (Kanuni)

CBA Yayınları

9. **Kanuni Dönemi'nde ortaya çıkan;**

I. Ahmet Paşa,

II. Baba Zünnûn,

III. Canberdi Gazali

isyanlarından hangileri Mısır'a egemen olmayı hedeflemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

10. **Dersinde,** "Osmanlı Devleti, İstanbul'u fethetmeden önce Bizans halkının gönlünü fethetmiştir." **diyen bir tarih öğretmeni, Osmanlı Devleti'nin uyguladığı hangi politikaya dikkat çekmiştir?**

A) İskân B) Denge C) İstimalet

D) Merkeziyetçilik E) Fiskalizm

11. **Aşağıdakilerden hangisi II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Kırım'ın fethedilmesi

B) Otlukbeli Savaşı'nda Akkoyunların mağlup edilmesi

C) *Kanunname-i Âl-i Osman* adıyla ilk Osmanlı kanunnamesinin hazırlanması

D) Ramazanoğulları Beyliği'ne son verilmesi

E) Topkapı Sarayı ve Çinili Köşk'ün inşa edilmesi

12. **1571 İnebahtı Deniz Savaşı'ndan sonra Venedik elçisine;** "Biz Kıbrıs'ı almakla sizin kolunuzu kestik, siz ise İnebahtı'da bizi yenmekle sakalımızı tıraş ettiniz. Kesilen kolun yerine yenisi gelmez, fakat kesilen sakalın yerine daha gürü çıkar." **cevabını vererek Osmanlı'nın gücünü ortaya koyan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Seydi Ali Reis B) Kılıç Ali Paşa

C) Sokullu Mehmet Paşa D) Turgut Reis

E) Barbaros Hayrettin Paşa

13. I. Süleyman (Kanuni), Fransa'nın desteğini sağlayabilmek için birçok alanda yardımlarda bulunmuş, ayrıca 1535 yılında taraflar arasında yapılan anlaşma gereği Fransa'ya çeşitli ayrıcalıklar vermiştir.

Kanuni'nin, Fransa'ya karşı bu davranışıyla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulamaz?

A) Akdeniz ticaretini canlandırmak

B) Avrupa'da Hristiyan birliğini parçalamak

C) Hint Deniz Seferlerinde kendisine taraf bulmak

D) Coğrafi Keşifler'in olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak

E) Fransa'yı, İspanya Kralı Şarlken'e karşı bir güç unsuru olarak kullanmak

14. **Osmanlı Devleti'nde** "balyos" **adı verilen elçileri ilk kez sürekli bulundurma hakkını elde eden devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ceneviz B) Venedik C) İspanya

D) İngiltere E) Fransa

15. I. III. Murat

II. II. Selim (Sarı)

III. I. Süleyman (Kanuni)

Sokullu Mehmet Paşa yukarıda verilen Osmanlı padişahlarından hangilerinin döneminde sadrazamlık yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

16. **Kanuni Dönemi'nde İran'la imzalanan ilk resmî antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bucaş B) Amasya C) İstanbul

D) Kasr-ı Şirin E) Ferhat Paşa

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. II. Mehmet, İstanbul'un fethinden sonra Ortodoks Kilisesi'ni himaye altına alırken; Ermeni Kilisesi'nin teşkilatlanmasına da olanak sağlanmıştır. Fatihin böyle bir siyaset izlemesinde dinsel farklılıkları ortadan kaldırma (I) gibi bir amaç güdülmemiştir. Bu politikayla asıl hedeflenen Katolik Kilisesi'ne karşı güç oluşturmak ve Hristiyan birliğini parçalamaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Fatih Dönemi'nde, Gedik Ahmet Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasının 1475'te Kırım'ı fethetmesiyle Karadeniz bir "Türk Gölü" haline gelmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda C seçeneğinde verilen "Dulkadiroğulları Beyliği'ne son verilmesi" II. Bayezid Dönemi gelişmelerinden biri değildir. Dulkadiroğulları Beyliği'ne, 1515 Turnadağ Savaşı ile I. Selim (Yavuz) tarafından son verilecektir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. İstanbul'un fethi için yapılan hazırlık çalışmalarından biri olan ve Çanakkale ve İstanbul boğazlarının güvenliği için inşa edilen Rumeli Hisarı (Boğazkesen) II. Mehmet (Fatih) Dönemi gelişmeleri arasında yer almaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nin ilk kanunnamesi olarak kabul edilen Kanunname-i Âl-i Osman, II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde hazırlanmıştır. Bu kanunname ile;

- Kardeş katli ("*Nizam-ı Âlem*" için)
- Sancak sistemi
- Cülûs bahşişi
- Müsadere sistemi

yasalaşmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nin Barbaros Hayrettin Paşa'nın vefatından sonra gerileyen Akdeniz'deki gücü, Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın 1560 yılında Haçlılara karşı kazandığı zaferle yeniden üstün hale gelmiştir. Piyale Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasının kazandığı bu zafer Cerbe Deniz Savaşı'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. II. Bayezid Dönemi'nde Safevi Devleti'nin Şiîlik propagandası ile başlattığı kışkırtmalar sonucu 1511 yılında Anadolu'da çıkan ayaklanma Şahkulu İsyanı'dır. Şiiliği yaymayı hedefleyen bu isyan güçlükle de olsa bastırılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Tokat civarında çıkan ve Anadolu'da Celâli İsyanlarına başlangıç oluşturan Bozoklu Celâl Ayaklanması Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Yavuz Sultan Selim'in ölümünden sonra, başka erkek kardeşi olmadığı için taht mücadeleleri ile uğraşmadan tahta çıkan Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Anadolu'da ve çeşitli eyaletlerde isyan hareketleriyle uğraşmıştır. Bu dönemde yaşanan isyanlardan Canberdi Gazali ve Ahmet Paşa isyanları Mısır'a egemen olmak için çıkarılmıştır. Canberdi Gazali Memlûk Devleti'ni canlandırmak istediği için, Ahmet Paşa ise sadrazam yapılmadığı için isyan etmiş, isyanlar kısa sürede bastırılmıştır. Baba Zünnûn isyanı ise genel olarak ekonomik sıkıntılardan kaynaklanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Soruda bir tarih öğretmeninin "Osmanlı Devleti, İstanbul'u fethetmeden önce Bizans halkının gönlünü fethetmiştir." ifadesinden hareketle Osmanlı Devleti'nin uyguladığı hoşgörü yani istimalet politikasına vurgu yapılmıştır. Bu politika doğrultusunda Bizans halkına din ve vicdan hürriyeti tanınarak onların devlete ısındırılması hedeflenmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen "Ramazanoğulları Beyliği'ne son verilmesi" II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde yaşanan gelişmelerden biri değildir. Ramazanoğulları Beyliği 1608'de, I. Ahmet Dönemi'nde Osmanlı topraklarına dâhil olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 1571 İnebahtı Deniz Savaşı'ndan sonra Venedik elçisine; "Biz Kıbrıs'ı almakla sizin kolunuzu kestik, siz ise İnebahtı'da bizi yenmekle sakalımızı tıraş ettiniz. Kesilen kolun yerine yenisi gelmez, fakat kesilen sakalın yerine daha gürü çıkar." cevabını vererek Osmanlı'nın gücünü ortaya koyan devlet adamı Sokullu Mehmet Paşa'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. I. Süleyman (Kanuni), Fransa'nın desteğini sağlayabilmek için birçok alanda yardımlarda bulunmuş, ayrıca 1535 yılında taraflar arasında yapılan anlaşma gereği Fransa'ya çeşitli ayrıcalıklar vermiştir. Kanuni, bu davranışıyla; Akdeniz ticaretini canlandırmayı, Avrupa'da Hristiyan birliğini parçalamayı, Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmayı ve Fransa'yı, İspanya Kralı Şarlken'e karşı bir güç unsuru olarak kullanmayı hedeflemiştir. Ancak Hint Deniz Seferlerinde kendisine taraf bulma gibi bir amaç söz konusu değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde, Fatih Dönemi'nde, "balyos" adı verilen elçileri İstanbul'da sürekli bulundurma hakkını elde eden ilk devlet Venedik'tir. Bu Fatih Sultan Mehmet'in Venediklilere verdiği imtiyazlarla ilgilidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti'nde bir döneme damgasını vuran Boşnak asıllı bir devşirme olan Sokullu Mehmet Paşa,

- III. Murat (I)
- II. Selim (Sarı) (II)
- Kanuni Sultan Süleyman (III)

dönemlerinde sadrazamlık yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nin Kanuni Dönemi'nde 1555'te İran'la imzaladığı ilk resmî antlaşma Amasya Antlaşmasıdır.

- Ferhat Paşa Antlaşması (1590) – Osmanlı x İran
- Bucaş Antlaşması (1672) – Osmanlı x Lehistan
- Kasr-ı Şirin Antlaşması (1639) – Osmanlı x İran
- İstanbul Antlaşması (1700) – Osmanlı – Rusya

arasında imzalanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. I. Memlük Devleti'ne son verilmesi
II. Baharat Yolu'nun denetim altına alınması
III. Doğu Anadolu'daki Safevi etkisinin kırılması

Yukarıdakilerden hangileri Yavuz Sultan Selim Dönemi gelişmeleri arasındadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. **Sokullu Mehmet Paşa Dönemi'nde, aşağıdaki yerlerden hangisinin fethedilmesi üzerine 1571 yılında Haçlılar İnebahtı'da Osmanlı donanmasını yakmıştır?**

A) Kıbrıs B) Rodos C) Belgrat
D) Girit E) Kırım

3. **Aşağıdakilerden hangisi I. Süleyman (Kanuni) Dönemi gelişmelerinden biridir?**

A) Kıbrıs Adası'nın fethedilmesi
B) Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi
C) II. Viyana Kuşatmasının başarısızlıkla sonuçlanması
D) İran ile Amasya Antlaşmasının imzalanması
E) Baharat Yolu'nun denetim altına alınması

4. **Aşağıdakilerden hangisi Kanuni Dönemi'nde Hint Deniz Seferleri'ne katılan denizcilerden biri değildir?**

A) Seydi Ali Reis B) Piri Reis
C) Turgut Reis D) Murat Reis
E) Hadım Süleyman Paşa

5. **Aşağıdakilerden hangisi II. Mehmet Dönemi'nde bilim ve eğitim alanlarında yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Sahn-ı Seman Medresesinin açılması
B) Pek çok bilim adamına sarayda yer verilmesi
C) Hendesehane adıyla bir askerî okulun açılması
D) Çeşitli dillerdeki kitapların tercüme ettirilmesi
E) Felsefe ve din konularında tartışma ortamının oluşturulması

6. 1532 Almanya Seferi sonrası Avusturya ile imzalanan İstanbul Anlaşması'nda, Avusturya imparatoru protokol bakımından Osmanlı sadrazamına eşit sayılmış ve Avusturya imparatoru barışı bozmadıkça anlaşmanın yürürlükte kalacağı kabul edilmiştir.

Buna göre;

I. Sadrazam ile padişahın yetkileri eşittir.
II. Avusturya üzerinde üstünlük kurulmuştur.
III. Barış süresi Avusturya'nın davranışına bağlıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Osmanlı Devleti'nin Doğu Akdeniz'deki güvenliğini tam olarak sağlaması aşağıdaki yerlerden hangisinin fethedilmesiyle gerçekleşmiştir?**

A) Malta B) Sakız C) Kıbrıs
D) Rodos E) Midilli

8. "Hâdimü'l-Harameyn-i Şerif" **unvanına sahip olan ilk Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Mehmet (Fatih) B) II. Bayezid
C) III. Murat D) I. Selim (Yavuz)
E) I. Süleyman (Kanuni)

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi II. Mehmet (Fatih) için kullanılan unvanlardan biri değildir?**

A) Sultan B) Kayser C) Han
D) Hakan'ül Bahreyn E) Kağan

10. II. Mehmet fetih hazırlıklarını yaparken Bizans İmparatoru IX. Konstantin Katolik ve Ortodoks kiliselerini birleştirmeye çalışmış ancak Bizans'ın yüksek dereceli memurlarından Lukas Notaras "İstanbul'da Latin külahı görmektense Türk sarığı görmeyi tercih ederiz." demiştir.

Buna göre;

I. Hristiyan dünyasında dinî hoşgörünün olduğu,
II. Avrupa'da mezhep çatışmalarının sona erdiği,
III. Osmanlı Devleti'nin din ve vicdan hürriyetine önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. **II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde gerçekleşen Otlukbeli Savaşı'nda aşağıdaki devletlerden hangisinin mağlup edilmesiyle, Doğu Anadolu'nun güvenliği önemli ölçüde sağlanmıştır?**

A) Eretna B) Karakoyunlu
C) Akkoyunlu D) Karamanoğulları
E) Kadı Burhaneddin

12. **Osmanlı Devleti'nde Avrupa'yı Balkanlara bağlanması nedeniyle Orta Avrupa'da yapılacak fetihler için üs haline getirilen bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Viyana B) Lehistan C) Erdel
D) Belgrad E) Boğdan

13. Fatih Sultan Mehmet'in ölümünden sonra II. Bayezid'in padişahlığını kabul etmeyen Cem Sultan tahtı ele geçirmek için birçok devletten destek almış ve bu sorun uluslararası bir boyut kazanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Cem Sultan'a destek veren devletlerden biridir?

A) Timur B) Eyyubi C) Memlük
D) Akkoyunlu E) Safevi

14. **II. Bayezid Dönemi'nde aşağıdaki bölgelerden hangisinde yapılan katliamlar üzerine bölge Yahudileri kurtarılarak İstanbul ve Selanik'e yerleştirilmiştir?**

A) Fransa B) İtalya C) İspanya
D) Venedik E) Filistin

15. **Kanuni Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne Akdeniz'de üstünlük kazandıran ve yıl dönümü, günümüzde** "Donanma Günü" **olarak kutlanan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rodos'un fethi
B) Girit Adası'nın fethi
C) Cerbe Deniz Savaşı
D) Hint Deniz Seferleri
E) Preveze Deniz Savaşı

16. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'ndeki teşkilatlanma çalışmaları arasında gösterilemez?**

A) Topkapı Sarayı'nın inşa edilmesi
B) Kapıkulu Ocağı'nın kurulması
C) Sahn-ı Seman Medresesinin kurulması
D) Divan başkanlığının sadrazama bırakılması
E) Kaptanıderyanın divan üyesi yapılması

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda öncüllerde verilen; Memlük Devleti'ne son verilmesi (I), Baharat Yolu'nun denetim altına alınması (II) ve Doğu Anadolu'daki Safevi etkisinin kırılması Yavuz Sultan Selim Dönemi gelişmeleri arasındadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Sokullu Mehmet Paşa Dönemi'nde 1570 yılında Kıbrıs'ın fethedilmesi üzerine, 1571 yılında Haçlılar İnebahtı'da Osmanlı donanmasını yakmışlardır. Osmanlı donanması tarihinde 4 kez yakılmıştır:

- (1571) İnebahtı – Haçlılar
- (1770) Çeşme – Rusya
- (1827) Navarin – Rusya/İngiltere/Fransa
- (1853) Sinop – Rusya

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Soruda D seçeneğinde verilen "İran ile Amasya Antlaşmasının imzalanması" I. Süleyman (Kanuni) Dönemi gelişmelerinden biridir. 1555 yılında İran ile imzalanan Amasya Antlaşması, Osmanlı ile İran arasında yapılan ilk resmî antlaşmadır.

- Kıbrıs Adası'nın fethedilmesi (II. Selim)
- Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi (Fatih)
- II. Viyana Kuşatması (Başarısız) (IV. Mehmet)
- Baharat Yolu'nun denetim altına alınması (Yavuz)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Soruda C seçeneğinde verilen "Turgut Reis" Kanuni Dönemi'nde Hint Deniz Seferleri'ne katılan denizcilerden biri değildir. Kanuni Dönemi'nde Hint Deniz Seferleri'ne sırası ile;

- I. Hint Deniz Seferi'ne – Hadım Süleyman Paşa
- II. Hint Deniz Seferi'ne – Piri Reis
- III. Hint Deniz Seferi'ne – Murat Reis
- IV. Hint Deniz Seferi'ne – Seydi Ali Reis

katılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda C seçeneğinde verilen "Hendesehane adıyla bir askerî okulun açılması" II. Mehmet Dönemi'nde bilim ve eğitim alanlarında yaşanan gelişmelerden biri değildir. Bu dönemde; Sahn-ı Seman Medresesi açılmış, pek çok bilim adamına sarayda yer verilmiş, çeşitli dillerdeki kitaplar tercüme ettirilmiş ve felsefe ve din konularında tartışma ortamı oluşturulmuştur. Fakat Hendesehane, XVIII. yüzyılda, I. Mahmut Dönemi'nde açılacak olan Avrupa tarzı ilk askerî teknik okuldur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Kanuni Sultan Süleyman'ın 1532 Almanya seferi sonrası Avusturya ile imzalanan İstanbul Antlaşması'nda, Avusturya imparatoru protokol bakımından Osmanlı sadrazamına eşit sayılmış ve Avusturya imparatoru barışı bozmadıkça anlaşmanın yürürlükte kalacağı kabul edilmiştir. İstanbul Anlaşması'nın bu maddelerinden hareketle; Osmanlı Devleti'nin Avusturya üzerinde üstünlük kurduğu (II) ve barış süresinin Avusturya'nın davranışına bağlı olduğu (III) yargılarına ulaşılabilir. Ancak sadrazam ile padişahın yetkilerinin eşit olması gibi bir durum söz konusu değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti Sokullu Mehmet Paşa Dönemi'nde 1570'te Kıbrıs'ı fethederek Doğu Akdeniz'deki güvenliğini tam olarak sağlayabilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. İslâmiyet'in iki mukaddes şehri olan ve bu sebeple "Haremeyn" diye anılan Mekke ve Medine'nin hizmetkârı anlamındaki bu unvanı ilk kullanan hükümdar Eyyûbi hanedanının kurucusu Selâhaddin Eyyûbi'dir. Öte yandan "Hâdimü'l-Harameyn-i Şerif" unvanına sahip olan ilk Osmanlı padişahı ise Yavuz Sultan Selim'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda E seçeneğinde verilen "Kağan" unvanı II. Mehmet'in (Fatih) kullandığı unvanlardan biri değildir. II. Mehmet için; Han, Hakan, Sultan, Kayser, Ebu'l-Feth, Sultanü'l-Berreyn ve Hakanü'l-Bahreyn ("İki Karanın ve İki Denizin Hükümdarı") gibi unvanlar kullanılmıştır. Öte yandan II. Mehmet (Fatih) şiirlerinde "Avni" mahlasını kullanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. II. Mehmet fetih hazırlıklarını yaparken Bizans İmparatoru IX. Konstantin Katolik ve Ortodoks kiliselerini birleştirmeye çalışmış ancak Bizans'ın yüksek dereceli memurlarından Lukas Notaras "İstanbul'da Latin külahı görmektense Türk sarığı görmeyi tercih ederiz." demiştir. Verilen bu iki durum değerlendirildiğinde Osmanlı Devleti'nin din ve vicdan hürriyetine önem verdiği yargısına ulaşılabilir. Ancak Hristiyan dünyasında dinî hoşgörünün olduğu ya da Avrupa'da mezhep çatışmalarının sona erdiği gibi bir sonuç çıkarılamaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde gerçekleşen 1473 Otlukbeli Savaşı Akkoyunlu Devleti hükümdarı Uzun Hasan ile yapılmış, elde edilen zaferle Doğu Anadolu'nun güvenliği önemli ölçüde sağlanmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde Avrupa'yı Balkanlara bağlaması nedeniyle Orta Avrupa'da yapılacak fetihler için üs haline getirilen bölge, 1521'de Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde fethedilen Belgrad'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Fatih Sultan Mehmet'in ölümünden sonra II. Bayezid'in padişahlığını kabul etmeyen Cem Sultan tahtı ele geçirmek için birçok devletten destek almış ve bu sorun uluslararası bir boyut kazanmıştır. Bu süreçte Cem Sultan önce Memlûklerden destek aramış; sonra Karamanoğulları, Rodos Şövalyeleri, Fransa ve en son Papaya sığınmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. II. Bayezid Dönemi'nde İspanya'da yapılan katliamlar üzerine bölge Yahudileri kurtarılarak İstanbul ve Selanik'e yerleştirilmiştir. 1492'de İspanya'dan kovulan Yahudiler, İspanya kökenli oldukları için kendilerine "Sefarad" adını koymuşlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Kanuni Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne Akdeniz'de üstünlük kazandıran ve günümüzde yıl dönümleri her 28 Eylül'de "Donanma Günü" veya "Türk Denizcilik Günü" olarak kutlanan, Osmanlı donanmasının Haçlılara karşı büyük bir zafer kazandığı gelişme Preveze Deniz Savaşı'dır. Bu savaşta donanmanın komutanı olan Türk denizcisi de Barbaros Hayreddin Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Soruda B seçeneğinde verilen "Kapıkulu Ocağının kurulması" Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'ndeki teşkilatlanma çalışmaları arasında gösterilemez. Nitekim Kapıkulu Ocağı Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde, I. Murat zamanında kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. Osmanlı Devleti'nde "kul sistemi", kapıkulu askerleriyle askerî ve mülkî idareciler için kullanılan bir terimdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "kul sistemi" **içerisinde değerlendirilemez?**

A) Alaybeyi B) Sadrazam C) Kazasker
D) Yeniçeri ağası E) Beylerbeyi

2. **Osmanlı Devleti'nde Divanıhümayun'a başkanlık etme görevi, aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde sadrazama bırakılmıştır?**

A) I. Murat
B) II. Murat
C) Yıldırım Bayezid
D) Fatih Sultan Mehmet
E) Kanuni Sultan Süleyman

3. **Osmanlı Devleti'nde padişahın emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belgeye verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Berat B) İcazet C) Ahidname
D) Fütüvvetname E) Hal' fetvası

4. **1490-1574 yılları arasında yaşamış, Kanuni Sultan Süleyman'ın oluşturduğu kanunların hazırlanmasında katkıları olan; kadılık, kazaskerlik gibi görevlerin yanı sıra Osmanlı Devleti'nde otuz yıl şeyhülislamlık görevinde bulunan kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ebussuûd Efendi
B) Âşıkpaşazâde
C) Kadızade-i Rumî
D) Kemalpaşazâde
E) Hoca Sadettin Efendi

5. **Osmanlı Klasik Dönem'de, sadrazamların** "Serdar-ı Ekrem" **unvanıyla ordu komutanı olarak sefere çıktıklarında İstanbul'da kendi adlarına hükûmet işlerini yürütmek üzere vekil olarak bıraktıkları görevli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Naib B) Kazasker
C) Taht kadısı D) Şeyhülislam
E) Sadaret kethüdası

6. Osmanlı ordusunun en önemli bölümlerinden biri eyalet askerlerinden oluşmaktaydı.

Aşağıdakilerden hangisi eyalet ordusunda yer alan askerî birliklerden biridir?

A) Topçular B) Beşliler C) Cebeciler
D) Humbaracılar E) Yeniçeriler

7. **Osmanlı Devleti'nde, yazılan kitapların çoğaltılmasıyla ilgili faaliyet gösteren sanatçılara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hattat B) Mücellit C) Müstensih
D) Müellif E) Vakanüvis

8. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde oluşturulan sosyal yardım kurumlarından biri değildir?**

A) Darüleytam
B) Darülbedayi
C) Darüşşafaka
D) Hilal-i Ahmer Cemiyeti
E) Darülaceze

CBA Yayınları

9. **Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Hint Deniz Seferleri'ne katılan ve Sumatra Adası'ndan İstanbul'a yaptığı yolculuğu esnasındaki izlenimlerini *Mir'at'ül-Memalik* adlı eserinde anlatan denizci aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Piri Reis B) Murat Reis
C) Kemal Reis D) Turgut Reis
E) Seydi Ali Reis

10. **Osmanlı Devleti'ne ilişkin aşağıda verilen kavram ve açıklama eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Bac: Çarşı, pazar vergisi
B) Nakkaş: Minyatür sanatçılarına verilen unvan
C) Muid: Medrese öğrencilerine verilen isim
D) Mukataa: Geliri doğrudan hazineye giden toprak
E) Vakanüvis: Resmî tarihçilere verilen unvan

11. **Osmanlı Devleti'nde her yıl Mekke ve Medine'de ikamet eden seyyîd ve şerifler ile bölgenin ileri gelenlerine, fakirlere ve hac güzergâhı üzerindeki halka gönderilen para ve hediyeleri dağıtmak için oluşturulan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kılıç alayı B) Hacegi grubu
C) Mekkâri teşkilatı D) Surre alayı
E) Redif teşkilatı

12. **XVII. yüzyılda yaşamış,** "Hacı Kalfa" **unvanıyla da anılan; *Keşf-üz-Zünnûn*, *Cihannüma*, *Fezleke-i Osmanî* gibi eserleriyle bilinen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Evliya Çelebi B) Molla Lütfi
C) Takiyûddin Mehmet D) Kadızâde-i Rumî
E) Kâtip Çelebi

13. I. Öşür
II. Avârız
III. Âdet-i ağnam

Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı Devleti'nde İslam hukuku çerçevesinde alınan şer'i vergi değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

14. **Osmanlı timar sistemiyle ilgili olan** "sahib-i arz" **tabiri aşağıdakilerden hangisini ifade etmek için kullanılmıştır?**

A) Timarlı sipahiler
B) Mülk arazi sahipleri
C) Timar sahiplerinin yetiştirdikleri askerler
D) Vakıf sahipleri
E) Toprağı ekip biçen reaya

15. **Osmanlı Devleti'nde Divanıhümayun üyesi olan kazaskerin görevleri arasında;**

I. müderrisleri tayin etmek,
II. divandaki davalara bakmak,
III. kadılarla ilgili şikâyetleri incelemek

faaliyetlerinden hangileri yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **Osmanlı Devleti'nde, ticaret alanında yolcu ve malzeme taşıma işlerini meslek edinen gruplara ne ad veriliyordu?**

A) Hacegi B) Mekkâri C) Lonca
D) Muhtesip E) Ehl-i hibre

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nde "kul sistemi", kapıkulu askerleriyle askerî ve mülkî idareciler için kullanılan bir terimdir. Bir başka ifadeyle "kul sistemi", devşirme kökenli kişiler üzerinde padişahın emretme yetkisinin olması şeklinde de tanımlanabilir. Buna göre sadrazam, vezirler, beylerbeyi, alaybeyi, sancakbeyi, yeniçeri ağası, kapıkulu ordusu vb. kul sistemi içinde yer alır. Ancak mutlaka Müslüman kökenli olması gereken kazasker "kul sistemi" içerisinde değerlendirilemez.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde Divanıhümayun'a başkanlık etme görevi, Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde sadrazama bırakılmıştır. Bundaki amaç devlet işlerinin daha hızlı kararlar alınarak rahat bir şekilde yürütülmesi, buna bağlı olarak da merkezî otoritenin güçlendirilmesidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde padişahın emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belgeye verilen ad Ahidname'dir.

- **Berat:** Padişah tarafından verilen atama belgesi
- **İcazet:** Diploma, kademe geçiş belgesi
- **Fütüvvetname:** Ahilik kurumunda, esnafın uymakla yükümlü olduğu ilkeleri ihtiva eden belge
- **Hal' fetvası:** Padişahın tahtan indirilmesine meşruiyet kazandıran belge

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. 1490-1574 yılları arasında yaşamış, Kanuni Sultan Süleyman'ın oluşturduğu kanunların hazırlanmasında katkıları olan; kadılık, kazaskerlik gibi görevlerin yanı sıra Osmanlı Devleti'nde otuz yıl şeyhülislamlık görevinde bulunan kişi Ebussuûd Efendi'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Osmanlı Klasik Dönem'de, sadrazamların "Serdar-ı Ekrem" unvanıyla ordu komutanı olarak sefere çıktıklarında İstanbul'da kendi adlarına hükûmet işlerini yürütmek üzere vekil olarak bıraktıkları görevli sadaret kethüdasıdır. Sadaret kethüdası veziriazamların yardımcısı olup XIX. yüzyılda Dâhiliye Nezaretine dönüştürülecektir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Osmanlı ordusunun en önemli bölümlerinden biri eyalet askerlerinden oluşmaktaydı. Soruda B seçeneğinde verilen Beşliler eyalet ordusunda yer alan askerî birliklerden biridir. Ancak topçular, cebeciler, humbaracılar ve yeniçeriler merkez ordusu olarak da bilinen kapıkulu ordusunda yer alıyordu.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde, yazılan kitapların çoğaltılmasıyla ilgili faaliyet gösteren sanatçılara müstensih denmiştir.

- **Hattat:** Güzel yazı yazan, hat sanatıyla uğraşan kişi
- **Mücellit:** Ciltleme yapan kişi
- **Müellif:** Herhangi bir eserin yazarı
- **Vakanüvis:** Resmî tarihçilere verilen ad

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda B seçeneğinde verilen Darülbedayi, Osmanlı Devleti'nde oluşturulan sosyal yardım kurumlarından biri değildir. Darülbedayi; 1914 yılında kurulan, Osmanlı Devleti'nde Batılı anlamda tiyatronun gelişmesinde önemli bir değişim sağlayan, aynı zamanda İstanbul Şehir Tiyatrolarının temelini oluşturan ilk konservatuvar kurumudur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Hint Deniz Seferleri'ne katılan ve Sumatra Adası'ndan İstanbul'a yaptığı yolculuğu esnasındaki izlenimlerini *Mir'at'ül-Memalik* adlı eserinde anlatan ünlü denizci Seydi Ali Reis'tir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Soruda Osmanlı Devleti'ne ilişkin verilen kavram ve açıklama eşleştirmelerden C seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Muid, medrese öğrencilerine verilen bir isim olmayıp müderrislerin yardımcısıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde her yıl Mekke ve Medine'de ikamet eden seyyîd ve şerifler ile bölgenin ileri gelenlerine, fakirlere ve hac güzergâhı üzerindeki halka gönderilen para ve hediyeleri dağıtmak için oluşturulan teşkilat "Surre Alayı"dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. XVII. yüzyılda yaşamış, "Hacı Kalfa" unvanıyla da anılan; *Keşf-üz-Zünnûn*, *Cihannüma*, *Fezleke-i Osmanî* gibi eserleriyle bilinen âlim Kâtip Çelebi'dir. Kâtip Çelebi ayrıca *Düstûrü'l-amel li-ıslâhi'l-halel* (*Bozuklukların Düzeltilmesinde Tutulacak Yollar*) adlı eserinde Osmanlı Devleti'nde yaşanan bazı yönetimsel sorunlara dikkat çekerek çareler aramıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Soruda II. öncülde verilen avârız vergisiyle III. öncülde verilen âdet-i ağnam vergisi şer'i vergi değildir.

Osmanlı Devleti'nde Vergiler	
Şer'i Vergiler	**Örfi Vergiler**
• Öşür (Aşar) • Haraç • Cizye	• Adet-i Ağnam • Resm-i Çift • Çift-bozan • İspenç • Mücerred • Bennak • Avarız • Bâc • Amediye • İhtisap Resmî • Arusâne • Cerime • Yave (Kaçgun)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Osmanlı timar sistemiyle ilgili olan "sahib-i arz", Osmanlı toprak sisteminde kendilerine tahsis edilen timar arazilerinin gelirleriyle geçinenler için kullanılan bir tabir olup Osmanlı Devleti'nde bu kavramla kastedilen timarlı sipahilerdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Soruda tüm öncüllerde yer alan faaliyetler Osmanlı Devleti'nde Divanıhümayun üyesi olan kazaskerin görevleri arasında yer alır. Osmanlı'da hukuk ve eğitim işlerinden sorumlu olan kazasker; kadı ve müderris atamalarını yapar, divandaki davalara bakar, kadılarla ilgili şikâyetleri incelerdi.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde, ticaret alanında yolcu ve malzeme taşıma işlerini meslek edinen gruplara mekkâri taifesi (grubu) adı verilmiştir.

- **Hacegi:** Ticaret erbabı, tüccar
- **Lonca:** Meslek örgütlenmesi
- **Muhtesip:** Çarşı, pazarı denetleyen görevli, zabıta
- **Ehl-i Hibre:** Bilirkişi, kalite kontrol uzmanı

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti'nde şehir ve kasabalarda el sanatları ile uğraşanlarla geçimlerini mal ve hizmet üretimi, alım ve satımı ile sağlayanların genel adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ehl-i hiref B) Hacegi C) Mekkâri
D) Ehl-i şer' E) Ehl-i seyf

2. **Osmanlı timar sistemine göre dirliklerin has, zeamet ve timar olarak gruplandırılmasında;**

I. ürün çeşitliliği,
II. nüfus yoğunluğu,
III. kişilerin makam ve görevi

unsurlarından hangileri belirleyici olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. **Osmanlı Devleti'nde sancakbeyliği ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Sancakbeyleri sancağın merkezindeki kazada ikamet ederdi.
B) Sancakbeyi, eyaletleri teşkil eden sancakların en yüksek idarecisidir.
C) Sancakbeyleri "seyfiye" veya "ehl-i kılıç" adı verilen zümrenin içinde yer almaktaydı.
D) Devlet hiyerarşisinde sancakbeyi, beylerbeyinden önce gelirdi.
E) Sancakbeyi, taşrada padişahın yürütme yetkisini kullanırdı.

4. **Osmanlı Devleti'nde padişahın güç ve otoritesini temsil eden asker ve yöneticilerden oluşan, temeli Kapıkulu Sistemi'ne dayanan, devlete yaptıkları hizmet karşılığında dirlik alan, halkın refahını ve güvenini temin etme görevi olan sınıf, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Âyan B) Seyfiye C) Reaya
D) Kalemiye E) İlmiye

5. **Osmanlı Devleti'nde aşağıdaki görevlilerden hangisi kalemiye sınıfına dâhil değildir?**

A) Nişancı B) Defterdar
C) Reisülküttap D) Şeyhülislam
E) Defter emini

6. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren görevlendirilen resmî tarihçilere "vakanüvis" adı verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi ilk resmî Osmanlı vakanüvisidir?

A) Tursun Bey B) İbrahim Peçevi
C) Âşık Paşazade D) Hoca Sadettin
E) Mustafa Naima Efendi

7. **Osmanlı Devleti'nde uygulanan;**

I. iltizam,
II. emanet,
III. malikâne

sistemlerinden hangileri mali uygulamalar arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde ellerindeki çiftliklerine karşılık atlarıyla sefere giden, daha sonra geri hizmet kıtası olarak hizmet gören, vergiden muaf oldukları için bu unvanla anılan askerî gruptur.

Yukarıda bahsedilen askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müsellem B) Beşli C) Bostancı
D) Turnacı E) Voynuk

CBA Yayınları

9. **II. Mehmet Dönemi'nde davet üzerine İran'dan gelerek Sahn-ı Seman Medresesinde hocalık yapan, yazmış olduğu *Risâletü'l-Fethiye* adlı eseriyle bilinen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ali Kuşçu B) Akşemseddin
C) Takiyûddin Mehmet D) Ahi Ahmet Çelebi
E) Sabuncuoğlu Şerafettin

10. **Osmanlı Klasik Dönemi'ne ait bir kanunnamede geçen;** "Ayakkabıcılar kırmızı, nar rengi veya erguvan renginde ayakkabıların âlâsını 30-33 akçeden, ortasını 28-30 akçeden ve düşüğünü de 26-28 akçeden satsınlar. Rus derisinden sarı çizmelerin âlâsı 27 akçe, ortası 26 akçe, düşüğü 24-25 akçe olsun." **ifadeleri aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?**

A) Timar B) Gedik C) Emanet
D) Narh E) İltizam

11. **Osmanlı Devleti'nde padişahın;**

I. ferman çıkarma,
II. berat yayımlama,
III. müsadere uygulama

faaliyetlerinden hangileri "yasama" **yetkisine sahip olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

12. **Osmanlı Devleti'nde kuşatmalarda veya savaşlarda tünel kazıp, fitil döşeyerek kale duvarlarının yıkılmasını sağlayan askerî sınıf aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Lağımcılar B) Cebeciler
C) Topçular D) Humbaracılar
E) Müsellemler

13. **Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfı;**

I. ordu,
II. eğitim,
III. hukuk

alanlarının hangilerinde yetki sahibiydi?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **Osmanlı Devleti'nde Hz. Peygamber soyundan gelen seyyîd ve şeriflerin işleriyle uğraşmak, onların özlük haklarını korumak ve şecerelerini kontrol ve takip etmek gibi görevleri yerine getiren ilmiye sınıfı mensubu kişilere ne ad veriliyordu?**

A) Kadı B) Şeyhülislam C) Nişancı
D) Fetva emini E) Nakibüleşraf

15. **Osmanlı mahkemelerinde kadı sicilleri içerisinde yer alan;** "kassam" **olarak görevlendirilmiş ilmiye sınıfı mensubu tarafından, ailelerin mevcut çocuk sayısı (kız - erkek), mirasçıların durumu ve birden fazla evliliğin hangi amaçlarla yapıldığı gibi konuların kaydedildiği defterlere ne ad veriliyordu?**

A) Tereke B) Tahrir C) Mühimme
D) Vakfiye E) İcazet

16. **Osmanlı Devleti'nde çarşı ve pazarların düzenini sağlamak; fiyat, ölçü aletleri ve esnaf gruplarını denetlemek gibi işlere bakan görevli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kapan emini B) Muhtesip
C) Beytülmal emini D) Şehremini
E) Kadı naibi

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nde şehir ve kasabalarda el sanatları ile uğraşanlarla geçimlerini mal ve hizmet üretimi, alım ve satımı ile sağlayanların genel adı Ehl-i hiref'tir.

- **Hacegi:** Ticaret erbabı, tüccar
- **Mekkâri:** Nakliye işlerini meslek edinen grup
- **Ehl-i şer':** Hukuk, din ve eğitim alanlarındaki görevlilerden oluşan ilmiye sınıfı
- **Ehl-i seyf:** Asker ve yöneticilerden oluşan seyfiye sınıfı

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Osmanlı timar sistemine göre dirliklerin has, zeamet ve timar olarak gruplandırılmasında, dirlik tahsis edilen kişilerin makam ve görevi belirleyici olmuştur. Ürün çeşitliliği ya da nüfus yoğunluğu gibi faktörlerin bu gruplandırmada herhangi bir etkisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde sancakbeyliği ile ilgili soruda D seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Nitekim hiyerarşide sancakbeyi, beylerbeyinden önce değil sonra gelirdi. Beylerbeyi eyaletleri yönetirken sancakbeyleri sancaklarda idareci olarak görev yapardı. Osmanlı idaresinde bulunan idari ve askerî yapılanmada beylerbeyliklerden sonra gelen sancakbeyi savaş zamanı emri altındaki timarlı sipahilerle beylerbeyinin emri altına girerdi.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde padişahın güç ve otoritesini temsil eden asker ve yöneticilerden oluşan, temeli Kapıkulu Sistemi'ne dayanan, devlete yaptıkları hizmet karşılığında dirlik alan, halkın refahını ve güvenini temin etme görevi olan sınıf seyfiye sınıfıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde diplomasi ve bürokrasi alanlarındaki görevlilerin yer aldığı kalemiye sınıfında soruda D seçeneğinde verilen şeyhülislam yer almaz. Şeyhülislam kalemiye değil ilmiye sınıfına mensuptur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren görevlendirilen resmî tarihçilere "vakanüvis" adı verilmiş olup ilk resmî Osmanlı vakanüvisi de Halepli Mustafa Naima Efendi'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Osmanlı mali organizasyonunda merkezî hazine gelirleri tarihsel süreç içerisinde **emanet**, **iltizam** ve **malikâne** olmak üzere üç şekilde toplanmıştır. Başlangıçta mukataaların vergi gelirleri toplanmasında emanet ve iltizam yöntemlerinin her ikisi de kullanılmıştır. Başlangıç döneminde yaygın olan emanet usulünde, hazineye ait vergi gelirleri "**emin**" adı verilen devletin maaşlı bir memur kadrosu tarafından toplanmaktaydı. Emin, devletten aldığı maaşla veya bir dirlik karşılığında görevini yerine getirirdi. Eminler genellikle mültezimler tarafından tercih edilmeyen veya askerî açıdan önemli vergi kaynaklarının tahsiline tayin edilmişlerdir. XVI. yüzyılın sonlarına doğru iltizam sistemi yaygınlaşmış, XVII. yüzyıl sonlarında ise malikâne sistemi ön plana çıkmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde ellerindeki çiftliklerine karşılık atlarıyla sefere giden, daha sonra geri hizmet kıtası olarak hizmet gören, vergiden muaf oldukları için bu unvanla anılan askerî grup "müsellem" teşkilatıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. II. Mehmet Dönemi'nde davet üzerine İran'dan gelerek Sahn-ı Seman Medresesinde hocalık yapan, yazmış olduğu *Risâletü'l-Fethiye* adlı eseriyle bilinen bilim adamı Ali Kuşçu'dur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Osmanlı Klasik Dönemi'ne ait bir kanunnamede geçen; "Ayakkabıcılar kırmızı, nar rengi veya erguvan renginde ayakkabıların âlâsını 30-33 akçeden, ortasını 28-30 akçeden ve düşüğünü de 26-28 akçeden satsınlar. Rus derisinden sarı çizmelerin âlâsı 27 akçe, ortası 26 akçe, düşüğü 24-25 akçe olsun." ifadeleri "narh" kavramıyla ilgilidir. Narh, fiyat belirlemedir. Kanunnamede ayakkabı ve çizmelerin hangi fiyattan satılması gerektiği belirtilmiş, bir anlamda narh kesilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde padişahın; ferman çıkarma (I) ve berat yayımlama (II) faaliyetleri "yasama" yetkisine sahip olduğuna kanıt olarak gösterilebilir. Ancak padişahın müsadere uygulaması "yargı" yetkisiyle ilgili bir durumdur.

Osmanlı Devleti'nde padişahın;

- **Yasama:** Ferman, kanunname, ahidname, adaletname, berat, hatt-ı hümayun ve irade (iş emri)
- **Yürütme:** Divanıhümayun ile kullanmıştır.
- **Yargı:** Müsadere sistemi ve kulluk hakkıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde kuşatmalarda veya savaşlarda tünel kazıp, fitil döşeyerek kale duvarlarının yıkılmasını sağlayan askerî sınıf lağımcılardır.

- **Cebeci:** Silah yapan ve onaran askerî sınıf
- **Topçu:** Top üreten ve kullanan askerî sınıf
- **Humbaracı:** Havan topu ve el bombası yapan teknik askerî sınıf
- **Müsellem:** Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde ellerindeki çiftliklerine karşılık atlarıyla sefere giden, daha sonra geri hizmet kıtası olarak hizmet gören, vergiden muaf oldukları için bu unvanla anılan askerî grup.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde "ulema" sınıfı olarak da adlandırılan ilmiye sınıfı; eğitim, hukuk, fetva ve diyanet teşkilâtını oluşturan medrese menşeli ulema mensuplarından oluşuyordu.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde Hz. Peygamber soyundan gelen seyyîd ve şeriflerin işleriyle uğraşmak, onların özlük haklarını korumak ve şecerelerini kontrol ve takip etmek gibi görevleri yerine getiren ilmiye sınıfı mensubu kişilere "nakibüleşraf" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Osmanlı mahkemelerinde kadı sicilleri içerisinde yer alan; "kassam" olarak görevlendirilmiş ilmiye sınıfı mensubu tarafından, ailelerin mevcut çocuk sayısı (kız - erkek), mirasçıların durumu ve birden fazla evliliğin hangi amaçlarla yapıldığı gibi konuların kaydedildiği defterlere "Tereke Defterleri" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde çarşı ve pazarların düzenini sağlamak; fiyat, ölçü aletleri ve esnaf gruplarını denetlemek gibi işlere bakan görevli muhtesiptir.

- **Kapan emini:** Sebze, meyve ve hububattan alınacak vergileri belirler, ürünlerin adaletli bir şekilde tartılması ve dağıtılmasını sağlayan görevli
- **Beytülmal emini:** Devlete ait mal varlıklarının emanet edildiği, bunları korumakla görevli kişi
- **Şehremini:** Sarayın ihtiyaçlarıyla kamu binalarının tamir ve inşası için malzeme temin eden görevli (1855 yılından sonra belediye başkanı için kullanılan unvan)
- **Kadı naibi:** Taşrada köylerde adalet işlerini yürüten görevli, kadı vekili

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **III. Murat Dönemi'nde İstanbul'da ilk Osmanlı rasathanesini açan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Uluğ Bey B) Molla Fenarî
C) Takiyûddin Mehmet D) Matrakçı Nasuh
E) Ali Kuşçu

2. **Osmanlı ekonomisinin temel ilkelerinden biri olan ve bir anlamda "karaborsayı" önleyerek halkın refahını sağlamak amacıyla piyasada kaliteli ve yeterli miktarda mal bulundurulmasını öngören sistem, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Esham B) İaşecilik C) İltizam
D) Fiskalizm E) Gelenekçilik

3. **Osmanlı Klasik Dönemi'nde reaya;**

I. kadı,
II. sancakbeyi,
III. Divanıhümayun

kurumlarından hangilerine, karşılaştığı herhangi bir sıkıntıda şikâyette bulunabilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. **Osmanlı Devleti'nde tıp alanında yaptığı çalışmalarla "Türk Plastik Cerrahisinin Babası" olarak kabul edilen; *Cerrahiyetü'l-Haniyye*, *Mücerrebname* adlı eserleri kaleme alan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Akşemsettin
B) İbn-i Sina
C) Ahi Ahmet Çelebi
D) Takiyûddin Mehmet
E) Sabuncuoğlu Şerefeddin

5. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. timar,
II. iltizam,
III. vakıf

sistemlerinden hangileri, devletin nakit para ihtiyacını karşılamaya yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. **Osmanlı Devleti'nin ünlü sanatçılarından Abdülkadir Meragi, Hacı Arif Bey ve Buhurîzâde Mustafa Itrî Efendi, aşağıdaki sanat dallarından hangisinde yaptıkları çalışmalarla ün kazanmıştır?**

A) Çini B) Hat C) Tezhip
D) Müzik E) Minyatür

7. **Osmanlı Devleti'nde Batılı anlamda tiyatronun gelişmesinde önemli bir değişim sağlayan, aynı zamanda İstanbul Şehir Tiyatrolarının temelini oluşturan ilk konservatuvar kurumu, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Darülbedayi B) Darülelhan
C) Darülfünun D) Hendesehane
E) Sanayi-i Nefise Mektebi

8. 1584-1587 yılları arasında İstanbul'da bulunan Venedik elçisi Lorenzo Bernardo ülkesinin senatosuna sunduğu raporunda, "Sadece devlet idaresinin değil koca imparatorluğun ordularına kumanda yetkisinin de ellerine verildiği kişiler ne dük ne marki ne de konttur. Hepsi çobanlıktan gelme sıradan insanlardır. Bu sebeple biz Venediklilerin de padişahın yaptığını yapmamızda isabet vardır. Padişah bu adamlardan en iyi kaptanları, sancak beylerini, beylerbeylerini yetiştirerek onlara şan ve itibar kazandırmıştır." demiştir.

Lorenzo Bernardo'nun Osmanlı Devleti'nde uygulandığını gördüğü ve sunmuş olduğu raporda işaret ettiği sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Esham B) Timar C) İltizam
D) Devşirme E) Lonca

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı devlet yönetimi ile ilgili doğru bir bilgi değildir?**

A) Padişahın danışma kurulu olan Divanıhümayun Orhan Bey Dönemi'nde kurulmuştur.

B) Geleneksel veraset sisteminde ilk değişiklik I. Murat Dönemi'nde yapılmıştır.

C) Divanıhümayun'a II. Mehmet Dönemi'nden itibaren sadrazamlar başkanlık etmiştir.

D) Padişahlar, I. Selim (Yavuz) Dönemi'nden itibaren "halife" unvanı kullanmışlardır.

E) I. Ahmet Dönemi'nde "Nizam-ı Âlem" için kardeş katli yasalaşmıştır.

10. **Osmanlı Devleti'nde temsilcileri arasında Amasyalı Şeyh Hamdullah, Hafız Osman ve Ahmet Akşemseddin Karahisarî gibi isimlerin olduğu; sülüs, küfî, nesih, ta'lik gibi çeşitleri bulunan sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çini B) Hat C) Tezhip
D) Ebru E) Çeşm-i Bülbül

11. **Osmanlı Devleti'nde aşağıdaki görevlilerden hangisi seyfiye sınıfına dâhil değildir?**

A) Sadrazam B) Kazasker
C) Yeniçeri ağası D) Sancakbeyi
E) Beylerbeyi

12. **Aşağıdakilerden hangisi lonca teşkilatının faaliyet alanlarından biri değildir?**

A) Dükkân açma ve çalışma izni vermek

B) Satışa sunulacak ürünlerin fiyatlarını belirlemek

C) Kademe geçiş belgesi olan "icazet" vermek

D) Kurallara uymayan esnafları yargılamak

E) Piyasadaki malların kalite kontrollerini yapmak

13. **Osmanlı Klasik Dönem hukuk sisteminde;**

I. şer'i kurallar,

II. eski Türk gelenekleri,

III. hâkim olunan bölgelerdeki önceki uygulamalar

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

14. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde eğitim sistemi ile ilgili bir kavram değildir?**

A) Muid B) Danişment C) Müderris
D) Dârülkura E) Narh

15. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı ordusunda** "Altı Bölük Halkı" **olarak da bilinen kapıkulu süvarileri içerisindeki askerî birimlerden biridir?**

A) Beşliler B) Cebeciler
C) Lağımcılar D) Humbaracılar
E) Ulufeciler

16. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıla kadar timar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. Ancak bu yüzyıldan itibaren iltizam uygulamasından vazgeçilerek vergi kaynaklarının ömür boyu kiralandığı bir sisteme geçilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sisteme verilen addır?

A) Esham B) Malikâne C) Pençik
D) Müsadere E) Muhassıl

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. III. Murat Dönemi'nde İstanbul'da ilk Osmanlı rasathanesini açan bilim adamı Takiyûddin Mehmet'tir. Bu rasathane günümüzde Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde "Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü" adıyla faaliyet göstermektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Osmanlı ekonomisinin temel ilkelerinden biri olan ve bir anlamda "karaborsayı" önleyerek halkın refahını sağlamak amacıyla piyasada kaliteli ve yeterli miktarda mal bulundurulmasını öngören sistem iaşeciliktir.

Osmanlı Ekonomisinin İlkeleri		
Gelenekçilik	**İaşecilik**	**Fiskalizm**
Devletin sosyal ve ekonomik dengeleri bozacak değişimleri engellemesidir.	Devletin halkın refahını devamlı kılmak için piyasada yeterli mal bulundurmasıdır.	Devletin hazine gelirlerini yükseltmesidir.
	↑ Karaborsayı engellemek	

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde vergi vermek ve askerlik yapmakla yükümlü olan halka reaya adı verilmiştir. Reaya karşılaştığı herhangi bir sıkıntıda çeşitli mercilere başvurabiliyordu. Soruda öncüllerde verilen kadı (I), sancak beyi (II) ve Divanıhümayun (III) reayanın şikâyetlerini bildirebileceği merciler arasında yer almaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde tıp alanında yaptığı çalışmalarla "Türk Plastik Cerrahisinin Babası" olarak kabul edilen; *Cerrahiyetü'l-Haniyye*, *Mücerrebname* adlı eserleri kaleme alan bilim adamı Sabuncuoğlu Şerefeddin'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde devletin nakit para ihtiyacını karşılamaya yönelik uygulanan sistem *iltizam sistemi*dir. Devlete ait gelirleri toplama hakkının açık artırma (ihale) yoluyla peşin paraya şahıslara kiralanması sistemine "İltizam Sistemi", bu sistemin uygulandığı topraklara ise "Mukataa" adı verilmiştir. XVI. yüzyılda sonra uygulamaya konulan bu sistemde, devlete ait vergilerin toplanması genellikle 3 yıl için açık artırmaya çıkarılır, en yüksek bedeli veren kişiye de devredilirdi. Bu ihaleyi kazanan kişiye "mültezim" adı verilmiştir. Tanzimat'a (1839) kadar yürürlükte kalan bu sistemin en önemli yararı devletin acil para ihtiyacını karşılaması olmuştur. Timar sistemi eyaletlerde üretimde süreklilik ve asker ihtiyacını karşılamaya yönelikken, müsadere sistemi devletin gerektiğinde mala ve mülke el koyma yetkisidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde Abdülkadir Meragi, Hacı Arif Bey, Buhurîzâde Mustafa Itrî Efendi gibi sanatçılar musiki alanında yaptıkları çalışmalarla ün kazanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. 1914 yılında açılan, Osmanlı Devleti'nde Batılı anlamda tiyatronun gelişmesinde önemli bir değişim sağlayan, aynı zamanda İstanbul Şehir Tiyatrolarının temelini oluşturan ilk konservatuvar kurumu Darülbedayidir.

- **Darülelhan:** Müzik evi. İstanbul Devlet Konservatuvarının temeli sayılır.
- **Hendesehane:** Osmanlı'da açılan ilk Batı tarzı askerî okuldur. (I. Mahmut)
- **Darülfünun:** İstanbul Üniversitesinin temelidir.
- **Sanayi-i Nefise Mektebi:** Osman Hamdi Bey'in kurduğu Osmanlı'daki ilk güzel sanatlar okuludur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. 1584-1587 yılları arasında İstanbul'da bulunan Venedik elçisi Lorenzo Bernardo'nun Osmanlı Devleti'nde uygulandığını gördüğü ve sunmuş olduğu raporda işaret ettiği sistem devşirme sistemidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Seçeneklerde verilen bilgilerden E seçeneğindeki bilgi doğru değildir. I. Ahmet Dönemi'nde "Nizam-ı Âlem" için kardeş katli yasalaşmamış, aksine II. Mehmet Dönemi'nde yasalaşan bu uygulama I. Ahmet Dönemi'nde yasaklanmıştır. Ayrıca I. Ahmet tarafından "Ekber ve Erşed" sistemi uygulamaya konmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde temsilcileri arasında Amasyalı Şeyh Hamdullah, Hafız Osman ve Ahmet Akşemseddin Karahisarî gibi isimlerin olduğu; sülüs, küfî, nesih, ta'lik gibi çeşitleri bulunan sanat dalı hat sanatıdır.

- **Çini:** Cami mihraplarında, minarelerde ve saraylarda bol miktarda uygulanan, sıraltı ve sırüstü denilen iki renklendirme tekniği ile kullanılan sanat dalı
- **Tezhip:** El yazması kitapların (dinî kitaplar) kenarlarını altın tozuyla süsleme sanatı (Yaldızlama)
- **Ebru:** Kâğıt süsleme sanatı olarak gelişme gösteren, özel karışımlı suyun içerisine boya serpiştirilmesiyle yapılan sanat
- **Çeşm-i Bülbül:** Cam işleme sanatı

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Soruda B seçeneğinde verilen kazasker seyfiye sınıfına dâhil değildir. Osmanlı Devleti'nde seyfiye sınıfı idari ve askerî alanlarla ilgili görevlilerdir. Bu sınıf içerisinde; sadrazam, kubbealtı vezirleri, yeniçeri ağası, kaptanıderya, beylerbeyi, sancakbeyi, subaşı, sipahi gibi görevliler yer almaktaydı. Kazasker ise eğitim, din ve hukukla ilgili görevlilerin bulunduğu ilmiye sınıfı içerisinde yer almaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde lonca örgütü ticari bir meslek örgütlenmesidir. Dükkân açma ve çalışma ruhsatı vermek (gedik belgesi), satışa sunulacak ürünlerin fiyatlarını belirlemek (narh kesmek), kademe geçiş belgesi olan "icazet" vermek ve piyasadaki malların kalite kontrollerini yapmak gibi fonksiyonları üstlenen bir teşkilattır. Fakat loca teşkilatının kurallara uymayan esnafları yargılamak gibi bir görevi yoktur. Yargılama işlemi kadılar ve yardımcıları tarafından yapılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Osmanlı Klasik Dönem hukuk sisteminde; şer'i kurallar (I), eski Türk gelenekleri (II) ve hâkim olunan bölgelerdeki önceki uygulamalar (III) etkili olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Soruda E seçeneğinde verilen narh kavramı, Osmanlı Devleti'nde eğitim sistemi ile ilgili bir kavram değildir. Narh, ticari bir terim olup fiyat belirleme anlamına gelmektedir.

- **Muid:** Müderrislerin yardımcısı. (Asistan)
- **Danişment:** Medreseden yüksek dereceyle mezun olan öğrenci
- **Müderris:** Medrese hocası
- **Dârülkura:** Medreselerde Kur'an-ı Kerim derslerinin verildiği bölüm

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Soruda E seçeneğinde verilen ulufeciler, Osmanlı ordusunda "Altı Bölük Halkı" olarak da bilinen kapıkulu süvarileri içerisindeki askerî birimlerden biridir. Sağ ve sol olmak üzere ikiye ayrılan ulufeciler, savaş zamanı sancağı korumakla görevlidirler. Öte yandan cebeciler, lağımcılar ve humbaracılar kapıkulu piyadeleri içerisinde yer alırken beşliler eyalet ordusundaki askerî birimlerden biridir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıla kadar tımar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. Ancak bu yüzyıldan itibaren iltizam uygulamasından vazgeçilerek vergi kaynaklarının ömür boyu kiralandığı bir sisteme geçilmiştir. Bu sisteme Malikâne Sistemi adı verilmiştir

- **Esham:** İç borçlanma sistemi
- **Hacegi:** Uluslararası ticaret seferi yapan tüccar
- **Pençik:** Savaşta esir alınan Hristiyan çocukların 1/5'inin devlet hizmetine alındığı sistem
- **Muhassıl:** Devlete ait vergi ve resimleri tahsil eden görevli

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. I. Öşür
II. Çift resmî
III. Haraç
IV. Âdet-i ağnam

Yukarıdakilerden hangileri örfi vergidir?

A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) II, III ve IV

2. **Osmanlı Devleti'nde bir göreve atanan, kendisine aylık bağlanan ya da nişan veya ayrıcalık verilen kimseler için padişah tarafından verilen atama belgesine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Buyruk B) Fetva C) İcazet
D) Berat E) Ahidnâme

3. **Osmanlı Devleti'nde ticaret alanıyla ilgili aşağıda verilen kavram ve açıklama eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Gedik: Dükkân açmak için verilen izin belgesi
B) Muhtesip: Meslek grupları
C) Narh: Fiyat belirleme veya sınırlandırma
D) Ehl-i Hibre: Kalite kontrol uzmanı, bilirkişi
E) Hacegi: Ticaret yapan kişi, tüccar

4. **Asıl adı Abdülcelil Çelebi olup *Surname* adlı eseriyle tanınan Lale Devri'nin ünlü minyatür sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Nigârî B) Levni
C) Matrakçı Nasuh D) Nakkaş Osman
E) Lâgarî Hasan Çelebi

5. **Osmanlı Devleti'nde aşağıdaki görevlilerden hangisi ilmiye sınıfına dâhil değildir?**

A) Kadı B) Müderris
C) Nakibüleşraf D) Şeyhülislam
E) Reisülküttap

6. **Timar sistemine göre kişilerin makam ve görevlerine göre sınıflandırılan dirliklerin;**

I. has,
II. timar,
III. zeamet

olarak büyükten küçüğe sıralanışı, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I - II - III B) I - III - II C) II - I - III
D) III - I - II E) III - II - I

7. **Aşağıdaki kavramlardan hangisi Osmanlı medrese düzeniyle ilgili değildir?**

A) Mülazım B) Suhte C) Muid
D) Müderris E) Mutasarrıf

8. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. şer'i,
II. ticaret,
III. cemaat

mahkemelerinden hangileri sadece gayrimüslimlerin davalarına bakmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

CBA Yayınları

9. I. *Cihannüma*
II. *Seyahatname*
III. *Mirâtü'l-Memalik*

Yukarıdakilerden hangileri Evliya Çelebi'nin eserleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde bir "iç borçlanma" **sistemi olarak XVIII. yüzyılda ortaya çıkan ve temsilî kâğıt paraya geçişin de ilk aşaması olarak kabul edilen sistem, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Esham B) Narh C) Malikâne
D) Gedik E) İltizam

11. 1616'da Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından inşası tamamlanan ve Avrupalılarca "Mavi Cami" **olarak anılan ünlü eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şehzade Camii
B) Süleymaniye Camii
C) Selimiye Camii
D) Sultan Ahmet Camii
E) Mihrimah Sultan Camii

12. IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde sarayda musiki hocalığı yapmış, *Nevakâr* makamı ile *Tuti-i Mucize-i Guyem* adlı bestesiyle ünlü sanatkâr aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hacı Arif Bey
B) Abdülkadir Merâgi
C) Mustafa Itrî Efendi
D) Tamburi Cemil Bey
E) İsmail Dede Efendi

13. Osmanlı Devleti'nde;

I. kadı,
II. müderris,
III. şeyhülislam

görevlilerinden hangileri fetva verebilirdi?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

14. Osmanlı malî teşkilatında vergi tespiti amacıyla yapılan sayımlar sonucu oluşturulan ve bölgelerin nüfus durumuyla ilgili genel bilgilere ulaşılabilen kayıtlara verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şer'iye sicilleri
B) Tahrir defterleri
C) Vakıf kayıtları
D) Mühimme defterleri
E) Ulûfe defterleri

15. IV. Murad Dönemi'nde barut macunundan hazırladığı roketle uçuş denemesi yapan ilk bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evliya Çelebi
B) Takiyûddin Mehmet
C) Matrakçı Nasuh
D) Hezarfen Ahmet Çelebi
E) Lâgarî Hasan Çelebi

16. Osmanlı timar sisteminde dirliklerle ilgili olarak sipahiye başlangıçta tahsis edilen dirliklere verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gedik B) Kılıç C) Seferlü
D) Ulufe E) Cülus

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda öncüllerde verilen vergi türlerinden çift resmî (II) ve âdet-i ağnam (IV) örfi vergidir.

Osmanlı Devleti'nde Vergiler	
Şer'i Vergiler	**Örfi Vergiler**
• Öşür (Aşar) • Haraç • Cizye	• Adet-i Ağnam • Resm-i Çift • Çift-bozan • İspenç • Mücerred • Bennak • Avarız • Bâc • Amediye • İhtisap Resmî • Arusâne • Cerime • Yave (Kaçgun)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde bir göreve atanan, kendisine aylık bağlanan ya da nişan veya ayrıcalık verilen kimseler için padişah tarafından verilen atama belgesine berat adı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde ticaret alanıyla ilgili soruda B seçeneğinde verilen kavram ve açıklama eşleştirmesi yanlıştır. Muhtesip bir meslek grubu değil; çarşı ve pazarı denetleyen, ölçü-tartı aletlerini kontrol eden zabıta olarak değerlendirebileceğimiz görevlidir. Öte yandan meslek gruplarına da hirfet adı verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Asıl adı Abdülcelil Çelebi olup *Surname* adlı eseriyle bilinen Lale Devri'nin ünlü minyatür sanatçısı Levni'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde eğitim, diyanet ve adalet işlerine bakan ilmiye sınıfında; şeyhülislam, kazasker, kadı, müderris, imam, vaiz, nakibüleşraf, kassam gibi görevliler yer alıyordu. Bu bağlamda soruda E seçeneğinde verilen reisülküttap ilmiye sınıfına dâhil değildir. Reisülküttap, XVI. yüzyıldan itibaren devletin dış yazışmalarını gerçekleştiren bir Divanıhümayun üyesi olup kalemiye sınıfına mensuptur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Timar sistemine göre kişilerin makam ve görevlerine göre sınıflandırılan dirliklerin büyükten küçüğe sıralanışı şöyledir:

- Has (Gelir 100.000 akçe ve üzerindedir.)
- Zeamet (Geliri 20.000-100.000 akçe arasındadır.)
- Timar (Geliri 3.00-20.000 akçe arasındadır.)

Bu durumda sorudaki doğru sıralama I-III-II şeklinde olmalıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Soruda E seçeneğinde verilen mutasarrıf kavramı, Osmanlı medrese düzeniyle ilgili bir kavram değildir. Mutasarrıf, Osmanlı idari teşkilatında "herhangi bir makam, görev veya memuriyeti elinde bulunduran, tasarruf eden" kişi anlamına gelmekle birlikte taşra teşkilatında sancak veya livanın mülkî amiri için kullanılan unvandır.

- **Mülazım:** Atama bekleyen aday görevli
- **Suhte:** Medrese öğrencisi
- **Muid:** Müderris yardımcısı, asistan
- **Müderris:** Medrese hocası

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Osman hukuk sistemi içerisinde sadece gayrimüslimlerin davalarına bakan mahkemeler cemaat mahkemeleridir. Şer'i ve ticaret mahkemeleri Müslümanların davalarına da bakmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda II. öncülde verilen *Seyahatname* adlı eser Evliya Çelebi'nin eserleri arasında yer alır. *Cihannüma* Kâtip Çelebi'nin, *Mirâtü'l-Memalik* ise Seydi Ali Reis'in eseridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde bir "iç borçlanma" sistemi olarak XVIII. yüzyılda ortaya çıkan ve temsilî kâğıt paraya geçişin de ilk aşaması olarak kabul edilen sisteme "Esham Sistemi" adı verilmiştir. Esham Kanunu III. Mustafa Dönemi'nde çıkarılmış. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın getirdiği mali yük nedeniyle bütçe açıklarını kapatabilmek amacıyla I. Abdülhamit Dönemi'nde, 1775 yılında uygulamaya konmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. 1616'da Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından inşası tamamlanan ve Avrupalılarca "Blue Mosque" yani "Mavi Cami" olarak anılan ünlü eser Sultan Ahmet Camii'dir. Diğer seçeneklerde yer alan yapılardan; Şehzade Camii Mimar Sinan'ın "Çıraklık Dönemi", Süleymaniye Camii Mimar Sinan'ın "Kalfalık Dönemi", Selimiye Camii de Mimar Sinan'ın "Ustalık Dönemi" eseridir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde sarayda musiki hocalığı yapmış, *Nevakâr* makamı ile *Tuti-i Mucize-i Guyem* adlı bestesiyle ünlü sanatkâr Mustafa Itrî Efendi'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde fetva yani şeriata uygunluk belgesi verme yetkisi sadece şeyhülislama (III) aitti. Bir anlamda ifta makamı olan şeyhülislam, alınan kararların ya da gerçekleştirilecek uygulamaların dine uygun olup olmadığı konusunda fetva verirdi. Şeyhülislamlık II. Mahmut Dönemi'nde Bâb-ı Meşihat Dairesi'ne dönüştürülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Osmanlı malî teşkilatında vergi tespiti amacıyla yapılan sayımlar sonucu oluşturulan ve bölgelerin nüfus durumuyla ilgili genel bilgilere ulaşılabilen kayıtlara verilen ad tahrir defterleridir. Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımının yapıldığı 1831 yılına kadar ülkenin nüfus durumu ile ilgili bilgilere, toprak kayıtlarının ve vergi gelirlerinin ayrıntılı bir şekilde kaydedildiği Tahrir Defterleri sayesinde ulaşmak mümkündür.

- **Şer'iye sicilleri:** Mahkeme kayıtlarını ihtiva eder.
- **Vakıf defteri:** Vakıflarla ilgili kayıtları ihtiva eder.
- **Mühimme defterleri:** Divanıhümayun'da alınan kararları ihtiva eder.
- **Ulûfe defterleri:** Kapıkulu askerlerinin isim ve maaşlarının kayıtlarını ihtiva eder. (Esame Defteri)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. IV. Murad Dönemi'nde barut macunundan hazırladığı roketle uçuş denemesi yapan ilk bilim adamı Lâgarî Hasan Çelebi'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı timar sisteminde dirliklerle ilgili olarak sipahiye başlangıçta tahsis edilen dirliklere verilen ad "kılıç"tır.

- **Gedik:** İş yeri açma ruhsatı
- **Seferlü:** Osmanlı saray teşkilatında Enderun'da acemilere eğitim veren koğuş
- **Ulufe:** Saray hizmetlileriyle yeniçeri ve kapıkulu askerlerine ödenen üç aylık düzenli maaş
- **Cülus:** Hükümdarların ve özellikle Osmanlı şehzadelerinin tahta geçmesi hakkında kullanılan bir tabir

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı ordusunda havan topu ve el bombası yapımından sorumlu olan teknik sınıf, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Cebeciler B) Topçular
C) Humbaracılar D) Lağımcılar
E) Ulufeciler

2. **Osmanlı Devleti'nde, sadrazamın aşağıdakilerden hangisiyle ilgili görev ve yetkisi yoktur?**

A) Hazineyi denetlemek
B) Ordunun başında sefere gitmek
C) Hatt-ı Hümayun yayımlamak
D) Divanıhümayun'da görülen davalara katılmak
E) Padişahın yaptığı atamaları onaylamak

3. Osmanlı Devleti'nde mirî toprak rejimi çerçevesinde köylünün; toprağı habersiz terk etmemesi, sebepsiz olarak üç yıl boş bırakmaması ve ürettiği ürünün vergilerini ödemesi beklenirdi. Köylü toprağı satamaz, vakfedemez ve devredemezdi.

Buna göre mirî toprak rejimiyle;

I. üretimde sürekliliğin sağlanması,
II. merkezî otoritenin güçlendirilmesi,
III. devlet gelirlerinin tahmin edilebilir kılınması

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **Osmanlı Devleti'nde II. Bayezid Dönemi'nde konan ve olağanüstü durumlarda bir defaya mahsus alınan vergi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Haraç B) Öşür C) Âvarız
D) Çift resmî E) Âdet-i ağnam

5. I. Kazasker - İlmiye
II. Nişancı - Kalemiye
III. Defterdar - Seyfiye

Yukarıdaki görevli ve bağlı olduğu sınıf eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. I. Fermanların altına padişahın tuğrasını çekmek
II. Yeni konulacak ya da değiştirilecek örfî hukuk kurallarını saptamak
III. Arazi kayıtlarını ihtiva eden tahrir defterlerinde düzeltmeler ve değişiklikler yapmak

Yukarıdakilerden hangileri, Osmanlı Devleti'nde nişancının görevleri arasındadır?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Osmanlı Devleti'nde külliyelerdeki yapıların kullanım koşulları, hizmetlilerin maaşları ve giderleri, tamir, harçlık gibi çeşitli harcamalar için ayrılan paralar aşağıdakilerden hangisinde belirtilmiştir?**

A) Vakfiyye B) Tahrir defteri
C) Mühimme defteri D) İcazetname
E) Tereke defteri

8. **Osmanlı Devleti'nde** "arasta, mekkâri taifesi, derbent teşkilatı" **gibi kavramlar aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgilidir?**

A) Tarım B) Eğitim C) Ordu
D) Ticaret E) Hayvancılık

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde padişahların yasama yetkilerinden biri olan** "Hatt-ı Hümayun", **aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?**

A) Padişahın mührü
B) Padişahın şahsına ait hazine
C) Padişahın kişilerin mal varlığına el koyması
D) Padişahın hazırladığı atama belgesi
E) Padişah tarafından bizzat yazılmış emir

10. **Osmanlı Devleti'nde vergi vermekle yükümlü yönetilen halk;**

I. reaya,
II. tebaa,
III. berâya

kavramlarından hangileriyle ifade edilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Yazdığı şiirlerde** "Avnî" **mahlasını kullanan Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) III. Selim B) IV. Murat
C) II. Mahmut D) I. Selim (Yavuz)
E) II. Mehmet (Fatih)

12. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı şehzadelerinin deneyim kazanmaları amacıyla gönderildikleri şehzade sancaklarından biri değildir?**

A) Trabzon B) Amasya C) Kefe
D) Manisa E) Boğdan

13. **Katıldığı sempozyumda** "Osmanlı Sarayında Yaşam" **başlıklı bir sunum yapan Doktora Öğrencisi Selen'in, konuşmasında aşağıdakilerden hangisine yer vermesi beklenemez?**

A) Cülus törenleri
B) Bayramlaşma merasimleri
C) Elçilerin huzura kabul edilmesi
D) Acemi oğlanların eğitimi
E) Mültezimlerin faaliyetleri

14. **Mimar Sinan'ın** "ustalık eseri" **olarak kabul edilen ve Osmanlı Klasik Dönemi'nin önemli mimari örneklerinden olan eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çinili Köşk B) Selimiye Camii
C) Süleymaniye Camii D) Topkapı Sarayı
E) Sultan Ahmet Camii

15. **Osmanlı Devleti'nde defterdarın görev ve yetkileri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Paranın değerini korumak
B) Beytülmal ile ilgili işlerde hüküm yazmak
C) Rütbe ve dirlik verilecek kişileri padişaha bildirmek
D) Bütçeyi hazırlayıp padişaha sunmak
E) Dirlik kapsamındaki toprakların kaydını tutmak

16. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'ndeki bir toprak çeşidi değildir?**

A) Timar B) Yurtluk C) Paşmaklık
D) Malikane E) Salyane

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı ordusunda havan topu ve el bombası yapımından sorumlu olan teknik sınıf humbaracılardır.

- **Cebeciler:** Silah yapan ve onaran askerî sınıf
- **Topçular:** Top üreten ve kullanan askerî sınıf
- **Lağımcılar:** Savaşlarda tünel kazıp, fitil döşeyen askerî sınıf
- **Ulufeciler:** Sağ ve sol olmak üzere ikiye ayrılan ve savaş zamanı sancağı koruyan askerî sınıf

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda C seçeneğinde verilen "Hatt-ı Hümayun yayımlamak" sadrazamın görev ve yetkisi dâhilinde değildir. Hatt-ı Hümayun, padişahların bizzat kendilerinin yazdığı fermanlardır. Öte yandan sadrazamın; devlet hazinesini (Beytülmali) denetlemek, ordunun başında sefere gitmek, Divanıhümayun'da görülen davalara katılmak, padişahın yaptığı atamaları onaylamak gibi çok önemli görev ve yetkileri vardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde mirî toprak rejimi çerçevesinde köylünün; toprağı habersiz terk etmemesi, sebepsiz olarak üç yıl boş bırakmaması ve ürettiği ürünün vergilerini ödemesi beklenirdi. Köylü toprağı satamaz, vakfedemez ve devredemezdi. Bu bağlamda Osmanlı mirî toprak rejimiyle; üretimde sürekliliğin sağlanması (I), merkezî otoritenin güçlendirilmesi (II), devlet gelirlerinin tahmin edilebilir kılınması (III) ve ayrıca nüfus hareketlerinin denetlenmesi gibi bir çok amaç güdülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde II. Bayezid Dönemi'nde konan ve olağanüstü durumlarda bir defaya mahsus alınan vergi âvarız vergisidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda verilen görevli ve bağlı olduğu sınıf eşleştirmelerinden III. öncüldeki eşleştirme yanlıştır. Nitekim defterdar, Osmanlı hazinesinin başındaki kişi olup seyfiye sınıfına değil kalemiye sınıfına mensuptur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Soruda öncüllerde verilen tüm faaliyetler Osmanlı Devleti'nde nişancının görevleri arasındadır. Nişancının en önemli görevi Padişah fermanlarına tuğra çekmekti. Bu görevinin dışında fermanların hazırlanmasını sağlamak, çok önemli fermanları bizzat kaleme almak, yeni konulacak ya da değiştirilecek örfî hukuk kurallarını saptamak, örfî hukuk kurallarını şer'i hukuk ile bağdaştırmak, özellikle devlet için büyük önem arz eden toprak ve vergi hukuk kurallarını derlemek, defterdarların hazırladıkları belgelerin son denetimini yapmak, merkeze gelen yakınmaları sıraya sokmak ve niteliklerine göre ayırmak da nişancının görevleri arasındaydı. Özellikle örfî hukuk kurallarının hazırlanmasındaki çalışmaları dolayısıyla nişancıya "Müfti-i Kanun" adı da verilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. "Vakfedilen bir malın hangi hayır işlerinde kullanılacağını, ne şekilde yönetileceğini gösteren senet" anlamındaki vakfiyeler; tesis edilen vakfın nasıl idare edileceği, nerelere ne gibi harcamalar yapılacağı, kaç kişinin çalışacağı, bunlara ne kadar maaş ödeneceği, harcamaların hangi gelirlerle karşılanacağı, vakıftan kimlerin ne şekilde faydalanacağı gibi hususların vâkıf tarafından ayrıntılı biçimde belirlendiği belgelerdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nde "arasta, mekkâri taifesi, derbent teşkilatı" gibi kavramlar ticaret alanıyla ilgilidir. Nitekim;

- **Arasta:** Üstü açık ya da kapalı dükkânların sıralı bir biçimde bulunduğu kapalı çarşıdır.
- **Mekkâri Taifesi:** Ticaret hayatında mal taşımacılığı yapan (nakliye) gruptur.
- **Derbent Teşkilatı:** Ticaret yolları üzerindeki geçitlerin güvenliğinden sorumlu teşkilattır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti'nde padişahların yasama yetkilerinden biri olan "Hatt-ı Hümayun" padişah tarafından bizzat yazılmış emir anlamına gelmektedir.

- **Tuğra:** Padişahın imzası
- **Ceb-i Hümayun:** Padişahın şahsına ait hazine
- **Müsadere:** Padişahın kişilerin mallarına el koyması
- **Berat:** Padişahın hazırladığı atama belgesi

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde vergi vermekle yükümlü yönetilen halk reaya (I) ve tebaa (II) kavramlarıyla ifade edilmiştir. Öte yandan berâya ise yöneten ve askeri sınıf için kullanılan bir tabirdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Yazdığı şiirlerde "Avnî" mahlasını kullanan Osmanlı padişahı II. Mehmet'tir. (Fatih Sultan Mehmet)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Soruda E seçeneğinde verilen Boğdan, Osmanlı şehzadelerinin deneyim kazanmaları amacıyla gönderildikleri şehzade sancaklarından biri değildir. Özellikle güvenlik nedeniyle belli başlı merkezler sancak olarak belirlenmiştir. Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin gönderildiği önemli sancak merkezleri arasında; Manisa, Amasya, Trabzon, Kütahya, Aydın, Konya, Çankırı, Kastamonu, Teke ve Kefe yer almaktadır. Bunlardan Kefe, Kırım'ın güneyinde bulunan bir şehir olup Anadolu dışındaki tek şehzade sancağıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Katıldığı sempozyumda "Osmanlı Sarayında Yaşam" başlıklı bir sunum yapan Doktora Öğrencisi Selen'in, konuşmasında "Mültezimlerin Faaliyetleri" konusuna yer vermesi beklenemez. Mültezimler, iltizam sistemi çerçevesinde salyaneli (yıllıklı) eyaletlerde ihale usulüyle vergi toplama hakkını kazanan kişilerdir. Dolayısıyla Osmanlı sarayındaki yaşamla bir ilgisi yoktur. Öte yandan Osmanlı sarayında; cülus törenleri, bayramlaşma merasimleri düzenlenmiş, elçiler huzura kabul edilmiş ve ayrıca acemi oğlanlara (iç oğlanları) eğitim de verilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. XV. yüzyılın mimar ustası olan Mimar Sinan'ın "ustalık eseri" olarak kabul edilen Osmanlı Klasik Dönemi'nin önemli mimari eseri Edirne Selimiye Camii'dir.

- **Çinili Köşk:** Osmanlı'da en eski tarihli köşk
- Süleymaniye Camii: Mimar Sinan'ın "kalfalık eseri"
- **Topkapı Sarayı:** Fatih Dönemi'nde inşa edilen ve en uzun süre yönetim merkezi olarak kullanılan saray
- **Sultan Ahmet Camii:** Avrupalıların "Mavi Cami" olarak nitelediği yapı

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Soruda E seçeneğinde verilen "Dirlik kapsamındaki toprakların kaydını tutmak" defterdarın görev ve yetkileri arasında yoktur. Bu işlemi yapmak nişancının görevlerinden biridir. Öte yandan Osmanlı maliyesinin ve hazinesinin başındaki defterdar; akçenin değerini korumak, Beytülmal (Devlet Hazinesi) ile ilgili işlerde hüküm yazmak, rütbe ve dirlik verilecek kişileri padişaha bildirmek, bütçeyi hazırlayıp padişaha sunmak, ulufe dağıtımı yapmak gibi birçok görevi yerine getiriyordu.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Soruda E seçeneğinde verilen "salyane" kavramı, Osmanlı Devleti'nde bir toprak çeşidi değildir. Salyane kavramı, "yıllık" anlamına gelmekte olup Osmanlı Devleti'nde timar sisteminin uygulanmadığı eyaletlerden yılda bir kez toplanan ve başkent İstanbul'a gönderilen vergiye verilen addır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti'nde medrese öğrencilerine öğrenim gördükleri alanda yetkinlik kazandıklarını göstermek için verilen "diploma" mahiyetindeki belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ahidnâme B) Berat
C) İcazetname D) Hatt-ı Hümayun
E) Fütüvvetname

2. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı timar sisteminin özelliklerinden biri değildir?**

A) Ordunun asker ihtiyacını karşılamıştır.
B) Timar sahiplerinin vergi toplama hakkı vardır.
C) Merkezî otoritenin denetimine tabidir.
D) Tarım arazileri özel mülkiyete dayanmaktadır.
E) Sipahiye başlangıçta "kılıç" adı verilen dirlik tahsis edilmiştir.

3. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde ticaret yapılan mekânlar arasında yer almaz?**

A) Han B) Kapan C) Arasta
D) Zaviye E) Bedesten

4. ***Kitab-ı Bahriye* adlı eserinde Akdeniz sahillerini, limanları, adaları anlatan ve aynı zamanda çizdiği dünya haritasıyla bilinen ünlü Türk denizcisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kemal Reis B) Piri Reis
C) Seydi Ali Reis D) Oruç Reis
E) Hızır Reis

5. **Osmanlı Dönemi'nde kâğıt süsleme sanatı olarak gelişme gösteren, özel karışımlı suyun içerisine boya serpiştirilmesiyle yapılan sanat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tezhip B) Çini C) Bezeme
D) Ebru E) Minyatür

6. **Osmanlı Devleti'nde eyaletlerin salyaneli ve salyanesiz olarak gruplandırılmasında;**

I. eyalet sınırlarının geniş olması,
II. eyaletlerin gelir miktarlarının farklı olması,
III. timar sisteminin her bölgede uygulanmaması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. **Osmanlı Devleti'nde yeniçerilerin ihtiyaç duyduğu ok, yay, kılıç, zırh, kalkan, tüfek gibi savaş aletlerinin yapıldığı ve tamir edildiği askerî birim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Topçular B) Lağımcılar C) Cebeciler
D) Humbaracılar E) Bostancılar

8. I. I. Murat
II. I. Ahmet
III. Fatih Sultan Mehmet

Yukarıdaki padişahlardan hangileri veraset sisteminde yeni düzenlemeler yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde vakıf yöneticilerine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mültezim B) Muid C) Mülazım
D) Mütevelli E) Muhtesip

10. Osmanlı Devleti'nde 1453-1566 yılları arasında görev yapan 24 sadrazamdan 20'si devşirme sistemiyle yetişmiş ve göreve gelmiştir.

Buna göre;

I. Enderun eğitimine önem verilmiştir.
II. Yönetimde sadece gayrimüslimlere yer verilmiştir.
III. Türkmenler devlet yönetiminden uzaklaştırılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde başkent İstanbul'un yönetiminde yer alan görevlilerden biri değildir?**

A) Veziriazam B) Şehremini
C) Taht kadısı D) Beylerbeyi
E) Yeniçeri ağası

12. **Osmanlı Devleti'nde bir kalenin, bir şehrin fethedilmesini ya da Hristiyan devletlere karşı yapılan savaşları anlatan eserlerin genel adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Salname
B) Sefaretname
C) Siyasetname
D) Gazavatname
E) Menakıbname

13. **Osmanlı Devleti'nde kunduracı, demirci, duvarcı, marangoz, dokumacı gibi meslek gruplarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hirfet B) Debbağ C) Hüccet
D) Hacegân E) Kassam

14. **Osmanlı Devleti'nde orta düzey görevlilere maaş karşılığında verilen ve yıllık geliri yirmi bin akçe ile yüz bin akçe arasında olan dirlik topraklarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Timar B) Has C) Zeamet
D) Vakıf E) Yurtluk

15. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. öşür,
II. haraç,
III. âdet-i ağnam

vergilerinden hangileri sadece gayrimüslimlerden alınmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

16. **Osmanlı Devleti'yle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?**

A) Kazalarda idarî ve hukukî işlerden sorumlu olan görevli kadıdır.
B) Tarımla uğraşan gayrimüslimlerden haraç vergisi alınmıştır.
C) Kalemiye sınıfının en üst yöneticisi kazaskerdir.
D) Altın para ilk kez Fatih Dönemi'nde bastırılmıştır.
E) Ekber ve Erşed sistemi I. Ahmet Dönemi'nde uygulamaya konmuştur.

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nde medrese öğrencilerine öğrenim gördükleri alanda yetkinlik kazandıklarını göstermek için verilen "diploma" mahiyetindeki belge icazetname olarak adlandırılmaktadır.
   - **Ahidname:** Hükümdarların emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar öngören belge
   - **Beratname:** Atama belgesi
   - **Hatt-ı Hümayun:** Bizzat padişah tarafından kaleme alınan emir
   - **Fütüvvetname:** Ahilik kurumunda, esnafın uymakla yükümlü olduğu ilkeleri ihtiva eden belge

   Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda D seçeneğinde verilen bilgi Osmanlı timar sisteminin özelliklerinden biri değildir. Timar sisteminde tarım arazileri, özel mülkiyete değil mirî araziye yani mülkiyeti devlete ait olan topraklara dayanmaktadır. Bu sistemle; sipahiye başlangıçta "kılıç" adı verilen dirlik tahsis edilmiş, ordunun asker ihtiyacı karşılanmıştır. Timar sahiplerinin vergi toplama hakkının da olduğu bu sistem merkezî otoritenin denetimine tabidir.

   Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Soruda D seçeneğinde verilen zaviye, Osmanlı Devleti'nde ticaret yapılan mekânlar arasında yer almaz. Zaviye, daha çok kırsal alanlarda kurulan ve farklı işlevleri olan, tekke gibi tarikat etkinliklerinin yürütüldüğü dinî yapılara verilen addır. Osmanlı Devleti'nde ticaret yapılan mekânlar arasında; han, kervansaray, kapan, arasta, bedesten gibi yapılar sayılabilir.

   Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. *Kitab-ı Bahriye* adlı eserinde Akdeniz sahillerini, limanları, adaları anlatan ve aynı zamanda çizdiği dünya haritasıyla bilinen ünlü Türk denizcisi Piri Reis'tir.

   Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Osmanlı Dönemi'nde kâğıt süsleme sanatı olarak gelişme gösteren, özel karışımlı suyun içerisine boya serpiştirilmesiyle yapılan sanat ebru sanatıdır. Ebru; tezhip ve hat ile birlikte kitap sayfalarında, murakka kenarlarında, ciltlerde, yazı boşluklarında ve koltuklarında kullanılmakla birlikte günümüzde başlı başına bir sanat eseri olarak düşünülmekte ve sergilenmektedir.

   Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde eyaletler salyaneli, salyanesiz ve imtiyazlı olmak üzere 3 ana gruba ayrılır. Bunlardan salyaneli ve salyanesiz olarak gruplandırılmasında timar sisteminin her bölgede uygulanmaması (III) etkili olmuştur. Bir eyalette timar sistemi uygulanıyorsa "salyanesiz", timar sistemi uygulanmıyor ve onun yerine iltizam sistemi uygulanıyorsa "salyaneli" eyalet olarak kabul edilmiştir. Eyalet sınırlarının geniş olması ya da eyaletlerin gelir miktarlarının farklı olması bu gruplandırmanın yapılmasında etkili değildir.

   Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde yeniçerilerin ihtiyaç duyduğu ok, yay, kılıç, zırh, kalkan, tüfek gibi savaş aletlerinin yapıldığı ve tamir edildiği askerî birim cebecilerdir. Kapıkulu piyadeleri içinde yer alan cebeci ocağı silah yapım, bakım ve onarım birimidir.

   Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nde veraset anlayışında değişiklik yapan padişahlar şunlardır:

I. Murat Dönemi	I. Murat Dönemi'nde "Ülke padişahın ve oğullarının ortak malıdır." anlayışı getirilmiştir. Amaç merkezî otoriteyi korumaktır. İlk kez kardeş katli uygulamıştır.
II. Mehmet (Fatih) Dönemi	Fatih Dönemi'nde "Ülke sadece padişahın malıdır." anlayışı getirilmiştir. Ayrıca "Kanunname-i Âl-i Osman" ile "kardeş katli" yasal hâle getirilmiş ve merkeziyetçi bir yapı sağlanmıştır.
I. Ahmet Dönemi	I. Ahmet Dönemi'nde ise "Ekber ve Erşad" sistemi getirilmiş, böylece tahta "en büyük ve olgun" olanın geçmesi sağlanmıştır. Bundaki amaç ise kardeş katiline son vermek ve taht kavgalarını önlemektir.

   Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti'nde vakıf yöneticilerine "mütevelli" ya da "fakih" unvanı verilmiştir.

- **Mültezim:** Osmanlı Devleti'nde devlete ait vergi gelirinin özel bir şahsa verilmesini ifade eden iltizam sisteminde ihaleyi alan kişi
- **Muid:** Müderrisin yardımcısı, asistan
- **Mülazım:** Atama bekleyen aday görevli
- **Muhtesip:** Çarşı, pazarı denetleyen görevli, zabıta

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde 1453-1566 yılları arasında görev yapan 24 sadrazamdan 20'si devşirme sistemiyle yetişmiş ve göreve gelmiştir. Bu durum, Enderun eğitimine önem verildiğini (I) ve Türkmenlerin devlet yönetiminden zamanla uzaklaştırılmış olduğunu (III) göstermektedir. Fakat yönetimde sadece gayrimüslimlere yer verildiği gibi bir yargı çıkarılamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen beylerbeyi Osmanlı Devleti'nde başkent İstanbul'un yönetiminde yer alan görevlilerden biri değildir. Beylerbeyi, taşra teşkilatında eyaletlerin yönetiminden sorumlu görevlidir. Öte yandan başkent İstanbul'un yönetiminde; sadrazam, yeniçeri ağası, taht kadısı, şehremini, muhtesip ve mimarbaşı yer alıyordu.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde bir kalenin, bir şehrin fethedilmesini ya da Hristiyan devletlere karşı yapılan savaşları anlatan eserlerin genel adı gazavatnamedir.

- **Salname:** Osmanlı'da resmî ve özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklar
- **Sefaretname:** Yabancı ülkelere gönderilen elçilerin kaleme aldığı raporlar
- **Siyasetname:** Devlet yönetimi konusunda devlet adamlarına öğütler içeren eserlerin ortak adı
- **Menakıbname:** Velîlerin daha çok kerametlerinin anlatıldığı eserlerin genel adı

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde kunduracı, demirci, duvarcı, marangoz, dokumacı gibi meslek gruplarına verilen ad hirfettir.

- **Debbağ:** Derici
- **Hüccet:** Şer'i mahkemelerde sunulan kanıt, delil ya da düzenlenen hukukî belge
- **Hacegân:** Osmanlı devlet teşkilatında alanında tecrübe sahibi olmuş yönetici memurlara verilen rütbe
- **Kassam:** Vefat eden kimselerin terekelerini taksim eden şer'i memur

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde orta düzey görevlilere maaş karşılığında verilen ve yıllık geliri yirmi bin akçe ile yüz bin akçe arasında olan dirlik topraklarına "zeamet" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Soruda öncüllerde verilen vergi türlerinden haraç (II) vergisi sadece gayrimüslimlerden alınıyordu. Bu vergi 1/5 oranındaki ürün vergisidir. Öte yandan öşür sadece Müslümanlardan alınan 1/10 oranındaki bir ürün vergisidir. Âdet-i ağnam vergisi ise küçükbaş hayvanlardan alınan bir vergidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'yle ilgili olarak C seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir. Nitekim kalemiye sınıfının en üst yöneticisi kazasker değil nişancıdır. Ayrıca kazasker eğitim, hukuk ve din işlerinden sorumlu olup ilmiye sınıfına mensuptur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **XVII. yüzyılda İstanbul isyanları arasında olan ve otuz civarında devlet adamının idamıyla sonuçlanan "Vak'a-i Vakvakiyye" (Çınar Olayı) aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde yaşanmıştır?**

A) I. Ahmet B) II. Selim C) II. Mustafa
D) IV. Murat E) IV. Mehmet

2. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Yeniçeri Ocağı'nda "Devlet, ocak içindir." anlayışı hâkim olmuştur.

Bu durumun sonucu olarak;

I. hazinenin gelirleri,
II. savaşlardaki yenilgiler,
III. kapıkulu askerlerinin nüfuzu

unsurlarından hangilerinde bir artış olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. **1638'de İran üzerine yaptığı sefer sonrasında Bağdat'ı ele geçiren ve "Bağdat Fatihi" unvanı alan Osmanlı padişahı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Osman B) I. Ahmet C) IV. Mehmet
D) IV. Murat E) III. Ahmet

4. **Osmanlı Devleti'nde IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde sadrazamlık yapan Tarhuncu Ahmet Paşa'nın, yaptığı ıslahatlarda öncelik verdiği alan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Eğitim B) Ordu C) Maliye
D) Din E) Yönetim

5. I. Ahmet Dönemi'nde tahta, hanedandan en yaşlı ve en akıllı olanın geçmesi usulü olan "Ekber ve Erşed" sistemi uygulamaya konmuştur.

Bu uygulamayla;

I. taht kavgalarını önlemek,
II. hanedanın sürekliliğini sağlamak,
III. egemenlik anlayışında değişiklik yapmak

amaçlarından hangileri gözetilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda askerî ve mali alanda yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Kapıkulu sayısının artması
B) Boşalan dirlik toprakların tespitinin yapılması
C) İltizam sisteminin yaygınlaşması
D) Mühendishane-i Berr-i Hümayunun açılması
E) Timar sahibi tarafından yetiştirilen cebelü sayısının azalması

7. **Osmanlı Devleti'nin, XVII. yüzyılda timar sisteminin bozulması nedeniyle Anadolu'da güvenliği sağlamak için orduya aldığı ücretli askerlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redif B) Cebelü C) Cebeci
D) Sekban E) Azap

8. **Osmanlı devlet teşkilatındaki bozuklukların sebepleri ve bunların düzeltilmesi için Koçi Bey tarafından "Risale" adıyla rapor sunulan Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I. Mustafa B) II. Osman C) IV. Murat
D) IV. Mehmet E) II. Mustafa

CBA Yayınları

9. XVII. yüzyıl başlarından itibaren yoğun savaşların yanı sıra Celâli isyanlarının da etkisiyle Osmanlı ekonomisi olumsuz etkilenmiş ve devlet malî açıdan sıkıntılı bir döneme girmiştir.

Bu durumun;

I. fiyat artışlarının yaşanması,

II. timarlı asker sayısının azalması,

III. köyden kentlere göçlerin artması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. **1621 Hotin Seferi sonrasında merkez ordusunda ıslahat yapmayı düşünen,** "Genç" **lakabıyla da bilinen Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Mustafa B) II. Osman C) I. Ahmet
D) IV. Murat E) IV. Mehmet

11. **IV. Mehmet (Avcı) Dönemi sadrazamlarından biri olup II. Viyana Kuşatması'nda** "Serdar-ı Ekrem" **unvanıyla ordunun başında yer alan, kuşatmanın başarısız olması nedeniyle idam edilen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Cezayirli Gazi Hasan Paşa
B) Tarhuncu Ahmet Paşa
C) Nevşehirli Damat İbrahim Paşa
D) Köprülü Mehmet Paşa
E) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa

12. **Nizam-ı Âlem anlayışı çerçevesinde Fatih Kanunnamesi ile padişahlara tanınan kardeşlerini öldürebilme yetkisi, aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde kaldırılmıştır?**

A) I. Ahmet B) II. Osman C) III. Murat
D) II. Selim E) IV. Mehmet

13. Osmanlı Devleti'nde, XVII. yüzyılda Anadolu'da ortaya çıkan Celâli İsyanları sonucunda köyden kente büyük kitlesel bir göç başlamış, bu göç dalgası yaklaşık yedi yıl sürmüştür.

Yaşanan bu göç olayına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tehcir B) Seferiye
C) Sevk ve İskân D) İmdadiye
E) Büyük Kaçgun

14. **Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda ortaya çıkan** "Beşik Ulemalığı" **kavramı aşağıdaki alanlardan hangisinde yaşanan bozulmaların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır?**

A) Maliye B) Ordu C) Sanat
D) Yönetim E) Eğitim

15. **Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda uygulamaya konulan Kafes Sistemi'nin;**

I. şehzadelerin tecrübesiz kalması,

II. devlet ile halk arasındaki diyalogun kopması,

III. saray kadınlarının yönetimdeki etkisinin artması

durumlarından hangilerine yol açtığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **Osmanlı Devleti'nde saray masraflarını azaltıp, modern anlamda ilk kez** "denk bütçe" **hazırlayan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gedik Ahmet Paşa
B) Köprülü Mehmet Paşa
C) Tiryaki Hasan Paşa
D) Tarhuncu Ahmet Paşa
E) Kemankeş Kara Mustafa Paşa

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. XVII. yüzyılda İstanbul isyanları arasında olan ve otuz civarında devlet adamının çınar ağacına asılarak idamıyla sonuçlanan "Vak'a-i Vakvakiyye" (Çınar Olayı), "Avcı" lakabıyla da bilinen IV. Mehmet Dönemi'nde yaşanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Yeniçeri Ocağı'nda "Devlet, ocak içindir." anlayışı hâkim olmuştur. Bu anlayış merkez ordusu olan Yeniçeri Ocağı'nın bozulması anlamına gelmektedir. Bu bağlamda; savaşlarda alınan yenilgilerde ve kapıkulu askerlerinin nüfuzunda artış olduğu söylenebilir. Fakat hazinenin gelirlerinde artış olmadığı gibi süreç içinde giderlerinde ciddi artış olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. 1638'de İran üzerine yaptığı sefer sonrasında Bağdat'ı ele geçiren ve "Bağdat Fatihi" unvanı alan Osmanlı padişahı IV. Murat'tır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde sadrazamlık yapan Tarhuncu Ahmet Paşa'nın, yaptığı ıslahatlarda öncelik verdiği alan maliyedir. Sadrazam Tarhuncu Ahmet Paşa saray masraflarını kısarak ilk kez modern anlamda denk bütçe hazırlamış, fakat çıkarları zedelenen saray eşrafının da desteğiyle öldürülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. I. Ahmet Dönemi'nde tahta, hanedandan en yaşlı ve en akıllı olanın geçmesi usulü olan "Ekber ve Erşed" sistemi uygulamaya konmuştur. Bu uygulamayla; taht kavgalarını önlemek (I), hanedanın sürekliliğini sağlamak (II) ve merkezi otoriteyi güçlendirmek amaçları gözetilmiştir. Egemenlik anlayışında değişiklik yapmak gibi bir amaç söz konusu değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Soruda D seçeneğinde verilen "Mühendishane-i Berr-i Hümayunun açılması" Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda askerî ve mali alanda yaşanan gelişmelerden biri değildir. Kara mühendishanesi olarak bilinen Mühendishane-i Berr-i Hümayun XVIII. yüzyılda, III. Selim Dönemi'nde açılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyılda tımar sisteminin bozulması nedeniyle Anadolu'da güvenliği sağlamak için orduya aldığı ücretli askerlere "sekban" adı verilmiştir.

- **Redif:** II. Mahmut Dönemi'nde sancaklarda teşkil edilen ordu
- **Cebelü:** Tımar sahibinin beslediği atlı asker
- **Cebeci:** Kapıkulu Ocağı'nda silah bakımı ve onarımından sorumlu sınıf
- **Azap:** Sınır kalelerinde güvenliği sağlayan bekâr ve gönüllü asker

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Osmanlı devlet teşkilatındaki bozuklukların sebepleri ve bunların düzeltilmesi için Koçi Bey tarafından "Risale" adıyla rapor sunulan Osmanlı padişahı IV. Murat'tır. XVII. yüzyılda Koçi Bey dışında ayrıca risale yazanlar arasında; Veysî, Kâtip Çelebi, Lütfi Paşa, Gelibolulu Mustafa Âli, Hasan Kâfi el-Akhisari, Aziz Efendi gibi devlet adamları sayılabilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. XVII. yüzyıl başlarından itibaren yoğun savaşların yanı sıra Celâli isyanlarının da etkisiyle Osmanlı ekonomisi olumsuz etkilenmiş ve devlet malî açıdan sıkıntılı bir döneme girmiştir. Bu durum; fiyat artışlarının yaşanmasına (I), timarlı asker sayısının azalmasına (II) ve köyden kentlere göçlerin artmasına (III) ortam hazırlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. 1621 Hotin Seferi sonrasında merkez ordusunda ıslahat yapmayı düşünen, "Genç" lakabıyla da bilinen Osmanlı padişahı II. Osman'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. IV. Mehmet (Avcı) Dönemi sadrazamlarından biri olup II. Viyana Kuşatması'nda "Serdar-ı Ekrem" unvanıyla ordunun başında yer alan, kuşatmanın başarısız olması nedeniyle idam edilen devlet adamı Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde, "Nizam-ı Âlem" anlayışı çerçevesinde Fatih Kanunnamesi ile padişahlara tanınan kardeşlerini öldürebilme yetkisi, I. Ahmet Dönemi'nde "Ekber ve Erşed" sisteminin benimsenmesiyle birlikte kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde, XVII. yüzyılda Anadolu'da ortaya çıkan Celâli İsyanları sonucunda köyden kente büyük kitlesel bir göç başlamış, bu göç dalgası yaklaşık yedi yıl sürmüştür. Yaşanan bu göç olayına "Büyük Kaçgun" adı verilmiştir. Büyük Kaçgun, köylülerin iktisadi baskılara ve artan vergi yüküne dayanamayarak, yasak olmasına rağmen köylerini terk etmeleridir. Halkın, merkezi hükûmetin ulaşamadığı yerlere gitmesiyle, devletin vergi gelirleri ciddi oranda düşmüştür. Şehirlerin tarım ürünü ihtiyacının ve ihtiyaçlarının karşılanmasında zorluklar yaşanmıştır. Osmanlı ekonomisi Büyük Kaçgun'la birlikte ciddi sorunlar yaşamaya başlamıştır. Ekonomik büyüme dönemi son bulmuş, ekonomik durgunluk ve daralma dönemi başlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda ortaya çıkan "Beşik Ulemalığı" kavramı eğitim alanında yaşanan bozulmaların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Beşik Ulemalığı en basit tanımıyla "âlimin oğlu, alimdir." şeklinde ifade edilebilir. Bu anlayışın devlete verdiği zararlar oldukça fazladır. Devlet görevlilerinin seçiminde liyakat bozulmuş, eğitim faaliyetleri aksamış ve eğitim sistemi bozulmuş, devlet bilimsel gelişmeleri yakalayamamış ve teknolojik olarak geride kalmış, hukuk ve adalet düzeni yozlaşmış, adam kayırmacılık ve rüşvet artmış, toplumsal adaletin bozulması isyanların artmasına neden olmuştur. (Suhte İsyanları, Celâli İsyanları gibi)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda uygulamaya konulan Kafes Sistemi; devlet ile halk arasındaki diyalogun kopmasına (I), şehzadelerin devlet yönetimi konusunda tecrübesiz kalmasına (II) ve saray kadınlarının yönetimde etkisinin artmasına (III) yol açmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıl ıslahatçılarından biri olup saray masraflarını azaltarak modern anlamda ilk kez "denk bütçe" hazırlayan devlet adamı Tarhuncu Ahmet Paşa'dır. Yaptığı çalışmalar saray çevresinden bazı grupların ve saray kadınlarının tepkisiyle karşılaşmış, çalışmaları hayatına mâl olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. XVI. yüzyıl sonlarından itibaren ateşli silahların yaygınlaşmasıyla birlikte Osmanlı Devleti'nde timarlı sipahi sayısı azalmış, ulufeli asker sayısı artmıştır.

Bu durum;

I. ordu,

II. maliye,

III. eğitim

alanlarından hangilerinde düzenleme yapılmasına neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. **Osmanlı Devleti'nde şeyhülislamın yetkilerini sınırlandıran ve saray dışından evlenerek sosyal alanda ıslahat yapan ilk Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Osman B) I. Ahmet C) IV. Murat
D) II. Mustafa E) III. Ahmet

3. **Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyılda çıkan Celali İsyanlarının nedenlerinden biri değildir?**

A) Vergi oranlarının yükseltilmesi

B) Timar dağıtımında haksızlıklar yapılması

C) Devlet otoritesinin zaafa uğraması

D) Kapıkulu ordusunda bozulmaların yaşanması

E) Taşrada yöneticilerin halka baskı uygulaması

4. ***Düstûrü'l-amel li-ıslâhi'l-halel*** **(*Bozuklukların Düzeltilmesinde Tutulacak Yollar*) adlı eserinde Osmanlı Devleti'ndeki bazı yönetim sorunlarına dikkat çeken XVII. yüzyıl düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İbn-i Haldun B) Lütfi Paşa
C) Kâtip Çelebi D) Evliya Çelebi
E) Koçi Bey

5. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldaki ıslahatların özelliklerinden biri değildir?**

A) Bir devlet politikası haline gelememiştir.

B) Halkın istekleri ve desteğiyle hız kazanmıştır.

C) Köklü ıslahatlar yapılamamış, yapılan çalışmalar yüzeysel kalmıştır.

D) Baskı, şiddet ve korku unsurları kullanılmıştır.

E) Avrupa'daki gelişmeler örnek alınmamıştır.

6. **XVII. yüzyılda yaşanan;**

I. Celâli,

II. Eyalet,

III. İstanbul

isyanlarından hangileri doğrudan merkez ordusu tarafından çıkarılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. **Osmanlı Devleti'nde timar sisteminin bozulmasının aşağıdaki alanlardan hangisine olumsuz etkisi olduğu savunulamaz?**

A) Tarım B) Güvenlik C) Ticaret
D) Maliye E) Askerlik

8. **II. Osman'ın (Genç) tahttan indirilerek öldürülmesine neden olan olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Saray masraflarını kısması

B) Cülus bahşişini kaldırması

C) Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak istemesi

D) Saray dışından evlilik yapması

E) İlmiye sınıfının yetkilerini kısıtlaması

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıl ıslahatçılarından biri değildir?**

A) IV. Murat
B) Köprülü Mehmet Paşa
C) II. Osman (Genç)
D) Ahmet Cevdet Paşa
E) Tarhuncu Ahmet Paşa

10. **Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda;**

I. hukuk,
II. askerlik,
iii. maliye

alanlarının hangilerinde ıslahat çalışmaları yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda çıkan isyanlardan biri değildir?**

A) Kalenderoğlu B) Karayazıcı
C) Tavil Ahmet D) Gürcü Nebî
E) Bozoklu Celâl

12. **IV. Mehmet Dönemi'nde saraya birtakım şartlar öne sürerek sadrazamlık makamına gelen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kuyucu Murat Paşa
B) Tarhuncu Ahmet Paşa
C) Köprülü Mehmet Paşa
D) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
E) Köprülü Fazıl Ahmet Paşa

13. "XVII. yüzyılda Osmanlı Devlet Teşkilatı" **adlı bir proje hazırlayan Cemre'nin, çalışmasında aşağıdaki uygulamaların hangisine yer vermesi beklenemez?**

A) Timar B) İltizam C) Esham
D) Müsadere E) Sancak

14. **Aşağıdakilerden hangisinin XVII. yüzyılda Osmanlı maliyesine olumsuz bir etki yaptığı söylenemez?**

A) Timar sisteminin bozulması
B) Sık sık padişah değişikliği yaşanması
C) Ulufeli asker sayısının artması
D) Köylünün toprağı bırakarak şehirlere göç etmesi
E) Medreselerdeki öğrenci sayısının artması

15. "Girit Fatihi" **unvanıyla bilinen, IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde sadrazamlık yapan ve askerlik, maliye, güvenlik gibi birçok alanda ıslahat yapan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tiryaki Hasan Paşa
B) Kuyucu Murat Paşa
C) Tarhuncu Ahmet Paşa
D) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
E) Köprülü Fazıl Ahmet Paşa

16. **Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda kahvehaneleri kapatarak, İstanbul'da ilk kez gece sokağa çıkmayı ve içki, tütün kullanımını yasaklayan padişah aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Selim B) I. Ahmet C) IV. Murat
D) II. Osman E) IV. Mehmet

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. XVI. yüzyıl sonlarından itibaren ateşli silahların yaygınlaşmasıyla birlikte Osmanlı Devleti'nde timarlı sipahi sayısı azalmış, ulufeli asker sayısı artmıştır. Bu durum, ordu (I) ve maliye (II) alanlarında düzenleme yapılmasına neden olmuştur. Eğitim alanının yaşanan bu gelişmelerle doğrudan bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde şeyhülislamın yetkilerini sınırlandıran ve saray dışından evlenerek sosyal alanda ıslahat yapan ilk Osmanlı padişahı II. (Genç) Osman'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Soruda D seçeneğinde verilen açıklama XVII. yüzyılda çıkan Celali İsyanlarının nedenleri arasında gösterilemez. Nitekim kapıkulu ordusunda bozulmaların yaşanması doğrudan merkez (İstanbul) isyanlarıyla bağlantılı bir gelişmedir. Öte yandan Celali İsyanlarının nedenleri arasında; Vergi oranlarının yükseltilmesi, timar dağıtımında haksızlıklar yapılması, devlet otoritesinin zaafa uğraması ve taşrada yöneticilerin halka baskı uygulaması gibi unsurları sayabiliriz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. *Düstûrü'l-amel li-ıslâhi'l-halel* (*Bozuklukların Düzeltilmesinde Tutulacak Yollar*) adlı eserinde Osmanlı Devleti'ndeki bazı yönetim sorunlarına dikkat çeken XVII. yüzyıl düşünürü Kâtip Çelebi'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda B seçeneğinde verilen "Halkın istekleri ve desteğiyle hız kazanmıştır." bilgisi XVII. yüzyıldaki ıslahatların özelliklerinden biri değildir. Osmanlı Devleti'nde ıslahatlar devlet adamları tarafından yapılmış, halka inilememiştir. XVII. yüzyıl ıslahatları;

- Bir devlet politikası haline gelememiştir.
- Köklü ıslahatlar yapılamamış, yapılan çalışmalar da yüzeysel kalmıştır.
- Baskı, şiddet ve korku unsurları kullanılmıştır.
- Avrupa'daki gelişmeler örnek **alınmamıştır**.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. XVII. yüzyılda yaşanan ve "Vak'a-i Vakvakiyye", "II. Osman'ın Katli" gibi önemli gelişmelere neden olan İstanbul isyanları (III) doğrudan merkez ordusu tarafından çıkarılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde timar sisteminin bozulması devletin birçok alanında olumsuz etki yaratmıştır. Tarım, güvenlik, maliye ve askerlik bu alanların başında gelmektedir. Fakat timar sisteminin bozulması ticaret alanını etkilememiştir. Nitekim devlete ait toprakların askerî ve idarî amaçlarla tahsisine dayanan timar sisteminin ticarî hayatla doğrudan bağlantısı yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. II. Osman'ın (Genç) tahttan indirilerek öldürülmesine neden olan olay Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak istemesidir. 1621 Hotin Seferi sonrasında merkez ordusunda ıslahat yapmayı düşünen II. Osman, bu düşüncesi nedeniyle yeniçeriler tarafından tahttan indirilerek öldürülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda D seçeneğinde verilen Ahmet Cevdet Paşa XVII. yüzyıl ıslahatçıları arasında yer almaz. Ahmet Cevdet Paşa XIX. yüzyıl devlet adamlarından biri olup ünlü bir vakanüvistir. Ayrıca kendisi Mecelle'yi hazırlayan komisyonun başkanlığını da yapmıştır. XVII. yüzyıl ıslahatçı devlet adamları şunlardır: III. Mehmet, I. Ahmet, Kuyucu Murat Paşa, II. (Genç) Osman, IV. Murat (Bağdat Fatihi), Tarhuncu Ahmet Paşa, Köprülü Mehmet Paşa, Köprülü Fazıl Ahmet Paşa, Köprülü Fazıl Mustafa Paşa ve Amcazâde Hüseyin.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda yapılan ıslahatlar askerî (II) ve maliye (III) alanlarında yoğunlaşmış olup eğitim ve hukuk alanlarında ıslahat yapılmamıştır. Hatta hukuk alanında yapılan ıslahatlar ilk kez XIX. yüzyılda karşımıza çıkmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda E seçeneğinde verilen Bozoklu Celâl İsyanı, Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda çıkan isyanlardan biri değildir. Bozoklu Celâl İsyanı, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Tokat'ta çıkan bir ayaklanmadır. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda çıkan isyanların bazıları şunlardır: Karayazıcı, Tavil Ahmet, Canbolatoğlu, Kalenderoğlu, Katırcıoğlu, Gürcü Nebî, Deli Hasan, Abaza Ahmet Paşa, Vardar Ali Paşa ve Yeniçeri isyanları.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. IV. Mehmet Dönemi'nde saraya birtakım şartlar öne sürerek sadrazamlık makamına gelen devlet adamı Köprülü Mehmet Paşa'dır. Öne sürdüğü şartlar şunlardır:

- Saray, devlet işlerine karışmayacak
- Sunacağı her türlü teklif kabul edilecek
- Memurları istediği şekilde atayabilecek
- Kendisi hakkında şikâyet olduğunda yargılama olmadan cezalandırılmayacak

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. XVII. yüzyılda Osmanlı Devlet Teşkilatı" adlı bir proje hazırlayan Cemre'nin, çalışmasında Esham sistemine yer vermesi beklenemez. Nitekim Esham sistemi, bir iç borçlanma yöntemi olarak ilk kez XVIII. yüzyılda uygulamaya konmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Soruda E seçeneğinde verilen gelişmenin XVII. yüzyılda Osmanlı maliyesine olumsuz bir etki yaptığı söylenemez. Medreselerdeki öğrenci sayısının artması devlet hazinesini doğrudan etkileyen bir gelişme değildir. Öyle ki medrese gibi vakıf kurumlarının tüm masrafları vakıf gelirlerinden karşılanmıştır. Fakat timar sisteminin bozulması, sık sık padişah değişikliği yaşanması, ulufeli asker sayısının artması ve köylünün toprağı bırakarak şehirlere göç etmesi Osmanlı maliyesine büyük darbe vuracaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti'nde IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nin en ünlü sadrazamlarından biri olan, askerî ve mali alanlarda yaptığı ıslahatlarla ön plana çıkan ve "Girit Fatihi" unvanıyla bilinen devlet adamı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda kahvehaneleri kapatarak, İstanbul'da ilk kez gece sokağa çıkmayı ve içki, tütün kullanımını yasaklayan padişah, "Bağdat Fatihi" unvanıyla da bilinen IV. Murat'tır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda askerî ve mali alanda yapılan uygulamalardan biri değildir?**

A) Esham usulünün uygulamaya konması
B) Müsadere sisteminin kaldırılması
C) Nizam-ı Cedit adıyla modern bir ordu kurulması
D) Yerli malı kullanımının teşvik edilmesi
E) Mühendishane-i Berri-i Hümayunun açılması

2. **1798 yılında Napolyon tarafından işgal edilen ve III. Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Fransa arasındaki ilişkilerin bozulmasına neden olan yer aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Suriye B) Cezayir C) Mısır
D) Lübnan E) Ürdün

3. **Osmanlı Devleti'nde, Avrupa'dan getirilen ve "Humbaracı Ahmet Paşa" ismini alan ilk yabancı askerî uzman aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kont de Bonneval
B) Baron de Tott
C) Helmuth von Moltke
D) Calisto Guateli
E) Guiseppe Donizetti

4. **III. Selim Dönemi'nde, devletin aksayan yönlerine çare bulmak için çeşitli devlet adamlarına hazırlatılan raporlara ne ad verilmiştir?**

A) Hüccet B) İcazet C) Berat
D) Layiha E) Buyruk

5. **Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri ıslahatları arasında gösterilemez?**

A) İlk Türk matbaasının kurulması
B) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması
C) Avrupa'da ilk kez elçiliklerin açılması
D) İlk kez itfaiye örgütü oluşturulması
E) İstanbul'da çini fabrikasının açılması

6. **XVIII. yüzyılda Yirmisekiz Mehmet Çelebi tarafından kaleme alınan ve Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan ilk kapısı olarak da kabul edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Surname* B) *Cihannüma*
C) *Sefaretname* D) *Siyasetname*
E) *Seyahatname*

7. Osmanlı Devleti'nde, XVIII. yüzyıldan itibaren uygulanan ve vergi kaynaklarının ömür boyu kiraya verilmesi anlamına gelen Malikâne Sistemi'nde belirli bir satış bedeli vardı.

Aşağıdakilerden hangisi, sistemin bir parçası olan bu satış bedeline verilen addır?

A) Arpalık B) Gedik C) Paşmaklık
D) Muaccele E) Muhassıllık

8. **Osmanlı Devleti'nde, Avrupa başkentlerinde ilk kez daimî elçiliklerin açılması aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleştirilmiştir?**

A) III. Selim B) II. Mahmut
C) III. Mustafa D) I. Abdülhamit
E) III. Ahmet

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. esham,

II. müsadere,

III. iltizam

sistemlerinden hangileri ilk kez XVIII. yüzyılda uygulamaya konmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) I, II ve III

10. **Osmanlı Devleti'nde, III. Ahmet'in tahttan indirilip yerine I. Mahmut'un getirilmesiyle sonuçlanan ve Lale Devri'nin sona ermesine neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Buçuktepe İsyanı

B) Vak'a-i Vakvakiyye

C) Patrona Halil İsyanı

D) Edirne Vak'ası

E) Kabakçı Mustafa İsyanı

11. **Osmanlı Devleti'nde ilk daimî elçi olarak görevlendirilen Yusuf Agâh Efendi'nin görev yaptığı Avrupa başkenti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Londra B) Berlin C) Paris

D) Viyana E) Roma

12. **Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda, Fransızcanın askerî ve teknik okullarda okutulması ilk kez aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde başlamıştır?**

A) III. Selim B) III. Mustafa

C) I. Mahmut D) I. Abdülhamit

E) III. Ahmet

13. **Aşağıdakilerden hangisi, III. Selim Dönemi'nde yapılan Nizam-ı Cedit yenilikleri arasında yer almaz?**

A) Sekban-ı Cedit ordusunun kurulması

B) İrad-ı Cedit adında bir hazinenin kurulması

C) İlk devlet matbaasının (Matbaa-i Âmire) açılması

D) Fransızcanın askerî okullarda yabancı dil olarak okutulması

E) Mühendishane-i Berrî-i Hümayun adıyla kara mühendishanesinin açılması

14. **Osmanlı Devleti'nin 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın getirdiği malî yük nedeniyle oluşan bütçe açığını kapatmak amacıyla iç borçlanmaya gittiği sistemin adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tağşiş B) İltizam C) Esham

D) Muaccele E) Malikâne

15. **1703 yılında II. Mustafa'nın tahttan indirilmesi ve Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin katli ile sonuçlanan "Edirne Vakası" sonrasında tahtta geçen Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) III. Selim B) III. Ahmet C) I. Mahmut

D) IV. Murat E) IV. Mehmet

16. **Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda görülen;**

I. ilk daimî elçiliklerin açılması,

II. ilk özel matbaanın kurulması,

III. ilk itfaiye örgütünün kurulması

gelişmelerinden hangileri III. Ahmet Dönemi'nde gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda askerî ve mali alanda yapılan uygulamalara; *esham* usulünün uygulamaya konması, Nizam-ı Cedit adıyla modern bir ordu kurulması, yerli malı kullanımının teşvik edilmesi ve Mühendishane-i Berri-i Hümayunun açılması gösterilebilir. Soruda B seçeneğinde verilen gelişme ise XVIII. yüzyılda askerî ve mali alanda yapılan uygulamalardan biri değildir. Müsadere sisteminin kaldırılması öncelikle II. Mahmut Dönemi'nde önemli ölçüde sağlamış, akabinde Tanzimat Dönemi'nde tamamen kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. 1798 yılında Napolyon tarafından işgal edilen ve III. Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Fransa arasındaki ilişkilerin bozulmasına neden olan yer Mısır'dır. Napolyon'un Mısır'ı işgal etmesi üzerine Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya ile ittifak yaparak Fransa'ya karşı ilk kez denge siyaseti uygulamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde, Avrupa'dan getirilen ve "Humbaracı Ahmet Paşa" ismini alan ilk yabancı askerî uzman Kont de Bonneval'dir. Beylerbeyi pâyesiyle Humbaracı Ocağı'nın başına getirilen ve bundan böyle Humbaracı Ahmet Paşa diye şöhret bulan Bonneval işe ulufeli bir humbaracı sınıfı kurmakla başlamış ve bunun için bir nizamnâme hazırlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. III. Selim Dönemi'nde, devletin aksayan yönlerine çare bulmak için çeşitli devlet adamlarına hazırlatılan raporlara layiha adı verilmiştir.

- **Hüccet:** Şer'i mahkemelerde sunulan kanıt, delil ya da düzenlenen hukukî belge
- **İcazet:** Diploma, kademe geçiş belgesi
- **Berat:** Atama belgesi
- **Buyruk:** Padişah emri, ferman

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Soruda B seçeneğinde verilen gelişme Lale Devri ıslahatları arasında gösterilemez. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması XIX. yüzyılda, II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşen bir gelişmedir. Askerî alanda herhangi bir ıslahatın olmadığı Lale Devri'nde daha çok kültür, sanat, edebiyat, bilim ve teknik alanlarında ıslahat yapılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. III. Ahmet Dönemi'nde (Lale Devri) Paris'e gönderilen ilk geçici elçi olan Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet'in, görev yaptığı süre içerisinde kaleme aldığı ve bir anlamda Osmanlı'nın Batı'ya açılan ilk kapısı olarak da kabul edilen eser *Sefaretname*'dir. Sefaretname, Osmanlı Devleti tarafından gönderilen elçilerin; görevlendirildikleri bölgenin siyasi, askerî, ekonomik ve kültürel yapısına dair gözlemlerini aktardıkları raporların genel adıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde, XVIII. yüzyıldan itibaren uygulanan ve vergi kaynaklarının ömür boyu kiraya verilmesi anlamına gelen Malikâne Sistemi'nde belirli bir satış bedeli vardı. Sistemin önemli bir parçası olan bu satış bedeline "muaccele" adı verilmiştir.

- **Arpalık:** Devlet memurlarına hizmetteyken maaşlarına ilaveten, görevden ayrıldıktan sonra ise bir nevi emekli maaşı olarak tahsis edilen gelir
- **Gedik:** İş yeri açma ruhsatı
- **Paşmaklık:** Osmanlılarda hanedana mensup kadınlara tahsis edilen arazi
- **Muhassıl:** Devlete ait vergi ve resimleri tahsil eden görevli

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde ilk daimî elçilikleri açması III. Selim Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu dönemde Osmanlı'nın ilk daimî elçisi olan Yusuf Agâh Efendi İngiltere'ye gönderilmiş ve kendisi Londra'da görev yapmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda öncüllerde yer alan sistemlerden sadece esham sistemi (I) Osmanlı Devleti'nde ilk kez XVIII. yüzyılda uygulamaya konulmuştur. Müsadere sistemi XV. yüzyıldan itibaren uygulanan ve Tanzimat Dönemi'nde kaldırılan bir sistemdir. Öte yandan iltizam sistemi de XV. yüzyıl ortalarından bu yana uygulanagelen ve devlete ait vergi gelirinin özel bir şahsa verilmesini öngören bir sistemdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde, 1730 yılında III. Ahmet'in tahttan indirilip yerine I. Mahmut'un getirilmesiyle sonuçlanan ve Lale Devri'nin sona ermesine neden olan gelişme Patrona Halil İsyanı'dır.

- **Buçuktepe İsyanı:** İlk yeniçeri isyanı (1446)
- **Vak'a-i Vakvakiyye:** IV. Mehmet Dönemi'nde otuzdan fazla devlet adamının idamıyla sonuçlanan isyan (Çınar Olayı)
- **Edirne Vak'ası:** 1703 yılında çıkan ve II. Mustafa'nın tahttan indirilip yerine III. Ahmet'in cülusu ile sonuçlanan ayaklanma
- **Kabakçı Mustafa İsyanı:** 1807'de Nizam-ı Cedit ve III. Selim Dönemi'ni sona erdiren isyan

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde ilk daimî elçiliklerin açılması III. Selim Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu dönemde Osmanlı'nın ilk daimî elçisi olarak Yusuf Agâh Efendi İngiltere'ye gönderilmiş ve kendisi Londra'da görev yapmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda, Fransızcanın askerî ve teknik okullarda okutulması ilk kez III. Selim Dönemi'nde başlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Soruda A seçeneğinde verilen "Sekban-ı Cedit ordusunun kurulması", III. Selim Dönemi'nde yapılan Nizam-ı Cedit yenilikleri arasında yer almaz. Sekban-ı Cedit ordusu, Yeniçeri Ocağı'na alternatif olarak XIX. yüzyılda, II. Mahmut Dönemi'nde kurulmuş düzenli ordudur. Ancak başarısız olunmuştur. Öte yandan III. Selim Dönemi'nde kurulan düzenli ordu ise Nizam-ı Cedit Ordusu'dur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nin 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın getirdiği malî yük nedeniyle oluşan bütçe açığını kapatmak amacıyla iç borçlanmaya gittiği sistemin adı Esham sistemidir. Osmanlı Devleti'nde bir iç borçlanma yöntemi olan Esham sistemi ile ilgili kanun ilk kez III. Mustafa Dönemi'nde çıkarılmıştır. Temsilî kâğıt paraya geçişin ilk adımı olarak kabul edilen bu kanun, bütçe açıklarını gidermek ve devlet harcamalarını finanse etmek için "Esham-ı Tahvilât" denilen devlet tahvillerinin satılmasını öngörmekteydi. Bu kanunun uygulamaya konması ise I. Abdülhamit Dönemi'nde, 1774'te, Küçük Kaynarca Antlaşması'nın imzalanmasından sonra olacaktır. (1775)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. 1703 yılında II. Mustafa'nın tahttan indirilmesi ve Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin katli ile sonuçlanan "Edirne Vakası" sonrasında tahtta geçen Osmanlı padişahı III. Ahmet'tir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda görülen ve öncüllerde verilen ilk özel matbaanın kurulması (II) ve ilk itfaiye örgütünün kurulması (III) III. Ahmet Dönemi'nde (Lale Devri'nde) gerçekleşmiştir. Ancak ilk daimî elçiliklerin açılması III. Selim Dönemi'nde (Nizam-ı Cedit Dönemi) gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?**

A) İlk Osmanlı bankasının faaliyete geçmesi
B) *Esham* adıyla iç borçlanmaya gidilmesi
C) Nizam-ı Cedit ordusunun kurulması
D) Kalemiye sınıfının yönetimde etkin hâle getirilmesi
E) Çiçek aşısı uygulamasının yapılması

2. **Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda matbaanın kullanılmaya başlanmasına;**

I. hattat,
II. lonca,
III. müstensih

gruplarından hangileri tepki göstermiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

3. **Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde başlatılan Nizam-ı Cedit yeniliklerine son veren isyan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Buçuktepe B) Patrona Halil
C) Çınar Vak'ası D) Çırağan Olayı
E) Kabakçı Mustafa

4. **Osmanlı Devleti'nde bestekarlığı ve yenilikçi kişiliğiyle tanınan, aynı zamanda** "Sûzi Dilârâ" **makamını bulan padişah aşağıdakilerden hangisidir?**

A) III. Selim B) III. Ahmet C) II. Mahmut
D) III. Mustafa E) I. Abdülhamit

5. **Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda giderlerini karşılamak için;**

I. Osmanlı Bankasını kurma,
II. Esham Sistemi'ni uygulama,
III. Avrupalı devletlerden borç alma

çalışmalarından hangilerini yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **I. Mahmut Dönemi'nde askerî mühendis yetiştirmek amacıyla Kont de Bonneval'in (Humbaracı Ahmet Paşa) çalışmalarıyla açılan ilk teknik subay okulu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstihkâm Okulu
B) Hendesehane
C) Mühendishane-i Berri-i Hümayun
D) Sekban-ı Cedit Ocağı
E) Mühendishane-i Bahrî-i Hümayun

7. **Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda Avrupa'dan getirilen danışman ve uzmanların** "Müslüman olmaları ve Osmanlı kıyafeti giymeleri" **şartı hangi padişah döneminde kaldırılmıştır?**

A) III. Ahmet B) III. Selim C) I. Mahmut
D) III. Mustafa E) I. Abdülhamit

8. **Osmanlı Devleti'nde Lale Devri'nde, yeniçeri ocağına bağlı olarak kurulan itfaiye örgütü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Lağımcı B) Saka C) Bostancı
D) Tulumbacı E) Redif

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisinin açıklaması, karşısında yanlış olarak verilmiştir?**

A) Nizam-ı Cedit: III. Selim Dönemi'nde kurulan Batı tarzında ordu

B) İbrahim Müteferrika: Osmanlı'da ilk Türk matbaasının kurulmasına öncülük eden kişi

C) Yirmisekiz Çelebi Mehmet: Paris'e gönderilen ilk geçici elçi

D) Patrona Halil İsyanı: Lale Devri'nin sona ermesine yol açan isyan

E) Giuseppe Donizetti: Avrupa'dan getirilen ilk askerî uzman

10. **Lale Devri'nde aşağıdaki alanların hangisiyle ilgili ıslahat yapıldığı savunulamaz?**

A) Mimari B) Sanat C) Edebiyat
D) Teknik E) Askerî

11. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. Patrona Halil,
II. Kabakçı Mustafa,
III. Mehmet Ali Paşa

isyanlarından hangileri XVIII. yüzyılda yapılan ıslahatlara tepki olarak ortaya çıkmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. **III. Selim Dönemi'nde kurulan Nizam-ı Cedit ordusunun masraflarını karşılamak amacıyla oluşturulan hazinenin adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İrad-ı Cedit B) Sekban-ı Cedit
C) Ceb-i Hümayun D) Hazine-i Hassa
E) Hazine-i Emiriye

13. **III. Selim Dönemi'nde Avusturya'ya elçi olarak gönderilen ve *Sefaretname* adlı eserinde Avrupa'daki askerî ve sosyal hayatı anlatan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yusuf Agâh Efendi

B) Yirmisekiz Mehmet Çelebi

C) Ebubekir Ratip Efendi

D) Abdülhalim Çelebi

E) Mustafa Reşit Efendi

14. **XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde herhangi bir ıslahat yapılmamıştır?**

A) III. Selim B) III. Osman C) III. Ahmet
D) III. Mustafa E) I. Abdülhamit

15. **Osmanlı Devleti'nde askerî yenilgiler sonrasında Avrupalı devletlerle siyasi ilişkiler dışında teknik ve kültürel alanlarda ilk kez temasa geçilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Lale Devri

B) Tanzimat Dönemi

C) Nizam-ı Cedit Dönemi

D) I. Meşrutiyet Dönemi

E) II. Meşrutiyet Dönemi

16. **Aşağıdakilerden hangisi, XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin yararlandığı yabancı uzmanlardan biri değildir?**

A) Saint Rémy

B) Jacques Balthazar Brun

C) Baron de Tott

D) Guiseppe Donizetti

E) Kont de Bonneval

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda A seçeneğinde verilen gelişme Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir. Osmanlı'da sarraf geleneğinden bankacılığa XIX. yüzyılda geçilmiş olup, ilk banka 1847'de "Bank-ı Dersaadet" adı ile açılmıştır. *Esham* adıyla iç borçlanmaya gidilmesi, Nizam-ı Cedit ordusunun kurulması, Kalemiye sınıfının yönetimde etkin hâle getirilmesi ve çiçek aşısı uygulamasının yapılması XVIII. yüzyılda ortaya çıkan gelişmeler arasındadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda (Lale Devri'nde) matbaanın kullanılmaya başlanması bu sektörde faaliyet gösteren çeşitli sanatçıları olumsuz etkilemiş ve tepkiyle karşılanmıştır. Matbaaya tepki gösteren sanatçılar içerisinde hat sanatıyla uğraşan hattatlar (I) ve eserleri çoğaltan müstensihler (III) yer almaktadır. Lonca örgütünün matbaacılık faaliyetleriyle bir bağlantısı yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde başlatılan Nizam-ı Cedit yeniliklerine son veren isyan 1807 yılında patlak veren Kabakçı Mustafa İsyanı'dır. Adamları vasıtasıyla baştan itibaren isyanı destekleyen, III. Selim'e ve Nizam-ı Cedit'e karşı girişilen tertiplerin içinde etkin rol oynamış olan IV. Mustafa 1807'de tahta geçirilmiştir. Kabakçı İsyanı ile başlayan yeni devir, yeniçerilerin devlet işlerine karışmaları ve her türlü aşırılıkları içinde geçen genel bir kargaşa dönemi olmuş, III. Selim'i tekrar tahta geçirmek üzere bir karşı darbe teşebbüsünde bulunan Alemdar Mustafa Paşa'nın müdahalesi ve II. Mahmud'un tahta çıkarılmasıyla sona ermiştir (28 Temmuz 1808).

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde bestekarlığı ve yenilikçi kişiliğiyle tanınan, aynı zamanda "Sûzi Dilârâ" makamını bulan padişah III. Selim'dir. Aynı zamanda usta bir tamburi ve neyzen olan III. Selim in "İlhami" mahlasını kullanarak yazdığı şiirlerden oluşan bir de *Divan*'ı vardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda giderlerini karşılamak için bir iç borçlanma sistemi olan Esham sistemini uygulamıştır. III. Mustafa Dönemi'nde konu ile ilgili kanun çıkarılmış, 1775'te I. Abdülhamit Dönemi'nde de uygulamaya konulmuştur. Fakat Osmanlı Bankasının kurulması ve Avrupalı devletlerden borç alınması XIX. yüzyılda ortaya çıkan gelişmelerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde I. Mahmut Dönemi'nde askerî mühendis yetiştirmek amacıyla Fransız asıllı Kont de Bonneval'in (Humbaracı Ahmet Paşa) çalışmalarıyla açılan ilk teknik subay okulu Hendesehane'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda Avrupa'dan getirilen danışman ve uzmanların "Müslüman olmaları ve Osmanlı kıyafeti giymeleri" şartı, I. Abdülhamit Dönemi'nde kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nde Lale Devri'nde, yeniçeri ocağına bağlı olarak kurulan itfaiye örgütü Tulumbacılar Ocağı adıyla bilinmektedir. Osmanlı Devleti'nde yangın söndürme teşkilatının kurulması ve tulumbanın kullanılması, Fransız asıllı bir mühendis olan Gerçek Dâvud (David) tarafından 1720 yılında gerçekleştirilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda E seçeneğinde verilen bilgi ve açıklama doğru değildir. Giuseppe Donizetti II. Mahmut Dönemi'nde mehterhaneyi kapatıp Muzıka-yı Hümayunu kuran yabancı uzmandır. Avrupa'dan getirilen ilk yabancı askerî uzman ise I. Mahmut Dönemi'nde ülkeye getirilen ve Humbaracı Ahmet Paşa adını alan Konte de Bonneval'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde 1718 Pasarofça Antlaşması ile başlayıp 1730 Patrona Halil İsyanı ile biten on iki yıllık döneme Lale Devri adı verilmektedir. Avrupa etkisinin ve bu tarz ıslahatların ilk kez görüldüğü bu dönemde bilim, teknik, mimari, sanat, edebiyat gibi alanlarda ıslahat yapılmış; askerlik ve hukuk gibi alanlarda ıslahat yapılmamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda yapılan ıslahatlara tepki olarak ortaya çıkan isyanalar, Patrona Halil İsyanı ve Kabakçı Mustafa İsyanı'dır. 1730 Patrona Halil İsyanı Lale Devri ıslahatlarına, 1807 Kabakçı Mustafa İsyanı da Nizam-ı Cedit ıslahatlarına tepki niteliğindedir. Öte yandan XIX. yüzyılda, II. Mahmut Dönemi'nde çıkan Mehmet Ali Paşa (Kavalalı) İsyanı'nın ıslahatlarla herhangi bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. III. Selim Dönemi'nde kurulan Nizam-ı Cedit ordusunun masraflarını karşılamak amacıyla oluşturulan hazinenin adı İrad-ı Cedit'tir. Nizam-ı Cedit hazinesi olarak bilinen İrad-ı Cedit, III. Selim'in emri ile 1793'te Nizam-ı Cedit ordusunun giderlerini karşılamak amacıyla oluşturulan bütçedir. Kabakçı Mustafa İsyanı sonucunda III. Selim'in tahttan indirilmesiyle bu hazine kaldırılmış, biriken paralar da Darphane-i Amire hazinesine devredilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. III. Selim Dönemi'nde Avusturya'ya elçi olarak gönderilen ve *Sefaretname* adlı eserinde Avrupa'daki askerî ve sosyal hayatı anlatan devlet adamı Ebubekir Ratip Efendi'dir. Ebubekir Ratip Efendi aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin son geçici Avusturya elçisidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde, XVIII. yüzyıl padişahlarından biri olan III. Osman Dönemi'nde herhangi bir ıslahat yapılmamıştır. III. Osman, 51 yıl kafes hayatı yaşayarak en uzun süre gözetim altında kalan padişah olmuştur. Musikiden ve kadınlardan hoşlanmayan III. Osman özellikle cariyelerin kendisinden uzaklaşması için ayakkabılarına demir ökçeler dahi taktırmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti'nde askerî yenilgiler sonrasında Avrupalı devletlerle siyasi ilişkiler dışında teknik ve kültürel alanlarda ilk kez temasa geçilen dönem Lale Devri'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıldan itibaren askerî alanda ilk kez yabancı uzmanlardan yararlanmış ve ordunun çeşitli birimlerinde birçok ıslahat çalışması gerçekleştirmiştir. Soruda D seçeneğinde verilen Giuseppe Donizetti (Donizetti Paşa) XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin yararlandığı yabancı uzmanlardan biri değildir. Nitekim Donizetti Paşa XIX. yüzyılda, II. Mahmut Dönemi'nde Osmanlı hizmetine girmiş bir İtalyan uzman olup Mehter Bölüğü'nü kaldırarak Muzika-i Hümayunu (askerî bando) kurmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. XVIII. yüzyıla kadar devlet, timar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. Bu yüzyıldan itibaren iltizam uygulamasından vazgeçilerek vergi kaynaklarının ömür boyu kiralandığı Malikâne Sistemi'ne geçilmiştir.

Bu durum, XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

A) Lale Devri'nin sona ermesine
B) Batılaşma hareketlerinin başlamasına
C) Âyan adı verilen nüfuz sahibi yerel güçlerin ortaya çıkmasına
D) Merkezî otoritenin güçlenmesine
E) Timar sisteminin yaygınlaşmasına

2. **Osmanlı Devleti'nde, <u>ilk kez</u> yeniçeri sayımı yaparak ulufe alım satımını yasaklayan ve cülus bahşişini kaldıran padişah aşağıdakilerden hangisidir?**

A) III. Ahmet B) III. Selim
C) I. Abdülhamit D) III. Mustafa
E) II. Abdülhamit

3. **Osmanlı tarihinde "1718-1730" yılları arasındaki dönem aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılmaktadır?**

A) Fetret B) Tanzimat C) İstibdat
D) Meşrutiyet E) Lale

4. **Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılın sonlarına doğru aşağıdaki devletlerden hangisine karşı İngiltere ve Rusya'nın desteğini alarak <u>ilk kez</u> denge siyaseti izlemiştir?**

A) İtalya B) Fransa C) İspanya
D) Avusturya E) Lehistan

5. **Aşağıdakilerden hangisi III. Selim Dönemi'ne ait gelişmelerden biridir?**

A) Sekban-ı Cedit ordusunun kurulması
B) İlk devlet matbaasının kurulması
C) Cülus bahşişi uygulamasına son verilmesi
D) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması
E) İlk posta teşkilatının kurulması

6. **Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren divan toplantılarının yapıldığı yer aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Enderun B) Bâb-ı Âli
C) Kubbealtı D) Babüssaade
E) Bâb-ı Meşihat

7. **Aşağıdakilerden hangisi XVIII. yüzyıl ıslahatlarının özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Bir devlet politikası haline gelememiştir.
B) Avrupa'daki gelişmeler ilk kez örnek alınmıştır.
C) Daha çok askerî alanda yapılmıştır.
D) Halk tarafından önemli ölçüde desteklenmiştir.
E) Yeniçerilerin tepkisiyle karşılaşmıştır.

8. **Osmanlı Devleti, aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir?**

A) Yaş B) Belgrat
C) Pasarofça D) İstanbul
E) Küçük Kaynarca

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. İznik,

II. Bursa,

III. Yalova

şehirlerinden hangilerinde Lale Devri'nde bir kâğıt fabrikası açılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. **Osmanlı Devleti'nde 1718-1730 yıllarında görev yapan Lale Devri'nin ünlü sadrazamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kuyucu Murat Paşa
B) Halil Hamit Paşa
C) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
D) Baltacı Mehmet Paşa
E) Nevşehirli Damat İbrahim Paşa

11. **Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde kurulan Nizam-ı Cedit ordusu ilk başarısını aşağıdaki devletlerden hangisine karşı elde etmiştir?**

A) İtalya B) Fransa C) İngiltere
D) Avusturya E) Rusya

12. **Osmanlı tarihinde görülen;**

I. Edirne Vak'ası (1703),

II. Patrona Halil İsyanı (1730),

III. Kabakçı Mustafa İsyanı (1807)

olaylarından hangileri taht değişikliğiyle sonuçlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

13. **Osmanlı Devleti'nde Nizam-ı Cedit ordusunda yer alarak 1799'da Fransızlara karşı Akka Kalesi'ni başarılı bir şekilde savunan komutan ve devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çoban Mustafa Paşa
B) Hacı İvaz Paşa
C) Gazi Hasan Paşa
D) Cezzar Ahmet Paşa
E) Damat İbrahim Paşa

14. **1770'te** "Çeşme Baskını" **ile Osmanlı donanmasını imha eden devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Venedik B) Fransa C) İngiltere
D) Avusturya E) Rusya

15. Osmanlı Devleti, Avrupa başkentlerinde ilk daimî elçilikleri III. Selim Dönemi'nde açmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu gelişmenin sonuçlarından biri olduğu söylenemez?

A) Avrupa ülkeleri ile ilişkilerin gelişmesi
B) Azınlıklara yönelik hoşgörünün giderek artması
C) Devletin dış istihbarat bilgisinin gelişmesi
D) Avrupa'daki gelişmelerin Osmanlı'ya etkisinin artması
E) Batı diplomasisinin durumu hakkında bilgi edinilmesi

16. **Osmanlı Devleti'nin daha önce Fransızlara verdiği kapitülasyonları 1740 yılında imzaladığı antlaşma ile sürekli hale getiren Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I. Mahmut B) III. Ahmet
C) I. Abdülhamit D) III. Mustafa
E) III. Selim

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. XVIII. yüzyıla kadar devlet, timar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. Bu yüzyıldan itibaren iltizam uygulamasından vazgeçilerek vergi kaynaklarının ömür boyu kiralandığı Malikâne Sistemi'ne geçilmiştir. Bu durum, XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde "Âyan" adı verilen nüfuz sahibi yerel güçlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Osmanlı Devleti'nde, ilk kez yeniçeri sayımı yaparak ulufe alım satımını yasaklayan ve cülus bahşişini kaldıran padişah I. Abdülhamit'tir. Bu gelişmeler yeniçerileri olumsuz etkilemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Osmanlı tarihinde "1718-1730" yılları arasındaki dönem Lale Devri olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemin;

- Başlangıcı olarak kabul edilen gelişme - 1718 Pasarofça Antlaşması'dır.
- Bitişi olarak kabul edilen gelişme - 1730 Patrona Halil İsyanı'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılın sonlarına doğru İngiltere ve Rusya'nın desteğini alarak Fransa'ya karşı ilk kez denge siyaseti izlemiştir. Fransa imparatoru Napolyon'un, İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısı kesmek ve Doğu Akdeniz kıyılarına yerleşmek için 1798 yılında Mısır'ı işgal etmesi üzerine dönemin padişahı III. Selim ilk kez "denge" siyasetine başvurmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Soruda B seçeneğinde verilen gelişme III. Selim Dönemi'ne ait gelişmelerden biridir. İlk devlet matbaası "Matbaa-i Amire" adıyla bu dönemde kurulmuştur.

- Sekban-ı Cedit ordusunun kurulması - II. Mahmut
- Cülus bahşişine son verilmesi - I. Abdülhamit
- Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması - II. Mahmut
- İlk posta teşkilatının kurulması - II. Mahmut

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren divan toplantıları, sadrazamın konağı olan ve bu dönemde "hükûmet" olarak nitelendirilen Bâb-ı Âli'de yapılmıştır.

- **Enderun:** İç saray olup, devlet adamı yetiştirilir.
- **Kubbealtı:** Klâsik Dönem'de Birun adı verilen dış sarayda divan toplantılarının yapıldığı yerdir.
- **Babüssaade:** Sarayda Enderun ile Birun kısımlarını birbirine bağlayan bölümdür.
- **Bâb-ı Meşihat:** II. Mahmut Dönemi'nde şeyhülislamlık makamının aldığı isimdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda yapılan ıslahatların özellikleri arasında D seçeneğinde verilen "Halk tarafından desteklenmesi" yoktur.

XVIII. yüzyıl ıslahatlarının özellikleri şunlardır:

- Islahatlarda ilk kez Avrupa örnek alınmıştır.
- Daha çok askerî alanda ıslahat yapılmıştır. (Dikkat! Lâle Devri hariç!)
- Islahatlar kişilere bağlı kalmış, bir devlet politikası haline gelememiş ve halka inilememiştir.
- Halkın desteği alınmamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti, III. Selim Dönemi'nde (1792'de) imzaladığı Yaş Antlaşması ile Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin Kırım üzerindeki bütün haklarını kaybetmesi ile Ruslar, Karadeniz yoluyla İstanbul ve Boğazları tehdit edebilecek güce ulaşmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti'nde matbaacılık, İbrahim Müteferrika ile Sait Efendi'nin girişimleriyle ilk özel matbaanın kurulmasıyla Lale Devri'nde başlamıştır. Bu noktada aynı dönemde ayrıca, kâğıt ihtiyacını karşılamak için Yalova'da (III) bir kâğıt fabrikası açılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nde 1718-1730 yıllarında görev yapan Lale Devri'nin ünlü sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'dır. Devlete birçok konuda hizmeti geçen İbrahim Paşa Patrona Halil İsyanı adı verilen olayın içine sürüklenmiş ve 1730'da patlak veren, bir bakıma halk ayaklanması sayılabilecek olayları bastıramadığı için padişah III. Ahmet'in gözünden düşmüştür. III. Ahmet, Patrona Halil ile Muslu Beşe gibi zorbaların ısrarı karşısında, çok sevdiği damadı İbrahim Paşa'yı feda etmek zorunda kalmıştır. İbrahim Paşa'nın cesedi parçalanmış bir halde Sultanahmet Meydanı'nda III. Ahmet Çeşmesi civarına terkedilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde 1793'te kurulan Nizam-ı Cedit ordusu, 1798'de Cezzar (Kasap) Ahmet Paşa komutasında Fransızlara karşı Akka Kalesi'ni savunmuş ve ilk zaferini elde etmiştir. Akka mağlubiyeti sonrasında Napolyon "*Eğer Türkler beni Akka Kalesi önünde durdurmasaydı bütün Doğu'yu ele geçirmek işten bile olmayacaktı. Ancak kader, Akka'da beni bir ihtiyarın (Cezzar Ahmet Paşa) oyuncağı etti.*" demiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde görülen ve soruda öncüllerde verilen her üç olay da taht değişikliğiyle sonuçlanmıştır. Şöyle ki;

- **Edirne Vak'ası (1703):** II. Mustafa tahttan indirildi ve yerine III. Ahmet tahta çıkarıldı.
- **Patrona Halil İsyanı (1730):** III. Ahmet tahttan indirildi ve yerine I. Mahmut tahta çıkarıldı.
- **Kabakçı Mustafa İsyanı (1807):** III. Selim tahttan indirildi ve yerine IV. Mustafa tahta çıkarıldı. Akabinde de II. Mahmut tahta çıkacak.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde Nizam-ı Cedit ordusunda yer alarak, günümüzde İsrail'in sınırları içerisinde yer alan Akka Kalesi'ni 1799'da Fransızlara karşı başarılı bir şekilde savunan ve Napolyon'un "*Eğer Türkler beni Akka önlerinde durdurmasaydı, bütün Doğu'yu ele geçirmek işten bile olmayacaktı. Ancak kader, Akka'da beni bir ihtiyarın oyuncağı etti.*" şeklinde nitelendirdiği Osmanlı devlet adamı, "Cezzar (Deve Kasabı)" lakabıyla da bilinen Ahmet Paşa'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. 1770'te "Çeşme Baskını" ile Osmanlı donanmasını imha eden devlet Rusya'dır. Çeşme Olayı, Akdeniz'de faaliyet gösteren Rus donanmasının 1770'te Çeşme Limanı önlerinde Osmanlı donanmasını yaktığı deniz savaşıdır. Rus filosunun Osmanlı donanmasının tahribinden sonra 1774'e kadar Akdeniz'de ve Ege'de gösterdiği faaliyetler Küçük Kaynarca Antlaşması'nın imzalanmasında önemli bir etken olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti, izlediği denge siyaseti doğrultusunda Avrupa'da ilk daimî elçilikleri III. Selim Dönemi'nde açmıştır. Soruda B seçeneğinde verilen "Azınlıklara yönelik hoşgörünün giderek artması" bu gelişmenin sonuçlarından biri değildir. İlk daimî elçiliklerin açılmasıyla birlikte; Avrupa ülkeleri ile ilişkilerin gelişmiş, devletin dış istihbarat bilgisi artmış, Avrupa'daki gelişmelerin Osmanlı'ya etkisi artmış ve Batı diplomasisinin durumu hakkında bilgi edinebilme imkânı sağlanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nin daha önce Fransızlara verdiği kapitülasyonları 1740 yılında imzaladığı antlaşma ile sürekli hale getiren Osmanlı padişahı I. Mahmut'tur. 1739 Belgrad Antlaşması'na arabuluculuk yapan Fransa'yla I. Mahmut Dönemi'nde 28 Mayıs 1740'ta sözleşme imzalanmış ve kapitülasyonlar sürekli hale getirilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti için 1853 yılında S. Petersburg'da düzenlenen bir konferansta** "Hasta Adam" **nitelendirmesini yapan devlet adamı aşağıdaki devletlerden hangisinin temsilcisidir?**

A) Rusya B) İngiltere C) Fransa
D) Almanya E) Avusturya

2. **1829 Edirne Antlaşması ile bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı Devleti'nden ayrılan ilk azınlık aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sırplar B) Macarlar
C) Yunanlılar D) Bulgarlar
E) Arnavutlar

3. **Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanının bir sonucu olarak 1833 yılında Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kütahya Antlaşması
B) Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi
C) Ayastefanos Antlaşması
D) Hünkâr İskelesi Antlaşması
E) Londra Boğazlar Sözleşmesi

4. **Osmanlı Devleti,** "Elviye-i Selase" **olarak adlandırılan Kars, Ardahan ve Batum'u ilk kez aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin koşulları gereğince savaş tazminatı olarak Rusya'ya bırakmıştır?**

A) Paris B) Kütahya C) Edirne
D) Bükreş E) Berlin

5. **Aşağıdakilerden hangisi Rusya'nın, Balkanlar'daki Ortodoks ve Slav toplulukları kışkırtma politikasının da etkisiyle XIX. yüzyılda bağımsız olan devletlerden biri değildir?**

A) Sırbistan B) Yunanistan
C) Karadağ D) Arnavutluk
E) Romanya

6. **Osmanlı Devleti'nin, Mısır Sorunu'nun çözümü için İngiltere'den destek istemesi aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?**

A) Londra Konferansı'nın toplanmasına
B) Paris Antlaşması'nın imzalanmasına
C) Boğazlar Sorunu'nun ortaya çıkmasına
D) Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın imzalanmasına
E) Balta Limanı Sözleşmesi'nin imzalanmasına

7. **1833'te Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın sonucu olarak ortaya çıkan sorun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şark meselesi B) Ermeni sorunu
C) Mübadele sorunu D) Boğazlar sorunu
E) Azınlıklar sorunu

8. **Osmanlı Devleti'nin, XIX. yüzyılda** "Kutsal Yerler Sorunu" **nedeniyle mücadele ettiği devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rusya B) İngiltere C) Fransa
D) İtalya E) Avusturya

CBA Yayınları

9. **V. Murat'ı tekrar tahta çıkarmak amacıyla Genç Osmanlılar Cemiyeti üyelerinden Ali Suavi öncülüğünde 20 Mayıs 1878'de gerçekleşen olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çırağan Baskını
B) Çınar Olayı
C) Babıali Baskını
D) Kuleli Olayı
E) Beylerbeyi Olayı

10. "Millet-i Sadıka" **olarak nitelendirilen Ermeniler, Osmanlı Devleti'ne karşı ilk kez aşağıdaki gelişmelerden hangisi sırasında isyan etmişlerdir?**

A) Kırım Savaşı
B) 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı
C) Islahat Fermanı'nın ilanı
D) Meclis-i Mebusanın açılması
E) Mehmet Ali Paşa İsyanı

11. **Osmanlı Devleti, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın ayaklanması karşısında ilk kez aşağıdaki devletlerden hangisine yakınlaşmıştır?**

A) Rusya B) İngiltere C) Avusturya
D) Fransa E) Venedik

12. **Akdeniz'deki mevcut konumunu güçlendirmek isteyen Fransa'nın, 1830'da aşağıdaki yerlerden hangisini işgal etmesiyle Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'da ilk kez toprak kaybetmiştir?**

A) Fas B) Tunus C) Cezayir
D) Mısır E) Trablusgarp

13. **1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Ruslara karşı 145 gün Plevne savunmasında yer alarak** "Plevne Kahramanı" **unvanı alan ünlü komutan ve devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tayyar Paşa B) Fahreddin Paşa
C) Cezzar Ahmet Paşa D) Hüseyin Paşa
E) Gazi Osman Paşa

14. **1878'de imzalanan Berlin Antlaşması ile;**

I. Sırbistan,
II. Romanya,
III. Yunanistan

devletlerinden hangileri bağımsızlık kazanmıştır?

A) Yalnız I B) Yanız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. **93 Harbi'nde Ruslara karşı Aziziye Tabyası'nda yer alarak Erzurum ve çevresinde Rus işgalinin engellenmesinde önemli rol üstlenen kadın kahraman aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kara Fatma B) Nene Hatun
C) Nazife Kadın D) Gördesli Makbule
E) Tayyar Rahmiye

16. **XIX. yüzyılda Kars, Ardahan, Batum'un kaybedilmesine ve Sırbistan, Romanya, Karadağ'ın bağımsızlıklarını kazanmalarına neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mora İsyanı
B) Kırım Savaşı
C) 93 Harbi (Osmanlı-Rus Savaşı)
D) 31 Mart Vak'ası
E) Mehmet Ali Paşa İsyanı

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti için 1853 yılında S. Petersburg'da düzenlenen bir konferansta "Hasta Adam" nitelendirmesini yapan devlet adamı Rusya Çarı I. Nikola'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı sonrasında, 14 Eylül 1829 tarihinde imzalanan Edirne Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanan ilk Balkan devleti Yunanistan olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanının bir sonucu olarak 1833 yılında Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan antlaşma Hünkâr İskelesi Antlaşması'dır. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan bu antlaşmaya göre; Rusya herhangi bir saldırıya uğradığında, Osmanlı Devleti Boğazları Rusya lehine kapatacak ve bu antlaşma sekiz yıl geçerli olacaktı. Bu antlaşma ile Rusya'ya birtakım hakların verilmesi İngiltere ve Fransa'yı rahatsız etmiş, böylece Boğazlar Sorunu ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti, "Elviye-i Selase" olarak adlandırılan Kars, Ardahan ve Batum'u ilk kez Berlin Antlaşması'nın koşulları gereğince savaş tazminatı olarak Rusya'ya bırakmıştır. Rusya'nın güçlenmesinden rahatsız olan İngiltere, Avusturya ve Almanya'nın baskısıyla imzalanan Berlin Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılda imzaladığı şartları en ağır antlaşma olarak değerlendirilir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Soruda D seçeneğinde verilen Arnavutluk, Rusya'nın, Balkanlar'daki Ortodoks ve Slav toplulukları kışkırtma politikasının da etkisiyle XIX. yüzyılda bağımsız olan devletlerden biri değildir. Arnavutluk, Birinci Balkan Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanan son Balkan devleti olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nin, Mısır Sorunu'nun çözümü için İngiltere'den destek istemesi 1838'de İngiltere ile Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi'nin imzalanmasına yol açmıştır. Tekel usulünü kaldıran ve gümrük oranlarını düşüren bu antlaşmanın uygulanması, Avrupa konsoloslarının gösterdikleri ilgiye ve büyük devletlerin Osmanlı Devleti'ne uyguladıkları baskıya atfedilir. Bu görüş, sebep ve neticeyi birbirine karıştırmaktadır. Zira serbest ticaret bu dönemde iyice ilerlemişti. Aslında antlaşma serbest ticareti başlatmamış, sadece onaylamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. 1833'te Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın sonucu olarak ortaya çıkan sorun Boğazlar sorunudur. Mısır meselesi böylece uluslararası gündeme Boğazlar meselesini çıkarmıştır. 1841'de Londra'da yapılan toplantıda Londra Boğazlar Sözleşmesi imzalanmış ve sekiz yıllık süresi sona eren Hünkâr İskelesi Antlaşması yenilenmemiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nin, XIX. yüzyılda "Kutsal Yerler Sorunu" nedeniyle mücadele ettiği devlet Rusya'dır. 1853 Kırım Savaşı Osmanlı topraklarının paylaşılması için önemli görüşmelerin yapıldığı bir dönemin sonucunda ortaya çıkmıştır. Savaşın görünen nedeni Kudüs'te bulunan "Kutsal Yerler" ile ilgili Ortodokslar ve Katolikler arasındaki anlaşmazlıklardan kaynaklanan sorunlar olmuştur. Ancak bir süre sonra bu sorun sadece bir neden olarak kalmış ve Kırım Savaşı Avrupalı devletlerin çıkar mücadeleleri haline gelmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Sarayda hapis tutulan V. Murat'ı kurtarmak ve onu tekrar tahta çıkarmak amacıyla Genç Osmanlılar Cemiyeti üyelerinden Ali Suavi öncülüğünde 20 Mayıs 1878'de gerçekleşen olay Çırağan Baskını olarak adlandırılır. 300-400 kişilik bir muhacir grubuyla Çırağan Sarayı'nı basan Ali Suavi bu olay sürecinde öldürülmüştür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. "Millet-i Sadıka" olarak nitelendirilen Ermeniler, Osmanlı Devleti'ne karşı ilk kez 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) sırasında isyan etmişlerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanı karşısında ilk kez Rusya'ya yakınlaşmıştır. II. Mahmut bu yakınlaşmanın bir sonucu olarak "Denize düşen, yılana sarılır." diyerek Rusya ile 1833 yılında Hünkâr İskelesi Antlaşması'nı imzalamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Akdeniz'deki mevcut konumunu güçlendirmek isteyen Fransa'nın 1830'da Cezayir'i işgal etmesiyle Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'da ilk kez toprak kaybetmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Ruslara karşı 145 gün Plevne savunmasında yer alarak "Plevne Kahramanı" unvanı alan ünlü komutan ve devlet adamı Gazi Osman Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. 1878'de imzalanan Berlin Antlaşması ile bağımsızlık kazanan Balkan devletleri; Sırbistan (I), Karadağ ve Romanya'dır. (II) Bu devletleri "**SaKaR**" şeklinde kodlayabilirsiniz. Öte yandan Yunanistan daha önce 1829 Edirne Antlaşması ile bağımsızlığını kazanan ilk azınlık olmuştu.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. 93 Harbi'nde Ruslara karşı Aziziye Tabyası'nda yer alarak Erzurum ve çevresinde Rus işgalinin engellenmesinde önemli rol üstlenen kadın kahraman Nene Hatun'dur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. XIX. yüzyılda Kars, Ardahan, Batum'un kaybedilmesine ve Sırbistan, Romanya, Karadağ'ın bağımsızlıklarını kazanmalarına neden olan gelişme, 93 Harbi olarak da bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'dır. Nitekim bu savaş sonrasında Rusya'nın güçlenmesinden rahatsız olan İngiltere, Avusturya ve Almanya'nın baskısıyla Berlin Antlaşması imzalanmış ve Osmanlı ciddi kayıplar vermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti'nde** "Mürur Tezkiresi" **adıyla da bilinen belgeyle İstanbul için ilk kez vize uygulaması aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde başlamıştır?**

A) II. Mahmut B) Vahdettin
C) II. Abdülhamit D) Abdülaziz
E) Abdülmecit

2. **XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde görülen;**

I. Sened-i İttifak,
II. Birinci Meşrutiyet,
III. Tanzimat Fermanı

gelişmelerinden hangilerinin Osmanlıcılık fikri doğrultusunda gerçekleştiği söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. **Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf hattını kuran ve telgrafın mucidi Samuel Morse'un** "O, bu nişanı ve tebrikiyle icadımın değerini anlayan Avrupalı ilk büyük insan olmuştur." **şeklinde bahsettiği Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Mahmut B) Abdülmecit
C) II. Abdülhamit D) Abdülaziz
E) V. Mehmet Reşat

4. **Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut'un tahta çıkmasında ve Âyanlarla 1808'de Sened-i İttifak'ın imzalanmasında etkili olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mithat Paşa
B) Tevfik Paşa
C) Ahmet Cevdet Paşa
D) Mustafa Reşit Paşa
E) Alemdar Mustafa Paşa

5. **Osmanlı Devleti'nde, XIX. yüzyılda ilk olarak dil ve tarih alanlarındaki yayın faaliyetleriyle ortaya çıkan fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Batıcılık
B) İslamcılık
C) Osmanlıcılık
D) Türkçülük
E) Adem-i merkeziyetçilik

6. **XIX. yüzyılda; Girit'e özerklik verilmesi, Rumcanın resmî dil kabul edilmesi ve Girit Rumlarına vergi muafiyeti getirilmesi gibi ayrıcalıklar aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır?**

A) Islahat Fermanı B) Sened-i İttifak
C) Halepa Fermanı D) Tanzimat Fermanı
E) Kanunuesasi

7. **Osmanlı Devleti'nde Abdülmecit Dönemi'nde çıkarılan ve aynı zamanda Şinasi'nin başyazarlığını yaptığı ilk özel gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Tasvir-i Efkâr* B) *Ceride-i Havadis*
C) *Takvim-i Vekayi* D) *Tercüman-ı Ahval*
E) *Ceride-i Mehâkim*

8. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde Divanıhümayun kaldırılmış ve nazırlıklar oluşturulmuştur.

Buna göre reisülküttaplık, aşağıdaki nazırlıklardan hangisine dönüştürülmüştür?

A) Dahiliye B) Harbiye C) Hariciye
C) Adliye E) Maarif

CBA Yayınları

9. "Gülhane-i Hatt-ı Hümayun" **adıyla da bilinen 1839 tarihli Tanzimat Fermanı'nın hazırlanmasında etkili olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tevfik Paşa B) Mithat Paşa
C) Mustafa Reşit Paşa D) Ahmet Vefik Paşa
E) Halil Hamit Paşa

10. **Aşağıda verilen padişah ve dönemindeki gelişme eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) III. Selim – Nizam-ı Cedit ordusunun kurulması
B) Abdülmecit – Tanzimat Fermanı'nın ilanı
C) II. Mahmut – Vak'a-i Hayriye'nin yaşanması
D) Abdülaziz – İlk yurt dışı seyahate çıkılması
E) II. Abdülhamit – İlk nüfus sayımının yapılması

11. **Osmanlı Devleti'nin 1881'den itibaren dış borçlarını ödeyemez duruma gelmesinin;**

I. ilk Osmanlı bankasının açılması,
II. kapitülasyonların sınırlandırılması,
III. Muharrem Kararnamesi'nin yayımlanması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **II. Abdülhamit'in, Osmanlı Devleti'ne gelen Japon heyetine karşılık 1889'da Japonya'ya gönderdiği ve dönüş yolunda batarak müretteb atının çoğunun şehit olduğu gemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yavuz B) Ertuğrul C) Gülcemal
C) Alemdar E) Hamidiye

13. **1868'de Fransız modeli temel alınarak kurulan ve adli yargıda temyiz görevini yerine getiren Divân-ı Ahkâm-ı Adliye günümüzde hangi kuruluşun temelini oluşturmaktadır?**

A) Danıştay B) Yargıtay
C) Sayıştay D) Bakanlar Kurulu
E) Anayasa Mahkemesi

14. **Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde çıkarılan ilk resmî gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Tasvir-i Efkâr* B) *Ceride-i Havadis*
C) *Tercüman-ı Ahval* D) *Takvim-i Vekayi*
E) *Ceride-i Resmiye*

CBA Yayınları

15. **Osmanlı Devleti'nde, Fransa örnek alınarak idari yargı ve danışma organı olarak 1868 yılında oluşturulan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Divan-ı Ahkâm-ı Adliye
B) Şûray-ı Devlet
C) Meclis-i Vâla-yı Ahkâm-ı Adliye
D) Encümen-i Daniş
E) Meclis-i Âli-i Tanzimat

16. **Osmanlı Devleti'nde Âyanların ve eyalet valilerinin padişaha bağlılık bildirdiği 1808 tarihli belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mecelle B) Sened-i İttifak
C) Islahat Fermanı D) Kanunuesasi
E) Tanzimat Fermanı

ÇÖZÜMLER

1. Osmanlı Devleti'nde "Mürur Tezkiresi" adıyla da bilinen belgeyle İstanbul için ilk kez vize uygulaması II. Mahmut Dönemi'nde başlamıştır. Osmanlı topraklarında seyahat etmek isteyen yerli ve yabancı herkes seyahat için bir izin tezkiresi almak mecburiyetindeydi. XVI. yüzyılda "yol hükmü" denilen bu belge XIX. yüzyılda "mürur tezkiresi" adıyla anılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde görülen ve soruda öncüllerde yer alan Sened-i İttifak (I) Osmanlıcılık fikri doğrultusunda gerçekleşen bir olay değildir. Osmanlıcılık fikri doğrultusunda; Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Birinci Meşrutiyet gelişmeleri yaşanmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf hattını kuran ve telgrafın mucidi Samuel Morse'un "O, bu nişanı ve tebrikiyle icadımın değerini anlayan Avrupalı ilk büyük insan olmuştur." şeklinde bahsettiği Osmanlı padişahı Abdülmecit'tir. Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf hattı, Abdülmecit Dönemi'nde, 1855 yılında İstanbul-Edirne-Şumnu arasında kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut'un tahta çıkmasında ve Âyanlarla 1808'de Sened-i İttifak'ın imzalanmasında etkili olan devlet adamı Rusçuk Âyanı Alemdar Mustafa Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde, XIX. yüzyılda ilk olarak dil ve tarih alanlarındaki yayın faaliyetleriyle ortaya çıkan fikir akımı Türkçülük'tür. Nitekim bu akımın temsilcileri dil ve tarih alanlarında yaptıkları çalışmalarla ön plana çıkmışlardır. (Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, Yusuf Akçura vb.)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. XIX. yüzyılda; Girit'e özerklik verilmesi, Rumcanın resmî dil kabul edilmesi ve Girit Rumlarına vergi muafiyeti getirilmesi gibi ayrıcalıklar 1878 tarihli Halepa Fermanı'nın kapsamındadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti'nde Abdülmecit Dönemi'nde çıkarılan ve aynı zamanda Şinasi'nin başyazarlığını yaptığı ilk özel gazete *Tercüman-ı Ahval*'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde Divanıhümayun kaldırılmış ve nazırlıklar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda reisülküttaplık Hariciye Nazırlığına (Dışişleri Bakanlığı) dönüştürülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. "Gülhane-i Hatt-ı Hümayun" adıyla da bilinen 1839 tarihli Tanzimat Fermanı'nın hazırlanmasında etkili olan ve bu fermanı Gülhane Parkı'nda okuyarak halka duyuran dönemin Hariciye Nazırı Mustafa Reşit Paşa'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Soruda E seçeneğinde verilen padişah ve dönemindeki gelişme eşleştirmesi yanlıştır. İlk nüfus sayımının yapılması II. Abdülhamit değil II. Mahmut Dönemi'ndedir. Askerî amaçlı olarak 1831'de yapılan ilk nüfus sayımında sadece erkekler ve hayvanlar sayılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nin 1881'den itibaren dış borçlarını ödeyemez duruma gelmesi, Avrupalı devletlerin etkisiyle Muharrem Kararnamesi'nin yayımlanmasına yol açmıştır. Bu kararname doğrultusunda Osmanlı Devleti'nde Düyûn-ı Umumiye İdaresi kurulmuş ve Osmanlı'nın önemli vergi gelirlerine el konulmuştur. Öte yandan ilk Osmanlı bankası 1847 yılında açıldığından ve kapitülasyonların etkisi arttığından I. ve II. öncülün verilen durumla bağlantısı yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12.

II. Abdülhamit'in, Osmanlı Devleti'ne gelen Japon heyetine karşılık 1889'da Japonya'ya gönderdiği ve dönüş yolunda batarak mürettebatının çoğunun şehit olduğu gemi Ertuğrul Firkateyni'dir. Kushimoto açıklarında tayfuna yakalanan Ertuğrul Firkateyni 16 Eylül 1890'da kayalara çarparak batmış, kazadan sadece 69 denizci kurtulabilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. 1868'de Fransız modeli temel alınarak kurulan ve adli yargıda temyiz görevini yerine getiren Divân-ı Ahkâm-ı Adliye günümüzde Yargıtayın temelini oluşturmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde çıkarılan ilk resmî gazete *Takvim-i Vekayi*'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

15. Osmanlı Devleti'nde, Fransa örnek alınarak idari yargı ve danışma organı olarak 1868 yılında oluşturulan kurum Şûra-yı Devlettir. Şûra-yı Devlet günümüzde Danıştayın temelini oluşturmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nde Âyanların ve eyalet valilerinin padişaha bağlılık bildirdiği 1808 tarihli belge Sened-i İttifak'tır. Bu belgeyle Âyanlar ve eyalet valileri padişaha bağlılıklarını bildirmiş, padişah da eyaletlere adil ve eşit vergiler salmayı taahhüt etmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

1. **Aşağıda verilen padişah-ıslahat eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) II. Mahmut – Nazırlıkların kurulması
B) Abdülmecit – Islahat Fermanı'nın ilanı
C) III. Selim – Meşveret Meclisi'nin açılması
D) II. Abdülhamit – Ziraat Bankası'nın kurulması
E) Abdülaziz – İlk kâğıt paranın basılması

2. **1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'nda,** "Kimse yargılanmadan cezalandırılamaz. Dil, din, ırk ayrımı olmaksızın herkes yasalar önünde eşittir." **ifadesine yer verilmesi Osmanlı Devleti'nin;**

I. İslamcılık,
II. Türkçülük,
III. Osmanlıcılık

fikir akımlarından hangilerini uygulamaya çalıştığına kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. **Tanzimat Fermanı'nın ilanında;**

I. milliyetçilik akımının etkilerini azaltmak,
II. teokratik devlet yapılanmasını güçlendirmek,
III. Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını önlemek

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. **1876 Kanunuesasi'nin hazırlanmasında komisyon başkanı olarak görev alan dönemin sadrazamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mithat Paşa
B) Ahmet Vefik Paşa
C) Halil Hamit Paşa
D) Mustafa Reşit Paşa
E) Alemdar Mustafa Paşa

5. **Tanzimat Dönemi'nde;**

I. *Takvim-i Vekayi,*
II. *Ceride-i Havadis,*
III. *Tercüman-ı Ahval*

gazetelerinden hangileri çıkarılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayrimüslim tebaaya devlet memuru olabilme ve il genel meclislerine katılma hakkı aşağıdakilerden hangisiyle verilmiştir?**

A) Sened-i İttifak B) Mecelle
C) Islahat Fermanı D) Kanunuesasi
E) Tanzimat Fermanı

7. I. Mısır
II. Cezayir
III. Trablusgarp

Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılda kaybettiği yerler arasındadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Osmanlı Devleti'nde ilk kez yurt içi seyahatlere çıkan ve portresini devlet dairelerine astıran padişah aşağıdakilerden hangisidir?**

A) II. Mahmut B) Abdülmecit
C) II. Abdülhamit D) Abdülaziz
E) Vahdettin

CBA Yayınları

9. **II. Abdülhamit Dönemi'nde Doğu Anadolu'da merkezî otoriteyi sağlamak ve bölgede çıkan Ermeni isyanlarını bastırmak amacıyla kurulan askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redif Birlikleri B) Avcı Taburları
C) Hamidiye Alayları D) Hilafet Ordusu
E) Halaskâr Zabitan

10. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıcılık fikir akımının temsilcilerinden biri değildir?**

A) Şinasi B) Mithat Paşa
C) Namık Kemal D) Sait Halim Paşa
E) Mustafa Reşit Paşa

11. 1876'da Kanunuesasi'nin ilan edilmesiyle açılan Mebusan Meclisi, farklı din ve millete mensup vekillerden oluşmaktaydı. Kadınların yer almadığı bu mecliste siyasi partiler de yoktu. Ayrıca seçmen olabilmek için belirli bir gelire sahip olma şartı da aranmaktaydı.

Yukarıda verilen bilgilere göre, Mebusan Meclisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Halk padişahın yanında yönetime katılmıştır.
B) Yenilikler halkın desteğiyle gerçekleştirilmiştir.
C) Demokrasi tam olarak gerçekleştirilememiştir.
D) Mecliste farklı milletlerin temsilcileri yer almıştır.
E) Halkçı olmayan uygulamalar görülmüştür.

12. **Osmanlı Devleti'nde Enderun Mektebinin zamanla önemini kaybetmesi üzerine, bu kurumun yerine XIX. yüzyılda devlete memur yetiştirmek için açılan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hendesehane B) Darülfünun
C) Darülmuallimin D) Mekteb-i Harbiye
E) Mekteb-i Maarif-i Adliye

13. **Aşağıdakilerden hangisi I. Meşrutiyet Dönemi'nin özelliklerinden biri değildir?**

A) Mutlak hâkimiyet anlayışının sarsılması
B) İlk kez siyasi partilerin ortaya çıkması
C) Halkın yönetime kısıtlı da olsa katılması
D) Anayasal devlet düzeninin oluşturulması
E) Osmanlıcılık politikasının benimsenmesi

14. **Osmanlı Devleti'nde mahkemelere ilişkin kanunları ve yargı kararlarını yayımlamak için 1873'te çıkarılan gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Ceride-i Mehâkim* B) *Tasvir-i Efkâr*
C) *Takvim-i Vekayi* D) *Tercümân-ı Ahval*
E) *Ceride-i Havadis*

15. **1868-1878 yılları arasında 16 bölüm halinde hazırlanan ve ilk Osmanlı Medeni Kanunu olarak kabul edilen *Mecelle*'nin komisyon başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mithat Paşa
B) Koca Yusuf Paşa
C) Mustafa Reşit Paşa
D) Ahmet Cevdet Paşa
E) Mahmut Şevket Paşa

16. *Takvim-i Vekayi* gazetesi 5.000'e yakın basımıyla ülkenin her köşesine gitmiş, Avrupa'daki gelişmeleri aktarmış, Fransızca, Rumca, Ermenice, Arapça ve Farsça nüshalarıyla her kesime hitap ederek sadece resmî tebliğ yayımlanan bir araç olmaktan çıkmıştır.

Buna göre;

I. Basın üzerinde sansür uygulanmıştır.
II. *Takvim-i Vekayi* sadece devletin resmî yayın organı değildir.
III. Kültürel etkileşimin artmasına basının da katkısı olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda E seçeneğinde verilen padişah-ıslahat eşleştirmesi yanlıştır. Nitekim Osmanlı Devleti'nde ilk kâğıt paranın basılması Abdülaziz değil Sultan Abdülmecit Dönemi'nde gerçekleşen bir olaydır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'nda, "Kimse yargılanmadan cezalandırılamaz. Dil, din, ırk ayrımı olmaksızın herkes yasalar önünde eşittir." ifadesine yer verilmesi, Osmanlı Devleti'nin toplumsal eşitliği sağlama noktasında Osmanlıcılık (I) fikrini uygulamaya çalıştığını göstermektedir. Nitekim İslamcılık Müslümanların birliği, Türkçülük ise Türk birliği anlamına gelmektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Tanzimat Fermanı'nın ilanında; dağılmayı önlemek, milliyetçilik akımının etkilerini azaltmak (I), Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını önlemek (III), Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa meselesinde Avrupa'nın desteğini almak ve Londra Boğazlar Sözleşmesi'nde Avrupa'nın desteğini almak gibi pek çok etken etkili olmuştur. Teokratik devlet yapılanmasını güçlendirmek gibi bir amaç söz konusu değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. 1876 Kanunuesasi'yi hazırlayan komisyonda başkan olarak görev alan dönemin sadrazamı Mithat Paşa'dır. Kanunuesasi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde ilk kez parlamentolu dönem başlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi 1839-1876 yılları arası dönemi kapsar. Buradan hareketle;

1840-1864 yılları arasında yayımlanan *Ceride-i Havadis* (II) ve 1860-1866 yılları arasında yayımlanan *Tercüman-ı Ahval* (III) gazeteleri Tanzimat Dönemi'nde çıkarılmıştır. *Takvim-i Vekayi* ise, 1831'de II. Mahmut Dönemi'nde çıkarılan ilk resmî gazetedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayrimüslim tebaaya devlet memuru olabilme ve il genel meclislerine katılma hakkı ilk kez Islahat Fermanı ile verilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Öncüllerde verilen Mısır (I) ve Cezayir (II) Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılda kaybettiği yerler arasında yer alır. Bunlardan Cezayir 1830'da Fransa tarafından, Mısır ise 1882'de İngiltere tarafından işgal edilmiştir. Öte yandan Trablusgarp XX. yüzyılın başlarında, 1912'de İtalya ile imzalanan Uşi Antlaşması ile Osmanlı'dan kopmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nde yurt içi seyahatlere çıkan ve portresini devlet dairelerine astıran ilk padişah Sultan II. Mahmut'tur. (1808-1839)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. II. Abdülhamit Dönemi'nde Doğu Anadolu'da merkezî otoriteyi sağlamak ve bölgede çıkan Ermeni isyanlarını bastırmak amacıyla kurulan askerî birlik Hamidiye Alayları'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Soruda D seçeneğinde verilen Sait Halim Paşa, Osmanlıcılık fikir akımının temsilcilerinden biri değildir. Sait Halim Paşa İslamcılık fikir akımının en önemli savunucularından biridir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Soruda verilen Meclis-i Mebusanın özelliklerine göre;

- Meclisin farklı din ve millete mensup vekillerden oluşması halkın padişahın yanında yönetime katıldığını ve mecliste farklı milletlerin temsilcilerinin olduğunu,
- Mecliste kadınlara yer verilmemesi demokrasinin tam olarak gerçekleştirilemediğini,
- Seçmen olabilmek için belirli bir gelire sahip olma şartı ise halkçı olmayan uygulamalar olduğunu göstermektedir.

Fakat verilen bilgilere göre, yeniliklerin halkın desteğiyle gerçekleştirildiği yargısına ulaşılamaz.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde devlete memur yetiştirmek için açılan Enderun Mektebi zamanla önemini kaybetmiş ve II. Mahmut Dönemi'nde kapatılmıştır. Bu dönemde Enderun Mektebinin yerine devlet memuru yetiştirmek için Mekteb-i Maarif-i Adliye kurulmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde Birinci Meşrutiyet Dönemi'nde açılan Mebusan Meclisi'nde siyasi partilere yer verilmemiştir. Soruda verilen B seçeneğindeki "ilk kez siyasi partilerin ortaya çıkması" bu dönemin özellikleri arasında gösterilemez. Nitekim Türk tarihinde siyasi partiler ilk kez II. Meşrutiyet Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde mahkemelere ilişkin kanunları ve yargı kararlarını yayımlamak için 1873'te çıkarılan gazete *Ceride-i Mehâkim*'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. 1868-1878 yılları arasında 16 bölüm halinde hazırlanan ve ilk Osmanlı Medeni Kanunu olarak kabul edilen *Mecelle*'nin komisyon başkanı Ahmet Cevdet Paşa'dır. Ahmet Cevdet, ayrıca kaleme aldığı *Tarih-i Cevdet* adlı eseriyle bilinen en büyük Osmanlı vakanüvisidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. *Takvim-i Vekayi*'nin "Fransızca, Rumca, Ermenice, Arapça ve Farsça nüshalarıyla her kesime hitap edip; sadece resmî tebliğ yayımlanan bir araç olmaktan çıkmıştır." ifadesiyle sadece devletin resmî yayın organı olmadığı (II) yargısına ulaşılabilir. Öte yandan "Avrupa'da meydana gelen siyasi ve teknolojik gelişmeleri aktarması" noktasında da kültürel etkileşimin artmasına katkısı olduğu (III) yargısına ulaşmak da mümkündür. Basın üzerinde sansür uygulandığına dair bir sonuç çıkarılamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleştirilen aşağıdaki yeniliklerden hangisinin, Osmanlı toplumunda kültür çatışmalarına neden olduğu savunulabilir?**

A) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması
B) Müsadere usulüne son verilmesi
C) Köy ve mahalle muhtarlıklarının kurulması
D) Medreselerin yanında Avrupa tarzında okulların açılması
E) *Takvim-i Vekayi* adlı ilk resmî gazetenin çıkarılması

2. 1865-1876 yılları arasında Osmanlı aydınlarının mevcut idareye karşı oluşturduğu muhalif topluluğa Genç (Yeni) Osmanlılar Cemiyeti adı verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Genç Osmanlılar Cemiyeti üyelerinden biri değildir?

A) Şinasi B) Ziya Paşa
C) Namık Kemal D) Ali Suavi
E) Ahmet Cevdet Paşa

3. **Osmanlı Devleti'nde ilk kez aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde memurlara maaş bağlanmıştır?**

A) II. Mahmut B) Abdülaziz
C) Vahdettin D) Abdülmecit
E) II. Abdülhamit

4. **1870'te Theodor Kasap tarafından çıkarılan; Ebüzziya Tevfik, Namık Kemal gibi ünlü şairlerin imzasız yazılarının da yer aldığı ilk mizah dergisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Eylül* B) *Çaylak* C) *Demet*
D) *Gece Kuşu* E) *Diyojen*

5. "Osmanlı'da Yenileşme ve Demokratikleşme Hareketleri" konusunda araştırma yapan İsmail Bey çalışmanın I. Bölümü'nde; Osmanlı Devleti'nde ilk anayasanın yürürlükte olduğunu, siyasi partilerin mecliste yer almadığını belirtmiş; ayrıca Namık Kemal, Ziya Paşa gibi önemli kişiler hakkında da bilgiler vermiştir.

Buna göre İsmail Bey, çalışmanın I. Bölümü'nde hangi döneme ilişkin bilgiler vermiştir?

A) Tanzimat B) İstibdat
C) II. Meşrutiyet D) Nizam-ı Cedit
E) I. Meşrutiyet

6. **Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda çıkarılan;**

I. *Tasvir-i Efkâr,*
II. *Takvim-i Vekayi,*
III. *Tercüman-ı Ahval*

gazetelerinden hangileri özel gazetedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. **XIX. yüzyılda Divanıhümayunun kaldırılması ve nazırlıklar oluşturularak ilk kez kabine sistemine geçilmesi aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleşmiştir?**

A) III. Selim B) Abdülaziz
C) Abdülmecit D) II. Mahmut
E) II. Abdülhamit

8. **XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni ekonomik ve ticari anlamda sıkıntıya sokan Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi, aşağıdaki devletlerden hangisiyle imzalanmıştır?**

A) İngiltere B) Fransa C) Rusya
D) İtalya E) Avusturya

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde ilk kez anayasaya dayalı parlamentolu sisteme geçiş, aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleştirilmiştir?**

A) III. Selim B) II. Mahmut
C) Abdülmecit D) Abdülaziz
E) II. Abdülhamit

10. **Islahat Fermanı'yla gayrimüslimlere;**

I. memur olabilme,
II. banka ve şirket kurabilme,
III. siyasi parti ve cemiyet kurma

haklarından hangileri verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. **XIX. yüzyılın sonlarına doğru devlet yönetiminde etkili olan İslamcılık fikrinin;**

I. ümmetçi anlayışın güçlendirilmesi,
II. azınlıklara birtakım haklar verilmesi,
III. Avrupa ile kültürel ilişkilerin geliştirilmesi

unsurlarından hangilerini amaçladığı savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yanız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **Osmanlı Devleti'nde 1850'de yayın hayatına başlayan ilk Türk dergisi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Demet* B) *Şukûfezar*
C) *Mecmua-i Fünun* D) *Vekay-i Tıbbiye*
E) *Terakki-i Muhadderat*

13. II. Mahmut Dönemi'nde atılan adımlardan biri de müsaderenin büyük ölçüde kaldırılması olmuştur.

Bu gelişmenin öncelikle aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Halkın yeniliklere destek vermesine
B) Egemenlik anlayışının güçlenmesine
C) Özel mülkiyet anlayışının güçlenmesine
D) Halkın yönetime katılımının artmasına
E) Toprak üzerinde feodalleşmenin engellenmesine

14. **XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde görülen aşağıdaki fikir akımları ve temsilcisi eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?**

A) Türkçülük – Ziya Paşa
B) Batıcılık – Abdullah Cevdet
C) İslamcılık – Namık Kemal
D) Osmanlıcılık – Ömer Seyfettin
E) Batıcılık – Yusuf Akçura

15. **Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde ilkokullara ne ad verilmiştir?**

A) Mektep B) Sıbyan C) Rüştiye
D) İptidai E) İdadi

16. **II. Mahmut Dönemi'nde mahalle ve köylerde muhtarlıkların kurulmasıyla;**

I. âyan,
II. redif,
III. serasker

unsurlarından hangilerinin taşradaki otoritesi ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda D seçeneğinde verilen ve II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleştirilen "medreselerin yanında Avrupa tarzında okulların açılması" Osmanlı toplumunda kültür çatışmalarına neden olmuştur. Eski ve yeni kurumların bir arada olması doğal olarak bu sonucu ortaya çıkarmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. 1865-1876 yılları arasında Osmanlı aydınlarının mevcut idareye karşı oluşturduğu muhalif topluluğa Genç (Yeni) Osmanlılar Cemiyeti adı verilmiştir. Bu bağlamda Soruda E seçeneğinde verilen Ahmet Cevdet Paşa, Genç Osmanlılar Cemiyeti üyelerinden biri değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde devlet memurlarına ilk kez maaş bağlanması II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bundaki temel amaç merkezî otoriteyi güçlendirmektir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. 1870'te Theodor Kasap tarafından çıkarılan; Ebüzziya Tevfik, Namık Kemal gibi ünlü şairlerin imzasız yazılarının da yer aldığı ilk mizah dergisi *Diyojen*'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Soruda verilen metinde, ilk anayasanın yürürlükte olduğuna, siyasi partilerin mecliste yer almadığına ve Namık Kemal, Ziya Paşa gibi Avrupa kültürünü tanıyan önemli kişilere vurgu yapılmıştır. Bu özelliklere bakarak araştırmacı İsmail Bey'in Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet Dönemi'ne ilişkin bilgiler verdiğini söylemek mümkündür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda çıkarılan ve soruda öncüllerde verilen gazetelerden *Tasvir-i Efkâr* (I) ve *Tercüman-ı Ahval* (III) özel gazetelerdir.

- *Takvim-i Vekayi*, II. Mahmut Dönemi'nde 1831'de çıkarılan ilk resmî gazetedir.
- *Tercümân-ı Ahval*, 1860'ta Şinasi ile Agâh Efendi tarafından çıkarılan ilk özel gazetedir.
- *Tasvir-i Efkâr* 1865'te Şinasi tarafından çıkarılan bir diğer özel gazetedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. XIX. yüzyılda Divanıhümayunun kaldırılması ve nazırlıklar oluşturularak ilk kez kabine sistemine geçilmesi II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni uğraştıran ve zor durumda bırakan sorunların başında Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanıyla ivme kazanan Mısır Sorunu'dur. II. Mahmut Dönemi'nde Osmanlı Devleti Mısır Sorunu'nun çözümü için İngiltere'den destek istemiş, buna karşılık İngiltere de Osmanlı Devleti'nden birtakım taleplerde bulunmuştur. Bu taleplerin bir sonucu olarak İngiltere ile 1838'de Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi imzalanmış, Osmanlı Devleti bu antlaşma ile Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiş ve yarı sömürge durumuna düşmüştür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti'nde ilk kez anayasaya dayalı parlamentolu sisteme geçiş II. Abdülhamit Dönemi'nde gerçekleştirilmiştir. Türk tarihinin ilk yazılı anayasası olarak kabul edilen Kanunuesasi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde ilk kez parlamentolu dönem başlamıştır. Kanunuesasi'nin hazırlanmasında komisyon başkanı olarak görev yapan dönemin sadrazamı ise Mithat Paşa'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. XIX. yüzyılda azınlık isyanlarını önlemek ve azınlıkların devlete bağlılığını artırarak dağılmayı engellemek amacıyla Abdülmecit Dönemi'nde 1856 yılında Islahat Fermanı yayımlanmıştır. Bu ferman ile gayrimüslimlere;

- Devlet memuru olabilme (I)
- Banka ve şirket kurabilme (II)
- Osmanlı ülkesinde mülk sahibi olabilme,
- Belediye ve il genel meclislerine üye olabilme
- Mahkemelerde dinlerine göre yemin edebilme
- Askerî okullarda okuyabilme
- Askerlikten muaf olma
- Kendi dillerinde okul açabilme

gibi pek çok hak verilmiştir. Fakat siyasi parti ve cemiyet kurma faaliyetleri Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyet Dönemi'nden itibaren görülen bir gelişmedir. Bu yüzden Islahat Fermanı'yla gayrimüslimlere böyle bir hak verilmemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde II. Abdülhamit Dönemi'nde (İstibdat Dönemi) etkili olan İslamcılık (Ümmetçilik) fikri bütün Müslümanları tek çatı altında birleştirmeyi hedeflemiştir. Bu noktada azınlıklara birtakım haklar verilmesi (II) ve Avrupa ile kültürel ilişkilerin geliştirilmesi (III) gibi amaçları gütmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde 1850'de yayın hayatına başlayan ilk Türk dergisi *Vekay-i Tıbbiye*'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde müsadere usulünün büyük ölçüde kaldırılması önemli adımlardan birisidir. Devletin gerektiğinde mala ve mülke el koyma yetkisi anlamına gelen müsadere sistemine önemli ölçüde son verilmesi öncelikle özel mülkiyet anlayışının güçlenmesine ortam hazırlamıştır. Tanzimat Dönemi'nde müsadere sisteminin tamamen kaldırılmasıyla özel mülkiyet anlayışı daha da gelişmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde görülen fikir akımları ve temsilcisi eşleştirmelerinden B seçeneğinde verilen eşleştirme doğrudur. Batıcılık fikrinin en önemli temsilcilerinden biri Abdullah Cevdet'tir.

- Ziya Paşa - Osmanlıcılık
- Namık Kemal - Osmanlıcılık
- Ömer Seyfettin - Türkçülük
- Yusuf Akçura - Türkçülük olmalıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde eğitim veren ilkokullara İptidai adı verilmiştir. Ortaokullara Rüştiye, lise düzeyindeki eğitim kurumlarına ise İdadi ve Sultani adı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. II. Mahmut Dönemi'nde mahalle ve köylerde muhtarlıkların kurulmasıyla, taşrada zamanla güçlerini artıran Âyanların (I) otoritesi ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Nitekim Âyanlar 1808'de yapılan Sened-i İttifak ile birtakım haklar elde etmiş, bu da padişahın otoritesini kısıtlamıştı.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Osmanlı Devleti'nde üyeleri halk tarafından, çift dereceli seçimle ve her elli bin erkek nüfusa bir temsilci düşecek şekilde belirlenen meclis aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Meclis-i Âyan
B) Meclis-i Vükelâ
C) Meclis-i Mebusan
D) Meclis-i Âl-i Tanzimat
E) Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye

2. **Tanzimat Fermanı'nda yer alan;**

I. herkes kanunlar önünde eşit sayılacak,
II. vergiler herkesin gelirine göre alınacak,
III. padişah dâhil herkes kanunlara uyacak

kararlarından hangileriyle azınlık isyanlarının önlenmesi amaçlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Osmanlı Devleti'nin dış borçlarını tahsil etmek üzere 1881 yılında kurulan ve Osmanlı'nın önemli gelir kaynaklarına el konulmasına olanak sağlayan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Osmanlı Bankası B) İrad-ı Cedit
C) Düyûn-ı Umumiye D) Deutsche Bank
E) Hazine-i Amire

4. **Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın, Osmanlı Devleti'ne karşı isyan çıkarması ve Anadolu'ya sefer düzenlemesi, aşağıdaki Osmanlı padişahlarından hangisinin döneminde gerçekleşmiştir?**

A) II. Mahmut B) Abdülaziz
C) Abdülmecit D) II. Abdülhamit
E) V. Mehmet Reşat

5. **Osmanlı Devleti'nde;**

I. Kanunuesasi,
II. Sened-i İttifak,
III. Tanzimat Fermanı

düzenlemelerinden hangileri halkın yönetime katılmasını sağlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. **1863'te ilk kez Mithat Paşa tarafından kurulan Memleket Sandıkları, aşağıdaki padişahlardan hangisi döneminde Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür?**

A) II. Mahmut B) Abdülaziz
C) Abdülmecit D) II. Abdülhamit
E) V. Murat

7. **Tanzimat Fermanı'nda;**

I. yargı,
II. vergi,
III. askerlik

konularından hangileriyle ilgili düzenleme yapılması öngörülmüştür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Kırım Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin İngiltere'den ilk kez dış borç alması aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleşmiştir?**

A) V. Murat B) II. Mahmut
C) Abdülmecit D) II. Abdülhamit
E) Abdülaziz

CBA Yayınları

9. **Osmanlı Devleti'nde yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisi, "Tanzimat Devri" olarak adlandırılan 1839-1876 yılları arasında gerçekleşmemiştir?**

A) Islahat Fermanı'nın yayımlanması
B) İlk Osmanlı bankasının açılması
C) Maarif-i Umumiye Nezaretinin kurulması
D) Mecelle'nin yürürlüğe konulması
E) Düyûn-ı Umumiye İdaresinin oluşturulması

10. Osmanlı Devleti 1833 yılında Rusya ile Hünkâr İskelesi Antlaşması'nı, 1838 yılında da İngiltere ile Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı imzalamıştır.

Bu antlaşmaların imzalanmasında ortak amaç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Azınlık isyanlarını engellemek
B) Boğazlardan geçişi serbest bırakmak
C) Mısır meselesini çözmek
D) Anayasal düzene geçişe zemin hazırlamak
E) Rusya'nın sıcak denizlere inmesine destek olmak

11. Osmanlı tarihinde I. Meşrutiyet Dönemi 1876-1878 yılları arası dönemi kapsamaktadır.

I. Meşrutiyet Dönemi aşağıdaki devletlerden hangisiyle yapılan savaşın etkisiyle sona ermiştir?

A) İran B) Fransa C) Rusya
D) İngiltere E) Avusturya

12. **Osmanlı Devleti'nde "Nizamname" olarak adlandırılan ve 1881'de yayımlanan Muharrem Kararnamesi aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgilidir?**

A) İdarî B) Askerî C) Adlî
D) Malî E) Dinî

13. **Osmanlı Devleti'nde, II. Mahmut Dönemi'nde Divanıhümayunun yerine oluşturulan yönetim organı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Meclis-i Mebusan
B) Meclis-i Vükela
C) Meclis-i Âyan
D) Divan-ı Ahkâm-ı Adliye
E) Meclis-i Âl-i Tanzimat

14. **Aşağıdakilerden hangisi I. Meşrutiyet Dönemi'nde oluşturulan Parlamento'nun özelliklerinden biri değildir?**

A) Parlamento iki meclisten oluşmuştur.
B) Parlamentonun hükûmet üzerinde siyasal denetim yetkisi yoktur.
C) Âyan Meclisindeki üyelerin tümü Müslümanlardan oluşmaktadır.
D) Meclis başkanı, Meclisin gösterdiği adaylar arasından padişah tarafından seçilmiştir.
E) Âyan Meclisi üyeleri ömür boyu görevlerine devam edebilirdi.

15. **1879-1935 yılları arasında yaşamış, 1904'te yayımladığı *Üç Tarz-ı Siyaset* adlı makalesinde Türkçülük, Osmanlıcılık ve İslamcılık fikirlerini inceleyen fikir adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ziya Gökalp
B) Yusuf Akçura
C) İsmail Gaspralı
D) Mehmet Âkif Ersoy
E) Mehmet Emin Yurdakul

16. **Balkanlar, Kırım ve Kafkaslar'dan Anadolu'ya gelen göçmenlerin koordinasyonunu sağlamak amacıyla Sultan Abdülmecit Dönemi'nde oluşturulan kurul aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Darüleytam
B) İskân-ı Muhacirin Komisyonu
C) Hilal-i Ahdar Cemiyeti
D) Anadolu Müfettişliği
E) Sevk ve İskân Komisyonu

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 1876 Kanunuesasi'ye göre oluşturulan Osmanlı Parlamentosu çift meclisli bir yapıya sahipti. Bu iki meclisten üyeleri halk tarafından, çift dereceli seçimle ve her elli bin erkek nüfusa bir temsilci düşecek şekilde belirlenen meclis Meclis-i Mebusandır. Üyelerinin padişah tarafından belirlendiği ve üyelerin ömür boyu görevde kalabildikleri meclis ise Meclis-i Âyandır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Tanzimat Fermanı'nda yer alan ve soruda öncüllerde yer alan kararların tümüyle azınlık isyanlarını önlemek ve azınlıkların devlete bağlılığını artırarak dağılmayı engellemek amaçlanmıştır. Buna göre; herkes kanunlar önünde eşit sayılacak, vergiler herkesin gelirine göre alınacak ve padişah dâhil herkes kanunlara uyacaktı.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nin dış borçlarını tahsil etmek üzere 1881 yılında kurulan ve Osmanlı'nın önemli gelir kaynaklarına el konulmasına olanak sağlayan kurum Düyûn-ı Umumiye İdaresidir. Osmanlı Devleti'nin II. Abdülhamit Dönemi'nde dış borçlarını ödeyememesi üzerine, 1881'de yayımlanan Muharrem Kararnamesi ile devlet iflas ettiğini açıklamıştır. Bu gelişme üzerine Avrupalı alacaklı devletler Düyun-ı Umumiye İdaresini kurarak Osmanlı Devleti'nin önemli gelir kaynaklarına el koymuştur. Osmanlı Devleti, Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulmasıyla ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Mısır Hıdivi (Valisi) Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın, Osmanlı Devleti'ne karşı isyan çıkarması ve Anadolu'ya sefer düzenlemesi II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu gelişme sonrasında 1833'te Kavalalı Mehmet Ali Paşa ile Kütahya Antlaşması imzalanmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Osmanlı Devleti'nde halkın ilk kez yönetime katılması 1876 Kanunuesasi (I) ile (Birinci Meşrutiyet'in ilanıyla) gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Âyanlarla imzalanan Sened-i İttifak ve 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı halkın yönetime katılmasını sağlayan gelişmeler değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. 1863'te çiftçiye kredi sağlayabilmek için ilk kez Mithat Paşa tarafından kurulan Memleket Sandıkları, II. Abdülhamit Dönemi'nde (1888'de) Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'na göre;

- Askerlik vatan hizmeti hâline getirilecek, askere alma ve terhis işlemleri belirli kurallara göre yapılacaktır.
- Vergiler herkesin gelirine göre alınacaktır.
- Kanunlar herkese eşit uygulanacak ve mahkemeler açık olacak.
- Kimse yargılanmadan cezalandırılmayacak

Bu bakımdan Tanzimat Fermanı'nda yargı (I), vergi (II) ve askerlik (III) konularının tümüyle ilgili düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Osmanlı Devleti'nin, 1853-1856 Kırım Savaşı sürecinde İngiltere'den ilk kez dış borç alması Sultan Abdülmecit Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda E seçeneğinde verilen "Düyûn-ı Umumiye İdaresinin oluşturulması", "Tanzimat Dönemi" olarak adlandırılan 1839-1876 yılları arasında gerçekleşmemiştir. Düyûn-ı Umumiye İdaresinin kurulması II. Abdülhamit Dönemi'nde yaşanan bir gelişmedir. (1881)

- Islahat Fermanı'nın yayımlanması (1856)
- İlk Osmanlı bankasının açılması (1847)
- Maarif-i Umumiye Nezaretinin kurulması (1857)
- Mecelle'nin yürürlüğe konulması (1869)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti 1833 yılında Rusya ile Hünkâr İskelesi Antlaşması'nı, 1838 yılında da İngiltere ile Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı imzalamıştır. Osmanlı Devleti'nin bu antlaşmaları imzalamasında güttüğü ortak amaç Kavalı Mehmet Paşa isyanıyla başlayan süreçte Mısır meselesini çözmektir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Osmanlı tarihinde I. Meşrutiyet Dönemi 1876-1878 yılları arası dönemi kapsamaktadır. I. Meşrutiyet Dönemi 1877-1878 yıllarında Rusya ile yapılan savaşın (93 Harbi) etkisiyle sona ermiştir. Nitekim Sultan II. Abdülhamit 93 Harbi'ni bahane göstererek Kanunuesasi'yi yürürlükten kaldırmış, parlamentoyu kapatmış ve Osmanlı Devleti'nde yaklaşık 30 yıl sürecek olan "İstibdat Dönemi"ni başlatmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Osmanlı Devleti'nde "Nizamname" olarak adlandırılan ve 1881'de yayımlanan Muharrem Kararnamesi malî alanla ilgili bir belgedir. 28 Muharrem 1299 (20 Aralık 1881) tarihinde bir kararnâme şeklinde ilân edilen ve hükûmetin "Nizamname" adını verdiği, malî çevrelerde Muharrem Kararnamesi olarak bilinen kararname kapsamında; Osmanlı Devleti'nin tuz, ipek, tütün, ispirto ve balık üretiminden kaynaklanan vergilerine ve pul gelirlerine alacaklı devletler tarafından el konulmuştur. Bu işlemleri de 1881'de kurulan Düyûn-ı Umumiye İdaresi yürütmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nde, II. Mahmut Dönemi'nde Divanıhümayunun kaldırılmasıyla birlikte yerine oluşturulan yönetim organı Meclis-i Vükeladır. Merkezî idarede bazı düzenlemelerin yapılması ve nezaretlerin kurulması neticesinde oluşan bu meclis "Heyet-i Vükela" adıyla da geçmektedir. Meclis-i Vükela, başvekil olarak da adlandırılan sadrazamın başkanlığında toplanır, önemli devlet işlerini görüşür ve icra işlerinde nezaretler arasında koordinasyonu sağlardı.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet 1876'da ilan edilmiş ve Parlamento 20 Mart 1877'de açılmıştır. Parlamento Âyan Meclisi ve Mebusan Meclisi olmak üzere iki meclisten oluşmuştur. Âyan Meclisine bir kez seçilen kişi hayatı boyunca bu görevine devam etmiştir. Ne Mebusan Meclisinin ne de Âyan Meclisinin hükûmet üzerinde siyasi denetim yetkisi vardı. Vekiller Heyeti padişaha karşı sorumluydu. Meclis başkanı Meclisin gösterdiği adaylar arasından padişah tarafından seçilirdi. Ancak Âyan Meclisi sadece Müslümanlardan oluşmamıştır. Âyan Meclisi 21 Müslüman, 5 gayrimüslimden oluşmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. 1879-1935 yılları arasında yaşamış, 1904'te yayımladığı *Üç Tarz-ı Siyaset* adlı makalesinde Türkçülük, Osmanlıcılık ve İslamcılık fikirlerini inceleyen fikir adamı Yusuf Akçura'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. XIX. yüzyılda Balkanlar, Kırım ve Kafkaslardan Anadolu'ya gelen göçmenlerin koordinasyonunu sağlamak amacıyla Sultan Abdülmecit Dönemi'nde oluşturulan kurul İskân-ı Muhacirin Komisyonudur. 1860'ta kurulan İskân-ı Muhacir Komisyonu, muhacirlerin ihtiyaçlarının karşılanması, kayıt altına alınmaları ve iskân edilmeleri işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Rusya ile İngiltere'nin Osmanlı topraklarının paylaşımı konusunda uzlaşmaya vardığı, aynı zamanda İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin meşrutiyeti yeniden ilan etmesinde etkili olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Berlin Kongresi
B) Tersane Konferansı
C) Reval Görüşmeleri
D) Londra Konferansı
E) Sykes-Picot Antlaşması

2. "Hürriyet Kahramanları" **olarak bilinen Enver Paşa, Resneli Niyazi Bey, Eyüp Sabri Bey gibi İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinin padişaha meşrutiyeti yeniden ilan ettirebilmek için kurdukları askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redif Birlikleri B) Avcı Taburları
C) Hürriyet Taburları D) Hareket Ordusu
E) Hamidiye Alayları

3. **Osmanlı Devleti'nde** "31 Mart Olayı" **olarak bilinen ve II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesiyle sonuçlanan isyan, aşağıdakilerden hangisine tepki olarak ortaya çıkmıştır?**

A) Babıali Baskını'nın yaşanması
B) Kanunuesasi'nin ilan edilmesi
C) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması
D) İkinci Meşrutiyet'in ilan edilmesi
E) Islahat Fermanı'nın yayımlanması

4. **1876 Kanunuesasi'de yer alan aşağıdaki özelliklerden hangisi, 1909'da yapılan düzenlemelerle değişikliğe uğramamıştır?**

A) Padişahın sürgün cezası verme yetkisi
B) Padişahın meclisi açma ve kapatma yetkisi
C) Hükûmetin padişaha karşı sorumlu olması
D) Kanunları Mebusan ve Âyan meclislerinin yapması
E) Padişahın çıkarılan kanunları veto yetkisi

5. **İttihat ve Terakki Cemiyeti 1918 yılında kapatıldıktan sonra aşağıdaki isimlerden hangisiyle faaliyetlerini belli bir süre yürütmüştür?**

A) Teceddüt B) İçtihat C) İstiklal
D) Tesanüt E) Mutedil

6. **1889'da İbrahim Temo, İshak Sukûti, Abdullah Cevdet gibi bir grup tıp öğrencisi tarafından kurulan; Osmanlı Devleti'ni kurtarmanın yolunu meşrutiyetin yeniden ilan edilmesinde gören cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ahrar B) Teali-i İslam
C) İttihat ve Terakki D) Hürriyet ve İtilaf
E) Vatan ve Hürriyet

7. **Osmanlı tarihinde yaşanan;**

I. Kuleli Vak'ası,
II. 31 Mart Vak'ası,
III. Bab-ı Âli Baskını

gelişmelerinden hangileri rejime yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. **Enver Paşa ve Süleyman Askerî Bey öncülüğünde Osmanlı siyasi birliğini korumak, ayrılıkçı hareketleri önlemek ve gayrinizami harp yürüterek Osmanlı ordusuna destek olmak amacıyla 17 Kasım 1913'te kurulan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hizb-i Cedit
B) Yeşil Ordu
C) Teşkilat-ı Mahsusa
D) İttihat ve Terakki Cemiyeti
E) Mim Mim Grubu

CBA Yayınları

9. **21 Kasım 1911'de Miralay Sadık Bey öncülüğünde kurulan; üyeleri arasında Rıza Nur, Lutfi Fikri, Gümülcineli İsmail gibi isimlerin yer aldığı, İttihat ve Terakki Fırkasına karşı Türk siyasi tarihinin ilk büyük muhalefet partisi olarak ortaya çıkan siyasi oluşum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Teceddüt Fırkası
B) İngiliz Muhipleri Cemiyeti
C) İttihad-ı Muhammediye Fırkası
D) Osmanlı Ahrar Fırkası
E) Hürriyet ve İtilaf Fırkası

10. **Trablusgarp Savaşı'nda İtalyanlara karşı direnişin önemli unsurlarından biri olan ve Mustafa Kemal, Enver Bey gibi komutanlar tarafından askerî eğitim verilen örgüt aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Senûsiye B) İdrisîye C) Sıddîkıye
D) Üveysîye E) Sa'diye

11. **Balkan Savaşları'ndan sonra, 1913 yılında imzalanan antlaşmalarla oluşan Osmanlı Devleti'nin batı sınırı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tunca Nehri B) Meriç Nehri
C) Midye-Enez Hattı D) Yeşilköy
E) Çatalca

12. **Balkan Savaşları'nda Hamidiye Kruvazörü ile Ege kıyılarında başarılı mücadeleler veren, bu nedenle** "Hamidiye Kahramanı" **olarak anılan devlet adamı ve komutan, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Refet Bey B) Rauf Bey
C) Cevat Paşa D) Enver Paşa
E) Ali Fuat Paşa

13. Birinci Balkan Savaşı öncesinde Rusya'nın da desteğiyle Osmanlı Devleti'ne karşı bir "Balkan Birliği" oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu birlik içerisinde yer alan devletlerden biri değildir?

A) Sırbistan B) Karadağ
C) Yunanistan D) Arnavutluk
E) Bulgaristan

14. **31 Mart Olayı'nın bastırılmasında;**

I. Avcı Taburları,
II. Hamidiye Alayları,
III. Hareket Ordusu

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

15. **İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin içinde muhalif olarak yer alan, daha çok muhafazakâr mebuslardan oluşan ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'ni otoriter ve demokratik olmayan tutumundan dolayı eleştiren grup aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tesanüt B) Mim Mim
C) Teceddüt D) Hizb-i Cedit
E) Teşkilat-ı Mahsusa

16. **1913 yılında Osmanlı Devleti'nden ayrılıp bağımsızlığını kazanan son Balkan devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sırbistan B) Romanya
C) Bulgaristan D) Yunanistan
E) Arnavutluk

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Rusya ile İngiltere'nin Osmanlı topraklarının paylaşımı konusunda uzlaşmaya vardığı, aynı zamanda İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin meşrutiyeti yeniden ilan etmesinde etkili olan gelişme 1908 Reval Görüşmeleri'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Enver Paşa, Resneli Niyazi Bey, Eyüp Sabri Bey gibi İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinin padişaha meşrutiyeti yeniden ilan ettirebilmek için kurdukları askerî birlik Hürriyet Taburları'dır. Meşrutiyetin ikinci kez ilan edilmesi nedeniyle Enver Paşa ve Resneli Niyazi Bey "Hürriyet Kahramanları" olarak adlandırılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Osmanlı Devleti'nde 13 Nisan 1909 tarihinde yaşanan, "31 Mart Olayı" olarak bilinen ve II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesiyle sonuçlanan isyan İkinci Meşrutiyet'in ilan edilmesine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Komutanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın, Kurmay Başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu tarafından bu isyan bastırılmış ve rejim korunmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. 1876 Kanunuesasi'de yapılan 1909 yılı değişikleri arasında D seçeneğinde verilen "Kanunları Mebusan ve Âyan meclislerinin yapması" konusu yoktur. 1909 yılı değişiklikleri şunlardır:

- Hükûmet, padişaha değil Mebusan Meclisine karşı sorumlu tutulmuştur.
- Padişahın Meclisi kapatma yetkisi büyük oranda sınırlandırılmıştır.
- Uluslararası antlaşmalarda "Mebusan Meclisi Onayı" zorunluluğu getirilmiştir.
- Kanun teklifi için gerekli padişah izni kaldırılmıştır.
- Padişahın veto, sürgün ve sansür yetkisine son verilmiştir.
- Basın üzerindeki sansür kaldırılmıştır.
- Cemiyet, dernek ve parti kurma hak ve hürriyetleri kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Fikir olarak Türkçülük akımını savunan İttihat ve Terakki Cemiyetinin 1918 yılında kapatılıp parti üyelerinin ülkeyi terk etmesinden sonra partinin uzantısı olarak çalışmalarını sürdürdüğü yapılanma Teceddüt Fırkasıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. 1889'da İbrahim Temo, İshak Sükûti, Abdullah Cevdet gibi bir grup tıp öğrencisi tarafından kurulan; Osmanlı Devleti'ni kurtarmanın yolunu meşrutiyetin yeniden ilan edilmesinde gören cemiyet, ilk olarak "İttihad-ı Osmanî" adıyla kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Soruda öncüllerde verilen gelişmelerden sadece 31 Mart Vak'ası (II) doğrudan rejimi değiştirme amacıyla ortaya çıkmıştır. Kuleli Vak'ası 1859'da yaşanmış olup, yüksek rütbeli subayların Sultan Abdülmecit'i tahttan indirmek amacıyla gerçekleştirdikleri suikast girişimidir. Ancak girişim başarısız olmuştur. Bab-ı Âli Baskını ise 1913'te İttihat ve Terakkicilerin gerçekleştirdiği bir "hükûmet darbesi" olup rejimi değiştirme amacı güdülmemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Enver Paşa ve Süleyman Askerî Bey öncülüğünde Osmanlı siyasi birliğini korumak, ayrılıkçı hareketleri önlemek ve gayrinizami harp yürüterek Osmanlı ordusuna destek olmak amacıyla 17 Kasım 1913'te kurulan, Türkçülük ve İslamcılık ideolojileri etrafında faaliyet yürüten teşkilat Teşkilat-ı Mahsusadır. Enver Paşa'nın emriyle Harbiye Nezaretine bağlı olarak bir anlamda istihbarat örgütü şeklinde kurulan Teşkilat-ı Mahsusanın ilk başkanı da Süleyman Askerî Bey'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 21 Kasım 1911'de Miralay Sadık Bey öncülüğünde kurulan; üyeleri arasında Rıza Nur, Lutfi Fikri, Gümülcineli İsmail gibi isimlerin yer aldığı, İttihat ve Terakki Fırkasına karşı Türk siyasi tarihinin ilk büyük muhalefet partisi olarak ortaya çıkan siyasi oluşum Hürriyet ve İtilaf Fırkasıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Trablusgarp Savaşı'nda İtalyanlara karşı direnişin en önemli unsurlarından biri olan ve Mustafa Kemal, Enver Paşa gibi komutanlar tarafından askerî eğitime tabi tutulan tarikat Senûsiye Tarikatı'dır 1911 yılı Ekim ayında İtalya Trablusgarp sahillerine çıkarma yapınca Ahmed Şerîf es-Senûsî bütün yakınlarını cihada çağırmış ve Osmanlı birliklerinin yanında ülkesinin işgalden kurtarılması için mücadeleye girişmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşları'ndan sonra 29 Eylül 1913'te Bulgaristan ile imzaladığı İstanbul Antlaşması ve 14 Kasım 1913'te Yunanistan ile imzaladığı Atina Antlaşması'na göre oluşan "batı sınırı" Meriç Nehri'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Balkan Savaşları'nda Hamidiye Kruvazörü ile Ege'de başarılı mücadeleler veren, bu nedenle "Hamidiye Kahramanı" olarak anılan devlet adamı ve komutan Rauf Orbay'dır. Rauf Orbay, aynı zamanda Bahriye Nazırı olarak Osmanlı Devleti adına Mondros Mütarekesi'ni imzalayan kişidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Birinci Balkan Savaşı öncesinde Rusya'nın da desteğiyle Osmanlı Devleti'ne karşı bir "Balkan Birliği" oluşturulmuştur. Bu birlik içerisinde Bulgaristan, Sırbistan, Karadağ ve Yunanistan yer almıştır. Arnavutluk bu birlik içerisinde yer alan devletlerden biri değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde rejime yönelik ilk isyan olarak kabul edilen 31 Mart Vak'ası'nın bastırılmasında, Kurmay Başkanlığı'nı Mustafa Kemal'in, komutanlığını da Mahmut Şevket Paşa'nın yaptığı Hareket Ordusu etkili olmuştur. Avcı Taburları Taksim Kışlası'nda 31 Mart İsyanı'na destek veren askerî birlikken, Hamidiye Alayları ise II. Abdülhamit Dönemi'nde Erzurum ve çevresindeki Ermeni isyanlarını bastırmak için kurulmuş bir askerî birliktir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin içinde muhalif olarak yer alan, daha çok muhafazakâr mebuslardan oluşan ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'ni otoriter ve demokratik olmayan tutumundan dolayı eleştiren grup Hizb-i Cedit'tir. İttihat ve Terakki Fırkası, parti dışı ve parti içi muhalefetle karşılaşmıştır. Muhalif ve daha çok muhafazakâr mebuslardan oluşan Hizb-i Cedit Hareketi, İttihat ve Terakki Fırkası içinde ayrışmanın adı olup, bu ayrışma, 21 Kasım 1911'de kurulacak olan Hürriyet ve İtilaf Fırkasına da ön ayak olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Birinci Balkan Savaşı sürecinde, 1913 yılında Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını kazanan son Balkan devleti Arnavutluk olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. I. Trablusgarp Savaşı
II. Balkan Savaşları
III. Birinci Dünya Savaşı

Yukarıdaki gelişmelerden hangilerinin, Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılık fikrinin öneminin azalmasında etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pak alnı değer.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın.

Mehmet Akif Ersoy'un bir şiirinden alınan bu dörtlük, aşağıdakilerden hangisini konu almaktadır?

A) Sakarya Zaferi
B) Çanakkale Zaferi
C) Balkan Savaşları
D) Trablusgarp Savaşı
E) Başkomutan Meydan Muharebesi

3. **İngiliz Amiral Calthorpe ile Osmanlı Devleti'ni Rauf Orbay'ın temsil ettiği heyet tarafından 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi, aşağıdaki gemilerin hangisinde imzalanmıştır?**

A) Ocean B) Malaya
C) Agememnon D) Inflexible
E) Queen Elizabeth

4. **Aşağıdaki cephelerden hangisi, Batılı kaynaklarda "Gelibolu Savaşı" olarak bilinen Çanakkale Savaşları ile ilişkilendirilemez?**

A) Arıburnu B) Kireçtepe
C) Conkbayırı D) Metristepe
E) Seddü'l-bahir

5. **Aşağıdakilerden hangisi, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile İngiltere arasında çatışma yaşanan cephelerden biri değildir?**

A) Irak B) Kanal C) Galiçya
D) Çanakkale E) Hicaz-Yemen

6. **Aşağıda verilen Kuvayımilliye lideri ve faaliyet bölgesi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Tekelioğlu Sinan - Adana
B) Rıdvan Hoca - Urfa
C) Topal Osman Ağa - Giresun
D) Yörük Ali Efe - Aydın
E) İpsiz Recep - Rize

7. **I. Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin 27 Mayıs 1915'te çıkardığı Sevk ve İskân Kanunu'nun içeriğini aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?**

A) Savaş için yapılan seferberlik çağrısı
B) Olası doğal afetler için önlemler alınması
C) Yabancı şirketlerin mal varlıklarına el konulması
D) Ruslarla iş birliği yapan Ermenilerin Suriye ve Lübnan'a göç ettirilmesi
E) Halkın, ülkedeki tekelci anlayıştan korunması

8. **1917 Bolşevik İhtilali nedeniyle Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilen Rusya'nın; Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı Devleti'ne geri verdiği antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kars B) Gümrü C) Moskova
D) Brest-Litowsk E) Mondros

CBA Yayınları

9. **Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Hükûmeti tarafından ülke güvenliğini sağlamak amacıyla 27 Mayıs 1915'te çıkarılan Sevk ve İskân Kanunu, aşağıdaki cephelerden hangisinde yaşanan gelişmelerin bir sonucudur?**

A) Irak B) Kanal C) Kafkas
D) Çanakkale E) Romanya

10. **Aşağıdakilerden hangisi, İkinci Balkan Savaşı'nın sonuçları arasında gösterilemez?**

A) Balkan devletleri arasında Bükreş Antlaşması'nın imzalanması
B) Osmanlı Devleti'nin Edirne, Dimetoka ve Kırklareli'ni işgalden kurtarması
C) Bulgaristan'ın Trakya'da toprak kaybetmesi
D) Rus çarının, Reval'de İngiltere kralıyla görüşmesi
E) Makedonya'nın yeniden paylaşılması

11. **İtilaf Devletlerinin Paris Barış Konferansı'nda** "onarım bedeli" **teklifini gündeme getirmeleri;**

I. Misakımillî,
II. Wilson İlkeleri,
III. Amiral Bristol Raporu

belgelerinden hangilerine uymayacaklarını kanıtlar niteliktedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. **Birinci Dünya Savaşı'nda Halil Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun başarı kazandığı Kutü'l Amare aşağıdaki cephelerden hangisindedir?**

A) Irak B) Filistin C) Kafkas
D) Hicaz-Yemen E) Kanal

13. **Birinci Dünya Savaşı sırasında Medine'yi savunan,** "Çöl Kaplanı" **ve** "Medine Müdafii" **unvanlarına sahip komutan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halil Paşa
B) Cafer Tayyar Paşa
C) Fahrettin Paşa
D) Cemal Paşa
E) Sakallı Nurettin Paşa

14. **Birinci Balkan Savaşı sonrasında 30 Mayıs 1913'te imzalanan ve Osmanlı Devleti ile Bulgaristan sınırını** "Midye-Enez Hattı" **olarak belirleyen antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Londra B) Paris C) Berlin
D) İstanbul E) Atina

15. Rusya, 3 Mart 1918 tarihli Brest-Litowsk Antlaşması ile 1878 Berlin Antlaşması ile kazandığı "Elviye-i Selase" kentlerini Osmanlı Devleti'ne bırakmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi "Elviye-i Selase" **kapsamında yer alan şehirlerden biridir?**

A) Muş B) Bitlis C) Sivas
D) Erzurum E) Ardahan

16. **Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin, Almanya'nın isteği doğrultusunda İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek amacıyla açtığı cephe, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kanal B) Irak-Musul
C) Suriye-Filistin D) Çanakkale
E) Hicaz-Yemen

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda verilen gelişmelerin tümü Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılık fikrinin öneminin azalmasında etkili olmuştur. Nitekim Trablusgarp Savaşı'nda, Balkan Savaşlarında ve Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti toprak kaybı yaşamış, bu da bütünlüğü hedefleyen ve parçalanmayı engellemeye çalışan Osmanlıcık fikrinin zayıflamasına yol açmıştır. Osmanlıcılık zayıflarken Türkçülük akımı önem kazanacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pak alnı değer.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın.

Mehmet Akif Ersoy'un bir şiirden alınan bu dörtlük Çanakkale Zaferi'ni konu almıştır. Şiirin adı "Çanakkale Şehitlerine"dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Mondros Mütarekesi, İngiliz Amiral Calthorpe ile Osmanlı Devleti'ni Rauf Orbay'ın temsil ettiği heyet tarafından 30 Ekim 1918'de Limni Adası'nda, HMS Agememnon zırhlısında imzalanmıştır. Ayrıca bu gemi ismini Truva Savaşları'ndaki bir komutandan almıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda D seçeneğinde verilen "Metristepe" Batılı kaynaklarda "Gelibolu Savaşı" olarak bilinen Çanakkale Savaşları ile ilgili değildir. Metristepe, Kurtuluş Savaşı'nda Batı Cephesi'ndeki en önemli savaşlardan biri olan ve İsmet İnönü komutasında gerçekleşen İnönü Muharebeleri ile ilgilidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Soruda C seçeneğinde yer alan Galiçya Cephesi, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile İngiltere arasında çatışma yaşanan cephelerden biri değildir. Osmanlı Devleti İngiltere ile Irak, Hicaz-Yemen, Çanakkale, Kanal ve Suriye-Filistin cephelerinde savaşmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Millî Mücadele Dönemi'nde, direniş merkezi ile yerel kahramanı arasında yapılan eşleştirmelerden B seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Rıdvan Hoca Urfa'da değil Maraş'taki direnişin simgelerinden biridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı sürecinde Kafkas Cephesi'nde, bölgede karışıklıklar çıkararak Ruslara destek veren Ermenilere yönelik olarak 27 Mayıs 1915'te Sevk ve İskân Kanunu'nu (Tehcir Kanunu) çıkararak ülkede güvenliği sağlamak istemiştir. Bu kanun kapsamında Ruslarla iş birliği yapan Ermeniler Suriye ve Lübnan'a zorunlu göçe tabi tutulmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. 1917 Bolşevik İhtilali nedeniyle Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilen Rusya'nın; Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı Devleti'ne geri verdiği antlaşma Brest-Litowsk Antlaşması'dır. 3 Mart 1918 tarihinde Osmanlı Devleti ile Sovyet Rusya arasında imzalanan Brest-Litowsk Antlaşması ile;

- Rusya Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir.
- Kafkas Cephesi kapanmıştır.
- Osmanlı, 1878 Berlin Antlaşması ile kaybettiği Kars, Ardahan ve Batum'u (Elviye-i Selase) geri almıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı sürecinde Kafkas Cephesi'nde, bölgede karışıklıklar çıkararak Ruslara destek veren Ermenilere yönelik olarak 27 Mayıs 1915'te Sevk ve İskân Kanunu'nu (Tehcir Kanunu) çıkararak ülkede güvenliği sağlamak istemiştir. Bu kanun kapsamında Ruslarla iş birliği yapan Ermeniler Suriye ve Lübnan'a zorunlu göçe tabi tutulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Soruda D seçeneğinde yer alan gelişme İkinci Balkan Savaşı'nın sonuçları arasında gösterilemez. Nitekim Rus çarının, Reval'de İngiltere kralıyla görüşmesi II. Balkan Savaşı öncesinde, 1908'de yaşanan bir gelişmedir. Reval Görüşmeleri II. Meşrutiyet'in ilanında etkili olan dış gelişmedir. İkinci Balkan Savaşı sonrasında; Balkan devletleri arasında Bükreş Antlaşması imzalanmış, Bulgaristan Trakya'da toprak kaybetmiş, Makedonya yeniden paylaşılmış, Osmanlı Devleti Edirne, Dimetoka ve Kırklareli'ni işgalden kurtarmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. İtilaf Devletleri, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra toplanan Paris Barış Konferansı'nda "savaş onarım bedeli" teklifini gündeme getirmişlerdir. Bu durum, İtilaf Devletleri'nin Wilson İlkeleri'ne uymayacaklarını göstermektedir. Nitekim ABD Paris Barış Konferansı'ndan sonra "Monroe Doktrini" çerçevesinde yalnızlık politikası dönmüştür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordusunun başarı kazandığı hem "Kutü'l Amare" hem de "Selman-ı Pak" bölgeleri Irak Cephesin'dedir. Selman-ı Pak'ta Sakallı Nurettin Paşa, Kutü'l Amare'de ise Halil Paşa görev almıştır. Her iki cephede de İngilizler mağlup edilmiş, İngilizler prestij kaybı yaşamıştır. Ayrıca İngiliz Generali Towshend'ı tutsak eden Halil Paşa "Kutü'l Amara Kahramanı" unvanı almıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Birinci Dünya Savaşı'nda Şerif Hüseyin'in isyanı sırasında Medine'yi savunan, çıkardığı "Çekirge Genelgesi" ile askerlerinin açlıkla mücadelesini destekleyen, "Çöl Kaplanı" ve "Medine Müdafii" unvanlarına sahip komutan Fahrettin Paşa'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Birinci Balkan Savaşı sonrasında 30 Mayıs 1913'te imzalanan ve Osmanlı Devleti ile Bulgaristan sınırını "Midye-Enez Hattı" olarak belirleyen antlaşma Londra Antlaşması'dır. 30 Mayıs 1913'te Osmanlı Devleti ile Balkan devletleri arasında imzalanan bu antlaşma ile Midye-Enez hattı Osmanlı-Bulgar sınırı olarak kabul edilmiştir. Ayrıca; Edirne, Trakya ve Dedeağaç Bulgaristan'a; Selânik, Güney Makedonya ve Girit Yunanistan'a; Kuzey ve Orta Makedonya Sırbistan'a; Silistre de Romanya'ya bırakılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Soruda verilen E seçeneğindeki "Ardahan" şehri "Elviye-i Selase" kapsamındaki şehirlerden biridir. Rusya, 3 Mart 1918'de imzalanan Brest-Litowsk Antlaşması ile "Elviye-i Selase" kapsamındaki şehirler olan Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı Devleti'ne bırakmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin, Almanya'nın isteği doğrultusunda İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek amacıyla açtığı cephe Kanal Cephesi'dir. Bahriye Nazırı Cemal Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Süveyş Kanalı'na iki kez taarruza geçmiş, ancak başarı sağlanamamıştır. Osmanlı ordusunun geri çekilmesi üzerine İngilizler, Sina Yarımadası'nı ele geçirmiş ve Suriye'ye kadar ilerlemişlerdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **1916'da imzalanan Sykes-Picot Antlaşması ile Musul'un aşağıdaki devletlerden hangisine bırakılması öngörülmüştür?**

A) Rusya B) İtalya C) Fransa
D) İngiltere E) ABD

2. **İngiltere'nin Irak Cephesi'ni açmasında;**

I. Ortadoğu'daki petrolleri korumak,
II. Rusya'ya Kafkaslar üzerinden yardım götürmek,
III. Osmanlı Devleti'nin müttefikleriyle bağlantısını kesmek

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra mağlup devletlerle yapılacak barış koşullarını belirleyen ve yeni dünya düzeninin oluşturulmasını öngören konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Paris B) Berlin C) Londra
D) İstanbul E) Viyana

4. **Osmanlı Devleti'nin Mondros Mütarekesi'ni imzalamasında;**

I. askerî güçten yoksun olması,
II. Wilson İlkeleri'nin kapsamına güvenilmesi,
III. İttihatçıların ülkeyi terk etmeleri

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. **Aşağıdakilerden hangisi, Birinci Dünya Savaşı sırasında Batılı devletlerin, Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşmak için kendi aralarında yaptıkları gizli antlaşmalardan biri değildir?**

A) Londra B) İstanbul
C) Rethondes D) Sykes-Picot
E) St. Jean de Maurienne

6. **Atatürk'ün Nutuk'ta,** "İstanbul Rum Patrikhanesi'nde teşekkül eden bu heyet, vilayetler dahilinde çeteler teşkil ve idare etmek, mitingler ve propagandalar yaptırmakla meşgul." **şeklinde bahsettiği ve Megali İdea çerçevesinde Bizans'ı yeniden canlandırmayı hedefleyen cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kordos B) Hınçak
C) Pontus Rum D) Mavri Mira
E) Etnik-i Eterya

7. **18 Mart 1915 Çanakkale Deniz Savaşları'nda gösterdiği üstün başarı nedeniyle** "18 Mart Kahramanı" **unvanı alan ünlü komutan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ruşen Eşref B) Rauf Orbay
C) İbradalı İbrahim D) Seyit Onbaşı
E) Cevat Çobanlı

8. **Aşağıdaki devletlerden hangisi, Birinci Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı topraklarını paylaşmaya yönelik olarak yapılan gizli antlaşmalarda yer almamıştır?**

A) Rusya B) İtalya C) Fransa
D) İngiltere E) Yunanistan

CBA Yayınları

9. I. Kilikyalılar
II. Teali-i İslam
III. Wilson Prensipleri
IV. Sulh ve Selâmet-i Osmaniye

Yukarıdaki cemiyetlerden hangileri ümmetçilik fikrini savunmamıştır?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) II, III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi, Mondros Mütarekesi sonrasında işgallere karşı örgütlenmede etkili olan yerel halk kahramanlarından biri değildir?

A) Çopur Musa B) Yörük Ali Efe
C) İpsiz Recep D) Tekelioğlu Sinan
E) Topal Osman Ağa

11. Aşağıdakilerden hangisi, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordusunda görev alan komutanlardan biri değildir?

A) Enver Paşa
B) Sakallı Nurettin Paşa
C) Fahreddin Paşa
D) Mahmut Şevket Paşa
E) Cemal Paşa

12. Rusya'nın onayıyla 16 Mayıs 1916'da İngiltere ile Fransa arasında imzalanan ve Orta Doğu'nun geleceğiyle ilgili kararların alındığı gizli antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

A) Londra B) İstanbul
C) Mac-Mahon D) Sykes-Picot
E) St. Jean de Maurienne

13. 29 Kasım 1918'de Millî Talim ve Terbiye Cemiyeti üyeleri tarafından İstanbul'da kurulan; amacı dünyada Türkler hakkında yapılan yanlış ve ön yargılı yayınlara basın-yayın yoluyla ve belgelerle cevap vermek olan cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Redd-i İlhak B) Mim Mim
C) Trakya Paşaeli D) Millî Kongre
E) Müdafaa-i Vatan

14. Mondros Mütarekesi sonrasında Urfa, Antep ve Maraş'ı işgal eden İngiltere, daha sonra bu yerleri aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle Fransa'ya bırakmıştır?

A) Paris Antlaşması
B) Suriye İtilafnamesi
C) Sykes-Picot Antlaşması
D) Londra Antlaşması
E) Yüzdeler Antlaşması

15. İzmir ve çevresinde Türklerin çoğunlukta olduğunu belirten ve İzmir'in işgali sonrasında yapılan katliamlardan Yunanistan'ı sorumlu tutarak Millî Mücadele'nin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belge, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sandler Raporu
B) Misakımillî
C) Amiral Bristol Raporu
D) King Crane Raporu
E) General Harbord Raporu

16. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin esasları Birinci Dünya Savaşı sonrasında toplanan Paris Barış Konferansı'nda belirlenmemiştir?

A) Neuilly B) Sevr C) Trianon
D) Versailles E) St. Germain

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Sykes-Picot Antlaşması, Birinci Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin Asya'daki topraklarının paylaşılması konusunda 16 Mayıs 1916'da yapılan gizli antlaşmadır. Sykes-Picot Antlaşması'na göre Musul'un Fransa'ya bırakılması öngörülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Irak Cephesi, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin İngilizlere karşı mücadele ettiği savunma cephelerinden biridir. İngiltere, Irak Cephesini açarak Irak (Musul–Kerkük) ve İran'ın (Abadan) petrol kaynaklarını korumayı (I), Rusya'ya Kafkaslar üzerinden yardım ulaştırmayı (II) ve sömürgelerini tehdit eden Alman ve Osmanlı kuvvetlerini engellemeyi amaçlamıştır. Osmanlı Devleti'nin müttefikleriyle bağlantısını kesmek gibi bir durum söz konusu değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra mağlup devletlerle yapılacak barış koşullarının belirlendiği ve yeni dünya düzeninin oluşturulmasını öngören konferans, 18 Ocak 1919 tarihinde toplanan Paris Barış Konferansı'dır. İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve ABD'nin etkili olduğu bu konferansta ayrıca manda ve himaye fikri ilk kez gündeme gelmiş, İzmir ve çevresi İngiltere tarafından İtalya yerine Yunanistan'a verilmiş ve bu da İtilaf Devletleri arasında ilk kez görüş ayrılıklarının yaşanmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Osmanlı Devleti'nin Mondros Mütarekesi'ni imzalaması ve Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmesinde öncüllerde verilen; askerî güçten yoksun olması (I), Wilson İlkeleri'nin kapsamına güvenilmesi (II) ve İttihatçıların ülkeyi terk etmeleri (III) etkili olmuştur. Bunun dışında ayrıca Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti'nin Almanya ile bağlantısının kesilmesi de etkili olan bir diğer gelişmedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Birinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği sırada İtilaf Devletlerinin Osmanlı topraklarını paylaşmak için kendi aralarında yaptıkları gizli antlaşmalar arasında Rethondes Antlaşması yoktur. Rethondes Antlaşması 11 Kasım 1918'de Almanya ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan bir ateşkes olup bu mütareke ile Almanya savaştan çekilmiştir. İtilaf Devletlerinin Osmanlı topraklarını paylaşmak için kendi aralarında yaptıkları gizli antlaşmalar şunlardır:

- İstanbul (Boğazlar) Antlaşması
- Londra Antlaşması
- Sykes-Picot Antlaşması
- Petrograd Protokolü
- St. Jean de Maurienne Antlaşması

Bunların dışında İngiltere ile Hicaz Emiri Şerif Hüseyin Mac-Mahon gizli antlaşmasını imzalamışlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Atatürk'ün *Nutuk*'ta, "İstanbul Rum Patrikhanesi'nde teşekkül eden bu heyet, vilayetler dahilinde çeteler teşkil ve idare etmek, mitingler ve propagandalar yaptırmakla meşgul." şeklinde bahsettiği ve Megali İdea (Büyük Ülkü) çerçevesinde faaliyetlerde bulunan cemiyet Mavri Mira Cemiyeti'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. 29 Kasım 1914 tarihinde Çanakkale Müstahkem Mevkii Komutanı olarak atanan Cevat Paşa, boğazın ve kıyıların savunmasından sorumluydu. Kendisi 18 Mart 1915 tarihinde Çanakkale Deniz Savaşları'nda gösterdiği üstün başarıları nedeniyle "18 Mart Kahramanı" unvanı almıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı topraklarını paylaşmaya yönelik yapılan gizli antlaşmalarda imzası olan devletler şunlardır: İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya. Yunanistan gizli antlaşmaları imzalayan devletler arasında yer almamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Türkler tarafından kurulan ve öncüllerde verilen cemiyetler içerisinde Kilikyalılar (I) ile Wilson Prensipleri Cemiyeti (III) ümmetçilik (İslamcılık) fikrini savunmamıştır. Bunlardan Kilikyalılar Cemiyeti yararlı cemiyet iken, Wilson Prensipleri Cemiyeti İngiliz mandasını savunmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Soruda A seçeneğinde verilen Çopur Musa, Millî Mücadele Dönemi'nde işgallere karşı örgütlenmede etkili olan yerel halk kahramanlarından biri değildir. Çopur Musa, Birinci TBMM Dönemi'nde Afyon'da isyan çıkaran bir elebaşıdır. İpsiz Recep Rize'de, Tekelioğlu Sinan Adana'da, Yörük Ali Efe Aydın'da, Topal Osman Ağa ise Giresun'da direnişin simgesi olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen Mahmut Şevket Paşa Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordusunda görev alan komutanlardan biri değildir. Mahmut Şevket Paşa, 1913 yılında yaşanan ilk hükûmet darbesi olan Babıali Baskını ile sadrazam olmuş, aynı yıl içerisinde suikastla öldürülmüştür. Enver Paşa Kafkas Cephesinde, Sakallı Nurettin Paşa Irak Cephesinde, Fahreddin Paşa Hicaz-Yemen Cephesinde, Cemal Paşa ise Kanal cephesinde görev almıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşmak için İtilaf Devletleri arasında imzalanan ve Orta Doğu'nun (Suriye ile Irak'ın) geleceğiyle ilgili kararların alındığı antlaşma Sykes-Picot Antlaşması'dır. Sykes-Picot Antlaşması 1916'da İngiltere ve Fransa arasında imzalanan gizli bir antlaşma olup Hayfa, Akka ve (Musul hariç) Irak bölgesinin İngiltere'ye; Çukurova, Suriye, Lübnan ve Antakya bölgesinin ise Fransa'ya verilmesini öngörmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. 29 Kasım 1918'de Millî Talim ve Terbiye Cemiyeti üyeleri tarafından İstanbul'da kurulan; amacı, dünyada Türkler hakkında yapılan yanlış ve ön yargılı yayınlara basın-yayın yoluyla ve belgelerle cevap vermek olan cemiyet Millî Kongre Cemiyeti'dir. Öte yandan cemiyetin kurucularından Dr. Esat Işık'ın hazırladığı ve "Dr. Esat Işık Raporu" olarak bilinen raporda ilk kez Kuvayımillîye kavramına yer verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Mondros Mütarekesi sonrasında Urfa, Antep ve Maraş'ı işgal eden İngiltere, daha sonra bu yerleri 15 Eylül 1919'da imzalanan Suriye İtilafnamesi ile Fransa'ya bırakmıştır. Suriye İtilafnamesi'ne göre Fransa Musul ve Filistin'in İngiliz nüfuzuna bırakılmasını kabul etmiş, buna karşılık İngilizler de Kilikya ve Batı Suriye'de askeri kumandayı Fransızlara bırakmışlardır. Antlaşmanın ardından Fransızlar 29 Ekim'de Kilis'in, bir gün sonra Urfa ve Maraş'ın, 5 Kasım'da da Antep'in kontrolünü İngilizlerden devralmışlardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. İzmir ve çevresinde Türklerin çoğunlukta olduğunu belirten ve İzmir'in işgali sonrasında yapılan katliamlardan Yunanistan'ı sorumlu tutarak Millî Mücadele'nin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belge Amiral Bristol Raporu'dur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Seçeneklerde verilen antlaşmalardan Sevr Barış Antlaşması'nın esasları Birinci Dünya Savaşı sonrasında toplanan Paris Barış Konferansı'nda belirlenmemiştir. Bu antlaşmanın koşulları 18-26 Nisan 1920 tarihleri arasında İngiltere, Fransa ve İtalya'nın katılımıyla San Remo Konferansı'nda belirlenmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Mondros Mütarekesi'nden sonra Elviye-i Selase ahalisiyle** "Cenub-i Garbî Kafkas Hükûmeti" **adıyla yeni bir hükûmet kurmayı amaçlayan cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redd-i İlhak
B) Kilikyalılar
C) Kars İslam Şûrası
D) Millî Kongre
E) Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk

2. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşları sonrasında kaybettiği yerlerden biri değildir?**

A) Arnavutluk B) Makedonya
C) Batı Trakya D) Ege adaları
E) Bosna Hersek

3. **Damat Ferit Paşa'nın girişimleriyle Müslim ve gayrimüslim halk arasında uyum ve barışı sağlamak için, 31 Mart 1919'da Osmanlı Hükûmeti tarafından oluşturulan kurul aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Heyet-i Nasîha
B) İskân-ı Muhacirin Komisyonu
C) İrşad Encümeni
D) Islah Komisyonu
E) Rumeli Müfettişliği

4. **Mondros Mütarekesi imzalandığı sırada görevde olan ve Mütareke'nin imzalanmasından sonra görevden çekilen Osmanlı sadrazamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tevfik Paşa B) Ali Rıza Paşa
C) Sait Halim Paşa D) Ahmet İzzet Paşa
E) Damat Ferit Paşa

5. **I. Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrılan devletlerin ortak özellikleri arasında;**

I. rejim değişikliğine uğrama,
II. askerî açıdan sınırlandırılma,
III. ekonomik yaptırımlara maruz kalma

durumlarından hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **31 Olayı'nı bastıran Hareket Ordusu'nun komutanı olan, 1913 Babıali Baskını sonrasında Kâmil Paşa Hükûmetinin düşürülmesiyle sadrazamlığa getirilen fakat kısa süre sonra uğradığı suikast sonucu hayatını kaybeden kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Talat Paşa
B) Cafer Tayyar Paşa
C) Sait Halim Paşa
D) Cemal Paşa
E) Mahmut Şevket Paşa

7. I. Kilikyalılar
II. İngiliz Muhipleri
III. Wilson Prensipleri

Yukarıdaki cemiyetlerden hangileri manda ve himaye fikrini savunmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan barış antlaşmalarından biri değildir?**

A) Sevr B) Neuilly C) Versay
D) Triannon E) Sykes-Picot

CBA Yayınları

9. **Çanakkale Savaşları'nda İtilaf Devletleri'nin boğazı bombalaması karşısında saldırıyı önlemek ve düşman donanmasını çökertmek için faaliyet gösteren mayın gemisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yavuz B) Yunus C) Midilli
D) Mesudiye E) Nusret

10. **Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşı'nda bölgeye yardım gönderememesinde;**

I. Mısır'ın İngiltere'nin işgali altında olması,
II. donanmanın kullanılamaz durumda olması,
III. yerli halkın İtalyanların yanında yer alması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulan Adana, İçel, Maraş, Antakya ve İskenderun'da yaşayan Türkleri temsil etmek ve buraların Osmanlı Devleti'ne olan bağlılığını güçlendirmek için çalışmalar yürüten cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redd-i İlhak B) Kilikyalılar
C) Millî Kongre D) Karakol
E) Vilâyet-i Şarkiye

12. **Kafkas Cephesi'nde;**

I. Muş,
II. Bitlis,
III. Kars

şehirlerinden hangileri Mustafa Kemal tarafından Rus işgalinden kurtarılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

13. **İttihat ve Terakki yönetiminin, I. Dünya Savaşı'nın başlamasının ardından 1 Ekim 1914'ten itibaren geçerli olmak üzere, kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırdığını ilan etmesine tepki gösteren ilk devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fransa B) Rusya C) Almanya
D) İngiltere E) Japonya

14. **Birinci Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal'in görev yaptığı cepheler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Suriye, Kafkas, Çanakkale
B) Çanakkale, Yemen, Kanal
C) Kafkas. Hicaz, Romanya
D) Suriye, Kanal, Çanakkale
E) Yemen, Kafkas, Romanya

15. **Mustafa Kemal,** "Biz Anafartalar'da bir Darülfünun gömdük" **sözüyle;**

I. düşmana çok ağır kayıplar yaşatılması,
II. birçok devletle aynı anda mücadele edilmesi,
III. daha çok eğitimli bir kesimin kaybedilmesi

durumlarından hangilerini vurgulamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

16. **Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda ilk açtığı, aynı zamanda toprak kazancı elde ettiği cephe aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kafkas B) Çanakkale
C) Irak-Musul D) Suriye-Filistin
E) Galiçya

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mondros Mütarekesi'nden sonra Elviye-i Selase ahalisiyle "Cenub-i Garbî Kafkas Hükûmeti" adıyla yeni bir hükûmet kurmayı amaçlayan cemiyet 5 Kasım 1918'de Yakup Şevki Paşa'nın öncülüğünde kurulan Kars İslam Şûrası'dır. Cemiyet, Osmanlı Devleti'nin dağılması hâlinde Güney Kafkasya'da yeni bir devlet kurmayı amaçlamıştır. 30 Kasım 1918'de Kars'ta toplanan kongrede "Millî İslam Şûrası Hükûmeti"ni, 18 Ocak 1919'da toplanan ikinci kongrede ise Elviye-i Selâse (Kars, Ardahan, Batum) ahalisi bir araya gelip "Cenub-i Garbî Kafkas Hükûmeti"ni (Güneybatı Kafkasya Geçici Hükûmeti) kurmuştur. Cemiyet özellikle Ermenilere karşı mücadele etmiş, ilerleyen dönemde toplanacak olan Erzurum Kongresi'ne temsilci göndermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda E seçeneğinde verilen Bosna Hersek, Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşları sonrasında kaybettiği yerlerden biri değildir. Nitekim Bosna Hersek daha önce, II. Meşrutiyet sürecinde, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu tarafından ilhak edilmiş ve Osmanlı'nın elinden çıkmıştı.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın girişimleriyle Müslim ve gayrimüslim halk arasında uyum ve barışı sağlamak için, 31 Mart 1919'da Osmanlı Hükûmeti tarafından oluşturulan kurul Heyet-i Nasîhadır. Heyet-i Nasîhanın başlıca özellikleri şunlardır:

- Damat Ferit Paşa'nın sadrazam olduğu dönemde kurulmuştur.
- Anadolu ve Rumeli için iki ayrı heyet oluşturulmuştur.
- Heyet başkanı olarak şehzadeler görevlendirilmiştir.
- Müslim ve gayrimüslim halk arasında uyum ve barışı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Mondros Mütarekesi imzalandığı sırada görevde olan ve Mütareke'nin imzalanmasından sonra görevden çekilen Osmanlı sadrazamı, 8 Ekim 1918'de Talat Paşa Hükûmetinin istifa etmesinden sonra yeni kabineyi kuran Ahmet İzzet Paşa'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. I. Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrılan devletlerin ortak özellikleri arasında öncüllerde verilen tüm unsurları gösterebiliriz. Nitekim bu mağlup devletler; rejim değişikliğine uğramış (I), askerî açıdan sınırlandırılmış (II) ve ekonomik yaptırımlara maruz kalmışlardır. (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. 1913 Babıali Baskını sonrasında Kâmil Paşa Hükûmetinin düşürülmesiyle sadrazamlığa getirilen fakat kısa süre sonra uğradığı suikast sonucu hayatını kaybeden asker ve siyasetçi Mahmut Şevket Paşa'dır. 31 Mart İsyanı'nı bastıran Hareket Ordusu'nun Komutanlığı da yapan Mahmut Şevket Paşa ayrıca Osmanlı Hava Kuvvetlerinin de kurucusudur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Öncüllerde verilen cemiyetlerden İngiliz Muhipleri Cemiyeti (II) İngiliz mandasını, Wilson Prensipleri Cemiyeti (III) ise ABD mandasını savunmuştur. Fakat Kilikyalılar Cemiyeti yararlı bir cemiyet olup Adana, Mersin, İçel ve Tarsus bölgesini düşmana karşı savunmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Soruda E seçeneğinde verilen Sykes-Picot Antlaşması I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan barış antlaşmalarından biri değildir. Sykes-Picot Antlaşması 1916'da İngiltere ve Fransa arasında imzalanan gizli bir antlaşma olup Hayfa, Akka ve (Musul hariç) Irak bölgesinin İngiltere'ye; Çukurova, Suriye, Lübnan ve Antakya bölgesinin ise Fransa'ya verilmesini öngörmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Çanakkale Savaşları'nda İtilaf Devletleri'nin boğazı bombalaması karşısında saldırıyı önlemek ve düşman donanmasını çökertmek için faaliyet gösteren mayın gemisi Nusret Mayın Gemisi'dir. Nusret'in göstermiş olduğu başarıyı İngiliz Generali Oglander şu şekilde tarif etmiştir: "Pek uygun başlamış olan gün bu meçhul mayın hattının olağanüstü ve ortalığı kırıp geçiren başarısı yüzünden, tam bir başarısızlıkla sona erdi. Bu yirmi mayının seferin talihi üzerindeki etkisi ölçülemez."

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşı'nda bölgeye yardım gönderememesinde iki önemli durum etkili olmuştur. Bunlardan biri Mısır'ın İngiltere'nin işgali altında olması (I) ikincisi de donanmanın Haliç'te zincirlenmesi nedeniyle kullanılamaz durumda olmasıdır. (II) Öte yandan yerli halkın İtalyanların yanında yer alması gibi bir durum söz konusu değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulan; Adana, İçel, Tarsus, Maraş, Antakya ve İskenderun'da yaşayan Türkleri temsil etmek ve buraların Osmanlı Devleti'ne bağlılığını güçlendirmek için çalışmalar yürüten cemiyet Kilikyalılar Cemiyetidir. 1918'de İstanbul'da kurulan bu cemiyetin temel amacı Çukurova Bölgesi'nde Fransız ve Ermeni işgallerine karşı halkı örgütleyerek mücadele etmektir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Birinci Dünya Savaşı'nın Kafkas Cephesi'nde XVI. Kolordu Komutanı olarak bulunan Mustafa Kemal, bölgede Muş (I) ve Bitlis'i (II) Rusların işgalinden kurtarmıştır. Kars şehri ise, 3 Mart 1918'de Ruslarla imzalanan Brest-Litowsk Antlaşması gereği Osmanlı Devleti'ne geri verilen yerlerden biridir. (Elviye-i Selase)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. İttihat ve Terakki yönetimi, I. Dünya Savaşı'nın başlamasının ardından 1 Ekim 1914'ten itibaren geçerli olmak üzere kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırdığını ilan etmiştir. Bu karara tepki gösteren ilk devlet de Almanya olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Birinci Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal'in görev yaptığı cepheleri "**ÇıKıŞ**" olarak kodlayabilirsiniz. Bu cepheler sırasıyla şu şekildedir;

- Çanakkale Cephesi
- Kafkas Cephesi
- Suriye-Filistin Cephesi

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşları için söylediği *"Biz Anafartalar'da bir Darülfünun gömdük."* ifadesiyle, savaşta eğitimli ve genç bir neslin kaybedilmesine (III) vurgu yapmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda ilk açtığı, aynı zamanda toprak kazancı elde ettiği cephe Kafkas Cephesi'dir. 3 Mart 1918'de Ruslarla imzalanan Brest-Litowsk Antlaşması gereği Elviye-i Selase (Kars, Ardahan, Batum) Osmanlı'ya geri iade edilmiş ve Kafkas Cephesi kapanmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **19 Şubat 1919'da İstanbul'da, Abdülfettah Efendi ve İskilipli Mehmet Âtıf gibi ulema sınıfına mensup medrese hocaları tarafından kurulan, ümmetçiliği ön plana çıkararak hilafete mutlak itaati savunan cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kürt Teali
B) Nigehban Askerî
C) Teali-i İslam
D) Sulh ve Selamet-i Osmaniye
E) Karakol

2. **Halide Edip Adıvar tarafından kaleme alınan ve Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Savaşlarını ve buradaki acıları konu edinen hikâye tarzındaki eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Ateşten Gömlek* B) *Ateş ve Güneş*
C) *Fatih Kürsüsü* D) *Işıldağın Rüyası*
E) *Çanakkale'den Sonra*

3. **Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne karşı İngiltere'ye bağlı olarak oluşturulan Anzak Kuvvetleri içerisinde;**

I. Avustralya,
II. Yunanistan,
III. Yeni Zelanda

devletlerinden hangilerinin askerleri yer almıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde İslamcılık fikrinin en önemli yayın organı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Serbestî* B) *Mizan*
C) *Sebîlürreşâd* D) *Sada-yı Millet*
E) *İçtihat*

5. **ABD'nin I. Dünya Savaşı'na girmesinde;**

I. Rusya'nın savaştan çekilmesi,
II. İtilaf Devletleri arasında gizli anlaşmaların yapılması,
III. Amerika Birleşik Devletleri'nin ticaret gemilerinin Almanya tarafından batırılması

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. **Rusya, aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile Trabzon'a kadar olan Doğu Karadeniz kıyıları ile Erzurum, Van, Muş, Siirt ve Bitlis'in kendisine verilmesi karşılığında diğer Osmanlı topraklarının İngiltere ve Fransa arasında paylaşılmasını kabul etmiştir?**

A) Petrograd B) Londra
C) Mac Mahon D) Sykes-Picot
E) St. Jean de Maurienne

7. **Mustafa Kemal'in,** "Bu antlaşmanın maddeleri arasında özellikle yedincisi, beyni yakan ateşten bir zehirdi. Yalnız bu madde, vatanın geri kalan kısmını düşmanların işgal ve istilasına hazır bulundurmaya yeterdi." **şeklinde nitelediği antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sevr B) Londra C) Mondros
D) Selanik E) Mudanya

8. **Aşağıdakilerden hangisi Mondros Mütarekesi'nin kapsamındaki konulardan biri değildir?**

A) Boğazlar B) Savaş esirleri
C) Kapitülasyonlar D) Demir yolları
E) Haberleşme araçları

CBA Yayınları

9. **Mondros Mütarekesi'nden sonra İtilaf devletleri ve işgal ettikleri yerlerle ilgili;**

I. İngilizler - Musul
II. Yunanlılar - Konya
III. Fransızlar - Zonguldak
IV. İtalyanlar - İzmir

eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

10. **Birinci Balkan Savaşı sürecinde Enver Paşa liderliğindeki bazı İttihatçıların gerçekleştirdiği ve Kâmil Paşa Hükûmetinin zorla istifasıyla sonuçlanan ilk hükûmet darbesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çırağan Baskını
B) Kuleli Olayı
C) Babıali Baskını
D) 31 Mart Vak'ası
E) Vak'a-i Hayriye

11. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı modernleşme sürecinde ortaya çıkan Türkçülük akımının temsilcilerinden biri değildir?**

A) Yusuf Akçura
B) Abdullah Cevdet
C) Ziya Gökalp
D) İsmail Gaspralı
E) Mehmet Emin Resulzâde

12. **Mondros Mütarekesi'nin 7. maddesine dayanılarak İtilaf Devletleri tarafından işgal edilen ilk Osmanlı toprağı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Musul B) Hatay C) İzmir
D) Urfa E) İstanbul

13. **Osmanlı Devleti'nin I. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan'a kaptırdığı ancak II. Balkan Savaşı'ndaki kargaşadan yararlanarak tekrar ele geçirdiği topraklar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rodos - Oniki Ada
B) Selanik - Edirne
C) Kıbrıs - Ege Adaları
D) Edirne - Kırklareli
E) Makedonya - Selanik

14. **1911 yılında İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmesi üzerine, *Tanin* gazetesi muhabiri kimliğiyle gönüllü olarak gizlice bölgeye giden Mustafa Kemal, aşağıdaki takma adlardan hangisini kullanmıştır?**

A) Şevki Bey B) Şerif Bey
C) Hamdi Bey D) Vasıf Bey
E) Eşref Bey

15. **Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri;**

I. Irak,
II. Çanakkale,
III. Hicaz-Yemen

cephelerinden hangilerinde müttefikleri Rusya'ya yardım amacı gütmüşlerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

16. **Atatürk'ün *Gençliğe Hitabe*'de yer verdiği,** "Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir." **sözleriyle aşağıdaki antlaşmalardan hangisi arasında bir bağlantı kurulabilir?**

A) Sevr B) Gümrü C) Lozan
D) Mondros E) Londra

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 19 Şubat 1919'da İstanbul'da, Abdülfettah Efendi ve İskilipli Mehmet Âtıf gibi ulema sınıfına mensup medrese hocaları tarafından kurulan, ümmetçiliği ön plana çıkararak hilafete mutlak itaati savunan cemiyet Teali-i İslam Cemiyetidir. Bu cemiyet, önce Cemiyet-i Müderrisîn adıyla meslekî bir cemiyet olarak kurulmuş, daha sonra bu ismi alarak fikrî, siyasî ve içtimaî bir dernek olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Halide Edip Adıvar tarafından kaleme alınan ve Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Savaşlarını ve buradaki acıları konu edinen hikâye tarzındaki eser Işıldağın Rüyası'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne karşı Çanakkale Savaşları'nda mücadele etmek için İngiltere'ye bağlı olarak oluşturulan Anzak Kuvvetleri içerisinde Avustralya (I) ve Yeni Zelanda (III) devletlerinin askerleri yer almıştır.

Austuralian & **N**ew **Z**eland **A**rmy **C**orps (**ANZAC**)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde İslamcılık (Ümmetçilik) fikrinin en önemli yayın organı *Sebîlürreşâd* dergisidir. 1908'de Eşref Edip'in İslamcılık fikrini yaymak için ilk başta *Sırat-ı Müstakim* adıyla çıkardığı *Sebîlürreşâd* dergisi, aynı zamanda Mehmet Âkif Ersoy'un başyazarlık yaptığı ve İstiklal Marşı'nın yayımlandığı ilk dergi olması bakımından da önemlidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. İlk başta tarafsızlığını ilan eden ABD'nin I. Dünya Savaşı'na girmesinde ticaret gemilerinin Almanya tarafından batırılması (III) etkili olmuştur. Ayrıca dönemin Almanya Dışişleri Bakanı Zimmermann'ın, Washington'daki Alman büyükelçisine çektiği telgrafın, İngiltere tarafından ele geçirilip şifresinin çözülmesi de 1917'de ABD'nin savaşa girmesinde etkili olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. I. Dünya Savaşı sürecinde, Çarlık Rusya'nın Trabzon'a kadar olan Doğu Karadeniz kıyıları ile Erzurum, Van, Muş, Siirt ve Bitlis'in kendisine verilmesi karşılığında diğer Osmanlı topraklarının İngiltere ve Fransa arasında paylaşılmasını kabul ettiği anlaşma 1916'da imzalanan Petrograd Protokolü'dür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Mustafa Kemal'in "Bu antlaşmanın maddeleri arasında özellikle yedincisi, beyni yakan ateşten bir zehirdi. Yalnız bu madde, vatanın geri kalan kısmını düşmanların işgal ve istilasına hazır bulundurmaya yeterdi." Şeklinde nitelediği antlaşma 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'dır. Özellikle anlaşmanın 7. maddesine vurgu yapılmıştır. 7 maddeye göre İtilaf Devletleri güvenliklerini tehlikede gördükleri herhangi bir stratejik noktayı işgal edebileceklerdi.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda C seçeneğinde verilen "kapitülasyonlar" Mondros Mütarekesi'nin kapsamındaki konulardan biri değildir. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi bir silah bırakışma antlaşmasıdır. Boğazlar, savaş esirleri, demir yolları, silah ve cephane, haberleşme araçları, ordunun dağıtılması vb. birçok konu içermektedir. Bu antlaşma ile İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'nin tüm stratejik unsurlarına bir anlamda el koymuş, Osmanlı'yı savunmasız bırakarak işgallere zemin hazırlamışlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Osmanlı topraklarını işgal eden devletler ile işgal ettikleri yerlerle ilgili olarak verilen eşleştirmelerden Yunanlılar - Konya (II) ve İtalyanlar - İzmir (IV) eşleştirmeleri yanlıştır. Bunlardan İzmir Yunanlılar, Konya İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Birinci Balkan Savaşı sürecinde Enver Paşa liderliğindeki bazı İttihatçıların 23 Ocak 1913'te gerçekleştirdiği ve Kâmil Paşa Hükûmetinin zorla istifasıyla sonuçlanan ilk hükûmet darbesi Bab-ı Âli Baskını'dır. Bâbıâli baskınıyla iktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki Cemiyeti, Mahmut Şevket Paşa'yı sadrazam yaptırmış ve I. Dünya Savaşı yenilgisine kadar muhalefeti sindirerek ülkeyi tek partili bir rejimle yönetmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Soruda B seçeneğinde verilen "Abdullah Cevdet" Osmanlı modernleşme sürecinde ortaya çıkan Türkçülük akımının temsilcilerinden biri değildir. Jön Türk Hareketi'nin önemli isimlerinden biri olan Abdullah Cevdet Batıcılık fikrinin temsilcileri arasında yer almaktadır. Öte yandan kendisi, 3 Haziran 1889'da diğer tıbbiyeli arkadaşları İbrahim Temo, İshak Sükûti, Mehmed Reşit ve Hikmet Emin ile birlikte, daha sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti adını alacak olan İttihad-ı Osmanî Cemiyeti'nin ilk kurucuları arasında yer almıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesine dayanılarak İtilaf Devletleri (İngiltere) tarafından işgal edilen ilk Osmanlı toprağı Musul'dur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Osmanlı Devleti'nin I. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan'a kaptırdığı ancak II. Balkan Savaşı'ndaki kargaşadan yararlanarak tekrar geri aldığı topraklar Edirne ve Kırklareli'dir. II. Balkan Savaşı'nda Mustafa Kemal Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanı, Enver Paşa ise "Edirne Fatihi" olarak Çatalca Birlikleri Kurmay Başkanı olarak görev yapmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. 1911 yılında İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmesi üzerine, bölgeye *Tanin* gazetesi muhabiri kimliğiyle gizlice giden Mustafa Kemal "Şerif Bey" takma adını kullanmıştır. Trablusgarp Savaşı bu bağlamda "Gönüllüler Savaşı" olarak da bilinir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri, soruda öncüllerde verilen Irak (I) ve Çanakkale (II) cephelerinde müttefikleri Rusya'ya yardım amacı gütmüşlerdir. İngiltere Irak Cephesi'nde Kafkaslar üzerinden, Çanakkale Cephesi'nde de Karadeniz üzerinden Rusya'ya yardım ulaştırmayı amaçlamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Atatürk'ün Gençliğe Hitabe'de yer verdiği, "Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir." sözü Osmanlı Devleti'nin işgallere açık ve savunmasız bir duruma düşürüldüğüne vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda Mondros Mütarekesi ile bir bağlantı kurulabilir. Öte yandan Mustafa Kemal Mondros Mütarekesi ile ilgili ayrıca "Osmanlı Devleti bu mütareke ile kendisini kayıtsız ve şartsız düşmana teslim etmeye razı olmuştu." ifadesini kullanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. I. Milne Raporu
II. Amiral Bristol Raporu
III. General Harbord Raporu

Yukarıdaki belgelerden hangileri Yunanlıların Batı Anadolu'daki işgalinin haklı bir gerekçeye dayanmadığı tezini savunmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **IX. Ordu Müfettişi olarak görevlendirilen Mustafa Kemal'in, bu görev doğrultusunda gerçekleştirdiği son faaliyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sivas Kongresi'ne katılması
B) Tekalif-i Milliye Emirleri'ni yayımlaması
C) Amasya Görüşmeleri'ne katılması
D) Erzurum Kongresi'ne başkanlık etmesi
E) Amasya Genelgesi'ni yayımlaması

3. **Amasya Genelgesi ile ilgili olarak;**

I. Bağımsızlığın millete dayanılarak sağlanacağı vurgulanmıştır.
II. Millî Mücadele'nin amaç, gerekçe ve yöntemi ilk kez açıklanmıştır.
III. Temsil Heyetine tüm yurdu temsil etme yetkisi verilmiştir.

yargılarından hangileri doğru değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. **Aşağıdakilerden hangisi Erzurum Kongresi'ne delege gönderen illerden biri değildir?**

A) Van B) Bitlis C) Sivas
D) Trabzon E) Diyarbakır

5. **Aşağıdakilerden hangisi Temsil Heyetinin yetkili olduğu dönemde yaşanan olaylardan biri değildir?**

A) Sivas'ta Komutanlar Toplantısı'nın yapılması
B) Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi seçilmesi
C) Amasya Genelgesi'nin yayımlanması
D) *İrade-i Milliye* adıyla bir gazete çıkarılması
E) Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi'ne atanması

6. **1919'da** "manda" **konusunda araştırmalar yapmak için ABD Kurulu tarafından Anadolu'ya gönderilen, raporunda Doğu Anadolu'daki Ermeni iddialarının asılsız olduğunu belirten ve Sivas'ta Mustafa Kemal'le de görüşen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Amiral Bristol B) Sandler
C) General Milne D) General Harbord
E) King-Crane

7. **Aşağıdakilerden hangisinin Amasya Genelgesi'nde imzası veya onayı yoktur?**

A) Rauf Orbay B) Mustafa Kemal
C) Fevzi Çakmak D) Kâzım Karabekir
E) Ali Fuat Cebesoy

8. **Aşağıdakilerden hangisi, Erzurum ve Sivas kongrelerinin ortak kararlarından biridir?**

A) Azınlıklara, siyasi egemenliği ve sosyal dengemizi bozacak imtiyazların verilmesine karşı çıkılması
B) Bütün cemiyetlerin "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmesi
C) Mustafa Kemal'in başkanlığında Temsil Heyetinin oluşturulması
D) Alınan kararları halka duyurmak amacıyla *İrade-i Milliye* gazetesinin çıkarılması
E) Temsil Heyetinin yurdun tamamını temsil ettiğinin kabul edilmesi

CBA Yayınları

9. **Erzurum Kongresi'nin;**

I. Manda ve himaye kabul edilemez.

II. Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

III. İstanbul Hükûmeti yetersiz kalırsa yerine geçici bir hükûmet kurulacaktır.

kararlarından hangilerinin birlik ve bağımsızlık anlayışıyla ilgili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. **Mustafa Kemal'in de katıldığı Millî Mücadele Dönemi'nin son kongresi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Afyon B) Erzurum C) Pozantı
D) Edirne E) Sivas

11. **ABD Başkanı Wilson'un girişimiyle oluşturulan komisyonun; Türk topraklarının durumunu, Suriyelilerin ve Filistinlilerin Birinci Dünya Savaşı sonunda belirlenecek yeni sınırlara ilişkin görüşlerini saptamak için 28 Ağustos 1919'da hazırladığı rapor aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bristol B) Malche C) Sandler
D) Harbord E) King-Crane

12. **Amasya Genelgesi'nde** "Vatanın bütünlüğü tehlikededir." **kararının alınmasında;**

I. düzenli ordunun kurulması,

II. Anadolu'nun yer yer işgal edilmesi,

III. İstanbul Hükûmetinin işgallere kayıtsız kalması

duru mlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

13. **İstanbul Hükûmeti;**

I. Sivas Kongresi,

II. Erzurum Kongresi,

III. Amasya Görüşmeleri

gelişmelerinden hangilerini engellemek için Elâzığ Valisi Ali Galip ile Ankara Valisi Muhittin Paşa'yı görevlendirmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **20-22 Ekim 1919'da gerçekleşen Amasya Görüşmeleri'ne Heyet-i Temsiliye adına Mustafa Kemal ve Rauf Orbay ile birlikte katılan kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü B) Refet Bele
C) Bekir Sami Bey D) Kâzım Karabekir
E) Ali Fuat Cebesoy

15. **Son Osmanlı Mebusan Meclisi seçimlerine katılan Mustafa Kemal'in milletvekili olarak seçildiği şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İzmir B) Erzurum C) Ankara
D) İstanbul E) Sivas

16. **Sivas Kongresi'nde alınan *İrade-i Milliye* adlı bir gazetenin çıkarılması kararı;**

I. halkı basın-yayın yoluyla bilinçlendirme,

II. TBMM'nin aldığı kararları halka bildirme,

III. toplumu yanıltıcı propagandaları engelleme

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Millî Mücadele sürecinde Yunanlıların Batı Anadolu'daki işgalinin haklı bir gerekçeye dayanmadığı tezini savunan ve ulusal mücadelenin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belge Amiral Bristol Raporu'dur. Milne Hattı ve Raporu İzmir'in işgali konusunda Yunan tezini savunurken, General Harbord Raporu Doğu Anadolu'da Ermeniler konusuyla ilgili olup Türk tezini savunmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. İstanbul Hükûmeti tarafından IX. Ordu Müfettişi olarak görevlendirilen Mustafa Kemal'in, bu görev doğrultusunda gerçekleştirdiği son faaliyet Amasya Genelgesi'ni yayımlamasıdır. Amasya Genelgesi'ni yayımladıktan sonra Erzurum'a geçen Mustafa Kemal 8-9 Temmuz 1919 gecesi IX. Ordu Müfettişliği görevinden ve askerlik mesleğinden istifa etmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Amasya Genelgesi ile ilgili olarak öncüllerde verilen "Temsil Heyeti'ne tüm yurdu temsil etme yetkisi verilmiştir." (III) yargısı doğru değildir. Bu gelişme Sivas Kongresi'nde ortaya çıkan bir olgudur. Fakat bağımsızlığın millete dayanılarak sağlanacağının vurgulanması ve Millî Mücadele'nin amaç, gerekçe ve yönteminin ilk kez açıklanması doğrudan Amasya Genelgesi ile ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda E seçeneğinde verilen Diyarbakır ili, İstanbul Hükûmetinin baskılarına bağlı olarak Erzurum Kongresi'ne delege gönderememiştir. Bunun yanı sıra Elâzığ ve Mardin de delege gönderemeyen diğer iller arasındadır. Erzurum Kongresi'ne delege gönderen iller; Bitlis, Erzurum, Sivas, Trabzon ve Van'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Soruda C seçeneğinde verilen "Amasya Genelgesi'nin yayımlanması" gelişmesi Temsil Heyetinin yetkili olduğu dönemde gerçekleşen olaylar arasında gösterilemez. Nitekim Amasya Genelgesi'nin yayımlanması Temsil Heyeti oluşturulmadan önce 22 Haziran 1919'da gerçekleşmiştir. Diğer seçeneklerde yer alan gelişmelerin tamamı Temsil Heyetinin yetkili olduğu dönemde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 1919'da "manda" konusunda araştırmalar yapmak için ABD Kurulu tarafından Anadolu'ya gönderilen, raporunda Doğu Anadolu'daki Ermeni iddialarının asılsız olduğunu belirten ve Sivas'ta Mustafa Kemal'le de görüşen kişi General Harbord'dur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. 22 Haziran 1919'da yayımlanan ve Millî Mücadele'nin amaç, gerekçe ve yönteminin açıklandığı Amasya Genelgesi'nde Fevzi Çakmak'ın imzası yoktur. Amasya Genelgesi'nde imzası ve onayı olan kişiler; Mustafa Kemal, Kâzım Karabekir, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Cemal Paşa'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda A seçeneğinde verilen "Azınlıklara, siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak imtiyazların verilmesine karşı çıkılmalıdır." hükmü Erzurum ve Sivas kongrelerinin ortak kararlarından biridir. Öte yandan Başkanı Mustafa Kemal olan Temsil Heyetinin oluşturulması Erzurum Kongresi'yle ilgili iken; bütün cemiyetlerin "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmesi, alınan kararları halka duyurmak amacıyla "*İrade-i Milliye*" adlı gazetenin çıkarılması ve Temsil Heyetinin yurdun tamamını temsil ettiğinin kabul edilmesi gelişmeleri ise Sivas Kongresi ile ilgili kararlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Erzurum Kongresi ile ilgili olarak öncüllerde verilen "İstanbul Hükûmeti yetersiz kalırsa geçici bir hükûmet kurulacaktır." hükmü yurdun bütünlüğü ve milletin bağımsızlığının sağlanması ile doğrudan ilgili değildir. Fakat "Manda ve himaye kabul edilemez." (I) hükmü milletin bağımsızlığının sağlanması ile ilgiliyken, "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." (II) hükmü yurdun bütünlüğü ile ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Millî Mücadele Dönemi'nin son kongresi olan ve Mustafa Kemal'in de katıldığı kongre Pozantı Kongresi'dir. 5 Ağustos 1920 ve 8 Ekim 1920 tarihlerinde iki kez toplanan Pozantı Kongresi'ne Mustafa Kemal, Fevzi Çakmak ve bazı milletvekilleri katılmıştır. Kuvayımillîye'nin birleşme sürecinin tamamlandığı bu kongre Millî Mücadele Dönemi'nin son kongresidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. ABD Başkanı Wilson'un girişimiyle oluşturulan komisyonun; Türk topraklarının durumunu, Suriyelilerin ve Filistinlilerin Birinci Dünya Savaşı sonunda belirlenecek yeni sınırlara ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla 28 Ağustos 1919'da hazırladığı rapor King-Crane Raporu'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Amasya Genelgesi'nde "Vatanın bütünlüğü tehlikededir." kararının alınması Millî Mücadele'nin gerekçelerinden biridir. Bu bağlamda, öncüllerde verilen Anadolu'nun yer yer işgal edilmesi (II) ve İstanbul Hükûmetinin işgaller karşısında sessiz kalması (III) bu kararın alınmasında etkili olmuştur. Düzenli ordunun kurulmasının bu kararla ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul Hükûmeti Elâzığ Valisi Ali Galip Bey ve Ankara Valisi Muhittin Paşa'yı görevlendirerek Sivas Kongresi'nin toplanmasını engellemek istemiş, ancak bu girişim başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ayrıca bu başarısızlık İstanbul (Damat Ferit Paşa) Hükûmetinin istifasına yol açmıştır. Bu girişimlerin Erzurum Kongresi ve Amasya Görüşmeleri ile ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. 20-22 Ekim 1919 tarihlerinde gerçekleşen Amasya Görüşmeleri'nde Salih Paşa ile bir araya gelen Mustafa Kemal'in yanında, Rauf Orbay ile Bekir Sami Bey yer almıştır. Millî Mücadele sürecinde önemli bir gelişme olan Amasya Görüşmeleri, Mustafa Kemal ve Temsil Heyetinin İstanbul Hükûmetine karşı kazandığı ilk siyasi zafer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. 7 Kasım 1919 tarihinde yapılan son Osmanlı Mebusan Meclisi seçimlerine katılan Mustafa Kemal'in milletvekili olarak seçildiği şehir Erzurum'dur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Sivas Kongresi'nde alınan *İrade-i Milliye* adlı bir gazetenin çıkarılması kararıyla, halkı basın-yayın yoluyla bilinçlendirmek (I) ve özellikle İtilaf Devletleri'nin toplumu yanıltıcı propagandalarını engellemek (III) amaçlanmıştır. Alınan bu kararın TBMM'nin aldığı kararları halka bildirme gibi bir amacı söz konusu olamaz. Nitekim TBMM henüz açılmamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Temsil Heyeti, Sivas Kongresi sonrasında aşağıdakilerden hangisini Batı Cephesi Kuvayımillîye Komutanlığı'na atayarak ilk kez yürütme yetkisini kullanıp bir hükûmet gibi hareket etmiştir?**

A) İsmet Paşa B) Refet Bey
C) Ali Fuat Paşa D) Ali Fethi Bey
E) Hüseyin Rauf Bey

2. **Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal'in yer aldığı kongreler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Sivas B) Erzurum C) Alaşehir
D) Afyon E) Pozantı

3. **Temsil Heyeti, İstanbul'un 16 Mart 1920'de resmen işgal edilmesi üzerine;**

I. Anadolu'daki İtilaf subaylarını tutuklama,
II. İstanbul ile her türlü haberleşmeyi kesme,
III. Geyve ve Ulukışla civarındaki demir yollarını tahrip etme

faaliyetlerinden hangilerini gerçekleştirerek bu girişime tepki göstermiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. **20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında Temsil Heyeti ile gerçekleşen Amasya Görüşmeleri'ne (Protokolleri) Ali Rıza Paşa Hükûmeti adına katılan kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tevfik Paşa B) Salih Paşa
C) Damat Ferit Paşa D) Kâmil Paşa
E) Sait Halim Paşa

5. **Millî Mücadele sürecinde;**

I. Sivas Kongresi,
II. Erzurum Kongresi,
III. Amasya Protokolleri

gelişmelerinden hangilerinde, "Hristiyan azınlıklara siyasal egemenlik ve toplumsal dengeyi bozacak ayrıcalıkların verilmeyeceği" **konusu vurgulanmıştır?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **4 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Mustafa Kemal başkan seçilmiştir.
B) Erzurum Kongresi kararları kabul edilmiştir.
C) Manda ve himaye konusu, görüşmelere damga vurmuştur.
D) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur.
E) Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî kararları onaylanmıştır.

7. **Mustafa Kemal'in öncülüğünde 16-28 Kasım 1919 tarihleri arasında gerçekleşen ve** "Mebusan Meclisinin İstanbul'da açılması" **kararının alındığı Komutanlar Toplantısı, aşağıdaki şehirlerin hangisinde düzenlenmiştir?**

A) Amasya B) Erzurum C) Sivas
D) Ankara E) Kayseri

8. **Başkanlığını Rauf Orbay'ın yaptığı, Osmanlı Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920'de Misakımillî Kararlarının kabul edilmesinde etkili olan grup, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mim Mim B) Felâh-ı Vatan
C) Müdafaa-i Hukuk D) Saltanat Şûrası
E) Müdafaa-i Vatan

CBA Yayınları

9. **İtilaf Devletleri'nin 16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal ederek Osmanlı Mebusan Meclisini dağıtmalarında etkili olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Temsil Heyetinin kurulması
B) Misakımillî'nin ilan edilmesi
C) Sivas Kongresi'nin toplanması
D) Temsil Heyetinin Ankara'ya gelmesi
E) Amasya Görüşmeleri'nin yapılması

10. **Osmanlı Mebusan Meclisinin son başkanı olan ve 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine Ankara'ya gelen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rauf Orbay B) Refet Bele
C) Yunus Nadi Bey D) Ali Fuat Paşa
E) Celalettin Arif Bey

11. **Aşağıdakilerden hangisi Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan biri değildir?**

A) Manda ve himaye kabul edilemez.
B) Vatanın bağımsızlığını ve yurdumuzun bütünlüğünü bozma amacı olmayan herhangi bir devletin teknik, sanayi ve mali yardımı kabul edilebilir.
C) Hristiyanlara ve azınlıklara siyasi hakimiyeti bozucu haklar verilemez.
D) Milletin haklı sesini duyurmak ve halkı mücadele konusunda bilgilendirmek için *İrade-i Milliye* adlı bir gazete çıkarılacaktır.
E) Mevcut merkezî hükûmet vatanın bağımsızlığını sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.

12. **Mustafa Kemal'in** "Sine-i Millete Dönüş" **olarak nitelendirdiği resmî görevinden ve askerlikten istifa etmesi, aşağıdaki gelişmelerden hangisi sonrasında gerçekleşmiştir?**

A) Amasya Genelgesi B) Sivas Kongresi
C) Amasya Görüşmeleri D) Erzurum Kongresi
E) Havza Genelgesi

13. **Damat Ferit Paşa'nın istifasından sonra göreve gelen ve Osmanlı Mebusan Meclisinde Misakımillî Kararları'nın onaylanması üzerine İtilaf Devletleri'nin baskılarıyla istifaya zorlanan Osmanlı Hükûmetinin başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Salih Paşa B) Tevfik Paşa
C) Ali Rıza Paşa D) Ahmet İzzet Paşa
E) Sait Halim Paşa

14. **Millî Mücadele Dönemi'nde;**

I. Sivas,
II. Edirne,
III. Pozantı

kongrelerinden hangileri I. TBMM'nin açılmasından sonra toplanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

15. **Aşağıdakilerden hangisi, Misakımillî Kararları kapsamındaki konulardan biri değildir?**

A) Azınlıklar B) Referandum
C) Osmanlı borçları D) Kapitülasyonlar
E) Savaş tazminatı

16. **20-22 Ekim 1919 tarihlerinde gerçekleşen Amasya Görüşmeleri'nde, İstanbul Hükûmeti ile Temsil Heyeti aşağıdaki konulardan hangisinde fikir birliğine varamamıştır?**

A) Seçimlerin serbest şekilde yapılması
B) Mebusan Meclisinin toplanacağı yerin belirlenmesi
C) Azınlıklara ayrıcalık yaratacak özel birtakım hakların verilmemesi
D) Mondros Mütarekesi imzalandığı sırada işgal edilmemiş toprakların korunması
E) Ali Rıza Paşa Hükûmetinin aleyhine herhangi bir müdahalede bulunulmaması

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Temsil Heyeti, Sivas Kongresi sonrasında Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Kuvayımillîye Umum Komutanlığı'na atayarak ilk kez yürütme yetkisini kullanıp bir hükûmet gibi hareket etmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda C seçeneğinde verilen Alaşehir Kongresi, Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal'in bizzat katıldığı kongrelerden biri değildir. 16-15 Ağustos 1919 tarihlerinde toplanan Alaşehir Kongresi, Hacim Muhittin Bey başkanlığında toplanmıştır. Öte yandan Mustafa Kemal'in katıldığı başlıca kongreler şunlardır:

- Erzurum Kongresi (Başkanlık etti.)
- Sivas Kongresi (Başkanlık etti.)
- Afyon Kongresi
- Pozantı Kongresi

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. İstanbul'un 16 Mart 1920'de resmen işgal edilmesi üzerine Temsil Heyeti birtakım tedbirler alarak bu girişime tepki göstermiştir. Anadolu'da bulunan İtilaf subaylarını tutuklama (I), İstanbul ile her türlü haberleşmeyi kesme (II) ve Geyve ve Ulukışla civarındaki demir yollarını tahrip etme (III) bu tepkiler arasındadır. Ayrıca İşgal, İtilaf Devletleri ve yabancı ülke temsilciliklerine gönderilen telgraflarla kınanmış, Anadolu'dan İstanbul'a resmî kuruluşlara ait her türlü kıymetli eşya ve vergilerin gönderilmesi de engellenmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. 20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında Temsil Heyeti ile gerçekleştirilen Amasya Görüşmeleri'ne Ali Rıza Paşa Hükûmeti adına katılan kişi dönemin Bahriye Nazırı Salih Paşa'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Millî Mücadele sürecinde "Hristiyan azınlıklara siyasal egemenliğimizi ve toplumsal dengemizi bozacak birtakım ayrıcalıkların verilmeyeceği" konusu Erzurum (II) ve Sivas Kongreleri (I) ile Amasya Protokolleri'nde (III) vurgulanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. 4 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'yle ilgili olarak E seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Nitekim Mebusan Meclisi Sivas Kongresinden sonra toplandığı için, Mebusan Meclisinde kabul edilecek olan Misakımillî kararlarının onaylanması söz konusu olamaz. Öte yandan Sivas Kongresi'nde; manda ve himaye konusu görüşmelere damga vurmuş, Mustafa Kemal başkan seçilmiş, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuş ve Erzurum Kongresi kararları kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Mustafa Kemal öncülüğünde 16-28 Kasım 1919 tarihleri arasında gerçekleşen ve Mebusan Meclisinin İstanbul'da açılması kararının alındığı "Komutanlar Toplantısı" Sivas'ta gerçekleşmiştir. "Sivas Komutanlar Toplantısı" adıyla 16 Kasım 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında toplanan kurulda üç önemli konu konuşulmuştur. 1) Meclis'in toplanacağı yer, 2) Meclisin toplanmasından sonra Heyet-i Temsiliyenin ve ulusal örgütün alacağı biçim ve çalışma yöntemi, 3) Barış Konferansı'nın vereceği kararlardan sonra nasıl davranılacağı. Toplantıda Mebusan Meclisinin nerede toplanacağı konusunda şöyle bir karar alınmıştır. "Millet Meclisinin bütün mahsurlara ve tehlikelere rağmen İstanbul'da toplanması zarureti hâsıl olmuştur."

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Başkanlığını Rauf Orbay'ın yaptığı, Osmanlı Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920'de Misakımillî kararlarının kabul edilmesinde etkili olan grup Felâh-ı Vatan Grubu'dur. Mustafa Kemal Paşa, "Vatanın Kurtuluşu" anlamına gelen Felâh-ı Vatan Grubu'nu, "...Bu grubu teşkil etmeyi, vicdan borcu, millet borcu bilmek vaziyet ve kabiliyetinde bulunan efendiler, imansız idiler... cebin idiler... cahil idiler." şeklinde eleştirmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. İtilaf Devletleri'nin 16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal ederek Osmanlı Mebusan Meclisini dağıtmalarında etkili olan gelişme Misakımillî'nin ilan edilmesidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. 12 Ocak 1920'de açılan son Osmanlı Mebusan Meclisinin, 31 Ocak 1920 tarihli beşinci oturumunda ilk meclis başkanı seçilen kişi Reşat Hikmet Bey'dir. Öte yandan Reşat Hikmet Bey'in ölümü üzerine 4 Mart 1920'de Mebusan Meclisinin son başkanı olarak Celâleddin Arif Bey seçilmiştir. Fakat o da 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgali ve meclisin dağıtılmasından sonra 2 Nisan 1920'de Ankara'ya gitmiştir. (I. TBMM'de Adalet Bakanı olarak görev yapacaktır.)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen "Milletin haklı sesini duyurmak ve halkı mücadele konusunda bilgilendirmek için *İrade-i Milliye* adlı bir gazete çıkarılacaktır." hükmü Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan biri değildir. *İrade-i Milliye* gazetesinin çıkarılma kararı Sivas Kongresi'nde alınmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Mustafa Kemal'in "Sine-i Millete Dönüş" olarak nitelendirdiği resmî görevinden ve askerlik mesleğinden istifa etmesi, Amasya genelgesi sonrasında gerçekleşmiştir. Amasya Genelgesi'ni yayımladıktan sonra Erzurum'a geçen Mustafa Kemal 8-9 Temmuz 1919 gecesi IX. Ordu Müfettişliği görevinden ve askerlik mesleğinden istifa etmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Damat Ferit Paşa'nın istifasından sonra göreve gelen ve Osmanlı Mebusan Meclisinde Misakımillî kararlarının onaylanması üzerine İtilaf Devletlerinin baskılarıyla istifaya zorlanan Osmanlı Hükûmetinin başkanı Ali Rıza Paşa'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Millî Mücadele Dönemi'nde Birinci TBMM'nin açılmasından sonra toplanan üç kongre vardır. Bu kongreler şunlardır:

- Edirne Kongresi (9-14 Mayıs 1920) (II)
- Afyon Kongresi (2 Ağustos 1920)
- Pozantı Kongresi (5 Ağustos 1920) (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Son Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî kararlarında, soruda E seçeneğinde verilen "savaş tazminatı" ile ilgili herhangi bir hüküm yoktur. Misakımillî kararları şu şekildedir:

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. 20-22 Ekim 1919 tarihlerinde gerçekleşen Amasya Görüşmelerinde, üçü gizli toplam beş protokol yapılmıştır. İstanbul Hükûmeti ile Temsil Heyeti; azınlıklara ayrıcalık yaratacak özel birtakım hakların verilmemesi, seçimlerin serbest şekilde yapılması, Mondros Mütarekesi imzalandığı sırada işgal edilmemiş toprakların korunması ve Ali Rıza Paşa Hükûmetinin aleyhine herhangi bir müdahalede bulunulmaması konularında fikir birliğine varmışken Mebusan Meclisinin toplanacağı yerin belirlenmesi konusunda fikir ayrılığı yaşanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele'nin programının belirlendiği ve Ali Fuat Cebesoy'un "Mukaddes İttifak" olarak nitelendirdiği gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Samsun Raporu
B) Amasya Protokolleri
C) Misakımillî Kararları
D) Halkçılık Beyannamesi
E) Amasya Genelgesi

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî'de halkoyuna başvurulması uygun görülen yerlerden biri değildir?**

A) Kars B) Batum C) Ardahan
D) Erzurum E) Batı Trakya

3. **Aşağıdakilerden hangisi, 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında toplanan Sivas Kongresi sonrasında ortaya çıkan gelişmelerden biridir?**

A) Heyet-i Temsiliyenin kurulması
B) Kuvayımillîye birliklerinin oluşturulması
C) Amasya Protokolleri'nin imzalanması
D) Mustafa Kemal'in askerlik görevinden istifa etmesi
E) Bölgesel direniş cemiyetlerinin kurulması

4. **Aşağıdakilerden hangisi, 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî Kararları'ndan biridir?**

A) Düzenli ordunun kurulması
B) Mustafa Kemal'in Heyet-i Temsiliye başkanı seçilmesi
C) Siyasi, adlî ve mali gelişmemize engel olan her türlü sınırlamaların kaldırılması
D) Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi Kuvayımillîye Komutanlığı'na atanması
E) Doğu Trakya'nın geleceğinin halk oylaması ile belirlenmesi

5. **Mustafa Kemal'in, 12 Ocak 1920'de toplanan son Osmanlı Mebusan Meclisinde kurulmasını istediği grup aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tesanüt B) İstiklal
C) Müdafaa-i Hukuk D) Felâh-ı Vatan
E) Islahat

6. **16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından resmen işgali sırasında Osmanlı sadrazamı aşağıdakilerden hangisiydi?**

A) Salih Paşa B) Tevfik Paşa
C) Ali Rıza Paşa D) Sait Halim Paşa
E) Damat Ferit Paşa

7. **Erzurum Kongresi öncesinde merkez delegeliğinden istifa eden Binbaşı Kâzım ve Cevat Dursunoğlu yerlerini aşağıdaki devlet adamlarından hangilerine bırakmışlardır?**

A) Rauf Orbay - Mustafa Kemal
B) Kâzım Karabekir - Refet Bele
C) Mustafa Kemal - Kâzım Karabekir
D) Rauf Orbay - Ali Fuat Cebesoy
E) Kâzım Karabekir - Cemal Paşa

8. Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Misakımillî Kararlarının kabul edilmesi üzerine, İstanbul İtilaf Devletleri tarafından 16 Mart 1920'de resmen işgal edilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişmenin sonuçları arasında gösterilemez?

A) Ankara'da yeni bir meclis toplanmıştır.
B) Damat Ferit Paşa yeniden sadrazam olmuştur.
C) İstanbul Hükûmeti ile Heyet-i Temsiliye Amasya'da bir görüşme gerçekleştirmiştir.
D) Anadolu'daki bazı İtilaf subayları esir alınmıştır.
E) Heyet-i Temsiliye İstanbul ile tüm resmî ilişkileri koparmıştır.

CBA Yayınları

9. I. Manda ve himayenin reddedilmesi
II. Mustafa Kemal'in kongre başkanlığı yapması
III. Yurdun her bölgesinden gelen temsilcilerin katılımıyla toplanması

Yukarıdakilerden hangileri Erzurum ve Sivas kongrelerinin ortak özellikleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. **16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi aşağıdakilerden hangisinin gelişimini hızlandırmıştır?**

A) Saltanatın kaldırılması
B) TBMM'nin açılması
C) Düzenli orduya geçilmesi
D) Sivas Kongresi'nin toplanması
E) Cumhuriyet'in ilan edilmesi

11. **Temsil Heyeti ile İstanbul Hükûmeti arasında yapılan Amasya Görüşmeleri'nde;**

I. Meclis başkanının kim olacağı,
II. Mebusan Meclisinin toplanacağı yer,
III. Mebusan Meclisi seçimlerinin yapılması

konularından hangilerinde fikir birliği sağlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **Millî Mücadele sürecinde** "Galip Hoca" **lâkabıyla yer alan ve Nazilli Kongresi'nin başkanlığını üstlenen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çerkez Ethem B) Celâl Bayar
C) Ali Fuat Cebesoy D) Fethi Okyar
E) Rauf Orbay

13. 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî Kararları ile ulusal sınırlarımız belirlenmiştir.

Misakımillî'ye göre ulusal sınırlar belirlenirken aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin imzalandığı sıradaki sınırlar kriter alınmıştır?

A) Lozan B) Moskova C) Sevr
D) Mondros E) Kars

14. **4 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nde;**

I. kongre başkanlığı,
II. manda ve himaye,
III. Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi'ne atanması

konularından hangilerinde kongre üyeleri arasında fikir ayrılığı yaşanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. **Heyet-i Temsiliyenin;**

I. yasama,
II. yürütme,
III. yargı

yetkilerinden hangilerini üstlendiği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **12 Ocak 1920'de açılan son Osmanlı Mebusan Meclisinin, 31 Ocak 1920 tarihli beşinci oturumunda ilk meclis başkanı seçilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rauf Bey B) Ali Fethi Bey
C) Ali Fuat Paşa D) Yunus Nadi Bey
E) Reşat Hikmet Bey

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Millî Mücadele'nin programını belirleyen ve Ali Fuat Cebesoy tarafından "Mukaddes İttifak" olarak nitelendirilen gelişme Amasya Genelgesi'dir. 22 Haziran 1919 tarihinde Mustafa Kemal, Kâzım Karabekir, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Cemal Paşa'nın onayladığı bu "İhtilal Bildirisi", Ali Fuat Cebesoy tarafından "Mukaddes İttifak" olarak nitelendirilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilen Misakımillî'de halkoyuna başvurulması öngörülen yerler arasında; Elviye-i Selase (Kars-Ardahan-Batum), Batı Trakya (İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç...) ve Arap memleketleri yer almaktadır. Erzurum Misakımillî'de halkoyuna başvurulması öngörülen yerlerden biri değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Soruda C seçeneğinde verilen "Amasya Protokolleri'nin imzalanması", 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında toplanan Sivas Kongresi sonrasında ortaya çıkan gelişmelerden biridir. Heyet-i Temsiliyenin kurulması, Mustafa Kemal'in askerlik görevinden istifa etmesi, Kuvayımillîye birliklerinin oluşturulması ve bölgesel direniş cemiyetlerinin kurulması gibi olaylar Sivas Kongresi'nden önce yaşanan gelişmelerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda C seçeneğinde verilen "Siyasi, adlî ve mali gelişmemize engel olan her türlü sınırlamaların (kapitülasyonların) kaldırılması", 28 Ocak 1920'de kabul edilen Misakımillî kararlarından biridir. Misakımillî kararları için bkz. (Millî Mücadele (Hazırlık Dönemi), Test-II, soru 15'in çözümü.)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Mustafa Kemal'in, 12 Ocak 1920'de toplanan son Osmanlı Mebusan Meclisinde kurulmasını istediği grup Müdafaa-i Hukuk Grubu'dur. Fakat Mustafa Kemal'in bu isteği yerine getirilememiş, Müdafaa-i Hukuk Grubu yerine Felâh-ı Vatan Grubu oluşturulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından resmen işgali sırasında Osmanlı sadrazamı Salih Paşa idi. İtilaf Devletleri işgalden sonra, 20 Mart 1920'de Mebusan Meclisini dağıtarak pek çok milletvekilini tutuklamış ve Malta Adası'na sürgüne göndermiştir. İstanbul'da sıkıyönetim ilan ederek halkı sindirmeyi hedefleyen İtilaf Devletleri, Salih Paşa'yı görevden almış ve Damat Ferit Paşa'yı tekrar sadrazam yapmışlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Erzurum Kongresi öncesinde merkez delegeliğinden istifa eden Cevat Dursunoğlu ve Binbaşı Kâzım Yurdalan Beyler yerlerini Mustafa Kemal ve Rauf Orbay'a bırakmışlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Misakımillî kararlarının kabul edilmesi üzerine, İstanbul İtilaf Devletleri tarafından 16 Mart 1920'de resmen işgal edilmiştir. Soruda C seçeneğinde verilen olay bu gelişmenin sonuçları arasında gösterilemez. Nitekim İstanbul Hükûmeti ile Heyet-i Temsiliyenin Amasya'da bir görüşme gerçekleştirmesi daha önce yaşanan bir olaydır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda öncüllerde verilen "yurdun her bölgesinden gelen temsilcilerin katılımıyla toplanması" (III) Erzurum ve Sivas kongrelerinin ortak özellikleri arasında yer almaz. Bu özellik sadece Sivas Kongresi'nin özellikleri arasındadır. Öte yandan "manda ve himayenin reddedilmesi" ve "Mustafa Kemal'in kongre başkanlığı yapması" her iki kongrenin de ortak özellikleri arasındadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Millî Mücadele sürecinde Misakımillî kararlarının kabul edilmesi ve bunun sonucunda 16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf Devletlerince işgal edilmesi TBMM'nin Ankara'da açılması sürecini hızlandırmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Temsil Heyeti ile İstanbul Hükûmeti arasında yapılan Amasya Görüşmeleri'nde; seçimlerin serbestçe yapılması (III) ve Mebusan Meclisinin açılması konularında fikir birliği sağlanmıştır. Meclis başkanının kim olacağı ya da Mebusan Meclisinin toplanacağı yer konularında anlaşmaya varılamamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Millî Mücadele Dönemi'nde "Galip Hoca" lâkabıyla yer alan ve Nazilli Kongresi'nin başkanlığını üstlenen kişi Celâl Bayar'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilen Misakımillî kararları ile ulusal sınırlarımız belirlenmiştir. Misakımillî'ye göre ulusal sınırlar belirlenirken Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı sıradaki sınırlar kriter alınmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. 4 Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nde iki önemli konuda kongre üyeleri arasında fikir ayrılığı yaşanmıştır. Bu konulardan biri Mustafa Kemal'in kongre başkanlığı (I), bir diğeri de ABD mandası konusudur. (II) Kongrede Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi'ne atanması konusu tartışma konusu olmamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. İlk kez Erzurum Kongresi'nde oluşturulan ve Sivas Kongresi'nde tüm yurda mâl edilen Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığındaki Heyet-i Temsiliye TBMM açılana kadar sadece yürütme yetkisini üstlenmiştir. Nitekim Heyet-i Temsiliye Sivas Kongresi sürecinde Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Kuvayımillîye Umum Komutanlığı'na atayarak ilk kez yürütme yetkisini kullanmış ve bir hükûmet gibi hareket etmiştir. Öte yandan ilerleyen süreçte açılacak olan I. TBMM yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin tümünü üstlenecektir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. 12 Ocak 1920'de açılan son Osmanlı Mebusan Meclisinin, 31 Ocak 1920 tarihli beşinci oturumunda ilk meclis başkanı seçilen kişi Reşat Hikmet Bey'dir. Öte yandan Reşat Hikmet Bey'in ölümü üzerine 4 Mart 1920'de Mebusan Meclisinin son başkanı olarak Celâleddin Arif Bey seçilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. Mustafa Kemal *Nutuk*'ta; "Ne pahasına olursa olsun, benim İstanbul'dan uzaklaşmamı isteyenlerin buldukları gerekçe 'Samsun ve dolaylarındaki güvensizlik olaylarını yerinde görüp tedbir almak üzere Samsun'a kadar gitmek' idi. Ben, bu görevin yerine getirilmesinin bir makam ve yetki sahibi olmaya bağlı bulunduğunu ileri sürdüm." demiştir.

Mustafa Kemal'in ifadesinde kastettiği makam ve yetki aşağıdakilerden hangisidir?

A) VII. Ordu Komutanlığı
B) XVI. Kolordu Komutanlığı
C) IX. Ordu Müfettişliği
D) Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı
E) Heyet-i Temsiliye Başkanlığı

2. ***İrade-i Milliye* adlı bir gazetenin çıkarılması kararı aşağıdakilerden hangisinde alınmıştır?**

A) TBMM B) Sivas Kongresi
C) Mebusan Meclisi D) Erzurum Kongresi
E) Amasya Protokolleri

3. **Mustafa Kemal;**

I. Sivas,
II. Pozantı,
III. Erzurum

kongrelerinden hangilerine başkanlık yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgalini Mustafa Kemal Paşa'ya telgrafla bildiren kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Salih Bozok B) Cevat Abbas
C) Yunus Nadi Bey D) Manastırlı Hamdi
E) Mazhar Müfit Kansu

5.
- Ulusal sınırlardan ilk kez bahsedilmiştir.
- Manda ve himaye fikri ilk kez reddedilmiştir.
- Ulusal egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleştirilmesi görüşü ortaya çıkmıştır.

Yukarıda birtakım özellikleri verilen kongre aşağıdakilerden hangisidir?

A) Balıkesir B) Erzurum C) Sivas
D) Alaşehir E) Pozantı

6. **Millî Mücadele Dönemi'nde vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığının tehlikede olduğu ilk kez aşağıdakilerden hangisiyle kamuoyuna duyurulmuştur?**

A) Havza Bildirisi B) Samsun Raporu
C) Amasya Genelgesi D) Erzurum Kongresi
E) Sivas Kongresi

7. I. Misakımillî'nin kabul edilmesi
II. Gümrü Antlaşması'nın imzalanması
III. Sevr Barış Antlaşması'nın reddedilmesi

Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı Mebusan Meclisinde gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. **Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nin oluşturulduğu Balıkesir ve Alaşehir kongrelerinin başkanlığını aşağıdakilerden hangisi yapmıştır?**

A) Celâl Bey B) Rauf Bey
C) Ali Fuat Paşa D) Ali Fethi Bey
E) Hacim Muhittin Bey

CBA Yayınları

9. I. Misakımillî'nin kabul edilmesi
II. İstanbul'un resmen işgal edilmesi
III. Amasya Görüşmeleri'nin gerçekleşmesi

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri Sivas Kongresi sonrasında yaşanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. **Aşağıdakilerden hangisi, 2 Ekim 1919'da Ali Rıza Paşa Hükûmetinin kurulmasından sonra gerçekleşmiştir?**

A) Havza Genelgesi'nin yayımlanması
B) Amasya Görüşmeleri'nin yapılması
C) Sivas Kongresi'nin toplanması
D) Amasya Genelgesi'nin yayımlanması
E) Erzurum Kongresi'nin toplanması

11. **Millî Mücadele sürecinde geçici bir hükûmet kurma fikri ilk kez aşağıdakilerden hangisinde dile getirilmiştir?**

A) Havza Bildirisi B) Misakımillî
C) Amasya Genelgesi D) Erzurum Kongresi
E) Sivas Kongresi

12. **28 Ocak 1920'de kabul edilen Misakımillî'de halk oylamasına gidilmesi öngörülen yerler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Hatay - Elviye-i Selase
B) Batı Trakya - Hatay
C) Musul - Doğu Trakya
D) Elviye-i Selase - Batı Trakya
E) Batı Trakya - Musul

13. **Millî Mücadele Dönemi'nde** "Heyet-i Temsiliye", **ilk kez aşağıdaki kongrelerden hangisinde oluşturulmuştur?**

A) Afyon B) Sivas C) Erzurum
D) Balıkesir E) Alaşehir

14. Mustafa Kemal, İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine 19 Mart 1920'de tüm yurda göndereceği genelgenin taslağını hazırlarken Ankara'da açılacak meclisin "kurucu meclis" olacağını ifade etmiş fakat gönderdiği genelgede meclisin bu özelliğini belirtmemiştir.

Mustafa Kemal'in bu genelgeyi yayımladığı sıradaki resmi görevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) TBMM Başkanlığı
B) Sofya Askeri Ataşeliği
C) Dokuzuncu Ordu Müfettişliği
D) Yıldırım Orduları Komutanlığı
E) Heyet-i Temsiliye Başkanlığı

15. **Mustafa Kemal, IX. Ordu Müfettişliğinin kendisine verdiği yetkileri aştığı gerekçesi ile aşağıdaki gelişmelerin hangisinden sonra ilk kez İstanbul'a geri çağrılmıştır?**

A) Havza Genelgesi B) Sivas Kongresi
C) Amasya Genelgesi D) Erzurum Kongresi
E) Samsun Raporu

16. **Millî Mücadele sürecinde,** "Sivas'ta ulusal bir kongre toplanacak ve bu kongreye her sancaktan üç temsilci gönderilecektir." **kararının alındığı gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Samsun Raporu
B) Misakımillî
C) Erzurum Kongresi
D) Amasya Genelgesi
E) Amasya Protokolleri

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mustafa Kemal *Nutuk*'ta; "Ne pahasına olursa olsun, benim İstanbul'dan uzaklaşmamı isteyenlerin buldukları gerekçe 'Samsun ve dolaylarındaki güvensizlik olaylarını yerinde görüp tedbir almak üzere Samsun'a kadar gitmek' idi. Ben, bu görevin yerine getirilmesinin bir makam ve yetki sahibi olmaya bağlı bulunduğunu ileri sürdüm." demiştir. Mustafa Kemal'in ifadesinde kastettiği makam ve yetki IX. Ordu Müfettişliği'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Millî Mücadele'nin ilk yayın organı olan İrade-i Milliye gazetesinin çıkarılmasına Sivas Kongresi'nde karar verilmiştir. 4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi'nde alınan kararla çıkarılan İrade-i Milliye gazetesi, halkı bilinçlendirmek ve Millî Mücadele'nin haklılığını kamuoyuna duyurabilmek amacını gütmüştür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Mustafa Kemal Millî Mücadele Dönemi'nde toplam dört kongreye katılmış, bunlardan ikisine başkanlık etmiştir. Mustafa Kemal'in katıldığı başlıca kongreler şunlardır:

- Erzurum Kongresi (Başkanlık etti.)
- Sivas Kongresi (Başkanlık etti.)
- Afyon Kongresi
- Pozantı Kongresi

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. 28 Ocak 1920'de Misakımillî Kararlarının kabul edilmesi üzerine İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmiş ve Mebusan Meclisini dağıtmışlardır. 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgal edilmesinin ardından, bu gelişmeyi Mustafa Kemal Paşa'ya telgrafla bildiren kişi telgrafçı Manastırlı Hamdi Bey olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Millî Mücadele sürecinde toplanan ve "ulusal sınır" ifadesinden ilk kez bahsedilen, manda ve himaye fikrine ilk kez karşı çıkılan ve ulusal egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleştirilmesi görüşünün ortaya çıktığı kongre Erzurum Kongresi'dir. Erzurum Kongresi'nde ayrıca ilk kez Doğu illerini kapsayan Heyet-i Temsiliye kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Millî Mücadele Dönemi'nde vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığının tehlikede olduğu ilk kez Amasya Genelgesi'nde kamuoyuna duyurulmuştur. Millî Mücadele'nin programı olarak kabul edilen Amasya Genelgesi'nde, "Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir." maddesine yer verilerek mücadelenin önemli bir gerekçesi ortaya konmuştur. Ayrıca İstanbul Hükûmetinin üzerine düşen sorumluluğu yerine getiremediği de ilk kez bu belgede ortaya konmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Soruda sadece I. öncülde verilen Misakımillî'nin kabul edilmesi Osmanlı Mebusan Meclisinde gerçekleşmiştir. (16 Mart 1920'de İstanbul resmen işgal edildikten kısa bir süre sonra, 11 Nisan 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi padişah tarafından dağıtılmıştır.) Ancak Gümrü Antlaşması'nın imzalanması ve Sevr Barış Antlaşması'nın reddedilmesi TBMM tarafından gerçekleştirilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nin oluşturulduğu Balıkesir ve Alaşehir kongrelerinin başkanlığını Hacim Muhittin Bey yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Sivas Kongresi 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında toplanmıştır. Buradan hareketle;

- Misakımillî'nin kabul edilmesi - (28 Ocak 1920)
- İstanbul'un resmen işgal edilmesi - (16 Mart 1920)
- Amasya Görüşmeleri'nin yapılması (20 Ekim 1919)

gelişmelerinin tümü Sivas Kongresi'nden sonra yaşanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Ali Rıza Paşa Hükûmeti 2 Ekim 1919'da kurulmuştur. Buradan hareketle 20-22 Ekim 1919 tarihlerinde gerçekleşen Amasya Görüşmeleri Ali Rıza Paşa Hükûmetinin kurulmasından sonra gerçekleşmiştir. Diğer gelişmeler daha öncesinde yaşanmıştır.

- Havza Genelgesi - (28 Mayıs 1919)
- Amasya Genelgesi - (22 Haziran 1919)
- Erzurum Kongresi - (23 Temmuz 1919)
- Sivas Kongresi - (4 Eylül 1919)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Millî Mücadele sürecinde geçici bir hükûmet kurma fikri ilk kez Erzurum Kongresi'nde dile getirilmiştir. Erzurum Kongresi'nde "Mevcut merkezî hükûmet vatanın bağımsızlığını sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır." maddesiyle ilk kez yeni bir hükûmetin gerekliliğinden bahsedilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilen Misakımillî'de halkoyuna başvurulması öngörülen yerler arasında; Elviye-i Selase (Kars-Ardahan-Batum), Batı Trakya (İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç...) ve Arap memleketleri yer almaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Millî Mücadele sürecinde başkanı Mustafa Kemal olan ve sadece Doğu bölgelerini temsil eden 9 kişilik Temsil Heyeti (Temsilciler Kurulu / Heyet-i Temsiliye) ilk kez Erzurum Kongresi'nde oluşturulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Mustafa Kemal, İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine 19 Mart 1920'de tüm yurda göndereceği genelgenin taslağını hazırlarken Ankara'da açılacak meclisin "kurucu meclis" olacağını ifade etmiş fakat gönderdiği genelgede meclisin bu özelliğini belirtmemiştir. Mustafa Kemal'in bu genelgeyi yayımladığı sıradaki resmî görevi Heyet-i Temsiliye Başkanlığı'dır. Nitekim Mustafa Kemal ilk kez Erzurum Kongresi'nde oluşturulan Heyet-i Temsiliyenin başkanlığını 23 Nisan 1920'de I. TBMM açılıncaya kadar sürdürecektir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Millî Mücadele sürecinde Mustafa Kemal, IX. Ordu Müfettişliğinin kendisine verdiği yetkileri aştığı gerekçesiyle ilk kez Havza Genelgesi'nden İstanbul'a geri çağrılmıştır. Öte yandan Mustafa Kemal Amasya Genelgesi'nden sonra ikinci kez İstanbul'a geri çağrılmışsa da O bu çağrıya kulak asmayarak, "Artık İstanbul Anadolu'ya hâkim değil tabi olmak zorundadır." demiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Millî Mücadele sürecinde, "Sivas'ta ulusal bir kongre toplanacak ve bu kongreye her sancaktan üç temsilci gönderilecektir." kararının alındığı gelişme, Millî Mücadele'nin yönteminin belirlendiği Amasya Genelgesi'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Mondros Mütarekesi sonrasında Doğu Anadolu'da Ermeni faaliyetlerine karşı çıkmak ve Millî Mücadele'ye destek vermek amacıyla Erzurum'da çıkarılan gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Vakit* B) *Ahali* C) *İkdam*
D) *Albayrak* E) *Açıksöz*

2. **Sivas Kongresi'nden sonra ilk sayısı Eylül 1919'da çıkan ve Millî Mücadele'nin yayın organı olarak faaliyet yürüten gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *İstikbal* B) *İrade-i Milliye*
C) *Hâkimiyet-i Milliye* D) *Hukuk-u Beşer*
E) *Sebîlürreşâd*

3. **Kadrosunda İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Mehmet Âkif Ersoy, İsmail Habip Sevük gibi yazar ve şairlerin olduğu, Kastamonu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin yayın organı olarak faaliyet yürüten gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Emel* B) *Tanin* C) *İkdam*
D) *Açıksöz* E) *Albayrak*

4. **Kurtuluş Savaşı sürecinde yayımlanan;**

I. *İleri*,
II. *Açıksöz*,
III. *İrade-i Milliye*,
IV. *Peyam-ı Sabah*

gazetelerinden hangileri Millî Mücadele karşıtı bir çizgi izlemiştir?

A) Yalnız IV B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

5. **İlk sayısı 7 Şubat 1921 tarihinde yayımlanan; kanun, genelge ve kararları resmî bir kanaldan duyurabilmek amacıyla faaliyet yürüten yayın organı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Minber* B) *İrade-i Milliye*
C) *Ceride-i Mehâkim* D) *Ceride-i Resmiye*
E) *Hâkimiyet-i Milliye*

6. **Millî Mücadele'de Anadolu hareketini destekleyen gazetecilerden Yunus Nadi Bey'in İstanbul'da çıkardığı gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *İleri* B) *Vakit* C) *İkdam*
D) *Yeni Gün* E) *Öğüt*

7. **Millî Mücadele'yi destekleyerek edebiyatçılara bu yönde bilinç vermiş; Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Nurullah Ataç gibi yazarları bir araya getiren 1920'lerin başında yayımlanmış olan dergi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Dergâh* B) *İstikbal* C) *Emel*
D) *Öğüt* E) *Ahali*

8. **TBMM Hükûmetinin yarı resmî yayın organı olan ve 1934'ten itibaren "*Ulus*" adıyla faaliyetlerini sürdüren gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Tasvir-i Efkâr* B) *İrade-i Milliye*
C) *Hâkimiyet-i Milliye* D) *Ceride-i Resmiye*
E) *Hukuk-u Beşer*

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele'yi destekleyen basın yayın organlarından biri değildir?**

A) *İkdam* B) *Yeni Gün*
C) *Tasvir-i Efkâr* D) *İleri*
E) *Peyam-ı Sabah*

10. **Birinci İnönü Muharebesi sonrasında TBMM'de kabul edilen *İstiklal Marşı*'nın yayımlandığı ilk yerel gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Akşam* B) *Albayrak*
C) *İzmir'e Doğru* D) *Hadisat*
E) *Açıksöz*

11. **1918'de Celal Nuri tarafından İstanbul'da çıkarılan ve Mustafa Kemal'in isimsiz yazılarının da yayımlandığı gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Öğüt* B) *İkdam* C) *İleri*
D) *Minber* E) *Yeni Gün*

12. **Mondros Mütarekesi'nden sonra İstanbul'a gelerek Harbiye Nezaretinde göreve başlayan Mustafa Kemal'in, Fethi Bey'le birlikte çıkardıkları gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Minber* B) *İstikbal* C) *Açıksöz*
D) *İkdam* E) *İrade-i Milliye*

13. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele'yi destekleyen basın yayın organlarından biridir?**

A) *Ümit* B) *Aydede* C) *Öğüt*
D) *Alemdar* E) *Peyam-ı Sabah*

14. **İzmir'in işgali sonrasında Yunanlılara ilk kurşunu atan Hasan Tahsin'in yazılarını yazdığı ve başyazarı olduğu gazete aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *İleri* B) *Tanin*
C) *Hukuk-u Beşer* D) *İçtihat*
E) *Emel*

15. **1908'de Eşref Edip'in İslamcılık fikrini yaymak için ilk başta *Sırat-ı Müstakim* adıyla çıkardığı, Mehmet Âkif Ersoy'un başyazarlığını yaptığı, aynı zamanda İstiklal Marşı'nın yayımlandığı ilk dergi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Dergâh* B) *Kadro*
C) *Sada-yı Hak* D) *Sebîlürreşâd*
E) *Hukuk-u Beşer*

16.

Yukarıdaki karikatürün de yer aldığı, Anadolu hareketini İstanbul'dan destekleyen haftalık mizah dergisi *Güleryüz*'ün kurucusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yunus Nadi B) Celâl Nuri
C) Sedat Simavi D) Ruşen Eşref
E) Vâsıf Çınar

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mondros Mütarekesi sonrasında Doğu Anadolu'da Ermeni faaliyetlerine karşı çıkmak ve Millî Mücadele'ye destek vermek amacıyla Erzurum'da çıkarılan gazete *Albayrak* gazetesidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Sivas Kongresi'nden sonra ilk sayısı Eylül 1919'da çıkan ve Millî Mücadele'nin yayın organı olarak faaliyet yürüten gazete *İrade-i Milliye* gazetesidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Kadrosunda İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Mehmet Âkif Ersoy, İsmail Habip Sevük gibi yazar ve şairlerin olduğu, Kastamonu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin yayın organı olarak faaliyet yürüten gazete *Açıksöz* gazetesidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Soruda sadece IV. öncülde verilen *Peyam-ı Sabah* gazetesi Millî Mücadele karşıtı bir çizgi izlemiştir. *İleri*, *Açıksöz* ve *İrade-i Milliye* gazeteleri Millî Mücadele'yi destekleyen yayın organlarıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. İlk sayısı 7 Şubat 1921'de yayımlanan; kanun, genelge ve kararları resmî bir kanaldan duyurabilmek amacıyla faaliyet yürüten yayın organı *Ceride-i Resmiye*'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Millî Mücadele'de Anadolu hareketini destekleyen gazetecilerden Yunus Nadi Bey'in İstanbul'da çıkardığı gazete *Yeni Gün*'dür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Millî Mücadele'yi destekleyip edebiyatçılara bu yönde bilinç vermiş; Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Nurullah Ataç gibi yazarları bir araya getiren 1920'lerin başında yayımlanmış olan dergi *Dergâh*'tır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. TBMM Hükûmetinin yarı resmî yayın organı olan ve 1934'ten itibaren "Ulus" adıyla faaliyetlerini sürdüren gazete *Hâkimiyet-i Milliye*'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda E seçeneğinde yer alan *Peyam-ı Sabah* gazetesi Millî Mücadele'yi destekleyen basın yayın organlarından biri değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Birinci İnönü Muharebesi'nden sonra TBMM'de kabul edilen *İstiklal Marşı*'nın yayımlandığı ilk yerel gazete *Açıksöz* gazetesidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. 1918'de Celal Nuri tarafından İstanbul'da çıkarılan ve Mustafa Kemal'in isimsiz yazılarının da yayımlandığı gazete İleri gazetesidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Mondros Mütarekesi'nden sonra İstanbul'a gelen Mustafa Kemal'in, Fethi Bey'le birlikte çıkardıkları gazete *Minber* gazetesidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Soruda C seçeneğinde verilen *Öğüt* gazetesi Millî Mücadele'yi destekleyen yayın organlarından biridir. Fakat *Ümit*, *Aydede*, *Alemdar* ve *Peyam-ı Sabah* Millî Mücadele karşıtı bir çizgi izlemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. İzmir'in işgali sonrasında Yunanlılara ilk kurşunu atan Hasan Tahsin'in yazılarını yazdığı ve başyazarı olduğu gazete *Hukuk-u Beşer* gazetesidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

15. 1908'de Eşref Edip'in İslamcılık fikrini yaymak için ilk başta *Sırat-ı Müstakim* adıyla çıkardığı, Mehmet Âkif Ersoy'un başyazarlığını yaptığı ve İstiklal Marşı'nın yayımlandığı ilk dergi *Sebîlürreşâd* dergisidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Anadolu hareketini İstanbul'dan destekleyen haftalık mizah dergisi *Güleryüz*'ün kurucusu Sedat Simavi'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

1. **Millî Mücadele Dönemi'ni konu edinen aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Yaban*
B) Halide Edip Adıvar - *Türk'ün Ateşle İmtihanı*
C) Kâzım Karabekir - *İstiklal Harbimiz*
D) Falih Rıfkı Atay – *Yorgun Savaşçı*
E) Ali Fuat Cebesoy - *Millî Mücadele Hatıraları*

2. **Tarık Buğra tarafından kaleme alınmış; Millî Mücadele'ye bir kasaba gözü ile bakan, o dönemin Türk toplumunun yaşadığı zorluklara, acılara, ihanetlere değinen ve bu zor şartlar altında kurtuluş mücadelesi veren Kuvayımillîye'yi konu edinen eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Küçük Ağa* B) *Zeytindağı*
C) *İstiklal Harbimiz* D) *Sodom ve Gomore*
E) *Kuvayımillîye*

3. ***İkdam* ve *Akşam* gazetelerinde yazdığı makalelerle Millî Mücadele'yi destekleyen ve *Yaban* adlı eserinde bir Anadolu köyü üzerinden Millî Mücadele yıllarını anlatan edebiyatçı ve diplomat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kemal Tahir
B) Halide Edip Adıvar
C) Refik Halit Karay
D) Falih Rıfkı Atay
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

4. **Kemal Tahir'in Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan ünlü eseri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Küçük Ağa* B) *Çankaya*
C) *Tek Adam* D) *Dağa Çıkan Kurt*
E) *Esir Şehrin İnsanları*

5. ***Akşam* gazetesindeki yazılarıyla Millî Mücadele'ye destek veren, 1961'de yayımlanan *Çankaya* isimli kitabında Atatürk'ün hayatı, Kurtuluş Savaşı yılları ve Cumhuriyet Dönemi anılarını anlatan gazeteci, yazar ve siyasetçi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Falih Rıfkı Atay
B) Süreyya Ağaoğlu
C) Refik Halit Karay
D) Şevket Süreyya Aydemir
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

6. **Halide Edip Adıvar'ın *Türk'ün Ateşle İmtihanı* adlı eserini dönemin ruhunu anlamaları için öğrencilerine öneren Hakan Öğretmen'in, dersinde aşağıdaki savaşlardan hangisini işlediği söylenebilir?**

A) 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı
B) Balkan Savaşı
C) Trablusgarp Savaşı
D) Birinci Dünya Savaşı
E) Kurtuluş Savaşı

7. ***Kalpaklılar* ve *Doludizgin* adlı romanlarında Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan yazar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Peyami Safa
B) Samim Kocagöz
C) Halide Edip Adıvar
D) Refik Halit Karay
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

8. **Aşağıdakilerden hangisi Halide Edip Adıvar'a ait eserlerden biri değildir?**

A) *Vurun Kahpeye* B) *Ateşten Gömlek*
C) *Cehennem Değirmeni* D) *Dağa Çıkan Kurt*
E) *Türk'ün Ateşle İmtihanı*

CBA Yayınları

9. **Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra Yunan ordusunun yakıp yıktığı bölgeleri, Yunan mezalimini, Tetkik Heyeti ile birlikte yaptığı incelemelerde gördüklerini anlattığı eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Yaban*
B) *Sodom ve Gomore*
C) *Küçük Ağa*
D) *İstiklal Harbimiz*
E) *Düşmanın Yaktığı Köyler Ahalisine*

10. **Halide Edip Adıvar'ın kaleme aldığı, İzmir'in işgali sırasında eşini ve çocuğunu kaybeden Ayşe'nin Anadolu'ya geçerek Kuvayımilliîye'ye katılmasını anlatan edebî eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Yaban* B) *Ateşten Gömlek*
C) *Dağa Çıkan Kurt* D) *Sodom ve Gomore*
E) *Türk'ün Ateşle İmtihanı*

11. ***İstiklal Harbimiz* adlı anı türündeki eser aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) İsmet İnönü B) Kâzım Özalp
C) Kâzım Karabekir D) Fevzi Çakmak
E) Ali Fuat Cebesoy

12. **Kurtuluş Savaşı yıllarında İstanbul ve Anadolu yaşamı çerçevesinde Türk toplumunun ironik tablosunun irdelendiği *Sahnenin Dışındakiler* adlı eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kemal Tahir
B) Refik Halit Karay
C) Peyami Safa
D) Halide Edip Adıvar
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

13. I. *Yaban*
II. *İstiklal Harbimiz*
III. *Çankaya*
IV. *Şu Çılgın Türkler*

Yukarıdakilerden hangileri Millî Mücadele sürecine tanıklık eden biri tarafından kaleme alınmamıştır?

A) Yalnız IV B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

14. ***Can Çekişen Türkiye* adlı eseriyle bilinen, Millî Mücadele Dönemi'nde Türkiye hakkında olumlu yazılar yazan ve Anadolu halkının direnişini destekleyerek** "Türk dostu" **olarak tanınan Fransız yazar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) G. Ward Price B) Pierre Loti
C) H. C. Armstrong D) Franklin Bouillon
E) Raymond Poincare

15. ***Millî Mücadele Hatıraları* adlı eser aşağıdaki Millî Mücadele komutanlarından hangisinin anılarını içermektedir?**

A) Refet Bele B) Fethi Okyar
C) Kâzım Karabekir D) İsmet İnönü
E) Ali Fuat Cebesoy

16. ***Üç Şehitler Destanı, 19 Mayıs Destanı, Bağımsızlık Savaşı* gibi eserleri kaleme alan şair aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Peyami Safa B) Kemal Tahir
C) Halide Edip Adıvar D) Refik Halit Karay
E) Fazıl Hüsnü Dağlarca

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Millî Mücadele Dönemi'ni konu edinen yazar-eser eşleştirmelerinden D seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. *Yorgun Savaşçı* adlı eser Falih Rıfkı Atay'ın değil Kemal Tahir'in bir eseridir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Tarık Buğra tarafından kaleme alınmış; Millî Mücadele'ye bir kasaba gözü ile bakan, o dönemin Türk toplumunun yaşadığı zorluklara, acılara, ihanetlere değinen ve bu zor şartlar altında kurtuluş mücadelesi veren Kuvayımillîye'yi konu edinen eser *Küçük Ağa*'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. *İkdam* ve *Akşam* gazetelerinde yazdığı makalelerle Millî Mücadele'yi destekleyen ve *Yaban* adlı eserinde bir Anadolu köyü üzerinden Millî Mücadele yıllarını anlatan edebiyatçı ve diplomat Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Kemal Tahir'in Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan ünlü eseri *Esir Şehrin İnsanları*'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. *Akşam* gazetesindeki yazılarıyla Millî Mücadele'ye destek veren, 1961'de yayımlanan *Çankaya* isimli kitabında Atatürk'ün hayatı, Kurtuluş Savaşı yılları ve Cumhuriyet Dönemi anılarını anlatan gazeteci, yazar ve siyasetçi Falih Rıfkı Atay'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Halide Edip Adıvar'ın *Türk'ün Ateşle İmtihanı* adlı eserini dönemin ruhunu anlamaları için öğrencilerine öneren Hakan Öğretmen dersinde Kurtuluş Savaşı'nı işlemektedir. Halide Edip Adıvar, *Türk'ün Ateşle İmtihanı* adlı eserinde Birinci Dünya Savaşı sonrasından Cumhuriyet'in ilan edilmesine kadar yaşadığı anıları anlatmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. *Kalpaklılar* ve *Doludizgin* adlı romanlarında Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan yazar Samim Kocagöz'dür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Soruda C seçeneğinde verilen *Cehennem Değirmeni* adlı eser Halide Edip Adıvar'a ait eserlerden biri değildir. *Cehennem Değirmeni* Rauf Orbay tarafından kaleme alınmış bir anı kitabıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra Yunan ordusunun yakıp yıktığı bölgeleri, Yunan mezalimini, Tetkik Heyeti ile birlikte yaptığı incelemelerde gördüklerini anlattığı eser *Düşmanın Yaktığı Köyler Ahalisine*'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Halide Edip Adıvar'ın kaleme aldığı, İzmir'in işgali sırasında eşini ve çocuğunu kaybeden Ayşe'nin Anadolu'ya geçerek Kuvayımillîye'ye katılmasını anlatan edebî eser *Ateşten Gömlek*'tir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. *İstiklal Harbimiz* adlı anı türündeki eser Kâzım Karabekir'e aittir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Kurtuluş Savaşı yıllarında İstanbul ve Anadolu yaşamı çerçevesinde Türk toplumunun ironik tablosunun irdelendiği *Sahnenin Dışındakiler* adlı eserin yazarı Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Soruda IV. öncülde verilen *Şu Çılgın Türkler* adlı eser Millî Mücadele sürecine tanıklık eden biri tarafından kaleme alınmamıştır. *Şu Çılgın Türkler*'in yazarı Turgut Özakman olup 2013 yılında hayatını kaybetmiştir.

- *Yaban* - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- *İstiklal Harbimiz* - Kâzım Karabekir
- *Çankaya* - Falih Rıfkı Atay

tarafından kaleme alınan eserlerdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. *Can Çekişen Türkiye* adlı eseriyle bilinen, Millî Mücadele Dönemi'nde Türkiye hakkında olumlu yazılar yazan ve Anadolu halkının direnişini destekleyerek "Türk dostu" olarak tanınan Fransız yazar Pierre Loti'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. *Millî Mücadele Hatıraları* adlı eser Millî Mücadele komutanlarından Ali Fuat Cebesoy'un anılarını içermektedir. Millî Mücadele Hatıraları, sadece bir anı kitabı değil aynı zamanda Kurtuluş Savaşı'nın belgelere dayalı destansı bir hikayesidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. *Üç Şehitler Destanı, 19 Mayıs Destanı, Bağımsızlık Savaşı* gibi eserleri kaleme alan şair Fazıl Hüsnü Dağlarca'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. Mustafa Kemal, 22 Nisan 1920'de yayınladığı bildiride "23 Nisan'da Büyük Millet Meclisi açılarak çalışmaya başlayacağından, o günden sonra bütün sivil ve askerî makamların ve bütün ulusun buyruk alacağı en yüce merci adı geçen Meclis olacaktır." demiştir.

23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla aşağıdakilerden hangisinin görevi sona ermiştir?

A) Halk Fırkası
B) Felah-ı Vatan Grubu
C) Heyet-i Temsiliye
D) Osmanlı Mebusan Meclisi
E) Saltanat Şûrası

2. **Dersinde** "I. TBMM kurucu ve ihtilalci bir meclistir." **diyen Hülya Öğretmen, I. TBMM'nin;**

I. 1921 Anayasası'nı hazırlaması,
II. Saltanat makamına son vermesi,
III. Mustafa Kemal'e "Gazi" unvanı vermesi

faaliyetlerinden hangilerini öğrencilerine örnek olarak gösterebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Birinci TBMM'de birlik ve beraberliği sağlamak adına siyasi partilere yer verilmemiş, ancak farklı düşüncelerin temsil edildiği bazı gruplar oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi I. TBMM'de yer alan siyasi düşünce gruplarından biri değildir?

A) İstiklal B) Islahat C) Teceddüt
D) Yeşil Ordu E) Halk Zümresi

4. **Aşağıdakilerden hangisi I. TBMM Dönemi'nde çıkarılan kanunlardan biri değildir?**

A) Teşkilat-ı Esasiye B) Kabotaj
C) Nisab-ı Müzakere D) Men-i Müskirat
E) Hıyanet-i Vataniye

5. **I. TBMM'de alınan,** "Saltanat ve halifelik makamlarının geleceği, her türlü baskıdan kurtulduktan sonra meclis tarafından belirlenecektir." **maddesi, aşağıdakilerden hangisine öncelik verildiğinin göstergesidir?**

A) Cumhuriyet'in ilan edilmesi
B) Bölgesel direniş örgütlerinin kurulması
C) Ulusal bağımsızlığın kazanılması
D) Saltanat makamının kaldırılması
E) Demokrasinin yerleşmesinin sağlanması

6. **Birinci TBMM'nin 1921'de ilk yurt dışı temsilciliğini açtığı devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gürcistan B) İran
C) Azerbaycan D) Afganistan
E) Sovyet Rusya

7. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde çıkan isyanlardan biri değildir?**

A) Şeyh Sait B) Anzavur
C) Millî Aşireti D) Çopur Musa
E) Şeyh Recep

8. **Aşağıdakilerden hangisi Birinci TBMM'ye karşı çıkan isyanların nedenlerinden biri değildir?**

A) Anadolu'daki bazı ailelerin TBMM'nin emirlerine uymak istememesi
B) İstanbul Hükûmetinin halkı Millî Mücadele'ye karşı kışkırtması
C) Avrupalı devletlerin kışkırtmaları ile azınlıkların bulundukları bölgelerde devlet kurmak istemesi
D) Bazı Kuvayımillîye liderlerinin düzenli orduya katılmak istememesi
E) Sevr Barış Antlaşması'nın koşullarına tepki gösterilmesi

CBA Yayınları

9. **Birinci TBMM, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nu hazırlayana kadar otoritesini koruyabilmek için aşağıdakilerden hangisini kullanmıştır?**

A) Tekalif-i Milliye Emirleri'ni
B) Temsil Heyetinin gücünü
C) Sivas Kongresi kararlarını
D) Kanunuesasi'nin hükümlerini
E) İstiklal Mahkemelerini

10. **Mustafa Kemal'in, Birinci TBMM içindeki çalışmaları daha etkin bir şekilde yürütebilmek için oluşturduğu grup aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Felâh-ı Vatan
B) Halk Fırkası
C) Müdafaa-i Hukuk
D) Temsil Heyeti
E) Vatan ve Hürriyet

11. **Mustafa Kemal'in 24 Nisan 1920'de Meclis'e verdiği önergede yer alan;**

I. Hükûmet kurmak zorunludur.
II. Ulusal iradeyi egemen kılmak esastır.
III. Padişah ve halife Meclisin daha sonra alacağı kararlara uygun olarak yerini alacaktır.

ifadelerinden hangileri yeni bir devlet düzeninin kurulacağını kanıtlar niteliktedir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

12. **Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi I. TBMM tarafından onaylanmamıştır?**

A) Kars
B) Gümrü
C) Ankara
D) Mudanya
E) Lozan

13. **Aşağıdakilerden hangisi Birinci TBMM Dönemi gelişmelerinden biri değildir?**

A) Saltanatın kaldırılması
B) Yeni Türk Devleti'nin ilk anayasasının kabulü
C) Ankara'nın başkent ilan edilmesi
D) TBMM'nin Lozan Görüşmeleri'ne katılması
E) Mustafa Kemal'e "Gazilik" unvanı verilmesi

14. **3 Mayıs 1920'de kurulan I. İcra Vekilleri Heyeti'nde ilk Maarif Vekili olarak yer alan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Adnan Adıvar
B) Rıza Nur
C) Bekir Sami Kunduh
D) Ali Fuat Cebesoy
E) Celâlettin Arif Bey

15. Millî Mücadele'ye ve TBMM'ye karşı Anadolu'nun çeşitli gölgelerinde birçok isyan çıkmıştır.

Aşağıda verilen isyan ve çıktığı bölge eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Cemil Çeto - Siirt
B) Çapanoğlu - Yozgat
C) Millî Aşireti - Urfa
D) Delibaş Mehmet - Kayseri
E) Şeyh Eşref - Bayburt

16. **Mustafa Kemal'in,** "Politik adalet, ekonomi ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve bunun sonunda yaşam hakkımızı inkâr ve hükümsüz bırakmaya yönelik olan bu antlaşma bizce yoktur." **sözüyle aşağıdaki antlaşmalardan hangisini kastettiği savunulabilir?**

A) Moskova
B) Gümrü
C) Sevr
D) Mondros
E) Ankara

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mustafa Kemal, 22 Nisan 1920'de yayınladığı bildiride "23 Nisan'da Büyük Millet Meclisi açılarak çalışmaya başlayacağından, o günden sonra bütün sivil ve askerî makamların ve bütün ulusun buyruk alacağı en yüce merci adı geçen Meclis olacaktır." demiştir. 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla Heyet-i Temsiliyenin görevi sona ermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Dersinde "I. TBMM kurucu ve ihtilalci bir meclistir." diyen Hülya Öğretmen, I. TBMM'nin 1921 Anayasası'nı hazırlamasını (I) ve saltanat makamına son vermesini (II) öğrencilerine örnek olarak gösterebilir. Nitekim Birinci TBMM'nin;

- 1921 Anayasası'nı hazırlaması, "Kurucu Meclis" olduğunu
- Saltanat makamına son vermesi "İhtilalci (İnkılapçı) Meclis" olduğunu göstermektedir.

Öte yandan TBMM'nin Mustafa Kemal'e "Gazi" unvanı vermesinin bu özelliklerle ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Birinci TBMM'de öncelikle vatanın kurtuluşu hedeflendiği için bölünmeyi önlemek ve birlik ve beraberliği sağlamak adına siyasi partilere yer verilmemiş, ancak farklı düşüncelerin temsil edildiği bazı gruplar oluşturulmuştur. Soruda verilen C seçeneğindeki "Teceddüt" kavramı Birinci TBMM'nin bünyesindeki siyasi düşünce grupları arasında yer almaz. Teceddüt, İttihat ve Terakki Cemiyetinin 1918'de kapatılmasında sonra aldığı isimdir.

Birinci TBMM'nin bünyesindeki gruplar şunlardır: Müdafaa-i Hukuk, Tesanüt, Halk Zümresi, Islahat, İstiklal ve Yeşil Ordu.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda B seçeneğinde verilen Kabotaj Kanunu Birinci TBMM Dönemi'nde çıkarılan kanunlar arasında yer almaz. Kabotaj Kanunu II. TBMM Dönemi'nde, 19 Nisan 1926'da çıkarılmış, 1 Temmuz 1926'da uygulamaya konmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Birinci TBMM'de alınan, "Saltanat ve halifelik makamlarının geleceği, her türlü baskıdan kurtulduktan sonra meclis tarafından belirlenecektir." maddesi önceliğin ulusal bağımsızlığın kazanılmasına verildiğini açıkça göstermektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Birinci TBMM'nin 1921'de ilk yurtdışı temsilciliğini açtığı devlet Azerbaycan'dır.

DİKKAT!

- TBMM ilk elçiliği Sovyet Rusya'da (Moskova) açmıştır. (İlk elçimiz Ali Fuat Paşa "Cebesoy")
- TBMM ilk yurt dışı temsilciliğini Azerbaycan'da açmıştır. (İlk temsilcimiz Memduh Şevket Esendal)
- TBMM'nin elçilik açtığı ilk Müslüman devlet Afganistan'dır. (İlk elçimiz Fahrettin Paşa "Türkkan")
- Ankara'da elçilik açan ilk devlet ise Gürcistan'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Soruda "A" seçeneğinde verilen Şeyh Sait İsyanı Millî Mücadele Dönemi'nde çıkan isyanlardan biri değildir. Şeyh Sait İsyanı, II. TBMM Dönemi'nde 1925'de çıkmış olup rejime ve laik devlet yönetimine yönelik ilk ayaklanmadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Soruda E seçeneğinde yer alan "Sevr Barış Antlaşması'nın koşullarına tepki gösterilmesi" yargısı Birinci TBMM'ye kaşı çıkan isyanların nedenlerinden biri değildir. İsyanların başlıca nedenleri şunlardır:

- İstanbul Hükûmetinin halkı kışkırtması
- Şeyhülislam Dürrizade Abdullah'ın fetvası
- İtilaf Devletleri'nin TBMM'yi önlemek istemesi
- İngiltere'nin Boğazlarda etkin olmak istemesi
- Kuvayımillîye şeflerinin düzenli orduya tepkisi
- Aşiretlerin kendi yönetimlerini kurmak istemesi
- Bazı çevrelerin manda ve himayeyi savunması
- Azınlıkların devlet kurma düşüncesi

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Birinci TBMM, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nu hazırlayana kadar otoritesini koruyabilmek amacıyla Kanunuesasi'nin hükümlerini kullanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Mustafa Kemal'in, Birinci TBMM içindeki çalışmaları daha etkin bir şekilde yürütebilmek için oluşturduğu grup Müdafaa-i Hukuk Grubu'dur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Mustafa Kemal'in 24 Nisan 1920'de meclise verdiği önergede yer alan hükümlerden "Hükûmet kurmak zorunludur." (I) ve "Ulusal iradeyi egemen kılmak esastır." (II) ifadeleri yeni bir devlet düzeninin kurulacağını göstermektedir. Öte yandan padişah ve halife ile ilgili durumun, Meclisin daha sonra alacağı kararlara uygun olarak ele alınacağının belirtilmesi önceliğin ulusal bağımsızlık olduğunu gösterir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Soruda E seçeneğinde yer alan Lozan Antlaşması Birinci TBMM tarafından onaylanmamıştır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta şurasıdır. Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz 1923'te, Birinci TBMM tarafından imzalanmıştır. Fakat Lozan Barış Antlaşması'nın onaylanması 23 Ağustos 1923 tarihinde, II. TBMM tarafından gerçekleştirilmiştir. (II. TBMM Dönemi, 11 Ağustos 1923 tarihinde başlamıştır.)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Birinci TBMM Dönemi 23 Nisan 1920 - 11 Ağustos 1923 tarihleri arasını kapsamaktadır. Bu bağlamda;

- 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılması,
- 20 Ocak 1921'de yeni Türk Devleti'nin ilk anayasasının kabulü,
- 20 Kasım 1922'de Lozan Görüşmeleri'ne katılması,
- 19 Eylül 1921'de Mustafa Kemal'e "Gazilik" unvanı verilmesi Birinci TBMM Dönemi gelişmelerindendir.

Fakat 13 Ekim 1923'te Ankara'nın başkent ilan edilmesi, I. TBMM Dönemi'nde değil II. TBMM Dönemi'nde yapılan çalışmalardan biridir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. TBMM Açıldıktan sonra, 3 Mayıs 1920'de kurulan I. İcra Vekilleri Heyetinde ilk Maarif Vekili olarak yer alan devlet adamı Dr. Rıza Nur'dur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. 1920-1921 yılları arasında Millî Mücadele ve TBMM'ye karşı Anadolu'nun çeşitli gölgelerinde birçok isyan çıkmıştır. Soruda D seçeneğinde verilen "Delibaş Mehmet - Maraş" eşleştirmesi yanlıştır. Delibaş Mehmet İsyanı, Kayseri'de değil Konya'da çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Mustafa Kemal'in, "Politik adalet, ekonomi ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve bunun sonunda yaşam hakkımızı inkâr ve hükümsüz bırakmaya yönelik olan bu antlaşma bizce yoktur." sözüyle kastettiği antlaşma 10 Ağustos 1920'de imzalanan ancak TBMM tarafından kesinlikle reddedilen Sevr Barış Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **23 Nisan 1920'de en yaşlı üye olması nedeniyle TBMM'nin açılış konuşmasını yapan Sinop milletvekili aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Celâlettin Arif Bey B) Adnan Adıvar
C) Mehmet Şerif Bey D) Refik Saydam
E) Ali Fuat Cebesoy

2. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde Anadolu'da çıkan iç isyanlardan biri değildir?**

A) Cemil Çeto B) Şeyh Eşref
C) Çopur Musa D) Topal Osman
E) Ahmet Anzavur

3. **Millî Mücadele Dönemi'nde, TBMM aleyhinde yapılan propagandalar ve isyanlar nedeniyle halkı Meclis etrafında toplayabilmek amacıyla Yunus Nadi Bey'in başkanlığında 1920'de kurulan heyet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Heyet-i Nasîha
B) İskân-ı Muhacirin Komisyonu
C) İrşad Encümeni
D) Anadolu Müfettişliği
E) Islah Komisyonu

4. **Aşağıdakilerden hangisi Sevr Barış Antlaşması'nın hükümlerinden biri değildir?**

A) Azınlık hakları genişletilecek ve azınlıklar her derece okul açabilecek
B) Boğazlar, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek
C) Boğazlar savaş zamanında tüm devletlerin gemilerine açık olacak
D) İstanbul'un "Osmanlı Devleti'nin başkenti" olma statüsü devam edecek
E) Kapitülasyonlar genişletilerek tekrar yürürlüğe konulacak

5. **Bolşevik Devrimi'nin de etkisiyle Millî Mücadele yıllarında Anadolu'da kurulan ve Çerkez Ethem isyanıyla da ilişkilendirilen I. TBMM'deki siyasi düşünce grubu, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstiklal B) Tesanüt C) Yeşil Ordu
D) Mim Mim E) Hizb-i Cedit

6. I. Hadi Paşa
II. Rıza Tevfik
III. Reşat Halis Bey

Yukarıdaki devlet adamlarından hangileri Sevr Antlaşması'nı imzalamak üzere Saltanat Şûrasının Paris'e gönderdiği heyette yer almıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Millî Mücadele Dönemi'nde Nurettin Paşa komutasında kurulan ve başta Karadeniz'deki asayişsizlikler olmak üzere Erzincan civarında çıkan Koçgiri Ayaklanması'nı bastıran askerî birlik, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kuvayımillîye B) Yeşil Ordu
C) Kuvay-ı Seyyare D) Merkez Ordusu
E) Kuvay-ı İnzibatiye

8. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı sürecinde düzenli ordunun kurulmasına ilişkin, "*Önce meclis, sonra ordu; orduyu kuracak olan da millettir. Ordu demek, yüz binlerce insan ve milyonlarca servet demektir. Buna iki üç kişi karar veremez.*" demiştir.

Mustafa Kemal'in, söylediği bu sözle önemini vurguladığı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kurtuluş Savaşı'nda başarının gecikmesi
B) Ulusal iradenin üstünlüğünün kabullenilmesi
C) Milis güçlere askerî anlamda destek sağlanması
D) Meclis Hükûmeti sisteminin benimsenmesi
E) İstanbul Hükûmetinin TBMM'ye bağlanması

CBA Yayınları

9. **İstanbul Hükûmetinin TBMM'nin siyasi varlığını tanıdığı ilk olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilecik Görüşmeleri B) Misakımillî
C) Amasya Genelgesi D) Teşkilat-ı Esasiye
E) Amasya Protokolleri

10. Birinci TBMM, Millî Mücadele Dönemi'nde ordunun asker ve mühimmat ihtiyacını karşılamak amacıyla birtakım uygulamalar gerçekleştirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaç doğrultusunda yapılan uygulamalardan biri değildir?

A) Firariler Hakkında Kanun'un çıkarılması
B) İstiklal Yolu'nun oluşturulması
C) Heyet-i Nasîhanın oluşturulması
D) Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması
E) İstiklal Mahkemelerinin kurulması

11. Harun, "Birinci TBMM'nin Millî Mücadele Dönemi'ndeki Uygulamaları" başlıklı bir ödev hazırlamaktadır.

Harun'un hazırladığı ödevde aşağıdakilerden hangisinin yer alması beklenemez?

A) İstiklal Mahkemelerinin kurulması
B) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması
C) Sevr Antlaşması'nın reddedilmesi
D) Misakımillî'nin kabul edilmesi
E) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun çıkarılması

12. 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması'nda altı ili kapsayan ve "Vilayet-i Sitte" olarak adlandırılan bölgede bağımsız bir Ermeni devleti kurulmasına ilişkin maddeye yer verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi "Vilayet-i Sitte" kapsamındaki illerden biri değildir?

A) Sivas B) Diyarbakır C) Kars
D) Erzurum E) Elâzığ

13. **Sevr Barış Antlaşması'nda aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgili bir hüküm yoktur?**

A) Boğazlar B) Patrikhane
C) Kapitülasyonlar D) Ege adaları
E) Savaş tazminatı

14. **Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin Anadolu'da çıkan iç isyanları önlemek için aldığı tedbirlerden biri değildir?**

A) İstiklal Mahkemelerinin kurulması
B) Firariler Hakkında Kanun'un çıkarılması
C) Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'den fetva alınması
D) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması
E) İstanbul Hükûmeti ile Amasya Görüşmeleri'nin yapılması

15. Mustafa Kemal Paşa, 23 Nisan 1920'de toplanan Birinci TBMM'ye ---- ilinden milletvekili seçilmiştir.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sivas B) Ankara C) Erzurum
D) İzmir E) Samsun

16. **İstanbul Hükûmetinin, Anadolu'daki Kuvayımillîye hareketini bastırmak amacıyla İngilizlerin telkiniyle 18 Nisan 1920'de kurduğu askerî birlik, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Redif Birlikleri B) Yeşil Ordu
C) Kuvay-ı Seyyare D) Kuvay-ı İnzibatiye
E) Kuvay-ı Muhammediye

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 23 Nisan 1920'de Meclisteki en yaşlı üye olması nedeniyle TBMM'nin açılış konuşmasını yapan Sinop milletvekili Mehmet Şerif Bey'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Soruda D seçeneğinde verilen Topal Osman (Ağa) Millî Mücadele Dönemi'nde Anadolu'da çıkan iç isyanlardan biri değildir. Topal Osman, Karadeniz'de (Giresun) işgallere direniş gösteren yerel halk kahramanlarından biridir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Birinci TBMM Dönemi'nde, Millî Mücadele aleyhinde yapılan propagandalar ve isyanlar nedeniyle halkı TBMM etrafında toplayabilmek amacıyla Yunus Nadi Bey'in başkanlığında 1920'de kurulan heyet İrşad Encümeni'dir. 27 Nisan 1920'de Şeyh Servet Efendi'nin teklifiyle kurulması kabul edilen İrşad Encümeni 7 Mayıs 1920'de seçilmiştir. Bu heyetin içerisinde Yusuf Kemal Tengirşenk, İsmail Suphi Soysaloğlu, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Ali Şükrü Bey ve Mehmet Akif Ersoy gibi vatansever şahsiyetler bulunmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda B seçeneğinde verilen "Boğazlar, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek" hükmü 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Barış Antlaşması'nın maddelerinden biri değildir. Söz konusu hüküm 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması'nın hükümlerinden biridir.

(**Not**: Değerli adaylar, bu soru örneğinde de görüleceği gibi sınavda antlaşma hükümlerine yönelik bir soru gelmesi durumunda tüm seçenekleri dikkatle incelemenizi öneriyorum. Genellikle cevap olarak verilen hüküm ya da yargılar, başka bir antlaşmanın önemli bir maddesi olarak verilmektedir. ÖSYM'nin soru stilleri incelendiğinde ölçmede kullandığı yöntemlerden birinin bu olduğu görülür. Bu unsura dikkat edildiği takdirde soruda verilen seçeneklerden doğru cevaba ulaşmanız oldukça kolaylaşacaktır.)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Bolşevik Devrimi'nin de etkisiyle Millî Mücadele yıllarında Anadolu'da kurulmuş olan ve Çerkez Ethem isyanıyla da ilişkilendirilen Birinci TBMM'deki siyasi düşünce grubu Yeşil Ordu'dur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'ne imzalattırılacak barış antlaşmasının taslağını görüşmek üzere İtalya'nın San Remo şehrinde 18-26 Nisan 1920 tarihleri arasında San Remo Konferansı toplanmıştır. Konferansa, İngiltere, Fransa ve İtalya katılmıştır. İtilaf Devletleri, belirledikleri şartları duyurmak amacıyla Türk heyetini Paris'e davet etmiştir. 22 Temmuz 1920'de Padişah Vahdettin başkanlığında toplanan Saltanat Şûrası Paris'e bir heyet göndermiştir. Bu heyette Rıza Tevfik, Bağdatlı Hadi Paşa, Reşat Halis Bey yer almıştır. Heyet Paris yakınlarındaki Sevres kasabasında antlaşmayı imzalamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM tarafından kurulan ve komutanlığını Nurettin Paşa'nın üstlendiği askeri birlik Merkez Ordusu'dur. Merkez Ordusu, TBMM'nin otoritesini korumak amacıyla Karadeniz'deki asayişsizlikleri önlemiş, 6 Mart 1921'de Zara, Suşehri, Erzincan bölgelerinde başlatılan Koçgiri ayaklanmasını da bastırmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı sürecinde düzenli ordunun kurulmasına ilişkin söylediği "Önce meclis, sonra ordu; orduyu kuracak olan da millettir. Ordu demek, yüz binlerce insan ve milyonlarca servet demektir. Buna iki üç kişi karar veremez." sözüyle Ulusal iradenin üstünlüğüne vurgu yapmıştır. Nitekim sözünde geçen "Önce meclis!" ve "Buna iki üç kişi karar veremez" ifadelerinden çok net bir şekilde anlaşılmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. İstanbul Hükûmetinin TBMM'nin siyasi varlığını tanıdığı ilk olay, son Osmanlı sadrazamı Tevfik Paşa'nın girişimleriyle 5 Aralık 1920'de gerçekleşen Bilecik Görüşmeleri'dir. Görüşmelere TBMM adına Mustafa Kemal ile İstanbul Hükûmeti adına Ahmet İzzet Paşa ve Salih Paşa katılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Birinci TBMM, Millî Mücadele Dönemi'nde ordunun asker ve mühimmat ihtiyacını karşılamak amacıyla birtakım uygulamalar gerçekleştirmiştir. Bunlar arasında; Firariler Hakkında Kanun'un çıkarılması, Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması, İstiklal Yolu'nun oluşturulması, Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması, İstiklal Mahkemelerinin kurulması sayılabilir. Fakat soruda C seçeneğinde verilen "Heyet-i Nasîhanın oluşturulması" bu amaç doğrultusunda yapılan uygulamalardan biri değildir. Nitekim Heyet-i Nasîha, Damat Ferit Paşa'nın girişimleriyle Müslim ve gayrimüslim halk arasında uyum ve barışı sağlamak için İstanbul Hükûmeti tarafından 31 Mart 1919'da oluşturulan kuruldur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. "Birinci TBMM'nin Millî Mücadele Dönemi'ndeki Uygulamaları" başlıklı bir ödev hazırlayan Harun'un, hazırladığı ödevde Misakımillî'nin kabul edilmesi konusuna yer vermesi beklenemez. Nitekim Misakımillî, TBMM açılmadan önce, son Osmanlı Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920'de kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması'nda altı ili kapsayan ve "Vilayet-i Sitte" olarak adlandırılan bölgede bağımsız bir Ermeni devleti kurulmasına ilişkin maddeye yer verilmiştir. Soruda "C" seçeneğinde verilen Kars şehri "Vilayet-i Sitte" kapsamındaki şehirlerden biri değildir. Vilayet-i Sitte; Erzurum, Elâzığ, Van, Diyarbakır, Bitlis ve Sivas şehirlerini kapsamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması'nda "Patrikhane" konusuyla ilgili olarak herhangi bir hüküm yer almamıştır. Sevr Barış Antlaşması'nda yer alan başlıca konular arasında; Boğazlar, kapitülasyonlar, Ege Adaları, savaş tazminatı, sınırlar, Ermeni devleti, Kürt devleti, Osmanlı ordusu, Osmanlı borçları, savaş suçları, Doğu Trakya, Batı Anadolu, Arap ülkeleri vb. sayılabilir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. İtilaf Devletleri ile İstanbul Hükûmeti Millî Mücadele'yi engellemek ve TBMM Hükûmetini yıkmak amacıyla isyanlar çıkarmış, TBMM de bu isyanları önlemek için birtakım tedbirler almıştır. Soruda "E" seçeneğinde verilen "İstanbul Hükûmeti ile Amasya Görüşmeleri'nin yapılması" I. TBMM'nin bu isyanları engellemek için aldığı tedbirlerden biri değildir. Amasya Görüşmeleri çok daha önceden yaşanan bir gelişme olup bu görüşmelerin yapıldığı dönemde TBMM henüz açılmamıştı.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Mustafa Kemal Paşa, 23 Nisan 1920'de toplanan Birinci TBMM'ye Ankara ilinden milletvekili seçilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. İstanbul Hükûmetinin, Anadolu'daki Kuvayımillîye hareketini bastırmak amacıyla İngilizlerin telkiniyle 18 Nisan 1920'de kurduğu askerî birlik "Hilafet Ordusu" olarak da adlandırılan Kuvay-ı İnzibatiye'dir. Üç piyade alayı ve bir topçu taburundan oluşan 4 bin kişilik bu ordunun başına Süleyman Şefik Paşa getirilmiş, İngilizlerin serbest bıraktığı savaş esirlerinin bir kısmı da bu orduya katılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM'ye bağlı düzenli ordu birliklerinin mücadele ettiği savaşlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Gediz B) I. İnönü
C) II. İnönü D) Sakarya
E) Başkomutanlık

2. Mustafa Necati, *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesindeki yazısında; ".... Bu karışık ve garip gürültüler içinde anlaşılan yalnız bir kelime var: Hayda!... Bu bir motorun içinde geceleyin taşınması gereken emanetleri yükleyenleri yüreklendirme sesidir... Bu emanetler ne kadar çok olursa olsun bir gecede taşınır ve aynı gece binlerce el onları deniz kenarından orman kenarına taşır... " ifadesini kullanmıştır.

Mustafa Necati, Anadolu'ya sevkiyatın yapıldığı liman olarak aşağıdakilerin hangisinden bahsetmiştir?

A) İzmir B) Samsun C) İnebolu
D) Zonguldak E) Sinop

3. **Kurtuluş Savaşı'ndaki mücadele azminden dolayı 1925 yılında İstiklal Madalyası alan ilk ilimiz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İzmir B) Hatay C) Maraş
D) Urfa E) Antep

4. **Birinci İnönü Muharebesi'nden sonra 20 Mart 1921 tarihinde Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması'nı İktisat Vekili sıfatıyla imzalayan ve 16 Mayıs 1921'de Hariciye Vekili olarak görevlendirilen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kâzım Karabekir
B) Bekir Sami Kunduh
C) Yusuf Kemal Tengirşenk
D) Ali Fuat Cebesoy
E) Tevfik Rüştü Aras

5. Kâzım Karabekir Paşa *İstiklal Harbimiz* adlı eserinde, "27 Kasım'da Ermenilere Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldırdık." demiştir.

Kâzım Karabekir'in bahsettiği ve metninde ilk kez "TBMM Hükûmeti" ifadesi yer alan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gümrü B) Ankara C) Kars
D) Moskova E) Mudanya

6. **Birinci İnönü Savaşı sonrasında TBMM tarafından millî marş olarak kabul edilen *İstiklal Marşı* ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ankara'nın tarihî mekânlarından biri olan Tâceddin Dergâhı'nda yazılmıştır.
B) Maarif Vekâleti tarafından düzenlenen bir yarışmayla seçilmiştir.
C) "Kahraman Ordumuza" ithafıyla ilk kez *Sebîlürreşâd* dergisinde yayımlanmıştır.
D) TBMM'de ilk kez Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından okunmuştur.
E) İlk kez 1961 yılında anayasada "*Millî Marş*" olarak yer verilmiştir.

7. **Aşağıdakilerden hangisi İsviçre'de toplanan Lozan Barış Konferansı için çağrı yapan devletlerden biri değildir?**

A) İngiltere B) Fransa C) ABD
D) İtalya E) Japonya

8. **Aşağıda verilen Millî Mücadele Dönemi'ndeki Kuvayımillîye lideri ve faaliyet bölgesi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Tekelioğlu Sinan - Adana
B) Sütçü İmam - Maraş
C) Topal Osman Ağa - Giresun
D) Yörük Ali Efe - Aydın
E) Kılıç Ali - Rize

CBA Yayınları

9. **24 Ekim 1920'de gerçekleşen Gediz Taarruzu'nun yenilgiyle sonuçlanması üzerine, Batı Cephesi Komutanlığı görevinden alınarak Moskova'ya elçi olarak gönderilen ve *Sınıf Arkadaşım Atatürk* adlı eseriyle de bilinen kişi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rauf Orbay B) Refet Bele
C) Ali Fethi Okyar D) İsmet İnönü
E) Ali Fuat Cebesoy

10. **Millî Mücadele Dönemi'nde imzalanan;**

I. Kars,
II. Ankara,
III. Moskova,
IV. Mudanya

antlaşmalarından hangileri Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve IV

11. **Millî Mücadele Dönemi'nde 23 Nisan'ın** "Ulusal Bayram" **sayılması, aşağıdaki savaşların hangisinden sonra TBMM'de kabul edilmiştir?**

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Kütahya-Eskişehir D) Sakarya
E) Büyük Taarruz

12. **Mustafa Kemal'in 1920'de yayımladığı ve Teşkilat-ı Esasiye'nin (1921 Anayasası) temeli olarak kabul edilen siyasi belge, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dokuz Umde (İlke)
B) 24 Nisan Önergesi
C) Halkçılık Beyannamesi
D) Misakımillî Kararları
E) 12 Temmuz Beyannamesi

13. Falih Rıfkı Atay, 3 Ekim 1922'de *Akşam* gazetesinde yayımlanan yazısında "Üç senede Türk milletinin tarihine üç isim katıldı. Bu üç isimle Anadolu dağlarının üç tepesini hatırlayacağız. Metristepe, Duatepe ve Kocatepe..." ifadesine yer vermiştir.

Bu yazıda geçen "Kocatepe" **aşağıdaki savaşlardan hangisiyle ilgili olarak anılmıştır?**

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Kütahya-Eskişehir D) Sakarya
E) Büyük Taarruz

14. **1921 Londra Konferansı sonrasında Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'in İngiltere ile imzaladığı fakat TBMM tarafından onaylanmayan antlaşmanın konusu, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Musul sorunu B) Boğazlar
C) Esir değiş tokuşu D) Kapitülasyonlar
E) Tamirat bedeli

15.

> *"Bu güzide şehir 8 Temmuz 1920'de Yunanlılar tarafından işgal edilmiş, bu nedenle TBMM Başkanlık kürsüsü "Puşide-i Siyah" adı verilen siyah bir örtüyle örtülmüştür."*
>
> Köşe Yazısı

Yukarıdaki köşe yazısında hakkında bilgi verilen şehir, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul B) Ankara C) Bursa
D) İzmir E) Hatay

16. **10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Barış Antlaşması'nın taslağının hazırlandığı konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Londra B) Haliç C) Paris
D) Berlin E) San Remo

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda A seçeneğinde verilen Gediz Taarruzu, Ali Fuat Paşa komutasındaki Kuvayımillîye'nin bir mücadelesi olup Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM'ye bağlı düzenli ordu birliklerinin mücadele ettiği savaşlar arasında yer almaz. Gediz Taarruzu'nun başarısızlıkla sonuçlanması üzerine Ali Fuat (Cebesoy) Paşa görevinden alınarak Moskova Büyükelçisi olarak görevlendirilmiş, Kuvayımillîye lağvedilmiş (kaldırılmış) ve TBMM tarafından Düzenli Ordu kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Mustafa Necati, *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesindeki yazısında Anadolu'ya sevkiyatın yapıldığı liman olarak İnebolu'dan bahsetmiştir. Nitekim İnebolu, Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde Anadolu'nun dışa açılan en önemli ikmal limanı olmuştur. Ayrıca İnebolu, "İstiklal Yolu"nun başlangıç noktasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Kurtuluş Savaşı'nda göstermiş olduğu mücadele azminden dolayı 1925 yılında İstiklal Madalyası alan ilk ilimiz Maraş'tır. Öte yandan bir ikmal limanı özelliğiyle ön plana çıkan İnebolu da İstiklal Madalyası alan ilk ilçemizdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Birinci İnönü Muharebesi'nden sonra 16 Mart 1921'de Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması'nı imzalayan devlet adamı Yusuf Kemal Tengirşenk'tir. Yusuf Kemal Tengirşenk, Bekir Sami Bey'in Hariciye Vekilliği görevinden istifası sonrası 16 Mayıs 1921'de bu görevi üstlenmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Kâzım Karabekir Paşa'nın *İstiklal Harbimiz* adlı eserinde, "27 Kasım'da Ermenilere Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldırdık." şeklinde bahsettiği ve metninde ilk kez "TBMM Hükûmeti" ifadesi yer alan antlaşma Gümrü Antlaşması'dır. TBMM, Gümrü Antlaşması ile siyasi ve askerî alanda ilk uluslararası zaferini kazanmıştır. Ermenistan Sevr'in geçersizliğini tanıyan ve TBMM'nin varlığını kabul eden ilk devlet olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Birinci İnönü Savaşı sonrasında TBMM tarafından millî marş olarak kabul edilen İstiklal Marşı ile ilgili olarak E seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. İstiklal Marşı, ilk kez 1982 yılında "millî marş" olarak yer almıştır. Ayrıca Mehmet Akif Ersoy, kaleme almış olduğu İstiklal Marşı'nı *Safahat* adlı eserine dahil etmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Soruda C seçeneğinde yer alan ABD Lozan Konferansı'na çağrı yapan devletlerden biri değildir. Lozan'a katılan devletler şu şekildedir:

Çağrı yapan devletler	İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya
Tüm görüşmelere çağrılan devletler	Türkiye, Yunanistan, Romanya, Yugoslavya
Ticaret ve yerleşme sözleşmeleri için çağrılan devletler	Belçika, Portekiz
Sadece "Boğazlar" statüsü için çağrılan devletler	Sovyet Rusya, Bulgaristan
Gözlemci devlet	ABD

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Millî Mücadele Dönemi'nde, direniş merkezi ile yerel kahramanı arasında yapılan eşleştirmelerden E seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Kılıç Ali, Rize'de değil Antep-Maraş direnişinin simgelerinden biridir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 24 Ekim 1920'de gerçekleşen Gediz Taarruzu'nun yenilgiyle sonuçlanması üzerine, Batı Cephesi Komutanlığı görevinden alınarak Moskova'ya elçi olarak gönderilen ve *Sınıf Arkadaşım Atatürk* adlı eseriyle de bilinen kişi Ali Fuat Cebesoy'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Millî Mücadele Dönemi'nde imzalanan ve soruda öncüllerde yer alan antlaşmalardan; Kars Antlaşması (I) ile Ankara Antlaşması (II) Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçları arasında yer alır. Moskova Antlaşması I. İnönü Muharebesi'nden sonra, Mudanya Ateşkes Antlaşması ise Büyük Taarruz'dan sonra imzalanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Millî Mücadele Dönemi'nde 23 Nisan'ın "Ulusal Bayram" sayılması II. İnönü Muharebesi'nden sonra, 23 Nisan 1921 tarihinde TBMM'de kabul edilmiştir. Öte yandan 23 Nisan'ın "Çocuk Bayramı" olarak kutlanışı Atatürk'ün öncülüğünde ilk kez 23 Nisan 1927'de başlamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Mustafa Kemal'in 13 Eylül 1920'de yayımladığı ve Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası)'nin temeli olarak kabul edilen siyasi belge *Halkçılık Beyannamesi*'dir. Halkçılık Beyannamesi, o tarihsel dönemde İcra Vekilleri Heyeti'nin hükûmet programı olarak da kabul edilecekti. Bu beyannameyi önemli kılan başka bir nokta, aynı zamanda 1921 tarihli anayasaya taslak ön metin olarak kaynak olmasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Falih Rıfkı Atay, 3 Ekim 1922'de *Akşam* gazetesinde yayımlanan yazısında "Üç senede Türk milletinin tarihine üç isim katıldı. Bu üç isimle Anadolu dağlarının üç tepesini hatırlayacağız. Metristepe, Duatepe ve Kocatepe..." ifadesine yer vermiştir. Bu yazıda geçen "Kocatepe" ile Büyük Taarruz kastedilmiştir. Öte yandan "Metristepe" ile İnönü Muharebeleri, "Duatepe" ile de Sakarya Meydan Muharebesi anılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. 1921 Londra Konferansı sonrasında Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'in İngiltere ile imzaladığı fakat TBMM tarafından onaylanmayan antlaşmanın konusu esir değiş tokuşudur. Bekir Sami Bey ayrıca İtalya ve Fransa ile de maden imtiyazı ve ticaret anlaşmaları imzalamışsa da TBMM Misakımillî'ye ve uluslararası eşitlik prensiplerine aykırı olması nedeniyle bu anlaşmaları onaylamamıştır. Ayrıca Bekir Sami Bey Dışişleri Bakanlığı görevinden istifa etmek zorunda kalmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Soruda verilen köşe yazısındaki açıklamada kastedilen şehir Bursa'dır. 8 Temmuz 1920'de Bursa şehri Yunanlılar tarafından işgal edilmiş, bu nedenle TBMM kürsüsü "*Puşide-i Siyah*" adı verilen siyah bir örtüyle örtülmüştür. 11 Eylül 1922'de Bursa işgalden kurtarılmış ve 3. Bölük Komutanı Şükrü Naili Bey'in Bursa Belediye Binası'na Türk Bayrağını dikmesi ile bu örtü kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'ne imzalattırılacak barış antlaşmasının taslağını görüşmek üzere İtalya'nın San Remo şehrinde 18-26 Nisan 1920 tarihleri arasında San Remo Konferansı toplanmıştır. Konferansa, İngiltere, Fransa ve İtalya katılmıştır. İtilaf Devletleri, belirledikleri şartları duyurmak amacıyla Türk heyetini Paris'e davet etmiştir. 22 Temmuz 1920'de Padişah Vahdettin başkanlığında toplanan Saltanat Şûrası Paris'e bir heyet göndermiştir. Bu heyette Rıza Tevfik, Bağdatlı Hadi Paşa, Reşat Halis Bey yer almıştır. Heyet Paris yakınlarındaki Sevr kasabasında antlaşmayı imzalamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele Dönemi'nde "Çiğiltepe Olayı" olarak bilinen ve Albay Reşat Bey'in intiharıyla sonuçlanan olay aşağıdaki savaşların hangisinin devam ettiği süreçte yaşanmıştır?**

A) II. İnönü B) Gediz
C) Aslıhanlar D) Sakarya
E) Büyük Taarruz

2. **I. Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı 4 Şubat - 23 Nisan 1923 tarihleri arasında;**

I. Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması,
II. Türkiye İktisat Kongresi'nin toplanması,
III. TBMM'nin seçimleri yenileme kararı alması

gelişmelerinden hangileri yaşanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin sevk ve idaresinde görev alan komutanlardan biri değildir?**

A) İsmet Paşa
B) Ali Fuat Paşa
C) Sakallı Nurettin Paşa
D) Yakup Şevki Paşa
E) Fevzi Çakmak Paşa

4. **Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'ne cephane taşımak için oluşturulan ve "İstiklal Yolu" olarak adlandırılan güzergâhta aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) İnebolu B) Çankırı C) Ilgaz
D) Kastamonu E) Kütahya

5. **Aşağıdakilerden hangisi, 20 Kasım 1922'de toplanan Lozan Konferansı'na Dışişleri Bakanı İsmet İnönü ile birlikte katılan Türk heyetindeki temsilcilerden biridir?**

A) Rıza Nur
B) Ali Fuat Cebesoy
C) Rauf Orbay
D) Yusuf Kemal Tengirşenk
E) Tevfik Rüştü Aras

6. **23 Mayıs 1920'de TBMM ile imzaladığı yirmi günlük ateşkes antlaşmasını ihlal ederek Karadeniz Ereğlisi'ne asker çıkaran devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İngiltere B) İtalya C) Fransa
D) Yunanistan E) Almanya

7. **Aşağıdakilerden hangisi, Millî Mücadele yıllarında düzenli ordu kurulmadan önce Karadeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren yerel direniş önderlerinden biridir?**

A) Şahin Bey B) İpsiz Recep
C) Çerkez Ethem D) Sütçü İmam
E) Tekelioğlu Sinan

8. Millî Mücadele yıllarında Batı Cephesi'nde Yunan ordusuna karşı elde edilen askerî zaferler, siyasi kazanımları da beraberinde getirmiştir.

Buna göre;

I. Kars,
II. Ankara,
III. Moskova

antlaşmalarından hangileri bu kapsamda değerlendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **Birinci TBMM'de, Mustafa Kemal'e karşı sert bir muhalefetin oluşması ve Meclisin Kayseri'ye taşınması konusunun gündeme gelmesi, aşağıdaki savaşlardan hangisinin bir sonucudur?**

A) Gediz B) Aslıhanlar
C) Birinci İnönü D) İkinci İnönü
E) Kütahya-Eskişehir

10. **Millî Mücadele Dönemi'nde gerçekleşen ve** "Zabitler (Subaylar) Savaşı" **olarak bilinen, Mustafa Kemal Paşa'nın çok kanlı savaş anlamında** "Melhame-i Kübra" **olarak da nitelendirdiği savaş, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Birinci İnönü Muharebesi
B) İkinci İnönü Muharebesi
C) Kütahya-Eskişehir Muharebesi
D) Sakarya Meydan Muharebesi
E) Başkomutan Meydan Muharebesi

11. **Millî Mücadele Dönemi'nde düşmana karşı mücadele eden kadın kahramanlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) Halide Edip B) Kara Fatma
C) Binbaşı Ayşe D) Nene Hatun
E) Gördesli Makbule

12. **Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra Londra Konferansı'na katılan ve konferansta söz sırası kendisine geldiğinde** "Türk milletinin gerçek temsilcisi TBMM'nin baş delegesidir." **diyerek sözü Bekir Sami Bey'e bırakan Osmanlı Hükûmeti başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tevfik Paşa B) Salih Paşa
C) Ali Rıza Paşa D) Ahmet İzzet Paşa
E) Kâmil Paşa

13. **Kurtuluş Savaşı'nda Fransız ve İtalyan ordularının geri çekilirken bıraktıkları cephane ve silahların, aşağıdaki savaşlardan hangisinin kazanılmasında etkili olduğu savunulabilir?**

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Sakarya D) Aslıhanlar
E) Büyük Taarruz

14. **Millî Mücadele Dönemi'nde;**

I. Kars,
II. Gümrü,
III. Ankara,
IV. Moskova

antlaşmalarından hangileri TBMM adına Kâzım Karabekir tarafından imzalanmıştır?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) I, II ve IV

15. **Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul Hükûmetine başkanlık eden devlet adamları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Tevfik Paşa B) Salih Paşa
C) Ali Rıza Paşa D) Damat Ferit Paşa
E) Sait Halim Paşa

16. **16 Mart 1921'de TBMM Hükûmetinin Sovyet Rusya ile imzaladığı Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması'nda aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgili bir hüküm yer almamıştır?**

A) Batum B) Boğazlar
C) Kapitülasyonlar D) Savaş tazminatı
E) Savaş esirleri

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Millî Mücadele Dönemi'nde "Çiğiltepe Olayı" olarak bilinen ve Albay Reşat Bey'in intiharıyla sonuçlanan olay Büyük Taarruz'un devam ettiği süreçte yaşanmıştır. 27 Ağustos 1922 sabahı saat Mustafa Kemal, telefonda Reşat Bey'den Çiğiltepe'yi düşmandan kurtarma emrini vermiştir. Ancak yarım saat içinde burayı almayı planlayan Reşat Bey başarısız olunca intihar etmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı 4 Şubat-23 Nisan 1923 tarihleri arasında Türkiye'de üç önemli gelişme yaşanmıştır. Bunlar;

- 17 Şubat 1923'te Kâzım Karabekir başkanlığında İzmir'de I. Türkiye İktisat Kongresi toplanmıştır.
- 1 Nisan 1923'te TBMM seçimleri yenileme kararı almış ve II. TBMM vekilleri seçilmiştir. II. TBMM 11 Ağustos 1923'te göreve başlamıştır.
- 9 Nisan 1923'te ABD ile Türkiye arasında Türkiye'de yatırım yapacak Amerikan şirketlerine teşvikler içeren "Chester Projesi" (Demiryolu ve Maden İşletmeciliği) imzalanmış ancak yürürlüğe girmemiştir.

Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması ise 4 Mart 1925 tarihinde yaşanan bir gelişmedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Soruda B seçeneğinde verilen Ali Fuat Paşa (Cebesoy) Millî Mücadele Dönemi'nde Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin sevk ve idaresinde görev alan komutanlardan biri değildir. Büyük Taarruz'da ordu, kolordu ve genelkurmay başkanlığı düzeyinde görev alanlar; Mustafa Kemal, Sakallı Nurettin Paşa, Fevzi Paşa, İsmet Paşa ve Yakup Şevki Paşa'dır. Ali Fuat Paşa, başarısız olan Gediz Taarruzu sonrasında Moskova'ya elçi olarak gönderilmişti. Kendisi SSCB'de elçilik görevinde bulunduğu için bu savaşta görev almamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Millî Mücadele Dönemi'nde "İstiklal Yolu" olarak adlandırılan güzergâhta Kütahya yer almaz. Kurtuluş Savaşı sürecinde İnebolu, Kastamonu, Ilgaz, Çankırı, Ankara güzergâhı "İstiklal Yolu" olarak adlandırılmış ve Batı Cephesi'ne cephane, insan ve erzak taşıma hattı olarak kullanılmıştır. Ayrıca bu yol Ankara'ya Mustafa Kemal ile görüşmeye gelenlerin de kullandıkları yoldur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Soruda A seçeneğinde verilen Dr. Rıza Nur, 20 Kasım 1922'de toplanan Lozan Konferansı'na katılan Türk heyetindeki temsilcilerden biridir. TBMM adına Lozan Konferansı'na katılan Türk delegasyonunda; Dışişleri Bakanı İsmet İnönü, Dr. Rıza Nur ve Hasan Saka yer alıyordu.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Güney Cephesi'nde süregelen çatışmalardan ötürü uzlaşma yolu arayan Fransa'nın Lübnan ve Suriye Yüksek Komiseri General Gouraud'nun çabaları sonucu, Fransa ile TBMM Hükûmeti arasında 23 Mayıs 1920'de 29 Mayıs gecesinden itibaren 20 gün için geçerli olacak bir ateşkes anlaşması imzalanmıştır. Fransa, bu geçici ateşkes anlaşmasında Antep, Sis ve Pozantı'yı boşaltmayı ve Türk ulusal hareketini desteklemeyi taahhüt etmiş, buna karşılık da bölgede Fransız iş adamlarına ve yönetimine ayrıcalık hakları tanınmasını talep etmiştir. Ne var ki bu ateşkes, Fransızların 8 Haziran 1920'de Karadeniz Ereğlisi'ne asker çıkarmaları üzerine bozulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Soruda B seçeneğinde verilen İpsiz Recep Millî Mücadele yıllarında düzenli ordu kurulmadan önce Karadeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren yerel direniş önderlerinden biridir. Mustafa Kemal'in "Emice" olarak nitelendirdiği İpsiz Recep, Rize'de önemli bir Kuvayımillîyeci olarak faaliyet yürütmüştür. Ayrıca Millî Mücadele'deki hizmetlerinden dolayı kendisine TBMM tarafından kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile taltif edilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

8. Batı Cephesi'nde Yunan ordusuna karşı elde edilen askerî zaferler, siyasi kazanımları da beraberinde getirmiştir. Soruda öncüllerde verilen antlaşmaların tümü bu kapsamda değerlendirilebilir. Şöyle ki;

- I. İnönü Zaferi'nden sonra SSCB ile 16 Mart 1921'de Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması,
- Sakarya Zaferi'nden sonra 13 Ekim 1921'de Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan arasında Kars Antlaşması,
- Yine Sakarya Zaferi'nden sonra 20 Ekim 1921'de Fransa ile Ankara Antlaşması imzalanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. Birinci TBMM'de, Mustafa Kemal'e karşı sert bir muhalefetin oluşmasına ve Meclisin Kayseri'ye taşınması konusunun gündeme gelmesine yol açan savaş Kütahya-Eskişehir Savaşlarıdır. Kütahya-Eskişehir Savaşları TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun ilk ve tek yenilgisidir. Bu yenilgi başta Mustafa Kemal olmak üzere TBMM'ye olan güveni de zedelemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Kurtuluş Savaşı'nda Mustafa Kemal'in "Melhame-i Kübra" (Büyük Kıyım) olarak nitelendirdiği ve kendisinin "Başkomutan" olarak yönettiği ilk savaş Sakarya Meydan Muharebesi'dir. Öte yandan Sakarya Meydan Muharebesi'nde 7'si tümen komutanı olmak üzere 350 civarında subay şehit düştüğü için bu savaş "Zabitler (Subaylar) Savaşı" olarak da bilinir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen Nene Hatun, Millî Mücadele Dönemi'nde düşmana karşı mücadele eden kadın kahramanlardan biri değildir. Nene Hatun 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda (93 Harbi) Erzurum'daki Aziziye Tabyasında yer alarak düşmanla mücadele eden kadın kahramandır. Kurtuluş Savaşı'nın başlıca kadın kahramanları ise şunlardır: Tayyar Rahmiye, Kara Fatma, Şerife Bacı, Halime Çavuş, Domaniçli Habibe, Binbaşı Ayşe, Kılavuz Hatice, Gördesli Makbule, Onbaşı Halide (Edip Adıvar), Onbaşı Nezahet ve niceleri...

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra Londra Konferansı'na katılan ve konferansta söz sırası kendisine geldiğinde "Türk milletinin gerçek temsilcisi TBMM'nin baş delegesidir." diyerek sözü Bekir Sami Bey'e bırakan Osmanlı sadrazamı Tevfik Paşa'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Kurtuluş Savaşı'nda Sakarya Meydan Muharebesi sonrasında Fransız ve İtalyan orduları geri çekilirken cephane ve silahlarını bırakmak zorunda kalmıştır. Düzenli Ordu'nun kontrolüne geçen bu cephane ve silahlar da Büyük Taarruz'un kazanılmasında etkili olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Millî Mücadele Dönemi'nde imzalanan ve soruda öncüllerde yer alan Kars Antlaşması (I) ile Gümrü Antlaşması (II) TBMM adına Kâzım Karabekir tarafından imzalanmıştır. 1921 Moskova ve 1921 Ankara Antlaşmalarını ise TBMM adına Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenk imzalamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Soruda E seçeneğinde verilen Sait Halim Paşa, Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul Hükûmetine başkanlık (sadrazamlık) yapan devlet adamlarından biri değildir. Sait Halim Paşa, 1913-1917 tarihleri arasında sadrazamlık yapmış, 1920 yılı itibariyle Malta'ya sürgün edilmiştir. 6 Aralık 1921'de uğradığı suikast sonucu da öldürülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. TBMM Hükûmetinin Sovyet Rusya ile 16 Mart 1921'de imzaladığı Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması'nda "savaş tazminatı" ile ilgili bir hüküm yer almamıştır. Nitekim bu konu Türkiye ile Yunanistan arasında yaşanan bir sorundur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele Dönemi'nde İngiltere ile Türkiye arasında ortaya çıkan ve Mudanya Mütarekesi ile çatışma olmadan sona eren "Çanakkale Krizi" aşağıdaki savaşların hangisinden sonra yaşanmıştır?**

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Kütahya-Eskişehir D) Sakarya
E) Büyük Taarruz

2. I. Batı Cephesi'nde gerçekleşmesi
II. Yunanlılara karşı mücadele edilmesi
III. Komutanlığını İsmet Paşa'nın yapması

Yukarıdakilerden hangileri I. İnönü, II. İnönü ve Sakarya Savaşları'nın ortak özellikleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi Kütahya-Eskişehir Savaşları'nın sonuçlarından biri değildir?**

A) Meclis binasının Kayseri'ye taşınması konusunun gündeme gelmesi
B) Türk ordusunun Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesi
C) Kâzım Karabekir'in Batı Cephesi komutanı olarak görevlendirilmesi
D) Başkomutanlık Kanunu'nun çıkarılması
E) Düzenli ordudan Kuvayımillîye'ye dönülmesi tartışmalarının yaşanması

4. **Aşağıdakilerden hangisi, Lozan Barış Antlaşması'na göre mübadele kapsamı dışında tutulan yerlerden biri değildir?**

A) İzmir B) Gökçeada C) İstanbul
D) Bozcaada E) Batı Trakya

5. **Birinci İnönü Zaferi'nden sonra Mehmet Âkif Ersoy'a *İstiklal Marşı*'nı yazma teklifinde bulunan, akabinde bu marşı TBMM'de okuyan dönemin Maarif Vekili aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rıza Nur B) Vâsıf Çınar
C) Reşit Galip Bey D) Mustafa Necati
E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

6. **2 Aralık 1920'de imzalanan fakat Sovyet Rusya'nın Ermenistan'ı işgal etmesi nedeniyle yürürlüğe girmeyen Gümrü Antlaşması, yerini aşağıdaki antlaşmalardan hangisine bırakmıştır?**

A) Ankara B) Kars C) Lozan
D) Moskova E) Mudanya

7. **Kurtuluş Savaşı sürecinde;**

- İtalya'nın Anadolu'yu tamamen boşaltması,
- Fransa ile TBMM Hükûmeti arasında Ankara Antlaşması'nın imzalanması

gelişmeleri aşağıdaki savaşlardan hangisinin sonuçları arasındadır?

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Sakarya D) Büyük Taarruz
E) Kütahya-Eskişehir

8. I. Fevzi Çakmak
II. Mustafa Kemal
III. Kâzım Karabekir

Yukarıdaki devlet adamlarından hangileri, Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM tarafından "Mareşallik" rütbesine yükseltilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **Kurtuluş Savaşı'nın tek deniz çatışmasının kahramanı olarak kabul edilen, orduya gerekli silah ve cephaneyi Trabzon ve İnebolu'ya deniz yoluyla taşıyarak sunduğu hizmetleri nedeniyle "Gazi" unvanı alan gemi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yavuz B) Ertuğrul C) Gülcemal
D) Bandırma E) Alemdar

10. **Kâzım Karabekir ile ilgili olarak;**

I. Erzurum Kongresi'nin toplanmasında doğrudan rol oynamıştır.
II. Millî Mücadele yıllarında Doğu Anadolu'da Ermenilere karşı mücadele etmiştir.
III. Doğu Cephesi kapandıktan sonra Millî Savunma Bakanı olarak görevlendirilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Lozan Barış Antlaşması'nda, Boğazların başkanı Türk olan uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi kararı alınmıştır.

Oluşturulan Boğazlar Komisyonunun başkanlığını üstlenen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali İhsan Paşa
B) Ahmet İzzet Paşa
C) Yakup Şevki Paşa
D) Ali Fuat Paşa
E) Hüseyin Vâsıf Paşa

12. **Kütahya-Eskişehir Muharebeleri devam ederken 15 Temmuz 1921'de düzenlenen ilk Maarif Kongresi aşağıdaki şehirlerden hangisinde toplanmıştır?**

A) Amasya B) Ankara C) Bursa
D) İzmir E) Eskişehir

13. I. Musul sorunu
II. Kapitülasyonlar
III. Osmanlı borçları

Yukarıdakilerden hangileri Lozan Barış Antlaşması ile çözüme kavuşturulamamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

14. **Metninde** "Osmanlı hanedanının kurucusu Osman Gazi'nin dedesi Süleyman Şah'ın Caber Kalesi'nde bulunan ve 'Türk mezarı' adıyla anılan türbesi müştemilatı ile Türkiye'nin malı olacak ve Türkiye oraya muhafızlar koyacak ve Türk bayrağı çekecektir." **maddesi yer alan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ankara B) Lozan C) Kars
D) Mudanya E) Moskova

15. **20 Kasım 1922'de başlayan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasında;**

I. Boğazlar,
II. kapitülasyonlar,
III. nüfus mübadelesi

konularından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **Büyük Taarruz sonrasında 11 Ekim 1922'de imzalanan Mudanya Ateşkes Anlaşması'nda aşağıdaki devletlerden hangisinin imzası yoktur?**

A) Fransa B) İtalya C) İngiltere
D) Yunanistan E) Türkiye

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Çanakkale Olayı (Krizi), Türk kuvvetlerinin 9 Eylül 1922'de İzmir'e girmesinden sonra, Eylül 1922'de İngiliz kontrolündeki Boğazlar bölgesine ilerlemesiyle ortaya çıkan siyasi ve askerî bir krizdir. Bütün bu gelişmeler Büyük Taarruz'un başarılı olması ile bağlantılı olarak yaşanmıştır. Millî Mücadele Dönemi'nde İngiltere ile Türkiye arasında ortaya çıkan "Çanakkale Krizi" Mudanya Mütarekesi ile çatışma olmadan sona ermiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Soruda öncüllerde verilen "Batı Cephesi'nde gerçekleşmesi" (I) ve "Yunanlılarla mücadele edilmesi" (II) Birinci İnönü, İkinci İnönü ve Sakarya Savaşları'nın ortak özellikleri arasındadır. Fakat bu savaşlardan I. ve II. İnönü Muharebelerinde İsmet Paşa komutan iken, Sakarya Meydan Muharebesi'nde Mustafa Kemal "Başkomutan" olarak yer almıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda C seçeneğinde verilen gelişme Kütahya-Eskişehir Savaşları'nın sonuçlarından biri değildir. Gümrü Antlaşması sonrasında Doğu Cephesi'ni kapatan XVI. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir, birliklerini Batı'ya kaydırmış fakat kendisi Batı Cephesi komutanı olarak görevlendirilmemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Lozan Barış Antlaşması'na göre mübadele kapsamı dışında tutulan yerler arasında İzmir yoktur. Lozan Barış Antlaşması'na göre mübadele kapsamı dışında tutulan (istisna olan) yerler şunlardır: Mondros'tan önce İstanbul'a yerleşenler, Gökçeada ve Bozcaada'da yaşayan Rumlar ile Batı Trakya'da yaşayan Türkler.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Birinci İnönü Zaferi'nden sonra Mehmet Âkif Ersoy'a İstiklal Marşı'nı yazma teklifinde bulunan, akabinde bu marşı TBMM'de okuyan dönemin Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. 2 Aralık 1920'de imzalanan Gümrü Antlaşması Doğu Cephesi'ni kapatmış fakat Sovyet Rusya'nın Ermenistan'ı işgal etmesi nedeniyle yürürlüğe girmemiştir. Bu antlaşma yerini Sovyet Rusya ile 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması'na bırakmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Kurtuluş Savaşı sürecinde İtalya'nın Anadolu'yu tamamen boşaltması ve Fransa ile TBMM Hükûmeti arasında Ankara Antlaşması'nın imzalanması, Batı Cephesi'nde Yunanlılara karşı kazanılan Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçları arasında yer alır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda öncüllerde verilen Fevzi Çakmak (I) ve Mustafa Kemal (II) TBMM tarafından "Mareşallik" rütbesine yükseltilmiştir. Mustafa Kemal Sakarya Meydan Muharebesi sonrasında, 19 Eylül 1921 tarihinde bu rütbeyi alırken, Fevzi Çakmak ise Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nden sonra bu rütbeyi almıştır. Fevzi Çakmak'a "Mareşallik" rütbesi, Mustafa Kemal'in tavsiyesi üzerine, TBMM tarafından 31 Ağustos 1922'de verilmiş böylece Mustafa Kemal dışında bu rütbeyi alan ikinci ve tek kişi Fevzi Çakmak olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Kurtuluş Savaşı'nın tek deniz çatışmasının kahramanı olarak kabul edilen ve orduya gerekli silah ve cephaneyi Trabzon ve İnebolu'ya deniz yoluyla taşıyarak sunduğu hizmetleri nedeniyle "Gazi" unvanı alan gemi Alemdar gemisidir. Alemdar, Karadeniz Ereğli'de Türk Kurtuluş Savaşı'nın ilk ve tek deniz savaşını vermiş, ilk deniz şehidi de Recep Kâhya olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Millî Mücadele'nin en önemli isimlerinden biri olan Kâzım Karabekir, Erzurum Kongresi'nin toplanmasında doğrudan rol oynamış (I) ve Millî Mücadele yıllarında Doğu Anadolu'da Ermenilere karşı mücadele etmiş ve "Şark Fatihi" unvanı almıştır. (II) Ancak kendisi, Doğu Cephesi kapandıktan sonra Millî Savunma Bakanı olarak görevlendirilmemiştir. Nitekim Kâzım Karabekir'in Millî Savunma Bakanlığı görevi olmamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Lozan Barış Antlaşması'na göre Boğazlar Komisyonu (*Commission des Détroits*) bir Türk temsilcisinin başkanlığında Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayan Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Sovyet-Rusya ve Sırp-Hırvat-Sloven Devletleri temsilcilerinden oluşacaktı. Lozan'da imzalanan Boğazlar Sözleşmesi'nin onaylanmasının ardından Türkiye, Tümamiral Hüseyin Vasıf (Temel) Paşa'yı Boğazlar Komisyonu Başkanı olarak atamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Kütahya-Eskişehir Muharebeleri devam ederken 15 Temmuz 1921'de düzenlenen ilk Maarif Kongresi Ankara'da toplanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile çözülemeyen tek konu Musul sorunu (I) ya da diğer adıyla Irak sınırı meselesidir. Bu konu, 9 ay içinde çözümlenmek üzere sonraya bırakılmıştır. Öte yandan kapitülasyonlar ve Osmanlı borçları konuları Lozan'da Türkiye'nin lehine çözüme kavuşturulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Metninde "Osmanlı hanedanının kurucusu Osman Gazi'nin dedesi Süleyman Şah'ın Caber Kalesi'nde bulunan ve 'Türk mezarı' adıyla anılan türbesi müştemilatı ile Türkiye'nin malı olacak ve Türkiye oraya muhafızlar koyacak ve Türk bayrağı çekecektir." maddesi yer alan antlaşma, 21 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. 20 Kasım 1922'de başlayan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasında etkili olan konular şunlardır:

Kapitülasyonlar	Savaş tazminatı
Boğazlar	Tamirat bedeli
Musul (Irak sınırı)	İstanbul'un boşaltılması
Ermeni yurdu	Karaağaç meselesi
Osmanlı borçları	

Fakat "nüfus mübadelesi" konusu, 30 Ocak 1923'te, Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan ve Lozan Antlaşması'nda ek sözleşme olarak yer alan "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'ne İlişkin Sözleşme ve Protokol" kapsamında olduğundan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasında etkili olmamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Büyük Taarruz sonrasında 11 Ekim 1922'de imzalanan Mudanya Ateşkes Anlaşması'nda Yunanistan'ın temsilcisi General Mazarakis'in imzası yoktur. Mazarakis görüşmelere katılmamış, konferans sonuna kadar gemide bekletilmiştir. Sadece yazılı olarak görüş bildiren Yunanistan'ı görüşmelerde İngiltere temsil etmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele Dönemi'nde;**

I. Gümrü,
II. Ankara,
III. Mudanya,
IV. Moskova

antlaşmalarından hangileri sadece iki devlet arasında imzalanmıştır?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) I, II ve IV

2. **Dramalı Rıza ve Köprülü Hamdi Bey öncülüğünde 26 Ocak 1920'de gerçekleştirilen, Mondros Mütarekesi sonrasında Fransızların eline geçen silah ve cephanelerin kaçırılarak Anadolu'ya sevk edilmesini sağlayan cephane baskınının yaşandığı yer aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilecik B) Malkara C) Akbaş
D) Akhisar E) Turgutlu

3. **Aşağıdakilerden hangisi Lozan Antlaşması'na göre Yunanistan'ın Türkiye'ye savaş tazminatı olarak bıraktığı yerlerden biridir?**

A) Yanya B) İşkodra C) İskeçe
D) Karaağaç E) Gümülcine

4. **Katıldığı bir televizyon programında,** "Bu savaş Türk tarihinde bir dönüm noktasıdır. Çünkü Türklerin Batı karşısında II. Viyana Kuşatması'ndan beri devam eden geri çekilişi ve savunması sona ermiştir." **diyen bir tarihçi, aşağıdaki savaşlardan hangisine ilişkin bilgi vermektedir?**

A) I. İnönü B) Aslıhanlar
C) Sakarya D) Büyük Taarruz
E) Kütahya-Eskişehir

5. **Millî Mücadele Dönemi'nde Ulucami İmamı Rıdvan Hoca'nın** "Kalelerinde hür bayrağı dalgalanmayan, esir bir memlekette cuma namazı kılınmaz." **diyerek Fransızlara karşı halkı örgütlediği şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Urfa B) Antep C) Konya
D) Maraş E) Adana

6. Mustafa Kemal Paşa, Lozan öncesinde *The Saturday Evening Post* gazetesine verdiği demeçte: "Birleşik Devletlerin ideali, bizim idealimizdir. Bu belge sizin Bağımsızlık Beyannamenize çok benzer ve halkımızın anayasasıdır. Ve ne pahasına olursa olsun bunu korumaya kararlıyız." demiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın, verdiği demeçte "Halkın Anayasası" **olarak vurguladığı belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkçılık Beyannamesi
B) Misakımillî
C) Teşkilat-ı Esasiye
D) Misak-ı İktisadi
E) Dokuz Umde

7. **Kurtuluş Savaşı sürecinde Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazların savaşsız geri alınması ve İngiltere'de Lloyd George Hükûmetinin istifa etmesi aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin sonuçları arasındadır?**

A) Ankara B) Lozan C) Kars
D) Mudanya E) Moskova

8. **Mehmet Akif Ersoy'un İstiklal Marşı'yla ilgili ödül parasını bağışladığı, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti bünyesinde kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Darülbedayi B) Darülmesai
C) Darüleytam D) Darülkura
E) Darülmuallimin

CBA Yayınları

9. "Hemen hemen her konudaki Türk istekleri Müttefikler tarafından kabul edilmiştir... Yenilmiş, parçalanmış bir ulusun, bu harabe içinden ayağa kalkması ve dünyanın en büyük ulusları ile tam eşit koşullar içinde karşı karşıya gelmesi ve her isteğini kabul ettirmesi şaşılacak bir şeydi."

İngiliz tarihçi Toynbee, yukarıdaki açıklamasında aşağıdaki antlaşmalardan hangisini kastetmiştir?

A) Londra B) Paris C) Sevr
D) Mudanya E) Lozan

10. **Londra Konferansı'nda İtalya, Fransa ve İngiltere ile Misakımillî'ye aykırı birtakım sözleşmeler imzalaması nedeniyle istifa eden Bekir Sami Bey'in yerine Hariciye Vekilliği görevine getirilen diplomat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü B) Hasan Saka
C) Ali Fuat Cebesoy D) Tevfik Rüştü Aras
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

11. **Lozan Barış Antlaşması'nda;**

I. Irak,
II. Suriye,
III. Yunanistan

sınırlarından hangileri, daha önce imzalanan antlaşmalardaki hükümlere göre belirlenmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. **TBMM, Lozan Konferansı'nın kesildiği dönemde aşağıdaki projelerden hangisi doğrultusunda ABD ile yoğun teşvikler içeren bir** "Demir Yolu Antlaşması" **imzalamıştır?**

A) Hoover B) Marshall C) Chester
D) Truman E) Vichy

13. **Sakarya Meydan Muharebesi sonucunda;**

I. batı,
II. doğu,
III. güney

sınırlarından hangileri kesinlik kazanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **Aşağıdakilerden hangisi TBMM ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan Mudanya Mütarekesi'nin sonuçlarından biri değildir?**

A) Osmanlı Devleti hukuken yok sayılmıştır.
B) Millî Mücadele'nin askerî safhası sona ermiştir.
C) Boğazlar, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyonun yönetimine bırakılmıştır.
D) Doğu Trakya ve İstanbul savaş yapılmadan kurtarılmıştır.
E) İngiltere Başbakanı Lloyd George istifa etmiştir.

15. **Atatürk'ün;** "Türk milletinin aleyhine, asırlardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması'yla tamamlandığı zannedilmiş, büyük bir suikastın yıkılışını ifade eden bir belgedir." **şeklinde nitelendirdiği antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gümrü B) Lozan C) Mudanya
D) Moskova E) Kars

16. **Millî Mücadele Dönemi'yle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde I.'de verilen savaşın II.'ye ortam hazırladığı savunulamaz?**

	I	II
A)	I. İnönü	Londra Konferansı
B)	II. İnönü	Moskova Antlaşması
C)	Eskişehir-Kütahya	Tekâlif-i Millîye Emirleri
D)	Sakarya	Ankara Antlaşması
E)	Büyük Taarruz	Mudanya Mütarekesi

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Millî Mücadele Dönemi'nde imzalanan ve öncüllerde verilen antlaşmalardan Gümrü Antlaşması (I), Ankara Antlaşması (II) ve Moskova Antlaşması (IV) sadece iki devlet arasında imzalanmıştır. Gümrü Antlaşması Ermenistan ile, Ankara Antlaşması Fransa ile, Moskova Antlaşması ise Sovyet Rusya ile imzalanmıştır. Mudanya Antlaşması ise çok taraflı bir antlaşma olup İngiltere, Fransa ve İtalya ile imzalanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Millî Mücadele Dönemi'nde Dramalı Rıza ve Köprülü Hamdi Bey öncülüğünde 26 Ocak 1920'de gerçekleştirilen baskın Akbaş Cephaneliği Baskını'dır. Mondros Mütarekesi sonrasında Fransızların eline geçen silah ve cephanelerin kaçırılarak Anadolu'ya sevk edilmesini sağlayan bu cephane baskını Çanakkale/Eceabat yakınlarında bulunan Akbaş Cephaneliği'ne yönelik yapılmış ve başarılı olmuştur. Anadolu kıyısında bekleyen vapurun çektiği mavna ve kayıklar Akbaş koyuna yanaşmış ve malzeme yüklenmiştir. İngiliz devriye gemilerine yakalanmadan Anadolu kıyısına taşınan malzemeler kara yoluyla iç kesimlere sevk edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Türkiye'ye savaş tazminatı ödeyen devlet Yunanistan'dır. Lozan Barış Antlaşması'na göre Yunanistan, Batı Anadolu'da yaptığı tahribat karşılığında Karaağaç ve Bosnaköy'ü savaş tazminatı olarak Türkiye'ye vermiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Soruda bir TV programına katılan tarihçinin ifadesine yer verilmiştir. Tarihçi "Bu savaş Türk tarihinde bir dönüm noktasıdır. Çünkü Türklerin Batı karşısında II. Viyana Kuşatması'ndan beri devam eden geri çekilişi ve savunması sona ermiştir." diyerek Sakarya Meydan Muharebesi'ne ilişkin bilgi vermektedir. Burada anahtar ifade, Sakarya Zaferi'nin bir sonucu olan "II. Viyana Kuşatması'ndan beri devam eden geri çekilişi ve savunması sona ermiştir." cümlesidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Millî Mücadele sürecinde Ulucami İmamı Rıdvan Hoca'nın "Kalelerinde hür bayrağı dalgalanmayan, esir bir memlekette cuma namazı kılınmaz." diyerek Fransızlara karşı halkı örgütlediği şehir Maraş'tır. Öte yandan Maraş'ta Rıdvan Hoca'nın yanı sıra direnişin bir diğer önemli simgesi Sütçü İmam'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Mustafa Kemal Paşa, Lozan öncesinde *The Saturday Evening Post* gazetesine verdiği demeçte: "Birleşik Devletlerin ideali, bizim idealimizdir. Bu belge sizin Bağımsızlık Beyannamenize çok benzer ve halkımızın anayasasıdır. Ve ne pahasına olursa olsun bunu korumaya kararlıyız." demiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın, verdiği demeçte "Halkın Anayasası" olarak vurguladığı belge Misakımillî'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Kurtuluş Savaşı sürecinde; Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazların savaşsız geri alınması, İngiltere'de Lloyd George Hükûmetinin istifa etmesi ve aynı zamanda Millî Mücadele'nin askerî aşamasının sona ermesi gibi gelişmeler 11 Ekim 1922'de imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın kazanımları arasındadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Mehmet Akif Ersoy'un İstiklal Marşı'yla ilgili ödül parasını bağışladığı, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti bünyesinde kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken kurum Darülmesai'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. İngiliz tarihçi A. Toynbee'nin "Hemen hemen her konudaki Türk istekleri Müttefikler tarafından kabul edilmiştir... Yenilmiş, parçalanmış bir ulusun, bu harabe içinden ayağa kalkması ve dünyanın en büyük ulusları ile, tam eşit koşullar içinde karşı karşıya gelmesi ve her isteğini kabul ettirmesi şaşılacak bir şeydi." sözüyle kastettiği antlaşma Lozan Barış Antlaşması'dır. Bunun yanı sıra Lozan Barış Antlaşması'nın Yunanistan tarafından nasıl yorumlandığına bakıldığında ise anlaşmayı Yunanistan adına imzalayan Venizelos hislerini "derin bir melankoli ve hüzün" diye belirtmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Londra Konferansı'nda İtalya, Fransa ve İngiltere ile imzaladığı ikili antlaşmaların Misakımillî'ye aykırı olması nedeniyle istifa etmek zorunda kalan Bekir Sami Bey'in yerine Hariciye Vekilliği görevine getirilen diplomat Yusuf Kemal Tengirşenk'tir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Lozan Barış Antlaşması'na göre;

- Türkiye-Suriye sınırı 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması esas alınarak belirlenmiştir.
- Türkiye-Yunanistan sınırı, Mudanya Ateşkes Antlaşması'na göre belirlenmiş ve Meriç Irmağı Türkiye ve Yunanistan'ı ayıran sınır olarak kabul edilmiştir.
- Türkiye-Irak sınırı belirlenememiştir. Bu konuda tarafların 9 ay içinde bir araya gelip çözüme yönelik çalışma yapmasına, aksi durumda konunun Milletler Cemiyeti'ne havale edilmesine karar verilmiştir.

Bu bağlamda Türkiye'nin Suriye ve Yunanistan sınırları daha önce imzalanan antlaşmalardaki hükümlere göre belirlenmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. TBMM'nin, Lozan Konferansı'nın kesildiği dönemde ABD ile yoğun teşvikler içeren bir "Demir Yolu Antlaşması" imzalaması "Chester Projesi" kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu antlaşma yürürlüğe girmemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Sakarya Meydan Muharebesi sonucunda TBMM Hükûmeti ile Sovyet Rusya garantörlüğündeki Kafkas Cumhuriyetleri (Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan) arasında imzalanan 1921 Kars Antlaşması ile doğu sınırı (II) kesinlik kazanmıştır. Fakat batı sınırı Lozan'da, güney sınırı ise Hatay'ın Anavatana dâhil olmasıyla kesinlik kazanacaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Soruda "C" seçeneğinde verilen "Boğazlar, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyonun yönetimine bırakılmıştır." yargısı Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın sonuçlarından biri değildir. Bu hüküm, Lozan Barış Antlaşması'nın hükümlerinden biridir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Atatürk'ün; "Türk milletinin aleyhine, asırlardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması'yla tamamlandığı zannedilmiş, büyük bir suikastın yıkılışını ifade eden bir belgedir." şeklinde nitelendirdiği antlaşma Lozan Barış Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Soruda B seçeneğinde verilen eşleştirme doğru değildir. Nitekim Moskova Antlaşması'na ortam hazırlayan gelişme II. İnönü Savaşı değil I. İnönü Savaşı'dır. Öte yandan I. İnönü Savaşı'ndan sonra Londra Konferansı toplanmış, Eskişehir-Kütahya yenilgisi sonrasında Tekâlif-i Millîye Emirleri yayımlanmış, Sakarya Zaferi sonrasında Fransa ile 1921 Ankara Antlaşması imzalanmış ve Büyük Taarruz'dan sonra Kurtuluş Savaşı'nı noktalayan Mudanya Mütarekesi imzalanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **TBMM Hükûmetinin, Büyük Taarruz öncesinde Avrupa'daki gelişmeleri takip edebilmek ve barış ortamını sağlayabilmek için Paris'e gönderdiği Hariciye Vekili aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü
B) Bekir Sami Kunduh
C) Ali Fethi Okyar
D) Tevfik Rüştü Aras
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

2. **Aşağıdakilerden hangisi Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçlarından biri değildir?**

A) Fransa ile Ankara Antlaşması'nın imzalanması
B) Topyekûn seferberlik ilan edilmesi
C) Mustafa Kemal'e "Gazilik" unvanı ve "Mareşallik" rütbesinin verilmesi
D) Ukrayna ile dostluk antlaşmasının imzalanması
E) Ordunun savunma durumundan taarruza geçmesi

3. Mehmet Akif Ersoy, 8 Kasım 1920 tarihinde *Sebîlürreşâd* dergisinde yayımlanan yazısında; "Bizi mahvetmek için tertip edilen o 'Muahede-i Sulhiye Paçavrası' parçalanmadıkça İslam için, Türk için bu dünyada beka imkânı yoktur." ifadesini kullanmıştır.

Bu yazıda geçen "Muahede-i Sulhiye Paçavrası" ifadesiyle aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin kastedildiği savunulabilir?

A) Sevr B) Londra C) Mudanya
D) Mondros E) Lozan

4. **Lozan Barış Konferansı'na gözlemci olarak katılan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hollanda B) Belçika C) İngiltere
D) Japonya E) ABD

5. **Birinci İnönü Zaferi sonrasında Sovyet Rusya ile imzalanan Moskova Antlaşması'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Misakımilli'den ilk kez taviz verilmiştir.
B) Sovyet Rusya Sevr'in geçersizliğini kabul etmiştir.
C) Sovyet Rusya Türk Devleti'nin toprak bütünlüğünü onaylamıştır.
D) Millî Mücadele'de Doğu Cephesi kapanmıştır.
E) Sovyet Rusya, Lozan'dan önce kapitülasyonların kaldırılmasını onaylamıştır.

6. **Millî Mücadele Dönemi'nde doğu sınırının şekillenmesinde;**

I. Kars,
II. Gümrü,
III. Moskova

antlaşmalarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. **TBMM Hükûmeti Kurtuluş Savaşı'nda ilk askerî ve siyasi zaferini aşağıdaki devletlerden hangisine karşı elde etmiştir?**

A) Fransa B) İtalya C) İngiltere
D) Ermenistan E) Sovyet Rusya

8. **Millî Mücadele Dönemi'nde;**

I. Kars Antlaşması'nın imzalanması,
II. Sevr Barış Antlaşması'nın reddedilmesi,
III. Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması

faaliyetlerinden hangileri TBMM tarafından gerçekleştirilmemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

CBA Yayınları

9. 20 Kasım 1922'de başlayan I. Lozan Konferansı tarafların birtakım konularda anlaşamaması nedeniyle 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, I. Lozan Konferansı'nın kesilmesinde etkili olan konulardan biri değildir?

A) Musul sorunu B) Boğazlar
C) Osmanlı borçları D) Tamirat bedeli
E) Nüfus mübadelesi

10. **Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükûmetinin imzaladığı Moskova, Ankara ve Lozan antlaşmalarının ortak özellikleri arasında;**

I. İtilaf Devletleri'yle imzalanmıştır.
II. Doğu sınırı kesinlik kazanmıştır.
III. Misakımillî'ye aykırı maddeler yer almıştır.

unsurlarından hangileri yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. I. Mısır
II. Kıbrıs
III. Rodos

TBMM Hükûmeti Lozan Barış Antlaşması ile yukarıdakilerden hangilerinin İngiltere'ye ait olduğunu kabul etmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. **Amasya Genelgesi'nden sonra askerlik mesleğinden istifa eden Mustafa Kemal, aşağıdaki savaşların hangisinden önce "Başkomutan" olarak tekrar askerliğe geri dönmüştür?**

A) I. İnönü B) II. İnönü
C) Kütahya-Eskişehir D) Sakarya
E) Başkomutanlık

13. **Mustafa Kemal'in "Rum Sındığı" olarak nitelendirdiği savaş aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gediz Muharebesi
B) Birinci İnönü Muharebesi
C) İkinci İnönü Muharebesi
D) Sakarya Meydan Muharebesi
E) Başkomutan Meydan Muharebesi

14. **Lozan Barış Konferansı'na Sovyet Rusya ile birlikte sadece Boğazlarla ilgili görüşmeler için katılan devlet, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Romanya B) Yugoslavya
C) Bulgaristan D) Yunanistan
E) Arnavutluk

15. **İstiklal Marşı yazılması konusunda Maarif Vekaletinden istekte bulunan dönemin Genelkurmay Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fevzi Çakmak B) İsmet İnönü
C) Kâzım Karabekir D) Rauf Orbay
E) Ali Fuat Cebesoy

16. **Lozan Barış Konferansı'nda gündeme gelen konular ve alınan kararlara ilişkin aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?**

A) Boğazlar: Boğazların yönetimi başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakılmıştır.
B) Suriye Sınırı: 1921 Ankara Antlaşması gereğince Hatay Misakımillî sınırları dışında yer almıştır.
C) Yabancı Okullar: Tüm yabancı okullar Maarif Vekaletine bağlı olarak faaliyet gösterecektir.
D) Irak Sınırı: Musul ve Kerkük'ün, İngiltere güdümündeki Irak'a bırakılmasına karar verilmiştir.
E) Adalar: Gökçeada, Bozcaada ve Tavşan adaları hariç tüm Ege Adaları Yunanistan'a; Oniki Ada ve Rodos İtalya'ya bırakılacaktır.

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Büyük Taarruz öncesinde Avrupa'daki diplomatik gelişmeleri yakından takip edebilmek ve barış ortamını sağlayabilmek amacıyla Hariciye Vekili olarak Paris'e gönderilen kişi Yusuf Kemal Tengirşenk'tir. Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenk'in Paris'e gönderilmesi ve İtilaf Devletlerinin Türk-Yunan savaşını bitirecek ateşkes önerisinin incelenmesi, TBMM Hükûmetinin sorunları barışçıl yollardan çözmeye çalıştığının açık bir göstergesidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Soruda B seçeneğinde verilen "Topyekûn seferberlik ilan edilmesi" Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçlarından biri değildir. Topyekûn seferberlik, Eskişehir-Kütahya yenilgisinden sonra (Sakarya Meydan Muharebesi öncesinde) TBMM tarafından çıkarılan Başkomutanlık Kanunu kapsamında Mustafa Kemal'in yayımladığı Tekâlif-i Milliye Emirleri ile ilan edilmiştir. Dolayısıyla bu gelişme sonuç değil, Sakarya Meydan Muharebesi öncesinde atılan bir adımdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Mehmet Akif Ersoy, 8 Kasım 1920 tarihinde *Sebîlürreşâd* dergisinde yayımlanan yazısında; "Bizi mahvetmek için tertip edilen o 'Muahede-i Sulhiye Paçavrası' parçalanmadıkça İslam için, Türk için bu dünyada beka imkânı yoktur." ifadesini kullanmıştır. Mehmet Akif'in yazısında "Muahede-i Sulhiye Paçavrası" olarak nitelendirdiği antlaşma 10 Ağustos 1920 tarihinde imzalanan Sevr Barış Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Lozan Barış Konferansı'na gözlemci olarak katılan devlet Amerika Birleşik Devletleri'dir. (Not: Ayrıca Lozan'a çağrı yapan devletler; İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya iken, sadece "Boğazlar" konusuyla ilgili katılan devletler Sovyet Rusya ve Bulgaristan'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Birinci İnönü Zaferi sonrasında Sovyet Rusya ile imzalanan Moskova Antlaşması'yla ilgili olarak D seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Nitekim Millî Mücadele'de Doğu Cephesi bu antlaşma ile değil Gümrü Antlaşması ile kapanmıştır. Öte yandan Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması'yla; Misakımilli'den ilk kez taviz verilmiş (Batum), Sovyet Rusya Sevr'in geçersizliğini kabul etmiş, Türk Devleti'nin toprak bütünlüğünü ve Lozan'dan önce kapitülasyonların kaldırılmasını onaylamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Millî Mücadele Dönemi'nde doğu sınırının şekillenmesinde sırasıyla;

- Gümrü (II)
- Batum
- Moskova (III)
- Kars (I)

antlaşmaları etkili olmuştur. 16 Mart 1921'de Sovyet Rusya ile imzalanan Moskova Antlaşması'yla Batum Misakımillî'den ilk taviz verilmiş, 13 Ekim 1921'de Kafkas cumhuriyetleriyle imzalanan Kars Antlaşması ile de doğu sınırı kesin ve son şeklini almıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. TBMM Hükûmeti Kurtuluş Savaşı'nda ilk askerî ve siyasî zaferini Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı elde etmiştir. Kâzım Karabekir komutasındaki XV. Kolordu tarafından yürütülen mücadelede askerî zafer kazanılmış, bu zaferin sonucunda imzalanan Gümrü Antlaşması ile TBMM'yi ve millî mücadeleyi tanıyan ilk devlet Ermenistan olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Soruda III. öncülde verilen "Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması" faaliyeti TBMM tarafından gerçekleştirilmemiştir. Tekalif-i Milliye Emirleri, bizzat "Başkomutanlık" yetkisini üstlenen Mustafa Kemal tarafından yayımlanmıştır. Öte yandan Kars Antlaşması'nın imzalanması TBMM adına Kâzım Karabekir tarafından gerçekleştirilmişken, 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Barış Antlaşması da TBMM tarafından reddedilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 20 Kasım 1922'de başlayan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasında etkili olan konular şunlardır: Kapitülasyonlar, Boğazlar, Musul (Irak sınırı), Ermeni yurdu, Osmanlı borçları, Savaş tazminatı, Tamirat bedeli, Karaağaç meselesi ve İstanbul'un boşaltılması. Fakat "nüfus mübadelesi" konusu, 30 Ocak 1923'te, Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan ve Lozan Antlaşması'nda ek sözleşme olarak yer alan "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'ne İlişkin Sözleşme ve Protokol" kapsamında olduğundan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasında etkili olmamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükûmetinin imzaladığı Moskova, Ankara ve Lozan antlaşmalarının soruda verilen öncüllere göre analizini yapacak olursak;

- İtilaf Devletleri'yle imzalanmıştır. (Ankara ve Lozan antlaşmaları İtilaf Devletleriyle imzalanmış fakat Moskova Antlaşması SSCB ile imzalanmıştır. SSCB bir İtilaf Devleti değildir.)
- Doğu sınırı kesinlik kazanmıştır. (Her üç antlaşmanın da özelliği değildir. Doğu sınırı Kars Antlaşması ile kesinlik kazanmıştır.)
- Misakımillî'ye aykırı maddeler yer almıştır. (Her üç antlaşmanın da ortak özelliğidir. Moskova Antlaşması'nda Batum, Ankara Antlaşması'nda Hatay, Lozan Antlaşması'nda <örneğin Boğazlar> konusunda Misakımillî'ye aykırı maddeler vardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. TBMM Hükûmeti, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile Mısır (I) ve Kıbrıs'ın (II) İngiltere'ye ait olduğunu kabul etmiştir. Rodos, On İki Ada ve Meis adalarıyla birlikte İtalya'ya bırakılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Amasya Genelgesi'nden sonra "Sine-i millete dönerek" askerlik mesleğinden istifa eden Mustafa Kemal, Kütahya-Eskişehir yenilgisinden sonra, Sakarya Meydan Muharebesi'nden önce "Başkomutanlık" yetkisiyle bu görevi yeniden üstlenmiştir. Mustafa Kemal bir "Başkomutan" olarak ilk kez Sakarya Savaşı'nda, ikinci ve son olarak Büyük Taarruz'da orduyu komuta etmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Millî Mücadele Dönemi'nde yaşanan ve Mustafa Kemal tarafından "Rum Sındığı" olarak nitelendirilen savaş Başkomutan Meydan Muharebesi'dir. Mustafa Kemal'in Büyük Taarruz sırasında bizzat yönettiği Başkomutan Meydan Muharebesi ayrıca savaşın geçtiği yer nedeniyle "Dumlupınar Meydan Muharebesi" adıyla da geçmektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Lozan Barış Konferansı'na Sovyet Rusya ile birlikte sadece Boğazlarla ilgili görüşmeler için katılan devlet Bulgaristan'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Millî Mücadele Dönemi'nde İstiklal Marşı yazılması konusunda Maarif Vekaletinden istekte bulunan dönemin Genelkurmay Başkanı, Batı Cephesi komutanı İsmet İnönü'dür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Lozan Barış Konferansı'nda gündeme gelen konular ve alınan kararlara ilişkin D seçeneğinde evrilen açıklama doğru değildir. Lozan'da Irak sınırı (Musul) konusu çözülememiş ve 9 ay içinde tekrar görüşülmek üzere ertelenmiştir. Musul'un, İngiltere güdümündeki Irak'a bırakılmasına 1926 Ankara Antlaşması ile karar verilecektir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Millî Mücadele yıllarında Kastamonu'da, ailesinin tüm engellemelerine rağmen erkek kılığına girerek İnebolu'dan Ankara'ya silah ve mühimmat taşıyıp lojistik destek sağlayan,** "Üşümeyen Asker" **olarak da anılan Türk kadını aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halime Çavuş B) Kılavuz Hatice
C) Tayyar Rahmiye D) Kara Fatma
E) Gördesli Makbule

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı 4 Şubat-23 Nisan 1923 tarihleri arasında yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) TBMM'nin seçimleri yenileme kararı alması
B) Kâzım Karabekir başkanlığında I. Türkiye İktisat Kongresi'nin toplanması
C) Mustafa Kemal Paşa tarafından Dokuz Umde'nin yayımlanması
D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması
E) ABD ile demir yolu ve maden imtiyazlarını içeren Chester Projesi'nin imzalanması

3. **I. İnönü Muharebesi'nden sonra TBMM Hükûmeti ile Sovyet Rusya arasında 16 Mart 1921 tarihinde imzalanan Moskova Antlaşması'nda aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgili hüküm yoktur?**

A) Savaş esirleri
B) Azınlık hakları
C) Kapitülasyonlar
D) Sevr Antlaşması'nın reddi
E) Boğazların durumu

4. Çerkez Ethem'in Kuvay-ı Seyyare birlikleri, Batı Cephesi'ndeki bazı Kuvayımillîye güçleriyle birlikte 24 Ekim 1920'de Gediz'de Yunanlılara saldırmış, ancak bu saldırı yenilgiyle sonuçlanmıştır. Bu gelişme üzerine Batı Cephesi ikiye ayrılmış ve Ali Fuat Paşa Moskova'ya elçi olarak gönderilmiştir.

Hakkında bilgi verilen savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gediz B) I. İnönü
C) Kütahya-Eskişehir D) Aslıhanlar
E) Dumlupınar

5. I. Kuvayımillîye
II. Kuvay-ı Seyyare
III. Kuvay-ı İnzibatiye

Yukarıdakilerden hangileri Millî Mücadele'yi desteklemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükûmetinin Sovyet Rusya'yla yakınlaşmasında;**

I. cephane ve silah gereksiniminin olması,
II. Boğazların ve Anadolu'nun bir bölümünün İtilaf Devletleri'nin eline geçmesi,
III. İtilaf Devletleri'nin Sovyet Rusya'daki Bolşevik rejiminden tedirgin olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **20 Ocak 1921'de kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda;**

I. kişi hak ve özgürlükleri,
II. Meclis'in yapısı ve yetkileri,
III. seçimlerin yenilenme usulü

konularından hangileriyle ilgili hüküm yoktur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. **Lozan Konferansı'nda Türkiye ile İtalya arasında tartışma konusu olan, İsmet Paşa'nın** "Anadolu'nun bir parçası" **olarak nitelendirdiği ve 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması'yla İtalya'ya bırakılan ada aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Midilli B) Sakız C) Meis
D) Sisam E) Limni

CBA Yayınları

9. **Kurtuluş Savaşı'nda Güney Cephesi'nde, gönüllü olarak bir müfrezenin komutanlığını üstlenen ve Osmaniye'de Fransız karargâhına yapılan saldırı esnasında şehit olan kadın kahraman aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kılavuz Hatice B) Şerife Bacı
C) Nene Hatun D) Tayyar Rahmiye
E) Onbaşı Nezahat

10. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM'yi temsilen herhangi bir antlaşmaya imza atmamıştır?**

A) Kâzım Karabekir B) Fevzi Çakmak
C) Ali Fuat Cebesoy D) Dr. Rıza Nur
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

11. **Millî Mücadele Dönemi'nde iki kez toplanan Saltanat Şûrası'nda;**

I. İzmir'in işgali,
II. Sevr Antlaşması,
III. Lozan Barış Konferansı

konularından hangileri gündeme gelmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. **Millî Mücadele Dönemi'nde, Büyük Taarruz sonrasında aşağıdaki bölgelerden hangisinin kurtarılması için Türk ordusunun harekâta devam etmesi, İngiltere ile "Çanakkale Olayı" adıyla bilinen askerî ve siyasi bir krize yol açmıştır?**

A) İzmir ve Manisa
B) Eskişehir ve Kütahya
C) Hatay ve İskenderun
D) Boğazlar ve Doğu Trakya
E) Kars, Ardahan ve Batum

13. **Millî Mücadele Dönemi'nde, Mudanya Mütarekesi sonrasında toplanması planlanan barış konferansı için TBMM Hükûmeti tarafından önerilen şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İzmir B) Ankara C) İstanbul
D) Lozan E) Londra

14. **Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal'in;**

I. Mareşallik,
II. Başkomutanlık,
III. Dokuzuncu Ordu Müfettişliği

görev, rütbe ve makamları üstlenme sırası aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I-II-III B) I-III-II C) II-I-III
D) III-I-II E) III-II-I

15. **Aşağıdakilerden hangisi, Millî Mücadele Dönemi'nde Türkiye'nin lehine veya aleyhine yönelik herhangi bir rapor kaleme almamıştır?**

A) Dr. Esat Işık B) Amiral Bristol
C) General Milne D) General Townshend
E) General Harbord

16. **Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nin birleştirilmesi aşağıdaki savaşlardan hangisinden sonra gerçekleştirilmiştir?**

A) Gediz Muharebesi
B) Birinci İnönü Muharebesi
C) İkinci İnönü Muharebesi
D) Kütahya-Eskişehir Muharebesi
E) Sakarya Meydan Muharebesi

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda özellikleri verilen kadın kahraman Halime Çavuş'tur. Halime Çavuş, Millî Mücadele yıllarında Kastamonu'da, ailesinin tüm engellemelerine rağmen erkek kılığına girerek İnebolu'dan Ankara'ya silah ve mühimmat taşıyıp lojistik destek sağlamış ve kendisi «Üşümeyen Asker» olarak anılmıştır. Mustafa Kemal Paşa'yı derinden etkileyen Halime Çavuş, 1934 Soyadı Kanunu'yla Kocabıyık soyadını almıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Soruda D seçeneğinde verilen "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması" Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı 4 Şubat-23 Nisan 1923 tarihleri arasında yaşanan gelişmelerden biri değildir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1924'te kurulacaktır. Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı dönemde;

- 1 Nisan 1923'te TBMM, seçimleri yenileme kararı almıştır.
- 17 Şubat 1923'te, Kâzım Karabekir başkanlığında İzmir'de I. Türkiye İktisat Kongresi toplanmıştır.
- 8 Nisan 1923'te Mustafa Kemal Paşa tarafından Dokuz Umde yayımlanmıştır.
- 9 Nisan 1923'te ABD ile demir yolu ve maden imtiyazlarını içeren Chester Projesi imzalanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. I. İnönü Muharebesi'nden sonra TBMM Hükûmeti adına; Yusuf Kemal Tengirşenk, Rıza Nur ve Ali Fuat Paşa'nın yer aldığı bir delegasyon ile Sovyet Rusya arasında 16 Mart 1921 tarihinde Moskova Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması imzalanmıştır. Moskova Antlaşması'nda azınlık haklarıyla ilgili bir hüküm yoktur. Bu antlaşmada; Sevr'in reddedilmesi, savaş esirleri, kapitülasyonlar, Misakımillî, Batum'un durumu, Boğazların durum, iki ülke arasında ekonomik ve siyasi anlaşmaların düzenlenmesi ve posta örgütünün kurulması hükümleri yer almaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Soruda I. öncülde verilen Kuvayımillîye ve II. öncülde verilen Kuvay-ı Seyyare Millî Mücadele'yi desteklemiştir. Kuvayımillîye, işgaller karşısında ortaya çıkan bölgesel savunma amaçlı yerel direniş örgütleridir. Kuvay-ı Seyyare ise Çerkez Ethem'in mahiyetindeki birlikler olup düşmana karşı mücadele etmiştir. Ancak Kuvay-ı İnzibatiye İstanbul Hükûmetinin, Kuvayımillîye hareketini bastırmak amacıyla İngilizlerin telkiniyle 18 Nisan 1920'de kurduğu askerî birlik olup Hilafet Ordusu olarak da adlandırılır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda hakkında bilgi verilen savaş 24 Ekim 1920'de gerçekleşen Gediz Taarruzu'dur. Çerkez Ethem'in Kuvay-ı Seyyare birlikleri, Batı Cephesi'nde Ali Fuat Paşa komutasındaki bazı Kuvayımillîye güçleriyle birlikte 24 Ekim 1920'de Gediz'de Yunanlılara saldırmış, ancak bu saldırı yenilgiyle sonuçlanmıştır. Bu gelişme üzerine Batı Cephesi ikiye ayrılmış ve Ali Fuat Paşa Moskova'ya elçi olarak gönderilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükûmetinin Sovyet Rusya'yla yakınlaşmasında; cephane ve silah gereksiniminin olması (I), Boğazların ve Anadolu'nun bir bölümünün İtilaf Devletleri'nin eline geçmesi (II) ve İtilaf Devletleri'nin Sovyet Rusya'daki Bolşevik rejiminden tedirgin olması (III) durumları etkili olmuştur. Ayrıca her iki tarafın düşmanlarının ortak olması da bu yakınlaşmada etkili olmuştur. Nitekim Sovyet Rusya Türkiye sayesinde kendini güvende hissedeceğini düşünüyorken, Türkiye de Millî Mücadele sürecinde kendisine bir dış destek bulmayı hedeflemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. I. İnönü Muharebesi'nden sonra, 20 Ocak 1921'de kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda kişi hak ve özgürlükleri (I), yayın organları gibi konular yer almamıştır. Yeni Türk Devleti'nin ilk anayasası olan ve temeli Mustafa Kemal'in *Halkçılık Beyannamesi*'ne dayanan 1921 Anayasası yumuşak ve çerçeve (kısa ve özet) bir anayasa olup içeriğinde; Meclis'in yapısı ve yetkileri, seçimlerin yenilenme usulü, il yönetim şekli, yasama ve yürütme faaliyeti konularına yer verilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Lozan Konferansı'nda Türkiye ile İtalya arasında tartışma konusu olan, İsmet Paşa'nın "Anadolu'nun bir parçası" olarak nitelendirdiği ve 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması'yla İtalya'ya bırakılan ada Meis Adası'dır. Lozan Antlaşması'na göre; Gökçeada, Bozcaada ve Tavşan adaları Türkiye'ye; Limni, Semadirek, Midilli, Sakız, Sisam, Ahikerya, Taşoz, Bozbaba ve İpsara asker bulundurmaması şartıyla Yunanistan'a; Rodos, Oniki Ada ve Meis adaları İtalya'ya ve Kıbrıs adasıyla Mısır İngiltere'ye bırakılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda özellikleri verilen kadın kahraman Tayyar Rahmiye'dir. Tayyar Rahmiye, Kurtuluş Savaşı'nda Güney Cephesi'nde, IX. Tümen'de gönüllü olarak bir müfrezenin komutanlığını üstlenmiş ve Osmaniye'de Fransız karargâhına yapılan saldırı esnasında şehit olmuştur. Atı üzerinde uçar gibi düşmana saldırdığından kendisine "tayyar" unvanı verildiği bilmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Soruda B seçeneğinde verilen Fevzi Çakmak Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM'yi temsilen herhangi bir antlaşmaya imza atmamıştır. Öte yandan;

- Kâzım Karabekir; Gümrü ve Kars antlaşmalarını,
- Ali Fuat Cebesoy; Moskova Antlaşması'nı,
- Dr. Rıza Nur; Moskova, Türk-Afgan Dostluk ve Lozan antlaşmalarını,
- Yusuf Kemal Tengirşenk; Moskova ve Türk-Afgan Dostluk antlaşmalarını imzalamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Millî Mücadele Dönemi'nde, 1919 ve 1920 yıllarında İstanbul'da iki kez toplanan Saltanat Şûrası'nda; manda ve himaye, Ermeni sorunu, Paris Barış Konferansı, İzmir'in işgali ve Sevr Barış Antlaşması konuları gündeme gelmiştir. 20 Kasım 1922'de toplanan Lozan Barış Konferansı Saltanat Şûrası'nda gündeme gelen konulardan biri değildir. Nitekim Saltanat Şûrası 1919 ve 1920 yıllarında İstanbul'da iki kez toplanmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. 26 Ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruz sonrasında Yunan Ordusu Batı Anadolu'da işgal ettiği yerlerden çekilmeye başlamıştır.1922 Eylül ayı ortalarına gelindiğinde Türk ordusu, Doğu Trakya ve İtilaf Devletleri'nin denetimi altında bulunan İstanbul ve Boğazların kurtarılması için harekâta devam etmiştir. Bu gelişme üzerine TBMM Hükûmeti ile İngiltere arasında "Çanakkale Olayı" adıyla bilinen askerî ve siyasi bir kriz yaşanmıştır. Çanakkale Krizi, taraflar arasında çatışma olmadan 11 Ekim 1922'de Mudanya Mütarekesi'nin imzalanmasıyla sona ermiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Soruda özellikleri verilen kadın kahraman Tayyar Millî Mücadele Dönemi'nde, Mudanya Mütarekesi sonrasında toplanması planlanan barış konferansı için TBMM Hükûmeti tarafından önerilen şehir İzmir'dir. İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi ve burada yaptıkları zulüm ve yıkımı Batılı devletlere gösterebilmek hedeflenmişse de konferans tarafsız İsviçre'nin Lozan şehrinde toplanmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal;

- Mareşallik rütbesini ve aynı zamanda gazilik unvanını, Sakarya Meydan Muharebesi sonrasında 19 Eylül 1921'de almıştır. (I)
- Başkomutanlık yetkisini, Eskişehir-Kütahya Muharebeleri sonrasında 5 Ağustos 1921'de üstlenmiştir. (II)
- Dokuzuncu Ordu Müfettişliği görevini, Mondros Mütarekesi sonrasında Anadolu'ya geçmeden önce 30 Nisan 1919'da üstlenmiştir. (III)

Bu çerçevede doğru sıralama III-II-I şeklinde olmalıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Soruda D seçeneğinde verilen İngiliz Generali Townshend Millî Mücadele Dönemi'nde Türkiye'nin lehine veya aleyhine yönelik herhangi bir rapor kaleme almamıştır. Bununla birlikte;

- **Dr. Esat Işık Raporu**: Millî Kongre Cemiyeti yöneticisi Dr. Esat Işık İzmir'in işgaline karşı çıkmış ve ilk kez Kuvayımillîye ifadesine yer vermiştir.
- **Amiral Bristol Raporu**: İzmir'in işgaline karşı çıkan ve Millî Mücadele'nin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belgedir.
- **General Milne Raporu**: İzmir'in işgalini haklı bularak Yunanlıları destekleyen ve Millî Mücadele'nin aleyhine olan bir rapordur.
- **General Harbord Raporu**: ABD Kurulu tarafından "manda" konusunda araştırmalar yapmak için Anadolu'ya gönderilen Harbord, raporunda Doğu Anadolu'daki Ermeni iddialarının asılsız olduğunu belirtmiş ve Sivas'ta Mustafa Kemal ile görüşmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nin birleştirilmesi İkinci İnönü Muharebesi'nden sonra, Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'nden önce gerçekleştirilmiştir. Batı ve Güney cepheleri "Batı Cephesi" adı altında birleştirilmiş ve merkez karargâh Eskişehir olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Mustafa Kemal'in 8 Nisan 1923'te açıkladığı ve 9 Eylül 1923'te kurulan Halk Fırkasının parti programını oluşturan belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Misakımillî
B) Halkçılık Beyannamesi
C) Dokuz Umde (İlke)
D) Tekalif-i Milliye Emirleri
E) Hürriyet Misakı

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi olarak 17 Kasım 1924 tarihinde kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucularından biri değildir?**

A) Rıza Nur
B) Refet Bele
C) Adnan Adıvar
D) Ali Fuat Cebesoy
E) Kâzım Karabekir

3. **4 Mart 1925'te İsmet İnönü Hükûmeti tarafından çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu doğrultusunda 5 Haziran 1925'te kapatılan siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Amele ve İşçi Partisi
B) Serbest Cumhuriyet Fırkası
C) Millî Kalkınma Partisi
D) Ahali Cumhuriyet Fırkası
E) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

4. **Aşağıdakilerden hangisi, Ali Fethi Okyar tarafından 1930'da kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasının üyelerinden biri değildir?**

A) Nuri Conker
B) Ahmet Ağaoğlu
C) Fevzi Çakmak
D) Makbule Atadan
E) Mehmet Emin Yurdakul

5. **Aşağıdakilerden hangisi, İstiklal Mahkemelerinin görev yaptığı gelişmelerden biri değildir?**

A) Şeyh Sait İsyanı
B) Ali Galip Olayı
C) İzmir Suikast Girişimi
D) Çerkez Ethem İsyanı
E) Mustafa Sagir Olayı

6. I. İsmet İnönü
II. Ali Fethi Okyar
III. Kâzım Karabekir

Yukarıdakilerden hangileri Atatürk Dönemi'nde siyasi parti kurarak aynı zamanda partinin genel başkanlığı görevini de üstlenmiştir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

7. **Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili hayata geçiş sürecini ilk kez kesintiye uğratan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bursa Olayı
B) Şeyh Sait İsyanı
C) İzmir Suikastı
D) Menemen Olayı
E) Ağrı İsyanları

8. **Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmasına yönelik çıkarılan ve iç güvenliği sağlamak amacıyla hükûmete parti ve dernek kapatma, asayiş ve güvenliği sağlama, basın ve yayın organlarını denetim altına alma gibi olağanüstü yetkiler veren kanun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Teşkilat-ı Esasiye
B) Hıyanet-i Vataniye
C) Takrir-i Sükûn
D) Nisab-ı Müzakere
E) İstiklal Mahkemeleri

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi, Fethi Okyar'ın 17 Kasım 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkasını feshetmesinden sonra yaşanan gelişmelerden biridir?**

A) Nasturî İsyanı B) Menemen Olayı
C) Şeyh Sait İsyanı D) İzmir Suikastı
E) Mustafa Sagir Olayı

10. Mustafa Kemal Ali Fethi Bey'i yeni bir parti kurması için teşvik etmiş, Fethi Bey de 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkasını kurmuştur.

Mustafa Kemal'in bu tutumuyla, aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulamaz?

A) 1929 Dünya Ekonomik Krizi ile CHP'ye karşı oluşan tepkileri yumuşatmak
B) Devletçi ekonomi anlayışını güçlendirmek
C) Halkın istek ve görüşlerinin meclise daha iyi yansımasını sağlamak
D) Demokratik bir devlet ve toplum düzeni oluşturmak
E) Hükûmetin sağlıklı bir şekilde denetlenmesine olanak sağlamak

11. **Aşağıdakilerden hangisi, Şeyh Sait İsyanı'na bağlı olarak ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?**

A) TBMM'nin ara seçim kararı alması
B) Fethi Okyar Hükûmetinin istifa etmesi
C) İsyan bölgesinde sıkıyönetim ilan edilmesi
D) Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması
E) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması

12. **1925'te Diyarbakır'da çıkan Şeyh Sait İsyanı'nı bastırılmakta yetersiz kalan Fethi Okyar Hükûmetinin istifası üzerine, yeni kurulan hükûmetin başkanı aşağıdakilerden hangisi olmuştur?**

A) İsmet İnönü B) Celâl Bayar
C) Kâzım Karabekir D) Rauf Orbay
E) Refik Saydam

13. I. Halk Fırkası
II. Serbest Cumhuriyet Fırkası
III. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

Yukarıdakilerden hangileri Atatürk Dönemi'nde kanunla hükûmet tarafından kapatılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde kurulan siyasi partilerden biri değildir?**

A) Amele ve İşçi Partisi
B) Millî Kalkınma Partisi
C) Ahali Cumhuriyet Partisi
D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
E) Serbest Cumhuriyet Fırkası

15. **Mustafa Kemal,** "Büyük Türk ordusunun genç subay ve Cumhuriyet'in öğretmenler topluluğunun değerli üyesi Kubilay'ın temiz kanı ile Cumhuriyet, yaşama yeteneğini tazelemiş ve güçlendirmiş olacaktır." **sözüyle aşağıdaki olaylardan hangisine yönelik tepki göstermiştir?**

A) Şeyh Sait İsyanı B) Nasturî İsyanı
C) Menemen Olayı D) Razgrad Olayı
E) Bursa Olayı

16. **1925-1938 yılları arasında;**

I. Halk,
II. Serbest Cumhuriyet,
III. Terakkiperver Cumhuriyet

partilerinden hangileri kurulmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mustafa Kemal'in "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reisi" sıfatıyla 8 Nisan 1923'te açıkladığı ve 9 Eylül 1923 tarihinde kurulan Halk Fırkasının parti programını oluşturan belge Dokuz Umde (İlke) adını taşımaktadır. İlk maddesi "Hâkimiyet milletindir." olan bu bildiri bir "seçim beyannamesi" olup aynı zamanda Halk Fırkasının parti programını oluşturmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Atatürk Dönemi'nde çok partili hayata geçmek için 17 Kasım 1924'te kurulan ve ilk genel başkanlığını Kâzım Karabekir'in yaptığı Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucuları şunlardır:

- Kâzım Karabekir
- Ali Fuat Cebesoy
- Refet Bele
- Adnan Adıvar
- Rauf Orbay

KARAR şeklinde kodlanır.

Buradan hareketle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucuları arasında Rıza Nur yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. 4 Mart 1925'te İsmet İnönü Hükûmeti tarafından çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu doğrultusunda 5 Haziran 1925'te kapatılan siyasi parti Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Atatürk'ün desteği ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci muhalefet partisi olarak 12 Ağustos 1930 tarihinde kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasının üyeleri şunlardır: Ali Fethi Okyar (Kurucu), Nuri Conker, Ahmet Ağaoğlu, Mehmet Emin Yurdakul, Talat Sönmez, Dr. Reşit Galip, Rasim Öztekin, Senih Hızıroğlu, Nakiyeddin Yücekök, Tahsin Uzer, Ali Haydar Uluğ, Süreyya İlmen, İbrahim Süreyya Tolon, Ali Galip Yenen, Refik İsmail Kakmacı ve Atatürk'ün kız kardeşi Makbule Hanım. Ancak Fevzi Çakmak bu dönemde herhangi bir muhalif yapının içinde yer almamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda B seçeneğinde verilen "Ali Galip Olayı" İstiklal Mahkemelerinin görev yaptığı gelişmelerden biri değildir. İstiklal Mahkemeleri şu konularda görev yapmıştır:

- TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalar
- Asker kaçakları ve casusluk faaliyeti yürütenler
- Tekalif-i Milliye Emirleri
- Hint asıllı İngiliz Ajanı Mustafa Sagir Olayı
- Şeyh Sait İsyanı
- Şapka Kanunu'na muhalefet yürütenler
- İzmir Suikast Girişimi (son kez)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Soruda öncüllerde verilen devlet adamlarından Ali Fethi Okyar (II) Serbest Cumhuriyet Fırkasını, Kâzım Karabekir (III) ise Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kurarak aynı zamanda parti başkanlığı görevini üstlenmişlerdir. İsmet İnönü ise Mustafa Kemal tarafından kurulan Halk Fırkasının 1938-1972 yılları arasında başkanlığını yürütmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili hayata geçiş sürecini ilk kez kesintiye uğratan gelişme, Nakşibendî Lideri Şeyh Sait önderliğinde 13 Şubat 1925 tarihinde Diyarbakır'da çıkan Şeyh Sait İsyanı'dır. Başlıca hedefleri Cumhuriyet'i rejimi yıkmak, saltanat ve hilafeti geri getirmek, bağımsız bir "Kürt Devleti" kurmak olan bu isyan 4 Mart 1925 tarihinde çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu ile bastırılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmasına yönelik çıkarılan ve iç güvenliği sağlamak amacıyla hükûmete parti ve dernek kapatma, asayiş ve güvenliği sağlama, basın ve yayın organlarını denetim altına alma gibi olağanüstü yetkiler veren kanun, İsmet İnönü Hükûmeti tarafından 4 Mart 1925'te çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu'dur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Atatürk'ün isteğiyle Ali Fethi Okyar tarafından kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasının 17 Kasım 1930 tarihinde kendini feshetmesinden sonra yaşanan gelişmelerden biri Menemen Olayı'dır. Cumhuriyet rejimine yönelik yaşanan bu ayaklanma 1930 yılında Menemen'de gerçekleşmiştir. Nakşibendi tarikatı mensubu Derviş Mehmet ve Laz İbrahim'in liderlik ettiği bu isyanda Asteğmen Kubilay şehit edilmiştir. Bu isyan hareketinde laik düzen hedef alınmış, cumhuriyet rejimi sonlandırılmak istenmiştir. Amaç saltanat ve hilafeti geri getirmek olmuş ve isyan bastırıldığında isyancılar Divan-ı Harpte yargılanmışlardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Mustafa Kemal, Yalova'ya davet ettiği arkadaşı Ali Fethi Bey'i yeni bir parti kurulması için teşvik etmiş, bunun sonucunda Fethi Bey'in liderliğinde 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur. Mustafa Kemal bu tutumuyla; 1929 Dünya Ekonomik Krizi nedeni ile CHP'ye karşı oluşan tepkileri yumuşatmayı, halkın istek ve görüşlerinin meclise daha iyi yansımasını sağlamayı, demokratikleşme sürecine hız kazandırmayı ve özellikle hükûmetin sağlıklı bir şekilde denetlenmesine olanak sağlamayı hedeflemiştir. Fakat devletçi ekonomi anlayışını güçlendirmek gibi bir amaç gütmemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Soruda A seçeneğinde verilen "TBMM'nin ara seçim kararı alması" 1925 Şeyh Sait İsyanı'na bağlı olarak ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir. Şeyh Sait İsyanı'na bağlı olarak; Fethi Okyar Hükûmeti istifa etmiş ve İsmet İnönü Hükûmeti kurulmuştur. İnönü Hükûmeti, Takrir-i Sükûn Kanunu'nu çıkararak isyan bölgesinde sıkıyönetim ilan etmiş, isyan nedeniyle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. 1925'te Diyarbakır'da ortaya çıkan Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmasında başarısız olan Ali Fethi Okyar Hükûmetinin istifası üzerine, yeni hükûmet İsmet İnönü başkanlığında kurulmuştur. Yeni kurulan İnönü Hükûmeti 1937 yılına kadar yönetimde kalacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Atatürk Dönemi'nde kurulan partiler içerisinde laik devlet düzenine karşı eylemlerin odağı haline geldiği için kanunla hükûmet tarafından kapatılan tek bir parti vardır ve o da Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır. (III) Serbest Cumhuriyet Fırkası bizzat hükûmet tarafından kapatılmayıp, kendisini feshetmiştir. Halk Fırkası ise böyle bir süreç yaşamamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Soruda "B" seçeneğinde verilen Millî Kalkınma Partisi, Atatürk Dönemi'nde kurulan siyasi partilerden biri değildir. Millî Kalkınma Partisi; 18 Temmuz 1945 tarihinde Nuri Demirağ tarafında kurulmuştur.

Atatürk Dönemi'nde kurulan partiler şunlardır:

- Halk Fırkası
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- Serbest Cumhuriyet Fırkası
- Türkiye Cumhuriyeti Amele ve İşçi Partisi
- Laik Cumhuriyetçi İşçi ve Çiftçi Partisi
- Ahali Cumhuriyet Partisi

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Mustafa Kemal, "Büyük Türk ordusunun genç subay ve Cumhuriyet'in öğretmenler topluluğunun değerli üyesi Kubilay'ın temiz kanı ile Cumhuriyet, yaşama yeteneğini tazelemiş ve güçlendirmiş olacaktır." sözüyle 1930 yılında yaşanan Menemen (Kubilay) Olayı'na yönelik tepki göstermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Türkiye'de 1925-1938 yılları arasında II. öncülde verilen Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930'da) kurulmuştur.

- Halk Fırkası 9 Eylül 1923'te,
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1924'te

kurulmuştu.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Partinin genel başkanı Kâzım Karabekir'dir.
B) Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisidir.
C) Liberal ekonomi modelini savunmuştur.
D) Kuruluşunda Mustafa Kemal'in desteği vardır.
E) 1925'te çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu kapsamında kapatılmıştır.

2. **Serbest Cumhuriyet Fırkasının programında,** "Mali ve iktisadi her türlü girişimi engelleyen hükûmet müdahaleleri kabul edilemez." **maddesine yer verilmesi;**

I. laik,
II. millî,
III. liberal

anlayışlardan hangileriyle bağlantılı olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk Dönemi'nde iç politikada yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Bursa Olayı B) Ağrı İsyanları
C) Menemen Olayı D) Şeyh Sait İsyanı
E) 6-7 Eylül Olayları

4. **Aşağıdakilerden hangisi, Serbest Cumhuriyet Fırkasının programında yer alan konulardan biri değildir?**

A) Seçimlerin tek dereceli olması
B) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun uygulanması
C) Kadınlara siyasi haklar verilmesi
D) Ekonomide devletçiliğin benimsenmesi
E) Cumhuriyetçilik, milliyetçilik ve laiklik ilkeleri

5. **Atatürk'ün *Nutuk* adlı eserinde;**

I. Bursa Olayı,
II. İzmir Suikastı,
III. Şeyh Sait İsyanı

gelişmelerinden hangileri yer almaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. **Mustafa Kemal'in,** "Hemşirem de bu fırkada yer alacaktır." **diyerek kız kardeşi Makbule Hanım'ın yer almasını istediği siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halk Fırkası
B) Serbest Cumhuriyet Fırkası
C) Amele ve İşçi Fırkası
D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
E) Ahali Cumhuriyet Fırkası

7. **Mustafa Kemal,** "Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." **sözünü aşağıdaki gelişmelerin hangisinden sonra dile getirmiştir?**

A) Bursa Olayı B) İzmir Suikastı
C) Nasturî İsyanı D) Menemen Olayı
E) Bozkurt-Lotus Olayı

8. I. Musul meselesi
II. Cumhuriyet rejimi
III. Serbest Cumhuriyet Fırkası

Yukarıdakilerden hangileri Şeyh Sait İsyanı'yla ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

CBA Yayınları

9. **Cumhuriyet Dönemi'nde faaliyet gösteren İstiklal Mahkemelerinin amaçları arasında;**

I. laik devlet düzenini korumak,
II. Cumhuriyet rejimini yerleştirmek,
III. inkılapların benimsenmesini sağlamak

unsurlarından hangileri yer alır?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. **Mustafa Kemal, Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurucusu Ali Fethi Okyar'dan;**

I. laiklik,
II. devletçilik,
III. cumhuriyetçilik

ilkelerinin hangilerinden taviz verilmemesini istemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. **1 Şubat 1933'te Nakşibendî Tarikatı mensubu Konyalı İbrahim'in önderliğinde başlayan, Mustafa Kemal'in** "Bu olay bir din meselesi değil, dil meselesidir." **dediği olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bursa Olayı B) Ağrı İsyanları
C) İzmir Suikastı D) Menemen Olayı
E) Mustafa Sagir Olayı

12. **Atatürk Dönemi'ndeki (1923-1938) seçimlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Seçimler iki dereceli olarak yapılmıştır.
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası hiçbir genel seçime katılmamıştır.
C) 1931 yılı genel seçimlerine Halk Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası katılmıştır.
D) Seçimler dört yılda bir düzenli olarak yapılmıştır.
E) 1935 yılı genel seçimlerinde kadınlar ilk kez milletvekili seçme ve seçilme hakkını kullanmıştır.

13. **Atatürk Dönemi'nin son içişleri bakanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Celâl Bayar B) Şükrü Kaya
C) Recep Peker D) Refik Saydam
E) Ali Fethi Okyar

14. **Atatürk'ün öncülüğünde 1923'te kurulan Halk Fırkası, aşağıdaki cemiyetlerden hangisinin devamı niteliğindedir?**

A) Redd-i İlhak
B) Millî Karakol
C) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk
D) Vatan ve Hürriyet
E) Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan

15. I. Atatürk Dönemi'nde kurulma
II. Ekonomide liberal politikayı benimseme
III. Takrir-i Sükûn Kanunu kapsamında kapatılma

Yukarıdakilerden hangileri Terakkiperver Cumhuriyet ve Serbest Cumhuriyet fırkalarının ortak özellikleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **1925'te ortaya çıkan Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak ve suçluları yargılamak için;**

I. Ankara,
II. İstanbul,
III. Diyarbakır

şehirlerinden hangilerinde İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ilgili olarak "D" seçeneğinde verilen açıklama yanlıştır. Nitekim Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kuruluş sürecinde Mustafa Kemal'in desteği yoktur. Ordu-siyaset ayrımı tartışmalarının yaşandığı bir ortamda Mustafa Kemal, bu partinin kuruluşunu "Paşalar Komplosu" olarak değerlendirmiştir. (Not: Mustafa Kemal'in kuruluşunda isteğinin ve desteğinin olduğu iki siyasi parti vardır. Bunlardan biri Halk Fırkası, ikincisi de Ali Fethi Okyar'ın kurduğu Serbest Cumhuriyet Fırkasıdır.)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Serbest Cumhuriyet Fırkasının programında "Malî ve iktisadî her türlü girişimi engelleyen hükûmet müdahaleleri kabul edilemez." maddesine yer verilmesi devletçilik politikasına bir tepki niteliği taşımaktadır. Bu yüzden bu ifade ile "Liberal ekonomi" (III) anlayışına vurgu yapılmıştır. Bu maddenin laik ya da millî anlayışla ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Atatürk Dönemi 1919-1938 yılları arası gelişmeleri kapsamaktadır. Buna göre 1955 yılında yaşanan 6-7 Eylül olayları Atatürk Dönemi gelişmelerinden biri olmayıp Demokrat Parti Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Şeyh Sait İsyanı 1925'te, Ağrı İsyanları 1926-1930 yıllarında, Menemen Olayı 1930'da, Bursa Olayı 1933'te yaşanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Serbest Cumhuriyet Fırkasının programında yer alan konular arasında "D" seçeneğindeki "Ekonomide devletçiliğin benimsenmesi" yer almaz. Serbest Cumhuriyet Fırkası ekonomide devletçiliğe karşı liberalizmi savunmuştur. Partinin programında bu konu "Teşvik-i Sanayi Kanunu uygulanmalıdır." ve "Yabancı sermaye desteklenecektir." maddeleriyle yerini almıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Mustafa Kemal Atatürk'ün *Nutuk* adlı eseri 1919-1927 yılları arası dönemde yaşanan gelişmeleri kapsamaktadır. Bu bakımdan 1933 yılında gerçekleşen Bursa Olayı'ndan (I) *Nutuk*'ta bahsedilmemiştir. Öte yandan 1925'te yaşanan Şeyh Sait İsyanı ve 1926'da yaşanan İzmir Suikastı olaylarına bu eserde değinilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Mustafa Kemal'in, "Hemşirem de bu fırkada yer alacaktır." diyerek kız kardeşi Makbule Hanım'ın yer almasını istediği siyasi parti, kuruluşunda Mustafa Kemal'in rolü ve katkısının olduğu Serbest Cumhuriyet Fırkasıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Mustafa Kemal soruda verilen sözü, kendisine yönelik düzenlenen İzmir suikast girişimi sonrasında dile getirmiştir. 18 Haziran 1926'da *Anadolu Ajansı*'na verdiği demeçte, "Bu alçak girişimin benim şahsiyetimden çok, yüce Cumhuriyetimize ve onun dayandığı yüksek ilkelere yönelik olduğuna şüphe yoktur. Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." demiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Şeyh Sait İsyanı, Türkiye Cumhuriyeti'nde rejime karşı ortaya çıkan ilk isyandır. (II) Öte yandan Musul Sorunu'nun çözümü sürecinde çıkan bu isyan İngiltere tarafından desteklenmiş ve iç politikada bu isyanla uğraşılması Musul'un kaybedilmesinde etkili olmuştur (I). Serbest Cumhuriyet Fırkası ise Şeyh Sait Isyanı'ndan yaklaşık 5 yıl sonra (1930'da) sonra kurulmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Cumhuriyet Dönemi'nde faaliyet gösteren İstiklal Mahkemeleri; laik devlet düzenini korumayı (I), Cumhuriyet rejimini yerleştirmeyi (II) ve inkılapların benimsenmesini sağlamayı (III) amaçlamıştır. İstiklal Mahkemelerinin; rejime ve laik devlet düzenine karşı çıkan isyanlara yönelik uygulamalarına ve özelikle toplumsal alanda yapılan inkılapların (Şapka Kanunu gibi) benimsenmesi için gerçekleştirdiği faaliyetlere bakıldığında bu çok iyi anlaşılmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Mustafa Kemal'in isteği ile Fethi Okyar tarafından Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur. Mustafa Kemal partiyi desteklerken Fethi Okyar'dan yeni partinin cumhuriyetçilik (I) ve laiklik (III) ilkelerinden kesinlikle taviz vermemesini istemiştir. Nitekim Fethi Bey bu doğrultuda, laik cumhuriyet karşıtlarının partiye dolması nedeniyle kötü bir olaya mahal vermemek için partisini feshetmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. 1 Şubat 1933'te Nakşibendî Tarikatı liderlerinden Konyalı İbrahim'in önderliğinde başlayan ve Mustafa Kemal'in "Bu olay bir din meselesi değil, dil meselesidir." şeklinde nitelendirdiği gelişme Bursa Olayı'dır. Bu olay, Bursa'da ezanın Türkçe okunmasına bir tepki niteliğinde başlayan protesto yürüyüşü olup kısa sürede bastırılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Atatürk Dönemi'ndeki (1923-1938) seçimlerle ilgili olarak "C" seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. 1931 yılı genel seçimlerine Serbest Cumhuriyet Fırkası katılmamıştır. Nitekim bu parti kendisini 17 Kasım 1930'da feshetmişti. 25 Nisan 1931'de yapılan milletvekili seçimlerinde CHP'den 287 aday, bağımsızlardan ise ancak 20'si seçilebilmiştir. 1931 yılı seçimleri sonucunda oluşan TBMM, 4 Mayıs 1931-23 Aralık 1934 tarihleri arasında 3 yıl açık kalmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Atatürk Dönemi'nin son İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'dır. Şükrü Kaya, 1 Kasım 1927-11 Kasım 1938 tarihleri arasında İçişleri Bakanlığı görevinde bulunmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Atatürk'ün öncülüğünde 1923'te kurulan Halk Fırkası, Sivas Kongresi'nde oluşturulan Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin devamı niteliğindedir. Nitekim Halk Fırkasının ilk kongresi olarak Sivas Kongresi kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Terakkiperver ve Serbest Cumhuriyet fırkalarının ortak özellikleri arasında;

- Atatürk Dönemi'nde kurulmuşlardır.
- Cumhuriyet Halk Fırkasına muhalefet etmişlerdir.
- Demokrasiyi ve özgürlükleri savunmuşlardır.
- Liberalizmi benimsemişlerdir.
- Devlet müdahaleciliğine karşı olmuşlardır.
- Tek dereceli seçim sistemini benimsemişlerdir.
- Hiçbir genel seçime katılmamışlardır.

Fakat Takrir-i Sükûn Kanunu kapsamında kapatılan parti sadece Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. TBMM Hükûmeti, 1925'te ortaya çıkan Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak ve suçluların yargılanmasını sağlamak için biri Ankara'da (I) diğeri de olay mahalli olan Diyarbakır'da (III) olmak üzere iki önemli yerleşim biriminde İstiklâl Mahkemeleri kurmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Mustafa Kemal Atatürk;**

I. Selanik,
II. Yanya,
III. Manastır,
IV. İstanbul

şehirlerinden hangilerinde öğrenim görmüştür?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

2. **Mustafa Kemal, aşağıdaki okullardan hangisinde eğitim alırken matematik öğretmeni Mustafa Bey tarafından kendisine "Kemal" adı verilmiştir?**

A) İstanbul Harp Okulu
B) Manastır Askerî İdadisi
C) Şemsi Efendi Okulu
D) Selanik Askerî Rüştiyesi
E) İstanbul Harp Akademisi

3. **Şevket Süreyya Aydemir tarafından kaleme alınan ve Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını anlatan bibliyografik eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Tek Adam* B) *Çankaya*
C) *Dağa Çıkan Kurt* D) *Gazi Paşa*
E) *Üç Devirde Bir Adam*

4. **Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in üstlendiği askerî görevlerden biri değildir?**

A) Genel Kurmay Başkanlığı
B) Sofya Askerî Ataşemiliterliği
C) Hareket Ordusu Kurmay Başkanlığı
D) IX. Ordu Müfettişliği
E) Yıldırım Orduları Komutanlığı

5. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün manevi evlatlarından biri değildir?**

A) Afet İnan B) Nuri Conker
C) Ülkü Adatepe D) Sabiha Gökçen
E) Abdurrahim Tuncak

6. Mustafa Öğretmen, dersinde Atatürk ile ilgili aşağıdaki şehirleri tahtaya yazmış ve öğrencilerinden bu şehirlerin cevap olabileceği sorular oluşturmalarını istemiştir.

"Sofya - Şam - İstanbul - Erzurum"

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Mustafa Öğretmen'in tahtaya yazdığı şehirlerle ilgili öğrencilerin oluşturduğu sorulardan biri olamaz?

A) Mustafa Kemal'in Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurduğu şehir neresidir?
B) Mustafa Kemal'in Balkan Savaşları'ndan sonra "Ataşemiliter" olarak atandığı yer neresidir?
C) Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'nda Rus işgalinden kurtardığı şehirlerden biri neresidir?
D) Mustafa Kemal'in Osmanlı Mebusan Meclisine "milletvekili" olarak seçildiği şehir neresidir?
E) Mustafa Kemal'in Ali Fethi Okyar ile *Minber* gazetesini çıkardığı şehir neresidir?

7. **Mustafa Kemal'in ilk görev yeri olan ve arkadaşlarıyla birlikte Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurduğu şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Selanik B) Şam C) Manastır
D) İstanbul E) Sofya

8. **Mustafa Kemal'in, yaşadığı böbrek rahatsızlığı nedeniyle 1918'de bir süre tedavi gördüğü Avrupa şehri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Londra B) Zagrep C) Hamburg
D) Karlsbad E) Moskova

CBA Yayınları

9. **Yahya Kemal Beyatlı'nın önerisiyle 1922'de Mustafa Kemal'e** "Fahri Müderrislik" **unvanı veren kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkevleri
B) Darülfünun
C) Ankara Hukuk Mektebi
D) Gazi Eğitim Enstitüsü
E) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti

10. **Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal Atatürk'ün kaleme aldığı eserlerden biri değildir?**

A) *Geometri Kitabı*
B) *Millî Mücadele Hatıraları*
C) *Cumalı Ordugâhı*
D) *Zabit ve Kumandan ile Hasbihal*
E) *Tabiye ve Tatbikat Seyahati*

11. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün, CHP'nin II. Kongresi'nde (1927) okuduğu *Nutuk*'un kapsamındaki konulardan biri değildir?**

A) Mudanya Mütarekesi
B) Takrir-i Sükûn Kanunu
C) TBMM'ye yönelik iç isyanlar
D) Saltanatın kaldırılması
E) Latin harflerinin kabulü

12. **Atatürk'ün naaşının Anıtkabir'e nakledilmesi aşağıdaki yılların hangisinde gerçekleşmiştir?**

A) 1940 B) 1946 C) 1953
D) 1967 E) 1972

13. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk'ün vasiyetnamesine göre mal varlığını bıraktığı kişi ya da kurumlardan biri değildir?**

A) İstanbul Üniversitesi
B) Cumhuriyet Halk Fırkası
C) Manevi evlatları
D) Türk Dil Kurumu
E) Kız kardeşi Makbule Hanım

14. **Mustafa Kemal'in II. Balkan Savaşı'nda göstermiş olduğu başarılarından dolayı 1913'te** "Askerî Ataşe" **olarak görevlendirildiği şehir aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstanbul B) Şam C) Manastır
D) Selanik E) Sofya

15. **Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal Paşa'nın askerî hayatına ilişkin doğru bir bilgi değildir?**

A) 31 Mart İsyanı'nı bastıran Hareket Ordusu'nun kurmay başkanı olmuştur.
B) 1910'da Fransa'daki Picardie Manevralarına katılmıştır.
C) 1912'de görev aldığı Trablusgarp Savaşı'nda ilk askerî başarısını kazanmıştır.
D) 1916'da Kafkas Cephesi'nde Muş ve Bitlis'i işgalden kurtarmıştır.
E) Birinci Dünya Savaşı'nda görev yaptığı son cephe Kafkas Cephesi'dir.

16. **1923 ve 1927 yıllarında Mustafa Kemal adına** "özel sayı" **yayımlayan yabancı basın-yayın organı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Guardian* B) *Time*
C) *Washington Post* D) *Aftenbladet*
E) *Chicago Tribune*

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Mustafa Kemal eğitim hayatı boyunca Selanik (I), Manastır (II) ve İstanbul'da (III) öğrenim görmüştür. Mustafa Kemal'in eğitim hayatı boyunca okuduğu okullar sırasıyla şunlardır:

- Mahalle Mektebi
- Şemsi Efendi Okulu
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- Selanik Askerî Rüştiyesi
- Manastır Askerî İdadisi
- İstanbul Harp Okulu
- İstanbul Harp Akademisi

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Mustafa Kemal Selanik Askerî Rüştiyesinde eğitim alırken matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey tarafından kendisine "Kemal" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Şevket Süreyya Aydemir tarafından kaleme alınan ve Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını anlatan bibliyografik eser *Tek Adam*'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Mustafa Kemal'in üstlendiği askerî görevler arasında Genelkurmay Başkanlığı yoktur. (Mustafa Kemal'in askerî görevlerinin listesi için Tarihin Pusulası adlı konu anlatımlı kitabımızın 266. sayfasına bakabilirsiniz.)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Soruda "B" seçeneğinde verilen Nuri Conker, Mustafa Kemal'in çocukluk ve silah arkadaşlarından biridir. Hayatı boyunca Mustafa Kemal ile yakın teması olmuş, Conkbayırı Muharebelerindeki başarılarından dolayı Atatürk tarafından kendisine "Conker" soyadı verilmiştir. Atatürk'ün manevi evlatları arasında;

- Sabiha Gökçen
- Ülkü Adatepe
- Afet İnan
- Abdürrahim
- Fikriye, Çoban Mustafa, Nebile, Zehra, Afife, Rukiye, Sabriye ve İhsan sayılabilir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Soruda "C" seçeneğince verilen "Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'nda Rus işgalinden kurtardığı şehirlerden biri neresidir?" sorusu, Mustafa Öğretmen'in dersinde yönlendirdiği öğrencilerin oluşturabileceği sorulardan biri olamaz. (Cevabın Muş veya Bitlis olması gerekirdi) Şöyle ki:

- A seçeneğindeki sorunun cevabı; Şam
- B seçeneğindeki sorunun cevabı; Sofya
- D seçeneğindeki sorunun cevabı; Erzurum
- E seçeneğindeki sorunun cevabı; İstanbul

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Mustafa Kemal, ilk staj yeri olan Şam'da iken 1906 yılında vatansever arkadaşlarıyla birlikte Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur. Bu cemiyet sonraki süreçte İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne katılacak, fakat Mustafa Kemal ordu-siyaset ilişkisine bağlı olarak bu yapılanmanın dışında kalacaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Mustafa Kemal'in, yaşadığı böbrek rahatsızlığı nedeniyle 1918'de bir süre tedavi gördüğü Avrupa şehri Avusturya'nın önemli şehirlerinden biri olan Karlsbad'dır. Mustafa Kemal burada geçirdiği zamandaki gelişmeleri ve tedavi sürecini *Karlsbad Hatıraları* adlı eserinde anlatmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1922'de ünlü şair Yahya Kemal Beyatlı'nın önerisiyle Mustafa Kemal Atatürk'e "Fahri Müderrislik" unvanı veren kurum Darülfünundur. 19 Eylül 1922 tarihinde Edebiyat Medresesi Reis Vekili Necip Asım başkanlığında, Behçet Bey'in Umumi Kâtipliğinde toplanan Edebiyat Fakültesi Müderris Meclisinde, Müderris Yahya Kemal (Beyatlı), Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'ya fahri müderrislik unvanı verilmesini teklif etmiştir. Fakülte Meclisi oy birliği ile bu teklifi kabul etmiş ve almış olduğu kararı bir telgrafla Mustafa Kemal Paşa'ya bildirmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Soruda "B" seçeneğinde yer alan *Millî Mücadele Hatıraları* adlı eser Atatürk'ün kaleme aldığı eserlerden biri değildir. Bu eser Ali Fuat Cebesoy'a aittir.

Mustafa Kemal Atatürk'e ait eserler şunlardır:

- *Nutuk*
- *Söylev ve Demeçler*
- *Vatandaş İçin Medeni Bilgiler*
- *Geometri Kılavuzu*
- *Zabit ve Kumandan ile Hasbihal*
- *Cumalı Ordugâhı*
- *Karlsbad Hatıraları*
- *Bölüğün Muharebe Talimi*
- *Takımın Muharebe Talimi (Litzmann'dan çeviri)*
- *Tabiye ve Tatbikat Seyahati*
- *Tabiye Meselesinin Halli ve Emirlerin Suret-i Tahririne Dair Nesayih*
- *Tamim ve Telgraflar*

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Atatürk'ün kaleme aldığı ve CHP'nin II. Kongresi'nde (1927) okuduğu *Nutuk* adlı eseri 1919-1927 yılları arası olayları anlatır. (*Nutuk*, Samsun'a çıkışla başlar, Gençliğe Hitabe ile son bulur.) Bu doğrultuda 1 Kasım 1928'de gerçekleşen Latin harflerinin kabulüne bu eserde yer verilmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün naaşı, 21 Kasım 1938'de geçici olarak Etnografya Müzesinde hazırlanan katafalka konmuştur. 1953 yılına kadar burada muhafaza edilen naaş aynı yıl içerisinde Anıtkabir'e nakledilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Atatürk'ün, hazırladığı vasiyetnamesine göre mal varlığını bıraktığı kişi ve kurumlar arasında İstanbul Üniversitesi yoktur. Atatürk, vasiyetnamesine göre mal varlığını şu kişi ve kurumlara bırakmıştır:

- Cumhuriyet Halk Fırkası
- Türk Tarih Kurumu
- Türk Dil Kurumu
- Kız kardeşi Makbule Hanım
- Manevi evlatları
- İsmet İnönü'nün çocuklarının eğitim giderleri

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Mustafa Kemal'in II. Balkan Savaşı'nda göstermiş olduğu başarılarından dolayı 1913'te "Askerî Ataşe" olarak görevlendirildiği şehir Sofya'dır. Birinci Dünya Savaşı öncesinde Mustafa Kemal'in son resmî görevi Sofya Askerî Ataşemiliterliği'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Soruda Mustafa Kemal Paşa'nın askerî hayatına ilişkin E seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir. Nitekim Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'nda görev yaptığı son cephe Kafkas Cephesi değil Suriye-Filistin Cephesi'dir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. 1923 ve 1927 yıllarında Mustafa Kemal adına "özel sayı" yayımlayan yabancı basın-yayın organı *Time* dergisidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Atatürk İlkeleri ile ilgili olarak;**

I. Fransız Devrimi'nden etkilenmiştir.
II. 1937'de Anayasa kapsamına alınmıştır.
III. Atatürk'ün *Nutuk* adlı eserinde ilkelerin tümü anlatılmıştır.
IV. Atatürk'ün ölümünden sonra CHP'nin programına alınmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve IV

2. **Türkiye'de yaşayan herkesin kanunlar önünde eşit kabul edilmesi prensibini benimseyen Atatürk ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Laiklik B) Milliyetçilik
C) Cumhuriyetçilik D) Devletçilik
E) Halkçılık

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk'ün halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri değildir?**

A) Halkevlerinin açılması
B) Aşar vergisinin kaldırılması
C) Millet Mekteplerinin açılması
D) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
E) Hafta sonu tatilinin pazara alınması

4. **Atatürk'ün** "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." **sözüyle doğrudan örtüşen ve bilimsel gelişmeler karşısında kayıtsız kalınmamasını savunan; durağan değil, dinamik bir yapıya sahip ve her zaman gelişime açık olan ilke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkçılık B) Devletçilik
C) Milliyetçilik D) İnkılapçılık
E) Cumhuriyetçilik

5. Atatürk *10. Yıl Nutku*'nda; "Yurdumuzu dünyanın en mamur ve medeni memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü, muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkaracağız." demiştir.

Atatürk'ün, bu sözleriyle öncelikle aşağıdakilerden hangisinin önemini vurguladığı savunulabilir?

A) Millî birlik ve bütünlüğün sağlanmasının
B) İnkılapların topluma yerleştirilmesinin
C) Laikliğin topluma entegre edilmesinin
D) Halka millî kültür bilincinin aşılanmasının
E) Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşılmasının

6. **Atatürk'ün** "Toplumun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa, o topluma dayanan Cumhuriyet de o derece güçlü olur." **sözü;**

I. halkçılık,
II. devletçilik,
III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle bağdaştırılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. **Atatürk'ün,** "İnançlar vicdanlarda ve mabetlerde kalmalı, maddi hayatın ve dünyanın işlerine karıştırılmamalıdır." **sözü aşağıdaki ilkelerden hangisiyle doğrudan ilgilidir?**

A) Halkçılık B) Laiklik
C) İnkılapçılık D) Milliyetçilik
E) Cumhuriyetçilik

8. **Atatürk Dönemi'nde kurulan aşağıdaki bankalardan hangisi devletçilik ilkesi kapsamında değerlendirilemez?**

A) Halk Bankası B) Etibank
C) Sümerbank D) İş Bankası
E) Denizbank

CBA Yayınları

9. **Teşkilat-ı Esasiye'nin 1. maddesinde yer alan** "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." **hükmü;**

I. laiklik,
II. devletçilik,
III. cumhuriyetçilik

ilkelerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. **Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı;**

I. dil birliği,
II. ırk birliği,
III. yurt sevgisi

anlayışlarından hangileriyle çelişmez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

11. **Atatürk'ün;** "Bilelim ki millî benliğini bilmeyen milletler başka milletlere yem olurlar." **sözünün;**

I. halkçılık,
II. devletçilik,
III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle bağlantılı olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. **Atatürk İlkeleri, 1924 Anayasası'nda hangi yıl yapılan değişiklikle güvence altına alınmıştır?**

A) 1928 B) 1934 C) 1937
D) 1940 E) 1946

13. **Atatürk'ün,** "Arkadaşlar, efendiler ve ey millet; biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler ve meczuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır." **sözü;**

I. laiklik,
II. devletçilik,
III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **1934'te çıkarılan yasayla** "ağa, bey, paşa, efendi, hacı, hoca, molla" **gibi lakapların yasaklanması;**

I. laiklik,
II. halkçılık,
III. devletçilik

ilkelerinden hangileriyle ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. **Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkelerinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan Atatürk ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Laiklik B) Halkçılık C) Devletçilik
D) İnkılâpçılık E) Bağımsızlık

16. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk'ün devletçilik ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir?**

A) Aşar vergisinin kaldırılması
B) Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi
C) Türkiye İş Bankasının kurulması
D) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması
E) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kurulması

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda Atatürk İlkeleri ile ilgili olarak verilen I. ve II. öncüllerdeki bilgiler doğrudur. Fakat Atatürk'ün *Nutuk* adlı eserinde ilkelerin tümü anlatılmamıştır. (Örneğin devletçilik yoktur.) Öte yandan ilkelerin CHP'nin programına alınması Atatürk'ün ölümünden önce olup 1931 yılındaki CHP Kurultayı'nda gerçekleşmiştir.

Atatürk İlkeleri'nin Özellikleri

- *Kemalizmin Prensipleri* olarak da tanımlanmıştır.
- Devletçilik dışında diğer ilkeler Fransız Devrimi'nden etkilenmiştir.
- En son devletçilik uygulamaya konmuştur. (1930'dan itibaren)
- 1931'de CHP'nin III. Kurultayı'nda parti programına girmiştir.
- 1937'de Anayasa hükmü haline gelmiştir.
- İlklerin tümü Atatürk'ün *Nutuk* adlı eserinde yer almamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Türkiye'de yaşayan herkesin kanunlar önünde eşit kabul edilmesi prensibini benimseyen Atatürk ilkesi halkçılıktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Soruda E seçeneğinde verilen "hafta sonu tatilinin pazara alınması" Atatürk'ün halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri değildir. Hafta sonu tatilinin pazara alınması doğrudan inkılapçılık ilkesiyle ilgili bir gelişmedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." sözüyle doğrudan örtüşen ve bilimsel gelişmeler karşısında kayıtsız kalınmamasını savunan; durağan değil, dinamik bir yapıya sahip ve her zaman gelişime açık olan ilke inkılapçılık ilkesidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Atatürk, *Onuncu Yıl Nutku*'nda "Yurdumuzu dünyanın en ma'mur ve medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü, muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkaracağız." demiştir. Atatürk bu sözüyle öncelikle ilerleme, gelişme ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşılmasına vurgu yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Atatürk, "Toplumun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa, o topluma dayanan Cumhuriyet de o derece güçlü olur." sözüyle, Türk halkının kültürü ve geçmişiyle olan bağlarının güçlü olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bakımdan Atatürk'ün bu sözü doğrudan milliyetçilik (III) ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Atatürk, "İnançlar vicdanlarda ve mabetlerde kalmalı, maddi hayatın ve dünyanın işlerine karıştırılmamalıdır." sözüyle, dinin ve inançların dünyevî işlerden bağımsız bir şekilde varlık göstermesini vurgulamıştır. Bu bakımdan Atatürk'ün bu sözü doğrudan Laiklik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Atatürk Dönemi'nde 26 Ağustos 1924'te kurulan İş Bankası, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk özel ulusal ticaret bankasıdır. Atatürk'ün devletçilik ilkesi ise, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin de etkisiyle 1930'dan itibaren uygulamaya konmuştur. Bu bakımdan İş Bankası "devletçilik ilkesi" kapsamında değerlendirilemez.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 20 Ocak 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye'nin birinci maddesinde yer alan "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." hükmüyle millî iradeye ve demokrasiye vurgu yapılmıştır. Bu bakımdan anayasada yer alan bu hüküm doğrudan cumhuriyetçilik (III) ilkesiyle ilişkilendirilebilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, I. öncülde verilen "dil birliği" ve III. öncülde verilen "yurt sevgisi" anlayışlarıyla çelişmez. Fakat "Atatürk Milliyetçiliği" ırk birliği ya da ırk ayrımına ve ümmet anlayışına tamamen karşıdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Atatürk; "Bilelim ki millî benliğini bilmeyen milletler başka milletlere yem olurlar." sözüyle millî bilinç ve millî kültür anlayışının önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda Atatürk'ün bu sözü milliyetçilik ilkesiyle bağlantılıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Atatürk ilkeleri, 1924 Anayasası'nda 5 Şubat 1937 tarihinde yapılan değişiklikler kapsamında laiklik ilkesinin de anayasada yer almasıyla birlikte anayasa güvencesi altına alınmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Atatürk, "Arkadaşlar, efendiler ve ey millet; biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler ve meczuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır." sözüyle yönetimde dinin etkisinin olmaması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bu noktada Atatürk'ün öncelikle laiklik ilkesine vurgu yaptığı savunulabilir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. 26 Kasım 1934'te çıkarılan yasa ile "Ağa, bey, paşa, hacı, hoca, molla, efendi" gibi unvan ve lakapların kullanılmasının yasaklanması Atatürk'ün laiklik (I) ve halkçılık (II) ilkeleriyle ilgilidir. Şöyle ki; toplum içerisinde hacı, hoca gibi dinî unvanların yasaklanması laiklikle, sosyal farklılık yaratan tüm bu unvanların yasaklanması da bir bütün olarak halkçılık ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkelerinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan Atatürk ilkesi halkçılıktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Atatürk'ün devletçilik ilkesi 1929 Ekonomik Krizi'nin de etkisiyle 1930-1938 yılları arasında uygulanmıştır. Bu bağlamda soruda E seçeneğinde verilen "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kurulması" devletçilik ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

- Aşar vergisinin kaldırılması (1925)
- Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi (1926)
- Türkiye İş Bankasının kurulması (1924)
- Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması (1927)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Halkçılık ilkesi;**

I. toplumsal eşitlik,

II. hukuk üstünlüğü,

III. din ve vicdan hürriyeti

unsurlarından hangileriyle bağdaşır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. **Atatürk, *Gençliğe Hitabe*'nin giriş bölümünde <u>öncelikle</u> aşağıdaki ilkelerden hangilerine vurgu yapmıştır?**

A) Laiklik - Halkçılık
B) Cumhuriyetçilik - Laiklik
C) Milliyetçilik - İnkılapçılık
D) Devletçilik - İnkılapçılık
E) Milliyetçilik - Cumhuriyetçilik

3. **Atatürk,** "...Bizim düşüncemizde; çiftçi, çoban, amele, tüccar, sanatkâr, asker, doktor kısacası herhangi bir sosyal müessesede çalışan bir vatandaşın hak, çıkar ve hürriyeti eşittir..." **sözleriyle aşağıdaki ilkelerden hangisinin önemini vurgulamıştır?**

A) Halkçılık B) Devletçilik
C) İnkılapçılık D) Milliyetçilik
E) Cumhuriyetçilik

4. **Atatürk'ün,** "Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuştur." **şeklinde nitelendirdiği ilke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Laiklik B) Halkçılık
C) Milliyetçilik D) Devletçilik
E) İnkılapçılık

5. I. TBMM, 23 Nisan 1920-16 Nisan 1923 tarihleri arasında faaliyet göstermiştir.

Bu dönemdeki uygulamalar;

I. laiklik,

II. devletçilik,

III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle bağlantılıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün devletçilik ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri <u>değildir</u>?**

A) Sümerbankın açılması
B) Karabük Demir-Çelik Fabrikasının açılması
C) Kapitülasyonların kaldırılması
D) I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması
E) Maden Tetkik Arama Enstitüsünün kurulması

7. **1924 Anayasası'ndan** "Devletin dini İslam'dır." **maddesinin çıkarılması, aşağıdaki ilkelerden hangisiyle ilgilidir?**

A) Halkçılık B) Laiklik C) Milliyetçilik
D) Devletçilik E) Cumhuriyetçilik

8. **Atatürk,** "Hürriyetin olmadığı bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır, her gelişmenin ve kurtuluşun anası hürriyettir." **sözüyle;**

I. laiklik,

II. devletçilik,

III. milliyetçilik

ilkelerinden hangilerinin önemini vurgulamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biridir?**

A) Şer'iye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması
B) Türk Parasını Koruma Kanunu'nun çıkarılması
C) Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması
D) Aşar vergisinin kaldırılması
E) Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına Dair Kanun'un çıkarılması

10. **Atatürk'ün,** "Din, bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz." **sözü;**

I. laiklik,
II. devletçilik,
III. milliyetçilik

ilkelerinden hangileriyle doğrudan ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyetçilik ilkesinin güçlendirilmesi amacına yönelik çalışmalar arasında gösterilemez?**

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması
B) Ordunun siyasetten uzaklaştırılması
C) Saltanat makamının lağvedilmesi
D) Çok partili hayata geçiş denemelerinin yapılması
E) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

12. **Atatürk,** "Gözlerimizi kapayıp yalnız yaşadığımızı var sayamayız. Memleketimizi bir çember içine alıp dünya ile ilgisiz yaşayamayız. Tam aksine, ileri ve uygar bir millet olarak uygarlık alanının üzerinde yaşayacağız." **sözleriyle öncelikle aşağıdaki ilkelerden hangisinin önemini vurgulamıştır?**

A) Halkçılık B) Devletçilik
C) Milliyetçilik D) İnkılapçılık
E) Cumhuriyetçilik

13. **Atatürk'ün,** "Türk milleti bağımsız yaşamış ve bağımsızlığı var olmalarının yegâne koşulu olarak kabul etmiş cesur insanların torunlarıdır." **sözü;**

I. halkçılık,
II. milliyetçilik,
III. cumhuriyetçilik

ilkelerinden hangileriyle doğrudan ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **Atatürk'ün *Söylev ve Demeçler*'inde dile getirdiği;** "Kayıtsız, şartsız egemenliğin bir zerresini, sıfatı, ismi ne olursa olsun, hiçbir makama vermemek ve verdirmemek gerekir." **sözü;**

I. halkçılık,
II. devletçilik,
III. cumhuriyetçilik

ilkelerinden hangileriyle doğrudan ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

15. **Atatürk Dönemi'nde;**

I. dil,
II. tarih,
III. eğitim

alanlarının hangilerinde milliyetçilik ilkesi doğrultusunda çalışmalar yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **Atatürk'ün,** "Maarif ülkümüz, çocuklarımıza her şeyden önce Türkiye'nin istiklaline, kendi benliğine ve milli geleneklerimize düşman olan her türlü engellerle mücadele etmek fikrini vermek olmalıdır." **sözü aşağıdaki ilkelerden hangisiyle doğrudan ilgilidir?**

A) Laiklik B) Halkçılık C) Milliyetçilik
D) Devletçilik E) Cumhuriyetçilik

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Atatürk'ün halkçılık ilkesi "Eşitlik" anlayışı zemine oturmuş bir ilkedir. Bu bağlamda halkçılık ilkesi, sorudaki öncüllerde yer alan toplumsal eşitlik (I), hukuk üstünlüğü (II) ve din ve vicdan hürriyeti (III) unsurlarından tümüyle bağdaşır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Mustafa Kemal Atatürk, Gençliğe Hitabe'nin giriş bölümünde bağımsızlığa ve cumhuriyet rejimine değinilmiş, dolayısıyla öncelikle milliyetçilik ve cumhuriyetçilik ilklerine vurgu yapmıştır. Şöyle ki;

"Ey Türk Gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir."

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Atatürk, "...Bizim düşüncemizde; çiftçi, çoban, amele, tüccar, sanatkâr, asker, doktor kısacası herhangi bir sosyal müessesede çalışan bir vatandaşın hak, çıkar ve hürriyeti eşittir..." sözleriyle halkçılık ilkesinin önemini burgulamıştır. Atatürk'ün halkçılık ilkesi sınıf ayrımına karşıdır ve toplumsal eşitliği ön planda tutar.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Atatürk'ün, "Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuştur." şeklinde nitelendirdiği ilke devletçilik ilkesidir. Devletçilik ilkesi, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin etkisiyle ortaya çıkan otarşi (kendine yetme) eğiliminin Türkiye'de yansıması olarak geliştirilen bir ilkedir. Zorunluluk sonucu ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. I. TBMM, 23 Nisan 1920-16 Nisan 1923 tarihleri arasında faaliyet göstermiştir. Bu dönemdeki uygulamalar laiklik ve milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır. Şöyle ki; I. TBMM'nin 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırması "laiklik" ilkesiyle ilgiliyken, Kurtuluş Savaşı'nın ve direnişin bizzat kendisi milliyetçilik ilkesiyle bağlantılıdır. Devletçilik 1930'dan itibaren uygulamaya konulacağı için bu dönemde bu ilkeyle ilgili bir çalışma yapılmamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Atatürk'ün devletçilik ilkesi 1929 Ekonomik Krizi'nin de etkisiyle 1930-1938 yılları arasında uygulanmıştır. Bu bağlamda soruda C seçeneğinde verilen "Kapitülasyonların kaldırılması" devletçilik ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri değildir. Kapitülasyonlar Lozan Barış Antlaşması ile kaldırılmış olup milliyetçilik ilkesiyle bağlantılıdır.

- Sümerbankın açılması (1933)
- Karabük Demir-Çelik Fabrikasının açılması (1937)
- Kapitülasyonların kaldırılması (1923)
- I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması (1934)
- Maden Tetkik Arama Enstitüsünün açılması (1935)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. 1924 Anayasası'nda yapılan değişiklikle "Devletin dini İslam'dır." maddesinin anayasa kapsamından çıkartılması laiklik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Atatürk; "Hürriyetin olmadığı bir memlekette ölüm ve yok oluş vardır, her gelişmenin ve kurtuluşun anası hürriyettir." sözüyle doğrudan bağımsızlık anlayışının önemini vurgulamıştır. Bu bakımdan Atatürk, bu sözüyle milliyetçilik (III) ilkesinin önemini vurgulamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda B seçeneğinde verilen "Türk Parasını Koruma Kanunu'nun çıkarılması" Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalardan biridir.

- Şer'iye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması (Laiklik)
- Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması (Devletçilik)
- Aşar vergisinin kaldırılması (Halkçılık)
- Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına Dair Kanun'un çıkarılması (Laiklik)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Atatürk'ün "Din bir vicdan meselesidir. Herkes, vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe karşı değiliz. Biz sadece. din işlerini millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kaste ve fiile dayanan taassupkâr hareketlerden sakınıyoruz." sözü doğrudan vicdan hürriyetine yapılan bir vurgudur. Dolayısıyla bu söz de doğrudan laiklik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Atatürk'ün cumhuriyetçilik ilkesi yönetim alanında millî iradenin güçlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmaları kapsar. Soruda A seçeneğinde verilen "Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması" cumhuriyetçilik ilkesinin güçlendirilmesi amacına yönelik çalışmalar arasında gösterilemez. Tevhid-i Tedrisat Kanunu, öğretim birliği yasası olarak bilinen ve Türkiye'deki tüm okulları Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlayan düzenlemedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Atatürk, "Gözlerimizi kapayıp yalnız yaşadığımızı var sayamayız. Memleketimizi bir çember içine alıp dünya ile ilgisiz yaşayamayız. Tam aksine ileri ve uygar bir millet olarak uygarlık alanının üzerinde yaşayacağız." sözüyle ilerleme, gelişme ve medenîleşmeyi dile getirmiştir. Bu doğrultuda Atatürk'ün öncelikle inkılapçılık ilkesine vurgu yaptığı savunulabilir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Atatürk'ün, "Türk Milleti bağımsız yaşamış ve bağımsızlığı var olmalarının yegâne koşulu olarak kabul etmiş cesur insanların torunlarıdır." sözü bağımsızlık düşüncesine vurgudur. Bu bağlamda doğrudan milliyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Atatürk *Söylev ve Demeçler* adlı eserinde; "Kayıtsız, şartsız egemenliğin bir zerresini, sıfatı, ismi ne olursa olsun, hiçbir makama vermemek ve verdirmemek gerekir." sözüyle demokrasiye, millî iradeye ve ulusal egemenlik anlayışına vurgu yapmıştır. Bu bağlamda Atatürk'ün bu sözü doğrudan cumhuriyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Atatürk Dönemi'nde Türk Dil Kurumu kurulmuş, Türkçenin yabancı dillerin etkisinden kurtarılması yönünde çalışmalar yapılmıştır. Türk Tarih Kurumu kurulmuş, Türk tarihinin araştırılması ve öğretilmesi yolunda çalışmalar yapılmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmış, Türkiye'deki tüm okullar Maarif Vekaletine bağlanmıştır. Bütün bu uygulamalar milliyetçilik anlayışını geliştirmeye yöneliktir. Dolayısıyla Cumhuriyet Dönemi'nde dil (I), tarih (II), eğitim (III) alanlarında milliyetçilik anlayışına göre hareket edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Atatürk'ün, "Maarif ülkümüz, çocuklarımıza her şeyden önce Türkiye'nin istiklaline, kendi benliğine ve milli geleneklerimize düşman olan her türlü engellerle mücadele etmek fikrini vermek olmalıdır." sözü doğrudan bağımsızlık düşüncesine ve millî benlik anlayışına vurgu yaptığı için doğrudan milliyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde hukuk alanında yapılan yeniliklerden biri değildir?**

A) Medeni Kanun'un kabul edilmesi
B) Ankara Hukuk Mektebinin açılması
C) Heyet-i Nasîhanın oluşturulması
D) "Devletin dini İslam'dır." hükmünün anayasadan çıkarılması
E) Şer'iye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması

2. **Atatürk Dönemi'nde, Sovyet Rusya'nın kredi ve teknik yardımlarıyla hazırlanan I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nı uygulama görevi aşağıdaki bankalardan hangisine verilmiştir?**

A) İş Bankası B) Etibank
C) Sümerbank D) Halk Bankası
E) Merkez Bankası

3. **Aşağıdakilerden hangisi, 1926 yılında kabul edilen kanunlardan biri değildir?**

A) Borçlar Kanunu
B) Takrir-i Sükûn Kanunu
C) Kabotaj Kanunu
D) Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun
E) Medeni Kanun

4. **İlk sayısı 1937'de çıkan ve Türk Tarih Kurumunun süreli yayın organı olan dergi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Ülkü* B) *Erdem* C) *Höyük*
D) *Türk Yurdu* E) *Belleten*

5. **Bir tarih dergisinde yer alan "1927 Yılı Türkiye'si" başlıklı makalede aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yer alması beklenemez?**

A) İlk nüfus sayımının yapılması
B) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması
C) Atatürk'ün, *Nutuk* adlı eserini CHP'nin II. Kurultayı'nda okuması
D) Milletvekili genel seçimlerinin yapılması
E) Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması

6. **Gerçekleştirilen inkılapların halkta bir bilinç haline getirilmesi, kültür olarak benimsenmesi, bilim ve kültür hayatının geliştirilip ilerletilmesi ve toplumsal kaynaşmanın sağlanması amacıyla 1932 yılında açılan kurum, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkevleri B) Türk Ocakları
C) Millet Mektepleri D) Köy Enstitüleri
E) Gazi Eğitim Enstitüsü

7. Türk Medeni Kanunu hazırlanırken İsviçre Medeni Kanunu'nun örnek alınmasının nedenlerinden biri de dönemin Adalet Bakanı'nın daha önce İsviçre'de hukuk eğitimi almış olmasıdır.

Türk Medeni Kanunu'nun hazırlandığı süreçte dönemin Adalet Bakanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şükrü Kaya
B) Hüseyin Vasıf Çınar
C) Mahmut Esat Bozkurt
D) Tevfik Rüştü Aras
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

8. **Atatürk Dönemi'nde, Türkiye'de madencilik sektörünü geliştirmek amacıyla kurulan banka aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Etibank B) Halkbank
C) Sümerbank D) İş Bankası
E) Emlâk ve Eytam Bankası

CBA Yayınları

9. **I. İcra Vekilleri Heyeti Başkanı Ali Fethi Okyar'ın istifa etmesiyle ortaya çıkan ve** "Ekim Bunalımı" **olarak da anılan hükûmet kurma krizi, aşağıdakilerden hangisiyle çözüme kavuşmuştur?**

A) Halifeliğin kaldırılması
B) Saltanatın kaldırılması
C) Halk Fırkasının kurulması
D) Cumhuriyet'in ilanı
E) Halkçılık Beyannamesinin yayımlanması

10. "1923-1930 Arası Dönem Türkiye Ekonomisi" **başlıklı ödev hazırlayan bir öğrencinin, aşağıdaki gelişmelerden hangisini bu döneme örnek göstermesi beklenemez?**

A) Âşar vergisinin kaldırılması
B) Türkiye İktisat Kongresi'nin toplanması
C) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması
D) Türkiye İş Bankasının açılması
E) I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması

11. **1934-1938 yılları arasında uygulanan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nda yatırım yapılması öngörülen alanlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Maden B) Petrol
C) Denizcilik D) Dokuma
E) Kâğıt-Selüloz

12. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde eğitim ve kültür alanında açılan kurumlardan biri değildir?**

A) İstanbul Üniversitesi
B) Türk Ocakları
C) Resim ve Heykel Müzesi
D) Ankara Hukuk Mektebi
E) Gazi Eğitim Enstitüsü

13. Mustafa Kemal 18 Ekim 1922'de Hamit Bey'e çektiği telgrafta, "Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının kazandığı kati muzafferiyetin tabii neticesi olmak üzere vukuu yakın olan barış konferansında, Türkiye devleti yalnız ve ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti tarafından temsil olunur." demiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in bu sözü doğrultusunda gerçekleştirilmiştir?

A) Cumhuriyet'in ilanı
B) Halifeliğin kaldırılması
C) Saltanatın kaldırılması
D) TBMM'nin ara seçime gitmesi
E) Ankara'nın başkent yapılması

14. **17 Şubat 1926'da kabul edilen Medeni Kanun, aşağıdakilerden hangisini yürürlükten kaldırmıştır?**

A) Mecelle B) Kanunuesasi
C) Teşkilat-ı Esasiye D) Kabotaj Kanunu
E) Aile Hukuku Kararnamesi

15. **1923 yılında toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde, aşağıdaki yeniliklerden hangisinin yapılması yönünde bir teklif gelmiş ancak kongre başkanı Kâzım Karabekir tarafından bu öneri kongre gündemine alınmamıştır?**

A) Millet Mekteplerinin açılması
B) Soyadı Kanunu'nun çıkarılması
C) Latin harflerinin kabulü
D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü
E) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

16. **Atatürk Dönemi'nin son Meclis Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Celâl Bayar B) Kâzım Özalp
C) Hasan Rıza Soyak D) Abdülhalik Renda
E) Ali Fuat Cebesoy

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda C seçeneğinde verilen "Heyet-i Nasîha'nın oluşturulması", Cumhuriyet Dönemi'nde hukuk alanında yapılan yeniliklerden biri değildir. Heyet-i Nasîha, Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın girişimleriyle Müslim ve gayrimüslim halk arasında uyum ve barışı sağlamak için 31 Mart 1919'da Osmanlı Hükûmeti tarafından oluşturulan kuruldur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Atatürk Dönemi'nde, Sovyet Rusya'nın kredi ve teknik yardımlarıyla 1933 yılında hazırlanan I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nı uygulama görevi Sümerbanka verilmiştir. Sümerbank öncülüğünde 1934-1938 yılları arasında I. Beş Yıllık Sanayi Planı başarılı bir şekilde uygulanmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda B seçeneğinde verilen Takrir-i Sükûn Kanunu, 1926 yılında kabul edilen kanunlardan biri değildir. Nitekim Takrir-i Sükûn Kanunu Şeyh Sait İsyanı sonrasında, İsmet İnönü Hükûmeti tarafından 4 Mart 1925'te çıkarılan bir sıkıyönetim kanunudur. Borçlar Kanunu, Kabotaj Kanunu, Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun ve Medeni Kanun 1926 yılında kabul edilen kanunlar arasında yer alır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. İlk sayısı 1937 yılında çıkan ve Türk Tarih Kurumu'nun süreli yayın organı olan dergi *Belleten* dergisidir. 1931 yılında kurulan Türk Tarih Kurumu'nun bir yayın organının gerekli olduğunu gören Atatürk, Türk Tarih Kurumu'nu yeni esaslara göre Ankara'da kurarken bir de yeni dergi çıkarılması için emir vermiştir. O yıllarda üzerinde çok durulan Güneş-Dil Teorisi'nin esaslarına dayanılarak Fransızcadaki "bulletin" kelimesinin aslının "Belleten" olduğu kabul edilmiş ve "bildiren, öğreten, zihne koyan" anlamlarındaki bu kelimenin derginin adı olması uygun görülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Bir tarih dergisinde yer alan "1927 Yılı Türkiye'si" başlıklı makalede; ilk nüfus sayımının yapılması, Atatürk'ün *Nutuk* adlı eserini CHP'nin II. Kurultayı'nda okuması, milletvekili genel seçimlerinin yapılması ve Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması gibi gelişmelere yer verilmiştir. Ancak Serbes Cumhuriyet Fırkası 12 Ağustos 1930 tarihinde kurulmuştur. Bu nedenle "1927 Yılı Türkiye'si" başlıklı makalede bu gelişmeye yer verilmesi beklenemez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Yeni Türk Devleti'nde gerçekleştirilen inkılapların halk tarafından bir bilinç haline getirilmesi, kültür olarak benimsenmesi, bilim ve kültür hayatının geliştirilip ilerletilmesi ve toplumsal kaynaşmanın sağlanması amacıyla 1932 yılında açılan kurum Halkevleridir. Halkevleri, 1912'de kurulup 1931'de kapatılan Türk Ocaklarının yerini almıştır. Atatürk Dönemi'nde açılan Halkevlerinin sunduğu hizmetler arasında; okuma yazma öğretmek için kurslar düzenlemek, yöresel değerleri tanıtmak amaçlı dergi yayımlamak (*Ülkü* dergisi), dikiş, nakış gibi çeşitli beceri kursları düzenlemek, sağlık kurallarının öğretilmesi ve uygulanması sağlamak, yaygın halk okulu hizmeti görmek ve sanat, edebiyat, müzik, dans, tiyatro, spor, sosyal yardım, kurs vb. pek çok konuda halkın kültürel gelişimine katkı sağlamak yer alır. 1932-1951 yılları arasında etkin olarak varlık gösteren Halkevleri Adnan Menderes Dönemi'nde (1951 yılında) kapatılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Türk Medeni Kanunu hazırlanırken İsviçre Medeni Kanunu'nun örnek alınmasının nedenlerinden biri de dönemin Adalet Bakanı'nın daha önce İsviçre'de hukuk eğitimi almış olmasıdır. Türk Medeni Kanunu'nun hazırlandığı süreçte dönemin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'tur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Atatürk Dönemi'nde, Türkiye'de madencilik sektörünü geliştirmek amacıyla kurulan banka Etibank'tır. Türkiye'nin maden rezervlerini tespit edip çalışmalar yapmak için 14 Haziran 1935'te Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü (MTA) kurulmuş, rezervleri tespit edilen maden yataklarını modern usullerle çıkarıp işletmek için de aynı gün çıkarılan kanunla Etibank kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasından sonra Meclis Hükûmeti sisteminden kaynaklanan bir hükûmet kurma bunalımı yaşanmıştır. I. İcra Vekilleri Heyeti Başkanı Ali Fethi Okyar'ın istifa etmesiyle ortaya çıkan ve "Ekim Bunalımı" olarak da anılan bu hükûmet kurma krizi 29 Ekim 1923 tarihinde cumhuriyetin ilanı ile çözüme kavuşmuştur. Nitekim cumhuriyetin ilanı 1921 Anayasası'nda (Teşkilat-ı Esasiye) yapılan ilk değişiklik olup Meclis Hükûmeti sisteminden kabine sisteminde geçilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. "1923-1930 Arası Dönem Türkiye Ekonomisi" başlıklı ödev hazırlayan bir öğrencinin, soruda E seçeneğinde verilen "I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın yürürlüğe girmesi" gelişmesini bu döneme örnek göstermesi beklenemez. Nitekim I. Beş Yıllık Sanayi Planı 1933 yılında hazırlanmış, 1934-1938 yılları arasında uygulanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. 1934-1938 yılları arasında uygulanan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nda yatırım yapılması öngörülen alanlar arasında denizcilik yoktur. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'na göre yatırım yapılması öngörülen dört alan vardır. Bunlar; maden, petrol, dokuma ve kâğıt-selüloz sanayiidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Soruda B seçeneğinde verilen "Türk Ocakları" Atatürk Dönemi'nde eğitim ve kültür alanında açılan kurumlardan biri değildir. Türk Ocakları 1912 yılında kurulmuş olup Atatürk Dönemi'nde (1931'de) kapatılarak yerine 1932'de Halkevleri açılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Mustafa Kemal 18 Ekim 1922'de Hamit Bey'e çektiği telgrafta, "Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının kazandığı kati muzafferiyetin tabii neticesi olmak üzere vukuu yakın olan barış konferansında, Türkiye devleti yalnız ve ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti tarafından temsil olunur." demiştir. Mustafa Kemal'in bu sözü doğrultusunda gerçekleştirilen inkılap saltanatın kaldırılmasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Osmanlı Devleti'nde Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki bir komisyon tarafından İslam hukuku çerçevesinde hazırlanan Mecelle, ilk medeni kanun olarak kabul edilmektedir. 17 Şubat 1926'da kabul edilen Türk Medeni Kanunu ile birlikte Mecelle yürürlükten kaldırılmış, çağdaş ve laik hukuk sisteminin temelleri atılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. 1923 yılında toplanan İzmir İktisat Kongresi'nde, bir teklifle gündeme gelmiş olan, ancak gündem dışı olduğu gerekçesiyle kongre başkanı Kâzım Karabekir tarafından geri çevrilen öneri Latin harflerinin kabulü ile ilgilidir. İzmir İktisat Kongresi'nde ilk kez harf inkılabının yapılması gündeme gelmiş, ancak kabul edilmemiştir. Buna rağmen kongrede "Okuma Bayramı" kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Atatürk Dönemi'nin son Meclis Başkanı, 1935-1946 yılları arasında bu görevi en uzun süre üstlenen Mustafa Abdülhalik Renda'dır. Ayrıca kendisi Atatürk'ün vefatı nedeniyle 10-11 Kasım 1938 tarihleri arasında bir (1) günlüğüne vekâleten Cumhurbaşkanlığı görevini yürüten ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde en kısa süre Cumhurbaşkanı olarak görev yapan kişidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Türkiye'de eğitim alanında açılan;**

I. Halkevleri,

II. Köy Enstitüleri,

III. Millet Mektepleri

kurumlarından hangilerinin Atatürk Dönemi'nde faaliyete geçtiği savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **Ayakkabı, tekstil ve kâğıtçılık gibi farklı alanlarda sanayi dallarının gelişmesini sağlamak amacıyla 1933 yılında fabrikaları bünyesinde toplayan, aynı zamanda bankacılık faaliyetleri de yürüten kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?**

A) MTA B) Etibank
C) Sümerbank D) Halk Bankası
E) İş Bankası

3. **1936'da İstanbul'dan Ankara'ya taşınan ve faaliyetlerini** "Siyasal Bilgiler Okulu" **adıyla sürdüren kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Darülfünun
B) Encümen-i Daniş
C) Mekteb-i Mülkiye
D) Galatasaray Mekteb-i Sultanisi
E) Darülmuallimin

4. **Atatürk Dönemi'nde Avrupa ülkelerinden örnek alınarak kabul edilen kanunlar ve alındığı ülke eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Ceza Kanunu – İtalya
B) Deniz Ticareti Kanunu – Almanya
C) İcra-İflas Kanunu – İsviçre
D) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu – İtalya
E) Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu – İsviçre

5. **Dünya Ekonomik Krizi'nin etkisiyle Türkiye'de yerli malı kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla 14 Aralık 1929'da kurulan Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kâzım Özalp B) Celâl Bayar
C) Refik Koraltan D) Recep Peker
E) Ali Fethi Okyar

6. Atatürk Dönemi'nde, Osmanlı'dan kalan birçok kurum geliştirilerek yeni isimler ve programlarla faaliyetlerine devam etmiştir.

Bu kurumlarla ilgili olarak aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Darülfünun - İstanbul Üniversitesi
B) Mızıka-yı Hümayun - Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası
C) Mülkiye Mektebi - Siyasal Bilgiler Okulu
D) Sanayi-i Nefise Mektebi - Güzel Sanatlar Okulu
E) Encümen-i Daniş - Ankara Hukuk Mektebi

7. **1926'da Türkiye'deki yabancı okullarda Türkçe, tarih ve coğrafya derslerinin Türk öğretmenler tarafından Türkçe okutulması ve bu okulların Türk müfettişler tarafından denetlenmesi, aşağıdakilerden hangisi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir?**

A) Türk Tarih Tezi'nin ortaya konulması
B) Kapitülasyonların kaldırılması
C) Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulması
D) Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin açılması
E) Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi

8. **17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan ve başkanlığını Kâzım Karabekir'in yaptığı Türkiye İktisat Kongresi'nde aşağıdaki meslek gruplarından hangisi temsil edilmemiştir?**

A) Tüccar B) İşçi C) Memur
D) Sanayici E) Çiftçi

CBA Yayınları

9. **Cumhuriyetin ilk yıllarında Maarif Vekâleti, aşağıdakilerden hangisiyle eğitim ve öğretim işlerinden sorumlu tek kurum haline getirilmiştir?**

A) Medreselerin kapatılması
B) Şer'iye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması
C) Anayasa'da yapılan 1937 yılı değişikliği
D) Üniversite Reformu'nun yapılması
E) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi

10. **Yeni Türk Devleti'nde, İsviçre'den alınan yasanın düzenlenmesiyle 2 Ocak 1935'te yürürlüğe giren kanun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Medeni Kanun
B) Soyadı Kanunu
C) Tevhid-i Tedrisat Kanunu
D) İcra-İflas Kanunu
E) Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu

11. **Atatürk'ün, *Nutuk* adlı eserinin dağıtım hakkını verdiği kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halk Fırkası B) Tük Ocakları
C) Türk Dil Kurumu D) Türk Hava Kurumu
E) Türk Tarih Kurumu

12. **Aşağıdakilerden hangisi, I. Türkiye İktisat Kongresi kararları doğrultusunda 1924-1928 yılları arasında millîleştirilen demiryolu hatlarından biri değildir?**

A) Adana - Mersin
B) Arifiye - Adapazarı
C) Haydarpaşa - Ankara
D) İzmir - Aydın
E) Eskişehir - Konya

13. **Atatürk Dönemi'nde açılan bankalar ve açılma amaçlarının eşleştirildiği aşağıdaki seçeneklerden hangisi yanlıştır?**

A) Halk Bankası - Esnafa finans yardımı sağlama
B) Sümerbank - Deniz ticaretini ve filoları destekleme
C) Emlak ve Eytam Bankası - İnşaatları destekleme ve konut kredisi sağlama
D) İş Bankası - Yatırımcıya sermaye ve kredi desteği sağlama
E) Etibank - Madenlerin işletilmesini sağlama

14. **1932 yılında Millî Eğitim Bakanı Reşit Galip Bey tarafından ülkemize davet edilen ve** "Üniversite Reformu" **ile ilgili hazırladığı raporu Atatürk'e sunan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Jean Piaget B) John Dewey
C) Omar Buyse D) Albert Malche
E) Paul Hindemith

15. **Türkiye'de sağlık alanında açılan;**

I. Yeşilay,
II. Hıfzıssıhha Enstitüsü,
III. Heybeliada Sanatoryumu

kurumlarından hangileri Atatürk Dönemi'nde faaliyete geçmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. **1932'de açılışı yapılan Samsun'daki** "Atatürk Onur Anıtı"**nın mimarı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Heinrich Krippel B) Ernst Barlach
C) Josef Thorak D) Rudolf Belling
E) Bruno Gironcoli

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de eğitim alanında açılan ve öncüllerde verilen Köy Enstitüleri'nin (II) Atatürk Dönemi'nde faaliyete geçtiği savunulamaz. Köy Enstitüleri, İsmet İnönü Dönemi'nde, 1940'ta Hasan Âli Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç'un çalışmaları sonucunda faaliyete geçmiştir. Millet Mektepleri 1928'de, Halkevleri ise 1932'de, yani Atatürk Dönemi'nde faaliyete geçmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Ayakkabı, tekstil ve kâğıtçılık gibi farklı alanlarda sanayi dallarının gelişmesini sağlamak amacıyla 1933 yılında fabrikaları bünyesinde toplayan, aynı zamanda bankacılık faaliyetleri de yürüten kuruluş Sümerbanktır. Sümerbank 1933'te sanayi kuruluşlarına kredi desteği sağlama ve bankacılık faaliyetlerinde bulunma amaçlı kurulmuştur. Tekstil, ayakkabı ve kâğıt gibi üretimlerle ilgili fabrikaları bünyesinde toplayan bu banka aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kamu yatırım bankası olma özelliğine sahiptir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Mülkiye Mektebi, idari alanda yönetici yetiştirmek amacıyla 1859 yılında İstanbul'da açılmış bir kurumdur. Atatürk'ün isteğiyle 1936 yılında İstanbul'dan Ankara'ya taşınan Mülkiye Mektebi, faaliyetlerini "Siyasal Bilgiler Okulu" adıyla sürdürmüştür. 1950 yılına kadar bu isimle faaliyet yürüten bu kurum 23 Mart 1950 tarihinde 5627 sayılı yasa ile Ankara Üniversitesi'nin çatısı altına girerek adı Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda D seçeneğinde verilen "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu - İtalya" eşleştirmesi doğru değildir. Nitekim Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu İtalya'dan değil Almanya'dan örnek alınmıştır. (Not: Atatürk Dönemi'nde hukuk alanında yaşanan değişim süreci için bkz. Tarihin Pusulası Konu Anlatımlı, sf. 291)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Dünya Ekonomik Krizi'nin etkisiyle Türkiye'de ithalatı kısıtlayıp yerli malı kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla 14 Aralık 1929'da kurulan Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin başkanı Kâzım Özalp'tir. Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin kuruluş amacı fertler arasında tasarruf ve iktisat fikirlerinin geliştirilmesini sağlamaktır. Kâzım Özalp başkanlığında, Atatürk'ün himayesi altında kurulan cemiyetin ana faaliyet alanları; yerli malı kullanımını yaygınlaştırmak, tasarruf alışkanlığını geliştirmek ve yurt sevgisi oluşturmaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Atatürk Dönemi'nde, Osmanlı'dan kalan birçok kurum geliştirilerek yeni isimler ve programlarla faaliyetlerine devam etmiştir. Bu kurumlarla ilgili olarak soruda E seçeneğinde verilen eşleştirme yanlıştır. Encümen-i Daniş 1851'de kurulan bilim kuruludur. Bir anlamda Tanzimat'tan sonra Batı'daki benzerleri yolunda kurulan resmî ilk akademik müessese olup 1862'de çalışmaları sona ermiştir. Öte yandan Ankara Hukuk Mektebi başlı başına 1925'te yeni açılan bir kurumdur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. 1926'da Türkiye'deki yabancı okullarda Türkçe, tarih ve coğrafya derslerinin Türk öğretmenler tarafından Türkçe okutulması ve bu okulların Türk müfettişler tarafından denetlenmesi, 1923'te kapitülasyonların kaldırılması doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çünkü kapitülasyonlar odaklı, özellikle Fransa'nın bu konuda birçok ayrıcalığı vardı. Bu da Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim alanında da bağımsızlığa ne derece önem verdiğini kanıtlamaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan ve başkanlığını Kâzım Karabekir'in yaptığı Türkiye İktisat Kongresi'ne; tüccar, işçi, çiftçi ve sanayici meslek gruplarından toplam 1135 delege katılmıştır. Kongrede memur kesimi temsil edilmemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Cumhuriyetin ilk yıllarında Maarif Vekâleti (Millî Eğitim Bakanlığı), 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim ve öğretim işlerinden sorumlu tek kurum haline getirilmiştir. Dönemin Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Vâsıf Çınar ile 52 arkadaşının hazırladığı bir önerge ile 3 Mart 1924'te TBMM'de kabul edilen bu kanunla Türkiye'deki bütün okullar Maarif (Millî Eğitim) Bakanlığına bağlanmıştır. Böylece; Türkiye'de eğitim-öğretim birliği sağlanmış, ulusal, laik ve çağdaş eğitimin temelleri atılmıştır. Ayrıca Şer'iye ve Evkaf Vekâletinin bütçesine ayrılan eğitim payı da Maarif Bakanlığı'na devredilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Yeni Türk Devleti'nde, İsviçre'den alınan yasanın düzenlenmesiyle 2 Ocak 1935'te yürürlüğe giren kanun Soyadı Kanunu'dur. İsviçre'den alınarak düzenlenen Soyadı Kanunu 21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilmiş, 2 Temmuz 1934 günü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve 2 Ocak 1935'te yürürlüğe girmiştir. Kanuna göre söylerken ve yazarken ön ad önde, soy ad sonda kullanılmalıdır. Ahlâka aykırı ve gülünç soyadlarının, aşiret, yabancı ırk ve millet isimlerinin, rütbe ve memuriyet bildiren isimlerin soyadı olarak alınmasına izin verilmemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Atatürk'ün, *Nutuk* adlı eserinin dağıtım hakkını vererek malî açıdan destek sağlamaya çalıştığı kurum Türk Hava Kurumudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. İzmir'de toplanan I. Türkiye İktisat Kongresi kararları doğrultusunda, 1923-1930 yılları arasında millîleştirilen demiryolu hatları şunlardır:

- Haydarpaşa-Ankara demiryolu
- Eskişehir-Konya demiryolu
- Arifiye-Adapazarı demiryolu
- Mersin-Tarsus-Adana demiryolu

İzmir-Aydın demiryolu hattı 1933-1945 yılları arasında millîleştirilen demiryolları arasındadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Atatürk Dönemi'nde açılan bankalar ve açılma amaçlarına ilişkin verilen eşleştirmelerden B seçeneğindeki eşleştirme doğru değildir. Sümerbank 1933'te Sanayi ve Maadin Bankasının yerine kurulmuştur. İlk büyük kompleksi Adana'da açılan Sümerbank, başta tekstil olmak üzere ayakkabı ve kâğıt üretimiyle ilgili fabrikaları da bünyesinde toplamıştır. Ayrıca Sümerbank Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kamu yatırım bankasıdır. Sovyet Rusya'nın kredi ve teknik yardımlarıyla hazırlanan I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nı uygulama görevi de Sümerbanka verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. 1932 yılında Millî Eğitim Bakanı Reşit Galip Bey tarafından ülkemize davet edilen ve "Üniversite Reformu" ile ilgili hazırladığı raporu Atatürk'e sunan bilim adamı Albert Malche'dir. Albert Malche'nin hazırladığı ve "Malche Raporu" olarak da bilinen rapor doğrultusunda 1933 yılında Üniversite Reformu yapılarak Darülfünun İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Türkiye'de sağlık alanında açılan ve öncüllerde verilen Yeşilay (I), Hıfzıssıhha Enstitüsü (II) ve Heybeliada Sanatoryumu (III) kurumlarının tümü Atatürk Dönemi'nde faaliyete geçmiştir. Bunlardan Yeşilay, "Hilal-i Ahdar" adıyla 1920'de, Heybeliada Sanatoryumu 1924'te ve Hıfzıssıhha Enstitüsü de 1928'de faaliyetlerine başlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. 1931 yılında bitirilip 1932 yılında açılışı yapılan Samsun'daki "Atatürk Onur Anıtı"nın mimarı Heinrich Krippel'dir. Yaptığı ilk Atatürk heykeli 1926'da İstanbul Gülhane Parkı'nda açılan Krippel'ın Samsun'daki "Atatürk Onur Anıtı" dışında Ankara/Ulus'taki "Atatürk Anıtı" da önemlidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **1932'de İsmail Hüsrev, Vedat Nedim, Şevket Süreyya, Burhan Asaf ve Yakup Kadri gibi aydınlar öncülüğünde çıkarılan; Kemalist ideolojinin fikrî altyapısını oluşturmak ve ideolojiye özgün bir kimlik kazandırmak amacıyla 1935'e kadar yayın hayatını sürdüren, ekonomi alanında "Devletçilik" ilkesini savunan dergi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Varlık* B) *Kooperatif*
C) *Fikir Hareketleri* D) *Yeni Dünya*
E) *Kadro*

2. **Atatürk'ün isteğiyle, inşaat teşebbüslerine destek olmak ve yetim çocukları korumak için 1926'da kurulan banka aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkbank
B) Emlak ve Eytam Bankası
C) Sümerbank
D) Sanayi ve Maadin Bankası
E) Türkiye İş Bankası

3. Manisa Milletvekili Vâsıf Bey, "İki türlü eğitim, memlekette iki türlü insan yetiştirir." demiştir.

Vâsıf Bey'in bu sözü ile;

I. medreselerin kapatılması,
II. Türk Dil Kurumunun açılması,
III. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü

çalışmalarından hangileri arasında doğrudan bir bağlantı olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Genelkurmay Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü B) Rauf Orbay
C) Kâzım Karabekir D) Fevzi Çakmak
E) Ali Fuat Cebesoy

5. **3 Mart 1924'te TBMM tarafından kabul edilen ve halifeliğin kaldırılması ile Osmanlı hanedanının yurt dışına çıkarılmasını öngören kanun kapsamında, İsviçre'ye gönderilen son Osmanlı Halifesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Vahdettin B) Abdullah Efendi
C) Abdülmecit Efendi D) Feyzullah Efendi
E) Mehmet Rifat Börekçi

6. **Atatürk Dönemi'nde Avrupa ile ilişkileri kolaylaştırmak ve geliştirmek amacıyla;**

I. takvim,
II. hafta tatili,
III. ölçü ve ağırlık birimleri

alanlarından hangilerinde değişiklik yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı olan İsmet İnönü'nün sağlık gerekçeleriyle 21 Kasım 1924'te görevini bırakmasından sonra bu görevi üstlenen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Celâl Bayar B) Refet Bele
C) Fethi Okyar D) Refik Saydam
E) Kâzım Karabekir

8. **24 Kasım 1928 tarihli talimatnameye göre Mustafa Kemal'in** "Baş Öğretmen" **seçildiği kurum, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halkevleri
B) Köy Öğretmen Okulları
C) Türk Tarih Kurumu
D) Millet Mektepleri
E) Ankara Hukuk Mektebi

CBA Yayınları

9. **Atatürk Dönemi'nde yapılan aşağıdaki çalışmalardan hangisi, diğerlerinden daha sonra gerçekleşmiştir?**

A) Âşar vergisinin kaldırılması
B) Medreselerin kapatılması
C) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabulü
D) Sümerbankın kurulması
E) Medeni Kanun'un kabul edilmesi

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin 3 Mayıs 1920'de oluşturulan ilk hükûmetinde yer almamıştır?**

A) İsmet Paşa
B) Bekir Sami Bey
C) Fevzi Paşa
D) Kâzım Karabekir Paşa
E) Dr. Rıza Nur Bey

11. **Türkiye Cumhuriyeti'nde;**

I. seçmen yaşının 18'den 22'ye çıkarılması,
II. belirli bir süre tek partili yaşamın sürdürülmesi,
III. 1946'ya kadar iki dereceli seçim sisteminin uygulanması

uygulamalarından hangilerinin halkın yeterli siyasi olgunluğa erişememesinden kaynaklandığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. **Atatürk Dönemi'nde Tevfik Bıyıklıoğlu, Yusuf Akçura, Reşit Galip, Sadri Maksudi Arsal gibi bilim insanlarının öncülüğünde 1931'de kurulan kurum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Türk Ocakları
B) Türk Dili Tetkik Cemiyeti
C) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti
D) Türkiyat Enstitüsü
E) Türk Dili Araştırma Kurumu

13. **Aşağıdakilerden hangisi, 3 Mart 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesiyle ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?**

A) İlköğretimin zorunlu hale getirilmesi
B) Okuma yazmanın kolaylaşması
C) Örgün eğitim sisteminin yaygınlaşması
D) Azınlık okulları ve yabancı okulların Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması
E) Çağdaş eğitim sisteminin temellerinin atılması

14. **İsviçre'den örnek alınarak hazırlanıp 4 Ekim 1926'da yürürlüğe giren; Türk milletinin ekonomik, sosyal ve ticari yaşamını tehdit eden birçok unsura set çeken ve Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcısı olarak da kabul edilen kanun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Borçlar Kanunu B) Ceza Kanunu
C) İcra-İflas Kanunu D) Ticaret Kanunu
E) Kabotaj Kanunu

15. **Temeli** "Halkçılık Beyannamesi"**ne dayanan Teşkilat-ı Esasiye'de (1921 Anayasası) yapılan ilk değişiklikle aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirilmiştir?**

A) Saltanatın kaldırılması
B) İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi
C) Cumhuriyet'in ilanı
D) Şeyhülislamlığın lağvedilmesi
E) Ankara'nın başkent yapılması

16. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde ticaretin gelişmesi ve tüccar kesiminin güçlenmesi amacıyla yapılan çalışmalardan biri değildir?**

A) İş Bankasının açılması
B) Âşar vergisinin kaldırılması
C) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
D) Kapitülasyonların kaldırılması
E) Gümrük vergilerinin yükseltilmesi

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 1932'de İsmail Hüsrev, Vedat Nedim, Şevket Süreyya, Burhan Asaf ve Yakup Kadri gibi aydınlar öncülüğünde çıkarılan; Kemalist ideolojinin fikrî altyapısını oluşturmak ve ideolojiye özgün bir kimlik kazandırmak amacıyla 1935'e kadar yayın hayatını sürdüren, ekonomi alanında "Devletçilik" ilkesini savunan dergi *Kadro*'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Atatürk'ün isteğiyle, inşaat teşebbüslerine destek sağlamak ve yetim çocukları korumak amacıyla 1926'da kurulan banka Emlak ve Eytam Bankası'dır. Bu banka, kuruluşunun ilk yıllarında Yeni Meclis binası, Türk Ocağı binası ve Merkez Bankası binası gibi Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin en seçkin örnekleri arasında gösterilen projeleri üstlenmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Eğitim alanında inkılaplar yapılırken Manisa milletvekili Vâsıf Bey'in dile getirdiği, "*İki türlü eğitim, memlekette iki türlü insan yetiştirir.*" sözüyle II. öncülde yer alan Türk Dil Kurumu'nun açılması arasında doğrudan bir bağlantı söz konusu değildir. Fakat medreselerin kapatılması ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bütün okulların Maarif Vekâleti bünyesinde bir merkeze bağlanması eğitimde ikilikleri önlemede son derece etkili olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak'tır. 1921 Sakarya Meydan Muharebesi ve 1922 Büyük Taarruz sürecinde de Genel Kurmay Başkanı olan Fevzi Çakmak Paşa, 1921-1944 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Saltanatın kaldırılması ve 17 Kasım 1922'de Vahdettin'in yurttan ayrılmasından sonra, TBMM'de yapılan seçimle Halifelik makamına Abdülmecit Efendi getirilmişti. 3 Mart 1924'te TBMM tarafından kabul edilen ve halifeliğin kaldırılması ile Osmanlı hanedanının yurt dışına çıkarılmasını öngören kanun kapsamında, son Osmanlı Halifesi Abdülmecit Efendi İsviçre'ye gönderilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Atatürk Dönemi'nde Avrupa ile ilişkileri kolaylaştırmak ve geliştirmek amacıyla;

- Takvimde değişiklik yapılmış, (I)
- Hafta tatili pazar gününe alınmış, (II)
- Ölçü ve ağırlık birimleri değiştirilmiş, (III)
- Uluslararası saat dilimine geçilmiş,
- Uluslararası rakamlar kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı İsmet İnönü'nün sağlık gerekçeleriyle 21 Kasım 1924 tarihinde görevini bırakmasından sonra bu görevi üstlenen kişi Ali Fethi Okyar'dır. Ali Fethi Okyar Atatürk Dönemi'nin 2. başbakanı, Celal Bayar ise Atatürk Dönemi'nin son başbakanıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, 24 Kasım 1928 tarihli talimatnameye göre Millet Mekteplerine "Başöğretmen" olarak seçilmiştir. Atatürk bu misyonla Kayseri, Tekirdağ, Bursa, Çanakkale, Eceabat, Gelibolu, Sinop, Samsun, Turhal, Tokat, Sivas ve Amasya'yı kapsayan çok uzun bir yurt gezisine çıkarak yeni harfleri bizzat halka öğretmek için çalışmıştır. Atatürk'ün 100. doğum yıl dönümü olan 1981 yılından itibaren onun "Başöğretmen" oluşunun yıl dönümleri ülke çapında "Öğretmenler Günü" olarak kutlanmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda "D" seçeneğinde verilen "Sümerbankın kurulması" diğer gelişmelerden daha sonra gerçekleştirilmiştir. Nitekim Atatürk Dönemi'nde;

- Medreselerin kapatılması 1924'te,
- Âşar vergisinin kaldırılması 1925'te,
- Medeni Kanun'un kabul edilmesi 1926'da,
- Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabulü 1927'de
- Sümerbankın kurulması ise 1933'te gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 3 Mayıs 1920'de oluşturulan ilk hükûmetinde D seçeneğinde verilen Kâzım Karabekır Paşa yer almamıştır.

- İsmet Paşa - Erkan-ı Harbiye Vekili
- Bekir Sami Bey - Hariciye Vekili
- Fevzi Çakmak Paşa - Müdafaa-i Millîye Vekili
- Dr. Rıza Nur Bey - Maarif Vekili

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Soruda I. öncülde verilen seçmen yaşının 18'den 22'ye çıkarılması, II. öncülde verilen belirli bir süre tek partili yaşamın sürdürülmesi ve III. öncülde yer alan 1946'ya kadar iki dereceli seçim sisteminin uygulanması unsurları, demokrasi noktasında birtakım eksikliklerin olduğunu göstermektedir. Yaşanan bu tarz olumsuz gelişmelerin, halkın yeterli siyasi olgunluğa erişememesinden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Atatürk Dönemi'nde Tevfik Bıyıklıoğlu, Yusuf Akçura, Reşit Galip, Sadri Maksudi Arsal gibi bilim insanlarının öncülüğünde 1931'de kurulan kurum Türk Tarihi Tetkik Cemiyetidir. Kurumun ilk başkanı Tevfik Bıyıklıoğlu'dur ve süreç içinde ismi Türk Tarih Kurumu olarak değişmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. 3 Mart 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesiyle;

- İlköğretimin zorunlu hâle getirilmiş,
- Örgün eğitim sisteminin yaygınlaşmış,
- Azınlık okulları ve yabancı okulların Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmış,
- Çağdaş eğitim sisteminin temellerinin atılmıştır.

Fakat okuma yazmanın kolaylaşması bu kanunun kabul edilmesiyle elde edilen kazanımlardan biri değildir. Okuma yazmanın kolaylaşması, 1928 yılında yeni Türk harflerinin kabulü ve Millet Mekteplerinin açılmasının bir sonucudur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. İsviçre'den örnek alınarak 22 Nisan 1926'da kabul edilip 4 Ekim 1926'da yürürlüğe giren; Türk milletinin ekonomik, sosyal ve ticari yaşamını tehdit eden bir çok unsura set çeken ve aynı zamanda Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcısı olarak da kabul edilen kanun Borçlar Kanunu'dur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Temeli Mustafa Kemal'in 13 Eylül 1920'de yayımladığı "Halkçılık Beyannamesi"ne dayanan Teşkilat-ı Esasiye'de yapılan ilk değişiklikle 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanı gerçekleştirilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Soruda B seçeneğinde verilen "Âşar vergisinin kaldırılması", Atatürk Dönemi'nde ticaretin gelişmesi ve tüccar kesiminin güçlenmesi amacıyla yapılan çalışmalardan biri değildir. Âşar vergisinin kaldırılması tarım alanında köylüyü rahatlatmak amacıyla yapılan bir çalışmadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Cumhuriyet Dönemi'nin ilk kadın avukatı ve kadın hakları savunucusu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Afet İnan B) Gül Esin
C) Türkân Akyol D) Fatma Aliye
E) Süreyya Ağaoğlu

2. **1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'yla;**

I. çok eşlilik,
II. mirî toprak rejimi,
III. Patrikhanenin mahkeme kurma yetkisi

uygulamalarından hangileri kaldırılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. TBMM tarafından 1927'de çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu'ndan beklenen başarı sağlanamamıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin yetersiz düzeyde olmasının Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun başarısız olmasında etkili olduğu savunulamaz?

A) Teknik bilgi B) Uygun arazi
C) Teknik eleman D) Mevcut sermaye
E) Teknolojik altyapı

4. **Aşağıda verilen Atatürk Dönemi gelişmelerinden hangisinde neden-sonuç ilişkisi yoktur?**

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması - Öğretimde birliğin sağlanması
B) Şeyh Sait İsyanı - Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması
C) Millet Mekteplerinin açılması - Okuma yazma oranının artması
D) Lozan Konferansı'nın toplanması - Halifelik makamının kaldırılması
E) Miladi takvimin kabulü - Yılbaşının ocak ayına alınması

5. **Aşağıdakilerden hangisi, 1932'de açılan Halkevlerinin faaliyet yürüttüğü alanlardan biri değildir?**

A) Hukuk B) Spor
C) Güzel sanatlar D) Dil ve tarih
E) Müze ve sergi

6. **25 Kasım 1925 tarihli Şapka Kanunu ile;**

I. kadınlar,
II. memurlar,
III. milletvekilleri

gruplarından hangilerinin şapka giymeleri zorunlu kılınmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Aşağıdakilerden hangisi, 1930-1934 yılları arasında gerçekleştirilen inkılaplardan biri değildir?**

A) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
B) Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin kurulması
C) I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın hazırlanması
D) Hafta sonu tatilinin "cuma" gününden "pazar" gününe alınması
E) Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulması

8. **Halifeliğin kaldırılmasından sonra Osmanlı ailesine mensup kişilerin tümünün yurt dışına çıkarılmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yeni devletin temel niteliklerinden biri olan laiklik ilkesi açısından tehdit oluşturmaları
B) İleride saltanat ve hilafet iddialarının gündeme getirilmesine engel olma düşüncesi
C) Cumhuriyet rejiminin önündeki engellerin kaldırılma amacı
D) Dış güçlerin içişlerimize karışmasını önleme amacı
E) Halkın yönetimdeki etkinliğini artırma amacı

CBA Yayınları

9. **Atatürk Dönemi'nde Ankara, aşağıdakilerden hangisiyle başkent ilan edilmiştir?**

A) Cumhuriyet'in ilanıyla
B) Tek maddelik bir yasayla
C) Saltanatın kaldırılmasıyla
D) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'yla
E) 1924 Anayasası'yla

10. I. Uşak
II. Alpullu
III. Eskişehir

Yukarıdakilerden hangileri Atatürk Dönemi'nde şeker fabrikası kurulan yerlerdendir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Atatürk Dönemi'nde uygulamaya konulan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Atatürk'ün devletçilik ilkesi doğrultusunda atılan bir adımdır.
B) ABD'nin teknik ve malî konularda sunduğu yardımlarla hazırlanmıştır.
C) Plan, tüm sektörleri içeren bir kalkınma planı özelliği göstermez.
D) Plan, öngörülen beş yıllık zaman diliminde büyük oranda uygulanmıştır.
E) Planın uygulanması, 1933 yılında kurulan Sümerbank tarafından gerçekleştirilmiştir.

12. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet'in ilanından sonra Atatürk Dönemi'nde kurulan bankalardan biridir?**

A) Vakıfbank
B) Millî İktisat Bankası
C) Ziraat Bankası
D) İtibar-ı Millî Bankası
E) Sanayi ve Maadin Bankası

13. **Aşağıdakilerden hangisi, TBMM tarafından 3 Mart 1924'te çıkarılan kanunlar kapsamında gerçekleştirilmemiştir?**

A) Diyanet İşleri Başkanlığının kurulması
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması
C) Vakıflar Genel Müdürlüğünün kurulması
D) Azınlık okulları ve yabancı okulların Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması
E) Osmanlı hanedanının yurt dışına çıkarılması

14. I. Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi
II. Nisab-ı Müzakere Kanunu'nun çıkarılması
III. Düyûn-ı Umumiye İdaresinin kaldırılması

Yukarıdakilerden hangileri ekonomik bağımsızlığın sağlanması amacıyla gerçekleştirilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

15. **Hintli lider İmam Ağa Han ile Afgan lideri Emir Ali'nin Başbakan İsmet İnönü'ye gönderdikleri mektupların basına yansıması, aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesinde hızlandırıcı bir rol üstlenmiştir?**

A) Halifeliğin kaldırılması
B) Saltanatın kaldırılması
C) Şeyhülislamlığın lağvedilmesi
D) Tekke, türbe ve zaviyelerin kapatılması
E) Şapka Kanunu'nun çıkarılması

16. **Türkiye'nin ilk ağır sanayi fabrikası olan Karabük Demir-Çelik Fabrikasının açılması konusunda 1937 yılında Türkiye'ye kredi desteği sağlayan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İngiltere B) ABD C) Fransa
D) Almanya E) Sovyet Rusya

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk kadın avukatı ve kadın hakları savunucusu Süreyya Ağaoğlu'dur. Ayrıca;

- 1924'te Ferdane Bozdoğan Erberk Türkiye'deki ilk kadın diş hekimi olmuştur.
- 1925'te Sabiha Bengütaş Türkiye'nin ilk kadın heykeltıraşı olmuştur.
- 1929'da Feriha Tevfik Hanım ilk kez "Türkiye Güzeli" seçilmiştir.
- 1930'da Sadiye Hanım Türkiye'nin ilk kadın belediye başkanı seçilmiştir.
- 1931'de Suat Rasim Giz Türkiye'deki ilk kadın cerrah olmuştur.
- 1933'te Gül Esin Türkiye'nin ilk kadın muhtarı seçilmiştir.
- 1935'te Pakize İzzet Tarzi Türkiye'deki ilk kadın doğum uzmanı olmuştur

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'yla; çok eşlilik (I), özel mülkiyete ilişkin sınırlamalar taşıyan mirî toprak rejimi (II) ve Patrikhanenin mahkeme kurma yetkisi (III) kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. TBMM tarafından 1927'de çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu'ndan beklenen başarı sağlanamamıştır. Bu başarısızlığın nedeni olarak; teknik bilgi, teknik eleman, sermaye ve teknolojik altyapıdaki eksiklikler etkili olmuştur. Fakat Teşvik-i Sanayi Kanununun başarısız olmasında uygun arazi yetersizliğinin etkisinden söz edilemez.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Soruda "D" seçeneğinde verilen Lozan Konferansı'nın toplanması ile halifelik makamının kaldırılması arasında neden-sonuç ilişkisi olduğu savunulamaz. Lozan Konferansı'nın toplanması ile saltanatın kaldırılması arasında bir bağlantı vardır. Öte yandan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimde birlik sağlanmış, Şeyh Sait İsyanı sonrasında bunda etkisi olduğu düşünülen Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmış, Millet Mekteplerinin açılmasıyla okuma-yazma oranı artmış ve Miladi takvimin kabulü ile yılbaşı ocak ayına alınmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Soruda A seçeneğine verilen "hukuk", 1932'de açılan Halkevlerinin faaliyet yürüttüğü alanlardan biri değildir. 19 Şubat 1932'de açılan Halkevleri, ulusu bilinçli ve birbirini anlayan aynı ideale bağlı halk kitleleri halinde örgütlemeyi amaçlamıştır. Devlet bütçesinden de mali yardım alan Halkevleri, herkese açıktı. Halkevlerinin, dil-edebiyat-tarih, güzel sanatlar, temsil, spor, sosyal, yardım, halk dershaneleri, kütüphane ve yayın, köycülük, müzecilik ve sergileme şubeleri vardır. Ayrıca Halkevleri *Ülkü* adlı bir yayın organı çıkarmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. 25 Kasım 1925 tarihli Şapka Kanunu / Madde 1: "*Türkiye Büyük Millet Meclisi azaları ile idare-i umumiye ve hususiye ve mahalliyeye ve bilumum müessesata mensup memurin ve müstahdemin Türk milletinin iktiza etmiş olduğu şapkayı giymek mecburiyetindedir. Türkiye halkının da umumi serpuşu şapka olup buna menafi bir itiyadın devamını hükûmet meneder.*"

Bu bağlamda Şapka Kanunu ile; milletvekilleri (III), bütün memur (II) ve müstahdemlerin şapka giymesi zorunlu tutulmuştur. Kanunda kadınlar için bir zorunluluk yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Soruda D seçeneğinde verilen "Hafta sonu tatilinin cuma gününden pazar gününe alınması" 1930-1934 yılları arasında gerçekleştirilen inkılaplardan biri değildir. Hafta sonu tatilinin cumadan pazara alınması 1935 yılında gerçekleşmiştir.

- Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi (1934)
- Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin kurulması (1931)
- I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın hazırlanması (1933)
- Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulması (1932)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. 3 Mart 1924'te Halifelik makamının kaldırılmasından sonra, Osmanlı ailesine mensup kişilerin yurt dışına gönderilmesinin temel nedeni, ileride Cumhuriyet rejimine karşı saltanat ve hilafet iddialarını savunan kişilerin ortaya çıkmasına engel olmaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 9 Ekim 1923'te İsmet Paşa ve arkadaşları Ankara'nın başkent yapılmasıyla ilgili bir tasarıyı Meclise sunmuşlardır. Bu tasarı 13 Ekim 1923'te görüşülerek kabul edilmiş ve tek maddelik bir yasa ile Ankara yeni Türk Devleti'nin başkenti olmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Atatürk Dönemi'nde toplam dört şeker fabrikası açılmış olup şunlardır:

- Uşak Şeker Fabrikası (I) (Açılan ilk fabrika)
- Alpullu Şeker Fabrikası (II) (Üretim yapan ilk fabrika)
- Eskişehir Şeker Fabrikası (III)
- Turhal Şeker Fabrikası

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'yla ilgili olarak soruda B seçeneğinde verilen açıklama yanlıştır. Nitekim Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı ABD'nin değil SSCB'nin sunduğu teknik ve malî yardımlarla hazırlanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Soruda E seçeneğinde verilen Sanayi ve Maadin Bankası 1925 yılında kurulmuş olup Atatürk Dönemi'nde, Cumhuriyet'in ilanından sonra kurulan bankalardan biridir. Bu banka, özel kesim tarafından yeni kurulacak sanayi ve madencilik kuruluşlarına kredi sağlamak, özel kesimle ortaklıklar kurmak ve devlete ait sanayi kuruluşlarını geçici olarak işletmek ve zaman içinde bu kuruluşları özel kesime devretmek amacıyla kurulmuş bir kalkınma bankasıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Soruda B seçeneğinde verilen "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması" 3 Mart 1924'te çıkarılan kanunlar kapsamında gerçekleştirilmemiştir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 5 Haziran 1925'te kapatılmıştır.

3 Mart 1924'te;

- Halifelik makamı kaldırılmıştır.
- Osmanlı hanedanı yurt dışına çıkarılmıştır.
- Şer'iye Vekâleti kaldırılmış, yerine Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.
- Evkaf Vekâleti kaldırılmış, yerine Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.
- Diyanet İşleri Başkanlığının kurulmasıyla birlikte şeyhülislamlık kaldırılmıştır.
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiş, bu kanunla tüm eğitim kurumları Maarif Vekâletine bağlanmıştır.
- Erkân-ı Harbiye Vekâleti kaldırılmış, yerine Genelkurmay Başkanlığı kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Soruda I. öncülde verilen Kabotaj Kanunu getirdiği kazanımlar bakımından kapitülasyonların kaldırılmasını tamamlayıcı niteliktedir. Öte yandan III. öncülde verilen Düyûn-ı Umumiye İdaresinin kaldırılması da ekonomik bağımsızlığın sağlanması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Fakat Nisab-ı Müzakere Kanunu, TBMM'nin meclis iç tüzüğüyle ilgili konuların yer aldığı bir kanundur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Hintli lider İmam Ağa Han ile Afgan lideri Emir Ali'nin Başbakan İsmet İnönü'ye gönderdikleri mektupların basına yansıması Halifeliğin kaldırılması sürecini hızlandırmış ve 3 Mart 1924'te Halifelik kaldırılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Atatürk Dönemi'nde devletçilik politikası doğrultusunda 1937'de, Türkiye'nin ilk ağır sanayi fabrikası olan Karabük Demir-Çelik Fabrikasının açılması konusunda Türkiye'ye kredi desteği sağlayan devlet İngiltere'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **1921 Anayasası'nda Yeni Türk Devleti'nin;**

I. dili,

II. dini,

III. yönetim şekli

konularından hangilerinde 1923 yılında düzenlemeler yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. 1924 Anayasası'nın kabulünden sonra TBMM'nin 23 Nisan 1924 tarihli oturumunda, Kurtuluş Savaşı süresince düşmanla iş birliği yaptığı gerekçesiyle bazı üst düzey makamlarda bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının listesi hazırlanmış ve bu kişilerin sürgün edilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu listede adı geçen kişilerin oluşturduğu gruba ne ad verilmiştir?

A) Müstakil Grup
B) On Dörtler Grubu
C) Malta Sürgünleri
D) Yüz Ellilikler Grubu
E) Teceddüt Grubu

3. **1924 Anayasası'nda yer alan** "Devletin dini İslam'dır." **maddesinin anayasa kapsamından çıkarılması aşağıdaki yılların hangisinde yapılan değişiklikle gerçekleştirilmiştir?**

A) 1928 B) 1930 C) 1933
D) 1937 E) 1945

4. **Türkiye'nin ilk kez katıldığı 1936 Kış Olimpiyatları, aşağıdaki ülkelerin hangisinde düzenlenmiştir?**

A) İtalya B) İngiltere C) Almanya
D) SSCB E) Fransa

5. **Aşağıdakilerden hangisi II. TBMM Dönemi'nde yapılan çalışmalardan biri değildir?**

A) Türk Medeni Kanunu'nun kabulü
B) Ankara'nın başkent yapılması
C) Latin harflerinin kabul edilmesi
D) Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması
E) Lozan Antlaşması'nın onaylanması

6. **Aşağıdakilerden hangisi 28 Mayıs 1927 tarihli Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kapsamında yer almaz?**

A) Çeşitli sanayi kuruluşlarına devlet arazisinin tahsis edilmesi
B) Yatırımcılara kredi sağlamak amacıyla Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulması
C) Bazı işletmelere ulaştırma ve depolama imkânlarının sağlanması
D) Malzemelerin demir yolları ve deniz yollarında %30 indirimle taşınması
E) Yatırımcılara taşıma indirimi, vergi muafiyeti gibi kolaylıklar sağlanması

7. **Türkiye İş Bankasının kurulması için Atatürk tarafından görevlendirilen ve ayrıca bankanın ilk genel müdürü olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rauf Orbay B) İsmet İnönü
C) Celâl Bayar D) Kâzım Karabekir
E) Mazhar Müfit Kansu

8. **Atatürk Dönemi'nde şeyhlik, dervişlik, seyitlik, dedelik ve babalık gibi unvanların yasaklanması aşağıdakilerden hangisiyle gerçekleşmiştir?**

A) Halifeliğin kaldırılması
B) Türk Medeni Kanunu'nun kabulü
C) Şeyhülislamlığın kaldırılması
D) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
E) Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

CBA Yayınları

9. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde kültür ve sanat alanında yapılan çalışmalardan biri değildir?**

A) Çankaya Köşkünün açılması
B) Konya Mevlâna Müzesinin açılması
C) Gazi Eğitim Enstitüsünün açılması
D) Topkapı Sarayının müzeye dönüştürülmesi
E) Atatürk Üniversitesinin kurulması

10. **Mustafa Kemal'in önerisiyle saltanatın kaldırılması konusunda TBMM'de konuşma yapan ve saltanatın kaldırıldığı günün "Hakimiyet Bayramı" olarak kabul edilmesi fikrini ortaya atan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü B) Refet Bele
C) Fevzi Çakmak D) Rauf Orbay
E) Ali Fethi Okyar

11. **Aşağıdakilerden hangisi, 1925 yılında yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Âşar vergisinin kaldırılması
B) Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi
C) Sanayi ve Maadin Bankasının kurulması
D) Türk Tayyare Cemiyetinin kurulması
E) 29 Ekim'in "Cumhuriyet Bayramı" olarak yasalaşması

12. **Cumhuriyet Dönemi'nde Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kâzım Akses, Cemal Reşit Rey, Carl Ebert gibi sanatçılar aşağıdaki alanlardan hangisinde faaliyet göstermişlerdir?**

A) Resim B) Sinema C) Müzik
D) Opera E) Tiyatro

13. **1926'da yürürlüğe giren; okul sistemi, öğretmenlik ve öğretmen yetiştirme konularında önemli düzenlemeler getiren ve hazırlanmasında ABD'li eğitimci John Dewey'in raporunun da etkisi olan kanun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Heyet-i İlmiye Kanunu
B) Millî Eğitim Şûrası Kanunu
C) Tevhid-i Tedrisat Kanunu
D) Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun
E) Talim ve Terbiye Kurulu Kanunu

14. **Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan aşağıdaki inkılaplardan hangisiyle kişilerin tasarruflarında olan topraklara tam mülkiyet hakkı tanınmıştır?**

A) Âşar vergisinin kaldırılması
B) Toprak Mahsulleri Kanunu'nun çıkarılması
C) Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi
D) Misak-ı İktisadi Kararları'nın yayımlanması
E) Yüksek Ziraat Enstitüsünün kurulması

15. **Yeni Türk Devleti'nin, Cumhuriyet'in ilk yıllarında aşağıdaki alanlardan hangisinde kamulaştırmaya gittiği savunulamaz?**

A) Tarım arazileri B) Denizcilik
C) Demir yolları D) Bankacılık
E) Sanayi kuruluşları

16. **Cumhuriyet Dönemi'nde kabul edilen;**

I. Kabotaj,
II. Toprak Reformu,
III. Takrir-i Sükûn

kanunlarından hangileri kapitülasyonların kaldırılmasını tamamlayıcı niteliktedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Yeni Türk Devleti'nin ilk anayasası olan 1921 Anayasası'nda 1923 yılı değişiklikleriyle birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle yeni Türk Devleti'nin dili (I), dini (II) ve yönetim şekli (III) yeni bir boyut kazanmıştır. Nitekim 1923 yılında yapılan değişikliklerle "Devletin yönetim şekli cumhuriyettir.", "Devletin dini İslam'dır." ve "Devletin dili Türkçedir." maddeleri anayasaya eklenmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. 1924 Anayasası'nın kabulünden sonra TBMM'nin 23 Nisan 1924 tarihli oturumunda, Kurtuluş Savaşı süresince düşmanla iş birliği yaptığı gerekçesiyle bazı üst düzey makamlarda bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının listesi hazırlanmış ve bu kişilerin sürgün edilmesi kararlaştırılmıştır. Türk siyasi tarihinde bu listede adı geçen kişilerin oluşturduğu gruba "Yüz Ellilikler Grubu" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. 1924 Anayasası'nda yer alan "Devletin dini İslam'dır." maddesi, 1928 yılında yapılan değişiklikle anayasadan çıkarılmıştır. Böylece laikleşme yolunda önemli bir adım daha atılmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kez 1936'da katıldığı Kış Olimpiyatları Almanya'da düzenlenmiştir. Olimpiyatların açılışı Adolf Hitler tarafından gerçekleştirilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Soruda C seçeneğinde verilen "Latin harflerinin kabul edilmesi" II. TBMM Dönemi'nde yapılan inkılap çalışmalarından biri değildir. Nitekim II. TBMM Dönemi 11 Ağustos 1923-26 Haziran 1927 tarihleri arası dönemi kapsamaktadır. Fakat Latin harflerinin kabul edilmesi 1 Kasım 1928'de, yani III. Meclis Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Soruda "B" seçeneğinde verilen "Yatırımcılara kredi sağlamak amacıyla Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulması" 28 Mayıs 1927 tarihli Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kapsamında yer almaz. Nitekim Sanayi ve Maadin Bankası Teşvik-i Sanayi Kanunu'ndan 2 yıl önce, 1925'te kurulmuştu.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Türkiye İş Bankasının kurulması için Atatürk tarafından görevlendirilen ve ayrıca bankanın ilk genel müdürü olan devlet adamı Celâl Bayar'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Atatürk Dönemi'nde şeyhlik, dervişlik, seyitlik ve babalık gibi unvanların yasaklanması tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasıyla gerçekleşmiştir. Bu kazanım 30 Kasım 1925'te Konya Milletvekili Refik Koraltan ve beş arkadaşının önerisiyle meclise sunulup kabul edilen "Tekke ve Zaviyeler ile Türbelerin Seddine ve Türbedarlar ile Bazı Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun"un bir sonucudur. Bu kanunla; şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyitlik, çelebilik, babalık, falcılık, büyücülük, üfürükçülük ve muskacılık gibi eylem, unvan ve sıfatların kullanılması yasaklanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Soruda E seçeneğinde verilen "Atatürk Üniversitesinin kurulması" Atatürk Dönemi'nde kültür ve sanat alanında yapılan çalışmalardan biri değildir. Atatürk Üniversitesi, Demokrat Parti Dönemi'nde, 1957 yılında kurulmuştur.

- Çankaya Köşkünün açılması (1932)
- Konya Mevlâna Müzesinin açılması (1926)
- Gazi Eğitim Enstitüsünün açılması (1926)
- Topkapı Sarayının müzeye dönüştürülmesi (1924)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Mustafa Kemal'in önerisiyle saltanatın kaldırılması konusunda TBMM'de konuşma yapan ve saltanatın kaldırıldığı günün "Hakimiyet Bayramı" olarak kabul edilmesi fikrini ortaya atan devlet adamı, Sivas Milletvekili Rauf Orbay'dır. Saltanatın kaldırılması, Sivas Milletvekili Rauf Orbay'ın 2 Kasım 1922'de sunduğu önergenin 24 Ekim 1923'te yasalaşmasıyla 1935 yılına kadar "Hakimiyet Bayramı" olarak kutlanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Soruda B seçeneğinde verilen gelişme, 1925 yılında yaşanan gelişmelerden biri değildir. Deniz ticareti konusunda Türk vatandaşlarına mal ve yolcu taşıma hakkı tanıyan Kabotaj Kanunu, 19 Nisan 1926'da kabul edilmiş, 1 Temmuz 1926'da yürürlüğe girmiştir. Âşar vergisinin kaldırılması, Sanayi ve Maadin Bankasının kurulması, Türk Tayyare Cemiyetinin kurulması ve 29 Ekim'in "Cumhuriyet Bayramı" olarak yasalaşması 1925 yılı gelişmeleri arasındadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Cumhuriyet Dönemi'nde başta Adnan Saygun ve Ulvi Cemal Erkin olmak üzere; Neci Kâzım Akses, Cemal Reşit Rey, Carl Ebert vb. sanatçıların faaliyet gösterdikleri alan müziktir.

Türk Beşlileri

- Ahmet Adnan Saygun
- Ulvi Cemal Erkin
- Cemal Reşit Rey
- Hasan Ferit Alnar
- Necil Kâzım Akses

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. 1926'da yürürlüğe giren; okul sistemi, öğretmenlik ve öğretmen yetiştirme konularında önemli düzenlemeler getiren ve hazırlanmasında ABD'li eğitimci John Dewey'in raporunun da etkisi olan kanun Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun'dur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Cumhuriyet Dönemi'nde kişilerin tasarruflarında olan topraklara tam mülkiyet hakkının tanınması, 17 Şubat 1926'da kabul edilip 4 Ekim 1926'da yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu ile gerçekleşmiştir. Nitekim Türk Medeni Kanunu mirî toprak rejimine son vermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Yeni Türk Devleti, Cumhuriyet'in ilk yıllarında denizcilik, demir yolları, bankacılık, sanayi kuruluşları gibi alanlarda kamulaştırmaya giderek millî ekonomi anlayışını yerleştirmek istemiştir. Öte yandan tarım arazilerinin kamulaştırılması söz konusu değildir. Nitekim tam aksine köylü ve çiftçi birçok konuda devlet tarafından desteklenmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Cumhuriyet Dönemi'nde kabul edilen kanunlar içerisinde 1926 Kabotaj Kanunu getirdiği kazanımlar bakımından kapitülasyonların kaldırılmasını tamamlayıcı niteliktedir. Nitekim kapitülasyonların kaldırılmasıyla yeni Türk devleti ekonomik bağımsızlık yolunda çok önemli bir adım atmış, Kabotaj Kanunu da Türk gemicilerine karasularımızda ticaret yapma konusunda önemli bir getiri sağlamıştır. Toprak Reformu Kanunu ve Takrir-i Sükûn Kanunu'nun ise kapitülasyonlarla bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Cumhuriyet'in ilanından sonra kabul edilen 1924 Anayasası'nda aşağıdaki yılların hangisinde bir değişiklik yapılmamıştır?**

A) 1928 B) 1934 C) 1937
D) 1942 E) 1945

2. **Atatürk Dönemi'nde;**

I. Halkevlerinin açılması,
II. harf inkılabının yapılması,
III. Türk Dil Kurumunun açılması

gelişmelerinden hangileri okuma-yazma oranını artırma amacına yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de 1924-1932 yılları arasında ekonomi alanında yaşanan gelişmeler arasında gösterilemez?**

A) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
B) Emlak ve Eytam Bankasının kurulması
C) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması
D) Uşak Şeker Fabrikasının açılması
E) I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın hazırlanması

4. **Cumhuriyet Dönemi'nde kabul edilen;**

I. Ceza,
II. Medeni,
III. İcra-İflas

kanunlarından hangileri İsviçre'den uyarlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. **Cumhuriyet Dönemi'nde toplumsal alanda yapılan aşağıdaki inkılaplardan hangisi diğerlerinden daha önce gerçekleşmiştir?**

A) Uluslararası rakamların kabulü
B) Soyadı Kanunu'nun çıkarılması
C) Tekke, türbe ve zaviyelerin kapatılması
D) Miladi takvimin kullanılmaya başlanması
E) Hafta sonu tatilinin "cuma" gününden, "pazar" gününe alınması

6. **1934'te Darülbedayinin İstanbul Şehir Tiyatrolarına dönüştürülmesinden sonra "Emel" rolü ile burada sahneye çıkan ilk Türk kadın tiyatro oyuncusu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Afife Jale B) Safiye Ali
C) Sabiha Bengütaş D) Keriman Halis
E) Fatma Aliye

7. I. Mecelle
II. Kanunuesasi
III. Teşkilat-ı Esasiye

Yukarıdakilerden hangileri 1924 Anayasası'nın kabul edilmesiyle yürürlükten kalkmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Atatürk'ün cumhurbaşkanlığı döneminde;**

I. Celâl Bayar,
II. İsmet İnönü,
III. Ali Fethi Okyar

devlet adamlarından hangileri başbakan olarak görev yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **1924'te Atatürk'ün davetiyle Türkiye'ye gelen; İstanbul, İzmir, Bursa ve Ankara'da yaptığı incelemeler sonucunda yazdığı raporda, Türkiye'yi eğitimde "aşırı merkezileşme" çabalarına karşı uyaran ve Maarif Vekaletinin okul programlarını oluştururken görüşlerinden yararlandığı ABD'li filozof ve eğitim kuramcısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) John Dewey B) Halil Cibran
C) Rudolf Carnap D) Albert Malche
E) Herbert Marcuse

10. I. Medeni Kanun
II. Ticaret Kanunu
III. Borçlar Kanunu

Yukarıdakilerden hangileri 1926 yılında kabul edilen kanunlar arasındadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. **Osmanlı Dönemi'nden kalan şeyhülislamlık kurumuna aşağıdakilerden hangisiyle son verilmiştir?**

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü
B) Tekke, türbe ve zaviyelerin kapatılması
C) Diyanet İşleri Başkanlığının kurulması
D) Bazı Kisvelerin Giyilmeyeceğine Dair Kanun'un kabulü
E) Teşkilat-ı Esasiye'nin yürürlüğe girmesi

12. **Aşağıdakilerden hangisi Atatürk Dönemi'nde açılan kurumlardan biri değildir?**

A) Millet Mektepleri B) Halkevleri
C) Türk Dil Kurumu D) Köy Enstitüleri
E) Türk Tarih Kurumu

13. Türkiye İktisat Kongresi'nin başkanlığını yapan Kâzım Karabekir, "... Alınan kararlar millî bağımsızlığını kazanan milletimize ekonomik bağımsızlığın yolunu açmıştır. Artık denizlerde Türk yapımı gemilerimiz bizim bayrağımızı dalgalandıracak." demiştir.

Buna göre Türkiye İktisat Kongresi için;

I. Millî üretim hedeflenmiştir.
II. Kendi kendine yetecek düzeyde kalkınma amaçlanmıştır.
III. Kongre kararlarını Kâzım Karabekir almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **1930 yılındaki yerel seçimlere;**

I. Halk,
II. Serbest Cumhuriyet,
III. Terakkiperver Cumhuriyet

partilerinden hangileri katılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

15. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde açılan bankalardan biri değildir?**

A) Etibank
B) Denizbank
C) Vakıfbank
D) Sanayi ve Maadin Bankası
E) Emlak ve Eytam Bankası

16. **1932'de düzenlenen Güzellik Yarışması'nda "Dünya Güzeli" seçilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Safiye Ali B) Gül Esin
C) Keriman Halis D) Sabiha Bengütaş
E) Feriha Tevfik Hanım

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Cumhuriyetin ilanından sonra kabul edilen 1924 Anayasası'nda yapılan değişiklikler şunlardır:

- 1928'de "Devletin dini İslam'dır." maddesi anayasadan çıkarılmıştır.
- 1928'de cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin yemin şekli değiştirilmiştir.
- 1930'da kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkı verilmiştir.
- 1933'te kadınlara muhtarlık seçimlerine katılma hakkı verilmiştir.
- 1934'te kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.
- 1934'te seçmen yaşı 18'den 22'ye çıkarılmıştır.
- 1937'de "Atatürk İlkeleri" anayasaya eklenmiştir.
- 1945'te dili Türkçeleştirilmiştir.
- 1946'da tek dereceli seçim sistemine geçilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Atatürk Dönemi'nde yapılan ve öncüllerde verilen inkılaplardan halkevlerinin açılması (I) ve harf inkılabının yapılması (II) toplumdaki okuma - yazma oranını artırma amacına yönelik çalışmalardır. Fakat temel amacı Türk tarihi araştırmak, incelemek ve Türk kültürünün gelişimini ortaya koyabilmek olan Türk Dil Kurumu'nun okuma - yazma oranını artırma gibi bir amacı yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda E seçeneğinde verilen "I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın hazırlanması" Türkiye'de 1924-1932 yılları arasında ekonomi alanında yaşanan gelişmeler arasında gösterilemez. Nitekim I. Beş Yıllık Sanayi Planı 1933 yılında hazırlanmış, 1934 yılında da uygulamaya konmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Soruda öncüllerde verilen Medeni Kanun (II) ve İcra-İflas Kanunu (III) İsviçre'den uyarlanmıştır. Fakat Ceza Kanunu 1926'da İtalya'dan uyarlanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Soruda "C" seçeneğinde verilen "Tekke, türbe ve zaviyelerin kapatılması" diğer gelişmelerden daha önce gerçekleşmiştir. Şöyle ki;

- Tekke, türbe ve zaviyelerin kapatılması 1925'te,
- Miladi takvimin kullanılması 1926'da,
- Uluslararası rakamların kabulü 1928'de,
- Soyadı Kanunu'nun kabulü 1934'te,
- Hafta tatilinin pazar gününe alınması 1935'te

yaşanan gelişmelerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Atatürk Dönemi'nde, Darülbedayinin 1934 yılında İstanbul Şehir Tiyatrolarına dönüştürülmesinden sonra "Emel" rolü ile burada sahneye çıkan ilk Türk-Müslüman kadın tiyatro oyuncusu Afife Jale olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1924'te yeni anayasanın kabul edilmesiyle birlikte, bu döneme kadar birlikte yürüklükte olup uygulanan Kanunuesasi (II) ile Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası) (III) yürürlükten kalkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Atatürk'ün, 1923-1938 yılları arasında 15 yıllık cumhurbaşkanlığı döneminde sırasıyla;

- İsmet İnönü (II)
- Ali Fethi Okyar (III)
- İsmet İnönü (İkinci Kez)
- Celâl Bayar (I) (İktisat Vekilliği de yapmıştır.)

başbakan olarak görev yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1924'te Atatürk'ün davetiyle Türkiye'ye gelen; İstanbul, İzmir, Bursa ve Ankara'da, okulların kapalı olduğu yaz aylarında yaptığı incelemelerin sonucunda yazdığı raporda, Türkiye'yi eğitimde "aşırı merkezileşme" çabalarına karşı uyaran ve Maarif Vekaletinin okul programlarını oluştururken görüşlerinden yararlandığı ABD'li filozof ve eğitim kuramcısı Jhon Dewey'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Atatürk Dönemi'nde hukuk alanında yapılan inkılaplar kapsamında örnek alınan kanunlar şu şekildedir:

- Ceza Kanunu (1926) (İtalya)
- Medeni Kanun (1926) (İsviçre)
- Borçlar Kanunu (1926) (İsviçre)
- Ticaret Kanunu (1926) (Muhtelif ülkeler)
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu (1927) (İsviçre)
- İdare Hukuku (1929) (Fransa)
- Deniz Ticareti Kanunu (1929) (Almanya)
- Ceza Muhakemeleri Kanunu (1929) (Almanya)
- İcra-İflas Kanunu (1932) (İsviçre)

Bu bağlamda öncüllerde verilen kanunların tümü 1926 yılında kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Osmanlı Devleti'nde II. Murat Dönemi'nden XX. yüzyıl başlarına kadar varlığını sürdüren şeyhülislamlık makamına 3 Mart 1924'te Diyanet İşleri Başkanlığının kurulması ile son verilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Soruda D seçeneğinde verilen Köy Enstitüleri, Atatürk Dönemi'nde açılan kurumlardan biri değildir. Nitekim Köy Enstitüleri, İsmet İnönü Dönemi'nde, 1940'ta Hasan Âli Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç'un çabaları sonucunda kurulmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Türkiye İktisat Kongresi'nin başkanlığını yapan Kâzım Karabekir'in "... Alınan kararlar millî bağımsızlığını kazanan milletimize ekonomik bağımsızlığın yolunu açmıştır. Artık denizlerde Türk yapımı gemilerimiz bizim bayrağımızı dalgalandıracak." ifadesinden hareketle kongrede millî üretimin hedeflendiğine (I) ulaşabiliriz. Ancak kongre kararları bizzat Kâzım Karabekir tarafından alınmamış, ayrıca kongrede ülkenin kendi kendine yetecek düzeyde kalkınması gibi bir amaç güdülmemiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. 1930 yerel seçimleri öncesinde 3 Nisan 1930'da 1580 sayılı Belediye Kanunu kabul edilmiş ve Türk kadınına ilk kez siyasi hak verilerek belediye seçimlerinde "seçme ve aday olma" hakkı tanınmıştır. Türk kadınının ilk kez siyasi hakkını kullandığı 1930 yerel seçimlerine Cumhuriyet Halk Fırkası (I) ve Serbest Cumhuriyet Fırkası (II) katılmış, toplam 502 seçim bölgesinden 471'inde Cumhuriyet Halk Fırkası, 31'inde Serbest Cumhuriyet Fırkası kazanmıştır. Öte yandan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1925'te kapatıldığı için 1930 yerel seçimlerine katılması söz konusu değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Soruda C seçeneğinde verilen Vakıfbank, Atatürk Dönemi'nde açılan bankalardan biri değildir. Vakıfbank, 1954'te Demokrat Parti Dönemi'nde açılmıştır. Atatürk Dönemi'nde açılan başlıca bankalar şunlardır:

- İş Bankası
- Etibank
- Merkez Bankası
- Sanayi ve Maadin Bankası
- Tütüncüler Bankası
- Emlak ve Eytam Bankası
- Egebank
- İller Bankası
- Sümerbank
- Denizbank
- Halk Bankası

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Atatürk Dönemi'nde, 1932'de düzenlenen Dünya Güzellik Yarışması'nda "Dünya Güzeli" seçilen kişi Keriman Halis'tir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Irak sınırının belirlenmesi amacıyla Türkiye ile İngiltere arasında 19 Mayıs 1924'te gerçekleşen ve Türkiye'yi Ali Fethi Okyar'ın temsil ettiği konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Paris B) Londra C) Ankara
D) Haliç E) San Remo

2. **Lozan Görüşmeleri'nden sonra;**

I. yabancı okullar,
II. Osmanlı borçları,
III. nüfus mübadelesi

sorunlarından hangileri Türkiye ile Fransa arasında tartışma konusu olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Atatürk Dönemi Türk dış politikasıyla ilgili aşağıdaki konulardan hangisi hakkında Milletler Cemiyeti devreye girmemiştir?**

A) Hatay sorunu B) Etabli sorunu
C) Yabancı okullar D) Musul sorunu
E) Boğazlar sorunu

4. **Atatürk Dönemi Türk dış politikasında önemli yer tutan aşağıdaki gelişmelerden hangisi, kronolojik olarak diğerlerinden daha sonra gerçekleşmiştir?**

A) Balkan Antantının imzalanması
B) Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması
C) Musul sorununun çözümlenmesi
D) Bozkurt-Lotus Davası'nın çözümlenmesi
E) Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması

5. I. Musul
II. Kapitülasyonlar
III. Nüfus mübadelesi

Atatürk Dönemi Türk dış politikasına ilişkin yukarıda verilen sorunların çözüme kavuşturulma sırası aşağıdakilerden hangisidir?

A) I - II - III B) I - III - II C) II - I - III
D) III - I - II E) III - II - I

6. **1933'te İstanbul'da bulunan Fransız demir yolu şirketi tarafından, bünyesinde çalışan bir Türk işçinin Türkçe konuştuğu gerekçesiyle işten çıkarılmasıyla gelişen olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Razgrad Olayı B) Bursa Olayı
C) Wagon-Li Olayı D) Menemen Olayı
E) Bozkurt-Lotus Olayı

7. **Türkiye, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin etkisiyle Hoover Moratoryumu'nu daha çok aşağıdaki devletlerden hangisine olan borçların yeniden yapılandırılması için dayanak göstermiştir?**

A) ABD B) Fransa C) İtalya
D) İngiltere E) Sovyet Rusya

8. **İsveçli politikacı Rickard Sandler tarafından hazırlanan ve 27 Ocak 1937'de Milletler Cemiyeti Konseyi tarafından kabul edilen** "Sandler Raporu", **aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgilidir?**

A) Hatay sorunu B) Etabli sorunu
C) Borçlar sorunu D) Musul sorunu
E) Boğazlar sorunu

CBA Yayınları

9. **Lozan Konferansı'nda ele alınan;**

I. Musul,

II. Boğazlar,

III. Suriye sınırı

konularından hangileri, Türk dış politikasının 1923-1930 arası döneminde çözüme kavuşmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

10. **1928'de ABD ile Fransa'nın öncülüğünde kurulan; Türkiye'nin de 1929'da katıldığı, savaşın ulusal politikanın bir aleti olmaktan çıkarılması ve çözümün çok katılımlı antlaşmalarla sağlanması amacıyla ortaya çıkan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Akdeniz Paktı B) Küçük Antant

C) Nyon Antlaşması D) Locarno Paktı

E) Briand-Kellogg Paktı

11. **Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan;**

I. Irak sınırı,

II. yabancı okullar,

III. nüfus mübadelesi

sorunlarından hangilerine doğrudan İngiltere taraf olmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

12. **Türkiye ile Sovyet Rusya arasında 17 Aralık 1925'te imzalanan** "Tarafsızlık ve Saldırmazlık Anlaşması", **aşağıdaki sorunlardan hangisi karşısında tarafları birbirine yakınlaştırmıştır?**

A) Musul B) Boğazlar

C) Azınlıklar D) Kapitülasyonlar

E) Osmanlı borçları

13. **20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Antlaşma, İsviçre'de toplanan konferans sonrasında imzalanmıştır.

B) Sözleşmeyi, TBMM adına dönemin Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenk imzalamıştır.

C) Sözleşmenin süresi yirmi yıl olarak belirlenmiştir.

D) Boğazlar Komisyonunun görev ve yetkileri Türkiye'ye bırakılmıştır.

E) Yabancı savaş gemilerinin geçişine bazı sınırlamalar getirilmiştir.

14. **Atatürk Dönemi'nde Türkiye ile Fransa arasında soruna neden olan ve 1929'da Türkiye Cumhuriyeti tarafından millîleştirilen demiryolu hattı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İzmir-Aydın B) İzmir-Manisa

C) Adana-Mersin D) Sivas-Ankara

E) Ankara-Eskişehir

15. **Lozan Görüşmeleri'nde ele alınan;**

I. Musul,

II. Boğazlar,

III. yabancı okullar

sorunlarından hangileri, daha sonra Türkiye'nin isteği doğrultusunda çözümlenmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

16. **Atatürk Dönemi Türk dış politikasında, aşağıdaki sorunlardan hangisinin çözümüyle ilgili olarak 13 Ekim 1923'te bir bakanlık kurulmuştur?**

A) Hatay B) Musul C) Mübadele

D) Patrikhane E) Boğazlar

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Irak sınırının belirlenmesi amacıyla Türkiye ile İngiltere arasında 19 Mayıs 1924'te gerçekleşen ve Türkiye'yi Meclis Başkanı Fethi Okyar'ın temsil ettiği konferans Haliç Konferansı'dır. Lozan Barış Antlaşması'nda çözülemeyen Musul sorunu için TBMM Hükûmeti ve İngiltere arasında gerçekleşen Haliç Konferansı'nda, İngiltere'nin Hakkâri vilayetinin Irak sınırlarında yer aldığını belirtmesi nedeniyle sonuç alınamamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Öncüllerde verilen yabancı okullar (I) ve Osmanlı borçları (II) sorunları Türkiye ile Fransa arasında tartışma konusu olmuştur. Nüfus mübadelesi konusu Yunanistan ile yaşanan bir sorundur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Soruda C seçeneğinde verilen yabancı okullar meselesinin çözümünde Milletler Cemiyeti devreye girmemiştir. Nitekim Fransa ile yaşanan bu sorunu Türkiye kendi iç sorunu olarak kabul etmiş ve tartışmalardan uzak tutmuştur.

MİLLETLER CEMİYETİ'NDE GÖRÜŞÜLEN KONULAR	
Irak Sınırı (Musul)	Türkiye'nin aleyhine çözülmüştür.
Mübadele / Etabli	Milletler Cemiyetinde çözülmeyen tek sorundur. İki ülke arasında çözülmüştür.
Bozkurt - Lotus Olayı	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.
Boğazlar Sorunu	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.
Suriye Sınırı (Hatay)	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Soruda E seçeneğinde verilen "Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması" gelişmesi kronolojik olarak diğerlerinden daha sonra gerçekleşmiştir. Şöyle ki;

- Balkan Antantının imzalanması (1934)
- Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması (1932)
- Musul sorununun çözümlenmesi (1926)
- Bozkurt-Lotus Davası'nın çözümlenmesi (1926)
- Montrö Boğazlar Sözleşmesi (1936)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Atatürk Dönemi Türk dış politikasına ilişkin öncüllerde verilen sorunların çözüme kavuşturulma süreci;

- Musul (Irak sınırı): 1926 Ankara Antlaşması ile Türkiye'nin aleyhine çözülmüştür.
- Kapitülasyonlar: 1923 Lozan Barış Antlaşması ile kaldırılmıştır.
- Nüfus mübadelesi: 1930 Ahali Mübadele Antlaşması ile çözülmüştür.

Bu bağlamda doğru sıralama II - I - III olmalıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 1933'te İstanbul'da bulunan Fransız demir yolu şirketinin, bünyesinde çalışan bir Türk işçinin Türkçe konuştuğu gerekçesiyle işten çıkarılması Vagon-Li Olayı olarak adlandırılan bir gelişmeye yol açmıştır. Bu olay, aralarında Peyami Safa, Cahit Arf gibi tanınmış isimlerin de bulunduğu Darülfünun ve Millî Türk Talebe Birliği öğrencileri tarafından, şirketin bürosu önünde protesto edilmiştir. Olayların büyümesi üzerine şirket, çıkardığı işçiyi tekrar işe almış ve olay büyümeden çözülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Türkiye Cumhuriyeti, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin etkisiyle çoğunluğu Fransa'ya ait olan borçların yeniden yapılandırılması için Hoover Moratoryumunu dayanak göstermiştir. ABD Başkanı Hoover tarafından yayımlanan Hoover Moratoryumundan yararlanan Türkiye borçların ödenmesinde ek taksitlendirme istemiş, 22 Nisan 1933'te imzalanan antlaşma ile borçların ödenmesi konusunda ek taksitlendirme yapılması karara bağlanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. İsveçli politikacı Rickard Sandler tarafından hazırlanan ve 27 Ocak 1937'de Milletler Cemiyeti Konseyi tarafından kabul edilen "Sandler Raporu" Hatay (Sancak) sorunuyla ilgili bir rapordur. Bu rapora göre "Sancak, içişlerinde bağımsız, fakat dışişlerinde bazı şartlarda Suriye'ye bağımlı -ayrı bir varlık- olacaktı. Resmi dil Türkçe olacak, ordusu bulunmayacaktı. Sancak için bir anayasa ve statü hazırlanacak, bunlar Milletler Cemiyeti Konseyinin kararı ile yürürlüğe girecek ve uygulamasını Fransız vatandaşı bir delege temin edecekti. Sancak'ın toprak bütünlüğü Türkiye ile Fransa arasında yapılacak bir antlaşma ile teminat altına alınacaktı." Bu prensip antlaşması Milletler Cemiyeti Konseyi tarafından da onaylanmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Lozan Barış Antlaşması'nda Musul Sorunu (I) daha sonra Türkiye ile İngiltere arasındaki ikili görüşmelere bırakılmıştır. Sorun 1924'te yeniden gündeme gelmiş ve 1926 Ankara Antlaşması ile bu sorun Türkiye'nin aleyhine de olsa çözülmüştür. Lozan Barış Antlaşması'nda, Boğazlar ve Suriye sınırı (Hatay) konuları karara bağlanmış fakat daha sonra tekrar gündeme gelmiştir. Ancak bu konular 1923-1930 değil 1930-1938 yılları arası dış politika gelişmelerindendir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. 27 Ağustos 1928'de, savaşın ulusal politikanın bir aleti olmaktan çıkarılması ve çözümün çok katılımlı antlaşmalarla sağlanması amacıyla ortaya çıkan uluslararası gelişme, ABD Dışişleri Bakanı Frank Kellogg ile Fransa Dışişleri Bakanı Aristide Briand öncülüğünde imzalanan Briand - Kellogg Paktı'dır. 1929'da yürürlüğe giren bu pakta, barışçı tavrının bir gereği olarak aynı yıl Türkiye de üye olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında İngiltere ile yaşanan sorun Irak sınırı (Musul) meselesi olup "yabancı okullar" (II) ve "nüfus mübadelesi" (III) konularına İngiltere doğrudan taraf olmamıştır. Nitekim Türkiye yabancı okular sorununu Fransa, nüfus mübadelesi sorununu da Yunanistan ile yaşamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Türk dış politikasında "Musul sorunu" Türkiye ile İngiltere arasındaki ilişkileri olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz havanın etkisiyle Türkiye, 17 Aralık 1925'te SSCB ile imzaladığı "Tarafsızlık ve Saldırmazlık Antlaşması" doğrultusunda bu devletle bir yakınlaşma sürecine girmiştir. (Not: 1923-1932 arası dönem Türk dış politikasında en sorunsuz ilişkileri yaşadığımız devlet Sovyet Rusya'dır.)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. 20 Temmuz 1936'da imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle ilgili olarak B seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. TBMM adına sözleşmeyi imzalayan dönemin Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenk değil Tevfik Rüştü Aras'tır. İsviçre'de toplanan konferans sonrasında imzalanan sözleşmenin süresi yirmi yıl olarak belirlenmiştir. Lozan'da oluşturulan Boğazlar Komisyonu'nun görev ve yetkileri Türkiye'ye bırakılmıştır. Ayrıca yabancı savaş gemilerinin geçişine bazı sınırlamalar (tonaj, gün) getirilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Adana-Mersin demir yolu bir Fransız şirketi tarafından idare ediliyordu. Türkiye bu demir yolunu bağımsızlığa aykırı olduğu düşüncesiyle satın almak istemiş, bu da Türk-Fransız ilişkilerinde soruna yol açmıştır. Türkiye, kapitülasyonların izlerini silmek ve ekonomik bağımsızlığını sağlamak için bu demir yolunu 1929'da yapılan bir antlaşma ile satın almıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra, Boğazlar (II) ve yabancı okullar (III) sorunları Türkiye'nin isteği doğrultusunda çözümlenmiştir. Fakat Musul 1926 Ankara Antlaşması ile İngiltere güdümündeki Irak'a bırakılmış ve Misakımillî'den taviz verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Atatürk Dönemi'nde mübadeleye dair işlerle ilgilenmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, kurulacak olan yeni teşkilatın Başvekalete bağlı bir genel müdürlük ya da ayrı bir vekalet kurulması yönündeki tartışmalardan sonra, bir vekalet kurulmasına karar verilmiş ve 13 Ekim 1923 tarihinde "Mübadele, İmar ve İskân Vekaleti" kurulmuştur. Mübadele, İmar ve İskân Vekaleti, 11 Aralık 1923'te lağvedilerek Dahiliye Vekaletine bağlı bir genel müdürlük haline getirilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Atatürk Dönemi'nde aşağıdaki sorunlardan hangisine Fransa taraf olmamıştır?**

A) Etabli sorunu B) Yabancı okullar
C) Vagon-Li olayı D) Osmanlı borçları
E) Bozkurt-Lotus olayı

2. İngiltere, Montrö Boğazlar Sözleşmesi sürecinde Türkiye'yi desteklemiştir.

İngiltere'nin bu tutumunda;

I. Alman ve İtalyan tehdidinin artması,
II. Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması,
III. Türkiye ile birlikte Akdeniz Paktında yer alması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. TBMM ve İngiltere arasında 19 Mayıs 1924'te gerçekleşen Haliç Konferansı'nda Musul Sorunu (Irak Sınırı) için görüşülmüş ancak bir sonuç alınamamıştır.

TBMM Hükûmetini Ali Fethi Okyar'ın temsil ettiği Haliç Konferansı'nın sonuçsuz kalmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Kıbrıs sorununun gündeme gelmesi
B) İngiltere'nin Hakkâri vilayetinin Irak sınırlarında bulunduğunu öne sürmesi
C) Hoover Moratoryumu'nun iki ülke arasında tartışmalara yol açması
D) İngiltere'nin Şeyh Sait isyanına destek vermesi
E) Mübadele Komisyonunun görüşlerinin reddedilmesi

4. **Türkiye'nin Milletler Cemiyetine davet edilmesine Yunanistan ile birlikte öncülük eden devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fransa B) Portekiz C) İngiltere
D) İspanya E) İsviçre

5. I. İstanbul'daki Rumlar
II. Batı Trakya'daki Türkler
III. Batı Anadolu'daki Rumlar

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye ile Yunanistan arasında 10 Haziran 1930'da imzalanan Ahali Mübadele Antlaşması'na göre yerleşik sayılmıştır?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Dersinde, Milletler Cemiyetinin 28 Ekim 1924 tarihli "Brüksel Raporu"na ilişkin bilgi veren Hakan Öğretmen, öğrencilerine Türk dış politikasındaki hangi sorunla ilgili anlatım yapmıştır?**

A) Hatay B) Patrikhane C) Etabli
D) Boğazlar E) Musul

7. **1934 yılında Atatürk'ü Nobel Barış Ödülü'ne aday gösteren devlet adamı aşağıdaki devletlerden hangisinin başbakanıdır?**

A) Fransa B) Yunanistan C) İngiltere
D) Sovyet Rusya E) İtalya

8. **2 Ağustos 1926'da Türk ve Fransız gemilerinin Ege Denizi'nde çarpışmaları sonucunda ortaya çıkan Bozkurt-Lotus Davası'nı, Lahey Adalet Divanı'nda Türkiye lehine çözen Adalet Bakanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ali Fethi Okyar
B) Bekir Sami Kunduh
C) Tevfik Rüştü Aras
D) Mahmut Esat Bozkurt
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

CBA Yayınları

9. **Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanmasında;**

I. İtalya,
II. İngiltere,
III. Almanya

devletlerinden hangilerinin yayılmacı politikaları etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

10. **Almanya ve İtalya'nın yayılmacı politikalar izlemesi üzerine; Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'nın katılımıyla 1934'te imzalanan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Locarno Paktı B) Akdeniz Paktı
C) Küçük Antant D) Sadâbad Paktı
E) Balkan Antantı

11. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin 1923-1938 yılları arasında katıldığı pakt veya konferanslardan biri değildir?**

A) Akdeniz Paktı
B) Nyon Konferansı
C) Cenevre Silahsızlanma Konferansı
D) Locarno Paktı
E) Briand-Kellogg Paktı

12. **Aşağıdakilerin hangisinde 1937 yılında oluşturulan Sadabad Paktına, Türkiye dışında katılan devletler bir arada verilmiştir?**

A) İran - Irak - Afganistan
B) Suriye - İran - Irak
C) Afganistan - Lübnan - İran
D) Irak - Suriye - Ürdün
E) Afganistan - Pakistan - İran

13. **Aşağıdakilerden hangisi, İki Savaş Arası Dönem Türk dış politikasında yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Milletler Cemiyetine üye olunması
B) Bağdat Paktı'nın kurulması
C) Montrö Sözleşmesi'nin imzalanması
D) Sadabat Paktı'nın oluşturulması
E) Etabli sorununun çözümlenmesi

14. İtalya'nın 1935'te Habeşistan'a saldırması Doğu Akdeniz'de tehlikeli bir ortam yaratmış, bu da Türkiye'yi bir dizi tedbirler almaya yöneltmiştir.

Bu durumun;

I. Sadâbad Paktının imzalanması,
II. Milletler Cemiyetine üye olunması,
III. Boğazların statüsünde değişikliğe gidilmesi

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

15. **Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye, ilk dış borcu aşağıdaki ülkelerin hangisinden almıştır?**

A) Fransa B) İngiltere C) İtalya
D) ABD E) SSCB

16. **İzlediği revizyonist (statükoyu değiştirme) politika çerçevesinde Dobruca'yı Romanya'dan almayı hedeflediği için 9 Şubat 1934 tarihli Balkan Antantına katılmayan devlet aşağıdakilerden hangisidir**

A) Sırbistan B) Arnavutluk
C) Yunanistan D) Karadağ
E) Bulgaristan

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda A seçeneğinde yer alan Etabli (Mübadele) sorunu Fransa'nın taraf olduğu konulardan biri değildir. Etabli sorunu Yunanistan ile yaşanan bir sorundur. Lozan'dan sonra ortaya çıkan diplomatik sorunların devletlere göre dağılımını şu şekilde gösterebiliriz:

Fransa	• Osmanlı borçları • Yabancı okullar • Adana-Mersin demir yolu anlaşmazlığı • Bozkurt-Lotus olayı • Vagon-Li olayı
Yunanistan	• Mübadele/Etabli • Patrikhane
İngiltere	• Musul (Irak sınırı)
Bulgaristan	• Razgrad olayı

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. İngiltere, Montrö Boğazlar Sözleşmesi sürecinde Türkiye'yi desteklemiştir. İngiltere'nin bu tutumunda; Alman ve İtalyan tehdidinin artması (I), Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması (II) ve İngiltere'nin Türkiye ile birlikte Akdeniz Paktında yer alması etkili olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. TBMM ve İngiltere arasında 19 Mayıs 1924'te gerçekleşen Haliç Konferansı'nda Musul Sorunu (Irak Sınırı) için görüşülmüş ancak bir sonuç alınamamıştır. TBMM Hükûmetini Ali Fethi Okyar'ın temsil ettiği Haliç Konferansı'nın sonuçsuz kalmasında etkili olan gelişme, İngiltere'nin Hakkâri vilayetinin de Irak sınırlarında bulunduğunu öne sürmesidir. Türkiye bunu Misakımillî'ye aykırı bularak reddetmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Türkiye'nin Milletler Cemiyetine davet edilmesine Yunanistan ile birlikte öncülük eden devlet İspanya'dır. Türkiye, 1930'lu yıllardan itibaren dünya barışına katkı sağlama ve özellikle Avrupa'da ortaya çıkan yayılmacı politikalara karşı birtakım tedbirler alma yoluna gitmiştir. Bu anlayışın bir sonucu olarak 18 Temmuz 1932'de Milletler Cemiyetine üye olan Türkiye'nin, bu uluslararası kuruluşa üyeliğinde İspanya'nın teklif ile Yunanistan'ın verdiği destek son derece etkili olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Lozan Antlaşması'na göre; Türkiye'deki Rumlarla, Yunanistan'daki Türkler karşılıklı olarak yer değiştirecekti (Batı Trakya'daki Türkler ile İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rumlar hariç). Fakat Yunanistan İstanbul'daki Rumları mübadele kapsamı dışında tutmak ve İstanbul'da daha fazla Rum bırakmak isteyince Etabli Anlaşmazlığı ortaya çıkmıştır. Konu Milletler Cemiyetine bağlı Lahey Adalet Divanına taşınmış ancak sorun bir çözüme kavuşturulamamış, 10 Haziran 1930'da Ankara'da iki ülke arasında Ahali Mübadelesi Antlaşması imzalanmıştır. Ahali Mübadelesi Antlaşması'na göre Batı Trakya'daki Türkler ile İstanbul'daki Rumlar yerleşik sayılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Musul (Irak sınırı) sorunu, Türkiye ile İngiltere arasında yaşanan ve Lozan Antlaşması'nda çözümlenemeyen tek sorundu. 19 Mayıs 1924'te İstanbul'da gerçekleşen Haliç Konferansı'nın sonuçsuz kalması üzerine sorun Milletler Cemiyetine taşınmıştır. Milletler Cemiyetine bağlı Lahey Adalet Divanındaki görüşmeler devam ederken, Milletler Cemiyetinin bölgeye gönderdiği bir komisyon "Irak sınırı" ile ilgili tespitini yapmış ve 28 Ekim 1924 tarihinde hazırladığı Brüksel Hattı Raporu'nda "Musul"un Irak sınırları içinde olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda dersinde, "Brüksel Raporu"na ilişkin bilgi veren Hakan Öğretmen, öğrencilerine Musul sorunuyla ilgili anlatım yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. 1934 yılında Atatürk'ü Nobel Barış Ödülü'ne aday gösteren devlet adamı Yunanistan Başbakanı Venizelos'tur. Venizelos ayrıca Atatürk'ü, "Çok büyük bir insan. Hayatımda böylesine geniş görüşlü böylesine hükûmet yönetimi bilen bir ordu komutanı görmedim." sözleriyle de övmüştür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. 2 Ağustos 1926'da Türk ve Fransız gemilerinin Ege Denizi'nde çarpışmaları sonucunda ortaya çıkan Bozkurt-Lotus Davası'nda Lahey Adalet Divanı'nda yapılan görüşmelerde Türkiye'yi temsil eden ve Türkiye lehine çözüm getiren Adalet Bakanı Mahmut Esat Bey'dir. Burada elde ettiği diplomatik başarı nedeniyle bizzat kendisine "Bozkurt" soyadı verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanmasında, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya (I), Almanya (III) ve Japonya'nın yayılmacı politikaları etkili olmuştur. Dünya barışını tehdit eden yayılmacı politikalar (İtalya'nın Habeşistan'a saldırması, Almanya'nın Ren Bölgesi'ne asker sevk etmesi ve Japonya'nın Mançurya'ya saldırması) ve aşırı silahlanma Türkiye'yi oldukça rahatsız etmiştir. Yaşanan bu gelişmeler üzerine Türkiye, Boğazlarda güvenliği sağlamak amacıyla 17 Nisan 1935'te Milletler Cemiyetine başvurmuş ve Boğazlarda asker bulundurma hakkı istemiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya ve İtalya'nın yayılmacı politikalar izlemesi üzerine; Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'nın katılımıyla 1934'te imzalanan antlaşma Baklan Antantıdır. Bu pakta göre ülkeler birbirlerinin sınırlarını korumayı ve birbirlerinin varlığına saygı göstermeyi kabul etmişlerdir. Aynı zamanda Türkiye Balkan Antantı ile batı sınırını güvence altına almıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda D seçeneğinde verilen "Locarno Paktı", Türkiye'nin 1923-1938 yılları arasında katıldığı pakt veya konferanslardan biri değildir. Locarno Paktı, 5-16 Ekim 1925 tarihleri arasında, İsviçre'nin Locarno kentinde İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya arasında müzakere edilmiş, 1 Aralık 1925'te de Londra'da imzalanmıştır. Anlaşmazlıkların Milletler Cemiyeti aracılığı ile çözülmesini öngören bu antlaşmada Türkiye yer almamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 8 Temmuz 1937'de imzalanan ve Orta Doğu'daki ilk dayanışma antlaşması olarak kabul edilen Sadâbad Paktı Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında imzalanmıştır. Bu dayanışma belgesi Orta Doğu'da barış ve güvenliğin sağlanmasında ve sınırların karşılıklı olarak güvence altına alınmasında etkili olmuştur. Ayrıca bu pakta, Hatay sorunu nedeniyle Suriye imza atmamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. İki Savaş Arası Dönem, 1918-1939 yılları arası dönemi kapsamaktadır. Bu bağlamda soruda B seçeneğinde verilen Bağdat Paktı, 24 Şubat 1955'te Türkiye ile Irak öncülüğünde kurulan ancak 1959'da Irak'ın çekilmesiyle "CENTO" adını alan örgüttür. Öte yandan; Milletler Cemiyetine üye olunması 1932'de, Montrö Sözleşmesi'nin imzalanması 1936'da, Sadabat Paktı'nın oluşturulması 1937'de, Etabli sorununun çözümlenmesi ise 1930'da gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. İtalya'nın 1935'te Habeşistan'a saldırmasıyla Doğu Akdeniz'de ortaya çıkan tehlikeli durum Türkiye'yi bir dizi tedbirler almaya yöneltmiştir. Öncüllerde verilen ve 1937'de gerçekleşen Sadâbad Paktının imzalanması (I) ile 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle Boğazların statüsünde değişikliğe gidilmesi (III) İtalya'nın 1935'teki bu saldırgan tutumuna bir tedbir niteliği taşımaktadır. Fakat 1935'teki bir tehlikenin 1932'de gerçekleşen Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasını etkilemesi mümkün değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nin dış borçlar konusunda yaşadığı acı tecrübelerin etkisiyle dış borçlanma konusunda daha ihtiyatlı davranmıştır. Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nde dış borçlanmaya iç borçlanmadan önce başvurulduğu görülmektedir. Nitekim ilk dış borçlanma 1930 yılında gerçekleşmiştir. 1930'da "*İktisadi Cihazlanma*" adı altında ABD'den 10 milyon dolarlık borç alınmıştır. Öte yandan 1933 yılına kadar iç borçlanmaya gidilmediği gibi dış borçlanmaya da tekrar 1934'te başvurulmuştur. Bu borçlanma Sovyet Rusya ile yapılmıştı ve 5 yıllık sanayileşme programının finansmanına yönelikti.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. İzlediği revizyonist (statükoyu değiştirme) politika çerçevesinde Romanya'dan Dobruca bölgesini almayı hedeflediği için 9 Şubat 1934 tarihli Balkan Antantı'na katılmayan devlet Bulgaristan'dır. Ayrıca Balkan Antantına İtalya'dan çekindiği için Arnavutluk da katılmamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde Dışişleri Bakanı olarak görev yapan devlet adamlarından biri değildir?**

A) Şükrü Saraçoğlu
B) İsmet İnönü
C) Bekir Sami Kunduh
D) Tevfik Rüştü Aras
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

2. **Hatay (Sancak) Sorunu'nun çözüm süreciyle ilgili olarak;**

I. İsveç temsilcisi Sandler'in hazırladığı rapor, sorunun çözümünde etkili olmuştur.
II. 2 Eylül 1938'de Hatay Cumhuriyeti kurulmuş, ilk Cumhurbaşkanı da Tayfur Sökmen olmuştur.
III. Ana vatana katılmasıyla Türkiye-Suriye sınırı kesin ve son şeklini almıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Atatürk Dönemi'nde Türkiye Cumhuriyeti;**

I. Bağdat Paktı,
II. Balkan Antantı,
III. Kuzey Atlantik Paktı

örgütlenmelerinden hangilerine katılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. **17 Nisan 1933'te Türk mezarlarının tahrip edilmesiyle patlak veren "Razgrad Olayı", Türkiye'nin aşağıdaki devletlerden hangisiyle gerginlik yaşamasına neden olmuştur?**

A) Karadağ B) Sırbistan
C) Bulgaristan D) Romanya
E) Yunanistan

5. **Musul (Irak sınırı) Sorunu'nu çözmek amacıyla 19 Mayıs 1924'te toplanan Haliç Konferansı'nda Türkiye'yi temsil eden dönemin Meclis Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsmet İnönü B) Recep Peker
C) Fethi Okyar D) Şükrü Kaya
E) Tevfik Rüştü Aras

6. **Orta Doğu'da ilk dayanışma antlaşması olarak kabul edilen Sadâbad Paktının;**

I. bölgede barış ve güvenliği sağlama,
II. sınırları karşılıklı olarak güvence altına alma,
III. sanayi ve teknoloji alanlarında iş birliği yapma

düşüncelerinden hangilerinde etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. **Aşağıdakilerden hangisi, 20 Temmuz 1936'da imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde imzası olan devletlerden biri değildir?**

A) Fransa B) Almanya
C) Sovyet Rusya D) Japonya
E) İngiltere

8. **Milletler Cemiyetinde görüşülen;**

I. Hatay,
II. Boğazlar,
III. Irak sınırı

sorunlarından hangileri Türkiye'nin lehine sonuçlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **Atatürk Dönemi'nde en uzun süre Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunan, Balkan Antantı ve Montrö Boğazlar Sözleşmesinde Türkiye'yi temsil eden ve Hatay sorununun çözümünde de etkisi olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şükrü Kaya B) İsmet İnönü
C) Tevfik Rüştü Aras D) Şükrü Saraçoğlu
E) Yusuf Kemal Tengirşenk

10. **1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde Türk heyetinin tezine;**

I. İtalya,
II. İngiltere,
III. Sovyet Rusya

devletlerinden hangileri destek vermiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üyeliğinin;**

I. Hatay,
II. Boğazlar,
III. yabancı okullar

sorunlarından hangilerinin çözümünde etkisi olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. **1 Ekim 1939 tarihinde Türkiye'den, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne ilişkin, Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlere savaş gemilerinin kapatılması konusunda değişiklik talebinde bulunan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İtalya B) Japonya
C) Almanya D) İngiltere
E) Sovyet Rusya

13. **2 Eylül 1938'de kurulan Hatay Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tayfur Sökmen
B) Abdülhalik Renda
C) Cemal Hüsnü Taray
D) Abdülgani Türkmen
E) Abdurrahman Melek

14. **Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk Dönemi'nde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı devlet adamlarından biri değildir?**

A) İtalya Başbakanı Benito Mussolini
B) İngiltere Kralı VIII. Edward
C) Afganistan Kralı Amanullah Han
D) İran Şahı Rıza Pehlevi
E) Yunanistan Başbakanı Venizelos

15. **Aşağıdakilerden hangisinin, 1932-1939 yılları arasında Türk dış politikası kapsamındaki gelişmelerden biri olduğu savunulamaz?**

A) Balkan Antantının imzalanması
B) Sadâbad Paktının imzalanması
C) Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması
D) Nüfus mübadelesi konusunun çözülmesi
E) Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması

16. **Hatay (Sancak) Sorunu ile ilgili olarak İsmet İnönü Hükûmetini eleştiren Atatürk, bu eleştiri yazılarını aşağıdaki gazetelerin hangisinde yayımlamıştır?**

A) *Minber* B) *Kurun* C) *Açıksöz*
D) *Ulus* E) *İleri*

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda "A" seçeneğinde verilen "Şükrü Saraçoğlu" Atatürk Dönemi'nde dışişleri bakanı olarak görev yapan devlet adamlarından biri değildir. Şükrü Saraçoğlu 11 Kasım 1938 - 13 Ağustos 1942 yılları arasında bu görevi üstlenmiştir. Öte yandan Atatürk Dönemi'nde sırasıyla; Bekir Sami Bey, Yusuf Kemal Tengirşenk, İsmet İnönü, Şükrü Kaya ve Tevfik Rüştü Aras bu görevde bulunan devlet adamlarıdır. Tevfik Rüştü Aras ayrıca Atatürk Dönemi'nin son dışişleri bakanıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Hatay (Sancak) Sorunu'nun çözüm süreciyle ilgili olarak öncüllerde verilen yargıların tümü doğrudur. Nitekim İsveç temsilcisi Sandler'in hazırladığı ve "Sandler Raporu" adıyla bilinen rapor, bu sorunun çözümünde etkili olmuş (I), 2 Eylül 1938'de Hatay Cumhuriyeti kurulmuş ve ilk Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen olmuştur. (II) Hatay'ın ana vatana katılmasıyla da Türkiye-Suriye sınırı kesin ve son şeklini almıştır. (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk Dönemi'nde öncüllerde verilen sadece Balkan Antantı'na (1934) (I) katılmıştır. Türkiye'nin Bağdat Paktına ve Kuzey Atlantik Paktına (NATO) katılması II. Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşmiştir. Türkiye Kuzey Atlantik Paktına 1952'de, Bağdat Paktına ise 1955 yılında katılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Razgrad Olayı, 17 Nisan 1933'te Bulgaristan'ın Razgrad şehrindeki Türk mezarlarının tahrip edilmesiyle patlak veren bir olaydır. Türkiye'nin Bulgaristan ile olan ilişkilerinde gerginliğe neden olan bu olay, Darülfünun (İstanbul Üniversitesi) öğrencileri tarafından protesto edilmiş ve Bulgar mezarlığına gidilerek oradaki mezarlara çelenk koyulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Lozan'da çözülemeyip çözümü sonraki sürece bırakılan Musul Sorunu'nu 19 Mayıs 1924'te görüşmek üzere İstanbul'da toplanan Haliç Konferansı'nda Türkiye'yi temsil eden dönemin meclis başkanı Ali Fethi Okyar'dır. İngiltere'nin Hakkâri vilayetinin Irak sınırları içinde olduğunu ileri sürmesi üzerine konferanstan bir sonuç alınamamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 8 Temmuz 1937'de Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında imzalanan Sadâbad Paktı Orta Doğu'da imzalanan ilk dayanışma antlaşması olarak kabul edilmektedir. Bu dayanışma belgesi Orta Doğu'da barış ve güvenliğin sağlanmasında (I) ve sınırların karşılıklı olarak güvence altına alınmasında (II) etkili olmuştur. Fakat bu pakt, üye ülkelerin sanayi ve teknoloji alanlarında iş birliğine ilişkin herhangi bir hüküm içermez.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yayılmacı bir politika izleyen ve Lozan'a taraf olmayan Almanya'nın, 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde imzası yoktur. Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde imzası olan devletler şunlardır: Türkiye, İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği, Japonya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya ve İtalya. (İtalya 2 yıl sonra imzalamıştır.)

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Soruda I. öncülde verilen "Hatay" konusuyla II. öncülde verilen "Boğazlar" konusu Milletler Cemiyetine taşınmış ve Türkiye'nin lehine sonuçlanmıştır. Musul konusunda ise İngiltere'nin de etkisi ve baskısıyla Türkiye'nin aleyhine çözüm önerisi ortaya çıkmıştır.

MİLLETLER CEMİYETİNDE GÖRÜŞÜLEN KONULAR	
Irak Sınırı (Musul)	Türkiye'nin aleyhine çözülmüştür.
Mübadele / Etabli	Milletler Cemiyetinde çözülmeyen tek sorundur. İki ülke arasında çözülmüştür.
Bozkurt - Lotus Olayı	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.
Boğazlar Sorunu	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.
Suriye Sınırı (Hatay)	Türkiye'nin lehine çözülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Atatürk Dönemi'nde en uzun süre Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunan, Balkan Antantı ve Montrö Boğazlar Sözleşmesinde Türkiye'yi temsil eden ve Hatay sorununun çözümünde de etkisi olan devlet adamı Tevfik Rüştü Aras'tır. 1925-1938 yılları arasında Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunan Tevfik Rüştü Aras, uluslararası birçok diplomatik süreç yürütmüş, önemli konularda çeşitli antlaşmalara (Balkan Antantı, Sadâbad Paktı, Montrö Boğazlar Sözleşmesi vb.) imza atmıştır. Ayrıca Hatay Sorunu'nun çözümüne de önemli katkılar sağlamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. 20 Temmuz 1936'da imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde Türk heyetinin tezine İngiltere (II) ile Sovyet Rusya (III) destek vermiştir. Bu destek, her iki devletin İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı bir tavır sergilediklerini gösterir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Türkiye'nin 18 Temmuz 1932'de Milletler Cemiyetine üye olması, öncüllerde verilen Hatay sorunu (I) ve Boğazlar meselesi (II) konularının çözümünde etkili olmuştur. Fakat yabancı okullar sorunu Türkiye tarafından iç sorun olarak görülerek uluslararası platforma taşınmamış ve 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu kapsamında çözülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. 1 Ekim 1939 tarihinde Türkiye'den, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne ilişkin, Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlere savaş gemilerinin kapatılması ve Boğazların ortak savunulması konusunda değişiklik talebinde bulunan devlet Sovyet Rusya'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. 2 Eylül 1938 tarihinde kurulan Hatay Cumhuriyeti'nin ilk ve tek Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen'dir. Ayrıca Hatay Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı Abdurrahman Melek, ilk meclis başkanı da Abdülgani Türkmen'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Soruda "A" seçeneğinde verilen ve "Duçe" lakabıyla da bilinen İtalya Başbakanı Benito Mussolini, Atatürk Dönemi'nde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı devlet adamları arasında yer almaz. Atatürk Dönemi'nde Türkiye'ye ziyarette bulunan yabancı devlet başkanları arasında şunlar sayılabilir:

- Afganistan Kralı Amanullah Han (İlk ziyaret eden)
- Yugoslavya Kralı Alexandre
- İngiltere Kralı VIII. Edward
- Romanya Kralı Carol
- Yunanistan Başbakanı Venizelos
- Irak Meliki Faysal
- İran Şahı Rıza Pehlevi
- Ürdün Kralı Abdullah

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Soruda D seçeneğinde verilen "Nüfus Mübadelesi" konusu 1932-1939 yılları arasında Türk dış politikası kapsamındaki gelişmelerden biri değildir. Nüfus Mübadelesi konusu 1930'da imzalanan Ahali Mübadele Antlaşması ile çözülmüştür. Milletler Cemiyeti'ne üyelik 1932'de, Balkan Antantı 1934'te, Montrö Boğazlar Sözleşmesi 1936'da ve Sadâbad Paktı da 1937'de gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Hatay (Sancak) Sorunu ile ilgili olarak, İsmet İnönü Hükûmetini makale yazarak eleştiren Atatürk, bu eleştiri yazılarını *Kurun* gazetesinde yayımlamıştır. Gazetedeki yazılarında da "Âsım Us" takma adını kullanmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Atatürk Dönemi Türk dış politikasının özellikleri arasında;**

I. bölgesel ittifaklara dâhil olmak,

II. vatanın varlığı tehlikeye girmediği sürece savaştan kaçınmak,

III. başka devletlerin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı duymak

unsurlarından hangileri yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. **Milletler Cemiyetine taşınan;**

I. Boğazlar,

II. nüfus mübadelesi,

III. Bozkurt-Lotus olayı

sorunlarından hangileri heyet tarafından herhangi bir çözüme kavuşturulamamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. **Yeni Türk Devleti'nin 3 Mayıs 1920'de kurulan ilk hükûmetinin, dış politikadaki hedeflerini gerçekleştirebilmek için temel aldığı siyasi belge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Teşkilat-ı Esasiye
B) 24 Nisan Önergesi
C) Halkçılık Beyannamesi
D) Misakımillî Kararları
E) 12 Temmuz Beyannamesi

4. **İngiltere'nin, Milletler Cemiyetinin etkin bir üyesi olması ve üye devletlerin pek çoğu üzerinde baskı gücüne sahip olması, bu teşkilatın aşağıdaki konulardan hangisinde Türkiye'nin aleyhine karar almasında etkili olmuştur?**

A) Boğazlar B) Yabancı okullar
C) Musul sorunu D) Nüfus mübadelesi
E) Osmanlı borçları

5. I. Patrikhane

II. Razgrad Olayı

III. Nüfus mübadelesi

Yukarıdaki sorunlardan hangileri, Atatürk Dönemi Türk dış politikasında Yunanistan'la yaşanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. 1938'de Almanya Avusturya'yı topraklarına katmış, bunun üzerine Fransa Türkiye'nin güçlü durumda olmasını istemiştir.

Fransa'nın politikasında yaşanan bu değişikliğin, Türkiye'nin aşağıdaki konulardan hangisinde sonuç almasını kolaylaştırdığı savunulabilir?

A) Boğazlar B) Hatay sorunu
C) Musul sorunu D) Yabancı okullar
E) Bozkurt-Lotus olayı

7. **Aşağıdakilerden hangisinin, 1923-1930 yılları arasında Türk dış politikası kapsamındaki konulardan biri olduğu savunulamaz?**

A) Türkiye-Suriye sınırı
B) Nüfus mübadelesi
C) Osmanlı borçları
D) Adana-Mersin Demiryolu anlaşmazlığı
E) Türkiye-Irak sınırı

8. **Aşağıdakilerden hangisi** "Hatay (Sancak)" **sorunuyla bağdaştırılamaz?**

A) Sandler Raporu B) Tayfur Sökmen
C) Milletler Cemiyeti D) Kurun Gazetesi
E) Haliç Konferansı

CBA Yayınları

9. **1932 yılında Milletler Cemiyetine üye olan Türkiye'nin teşkilattaki ilk daimî temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hasan Saka
B) Mahmut Esat Bozkurt
C) Cemal Hüsnü Taray
D) Yusuf Kemal Tengirşenk
E) Tevfik Rüştü Aras

10. **Lozan Barış Antlaşması'ndan sonraki süreçte;**

I. nüfus mübadelesi,
II. Bozkurt-Lotus Olayı,
III. Oniki Ada'nın silahlandırılması

konularından hangileri Türkiye ile İtalya arasında gerginliğe neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Türk dış politikasında gündeme gelen;**

I. Musul,
II. Bozkurt-Lotus olayı,
III. Razgrad olayı

konularına taraf olan devletler, aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) İngiltere – İtalya – Yugoslavya
B) Fransa – İngiltere – Yunanistan
C) Fransa – Yunanistan – Romanya
D) Almanya – İngiltere – Bulgaristan
E) İngiltere – Fransa – Bulgaristan

12. **İki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini geliştirmek amacıyla 1928'de Türkiye'ye ilk resmî ziyareti gerçekleştiren yabancı devlet adamı, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kral Faysal B) VIII. Edward
C) Amanullah Han D) Emir Abdullah
E) Şah Rıza Pehlevî

13. **1930'lu yıllardan itibaren Türkiye ile Yunanistan'ın yakınlaşmaya başlamasında;**

I. Ankara Antlaşması'nın imzalanması,
II. Mübadele sorununun çözümlenmesi,
III. İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikaları

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

14. **Türkiye 1930-1938 yılları arasında;**

I. Balkan Antantı,
II. Sadâbad Paktı,
III. Birleşmiş Milletler

oluşumlarından hangilerine katılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. I. Arnavutluk
II. Yunanistan
III. Bulgaristan

Yukarıdaki devletlerinden hangileri Balkan Antantında yer almamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

16. **Türkiye, 1923-1939 yılları arasında aşağıdaki ülkelerden hangisiyle bir antlaşma imzalamamıştır?**

A) İran B) Suriye C) Afganistan
D) İngiltere E) Sovyet Rusya

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soruda tüm öncüllerde yer alan unsurlar Atatürk Dönemi Türk dış politikasının özellikleri arasında yer almaktadır. "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesi çerçevesinde Atatürk Dönemi Türk dış politikası; bölgesel ittifaklara dâhil olmuş, vatanın varlığı tehlikeye girmediği sürece savaştan kaçınmış ve başka devletlerin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı duymuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan ve Milletler Cemiyetinde görüşülen konulardan sadece Etabli (Nüfus Mübadelesi) sorunu (I) çözüme kavuşturulamamıştır. Diğer konulardan;

- Boğazlar
- Bozkurt-Lotus
- Suriye Sınırı (Hatay)

} Türkiye'nin lehine

- Irak Sınırı (Musul) ⟶ Türkiye'nin aleyhine çözülmüştür

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Yeni Türk Devleti'nin "I. İcra Vekilleri Heyeti" adıyla 3 Mayıs 1920'de kurulan ilk hükûmeti, dış politikadaki hedeflerini gerçekleştirebilmek için Misakımillî Kararları'nı temel almış ve bu doğrultuda adımlar atmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında İngiltere ile yaşanan sorun Musul Sorunu'dur. Bu bağlamda İngiltere'nin Milletler Cemiyetinin etkin bir üyesi olması ve üye devletlerin pek çoğu üzerinde baskı gücüne sahip olması, Milletler Cemiyetinin Musul konusunda Türkiye'nin aleyhine karar almasında etkili olmuştur. Nitekim teşkilat "Brüksel Hattı" olarak adlandırılan bir sunî sınır belirlemiş fakat Türkiye bunu reddetmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan ve öncüllerde verilen Patrikhane (I) ve nüfus mübadelesi (II) sorunları Yunanistan'la yaşanmıştır. Razgrad Olayı ise Bulgaristan'ın Razgrad kentindeki Türk mezarlarının tahrip edilmesiyle patlak veren ve Bulgaristan'la yaşanan bir sorundur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. 1938'de Almanya Avusturya'yı topraklarına katmış, bunun üzerine Fransa Türkiye'nin güçlü durumda olmasını istemiştir. Fransa'nın politikasında yaşanan bu değişiklik Türkiye'nin Hatay (Sancak) konusunda olumlu sonuç almasını kolaylaştırmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Soruda A seçeneğinde verilen "Türkiye-Suriye Sınırı (Hatay Sorunu)" 1923-1930 yılları arasında Türk dış politikası kapsamındaki konulardan biri değildir. Nitekim bu konu 1939'da Hatay'ın ana vatana katılmasıyla çözüme kavuşacaktır. Öte yandan 1923-1930 yılları arası Türk dış politikasında;

- İngiltere ile Irak Sınırı (Musul)
- Fransa ile Osmanlı borçları, yabancı okullar ve Adana-Mersin Demir Yolu anlaşmazlığı
- Yunanistan ile nüfus mübadelesi ve Patrikhane konuları çözüme kavuşturulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Soruda E seçeneğinde verilen "Haliç Konferansı" "Hatay (Sancak)" sorunuyla bağdaştırılamaz. Nitekim bu konferans Türkiye ile İngiltere arasında yaşanan Musul Sorunu'yla ilgidir. Öte yandan;

- Sandler Raporu: Hatay Sorunu ile ilgili rapordur.
- Tayfur Sökmen: 2 Eylül 1938'de bağımsızlığını kazanan Hatay Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanıdır.
- Milletler Cemiyeti: Hatay Sorunu'nu 14-16 Aralık 1936 tarihlerinde görüşen uluslararası kuruluştur.
- *Kurun* Gazetesi: Atatürk'ün Hatay Sorunu'na ilişkin "Âsım Us" adıyla dönemin hükûmetini eleştirdiği ve 5 gün boyunca makalelerini yayımladığı gazetedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1932 yılında Milletler Cemiyetine üye olan Türkiye'nin teşkilattaki ilk daimî temsilcisi Cemal Hüsnü Taray'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonraki süreçte Türkiye ile İtalya arasında gerginliğe neden olan konu Oniki Ada'nın silahlandırılmasıdır. (II) Nüfus mübadelesi Yunanistan ile Bozkurt-Lotus olayı ise Fransa ile yaşanan gerginliklerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında gün deme gelen;

- Musul Sorunu'na - İngiltere,
- Bozkurt-Lotus Olayı'na - Fransa,
- Razgrad Olayı'na ise - Bulgaristan taraf olmuştur.

Buna göre doğru sıralama İngiltere-Fransa-Bulgaristan şeklinde olmalıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. İki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini geliştirmek amacıyla 1928 yılında Türkiye'ye ilk resmî ziyareti gerçekleştiren yabancı devlet adamı Afganistan kralı Amanullah Han'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Soruda I. öncülde verilen "Ankara Antlaşması'nın imzalanması" 1930'lu yıllardan itibaren Türkiye ile Yunanistan'ın yakınlaşmaya başlamasında etkili olmamıştır. Nitekim Ankara Antlaşması İngiltere ile 1926'da imzalanmıştır. Fakat 1930 Mübadele Antlaşması ile Mübadele Sorunu'nun çözümlenmesi ve İtalya ile Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı oluşturulan ittifak yakınlaşmayı etkileyen unsurlar arasındadır.

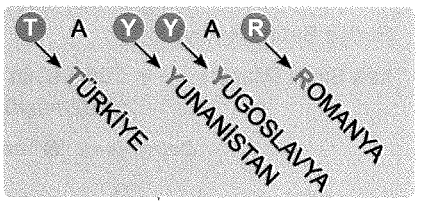
Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Türkiye Cumhuriyeti, 1930-1938 yılları arasın da öncüllerde verilen Balkan Antantına (1934) (I) ve Sadâbad Paktına (1937) (II) katılmıştır. Fakat Türkiye Birleşmiş Milletlere II. Dünya Savaşı sonrasında, 24 Ekim 1945 tarihinde katılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Balkan Antantı, II. Dünya Savaşı öncesinde İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politika izlemeleri üzerine Balkan devletlerinin sınırlarını güvence altına almak için 1934'te oluşturdukları topluluktur.

Balkan Antantı'nda

devletlerinin imzası vardır.

Balkan Antantı'na İtalya'dan çekindiği için Arnavutluk (I) ve revizyonist politika izlemesi nedeniyle Bulgaristan (III) katılmamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Türkiye Cumhuriyeti 1923-1939 yılları arasında; İngiltere ile 1926 Ankara Antlaşması, İran ile 1926'da Güvenlik ve Dostluk Antlaşması, Sovyet Rusya ile 1925'te Türk-Sovyet Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması, Afganistan ile de 1928'de Dostluk ve İş Birliği Antlaşması imzalanmıştır. 1923-1939 yılları arasında Suriye bir antlaşma imzalanmamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. SSCB, XX. yüzyılın başlarında "Sovyet Milletleri" anlayışı içinde suni sınırlar oluşturarak Türkistan'ın parçalanmasını sağlamaya çalışmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi, SSCB'nin bu hedefe ulaşmak için başvurduğu yöntemlerden biri değildir?

A) İslam kültürü ve kurumlarını ortadan kaldırmak
B) Orta Asya Türk kültürü ve tarihine ait izleri silmek
C) Farklı alfabeler kullanmalarını sağlayıp anlaşmalarını engellemek
D) Bölgeyi, Türk ve Müslüman bölgelerinden tecrit etmek
E) Küçük sanayi işletmelerinin devletleştirilmesinden vazgeçmek

2. **Türkistan Millî Birliğinin kurucusu ve ilk başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fuat Köprülü B) Enver Hoca
C) İsmail Gaspralı D) Ömer Lütfi Barkan
E) A. Zeki Velidi Togan

3. **İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un Kasım 1917'de yayınladığı ve** "Balfour Deklarasyonu" **olarak adlandırılan bildiri, aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?**

A) Komünist rejimlerin yayılmasına
B) İngiltere'nin, II. Dünya Savaşı'na katılmasına
C) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlamasına
D) İsrail'de bir Yahudi devletinin kurulmasına
E) Almanya'nın yayılmacı politika izlemesine

4. **Japonya'da** "Aydın Hükûmet Çağı" **adı verilen dönemin başlamasında etkili olan ve 1868-1912 yılları arasında Japonya'da pek çok alanda reform gerçekleştiren lider aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mao B) Meiji C) Tsuzuki
D) Yamamoto E) Iwakura

5. **Stalin yönetimi tarafından** "Tarım Alanında Devrim" **amaçlı olarak uygulanan ve köylünün elindeki küçük toprakların büyük çiftliklere dönüştürülmesi olarak anlamlandırılan ekonomi politikası aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Cominform B) Entegrasyon
C) Kolektifleştirme D) Molotof Planı
E) Comecon

6. **1926 tarihli ünlü *Scala Nutku*'nda;** "Her şey devlet içinde ve devlet için, hiçbir şey devlet dışında ve başka bir şey için değildir... Birey, devletle uyum içinde olduğu ölçüde önemlidir." **diyen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Benito Mussolini B) Adolf Hitler
C) Charles de Gaulle D) Franklin Roosevelt
E) Vladimir İlyiç Lenin

7. **ABD'nin, Avrupa'nın kendi kıtasına karışmamasını ve Avrupa sorunları ile diplomasisinden uzak durmayı benimsediği yalnızlık politikası, aşağıdakilerden hangisinin ilanı ile resmîleşmiştir?**

A) Marshall Planı
B) Truman Doktrini
C) Monroe Doktrini
D) Balfour Deklarasyonu
E) Eisenhower Doktrini

8. **İki savaş arası dönemde barışın sürekliliğini sağlamak ve savaşları önlemek amacıyla;**

I. Bağdat Paktı,
II. Briand-Kellogg Paktı,
III. Locarno Antlaşması

girişimlerinden hangileri yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

9. **San Remo Konferansı'nda;**

I. Mısır,

II. Suriye,

III. Lübnan

bölgelerinden hangileri Fransız mandaterliğine bırakılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. **Orta Doğu'nun;**

I. petrol rezervlerine sahip olması,

II. önemli su yollarına sahip olması,

III. üç büyük ilahi dinin kutsal kentlerinin bu bölgede bulunması

özelliklerinden hangileri, XX. yüzyılda bölgede yaşanan krizlerin uluslararası boyut kazanmasına yol açmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. **XX. yüzyıl başlarında Avrupa'da ortaya çıkan, akılcılığa karşı çıkarak bilinç dışının düşsel dünyasına yönelen sanat akımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sürrealizm B) Romantizm
C) Empresyonizm D) Realizm
E) Fütürizm

12. 1 Ocak 1923 tarihinde Çarlık Rusya'ya bağlı topraklar üzerinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu birlik içinde yer alan devletlerden biri değildir?

A) Gürcistan B) Letonya C) Slovakya
D) Moldova E) Estonya

13. I. İtalya

II. İspanya

III. Almanya

Yukarıdakilerden hangilerinde, İkinci Dünya Savaşı öncesi rejim değişikliği yaşanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

14. 1929 Dünya Ekonomik Krizi nedeniyle ABD'de banka, şirket ve fabrikalar kapanmış, işsizlik artmıştır.

Ülkeyi bu durumdan kurtarmak için 1933'te oluşturulan planın adı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Marshall Planı

B) Eisenhower Doktrini

C) Kolektifleştirme Planı

D) New Deal Politikası

E) Hoover Moratoryumu

15. **Birinci Dünya Savaşı'nın özel nedenlerinden biri olan ve Almanya ile Fransa arasında rekabete neden olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Danzing B) Südet C) Palanga
D) Alsace-Lorrainne E) Versay

16. Fransa ile İngiltere, 1920 San Remo Konferansı'nda aldıkları kararlarla Orta Doğu'da manda yönetimleri oluşturmuş ve aralarında bölgeyi paylaşmışlardır. Ancak bir bölgede buna karşı milliyetçilerin sert muhalefeti ortaya çıkmıştır.

İngiltere'ye karşı Sa'd Zağlül'ün kurduğu Vafd Partisi öncülüğünde ayaklanma ve gösterilerin yaşandığı, bunun sonucunda 1922'de bağımsızlık kazanan devlet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Irak B) Kuveyt C) Mısır
D) Cezayir E) Ürdün

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Sovyetler XX. yüzyılın başlarında, "Sovyet Milletleri" anlayışı içinde suni sınırlar oluşturarak Türkistan'ın parçalanmasını sağlamaya çalışmışlardır. Sovyetler bu hedefe ulaşmak için şu yöntemlere başvurmuştur:

- Bölgeyi Türk ve Müslüman bölgelerinden tecrit etme
- Orta Asya'daki Türk kültürü ve tarihine ait izleri silme
- Yazarları ve şairleri tutuklayarak, fikir hürriyetini yok etme
- Farklı alfabeler kullanmalarını sağlayarak birbirleriyle anlaşmalarını engelleme
- İslam kültürü ve kurumlarını ortadan kaldırma

Sovyetlerin belirledikleri hedef doğrultusunda küçük sanayi işletmelerinin devletleştirilme sinden vazgeçme gibi bir çabası söz konusu değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Türkistan Millî Birliğinin kurucusu ve ilk başkanı Ord. Prof. Dr. A. Zeki Velidi Togan'dır. Prof. Togan aynı zamanda Basmacı Hareketi içerisinde yer alan ve 1939'da İstanbul Üniversitesinde Umumi Türk Tarihi Kürsüsü'nü kuran ünlü Türk tarihçisidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un Kasım 1917'de yayınladığı deklarasyon, 1948'de İsrail'de bir Yahudi devletinin kurulmasına zemin hazırlamıştır. 2 Kasım 1917'de İngiltere Dışişleri Bakanı tarafından Siyonist Federasyonu Başkanı Lord Rothschild'e gönderilen ve "Balfour Deklarasyonu" adı ile de bilinen bu belgede, İngiltere'nin İsrail'de bir Yahudi devleti kurulmasını kabul ettiği resmen bildirilmiştir. Bu tarihten itibaren Yahudiler büyük kitleler hâlinde bölgeye göç etmeye başlamıştır. 1948'de de İsrail Devleti'nin kurulduğu, David Ben Gurion'un ağzından tüm dünyaya duyurulacaktır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Japonya'da "Aydın Hükûmet Çağı" adı verilen dönemin başlamasında etkili olan ve 1868-1912 yılları arasında Japonya'da pek çok alanda reform gerçekleştiren lider İmparator Meiji'dir. Yaptığı reform niteliğindeki çalışmalara da "Meiji Restorasyonu" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. SSCB'de Stalin yönetimi tarafından "Tarım Alanında Devrim" amaçlı olarak uygulanan ve köylünün elindeki küçük toprakların, makinelerin olduğu büyük çiftliklere dönüştürülmesi olarak anlamlandırılan ekonomi politikası "Kolektifleştirme" adıyla bilinmektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. 1926 tarihli ünlü *Scala Nutku*'nda; "Her şey devlet içinde ve devlet için, hiçbir şey devlet dışında ve başka bir şey için değildir... Birey, devletle uyum içinde olduğu ölçüde önemlidir." diyen devlet adamı, "Duçe" lakaplı Benito Mussolini'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. ABD'nin, Avrupa'nın kendi kıtasına karışmamasını ve Avrupa sorunları ile diplomasisinden uzak durmayı benimsediği yalnızlık politikası, Monroe Doktrini'nin ilanı ile resmileşmiştir. ABD, Monroe Doktrini'ni 2 Aralık 1823'te uygulamaya başlamıştır. Monroe Doktrini'nin temel ilkesi kendi kabuğuna çekilmedir. ABD'nin bu doktrini, Amerika kıtasının dışındaki sorunlara müdahale etmeme, başka kıtalardaki devletlerin de Amerika kıtasındaki sorunlara karışmaması ilkesine dayanıyordu.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Soruda II. öncülde verilen Briand-Kellogg Paktı ve III. öncülde verilen Locarno Antlaşması, iki savaş arası dönemde barışın sürekliliğini sağlamak ve savaşları önlemek amacıyla yapılan girişimler arasındadır. Bunların dışında Washington Deniz Silahsızlanması Konferansı, Cenova Konferansı, Moskova Konferansı, Milletler Cemiyeti Konferansları, Londra Deniz Silahsızlanması Konferansı ve Cenevre Silahsızlanma Konferansı da düzenlenmiştir. Fakat Bağdat Paktı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra, 1955'te Türkiye ile Irak arasında yapılan bir antlaşmadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 18-26 Nisan 1920 tarihleri arasında İngiltere, Fransa ve İtalya'nın katılımıyla toplanan San Remo Konferansı'nda yapılan paylaşıma göre;

- Fransa → Suriye ve Lübnan'ı
- İngiltere → Ürdün, Irak ve Filistin'i manda sistemiyle himayelerine almışlardır.

İngiltere'nin Mısır üzerinde hâkimiyet kurma çabası ise Mısır milliyetçilerinin muhalefetiyle karşılaşmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Orta Doğu'nun; petrol rezervlerine sahip olması (I), önemli su yollarına sahip olması (II) ve üç büyük ilahi dinin kutsal kentlerinin bu bölgede bulunması (III) XX. yüzyılda bölgede yaşanan krizlerin uluslararası boyut kazanmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. XX. yüzyıl başlarında Avrupa'da ortaya çıkan, akılcılığa karşı çıkarak bilinç dışının düşsel dünyasına yönelen sanat akımı sürrealizmdir.

- **Empresyonizm:** XX. yüzyılın başlarında ortaya çıkan ve dış gerçekliği iç alemde meydana gelen ruh hallerine ve izlenimlere göre aktaran akımdır.
- **Romantizm:** Akıl ve sağduyu anlayışının yerini duygu ve hayale bırakan, insan dışındaki tabiatı da ele alan akımdır.
- **Realizm:** Romantizme tepki olarak ortaya çıkmıştır. Gözlem ve araştırmaya dayalı gerçek ele alınmıştır.
- **Fütürizm:** Toplumu ve yerleşik değerleri alaycı bir tavırla ele alan akımdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. 1 Ocak 1923'te yönetimde federasyona dönüştürülen devlet, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği adını almıştır. Letonya, Estonya, Litvanya, Ukrayna, Moldova, Gürcistan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Tacikistan gibi devletler bu birlik içinde yer almıştır. Slovakya bu birlik içinde yer alan devletlerden biri değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. II. Dünya Savaşı öncesinde öncüllerde verilen her üç devlette de rejim değişikliği yaşanmıştır. Öyle ki Almanya'da Hitler liderliğinde Naziler, İtalya'da Mussolini liderliğinde Faşistler ve İspanya'da da iç savaş sonrasında Franco liderliğinde Milliyetçiler yönetimi ele geçirmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Tüm dünyayı etkileyen 1929 Ekonomik Krizi nedeniyle ABD'de banka ve fabrikalar kapanmış, pek çok kişi işsiz kalmıştır. Amerikan halkı krizin faturasını Hoover yönetimine çıkarmış, seçimleri Roosevelt kazanmıştır. Roosevelt'in, ülkeyi bu durumdan kurtarmak için 1933 yılında uygulamaya koyduğu krizin aşılmasına yönelik politika New Deal Politikası'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Birinci Dünya Savaşı'nın özel nedenlerinden biri olan ve Almanya ile Fransa arasında rekabete neden olan bölge Alsace-Lorrainne'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Fransa ile İngiltere, 1920 San Remo Konferansı'nda aldıkları kararlarla Orta Doğu'da manda yönetimleri oluşturmuş ve aralarında bölgeyi paylaşmışlardır. Ancak bir bölgede buna karşı milliyetçilerin sert muhalefeti ortaya çıkmıştır. İngiltere'ye karşı Sa'd Zağlül'ün kurduğu Vafd Partisi öncülüğünde ayaklanma ve gösterilerin yaşandığı, bunun sonucunda 1922'de bağımsızlık kazanan devlet Mısır'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Türkiye, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'ne yönelik;**

I. kliring sistemini uygulama,
II. dış ticaret üzerindeki denetimi artırma,
III. devletçi ekonomi politikalarına yönelme

önlemlerinden hangilerini almıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. **I. Dünya Savaşı sonrasında ekonomisi durma noktasına gelen Almanya'ya, ABD tarafından önerilen ve 1924 yılında uygulamaya konan plan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Truman Doktrini
B) Dawes Planı
C) Monroe Doktrini
D) Marshall Planı
E) Eisenhower Doktrini

3. **Aşağıdakilerden hangisi, İki Savaş Arası Dönem'de dünyada yaşanan gelişmelerden biri değildir?**

A) Pozitif elektronun keşfedilmesi
B) Penisilinin keşfedilmesi
C) Bauhaus mimari akımının ortaya çıkması
D) DNA'nın kimyasal yapısının çözülmesi
E) İlk başarılı roket denemesinin yapılması

4. **Birinci Dünya Savaşı'nı kaybeden devletler ve imzaladıkları barış antlaşmalarıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Almanya - Versay
B) Osmanlı Devleti - Sevr
C) Avusturya - Saint Germain
D) Bulgaristan - Selanik
E) Macaristan - Trianon

5. **Basmacı Hareketi ile ilgili olarak;**

I. Enver Paşa da bu harekete katılmıştır.
II. Türkistan'ı Rus baskısından kurtarma amacı taşımıştır.
III. SSCB'nin dağılmasında etkili olmuştur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Birinci Dünya Savaşı'na en son katılan ve savaştan ilk çekilen devlet aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?**

A) Yunanistan - Japonya
B) ABD - Yunanistan
C) Bulgaristan - Rusya
D) ABD - İtalya
E) Yunanistan - ABD

7. **I. Dünya Savaşı'nda** "İtilaf Bloku" **içinde yer alan;**

I. İtalya,
II. Fransa,
III. Japonya

devletlerinden hangileri, II. Dünya Savaşı'nda "Mihver Grubu" **içinde yer almıştır?**

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Çin toprakları üzerindeki rekabet nedeniyle, Japonya'nın 1904-1905 Savaşı'nda karşı karşıya geldiği devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kore B) Vietnam C) Almanya
D) Rusya E) ABD

CBA Yayınları

9. **Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın üzerinde bulunduğu toprakların Alman ırkına yeterli gelmeyeceği, buna bağlı olarak Hitler tarafından Almanya'nın Avrupa'da yayılma politikasının bir gerekçesi olarak kabul edilmesi sonucunda ortaya çıkan kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Soğuk Savaş B) Bizim Deniz
C) Mekik Diplomasisi D) Hayat Sahası
E) Yatıştırma Politikası

10. **II. Dünya Savaşı sürecinde ani bir Alman saldırısı karşısında topraklarını korumak için, sınırlarını çelik, dikenli tel ve betonla güçlendirerek "Maginot Hattı" adı verilen savunma hattını oluşturan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İngiltere B) Polonya C) Fransa
D) Sovyet Rusya E) Hollanda

11. İngiltere Başbakanı Churchill, Türkiye'yi saflarında savaşa sokabilmek için 30 Ocak 1943'te İsmet İnönü ile bir görüşme yapmış, görüşmeler 2 gün sürmüştür. Bu görüşmeler "Sağırlar Diyaloğu" olarak adlandırılmaktadır. Çünkü Churchill ve İnönü taban tabana zıt fikirlerde görüşmelere katılmışlar, görüşme sonunda her iki taraf amacına ulaştığı izlenimi ile ayrılmıştır.

Yukarıda sözü edilen ve "Sağırlar Diyaloğu" olarak adlandırılan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adana Görüşmesi B) Kahire Konferansı
C) Ankara Mutabakatı D) Bilecik Görüşmesi
E) Haliç Konferansı

12. **II. Dünya Savaşı sırasında General Henry Philippe Petain başkanlığında Fransa'da kurulan ve Nazi Almanyası ile bağlantı içinde olan hükûmetin adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Weimar B) Vichy C) Maginot
D) Normandiya E) Trident

13. **Almanya'nın 1941'de Sovyetlere yönelik düzenlediği ancak Almanların 1943'te Kafkasya'dan çekilmesiyle sonuçlanan ve II. Dünya Savaşı'nın en büyük kara çarpışması olarak nitelendirilen harekât aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Maginot B) Midway
C) Normandiya D) Stalingrad
E) Barbarossa

14. **Aşağıdakilerden hangisi, "Millî Şef Dönemi" olarak da adlandırılan İsmet İnönü Dönemi gelişmelerinden biri değildir?**

A) "Ekmek Karnesi" uygulaması
B) Atatürk Üniversitesinin açılması
C) Millî Korunma Kanunu'nun çıkarılması
D) Köy Enstitülerinin açılması
E) Varlık Vergisi Kanunu'nun çıkarılması

15. **25 Nisan-26 Haziran 1945 tarihlerinde toplanan ve Birleşmiş Milletlerin kurulması kararının gerçekleştiği konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yalta B) Quebec
C) Moskova D) Washington
E) San Francisco

16. **Türkiye'nin, II. Dünya Savaşı sürecinde olası bir Alman saldırısına karşı Çatalca'da yapımına başladığı savunma hattı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Edirne Hattı B) Çelik Hat
C) Berlin Hattı D) Kırmızı Hat
E) Çakmak Hattı

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. ABD'de 24 Ekim 1929'da New York Borsasının dibe vurmasıyla başlayan ve etkilerinin uzun yıllar tüm dünyada hissedildiği, "Büyük Buhran" ya da "Kara Perşembe" olarak da adlandırılan gelişme 1929 Dünya Ekonomik Krizi'dir. Türkiye bu krize yönelik olarak kliring sistemini devreye sokmuş (I), dış ticaret üzerindeki denetimi artırmış (II), devletçi ekonomi politikalarına yönelmiş (III), yerli malı kullanmaya yönelik önemli kararlar alınmış, ayrıca dış ödemelerde takas sistemine de başvurmuştur. Bunun yanı sıra 1929'da TBMM Başkanı Kâzım Özalp'ın başkanlığında "Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti" kurulmuş, ekonomide devletçilik modeli benimsenmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. I. Dünya Savaşı sonrasında ekonomisi durma noktasına gelen Almanya'ya ABD tarafından önerilen ve Almanya'ya fatura edilen tamirat borçlarının taksitler halinde ödenmesi esasına dayanan 1924 yılında uygulamaya konulmuş plan Dawes Planı'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. İki savaş arası dönemde;

- Mimaride Bauhaus akımı başlamıştır.,
- 1920'de ABD'de ilk radyo yayını başlamıştır.
- 1921'de Fransa'da verem aşısı geliştirilmiştir.
- 1923'te ilk buzdolabı üretilmiştir.
- 1926'da ilk sıvı yakıtlı roket fırlatılmıştır.
- 1926'da ilk televizyon görüntüsü iletilmiştir.
- 1927'de ilk sesli sinema filmi yapılmıştır.
- 1928'de C vitamini keşfedilmiştir.
- 1928'de Alexander Fleming penisilini bulmuştur.
- 1932'de James Chadwick nötronu bulmuştur.
- 1933'te elektron mikroskobun yapılmıştır.
- 1936'da ilk TV yayını İngiltere'de yapılmıştır.
- 1939'da ilk helikopter yapılmıştır.

Fakat DNA'nın kimyasal yapısı 1953'te çözülmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Birinci Dünya Savaşı'nı kaybeden devletler ve imzaladıkları barış antlaşmalarıyla ilgili verilen eşleştirmelerden D seçeneğindeki eşleştirme yanlıştır. Bulgaristan ile imzalanan barış antlaşması Selanik değil Nöyyi Barış Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Rusya'da Türkistan'ın bağımsızlığı için ortaya çıkan ayaklanma ve ulusal direnişe Basmacı Hareketi adı verilmiştir. (I) Basmacı Hareketi, 1918'de Hokand şehrinde Korbaşı Ergaş liderliğinde başlamış ve kısa zamanda diğer bölgelere de yayılmıştır. Basmacı Hareketi Enver Paşa'nın 8 Kasım 1921'de Türkistan'a gelip başa geçmesiyle daha da şiddetlenmiştir. (II) Fakat bu hareketin SSCB'nin dağılmasında etkili olduğu söylenemez. Nitekim Enver Paşa'nın ölümüyle Basmacı Hareketleri devam etmişse de Ruslar 1935 yılında Basmacı Hareketi'ne kesin olarak son vermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Birinci Dünya Savaşı'na en son katılan devlet Yunanistan, savaştan ilk çekilen devlet ise Japonya'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Birinci Dünya Savaşı'nda "İtilaf Bloku" içinde yer alan İtalya (I) ve Japonya (III) II. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın yanında "Mihver Grubu" içinde yer almıştır. Fransa ise "Müttefik Grubu"na dâhil olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Çin toprakları üzerindeki rekabet nedeniyle Rusya ile Japonya arasında 1904-1905 Savaşı çıkmıştır. Rusya bu savaşta mağlup olmuş, Japonya bir süre sonra Kore'yi topraklarına katarken Rusya ve Çin'e karşı elde ettiği başarılarla Uzak Doğu'da yeni bir güç olarak ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın üzerinde bulunduğu toprakların Alman ırkına yeterli gelmeyeceği, buna bağlı olarak Hitler tarafından Almanya'nın Avrupa'da yayılma politikasının bir gerekçesi olarak kabul edilmesi sonucunda ortaya çıkan kavram Hayat Sahası'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. II. Dünya Savaşı sürecinde ani bir Alman saldırısı karşısında topraklarını korumak için, sınırlarını çelik, dikenli tel ve betonla güçlendirerek "Maginot Hattı" adı verilen savunma hattını oluşturan devlet Fransa'dır. Maginot Hattı, II. Dünya Savaşı'nda Fransa'nın olası bir Alman saldırısına karşı oluşturduğu, yer altı sığınaklarından oluşan savunma hattıdır. Ancak Almanlar geçilmez denilen bu hattı geçmeyi başarmışlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. İngiltere Başbakanı Churchill, Türkiye'yi saflarında savaşa sokabilmek için 30 Ocak 1943'te İsmet İnönü ile bir görüşme yapmış, görüşmeler 2 gün sürmüştür. Bu görüşmeler "Sağırlar Diyaloğu" olarak adlandırılmaktadır. Çünkü Churchill ve İnönü taban tabana zıt fikirlerde görüşmelere katılmışlar, görüşme sonunda her iki taraf amacına ulaştığı izlenimi ile ayrılmıştır. Sözü edilen ve "Sağırlar Diyaloğu" olarak adlandırılan bu görüşme Adana Görüşmesi'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. İkinci Dünya Savaşı sırasında General Henry Philippe Petain başkanlığında Fransa'da kurulan ve Nazi Almanyası ile bağlantı içinde olan hükûmetin adı Vichy Hükûmetidir. Vichy Hükûmeti, Alman işgali altındaki Kuzey Fransa'da halkın haklarını korumayı amaçlayan hükûmettir. Vichy Hükûmeti antikomünist bir politika izlemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Almanya'nın 1941'de Sovyetlere yönelik düzenlediği ancak Almanların 1943'te Kafkasya'dan çekilmesiyle sonuçlanan ve II. Dünya Savaşı'nın en büyük kara çarpışması olarak nitelendirilen harekât Barbarossa Harekâtıdır. II. Dünya Savaşı'nda Almanya'yı durduran ve ilk kez mağlup eden devlet SSCB'dir. II. Dünya Savaşı sürecinde Barbarossa Harekâtı olarak da bilinen gelişmede Almanya'nın 22 Haziran 1941 günü SSCB'ye saldırmasıyla başlayan ve Aralık 1941 gününe kadar süren çatışmalarda Alman orduları neredeyse kesintisiz olarak ilerlemişlerdir. Fakat Alman ilerleyişi 5 Aralık 1941 tarihinde ilk kez Moskova önlerinde durdurulmuştur. Bu harekât Almanların 1943'te Kafkasya'dan çekilmesiyle sonuçlanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Türk siyasi tarihinde "Millî Şef Dönemi" 1938-1945 yılları arası dönemi kapsamaktadır. Bu bağlamda soruda "B" seçeneğinde verilen "Atatürk Üniversitesinin açılması", "Millî Şef Dönemi" olarak da adlandırılan İsmet İnönü Dönemi gelişmelerinden biri değildir. Atatürk Üniversitesi Demokrat Parti (Adnan Menderes) Dönemi'nde, 1957'de açılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. 25 Nisan-26 Haziran 1945 tarihlerinde toplanan ve Birleşmiş Milletlerin kurulması kararının gerçekleştiği konferans San Francisco Konferansı'dır. "**BM Konferansı**" olarak da adlandırılan ve aralarında Türkiye'nin de yer aldığı toplam 51 devlet temsilcisinin katıldığı San Francisco Konferansı, Birleşmiş Milletlerin kurucu antlaşmasını kabul etmek ve imzalamak amacıyla toplanmıştır. Fransa'nın da katılımıyla ABD, İngiltere, SSCB ve Çin'e Birleşmiş Milletlerin Güvenlik Konseyinde daimî üyelik ve veto hakkı verilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Türkiye'nin, II. Dünya Savaşı sürecinde olası bir Alman saldırısına karşı Çatalca'da yapımına başladığı savunma hattı "Çakmak Hattı" olarak adlandırılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **18 Ocak 1940'ta çıkarılan Millî Korunma Kanunu;**

I. karaborsayı engelleme,

II. ekonomiyi devlet kontrolüne alma,

III. liberal ekonomi anlayışını geliştirme

hedeflerinden hangilerine yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. **7 Aralık 1941'de Hawaii'deki Pearl Harbour'da bulunan Amerikan üslerini bombalayan ve ABD'nin resmî olarak II. Dünya Savaşı'na girmesine neden olan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Japonya B) Almanya C) Çin
D) İtalya E) Fransa

3. I. Celâl Bayar

II. Hasan Âli Yücel

III. İsmail Hakkı Tonguç

Köy Enstitüleri, yukarıdakilerden hangilerinin öncülüğünde açılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. **II. Dünya Savaşı'ndan sonraki durum üzerinde görüşmek amacıyla 4-11 Şubat 1945 tarihlerinde toplanan Yalta Konferansı'na;**

I. ABD,

II. Fransa,

III. İngiltere

devletlerinden hangileri katılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

5. **İkinci Dünya Savaşı'ndan önce** "Asya, Asyalılarındır." **sloganıyla Avrupalı devletlerle sömürge yarışına giren ve 1931'de Mançurya'yı işgal eden devlet, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kore B) Çin C) Rusya
D) Japonya E) Tayvan

6. **İngiltere ve ABD devlet başkanları tarafından 14 Ağustos 1941'de yayımlanan ve Birleşmiş Milletler Teşkilatının temeli olarak kabul edilen belge, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Balfour Deklarasyonu

B) Schuman Bildirgesi

C) Atlantik Bildirisi

D) İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi

E) Taşkent Deklarasyonu

7. **II. Dünya Savaşı sürecinde ABD, SSCB ve İngiltere arasında düzenlenen Potsdam Konferansı'nda belirlenen ve SSCB ile Polonya arasında sınır olarak kabul edilen hat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Milne B) Barbarossa C) Maginot
D) Curzon E) Normandiya

8. **II. Dünya Savaşı sürecinde ABD'li bilim adamları tarafından yapılan ilk elektronik bilgisayar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) ENIAC B) Xerox
C) Phoneix D) ARPANET
E) Nautilius

CBA Yayınları

9. I. Hasan Saka
II. Refik Saydam
III. Şükrü Saraçoğlu

Yukarıdakilerden hangileri, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de başbakanlık yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. İkinci Dünya Savaşı'nda Müttefikler, Türkiye üzerindeki baskıyı artırarak Türkiye'nin savaşa katılmasını sağlamaya çalışmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi, Müttefiklerin bu amaca yönelik çalışmalarından biri değildir?

A) Kahire Konferansı
B) Eden - Menemencioğlu Görüşmesi
C) Adana Görüşmeleri
D) Tahran Konferansı
E) Potsdam Konferansı

11. **İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, insanlık suçu işleyen ve savaşa neden olan Nazi üyeleri ile bazı askerler aşağıdakilerin hangisinde yargılanmıştır?**

A) Askerî Komite
B) Uluslararası Adalet Divanı
C) Nürnberg Mahkemeleri
D) Lahey Adalet Divanı
E) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

12. **6 Ağustos 1945'te Albay Paul Warfield Tibbets yönetiminde havalanarak Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombasını atan uçağın adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Fat Man B) Apollo
C) Vostok-1 D) Enola Gay
E) Little Boy

13. Türkiye, Birleşmiş Milletler Teşkilatının oluşturulmasının planlandığı San Francisco Konferansı'na katılabilmek için Mihver Grubu ülkelerine savaş ilan etmiştir.

Buna göre Türkiye;

I. İtalya,
II. Almanya,
III. Japonya

devletlerinden hangilerine, teslim olarak savaştan çekilmesi nedeniyle savaş ilan etmemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

14. **İkinci Dünya Savaşı sürecinde yaşanan** "Normandiya Çıkarması", **aşağıdaki ülkelerden hangisinin işgalden kurtarılmasına yöneliktir?**

A) Çin B) ABD
C) İngiltere D) Fransa
E) Sovyet Rusya

15. **30 Ocak-1 Şubat 1943 tarihlerinde İngiltere Başbakanı Churchill ile yapılan Adana Görüşmeleri'ne İsmet İnönü ile birlikte katılan dönemin Başbakanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Nihat Erim
B) Şükrü Saraçoğlu
C) Numan Menemencioğlu
D) Refik Saydam
E) Tevfik Rüştü Aras

16. **Almanya'nın saldırgan ve yayılmacı bir politika izlemesi karşısında, İngiltere'nin geliştirdiği ve Başbakan Neville Chamberlain ile özdeşleşen politika aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Uzlaşma B) Yatıştırma
C) Yumuşama D) Tarafsızlık
E) Ortak İş Birliği

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 18 Ocak 1940'ta çıkarılan "Millî Korunma Kanunu" ile karaborsayı engelleme (I) ve ekonomiyi devlet kontrolüne alma (II) hedeflenmiştir. Öte yandan bu kanunun liberal ekonomi anlayışını geliştirme gibi bir amacı yoktur. Nitekim 1940'ta ilan edilen Millî Korunma Kanunu ile hükûmete ekonomiye müdahale etme hakkı tanınmış, bu çerçevede getirilen dış ticaret kısıtlamaları, ithalatın önemli ölçüde daralmasına neden olmuştur. İthalatın ve yerli üretimin azalması da kıtlık ortamının oluşmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. 7 Aralık 1941'de Hawaii'deki Pearl Harbour'da bulunan Amerikan üslerini bombalayan ve ABD'nin resmî olarak II. Dünya Savaşı'na girmesine neden olan devlet Japonya'dır. Japon uçak gemilerinden havalanan 360 civarında savaş uçağı, Japon Amirali Soroku Yamamoto'nun planlamasıyla Hawaii'deki Pearl Harbour'da bulunan ABD üslerini bombalamıştır. (Pearl Harbour Baskını) Japonlar bombaladıkları 8 savaş gemisinden 6'sını batırmış ya da kullanılamaz hâle getirmişse de üssün kendisi pek zarar görmemiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Köy Enstitüleri, Dönemin Maarif Vekili Hasan Âli Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç öncülüğünde 1940'ta açılmıştır. Köy Enstitüleri sisteminin kuramcısı İsmail Hakkı Tonguç'tur. Enstitülere beş yıllık köy ilkokullarını bitirmiş köy çocukları seçilmiştir. Mezun öğretmenler, tayin edildikleri köylerin her türlü eğitim ve öğretim işlerini üstlenmişlerdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki durum üzerinde görüşmek amacıyla 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında toplanan Yalta Konferansı'na ABD (Roosevelt) (I), Churchill (İngiltere) (III) ve Stalin (SSCB) katılmıştır. Konferansta Fransa yer almamıştır. Bu konferansta; BM'nin kurulması kabul edilmiş, ayrıca 1 Mart 1945'e kadar ortak düşmana savaş ilan etmiş olanların BM üyeliğine alınmaları kararlaştırılmıştır. Konferansta ayrıca "Kurtulan Avrupa Hakkında Bildiri" adıyla bir de bildiri yayımlanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce "Asya, Asyalılarındır." sloganıyla Avrupalı devletlerle sömürge yarışına giren ve 1931'de Mançurya'yı işgal eden devlet Japonya'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. İngiltere ve ABD devlet başkanları tarafından 14 Ağustos 1941'de yayımlanan ve Birleşmiş Milletler Teşkilatının temeli olarak kabul edilen belge Atlantik Bildirisi'dir. İngiltere Başbakanı Winston Churchill ile o sırada henüz savaşa girmemiş olan ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt arasında yapılan görüşmeler sonucunda yayımlanan bu bildirideki maddeler, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın ilk nüvesi olarak kabul edilmektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Potsdam Konferansı, ABD, SSCB ve İngiltere arasında düzenlenen ve II. Dünya Savaşı sürecinde yapılan son toplantı olup barışın nasıl sağlanacağını konu almıştır. Müttefik Devletlerin, Almanya ve İtalya ile imzalanacak barış koşullarını belirledikleri bu konferansta ayrıca, Polonya-SSCB sınırının Curzon Çizgisi olması kabul edilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. II. Dünya Savaşı sürecinde ABD'li bilim adamları tarafından yapılan ilk elektronik bilgisayar ENIAC'tır. Toplam ağırlığının 30 ton civarında olduğu belirtilen bu bilgisayarın parçaları günümüzde Washington'daki Amerikan Ulusal Müzesi'nde sergilenmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de başbakanlık yapan devlet adamları Refik Saydam (II) ve Şükrü Saraçoğlu'dur. (III) Hasan Saka ise 1944-1947 yılları arasında Dışişleri Bakanı olarak görev yapmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. İkinci Dünya Savaşı'nda Müttefikler, Türkiye üzerindeki baskıyı artırarak Türkiye'nin savaşa katılmasını sağlamaya çalışmışlardır. Soruda E seçeneğinde yer alan Potsdam Konferansı, Müttefiklerin bu amaca yönelik çalışmalarından biri değildir. ABD, SSCB ve İngiltere arasında düzenlenen ve Müttefik Devletlerin, Almanya ve İtalya ile imzalanacak barış koşullarını belirledikleri bu konferans II. Dünya Savaşı sürecinde yapılan son toplantı olup barışın nasıl sağlanacağını konu almıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, insanlık suçu işleyen ve savaşa neden olan Nazi üyeleri ile bazı askerler Nürnberg Mahkemelerinde yargılanmıştır. 8 Ağustos 1945'te imzalanan Londra Anlaşması ile Nürnberg Mahkemesi kurulmuş, II. Dünya Savaşı'nda suçlu bulunanlar bu mahkemede yargılanmıştır. 20 Kasım 1945'te Nürnberg'de başlayan duruşmalarda 24 kişi sanık sıfatıyla bu mahkemeye çıkarılmıştır. Mahkeme 1 Ekim 1946 tarihinde sona ermiştir. Mahkemelerin yetki alanına giren fiiller üç başlık altında toplamıştır. Bunlar, 1) Barışa karşı suçlar, 2) Savaş suçları, 3) insanlığa karşı suçlardır. "Dünya barışına karşı işlenen suçlar" tanımından ilk kez bu mahkemede söz edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. 6 Ağustos 1945'te Albay Paul Warfield Tibbets yönetiminde havalanıp Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombasını atan uçağın adı Enola Gay'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Türkiye, Birleşmiş Milletler Teşkilatının oluşturulmasının planlandığı San Francisco Konferansı'na katılabilmek için Mihver Grubu ülkelerine savaş ilan etmiştir. Yalta Konferansı'nda alınan Birleşmiş Milletler ile ilgili karar üzerine Türkiye simgesel olarak 23 Şubat 1945 tarihinde Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Teslim olarak savaştan çekilmesi nedeniyle İtalya'ya savaş ilan edilmemiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. İkinci Dünya Savaşı sürecinde yaşanan "Normandiya Çıkarması", Fransa'nın işgalden kurtarılması ve Almanya'ya ağır bir darbe vurulması amacıyla, General Eisenhower komutasındaki Müttefik Devletlerin 1944 yılında gerçekleştirdikleri askerî harekâttır. 6 Haziran'da paraşüt birlikleri, bombardıman uçakları desteğinde as kerler ve tanklarla Almanları Kuzey Fransa boyunca batıya süren Müttefikler, 25 Ağustos 1944'te Paris'i kurtarmışlardır. General Eisenhower Eylül'de Fransa'daki Müttefik kuvvetlerin komutanlığına getirilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. 30 Ocak-1 Şubat 1943 tarihleri arasında, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na girmesi konusunda İngiltere Başkanı Churchill ile Türkiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü arasındaki müzakereler Adana Görüşmesi adı altında gerçekleşmiştir. Başbakan Şükrü Saraçoğlu'nun da katıldığı ve bir vagon içinde yapılan bu görüşmede Türkiye'nin üzerinde önemle durduğu konu Sovyet baskısı olmuştur. Fakat Churchill II. Dünya Savaşı sürecine Türkiye'yi de dâhil etmek adına çok çaba harcamış, İsmet İnönü tüm baskılara rağmen Türkiye'yi savaşın uzağında tutmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Almanya'nın saldırgan ve yayılmacı bir politika izlemesi karşısında, İngiltere'nin geliştirdiği ve Başbakan Neville Chamberlain ile özdeşleşen politika "Yatıştırma Politikası"dır. Fakat 15 Mart 1939'da Almanya, hiçbir Almanın yaşamadığı Çekoslovakya topraklarının geri kalanını işgale başlayınca, İngiltere yatıştırma politikasının bittiğini ilan etmek zorunda kalmıştır. Takip eden haftalarda İngiltere Polonya'ya garanti vermiş ve ciddi savaş hazırlıklarına başlamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **7 Haziran 1945'te "Dörtlü Takrir" adı ile bilinen ve CHP milletvekillerinden Adnan Menderes, Refik Koraltan, Fuat Köprülü ve Celâl Bayar tarafından bir önerge verilmesi, mecliste hangi kanun görüşülürken gerçekleşmiştir?**

A) Millî Korunma Kanunu
B) Gümrük Tarife Kanunu
C) Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu
D) Varlık Vergisi Kanunu
E) Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu

2. **Sovyet Rusya'nın Avrupa'daki tehdit ve yayılmasına karşı; İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında 17 Mart 1948'de oluşturulmuş ilk askeri ittifak aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kuzey Atlantik Paktı
B) Batı Avrupa Birliği
C) Birleşmiş Milletler Teşkilatı
D) Avrupa Konseyi
E) Kuzey Avrupa Savunma Birliği

3. Bir tarih dergisinde, "İstanbul gazetelerinde 'Atatürk'ün Selanik'te doğduğu eve Rumlar tarafından bomba atıldığı' haberlerinin yayımlanması üzerine İstanbul'da yaşayan gayrimüslimlerin dükkânları yağmalanmıştır." ifadeleri yer almaktadır.

Bu ifadeler aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) 6-7 Eylül Olayları
B) Wagon-Li Olayı
C) 5 Nisan Olayları
D) Razgrad Olayı
E) Selanik Olayları

4. **II. Dünya Savaşı'ndan sonra devletlerin ekonomik kalkınma politikalarına hız vermeleriyle beraber ekonomik kalkınmada önemli bir ivmenin yakalandığı 1945-1975 yılları arası dönem aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılmıştır?**

A) Detant
B) Yatıştırma
C) Dehşet Dengesi
D) Muhteşem Otuzlar
E) Küreselleşme

5. **Soğuk Savaş Dönemi'nde NATO'ya karşı Doğu Bloku ülkeleri arasında askerî alanda iş birliği sağlamak amacıyla 14 Mayıs 1955'te kurulan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) CENTO
B) SEATO
C) Varşova Paktı
D) Comecon
E) Cominform

6. Demokrat Parti Dönemi'nde Marshall Yardımı uygulamasının da etkisiyle tarımda hızlı bir gelişme yaşanmış, ekonomi de %11 oranında büyümüştür.

Buna göre;

I. tarımda makineleşme yaşanması,
II. dış ülkelerden kredi temin edilmesi,
III. ekilen toprak alanlarının artması

gelişmelerinden hangilerinin ekonomik büyümede etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

7. **25 Ocak 1949'da komünist rejimi benimseyen ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma sağlamak amacıyla kurulan teşkilatın kısa adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) SEATO
B) AET
C) Cominform
D) Comecon
E) CENTO

8. **Demokrat Parti Dönemi'nde Dışişleri Bakanı olarak görev yapan; *Türk Edebiyatı Tarihi*, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* gibi eserleriyle tanınan, Türk halk edebiyatı ve tarih alanlarında yaptığı çalışmalarla bilinen kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Falih Rıfkı Atay
B) Refik Koraltan
C) Mehmet Fuat Köprülü
D) Samet Ağaoğlu
E) Mehmet Altay Köymen

CBA Yayınları

9. **II. Dünya Savaşı sürecinde Nazilerden kaçan Yahudileri Filistin'e götürmek üzere Romanya'dan yola çıkan ve 24 Şubat 1942'de İstanbul açıklarında bir Sovyet denizaltısı tarafından batırılan geminin adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ocean B) Struma
C) Yorktown D) Arizona
E) Jacob Jones

10. **1948'den bu yana süregelen** "Keşmir Meselesi", **hangi iki devlet arasında çözülemeyen bir konu olarak günümüzde de devam etmektedir?**

A) Pakistan - Hindistan
B) İsrail - Filistin
C) Azerbaycan - Ermenistan
D) İran - Afganistan
E) Mısır - İsrail

11. **Avrupa Ekonomik Topluluğu, aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle ismini Avrupa Birliği (AB) olarak değiştirmiştir?**

A) Londra Antlaşması
B) Roma Antlaşması
C) Dayton Antlaşması
D) Paris Antlaşması
E) Maastricht Antlaşması

12. **24 Şubat 1955'te Türkiye ile Irak öncülüğünde kurulan; İngiltere, İran ve Pakistan'ın katılımıyla genişleyen, 1959'da ise Irak'ın çekilmesiyle** "CENTO" **adını alan örgüt aşağıdakilerden hangisidir?**

A) SEATO
B) Tahran Antlaşması
C) Bağdat Paktı
D) Sadâbad Paktı
E) Balkan Antantı

13. **İsmet İnönü'nün yayımladığı** "12 Temmuz Beyannamesi" **sonrası Demokrat Parti'den istifa eden Fevzi Çakmak, Osman Bölükbaşı, Kenan Öner, Hikmet Bayur gibi siyasetçilerin 20 Temmuz 1948'de kurduğu parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Adalet Partisi B) Millet Partisi
C) Doğru Yol Partisi D) Anavatan Partisi
E) Millî Kalkınma Partisi

14. **Eski Belçika Başbakanı Paul Henri Spaak'ın deyimiyle** "Savaşı kazanmak için sonradan birleşmektense barışı korumak için önceden ittifak olmak" **amacıyla 1949'da kurulan, Türkiye'nin de ilk kez yabancı bir ülkeye silahlı kuvvet göndermesi sonucu üye olduğu teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) NATO
B) Briand-Kellogg Paktı
C) Avrupa Konseyi
D) Birleşmiş Milletler
E) Avrupa Ekonomik Topluluğu

15. **Türkiye Cumhuriyeti'nde** "tek dereceli" **seçim sistemine ilk kez aşağıdaki yılların hangisinde geçilmiştir?**

A) 1934 B) 1940 C) 1946
D) 1950 E) 1961

16. **NATO'nun 1952'de Türkiye'nin üyelik başvurusunu kabul etmesinde;**

I. Türkiye'nin Kore Savaşı'na asker göndermesi,
II. Sovyet Rusya'ya karşı bir set oluşturulmak istenmesi,
III. Türkiye'nin Batı savunması için gerekli olan jeopolitik yeri ve önemi

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 7 Haziran 1945'te CHP milletvekillerinden Adnan Menderes, Refik Koraltan, Fuat Köprülü ve Celâl Bayar tarafından "Dörtlü Takrir" adı ile bilinen bir önerge verilmesi mecliste Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu görüşülürken gerçekleşmiştir. "Dörtlü Takrir" önergesinin kabul edilmemesi üzerine Adnan Menderes, Refik Koraltan, Fuat Köprülü ve Celâl Bayar tarafından 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti kurulmuş, parti genel başkanlığına da Celâl Bayar getirilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Sovyet Rusya'nın Avrupa'daki tehdit ve yayılmasına karşı; İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında 17 Mart 1948'de oluşturulmuş ilk askeri ittifak Batı Avrupa Birliği'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Bir tarih dergisinde yer alan "İstanbul gazetelerinde "Atatürk'ün Selanik'te doğduğu eve Rumlar tarafından bomba atıldığı" haberlerinin yayımlanması üzerine İstanbul'da yaşayan gayrimüslimlerin dükkânları yağmalanmıştır." ifadeleri, 1955 yılında yaşanan ve "6-7 Eylül Olayları" olarak adlandırılan gelişmeyle ilgilidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. II. Dünya Savaşı'ndan sonra devletlerin ekonomik kalkınma politikalarına hız vermeleriyle beraber ekonomik kalkınmada önemli bir ivmenin yakalandığı 1945-1975 yılları arası dönem "Muhteşem Otuzlar" olarak adlandırılmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Soğuk Savaş Dönemi'nde NATO'ya karşı Doğu Bloku ülkeleri arasında askerî alanda iş birliği sağlamak amacıyla 14 Mayıs 1955'te kurulan teşkilat Varşova Paktıdır. Kurucu devletler; SSCB, Çekoslovakya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Doğu Almanya ve Arnavutluk'tur. (Arnavutluk 1968'de çekilmiştir.)

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Demokrat Parti Dönemi'nde Marshall Yardımı uygulamasının da etkisiyle tarımda hızlı bir gelişme yaşanmış, ekonomi de %11 oranında büyümüştür. Ekonomide görülen bu büyümede; tarımda makineleşmenin yaşanması (I), dış ülkelerden kredi temin edilmesi (II), ekilen toprak alanlarının artması (III) ve iklim koşullarının elverişli gitmesi son derece etkili olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. 25 Ocak 1949'da komünist rejimi benimseyen ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma sağlamak amacıyla kurulan teşkilatın kısa adı Comecon'dur. Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi anlamına gelen bu teşkilatın temel amaçları; ekonomik gelişme için uzmanlaşma ve iş birliğine dayalı planlar hazırlamak, hammaddelerin üretim ve dağıtımını yönlendirmek, üye ülkeler arasında ve diğer ülkelerle ticareti geliştirmek için ortak girişimde bulunmak ve bilimsel ve teknik araştırmalarla iş birliği yapmaktır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Demokrat Parti Dönemi'nde Dışişleri Bakanı olarak görev yapan; *Türk Edebiyatı Tarihi*, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* gibi eserleriyle tanınan, Türk halk edebiyatı ve tarih alanlarında yaptığı çalışmalarla bilinen kişi Mehmet Fuat Köprülü'dür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. II. Dünya Savaşı sürecinde Nazilerden kaçan Yahudileri Filistin'e götürmek üzere Romanya'dan yola çıkan ve 24 Şubat 1942'de İstanbul açıklarında bir Sovyet denizaltısı tarafından batırılan geminin adı Struma'dır. Bu olay Sovyet askerî arşivlerine şu şekilde kaydedilmiştir. "24 Şubat 1942 sabahı Teğmen D. M. Denejko ve Siyasi Komiser A. G. Rodimatzav komutasındaki Ş-213 denizaltısı, 7 bin ton ağırlığında ve korumasız vaziyetteki düşman gemisi Struma'ya rastladı. Denizaltıdan 1118 metre mesafeden atılan torpido hedefini vurdu ve gemiyi batırdı. Harekât sırasında Astsubay Başçavuş V. D. Çernov, takım komutanı Çavuş G. G. Nusov ve torpido operatörü Er I. M. Filtov üstün cesaret örneği sergilemişlerdir."

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. 1948'den bu yana süregelen "Keşmir Meselesi" Pakistan-Hindistan arasında yaşanan bir sorundur. Keşmir Sorunu iki devlet arasında çözülemeyen bir konu olarak günümüze kadar süregelmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Avrupa Ekonomik Topluluğu (1957) 7 Şubat 1992'de imzalanan ve 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması'yla Avrupa Birliği adını almıştır. AB'ye giden süreç; 1951 – Paris Antlaşması (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulması), 1957 Roma Antlaşması (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun, Avrupa Ekonomik Topluluğuna dönüşmesi), 1992 Maastricht Antlaşması (Avrupa Ekonomik Topluluğunun Avrupa Birliği'ne Dönüşmesi) aşamalarından oluşmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. 24 Şubat 1955'te Türkiye ile Irak öncülüğünde kurulan; İngiltere, İran ve Pakistan'ın katılımıyla genişleyen, 1959'da ise Irak'ın çekilmesiyle "CENTO" adını alan örgüt Bağdat Paktıdır. 24 Mart 1959'da Irak'ın bu pakttan çekilmesi üzerine teşkilatın merkezi de Ankara'ya taşınmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Demokrat Parti'nin iktidara karşı muhalefetini yetersiz bularak, İsmet İnönü'nün iktidar ile muhalefet arasındaki gerilimi azaltmak amacıyla yayımladığı "12 Temmuz Beyannamesi" sonrası Demokrat Parti'den istifa eden Fevzi Çakmak, Osman Bölükbaşı, Kenan Öner, Hikmet Bayur gibi siyasetçilerin 20 Temmuz 1948'de kurduğu parti Millet Partisi'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Eski Belçika Başbakanı Paul Henri Spaak'ın deyimiyle "Savaşı kazanmak için sonradan birleşmektense barışı korumak için önceden ittifak olmak" düşüncesinden doğan ve 1949'da kurulan örgüt Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütüdür. (NATO) 1949'da kurulan NATO'ya üye olan devletler tüm uluslararası antlaşmaları barışçı yollarla çözümlemeyi, birbirleriyle ekonomik ilişkiler kurmayı, taraflardan birine yöneltilmiş bir saldırının diğerlerine de yapılmış sayılacağını kabul etmişlerdir. Türkiye de ilk kez Kore'ye silahlı kuvvet göndererek 1952'de teşkilata üye olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Türkiye Cumhuriyeti'nde "tek dereceli" seçim sistemine ilk kez 1946 yılında geçilmiştir. Türk siyasi tarihinin ilk çok partili seçimi olan 1946 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi 397, Demokrat Parti 61 ve bağımsızlar 7 milletvekilliği kazanmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. NATO'nun 1952'de Türkiye'nin üyelik başvurusunu kabul etmesinde etkili olan unsurlar şunlardır:

- Türkiye'nin Kore Savaşı'na asker göndermesi (I)
- Sovyet Rusya'ya karşı bir set oluşturulmak istenmesi (II)
- Türkiye'nin Batı savunması için gerekli olan jeopolitik yeri ve önemi (III)
- NATO'nun güney kanadının güçlendirilmek istenmesi
- Türkiye'nin Orta Doğu petrollerine yakın bir bölgede yer alması
- Uluslararası sorunlarda Batılılarla birlikte hareket etmesi
- Modern olmamakla beraber güçlü bir kara ordusuna sahip olması

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin veto yetkisine sahip daimî beş üyesinden biri değildir?**

A) İtalya B) İngiltere C) Çin
D) Rusya E) Fransa

2. **Demokrat Parti'nin 7 Ocak 1947'de toplanan I. Büyük Kongresi'nde kabul edilen; antidemokratik uygulamaların iptalini ve çok partili döneme geçilmesine rağmen halen tek parti dönemi uygulamalarının devam ettiği yönündeki eleştirileri içeren bildiri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dokuz Umde
B) 12 Temmuz Beyannamesi
C) Halkçılık Beyannamesi
D) Hürriyet Misakı
E) Dörtlü Takrir

3. **Soğuk Savaş Dönemi'nde, iki bloğa da dâhil olmayan devletlerin katılımıyla 1955 yılında toplanan Bandung Konferansı sonrası bu ülkelerin aldığı isim, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bloksuzlar B) Tarafsızlar
C) Bağımsızlar D) Bağlantısızlar
E) Barışseverler

4. **İngiliz Savunma Bakanı Emanuel Shinwell'in,** "On binlerce Birleşmiş Milletler askerinin katı bir çemberden kurtuluşlarını, Türk askerlerinin kahramanlıklarına borçluyuz. Bu başarı, Türk milletinin kahramanlık anane ve menkıbelerine, yeni ve unutulmaz ebedî bir şeref sayfasını daha ilave etmiştir." **şeklindeki açıklamasına konu olan savaş, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Vietnam Savaşı
B) II. Körfez Savaşı
C) Kore Savaşı
D) Bosna Savaşı
E) İran-Irak Savaşı

5. **23 Temmuz 1952'de Hür Subaylar Komitesi tarafından gerçekleştirilen askerî darbeyle yönetimin ele geçirildiği ülke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İran B) Suriye C) Mısır
D) Afganistan E) Lübnan

6. **Türkiye'nin Kore Savaşı'na asker göndermesi;**

I. BM,
II. NATO,
III. Avrupa Konseyi

örgütlerinden hangilerine katılımını sağlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. **Potsdam Konferansı'nda toprakları 38. enlem sınır olmak üzere ikiye ayrılan; bu sınırın bir tarafı Sovyet Rusya, diğer tarafı ABD harekât sahası olarak belirlenen devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çin B) Küba C) Vietnam
D) Kore E) Japonya

8. **Orta Doğu ülkelerine ekonomik ve askerî yardım yapmak, bu ülkelere komünist bloktan bir saldırı gelmesi halinde Amerikan silahlı kuvvetlerinin kullanılması için izin almak gibi amaçlarla 1957'de uygulamaya konan ABD politikası, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marshall Planı
B) Eisenhower Doktrini
C) Schuman Planı
D) Truman Doktrini
E) Balfour Deklarasyonu

CBA Yayınları

9. **9 Mayıs 1950'de hazırlanan; Sovyetlerin Avrupa'ya yayılmasını engellemek, Avrupa devletlerinin ekonomik potansiyellerini birleştirmek ve bir "Avrupa Pazarı" oluşturmak amacıyla kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğunun temeli olarak kabul edilen plan, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Vence Planı B) Marshall Planı
C) Schuman Planı D) Rogers Planı
E) Kissinger Planı

10. **Dönemin ABD Başkanı tarafından 1957'de açıklanan Eisenhower Doktrini, aşağıda verilen gelişmelerin hangisinden sonra benimsenmiştir?**

A) Küba Krizi B) Vietnam Krizi
C) Irak'ın işgali D) Süveyş Bunalımı
E) I. Körfez Savaşı

11. **Aleksander Dubçek'in 1968'de iktidara gelmesiyle başlayan ve "Prag Baharı" adı verilen liberalleşme döneminde; insancıl komünizm hareketi nedeniyle Sovyetler tarafından işgal edilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Polonya B) Letonya
C) Yugoslavya D) Romanya
E) Çekoslovakya

12. **1947'de ilan edilen Truman Doktrini ile ilgili;**

I. Komünizm tehdidi altındaki devletlere mali ve askerî yardım yapılmasını kapsamaktadır.
II. Monroe Doktirininin terk edilmesiyle ABD'nin dünya siyasetinde büyük güç olarak belirmesinde başlangıç kabul edilir.
III. Türkiye'ye 100 milyon dolar, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım öngörülmüştür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

13. **Aşağıda verilen kavram-devlet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Yasemin Devrimi - Tunus
B) Beyaz Devrim - Suriye
C) Kadife Devrimi - Çekoslovakya
D) Ekim Devrimi - Rusya
E) Turuncu Devrim - Ukrayna

14. **8 Eylül 1951'de imzalanan San Francisco Antlaşması'yla Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nden çekilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İtalya B) İngiltere
C) Japonya D) Romanya
E) Yunanistan

15. **SSCB ile ortak ideolojiden uzaklaşarak millî komünizm çabası içerisine girdiği gerekçesiyle 1948'de Cominform'dan çıkarılan, daha sonra 1961'de Bağlantısızlar Grubu arasında yer alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ukrayna B) Bulgaristan
C) Arnavutluk D) Yugoslavya
E) Çekoslovakya

16. **Kolektif bir savunma sistemi olarak; ABD, İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland ile Pakistan'ın katılması ile 8 Eylül 1954'te kurulan ve diğer bir adı "Manilla Paktı" olan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) CENTO B) OAPEC C) SEATO
D) OPEC E) NATO

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Güvenlik Konseyi, Birleşmiş Milletlerin yürütme organıdır. BM Güvenlik Konseyinde; ABD, İngiltere, Çin, Fransa ve Rusya veto yetkisine sahip daimî beş üye ülkedir. İtalya bu gurup içerisinde yer almaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Demokrat Parti'nin 7 Ocak 1947'de toplanan I. Büyük Kongresi'nde kabul edilen; antidemokratik uygulamaların iptalini ve çok partili döneme geçilmesine rağmen halen tek parti dönemi uygulamalarının devam ettiği yönündeki eleştirileri içeren bildiri Hürriyet Misakı'dır.

- **Dokuz Umde (İlke):** Halk Fırkasının parti programı haline gelen siyasal belge
- **12 Temmuz Beyannamesi:** 1947'de İsmet İnönü tarafından yayımlanan ve CHP ile demokrat parti arasındaki gerginliği azaltmaya yönelik bildiri
- **Halkçılık Beyannamesi:** Mustafa Kemal tarafından yayımlanan ve 1921 Anayasası'nın (Teşkilat-ı Esasiye) temeli olarak kabul edilen siyasal belge
- **Dörtlü Takrir:** 7 Haziran 1945'te CHP'li Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuat Köprülü'nün meclis grubuna verdiği önergedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Bağımsızlığına yeni kavuşan Asya ve Afrika ülkelerinin ABD ve SSCB gibi iki büyük nükleer güç karşısında varlıklarını korumak için birlik ve dayanışmalarını sağlamak amacıyla 1955'te toplanan konferans Bandung Konferansı'dır. Bu konferans, "Bağlantısızlık" yani hiçbir bloka veya askerî ittifaka bağlı olmama hareketinin de nüvesi olarak kabul edilmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. İngiliz Savunma Bakanı Emanuel Shinwell'in, "On binlerce Birleşmiş Milletler askerinin katı bir çemberden kurtuluşlarını, Türk askerlerinin kahramanlıklarına borçluyuz. Bu başarı, Türk milletinin kahramanlık anane ve menkıbelerine, yeni ve unutulmaz ebedî bir şeref sayfasını daha ilave etmiştir." şeklindeki açıklamasına konu olan savaş Kore Savaşı'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. 23 Temmuz 1952'de Hür Subaylar Komitesi tarafından gerçekleştirilen askerî darbeyle yönetimin ele geçirildiği ülke Mısır'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Türkiye'nin 1950'de Kore Savaşı'na asker göndermesi 1952'de NATO'ya (Kuzey Atlantik Paktı) (II) üye olmasında etkili olmuştur. Öte yandan BM'ye üyelik 1945'te, Avrupa Konseyi'ne üyelik ise 1949 yılında gerçekleşmişti.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Potsdam Konferansı'nda toprakları 38. enlem sınır olmak üzere ikiye ayrılan; bu sınırın bir tarafı Sovyet Rusya, diğer tarafı ABD harekât sahası olarak belirlenen devlet Kore'dir. ABD, 10 Mayıs 1948'de Güney Kore'de seçim düzenlemiş ve Güney Kore Cumhuriyeti kurulmuştur. Sovyet Rusya da Kuzey Kore'de seçim yaparak 9 Eylül 1948'de Kore Halk Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Sovyet Rusya'nın ABD'yi Asya'dan uzaklaştırma planına bağlı olarak Kuzey Kore 1950'de Güney Kore'ye savaş ilan etmiştir. 1953'te sona eren savaşta iki taraf birbirine üstünlük kuramamış, imzalanan Panmunjom Mütarekesi'yle Güney Kore ve Kuzey Kore arasındaki sınır 38. enlem olarak belirlenmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Orta Doğu ülkelerine ekonomik ve askerî yardım yapmak, bu ülkelere komünist bloktan bir saldırı gelmesi halinde Amerikan silahlı kuvvetlerinin kullanılması için izin almak gibi amaçlarla 1957'de uygulamaya konan ABD politikası Eisenhower Doktrini'dir. Eisenhower Doktrini'ni Lübnan, Pakistan, Irak, Türkiye, Yunanistan, Afganistan, Libya, Tunus ve Fas desteklerken; Mısır, Ürdün, Suriye ve Suudi Arabistan tepki göstermiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 9 Mayıs 1950'de hazırlanan; Sovyetlerin Avrupa'ya yayılmasını engellemek, Avrupa devletlerinin ekonomik potansiyellerini birleştirmek ve bir "Avrupa Pazarı" oluşturmak amacıyla kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğunun temeli olarak kabul edilen plan Schuman Planı'dır. Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın hazırladığı bu plan, 18 Nisan 1951'de Batı Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve İtalya Dışişleri Bakanlarının katıldığı Paris Konferansı'nda kabul edilmiş ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Dönemin ABD Başkanı tarafından 1957'de açıklanan Eisenhower Doktrini, 1966'da patlak veren Süveyş Bunalımı (Krizi) sonrasında benimsenmiştir. Eisenhower Doktrini; Orta Doğu ülkelerine ekonomik ve askerî yardım yapılmasını, bu ülkelere komünist ülkelerden bir saldırı gelmesi hâlinde ABD silahlı kuvvetlerinin kullanılmasını ve her yıl 200 milyon dolar harcama yetkisinin verilmesini öngörmüştür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Aleksander Dubçek'in 1968'de iktidara gelmesiyle başlayan ve "Prag Baharı" adı verilen liberalleşme döneminde insancıl komünizm hareketi nedeniyle Sovyetler tarafından işgal edilen devlet Çekoslovakya'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. 1947'de ilan edilen Truman Doktrini ile ilgili soruda öncüllerde verilen tüm yargılar doğrudur. Nitekim Truman Doktrini; komünizm tehdidi altındaki devletlere mali ve askerî yardım yapılmasını kapsamış (I), Monroe Doktirininin (Yalnızlık Politikası) terk edilmesiyle ABD'nin dünya siyasetinde büyük güç olarak belirmesinde başlangıç kabul edilmiş (II), ayrıca ABD ve Sovyet Rusya arasında bloklaşmaya neden olmuştur. Bu doktrin çerçevesinde Türkiye'ye 100 milyon dolar, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım öngörülmüştür. (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Soruda B seçeneğinde verilen kavram-devlet eşleştirmesi yanlıştır. "Beyaz Devrim" Suriye'de değil İran'da yaşanan gelişmelere verilen addır. 1963'te Muhammed Rıza Şah Pehlevi tarafından başlatılan ve 1979'a kadar süren geniş kapsamlı ulusal kalkınma programı olup İran'ı ekonomik ve endüstriyel bir güce dönüştürmeyi amaçlıyordu.

- Yasemin Devrimi - Tunus'ta
- Kadife Devrimi - Çekoslovakya'da
- Ekim Devrimi - Rusya'da
- Turuncu Devrim - Ukrayna'da

gelişen olaylara verilen isimlerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. 8 Eylül 1951 tarihli San Francisco Antlaşması kapsamında Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nden çekilen devlet Japonya'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. SSCB ile ortak ideolojiden uzaklaşarak millî komünizm çabası içerisine girdiği gerekçesiyle 1948'de Cominform'dan çıkarılan, daha sonra 1961'de Bağlantısızlar Grubu arasında yer alan ülke Yugoslavya'dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Kolektif bir savunma sistemi olarak; ABD, İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland ile Pakistan'ın katılması ile 8 Eylül 1954'te kurulan ve diğer bir adı "Manilla Paktı" olan teşkilat SEATO'dur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. Türkiye'nin sosyoekonomik yapısında 1960–1980 yılları arasında köklü değişiklikler yaşanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu dönemde yaşanan gelişmelerden biri olduğu savunulamaz?

A) İşçi sayısının artması
B) Köyden kente göçün artması
C) Okullaşma oranının artması
D) İnternet kullanımının yaygınlaşması
E) Sendikal faaliyetlerin yoğunlaşması

2. **1961'de Vostok-1 uzay aracı ile ilk kez uzaya giden kişi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sergei Volkov
B) Yuri Gagarin
C) Neil Armstrong
D) Alan Shepard
E) Svetlana Savitskaya

3. **Aşağıdakilerden hangisi, 1960-1980 yılları arasında Türkiye'nin dış politikada uğraştığı konular arasında yer almaz?**

A) Petrol Bunalımı
B) Kıta Sahanlığı
C) Kıbrıs Meselesi
D) İran-Irak Savaşı
E) Ermeni Terörü

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde gerginliğe neden olan** "Kıbrıs Sorunu" **ile ilgili değildir?**

A) Gestapo
B) EOKA
C) Kanlı Noel
D) Enosis
E) Johnson Mektubu

5. **1960-1980 yılları arasında Türk-Amerikan ilişkilerinin bozulmasında;**

I. Johnson Mektubu,
II. Afyon (Haşhaş) Krizi,
III. Kıbrıs Barış Harekâtı

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

6. **1965 yılı seçimlerinde iktidara gelerek 1960 İhtilali'nden sonra ilk tek parti hükûmetini kuran, fakat 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'ndan sonra görevinden istifa eden başbakan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Turgut Özal
B) Nihat Erim
C) Süleyman Demirel
D) Bülent Ecevit
E) Ragıp Gümüşpala

7. **24 Aralık 1963 tarihinde Rum çetelerinin Türk köylerini basarak 24 Türk'ü şehit etmeleriyle başlayan ve Türk savaş uçaklarının Lefkoşa üzerinde uyarı uçuşu yapmasıyla karşılık bulan olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) U-2 Olayı
B) Kanlı Noel
C) Orly Saldırısı
D) İrangate Olayı
E) Körfez Krizi

8. **1980-1988 İran-Irak Savaşı sürecinde, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Üyesi Yarbay Oliver North'un İsrail üzerinden İran'a gizlice silah satması ve bu girişimin 1986 yılında ortaya çıkması olarak gelişen olay aşağıdakilerden hangisidir?**

A) U-2 Olayı
B) Körfez Krizi
C) İrangate Olayı
D) Şattülarap Krizi
E) Gri Bölge Krizi

CBA Yayınları

9. **15 Kasım 1983 tarihinde kurulan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Rauf Denktaş B) Fuat Köprülü
C) Mehmet Ali Talat D) Derviş Eroğlu
E) Fazıl Küçük

10. "Altı Gün Savaşları" **olarak da adlandırılan 1967 Arap-İsrail Savaşı'na;**

I. İran,
II. Ürdün,
III. Suriye

devletlerinden hangileri katılmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Kaos ortamında yanlış anlaşılmaları önlemek amacıyla ABD ile SSCB arasında 1963'te oluşturulan diyalog unsuruna verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Beyaz Telefon Hattı
B) Mavi Telefon Hattı
C) Yeşil Telefon Hattı
D) Kırmızı Telefon Hattı
E) Siyah Telefon Hattı

12. **Güney Afrikalı ünlü bilim insanı Christiaan Bernard 1965 yılında gerçekleştirdiği hangi çalışmayla tıp dünyasında çığır açmıştır?**

A) DNA'nın yapısını çözerek
B) İlk kalp naklini gerçekleştirerek
C) İlk kez canlı hayvan kopyalayarak
D) Hepatit B aşısını bularak
E) MR adı verilen ilk tıbbî görüntülemeyi yaparak

13. **10 Ocak 1966 tarihinde imzalanan Taşkent Deklarasyonu, aşağıdaki sorunlardan hangisinin çözümüyle ilgilidir?**

A) Küba Krizi B) U-2 Krizi
C) Keşmir Sorunu D) Suriye Bunalımı
E) Karabağ Sorunu

14. **Yumuşama Dönemi'nde;**

I. U-2 Krizi,
II. Küba Buhranı,
III. Yom Kippur Savaşı

gelişmelerinden hangilerinin ABD-SSCB ilişkilerinin bozulmasında etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

15. **1964 yılında Türk Hava Kuvvetlerinin Kıbrıs'a yönelik gerçekleştirdiği uyarı uçuşunda Rumlara esir düşen ve Kıbrıs'ta ilk hava şehidi olan Türk subayı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Türker Aydın B) İlker Kartel
C) Cengiz Topel D) Fehmi Ercan
E) Akın Giray

16. **25 Mayıs 1963'te 32 bağımsız Afrika ülkesi tarafından kurulan ve Afrika ülkeleri arasında birlik ve dayanışmayı geliştirmek, üye ülkelerin bağımsızlıklarını gözetmek gibi amaçları olan Afrika Birliği Teşkilatının kısa adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) OPEC B) OAU C) OAPEC
D) CENTO E) SEATO

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'nin sosyoekonomik yapısında 1960–1980 yılları arasında köklü değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler arasında; işçi sayısının, köyden kente göçün, okullaşma oranının ve sendikal faaliyetlerin artması gösterilebilir. Fakat Soruda D seçeneğinde verilen "internet kullanımının yaygınlaşması" bu dönemde yaşanan gelişmelerden biri değildir. Nitekim Türkiye'de internet kullanımının yaygınlaşması 1990'lı yıllardan sonra ortaya çıkmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. 1961'de Vostok-1 uzay aracı ile ilk kez uzaya giden kişi Yuri Gagarin'dir. Yuri Gagarin 12 Nisan 1961'de Vostok-1 uzay aracıyla uzaya çıkarak Dünya yörüngesinde turunu tamamlamış ve böylece uzaya çıkan ilk insan olmayı başarmıştır. Aynı zamanda Gagarin bu başarısıyla birlikte uzay çağını başlatmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. 1960-1980 yılları arasında Türkiye'nin dış politikada uğraştığı konular arasında; "Petrol Bunalımı", "Kıta Sahanlığı", "Kıbrıs Sorunu" ve "Ermeni Terör Olayları" sayılabilir. Fakat soruda D seçeneğinde verilen "*İran-Irak Savaşı*" 1960-1980 yılları arasında Türkiye'nin dış politikada uğraştığı konulardan biri değildir. Nitekim İran ile Irak arasındaki savaşlar 1980-1988 yılları arasında gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Soruda "A" seçeneğinde verilen Gestapo, Türkiye ile Yunanistan arasında sorun teşkil eden "Kıbrıs Sorunu" ile ilgili değildir. Gestapo, Adolf Hitler'in Nazi Partisi'nin halkın tüm faaliyetlerinin kontrol edilmesini sağlamak için oluşturduğu gizli polis teşkilatıdır. Fakat EOKA, Kanlı Noel, ENOSİS ve Johnson Mektubu "Kıbrıs Sorunu" süreciyle ilgili kavramlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. 1960-1980 yılları arasında Türk-Amerikan ilişkilerinin bozulmasında etkili olan dört önemli gelişme vardır. Bu gelişmeler şunlardır:

- Johnson Mektubu (I)
- Jüpiter Füzeleri Krizi
- Afyon (Haşhaş) Krizi (II)
- Kıbrıs Barış Harekâtı (III)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. 1965 yılı seçimlerinden sonra iktidara gelerek 1960 İhtilali'nden sonra ilk tek parti hükûmetini kuran, fakat 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'ndan sonra görevinden istifa eden başbakan Süleyman Demirel'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. 24 Aralık 1963'te Rum çetelerinin Türk köylerini basarak 24 Türk'ü şehit etmeleriyle başlayan ve Türk savaş uçaklarının, Lefkoşa üzerinde ilk uyarı uçuşunu yapmasıyla karşılık bulan olay "Kanlı Noel" olarak adlandırılmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. 1980-1988 İran-Irak Savaşı sürecinde, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Üyesi Yarbay Oliver North'un İsrail üzerinden İran'a gizlice silah satması ve bu girişimin 1986 yılında ortaya çıkması olarak gelişen olay "İrangate Olayı" olarak adlandırılır. Bu süreçte Oliver North suçlu bulunarak yargılanmış, ABD Başkanı Reagen'nin ise suçlu olmadığı kanaatine varılmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'tır. Yaşanan bu sürecin aşamalarına bakacak olursak;

- Zürih ve Londra Antlaşmaları doğrultusunda, 16 Ağustos 1960'ta bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilmiş; cumhurbaşkanlığına Rum lider Makarios, yardımcılığına da Türk lider Dr. Fazıl Küçük getirilmiştir.
- 28 Aralık 1967'de "Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi" kurulmuş, başkanlığına Dr. Fazıl Küçük, başkan yardımcılığına da Rauf Denktaş seçilmiştir.
- Kıbrıs Türk Yönetimi 1 Ekim 1974'te "Otonom Türk Yönetimi"ne dönüştürülmüştür.
- 13 Şubat 1975'te Rauf Denktaş liderliğinde Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuştur.
- 15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur. (İlk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Haziran Savaşları ya da Altı Gün Savaşları adı ile de bilinen 1967 Arap-İsrail Savaşı'na katılan ve İsrail'e karşı mücadele eden devletler şunlardır:

- Mısır
- Ürdün (II)
- Suriye (III)

I. öncülde yer alan İran, 1967 yılında gerçekleşen bu Arap-İsrail mücadelesinde yer almamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Kaos ortamında yanlış anlaşılmaları önlemek amacıyla ABD ile SSCB arasında 1963'te oluşturulan diyalog unsuruna verilen ad "Kırmızı Telefon Hattı"dır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Güney Afrikalı bilim adamı Christian Bernard, 1965'te ilk kalp naklini gerçekleştirerek tıp dünyasında çığır açmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. 10 Ocak 1966 tarihli "Taşkent Deklarasyonu", Hindistan ile Pakistan arasında günümüzde de devam eden Keşmir Sorunu'nun çözümüne yönelik olarak Sovyetler Birliği'nin arabuluculuğuyla imzalanmıştır. Taşkent Deklarasyonu uyarınca 1 ve 2 Mart 1966 tarihlerinde bakanlar düzeyinde görüşmeler yapılmışsa da beklenen başarıyı gösterememiştir. Hatta Hindistan Başbakanı Lal Bahadur Shastri'nin anlaşmayı imzaladıktan sonra Taşkent'te esrarengiz bir şekilde (suikast ihtimali yüksek) ölmesi bu süreci sekteye uğratmıştır. Keşmir konusu, Hindistan ve Pakistan arasında günümüzde de tartışmaların odağındadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Yumuşama Dönemi'nde ABD-SSCB ilişkilerinin bozulmasında III. öncülde verilen Yom Kippur Savaşı'nın etkisinden söz edilemez. 1973 Arap-İsrail Savaşı olarak da adlandırılan Yom Kippur Savaşı Ortadoğu'daki krizin bir sonucudur. Öte yandan U2 Krizi, Küba Buhranı gibi gelişmeler ABD-SSCB ilişkilerinin bozulmasında etkili olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. 1934-1964 yılları arasında yaşamış, 1964 yılında Türk Hava Kuvvetleri'nin Kıbrıs'ta gerçekleştirdiği uyarı uçuşunda Rumlara esir düşen, aynı zamanda Türk Hava Kuvvetleri'nin Kıbrıs'taki ilk hava şehidi olan ünlü Türk subayı Cengiz Topel'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. 25 Mayıs 1963'te 32 bağımsız Afrika ülkesi tarafından kurulan ve Afrika ülkeleri arasında birlik ve dayanışmayı geliştirmek, üye ülkelerin bağımsızlıklarını gözetmek gibi amaçları olan Afrika Birliği Teşkilatı'nın kısa adı OAU'dur. Bu örgütün merkezi de Etiyopya'nın Addis Ababa şehridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **ABD öncülüğünde oluşturulan Marshall Planı ve NATO'ya, SSCB aşağıdaki oluşumlardan hangileriyle karşılık vermiştir?**

	Marshall Planı'na karşı	NATO'ya karşı
A)	Comecon	Varşova Paktı
B)	Molotof Planı	Cominform
C)	Cominform	Comecon
D)	Molotof Planı	Varşova Paktı
E)	Varşova Paktı	Cominform

2. **Bir televizyon kanalında yayınlanan** "Dünyanın Fırtına Merkezi: Orta Doğu" **adlı belgeselde aşağıdaki gelişmelerden hangisine yer verilmiş olamaz?**

A) Süveyş Bunalımı B) Arap Baharı
C) Yom Kippur Savaşı D) Körfez Savaşları
E) Kadife Devrimi

3. **21 Nisan 1966 tarihli *Patris* gazetesinde yayımlanan Akritas Planı;**

I. FIR Hattı,
II. Ege Adalarının silahlandırılması,
III. Türklerin Kıbrıs Adası'ndan temizlenmesi ve adanın Yunanistan'a bağlanması

konularından hangilerini kapsamaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. "Sözde Ermeni Soykırımı" **iddialarını Türkiye'ye kabul ettirmek ve Türkiye'den tazminat talep edebilmek amacıyla propagandaya başlayan Ermenilerin kurduğu, 1973-1974 yılları arasında gerçekleştirdiği terör faaliyetleriyle adını duyuran örgüt aşağıdakilerden hangisidir?**

A) IMRO B) Hınçak C) Taşnak
D) EOKA E) ASALA

5. **Bağımsızlığına yeni kavuşan Asya ve Afrika ülkelerinin ABD ve SSCB gibi iki büyük nükleer güç karşısında varlıklarını korumak için birlik ve dayanışmalarını sağlamak amacıyla 1955'te yapılan konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kahire Konferansı
B) Paris Konferansı
C) Helsinki Konferansı
D) Bandung Konferansı
E) Londra Konferansı

6. **1961 yılında bir araya gelerek** "Yumuşama Dönemi" **adı verilen süreci başlatan devletler aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) ABD-SSCB
B) Çin-Japonya
C) ABD-Almanya
D) SSCB-Japonya
E) Kuzey Kore-Güney Kore

7. **ABD ile SSCB'yi karşı karşıya getiren;**

I. Küba Krizi,
II. Kore Savaşı,
III. Vietnam Savaşı

gelişmelerinden hangileri Türkiye'deki ABD'ye ait Jüpiter füzelerinin sökülmesiyle sonuçlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. **27 Mayıs İhtilali sonrasında 15 Ekim 1961'de yapılan seçimler sonucunda, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel tarafından görevlendirilen CHP lideri İsmet İnönü aşağıdaki partilerden hangisiyle anlaşarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk koalisyon hükûmetini kurmuştur?**

A) Demokrat Parti B) Adalet Partisi
C) Millî Kalkınma Partisi D) Millet Partisi
E) Yeni Türkiye Partisi

CBA Yayınları

9. **1959'da imzalanan Londra Antlaşması ile kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Makarios - Fazıl Küçük
B) Rauf Denktaş - Fazıl Küçük
C) Nikos Sampson - Fazıl Küçük
D) Rauf Denktaş - Makarios
E) Makarios - Nikos Sampson

10. **1940'ta Şam'da kurulan; Orta Doğu'da sosyalist, birleşik ve laik bir Arap devleti oluşturmayı hedefleyen ve sloganı birlik, özgürlük ve sosyalizm olan siyasal hareket aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İntifada B) Baas
C) Arap Baharı D) El-Nusra
E) Yasemin Devrimi

11. I. Irak
II. Venezuela
III. Suudi Arabistan

Yukarıdakilerden hangileri, Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatının (OPEC) kurucu üyeleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

12. **Türkiye, Soğuk Savaş Dönemi'nde oluşturulan;**

I. COMECON,
II. Avrupa Konseyi,
III. Kuzey Atlantik Paktı

örgütlerinden hangilerinde yer almıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

13. Türkiye'de 1957 seçimleri öncesi muhalefet güç birliği adımları atmış, CHP ile Demokrat Partinin içinden doğan Hürriyet Partisi arasında yoğun işbirliği çalışmaları olmuştur. Seçim sonuçlarında DP'nin oylarındaki düşüşü fırsat gören muhalefet partileri, 1958'de Milli Muhalefet Cephesini kurmuş, buna karşı Demokrat Parti lideri Adnan Menderes tarafından karşı bir siyasal oluşum ortaya çıkarılmıştır.

Demokrat Parti iktidarı döneminde kurulan bu siyasal oluşum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dörtlü Takrir B) Vatan Cephesi
C) Millî Birlik Komitesi D) Güç Birliği Cephesi
E) Tahkikat Komisyonu

14. **BM Eski Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından hazırlanan** "Annan Planı"**;**

I. Kıbrıs,
II. Petrol Krizi,
III. Dağlık Karabağ

sorunlarından hangilerinin çözümüne yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

15. **27 Mayıs 1960 Askerî Müdahalesi sonrasında TSK adına yönetime el koyan ve Orgeneral Cemal Gürsel başkanlığında bir hükûmet kuran yapı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Müstakil Grup
B) Millî Birlik Komitesi
C) Tahkikat Komisyonu
D) Vatan Cephesi
E) Millî Güvenlik Konseyi

16. **Türk Silahlı Kuvvetleri, dünya barışını korumak ve barışa katkı sağlamak amacıyla ilk kez aşağıdaki ülkelerden hangisinde görev yapmıştır?**

A) Somali B) Kore C) Lübnan
D) Irak E) Kosova

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soğuk Savaş Dönemi'nde ABD öncülüğünde oluşturulan Marshall Planı ve NATO'ya karşı SSCB tarafından önemli adımlar atılmıştır. Bu doğrultuda SSCB, Marshall Planı'na karşı Molotof Planı'nı, NATO'ya karşı da Varşova Paktını oluşturarak bu gelişmelere karşılık vermiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Bir televizyon kanalında yayınlanan "Dünyanın Fırtına Merkezi: Orta Doğu" adlı belgeselde; Süveyş Bunalımı, Arap Baharı, Yom Kippur Savaşı, Körfez Savaşları konularına yer verilmiştir. Fakat Kadife Devrimi, 17 Kasım-29 Aralık 1989'da Çekoslovakya'da meydana gelen kansız bir devrimdir. Dolayısıyla adı geçen belgeselde bu konuyla ilgili bir bilgiye yer verilmiş olamaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. 21 Nisan 1966 tarihli Patris Gazetesi'nde yayınlanan Akritas Planı, Türklerin Kıbrıs Adası'ndan temizlenmesi ve adanın Yunanistan'a bağlanması (Enosis) hedefine yönelik hazırlanmıştır. Bu plan çerçevesinde Rum çeteleri Türk köylerini yakıp yıkmış, pek çok Türk'ü de öldürmüştür. "Kanlı Noel" olarak bilinen ve 24 Türk'ün şehit edildiği olay üzerine Türk savaş uçakları Lefkoşa üzerinde ilk uyarı uçuşunu yapmıştır. Akritas Planı'nın FIR Hattı ve Ege Adalarının silahlandırılması ile bağlantısı yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. "Sözde Ermeni Soykırımı" iddialarını Türkiye'ye kabul ettirmek ve Türkiye'den tazminat talep edebilmek amacıyla propagandaya başlayan Ermenilerin kurduğu, 1973-1974 yılları arasında gerçekleştirdiği terör faaliyetleriyle adını duyuran örgüt ASALA'dır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Bağımsızlığına yeni kavuşan Asya ve Afrika ülkelerinin ABD ve SSCB gibi iki büyük nükleer güç karşısında varlıklarını korumak için birlik ve dayanışmalarını sağlamak amacıyla 1955'te toplanan konferans Bandung Konferansı'dır. Bu konferans, "Bağlantısızlık" yani hiçbir bloka veya askerî ittifaka bağlı olmama hareketinin de nüvesi olarak kabul edilmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Yumuşama (Detant) Dönemi, uluslararası ilişkilerde diyalog yolunun tercih edilmesi, gerginliklerin karşılıklı görüşmeler ve iyi niyet çabaları ile azaltılması ve antlaşmalar yolu ile sorunların çözümü çabalarıdır. 1961 yılında bir araya gelerek "Yumuşama Dönemi"ni başlatan devletler de ABD-SSCB olmuştur. ABD Başkanı John Fitzgerald Kennedy ile SSCB Başkanı Nikita Kruşçev, 1961'de Viyana'da bir araya gelip bu süreci başlatmışlardır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Yumuşama Dönemi'nde ABD ile SSCB'yi karşı karşıya getiren Küba Krizi (I) Türkiye'deki ABD'ye ait Jüpiter füzelerinin sökülmesiyle sonuçlanmıştır. ABD Başkanı John Kennedy, 22 Ekim 1962'de yaptığı bir konuşmada SSCB'nin Küba topraklarına tüm dünyadan habersiz ABD'yi vurabilecek nükleer başlıklı füzeleri gizlice yerleştirdiğini açıklamış ve Kruşçev'den füzelerin hemen sökülmesini istemiştir. Gerilimin artmasını istemeyen Sovyet Rusya, Küba'daki füzeleri kaldırmasına karşılık ABD'nin Türkiye'deki "Jüpiter" füzelerini kaldırmasını istemiş, ABD'nin bu öneriyi kabul etmesiyle Küba Buhranı çözülmüştür. Ayrıca 20 Haziran 1963'te Sovyet Rusya ile ABD arasında, özellikle buhran dönemlerinde yanlış anlaşılmaları önlemek için "Kırmızı Telefon Hattı" kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. 27 Mayıs İhtilali sonrasında 15 Ekim 1961'de yapılan seçimler sonucunda, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel tarafından görevlendirilen CHP lideri İsmet İnönü Adalet Partisi ile anlaşarak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk koalisyon hükûmetini kurmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1959'da imzalanan Zürih ve akabinde Londra Antlaşmaları doğrultusunda 16 Ağustos 1960'ta bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanlığına Rum lider Makarios, cumhurbaşkanlığı yardımcılığına da Türk lider Dr. Fazıl Küçük getirilmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. 1940'ta Şam'da kurulan; Orta Doğu'da sosyalist, birleşik ve laik bir Arap devleti oluşturmayı hedefleyen ve sloganı birlik, özgürlük ve sosyalizm olan siyasal hareket Baas Hareketi'dir.

- **İntifada (Harekete Geçme):** İsrail'in işgal ettiği topraklarda, sivil halkın ve Yaser Arafat'ın "küçük generallerim" dediği çocukların başlattıkları ayaklanmalardır.
- **Arap Baharı:** Ilk olarak Tunus'ta 2010 yılında başlayan, süreç içerisinde Arap dünyasında yaşanan bir dizi hükûmet karşıtı protesto, ayaklanma ve silahlı isyanlara verilen genel addır. Tunus'ta başlayan bu süreç "Yasemin Devrimi" olarak da adlandırılır.
- **El-Nusra:** 2011'in sonlarında Irak El-Kaidesi lideri Ebu Bekir el-Bağdadi'nin terör hücrelerini örgütlemesi için ENC lideri Muhammed El-Cevlani'yi Suriye'ye göndermesiyle kurulan örgüt.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı (OPEC) 9 - 14 Eylül 1960 tarihleri arasında Bağdat'ta toplanan konferans sonucunda kurulmuştur. OPEC'in kurucu üyeleri arasında; Irak (I), Venezuela (II), Suudi Arabistan (III), İran ve Kuveyt vardır. Kuruluşa sonradan Katar, Libya, Endonezya, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Nijerya, Gabon ve Ekvador da katılmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Türkiye, Soğuk Savaş Dönemi'nde oluşturulan ve soruda öncüllerde verilen Avrupa Konseyi'ne (II) ile Kuzey Atlantik Paktına (NATO) (III) katılmıştır. Fakat, Sosyalist ülkeler (Demir Perde Ülkeleri) arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla, 25 Ocak 1949 tarihinde kurulan ve Batı'da COMECON olarak adlandırılan uluslararası örgüte dâhil olmamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Türkiye'de 1957 seçimleri öncesi muhalefet güç birliği adımları atmış, CHP ile Demokrat Partinin içinden doğan Hürriyet Partisi arasında yoğun iş-birliği çalışmaları olmuştur. Seçim sonuçlarında DP'nin oylarındaki düşüşü fırsat gören muhalefet partileri, 1958'de Milli Muhalefet Cephesini kurmuş, buna karşı Demokrat Parti lideri Adnan Menderes tarafından karşı bir siyasal oluşum ortaya çıkarılmıştır. Demokrat Parti iktidarı döneminde kurulan bu siyasal oluşum Vatan Cephesi'dir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. BM Eski Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından hazırlanan "Annan Planı", Kıbrıs sorununun çözümüne yöneliktir. Annan Planı, Kıbrıs Sorunu'nun çözümüne yönelik en önemli gelişme olarak kabul edilmektedir. Annan Planı'na göre; Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti kurulacak ve bakanlıkların en az 1/3'ü Türk olacak, devlet başkanı ve başbakan 10 ayda bir dönüşümlü olarak değişecekti. 2004 yılında referanduma sunulan Annan Planı'na Türkler (%65) 'evet' derken, Rumlar (%76) 'hayır' demişlerdir. Ancak GKRY 'hayır' oyu kullanmasına rağmen 1 Mayıs 2004'te AB'ye tam üye olmuş ve bu gelişme ile Kıbrıs, AB ile Türkiye arasında bir sorun hâline gelmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. 27 Mayıs 1960 Askerî Müdahalesi sonrasında TSK adına yönetime el koyan ve Orgeneral Cemal Gürsel başkanlığında bir hükûmet kuran yapı Millî Birlik Komitesidir. Millî Birlik Komitesi, Türkiye'de 15 Ekim 1961'e kadar iktidarı elinde tutmuş ve yeni bir anayasanın oluşturulmasında doğrudan etkili olmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Türk Silahlı Kuvvetleri, dünya barışını korumak ve barışa katkı sağlamak amacıyla ilk kez 1952'de Kore'de görev yapmıştır. TSK, 1950-1953 yılları arasında yaşanan Kore Savaşı'na BM Kuvvetleri'ne bir tugay asker göndererek katılmış, böylece Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez yurt dışına asker yollanmıştır. (TSK'nın yurtdışı operasyonları için bkz. KPSS Tarihin Pusulası Konu Anlatımlı, sf. 424))

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Soğuk Savaş sonrasında; yakınlaşma, anlaşma ve iş birliği ekseninde yürütülen politikalar çerçevesinde, Doğu-Batı ilişkilerinde görülen çatışma ve gerginliğin oldukça azaldığı tarihsel dönemi ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dayanışma B) Entegrasyon
C) Yatıştırma D) Tarafsızlık
E) Yumuşama

2. "Kıbrıs'a yapılacak olan Türk müdahalesi Türk-Yunan kuvvetleri arasında askerî bir çatışmaya sebep olabilir." **diyerek Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesini engellemeye çalışan dönemin ABD başkanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) John F. Kennedy B) Richard Nixon
C) Lyndon B. Johnson D) Jim Carter
E) Harry S. Truman

3. 1960'lı yıllardan sonra özellikle Fransa ve ABD'de faaliyet gösteren Ermeni Diasporası dünya kamuoyunu asılsız iddialarıyla etkilemek amacıyla "Dört T Planı"nı uygulamaya koymuştur.

Aşağıdakilerden hangisi "Dört T Planı" **kapsamındaki hedeflerden biri değildir?**

A) Toprak B) Tanıtım C) Tazminat
D) Tanınma E) Tahkikat

4. **1973 Arap-İsrail Savaşı (Yom Kippur) sürecinde ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın Tel Aviv ile Arap başkentleri arasında yürüttüğü ziyaretlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Detant (Yumuşama)
B) Ping - Pong Diplomasisi
C) Mekik Diplomasisi
D) Yatıştırma Politikası
E) Oslo Görüşmeleri

5. **Kıbrıs Barış Harekâtı'nın bir sonucu olarak 1975-1978 yılları arasında Türkiye'ye ambargo uygulayan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) ABD B) İngiltere C) Fransa
D) Yunanistan E) SSCB

6. **Yumuşama Dönemi'nde** "Ping - Pong Diplomasisi" **olarak adlandırılan gelişme aşağıdaki hangi iki ülkenin birbirine yakınlaşmasını ifade etmektedir?**

A) SSCB - Çin B) SSCB - ABD
C) Çin - Japonya D) ABD - Japonya
E) Çin - ABD

7. **17 Eylül 1978 tarihinde imzalanan Camp David Antlaşması ile İsrail'i resmen tanıyan ilk Arap ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mısır B) Libya C) Lübnan
D) Ürdün E) Cezayir

8. **Türkiye ile Yunanistan arasında** "FIR Sorunu" **olarak bilinen anlaşmazlığın konusu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ege adalarının silahsızlandırılması
B) Kıta sahanlığının derinliği
C) Uluslararası sivil havacılık düzenlemesi
D) NATO ortak tatbikatlarının yönetimi
E) Karşılıklı nüfus değiş tokuşu

CBA Yayınları

9. **1975 yılında Rauf Denktaş liderliğinde kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin yerine 15 Kasım 1983 tarihinde aşağıdakilerden hangisi kurulmuştur?**

A) Federal Kıbrıs Türk Devleti
B) Türk Mukavemet Teşkilatı
C) Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi
D) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
E) Kıbrıs Elen Cumhuriyeti

10. **Doğu Bloku ülkelerinin Avrupa'da güvenlik ve iş birliğini güçlendirmek amacıyla bir konferans toplanması önerisi üzerine, Arnavutluk dışında ABD, Kanada ve tüm Avrupa ülkelerinin katılımıyla 1975 yılında gerçekleştirilen konferans aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Helsinki Konferansı
B) Paris Konferansı
C) Quebec Konferansı
D) Londra Konferansı
E) Camp David Konferansı

11. I. Ege adalarının silahlandırılması
II. Karasularının 12 mile çıkarılması
III. Meis ve Oniki Ada'nın Yunanistan'a verilmesi

Yukarıdakilerden hangileri 1970'li yıllarda Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi konusunda ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. **Aşağıdaki gelişmelerden hangisi, gerçekleştiren kişinin adıyla özdeşleştirilemez?**

A) Marshall Planı B) Kyoto Protokolü
C) Molotof Planı D) Truman Doktrini
E) Vandenberg Kararı

13. **1986 yılından itibaren ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin "Yeşil Dostu" politikalar izleyerek çevre sorunlarına daha duyarlı olmalarında etkili olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Küba Krizi B) Kyoto Protokolü
C) Çernobil Faciası D) 1973 Petrol Krizi
E) Körfez Savaşları

14. **12 Mart 1971'de yaşanan Askerî Muhtıra sonucu iktidarı sona eren parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Demokrat Parti
B) Cumhuriyet Halk Partisi
C) Adalet Partisi
D) Demokratik Sol Parti
E) Anavatan Partisi

15. **Şattülarap su yolu ve petrol paylaşımı konularında çatışma süreci yaşayan iki devlet aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Irak - Kuveyt B) Irak - İran
C) İsrail - Suriye D) Suriye - Irak
E) Mısır - İsrail

16. **1979'da dönemin Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal tarafından hazırlanan ve literatüre "24 Ocak Kararları" adıyla geçen ekonomik program, hangi yıl kamuoyuna açıklanmıştır?**

A) 1980 B) 1981 C) 1983
D) 1985 E) 1988

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Soğuk Savaş sonrasında; yakınlaşma, anlaşma ve iş birliği ekseninde yürütülen politikalar çerçevesinde, Doğu-Batı ilişkilerinde görülen çatışma ve gerginliğin oldukça azaldığı tarihsel dönemi ifade eden kavram "Yumuşama" olarak nitelendirilmektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. "Kıbrıs'a yapılacak olan Türk müdahalesi Türk-Yunan kuvvetleri arasında askerî bir çatışmaya sebep olabilir." diyerek Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesini engellemeye çalışan dönemin ABD başkanı Lyndon B. Johnson'dır. Johnson tarafından imzalanan ve daha sonraları "Johnson Mektubu" olarak tarihe geçen ünlü mektup 5 Haziran 1964'te Türkiye Başbakanı İnönü'ye iletilmiştir. Mektupta, Türkiye'nin adaya tek taraflı müdahalesinin Türk ve Yunan tarafları arasında savaşa yol açabileceği ve NATO üyesi olan bu iki ülkenin savaşmasının kabul edilemez olduğu ifade edilmiştir. Türkiye'nin müdahale kararı almadan önce müttefiklerine danışması gerektiği anımsatılmıştır. Ayrıca bu savaşın Sovyetler Birliği'nin de Türkiye'ye müdahale ihtimalini doğuracağı ve NATO'nun böyle bir durumda Türkiye'yi savunma konusunda isteksiz olacağı ima edilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. 1960'lı yıllardan sonra özellikle Fransa ve ABD'de faaliyet gösteren Ermeni Diasporası, lobicilik faaliyetlerine ağırlık vermiş ve 1915 Tehcir Kanunu'nda yaşandığını düşündükleri hayali durumlar için bunun bedeli olarak "Dört T" adını verdikleri bir planı uygulamak üzere harekete geçmişlerdir: Bu planın kapsamındaki hedefler şunlardır: Toprak - Tanıtım - Tanınma - Tazminat. Soruda E seçeneğinde verilen "Tahkikat", bu plan çerçevesindeki hedeflerden biri değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. 1973 Arap-İsrail Savaşı (Yom Kippur) sürecinde ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın Tel Aviv ile Arap başkentleri arasında yürüttüğü ziyaretlere verilen ad "Mekik Diplomasisi"dir. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın 1973'te başlattığı Mekik Diplomasisi Mısır ile İsrail arasındaki ilişkileri düzeltmeye yöneliktir. Bu girişimin sonucunda da 1978'de Camp David Antlaşması imzalanacaktır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Kıbrıs Barış Harekâtı'nın bir sonucu olarak 1975-1978 yılları arasında Türkiye'ye ambargo uygulayan devlet ABD'dir. Kıbrıs Barış Harekâtı Türk dış politikasını olumsuz etkilemiştir. Nitekim ABD Kongresi 1974 Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra misilleme olarak 5 Şubat 1975 tarihinden itibaren Türkiye'ye silah ambargosu uygulanması kararı almıştır. Böylece ABD Türkiye'ye silah yardımında bulunmayı kesmiştir. Bunun üzerine Türkiye, 1969 "Savunma İş Birliği Antlaşması"nı yürürlükten kaldırmış ve 1975'ten itibaren Türkiye'deki bütün ABD üs ve tesislerine el koymuştur. 1978'de silah ambargosunun kalkması ile Türkiye ABD ilişkileri normale dönmeye başlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Yumuşama Dönemi'nde yaşanan ve "Ping-Pong Diplomasisi" olarak adlandırılan gelişme ABD ile Çin arasındaki diyalogla ilgili olup, iki ülkenin birbirine yakınlaşmasını ifade etmektedir. 1971'de Başkan Nixon'ın ulusal güvenlik danışmanı Henry Kissinger'ın Çin'e yaptığı tarihi ziyaret iki ülke ilişkilerinin normalleşmesinin ilk adımını oluşturmuştur. Başkan Nixon'ın 21-28 Şubat 1972'de yaptığı ziyaret ise iki ülkenin diplomatik ilişkilerinin olmadığı bir ortamda gerçekleşmiştir. Böylece ABD, Çin'i SSCB tehdidine karşı bir denge unsuru olarak kullanmayı amaçlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın 1973'te gerçekleştirdiği "Mekik Diplomasisi"nin bir sonucu olarak 17 Eylül 1978 tarihinde imzalanan Camp David Antlaşması ile İsrail'i tanıyan ilk Arap ülkesi Mısır olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Türkiye ile Yunanistan arasında "FIR Sorunu" olarak bilinen anlaşmazlığın konusu, uluslararası sivil havacılık düzenlemesidir. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Türkiye'nin Ege kara suları sınırını "FIR Hattı" olarak kabul edince, Ege Denizi üzerindeki hava sahasının kontrolü büyük ölçüde Yunanistan'a geçmiştir. FIR Hattı, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Türkiye'nin güvenliğini tehdit edince, Türkiye 6 Ağustos'ta yayımladığı Havacılara İhtar Bildirimi ile yeni bir FIR hattı oluşturmuştur. Türkiye'nin Ege'deki haklarını zedeleyen bu durum iki ülke arasında yeni bir sorunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. NATO'nun devreye girmesiyle her iki taraf da daha önceden aldığı Ege hava sahası ile ilgili kararları yürürlükten kaldırmış ve sorun çözülmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 1975 yılında Rauf Denktaş liderliğinde kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin yerine 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur. KKTC'nin ilk cumhurbaşkanı da yine Rauf Denktaş olmuştur. (Yaşanan bu sürecin aşamaları için bkz. Tarihin Pusulası Tamamı Çözümlü Soru Bankası, Test No: 70, Soru No: 9'un çözümü)

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. 1975 yılında Doğu Bloku ülkelerinin Avrupa'da güvenlik ve işbirliğini güçlendirmek amacıyla bir konferans toplanması önerisi üzerine, Arnavutluk dışında tüm Avrupa ülkeleri, ABD ve Kanada'nın katılımıyla gerçekleştirilen konferans Helsinki Konferansı'dır. "Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı" olarak da bilinen bu oluşumun sonunda hazırlanan belge AGİK'in anayasası sayılır. "Helsinki Nihai Senedi" adını alan bu sonuç belgesi; kuvvet kullanımından kaçınma, egemenliğe saygı, sorunların barışçı yöntemlerle çözülmesi, devletlerarasında iş birliği, içişlerine karışmama ve insan haklarına saygı gibi konuları içermektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Öncüllerde verilen Meis ve Oniki Ada'nın Yunanistan'a verilmesi (III) 1970'li yıllarda Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi konusunda ortaya çıkan sorunlardan biri değildir. Nitekim İtalya, 10 Şubat 1947'de imzalanan Paris Barış Antlaşması ile Meis ve Oniki Ada'yı Yunanistan'a daha önceden bırakmıştı. Ege adalarının silahlandırılması ve karasularının 12 mile çıkarılması ise 1970'lerde Yunanistan ile Türkiye arasında önemli sorunlar olarak gündeme gelmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Soruda B seçeneğinde verilen "Kyoto Protokolü" ismini gerçekleştiren bir kişiden değil, imzalandığı yerden almaktadır. Kyoto, Japonya'nın en önemli şehirlerinden biridir. Öte yandan; Marshall Planı adını ABD Dışişleri Bakanı Marshall'dan, Molotof Planı adını SSCB Dışişleri Bakanı Molotov'dan, Truman Doktrini adını ABD Başkanı Harry S. Truman'dan, Vandenberg Kararı ise adını ABD Senatörü Vandenberg'den almıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. 1986 yılından itibaren ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin "Yeşil Dostu" politikalar izleyerek çevre sorunlarına daha duyarlı olmalarında etkili olan gelişme Çernobil Faciası'dır. 1986'daki Çernobil kazası çevre sorunlarına duyarlılığı artırmış, ABD ve Batı Avrupa ülkeleri; yağ kullanımını azaltmak, çöpleri yeniden işlemek, su ve enerji tüketiminde tutumlu davranılmasını sağlamak için "Yeşil Dostu" politikalar izlemeye başlamışlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. 12 Mart 1971'de yaşanan Askerî Muhtıra sonucu iktidarı sona eren parti Adalet Partisi'dir. 27 Ekim 1965'te Süleyman Demirel'in başbakanlığı ile başlayan Adalet Partisi iktidarı, 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'na kadar devam etmiştir. 12 Mart Muhtırası'ndan sonra Başbakan Süleyman Demirel istifa etmiş, daha sonra ise partisinden istifa ederek bağımsız olan Nihat Erim başbakanlığında, meclis dışından ve farklı partilerin milletvekillerinden oluşan geniş tabanlı ve hiçbir siyasi partiyle doğrudan ilişkili olmayan bir hükûmet kurulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Şattülarap su yolu ve petrol paylaşımı konusunda çatışma süreci yaşayan ikili devlet Irak ve İran'dır. Soğuk Savaş dönemi boyunca iyi gitmeyen İran-Irak ilişkilerinde, 1969'da ABD'nin desteğini alan İran'ın önemli bir suyolu olan Şattülarap'ı almak istemesi ve bölgeye gemilerini göndermesi önemli bir dönüm noktası olmuştur. 1975'te Cezayir'in arabuluculuğu ile imzalanan Cezayir Antlaşması'yla, Irak ile İran arasındaki Şattülarap su yolunun en derin yeri sınır kabul edilmiş ve ilişkiler bir süreliğine düzelmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. 1979 yılında, dönemin Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal tarafından hazırlanan ve literatüre "24 Ocak Kararları" adıyla geçen ekonomik program 1980 yılında kamuoyuna açıklanmıştır. 1970'lerin sonuna doğru Kamu İktisadi Teşebbüslerinin dengesi çarpıcı bir şekilde bozulmuştur. Bunun sonucunda bütçe açığı büyümüş ve enflasyonda hızlı bir artış olmuştur. Bu ekonomik dengesizlikler sonucunda karma ekonomi modelinden serbest piyasa ekonomisine geçişi sağlayan 24 Ocak 1980 Ekonomik İstikrar Kararları alınmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. **Aşağıdakilerden hangisi, 1996'da** "Şanghay Beşlisi" **adıyla kurulan iş birliği örgütüne üye olan devletlerden biri değildir?**

A) Rusya B) Çin C) Kırgızistan
D) Kazakistan E) Azerbaycan

2. **ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın 1973 yılında başlattığı** "Mekik Diplomasisi", **aşağıdaki devletlerden hangilerinin ilişkilerini düzeltmeye yöneliktir?**

A) Mısır - İsrail
B) Pakistan - Hindistan
C) İsrail - Filistin
D) Afganistan - Pakistan
E) Ermenistan - Azerbaycan

3. **Başta Türk dilinin konuşulduğu ülkeler ve Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına yardımcı olmak; bu ülkelerle teknik, ekonomik, sosyokültürel ve eğitim alanlarında iş birliği sağlamak amacıyla 1992'de kurulan teşkilât aşağıdakilerden hangisidir?**

A) KEİ B) TÜBA C) TİKA
D) TUSİAD E) TÜBİTAK

4. "Huzuru Temin Harekâtı" **olarak da adlandırılan Körfez Savaşı sırasında Irak'ın ateşkes şartlarına uyup uymadığını ve 36. paralelin kuzeyini kontrol etmek amacıyla oluşturulan; Amerikan, Fransız, İngiliz ve Türk hava birliklerinden oluşan ve merkezi Türkiye'deki İncirlik Üssü'nde olan kuvvetlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çevik Kuvvet B) Çekiç Güç
C) Çöl Fırtınası D) Çöl Kaplanı
E) Dökme Kurşun

5. **1993'te Azerbaycan Cumhurbaşkanı olan ve Türk-Azerî ilişkilerinde** "Biz bir millet, iki devletiz." **sözünü söyleyen devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Haydar Aliyev B) Asker Akayev
C) İslam Kerimov D) Ebulfez Elçibey
E) Mehmet Emin Resulzade

6. **1993'te FKÖ lideri Yaser Arafat ile İsrail Başbakanı İzak Rabin arasında imzalanan ve Filistin Kurtuluş Örgütünün İsrail'i, İsrail'in de Filistin Kurtuluş Örgütünü Filistin halkının temsilcisi olarak tanımasını sağlayan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Madrid B) Camp David
C) Dayton D) Schengen
E) Otonomi (Oslo-I)

7. "Mavi Kelebekler Olayı", **aşağıdaki ülkelerden hangisinde meydana gelen katliamların bir kanıtı olarak ortaya çıkmıştır?**

A) Yunanistan B) Bosna-Hersek
C) Yugoslavya D) Azerbaycan
E) Ermenistan

8. **Kıbrıs'ta nihai çözümü hedefleyen, 2004 yılında yapılan referandumla Kıbrıslı Türkler tarafından kabul edilirken Rumlar tarafından reddedilen planı hazırlayan dönemin BM Genel Sekreteri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kofi Annan B) Boutros Ghali
C) Ban Ki-Moon D) Kurt Waldheim
E) Perez de Cuellar

CBA Yayınları

9. **Türkiye, aşağıdakilerden hangisinin başbakanlığı döneminde Avrupa Topluluğuna tam üyelik başvurusunda bulunmuştur?**

A) Turgut Özal B) Tansu Çiller
C) Süleyman Demirel D) Yıldırım Aktuna
E) Mesut Yılmaz

10. **Basmacı Hareketi'nin başarısız olması üzerine SSCB'ye bağlanan, SSCB'nin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden ve başkanlığını İslam Kerimov'un yaptığı devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kazakistan B) Kırgızistan
C) Tacikistan D) Türkmenistan
E) Özbekistan

11. **Aşağıdakilerden hangisi TBMM kararları çerçevesinde, Türk Ordusu'nun barışı koruma ve uygulama harekâtlarına barış gücü olarak katıldığı ülkelerden biri değildir?**

A) Kuveyt B) Somali
C) Afganistan D) Arnavutluk
E) Bosna-Hersek

12. **12 Eylül Askerî Darbesi'nden sonraki ilk genel seçim olan 1983 yılı seçimlerinde tek başına iktidara gelen siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Doğru Yol Partisi
B) Adalet Partisi
C) Demokratik Sol Parti
D) Milliyetçi Hareket Partisi
E) Anavatan Partisi

13. **16 Aralık 1991'de Nursultan Nazarbayev önderliğinde bağımsızlığını ilan eden, büyük petrol, uranyum, demir, altın ve kurşun rezervlerine sahip olan ve dünya tarihinde ilk kez gönüllü olarak kendi nükleer silah deposundan vazgeçen ülke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tacikistan B) Kazakistan
C) Özbekistan D) Türkmenistan
E) Azerbaycan

14. **2003 Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki performansıyla Türkiye'ye ilk kez birinciliği kazandıran ses sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kenan Doğulu B) Sertap Erener
C) Yüksek Sadakat D) Şebnem Ferah
E) Şebnem Paker

15. **SSCB'nin dağılmasından sonra 21 Aralık 1991'de düzenlenen "Almatı Zirvesi" sonucunda siyasi ve ekonomik birlik amaçlı oluşturulan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) NATO B) TİKA C) TÜBA
D) BDT E) KEİ

16. **Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) bünyesinde 1992'de kurulan Minsk Grubu, aşağıdaki devletlerden hangilerinin arasındaki siyasi ve askerî gerilimi azaltmak ve bölgede barışın tesisinde kolaylaştırıcı rol oynamak üzere faaliyet yürütmüştür?**

A) İran-Irak
B) İsrail-Filistin
C) Azerbaycan-Ermenistan
D) Hindistan-Pakistan
E) Sırbistan-Bosna Hersek

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. Şanghay Beşlisi, 1996'da Çin, Rusya, Kırgızistan, Kazakistan ve Tacikistan tarafından kurulan bir iş birliği yapılanmasıdır. Bu oluşumun adı, 2001 yılında Özbekistan'ın da katılımıyla "Şanghay İşbirliği Örgütü" olarak değişmiştir. Soruda "E" seçeneğinde verilen Azerbaycan bu oluşuma üye olan devletlerden biri değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. 1973 Arap-İsrail Savaşı (Yom Kippur) sürecinde ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın Tel Aviv ile Arap başkentleri arasında yürüttüğü ziyaretlere verilen ad "Mekik Diplomasisi"dir. ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın 1973'te başlattığı Mekik Diplomasisi Mısır ile İsrail arasındaki ilişkileri düzeltmeye yöneliktir. Bu girişimin sonucunda da 1978'de Camp David Antlaşması imzalanacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Başta Türk dilinin konuşulduğu ülkeler ve Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına yardımcı olmak; bu ülkelerle teknik, ekonomik, sosyokültürel ve eğitim alanlarında iş birliği sağlamak amacıyla 1992'de kurulan teşkilat Türk İşbirliği Koordinasyon Ajansı'dır. Bu teşkilatın kısa adı TİKA'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. "Huzuru Temin Harekâtı" olarak da adlandırılan Körfez Savaşı sırasında Irak'ın ateşkes şartlarına uyup uymadığını ve 36. Paralelin kuzeyini kontrol etmek amacıyla oluşturulan; Amerikan, Fransız, İngiliz ve Türk hava birliklerinden oluşan ve merkezi Türkiye'deki İncirlik Üssü'nde olan kuvvetlere "Çekiç Güç" adı verilmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. 1993'te Azerbaycan Cumhurbaşkanı olan ve Türk-Azerî ilişkilerinde "Biz bir millet, iki devletiz." sözünü söyleyen devlet adamı Haydar Aliyev'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Filistin halkının haklarını savunmak amacıyla kurulan FKÖ, siyasi çözüm yolları arayarak Batı Şeria ve Gazze'de bir Filistin Devleti'nin kurulmasına çalışmıştır. 1988'de ilan edilen Bağımsız Filistin Devleti'nin devlet başkanlığına FKÖ merkez konseyi tarafından Yaser Arafat getirilmiştir. 1993'te FKÖ lideri Yaser Arafat ile İsrail Başbakanı İzak Rabin arasında imzalanan Otonomi Antlaşması (Oslo-I) ile Filistin Kurtuluş Örgütü İsrail'i, İsrail de Filistin Kurtuluş Örgütünü Filistin halkının temsilcisi olarak tanımıştır. Bu sürecin bir sonucu olarak, 1994'te Yaser Arafat, İzak Rabin ve İsrail Dışişleri Bakanı Şimon Perez Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. "Mavi Kelebekler Olayı", 11 Temmuz 1995 tarihinde Bosna-Hersek'te meydana gelen Srebrenitsa Katliamı'nın bir kanıtı olarak ortaya çıkmıştır. Sırplar, Bosna Savaşı sırasında katlettikleri Boşnakların cesetlerini gizlemek amacıyla toplu mezarlar oluşturmuş, bu mezarların tespitini zorlaştırmak için de her mezara metal parçalar yerleştirmişlerdir. Fakat toplu mezarlar üzerinde yetişen Artemis çiçeği ve bu çiçekle beslenen Mavi Kelebek sayısında artış gözlemlenmesi neticesinde 400'e yakın toplu mezar tespit edilmiştir. Her geçen gün bulunmaya da devam etmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Kıbrıs'ta nihai çözümü hedefleyen, 2004 yılında yapılan referandumla Kıbrıslı Türkler tarafından kabul edilirken Rumlar tarafından reddedilen planı hazırlayan dönemin BM Genel Sekreteri Kofi Annan'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nin yaşanması ve Yunanistan'ın da AET'ye tam üye olması nedeniyle 1980 yılı Türkiye-AB ilişkileri açısından olumsuz geçmiştir. 14 Nisan 1987'de Başbakan Turgut Özal Dönemi'nde Türkiye AB'ye tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. AB bu noktada gümrük birliğinin sağlanması için zaman gerektiğini belirtmiştir. (Bu sürecin tamamlanmasını takiben Avrupa Birliğiyle bütünleşmenin ilk aşaması olarak, Başbakan Tansu Çiller Dönemi'nde 1 Ocak 1996'da Türkiye ile AB ülkeleri arasında Gümrük Birliği Antlaşması imzalanacaktır.)

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. XX. yüzyıl başlarında Basmacı Hareketinin başarısız olması üzerine SSCB'ye bağlanan, SSCB'nin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden ve başkanlığını İslam Kerimov'un yaptığı devlet Özbekistan'dır. Halkından güç alan İslam Kerimov, 31 Ağustos 1991'de Özbekistan'ın bağımsızlığını ilan etmiş, 29 Aralık 1991'de SSCB'nin dağılması ile cumhurbaşkanı seçilmiştir. Kerimov 2016 yılında hayatını kaybetmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Soruda A seçeneğinde verilen Kuveyt, TBMM kararları çerçevesinde, Türk Ordusu'nun barışı koruma ve uygulama harekâtlarına barış gücü olarak katıldığı ülkelerden biri değildir. Türk Ordusu'nun barışı koruma ve uygulama harekâtlarına barış gücü olarak katıldığı ülkeler şunlardır: Somali, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Kosova, Makedonya, Afganistan, Sudan, Lübnan, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Libya, Katar.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. 1980 Askerî Müdahalesi sonrası 6 Kasım 1983'te yapılan ilk milletvekili genel seçimlerine Anavatan Partisi (ANAP), Halkçı Parti (HP) ve Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) katılmış, seçimler sonucunda birinci olan Anavatan Partisi Turgut Özal başkanlığında tek başına iktidara gelmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. 16 Aralık 1991'de Nursultan Nazarbayev önderliğinde bağımsızlığını ilan eden, büyük petrol, uranyum, demir, altın ve kurşun rezervlerine sahip olan ve dünya tarihinde ilk kez gönüllü olarak kendi nükleer silah deposundan vazgeçen ülke Kazakistan'dır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. 2003 Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki performansıyla Türkiye'ye ilk kez birinciliği kazandıran ses sanatçısı Sertap Erener'dir. 24 Mayıs 2003'te Letonya'da düzenlenen yarışmaya "*Everyway That I Can*" adlı şarkısı ile katılan Erener, dört ülkeden tam puan alarak 167 puan ile Türkiye'ye yarışma tarihindeki ilk birinciliğini getirmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. SSCB'nin dağılmasından sonra, 21 Aralık 1991'de Kazakistan'ın eski başkenti Almatı'da düzenlenen "Almatı Zirvesi" sonucunda siyasi ve ekonomik birlik amaçlı oluşturulan teşkilat Bağımsız Devletler Topluluğudur. (BDT)

- **NATO:** Kuzey Atlantik Paktı
- **TİKA:** Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
- **TÜBA:** Türkiye Bilimler Akademisi
- **KEİ:** Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) bünyesinde 1992'de kurulan Minsk Grubu, Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki siyasi ve askerî gerilimi azaltmak ve bölgede barışın tesisinde kolaylaştırıcı rol oynamak üzere faaliyet yürütmüştür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. 1947'de komünist rejim altında bulunan ülkeler Moskova'dan yönetilen bir blok hâline gelmiştir.

Bu oluşum için ilk kez Churchill tarafından kullanılan tabir aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demir Perde B) Demir Yumruk
C) Küçük Avrupa D) İmparatorlar Ligi
E) Çelik Pakt

2. **Demokrat Parti Dönemi'nde;**

I. İstanbul,
II. Hacettepe,
III. Orta Doğu Teknik

üniversitelerinden hangileri kurulmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. **Demokrat Parti'deki parti içi muhalefet nedeniyle partiden ihraç edilen ve istifa eden çoğu gazeteci 19 milletvekilli tarafından 20 Aralık 1955'te kurulan, 24 Kasım 1958'de ise CHP ile birleşen siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Adalet Partisi
B) Hürriyet Partisi
C) Millet Partisi
D) Milli Kalkınma Partisi
E) Cumhuriyetçi Millet Parti

4. SSCB'nin dağılmasının ardından 11 cumhuriyetin katılımıyla 21 Aralık 1991'de Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, Bağımsız Devletler Topluluğunun kurucu üyelerinden biri değildir?

A) Ukrayna B) Gürcistan
C) Kazakistan D) Azerbaycan
E) Özbekistan

5. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Doğu ve Batı Bloku olmak üzere, iki kutuplu bir yapı oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Bloku'nda ortaya çıkan bir gelişme değildir?

A) COMECON B) Cominform
C) Molotof Planı D) Varşova Paktı
E) Kuzey Atlantik Paktı

6. **Suat Hayri Ürgüplü başkanlığında 20 Temmuz 1961'de oluşturulan, 12 Eylül Askerî Darbesi'ne kadar TBMM'nin üst kanadındaki yasama organı olarak faaliyet gösteren,** "Okumuşlar Meclisi" **olarak da adlandırılan yapı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Millet Meclisi
B) Cumhuriyet Senatosu
C) Millî Birlik Komitesi
D) Tahkikat Komisyonu
E) Millî Güvenlik Konseyi

7. I. Makarios'un Kıbrıs Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı olması
II. Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi'nin oluşturulması
III. Türk Mukavemet Teşkilatı'nın faaliyete geçmesi
IV. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulması

Yukarıdakilerden hangileri 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında yaşanan gelişmeler arasında yer alır?

A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

8. Yugoslavya'nın en etkin bölgesi olan Sırbistan'ın başına bir darbe ile Miloseviç'in geçmesi ve Miloseviç'in uyguladığı sert politikalar Yugoslavya'nın 1990'dan itibaren parçalanma sürecini başlatmıştır.

Bu süreçte Yugoslavya'dan ayrılan ilk ülke aşağıdakilerden hangisi olmuştur?

A) Kosova B) Karadağ C) Makedonya
D) Bosna-Hersek E) Slovenya

CBA Yayınları

9. **Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu ile 12 Eylül 1963'te imzaladığı ilk antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ankara Antlaşması
B) Paris Antlaşması
C) Katma Protokol
D) Gümrük Birliği Antlaşması
E) Kopenhag Kriterleri

10. **SSCB'de ortaya koyduğu Perestroyka (Yeniden Yapılanma) ve Glasnost (Açıklık) politikalarıyla bilinen, 2022 yılında hayatını kaybeden devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Boris Yeltsin B) Sergey Kiriyenko
C) Mihail Gorbaçov D) Dimitry Medmedev
E) Nikita Kruşçev

11. **İtalyan yayılmacılığına karşı 1936'da İngiltere'nin öncülüğünde oluşturulan ve daha sonra Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'nın da katıldığı örgütlenme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Akdeniz Paktı B) Atlantik Paktı
C) Sadabat Paktı D) Bağdat Paktı
E) Briand-Kellogg Paktı

12. **Ermenilerin 1992'de Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde sivillere yönelik gerçekleştirdikleri ve pek çok ülke tarafından soykırım olarak kabul edilen katliam aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Riga B) Gorajde C) Hocalı
D) Urumçi E) Srebrenitsa

13. Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk çok partili seçim, tek dereceli seçim esasına dayalı olarak 21 Temmuz 1946 tarihinde gerçekleşmiştir.

Seçim sonrasında çok partili hayatın ilk hükümetini kuran ve 1946-1947 yılları arasında başbakanlık yapan devlet adamı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hasan Saka B) Celâl Bayar
C) Refik Saydam D) Şükrü Saraçoğlu
E) Recep Peker

14. Doğu Bloku içinde yer alan devletlerde komünist rejimler SSCB'nin baskısıyla oluşmasına rağmen yalnız iki ülkede II. Dünya Savaşı sırasında komünist partilerin Alman işgaline karşı başarılı direnişi, bu rejimin kurulmasında etkili olmuştur.

Hakkında bilgi verilen bu iki ülke aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Yugoslavya - Arnavutluk
B) Çekoslovakya - Polonya
C) Arnavutluk - Bulgaristan
D) Yugoslavya - Polonya
E) Macaristan - Çekoslovakya

15. **14 Aralık 1995 tarihinde imzalanan ve Bosna Savaşı'nı sona erdiren antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Roma B) Dayton
C) Londra D) Camp David
E) Panmunjom

16. **Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra oluşturulan Bağımsız Devletler Topluluğundan 2014 yılında ayrılan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Belarus B) Ukrayna
C) Azerbaycan D) Özbekistan
E) Türkmenistan

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

1. 1947'de komünist rejim altında bulunan ülkeler Moskova'dan yönetilen bir blok haline gelmiştir. Bu oluşum için ilk kez Winston Churchill tarafından kullanılan tabir "Demir Perde"dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Demokrat Parti Dönemi'nde;

- 1955'te Ege Üniversitesi,
- 1955'te Karadeniz Teknik Üniversitesi,
- 1956'da ABD üniversitelerine uygun olarak, eğitim dili İngilizce olan ilk Türk üniversitesi olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi (II),
- 1957'de Erzurum Atatürk Üniversitesi kurulmuştur.

İstanbul Üniversitesi 1933'te, Hacettepe Üniversitesi ise 1967'de kurulmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Demokrat Parti'deki parti içi muhalefet nedeniyle partiden ihraç edilen ve istifa eden çoğu gazeteci 19 milletvekilli tarafından 20 Aralık 1955'te kurulan, 24 Kasım 1958'de ise CHP ile birleşen siyasi parti Hürriyet Partisi'dir. Tarihimizde "İspatçılar" olarak bilinen çoğunluğu gazeteci ve gazete sahiplerinden oluşan Demokrat Parti'nin Millet Meclisi çatısı altındaki 19 Milletvekili, Basın Yasası'nda basına ispat hakkının verilmesini savunuyorlardı. İstekleri Demokrat Parti Grubu tarafından reddedilince 19 üyeden 10'u partiden istifa etmiş, 9'u da partiden çıkarılmıştır. Hürriyet Partisi 24 Kasım 1958'de Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. SSCB'nin dağılmasının ardından 11 cumhuriyetin katılımıyla 21 Aralık 1991'de Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) kurulmuştur. BDT'nin kurucu üyeleri şunlardır: Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaycan, Tacikistan, Ermenistan ve Moldova. Gürcistan Bağımsız Devletler Topluluğunun kurucu üyelerinden biri değildir. Gürcistan BDT'ye 1993'te gözlemci olarak katılmış, Güney Osetya Savaşı'ndan sonra 15 Ağustos 2008'de topluluktan ayrılmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. İkinci Dünya Savaşı sonrasında uluslararası ilişkilerde, Doğu ve Batı Bloku olmak üzere, iki kutuplu bir yapı oluşmuştur. Soruda A, B, C ve D seçeneğinde verilen gelişmeler Doğu Bloku çerçevesinde ortaya çıkmıştır. Ancak Kuzey Atlantik Paktı (NATO) ise Batı Bloku gelişmelerinden biridir. Senatör Vandenberg ABD Senatosu'na, Amerika'nın güvenliğini ilgilendiren ve karşılıklı yardıma dayanan "bölgesel ve diğer ortak anlaşmalara" katılma yetkisinin verilmesine ilişkin bir karar tasarısı sunmuştur. Bu karar doğrultusunda 4 Nisan 1949'da 12 Batılı ülke arasında, Kuzey Atlantik Paktı kurulmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Suat Hayri Ürgüplü başkanlığında 20 Temmuz 1961 tarihinde oluşturulan, 12 Eylül Askerî Darbesi'ne kadar TBMM'nin üst kanadındaki yasama organı olarak faaliyet gösteren, "Okumuşlar Meclisi" olarak da adlandırılan yapı Cumhuriyet Senatosudur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Soruda IV. öncülde verilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulması 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında, 15 Kasım 1983 tarihinde gerçekleşmiştir. Türk Mukavemet Teşkilatının faaliyete geçmesi 1958'de, Makarios'un Kıbrıs Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı olması 1960'ta, Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi'nin oluşturulması ise 1967'de gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Yugoslavya'nın en etkin bölgesi olan Sırbistan'ın başına bir darbe ile Miloseviç'in geçmesi ve Miloseviç'in uyguladığı sert politikalar Yugoslavya'nın 1990'dan itibaren parçalanma sürecini başlatmıştır. Bu süreçte Yugoslavya'dan ayrılan ilk ülke Slovenya olmuştur. 1980'de Tito'nun ölümünden sonra 1987'de bir darbeyle Sırp Komünist Partisi'nin başına geçen Slobodan Miloseviç, Yugoslavya Federal Ordusu'nu (JNA) kontrol altına alarak Kosova ve Voyvodina'ya verilen özerklik hakkını reddetmiştir. Bu gelişmeler karşısında ilk kez 25 Haziran 1991'de Slovenya, ardından Hırvatistan bağımsızlığını ilan etmiş, böylece Yugoslavya'da parçalanma süreci başlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları

9. Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu ile 12 Eylül 1963'te imzaladığı ilk antlaşma Ankara Antlaşması'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. SSCB'de ortaya koyduğu Perestroyka (Yeniden Yapılanma) ve Glasnost (Açıklık) politikalarıyla bilinen, 2022 yılında hayatını kaybeden devlet adamı Mihail Gorbaçov'dur. 2 Mart 1931'de, Kuzey Kafkasya'nın Stavropol Bölgesi'nde Privolye köyünde doğan Mihail Gorbaçov, 1985'ten 1991'e kadar SSCB'yi yöneten liderdir. 25 Aralık 1991'de "Görevimi kaygı içinde ama umutla bırakıyorum. Herkese iyi şanslar diliyorum." diyerek görevinden istifa etmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. İtalyan yayılmacılığına karşı 1936'da İngiltere'nin öncülüğünde oluşturulan ve daha sonra Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'nın da katıldığı örgütlenme Akdeniz Paktıdır. Akdeniz Paktı, İtalya'nın herhangi bir tehdit ya da saldırısına karşı bu devletlerin askerî yardımlaşmasını öngörmüş, Türk-İngiliz ilişkilerinde de bir dönüm noktası olmuş ve iki ülke arasında yakınlaşmayı sağlamıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Ermenilerin 1992'de Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde sivillere yönelik gerçekleştirdikleri ve pek çok ülke tarafından soykırım olarak kabul edilen katliam Hocalı Katliamı'dır. Azerbaycan'ın resmî açıklamasına göre saldırıda 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere toplam 613 Azeri katledilmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk çok partili seçim, tek dereceli seçim esasına dayalı olarak 21 Temmuz 1946 tarihinde gerçekleşmiştir. Seçim sonrasında çok partili hayatın ilk hükûmetini kuran ve 1946-1947 yılları arasında başbakanlık yapan devlet adamı Recep Peker'dir.

- Celâl Bayar Hükûmeti: (1937-1939)
- Refik Saydam Hükûmeti: (1939-1942)
- Şükrü Saraçoğlu Hükûmeti: (1942-1946)
- Recep Peker Hükûmeti: (1946-1947)
- Hasan Saka Hükûmeti: (1947-1949)

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Doğu Bloku içinde yer alan devletlerde komünist rejimler SSCB'nin baskısıyla oluşmasına rağmen yalnız iki ülkede II. Dünya Savaşı sırasında komünist partilerin Alman işgaline karşı başarılı direnişi, bu rejimin kurulmasında etkili olmuştur. Bahsedilen bu iki ülke Yugoslavya ve Arnavutluk'tur. Yugoslavya, Nazi işgaline karşı Yugoslav halklarının silahlı direnişini örgütlemiş olan Tito yönetiminde 1948'den sonra Sovyetler Birliği'ne karşı çıkmış ve ondan sonra da bağımsızlığını titizlikle korumuştur. Öte yandan Arnavutluk'ta Enver Hoca *önderliğindeki* Millî Kurtuluş Cephesi 29 Kasım 1944'te iktidara gelerek komünist idareyi kurmuştur. Arnavutluk 1961'de SSCB'den kopacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. 14 Aralık 1995'te imzalanan ve Bosna Savaşı'nı sona erdiren antlaşma Dayton Antlaşması'dır. 14 Aralık 1995'te Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Slobodan Miloseviç, Hırvatistan Cumhurbaşkanı Franyo Tucman ve eski Bosna Hersek Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegoviç (Bilge Lider) tarafından Dayton Anlaşması'nın imzalanmasıyla Bosna Savaşı sona ermiştir. Bu gelişmede ABD'nin girişimleri de etkili olmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra oluşturulan Bağımsız Devletler Topluluğundan 2014 yılında ayrılan devlet Ukrayna'dır.

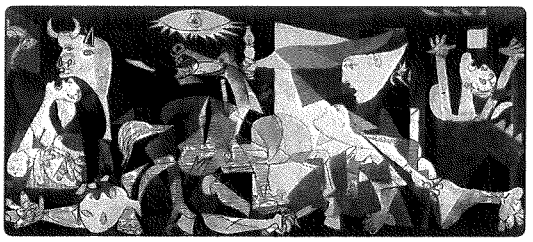
Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

1. "Dilde, işte, fikirde birlik" **sözleriyle Türk topluluklarının birleşebileceği fikrini savunan ve Rusya'daki Türkçülük ve yenileşme hareketinin öncülerinden olan Kırım Tatar fikir insanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İsa Yusuf B) Yusuf Akçura
C) İsmail Gaspıralı D) Mustafa Abdülcemil
E) Ömer Lütfi Barkan

2.

Kübizm akımının en önemli temsilcilerinden biri olan ve İspanya İç Savaşı'nı konu alan yukarıdaki *Guernica* adlı tablosuyla bilinen ünlü sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Juan Gris B) Pablo Picasso
C) George Braque D) Edward Munch
E) Salvador Dali

3. **5 Haziran 1967'de başlayan ve** "6 Gün Savaşı" **olarak da adlandırılan Arap-İsrail Savaşı'nda, Suriye ve Ürdün'e saldıran İsrail'in işgal ettiği Suriye'ye ait bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Batı Şeria B) Gazze Şeridi
C) Bekaa Vadisi D) Golan Tepeleri
E) Hayfa Limanı

4. **Millî Selamet Partisinin öncülüğünde 6 Eylül 1980'de gerçekleşen ve 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nin nedenlerinden biri hâline gelen Kudüs Mitingi, aşağıdaki şehirlerin hangisinde düzenlenmiştir?**

A) Konya B) Sivas C) İstanbul
D) Ankara E) Kayseri

5. **II. Dünya Savaşı sürecinde, 4 Haziran 1942'de Pasifik Bölgesi'nde gerçekleşen Midway Deniz Muharebesi, aşağıdaki devletlerden hangileri arasında yaşanmıştır?**

A) Almanya - İngiltere
B) İngiltere - Japonya
C) Fransa - Almanya
D) Çin - Japonya
E) Japonya - Amerika Birleşik Devletleri

6. **1993'te Türk dili konuşan ülkeler arasında bilim, kültür ve sanat alanlarında iş birliği sağlamak amacıyla Almatı'da kurulan; genel merkezi Ankara, resmî dili Türkçe olan teşkilatın adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) TÜRKSOY B) D-8 C) BDT
D) TİKA E) TÜBA

7. **Türkiye'de devletin ekonomik, sosyal ve kültürel hedeflerinin belirlenmesinde hükûmete danışmanlık yapmak ve belirlenen hedefler için ön çalışmalar yürütmek amacıyla 5 Ekim 1960'ta kurulan teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Devlet İstatistik Enstitüsü
B) TÜBİTAK
C) Türk İş Birliği ve Kalkınma Ajansı
D) Devlet Planlama Teşkilatı
E) Kalkınma ve Yatırım Bankası

8. **Türkiye'nin 1970'ten itibaren Güneydoğu Anadolu Projesi'ni (GAP) uygulamak için çalışmalara başlaması üzerine, bu projeyi engelleme konusunda başı çeken iki devlet aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?**

A) Irak - İran B) Suriye - Irak
C) İran - Kuveyt D) Suriye - Lübnan
E) Ürdün - Lübnan

CBA Yayınları

9. **Hülya Koçyiğit, Ulvi Doğan ve Erol Taş'ın başrol üstlendiği 1964 Berlin Film Festivali'nde "Altın Ayı" ödülünü kazanan Türk filmi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kınalı Yapıncak
B) Yılanların Öcü
C) Susuz Yaz
D) Toprak Uyanınca
E) Dikenli Yol

10. **26 Ocak 1990'da Batı Trakya Türkleri lideri Dr. Sadık Ahmet'i "Türk" kelimesi kullandığı için cezalandırması ve Batı Trakya'da yaşayan Türklerin haklarına kısıtlama getirmesi nedeniyle, Türkiye'nin diplomatik ilişkileri kestiği devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sırbistan B) Yunanistan
C) Romanya D) Bulgaristan
E) Arnavutluk

11. Doğu Bloku'nun yıkılmasından sonra Doğu Avrupa ülkeleri, güvenlik sorunları nedeniyle süreç içerisinde NATO'ya üye olmuşlardır.

Aşağıdakilerden hangisi, NATO'nun 1999'daki 4. genişleme dalgasında üye olan devletlerden biridir?

A) Estonya B) Litvanya C) Bulgaristan
D) Polonya E) Romanya

12. **1992-1995 Bosna Savaşı sürecinde, General Ratko Mladiç komutasındaki Sırpların 11 Temmuz 1995'te gerçekleştirdiği katliam aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Riga B) Urumçi C) Hocalı
D) Sabra ve Şatilla E) Srebrenitsa

13. **Filistin halkının ve Yaser Arafat'ın "küçük generallerim" dediği çocukların, 1987'de İsrail işgaline karşı başlattığı ve 1993 Oslo Görüşmeleri'ne kadar sürdürdüğü direniş hareketinin adı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İntifada B) İhvan C) Baas
D) El-Nakba E) El-Fetih

14. **Türk Akımı Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, 2016 yılında Türkiye ile aşağıdaki devletlerden hangisi arasında imzalanmıştır?**

A) İran
B) Azerbaycan
C) Kazakistan
D) Rusya Federasyonu
E) Türkmenistan

15. Avrupa Birliği'nin üye sayısı, 1 Temmuz 2013'te en son ----'nın katılımıyla 28'e ulaşmış, ancak 31 Ocak 2020'de ---- ayrılınca üye sayısı tekrar 27'ye düşmüştür.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerlere, sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Polonya - İtalya
B) Hırvatistan - İngiltere
C) Arnavutluk - Fransa
D) Güney Kıbrıs - İngiltere
E) Hırvatistan - Fransa

16. **Todor Jivkov iktidarında Türk azınlığa karşı uygulamaya koyduğu asimilasyon politikası nedeniyle Türkiye ile ilişkileri bozulan, 1989'da yaklaşık üç yüz bin Türk vatandaşının Türkiye'ye göç etmesine yol açan devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yunanistan B) Romanya
C) Hırvatistan D) Arnavutluk
E) Bulgaristan

CBA Yayınları

ÇÖZÜMLER

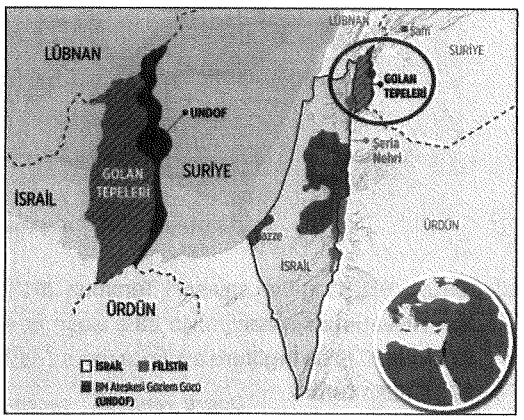
1. "Dilde, işte, fikirde birlik" sözleriyle Türk toplulukla-rının birleşebileceği fikrini savunan ve Rusya'daki Türkçülük ve yenileşme hareketinin öncülerinden olan Kırım Tatar fikir insanı İsmail Gaspıralı'dır. Türkçülük akımının önemli temsilcilerinden biri olan İsmail Gaspıralı; Kırım'da ilk Türkçe gazete olan *Tercüman* gazetesini çıkarmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Kübizm akımının en önemli temsilcilerinden biri olan ve İspanya İç Savaşı'nı konu alan yukarıdaki *Guernica* adlı tablosuyla bilinen ünlü sanatçı Pablo Picasso'dur. Dünyanın en etkili savaş karşıtı eser-lerinden sayılan "*Guernica*", 1937'de İspanya İç Savaşı sırasında bombalanan Guernica şehrindeki vahşeti simgeler. Pablo Picasso'nun ayrıca; *Yaşlı Gitarist*, *Ağlayan Kadın* gibi pek çok eseri vardır

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. 5 Haziran 1967'de başlayan ve "6 Gün Savaşı" ola-rak da adlandırılan Arap-İsrail Savaşı'nda, Suriye ve Ürdün'e saldıran İsrail'in işgal ettiği Suriye'ye ait bölge Golan Tepeleri'dir. BM'nin 10 Haziran 1967'de "ateşkes" çağrısı üzerine savaşa son verilmiş, İsrail Süveyş Kanalı'na kadar olan yerleri ele geçirmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Millî Selamet Partisinin öncülüğünde 6 Eylül 1980'de gerçekleşen ve 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nin nedenlerinden biri hâline gelen Kudüs Mitingi Konya şehrinde düzenlenmiştir. Millî Sela-met Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın da katıldığı Kudüs Mitingi, İsrail Parlamentosunun Kudüs'ü başkent ilan etmesi nedeniyle 6 Eylül 1980 günü Konya'da gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. II. Dünya Savaşı sürecinde, 4 Haziran 1942'de Pasifik Bölgesi'nde gerçekleşen Midway Deniz Muharebesi Amerika Birleşik Devletleri ile Japon-ya arasında yaşanmıştır. ABD ve Japon uçak ge-milerinin amansız düellosu olarak nitelendirilen ve dünya tarihinin en önemli deniz savaşlarından biri olan Midway Deniz Muharebesi 7 Haziran 1942'de ABD'nin zaferiyle sonuçlanmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Soruda özellikleri verilen teşkilatın adı TÜRK-SOY'dur. Türk Sanatları Ortak Yönetimi'nin kısa adı olan TÜRKSOY'un kurucuları; Azerbaycan, Ka-zakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye'dir. 2009'da Uluslararası Türk Kültürü Teş-kilatı adını alan TÜRKSOY, 2024 Kültür Başkenti olarak Türkmenistan'ın Anev şehrini seçmiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Türkiye'de devletin ekonomik, sosyal ve kültürel hedeflerinin belirlenmesinde hükûmete danışmanlık yapmak ve belirlenen hedefler için ön çalışmalar yürütmek amacıyla 5 Ekim 1960'ta kurulan teşkilat Devlet Planlama Teşkilatı-dır. (DPT)

1960'te kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), 2011 yılında yerini Kalkınma Bakanlığına bırakmış, 2018 yılı itibariyle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı adını almıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Türkiye'nin 1970'ten itibaren Güneydoğu Anadolu Projesi'ni (GAP) uygulamak için çalışmalara baş-laması üzerine, bu projeyi engelleme konusunda başı çeken iki devlet Suriye ve Irak'tır. Dicle ve Fırat nehirlerinden yararlanan Suriye ve Irak, bu proje için Dünya Bankasından alınacak kredilerin kesilmesine neden olmuş, bu da Türkiye'nin, kendi kaynaklarıyla bu projeyi gerçekleştirmesini gerek-tirmiştir. GAP kapsamında 9 şehir bulunmaktadır: Diyarbakır, Adıyaman, Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Siirt ve Batman.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

CBA Yayınları

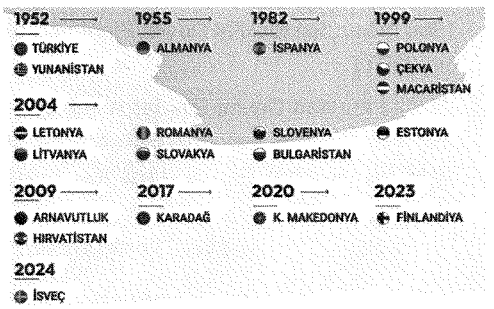
9. Hülya Koçyiğit, Ulvi Doğan ve Erol Taş'ın başrol üstlendiği 1964 Berlin Film Festivali'nde "Altın Ayı" ödülünü kazanan Türk filmi *Susuz Yaz*'dır. Yönetmenliğini Metin Erksan'ın yaptığı *Susuz Yaz* filmi Necati Cumali'nin 1962'de yazdığı aynı adlı eserinden uyarlanmıştır. *Susuz Yaz* filmi, Türk sinema tarihinde uluslararası ödül kazanan ilk film olmuştur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. 26 Ocak 1990'da Batı Trakya Türkleri lideri Dr. Sadık Ahmet'i "Türk" kelimesi kullandığı için cezalandırması ve Batı Trakya'da yaşayan Türklerin haklarına kısıtlama getirmesi nedeniyle, Türkiye'nin diplomatik ilişkileri kestiği devlet Yunanistan'dır. Batı Trakya davasının sembol ismi olan **Dr. Sadık Ahmet**, Batı Trakya Türkleri için imza kampanyası başlatmış ve "**Türk**" kelimesi kullandığı için hapis cezası almıştır. 1991 yılında Batı Trakya Türklerinin ilk ve tek siyasi partisi olan Dostluk, Eşitlik ve Barış Partisini kuran Dr. Sadık Ahmet, 1995'te şüpheli bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Doğu Bloku'nun yıkılmasından sonra Doğu Avrupa ülkeleri, güvenlik sorunları nedeniyle süreç içerisinde NATO'ya üye olmuşlardır. Bu süreçte;

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. 1992-1995 Bosna Savaşı sürecinde, General Ratko Mladiç komutasındaki Sırpların 11 Temmuz 1995'te gerçekleştirdiği katliam Srebrenitsa Katliamı'dır. Sırplar, katlettikleri Boşnakların cesetlerini gizlemek amacıyla toplu mezarlar oluşturmuş, bu mezarların tespitini zorlaştırmak için de metal parçalar yerleştirmişlerdir. Fakat mezarlar üzerinde yetişen Artemis çiçeği ve bu çiçekle beslenen "**Mavi Kelebek**" sayısında artış gözlemlenince yüzlerce toplu mezar tespit edilmiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Filistin halkının ve Yaser Arafat'ın "küçük generallerim" dediği çocukların, 1987'de İsrail işgaline karşı başlattığı ve 1993 Oslo Görüşmeleri'ne kadar sürdürdüğü direniş hareketinin adı **intifada**dır.

- **İhvan**: 1928'de Mısır'da kurulan ve "Müslüman Kardeşler Hareketi" olarak da bilinen dinî ve siyasi hareket.
- **Baas**: 1940'ta Şam'da kurulan ve Orta Doğu'da sosyalist bir sisteme bağlı birleşik ve laik bir Arap toplumu oluşturmayı hedefleyen ideolojik hareket.
- **El-Nakba**: Filistin halkı tarafından "Büyük Felaket" olarak anılan İsrail Devleti'nin kuruluşu ve sonrasındaki gelişmeleri ifade etmek için kullanılan kavram.
- **El-Fetih**: Yaser Arafat liderliğinde 1959'da kurulan Filistin kökenli direniş örgütü ve Filistin Ulusal Yönetiminin iktidar partisi.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Türk Akımı Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, 2016 yılında Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında imzalanmıştır. 8 Ocak 2020'de faaliyete geçmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Avrupa Birliği'nin üye sayısı, 1 Temmuz 2013'te en son **Hırvatistan**'ın katılımıyla 28'e ulaşmış, ancak 31 Ocak 2020'de **İngiltere** ayrılınca üye sayısı tekrar 27'ye düşmüştür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Todor Jivkov iktidarında Türk azınlığa karşı uygulamaya koyduğu asimilasyon politikası nedeniyle Türkiye ile ilişkileri bozulan, 1989'da yaklaşık üç yüz bin Türk vatandaşının Türkiye'ye göç etmesine yol açan devlet Bulgaristan'dır. Türkiye ile Bulgaristan arasındaki bu gergin durum 1989'da Jivkov'un iktidardan uzaklaşmasına kadar devam etmiş, yeni Devlet Başkanı Mladenov'un bu politikadan vazgeçtiğini açıklamasıyla sorun çözülmüştür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

CBA Yayınları